

ԱՂՈԹԱԳԻՔԵՐ

ՀՐԱՄԱՆԱԻ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳՆԻ ԵՐԿՐՈՐԴԻ

ՍՐԲԱԶՆԱԳՈՅՆ ԵՒ ՎԵՅԱՓԱՌ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՅԻ

**ՄԱՏՅԱՆ
ՈՂԲԵՐԳՈՒԹՅԱՆ
(ՆԱՐԵԿ)**

*Գրաբարից թարգմանեց
Մկրտիչ Խերանյանը*

ՄԱՅՐ ԱԹՈՐ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
Ս. ԷԶՄԻԱԾԻՆ - 2012

ՀՏԴ 891.981-1 Նարեկացի
ԳՄԴ 843-5
Ն 406

*Տպագրվում է երաշխավորությամբ
Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի
Նրսարարակչական Խորհրդի*

Նարեկացի Ս. Գրիգոր

Ն - 406 Մատյան Ողբերգության / Ս. Գրիգոր Նարեկացի.
թարգմ.՝ Սկրտիչ Խերանյան. – Էջմիածին: Մայր
Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, 2012.– 656 էջ:

ՀՏԴ 891.981-1 Նարեկացի
ԳՄԴ 843-5

ISBN 978-9939-59-102-5

© Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, 2012 թ.

«ՆԱՆՃԱՐԸ ԵՎ ՍՈՒՐԲԸ ՄԵԿ ԱՆՁԻ ՄԵՋ»

Շատ չեն այն ստեղծագործությունները, որ միշտ նոր, արդիական ու թարմ են հնչում, եւ ամեն անգամ վերընթերցելիս, ունկնդրելիս կամ դիտելիս ականա մտածում ես, թե ազատ են դրանք ժամանակի գերիշխանությունից: Այդպիսի եզակի արժեք է Նարեկը՝ Ժ. դարի հանճարեղ բանաստեղծի «Մատենան ողբերգութեան» քերթվածը, որ թպետ թևակոխել է իր գոյության երկրորդ հազարամյակը, սակայն, մեզ, մեր ժամանակակցին թվում է այժմեական՝ համահունչ ու հանընթաց նորօրյա մեր կյանքին: Կարծես, «հրեշտակն ի մարմնի, սուրբն Գրիգոր Նարեկացի» քամել է ամբողջ նախորդ շրջանի գրականության, նաև աստվածաբանության, իմաստասիրության, գիտելիքի այլևայլ բնագավառների նվաճումների սերուցքը, ուստի և իր ստեղծագործությունը որոշակի իմաստով վեր է սոսկ բանաստեղծությունից՝ լինելով քրիստոնեական քաղաքակրթության նվաճումների մի տեսակ հանրագումար-ամփոփում:

Ռուս բյուզանդագետ Սերգեյ Ավերինցևը Ս. Գրիգոր Նարեկացու մասին իր գնահատական խոսքն ասում է՝ նկատի ունենալով քրիստոնեական միջնադարի մշակութային համապատկերը, և նրա դիտողություններն առաջին հերթին դրանով են հետաքրքիր: «Չանճարը հազվադեպ է լինում նաև սուրբ,– ասում է ռուս բանասերը...– բայց հանճարը և սուրբը մեկ անձի մեջ, որ ի պաշտպանություն, հովանավորություն պատմեին ժողովրդի մեջ այնպիսի նուրբ տեմբրի ավանդազրույցներ, որպիսիք հայ սրբախոսությունը կապում է Գրիգորի անվան հետ՝ դա, թվում է, իր

տեսակի մեջ միակ դեպքն է»¹: Ֆրանսիացի բանաստեղծ-թարգմանիչ Լյուկ-Անդրե Մարսելը կարծես ձայնակից է սրան: «Ոչ մեկ ժողովուրդի մեջ, – ասում է նա, – ժողովուրդն ու բանաստեղծը չեն նույնացած, չեն ձուլուած այսքան սերտօրէն, որքան ձեր մեջ ... բանաստեղծ մը՝ Նարեկացին, որ կը վերածուի սուրբի, կը պաշտուի սուրբի մը պէս, կը մխիթարէ ու մահը կը քաղցրացնէ»²:

Սուրբ Գրիգորի մեծագործութիւնը Նարեկն է, հայ ժողովրդի ամենասիրելի գրքերից մեկը, թերևս ամենասիրվածը: Այն ունեցել է բազմաթիվ ընդօրինակություններ, հրատարակվել է ոչ պակաս հաճախականությամբ: Մատյանը բարձր է գնահատվել միջնադարում, ունեցել բազմաթիվ ձեռագիր ընդօրինակություններ: Բարձր է գնահատվում այսօր, և արդեն ոչ միայն մասնագետների ու հայ ընթերցողի, մտավորականի կողմից: Նրան նվիրված հիացական խոսքերն այսօր մի ստվար հատոր կկազմեին: Եթե կամենանք դրանց ամենասեղմ ամփոփումն անել՝ պիտի հիշենք Ուիլյամ Սարոյանի խոսքը, որ բնաբան է դարձել նոր միայն մեր հիշած ժողովածուին. «Օր մը ամբողջ աշխարհ քիչ-շատ պիտի Նարեկին ճանչնայ»: Բայց հեղինակավոր գիտնականների, բանաստեղծների, ընթերցողների կարծիքները մեզ հեռու կտանեն, իր գործի մեծությունն ու անմահությունը այդ բոլորից առաջ խորապէս գիտակցել է բանաստեղծն ինքը.

*... Եվ թեպէտ որպէս մահկանացու պիտ վախճանվեմ ես,
Սակայն այս համեալ մարտանովս միշտ անմեռ կմնամ:
Ըն կամբով՝ թող այն անեղծ մնաս, Տե՛ր... (Բան ՁԸ., բ.):*

¹ «Գրիգոր Նարեկացի. Խռովահույզ՝ Բախի խորալների պես», կազմեց և առաջաբանը գրեց Լևոն Մկրտչյանը, Երևան, 1999, էջ 131:

² Կ. Փոլատեան, Զրոյց Ահարոնի, Էլիարի, Օ. Պէրպէրեանի, Գ. Տէր-Մովսիսեանի, Լիւկ-Անդրէ Մարսէլի ... հետ, Փարիզ, 1952, էջ 199:

Միջնադարյան մատենագրությունը «կենդանի հարըն-թաց» էր, և մեծ հեղինակը միայն մի բաղձանք, մի ցանկու-թյուն ունի՝ տարիների ընդօրինակություններով չաղճատել իր ստեղծագործությունը: Մատենագրության մեջ շատ են դեպքերը, երբ ձեռքից ձեռք անցնելով, ընդօրինակվելով՝ բնագրերը հարմարեցվել են տվյալ ժամանակի, նույնիսկ ընդօրինակողի մտայնությանը, հարմարեցվել են նորոյա խնդիրներին: Նարեկը չունի այդպիսի մեծ շեղումներ, աղա-վաղումներ, որովհետև համահունչ է բոլոր ժամանակներին:

Նարեկացուն նորովի ճանաչելու դարաշրջան եղավ քսաներորդ դարաշրջանը: Այսօր Նարեկը թարգմանվել ու թարգմանվում է բազմաթիվ լեզուներով: Ընդ որում շատ երկրներում (օրինակ Ռուսաստանում) թարգմանվել է մի քանի անգամ: Գրվեցին մենագրություններ, հոդվածներ, բանաստեղծություններ՝ մի շարք լեզուներով, հատկապես ռուսերեն: Բայց անհնարին չէ, որ միջնադարում նույնպես հետաքրքրված լինեն օտարները Նարեկով: Ժե. դարի բա-նաստեղծ և գիտնական Առաքել Սյունեցու «Ներբողեան ի սուրբ Գրիգոր Նարեկացին» քերթվածի հետևյալ խոսքը թերևս երկու իմաստով կարելի է հասկանալ.

Սուրբ ու մարութ բանի քոյին

Այլասեռից ազգ ցանկային,

Եռաշիաշիաք սիրով եկին

*Եւ գծագրեալ առեալ գնացին*¹:

Կա՛մ թարգմանել են, ուրեմն, կա՛մ պարզապես ընդօրի-նակել են օտարները:

Նարեկը շատ բարձր են գնահատել հատկապես ԺԴ.-ԺԵ. դարերում, մասնավորաբար՝ Գլաձորի ու Տաթևի համալ-սարանականները: Ժամանակին, անշուշտ, համարձակ է

¹ «Գրիգորի Նարեկայ վանից վանականի Մատենագրութիւնք», Տփլիս, 1905, էջ 368:

հնչել Մատթեոս վ. Չուղայեցու գնահատականը. նա համեմատել է հայ սուրբի երկը սաղմոսների հետ:

Ըստ միջնադարյան ավանդության Նարեկացուն տեսիլք է հայտնվել՝ սուրբ Կույսը Աստվածորդու հետ, և լիացած Սուրբ Յոզով՝ բանաստեղծը «արար զհրաշալի զայն գիրք աղօթից, որ կոչի Նարեկ, որոյ նմանն ցարդ չերևեցաւ յաշխարհի»¹:

«Մատեանը» բացառիկ է այնու, որ յուրաքանչյուր ընթերցող անպայման այնտեղ կգտնի իր խառնվածքին, մտածումներին, նախասիրություններին ու զգացմունքներին համահունչ ինչ-որ բան: Դա հանճարի հատկություններից մեկն է հավանաբար. խոսել յուրաքանչյուր ընթերցողի, ունկնդրի հոգու հետ՝ սնունդ տալով նրանց մտքին ու սրտին: Եվ բանաստեղծի խոսքը ոչ միայն հասկանալի է դառնում ընթերցողին, այլև կաշառում է, գրավում, տանում իր հետևից: Որպեսզի բանատողն առավել ազդեցիկ և ընդունելի լինի՝ հեղինակն իրեն է վերագրում ընդհանրապես մարդկային հասարակության մեջ կատարված ու հնարավոր մեղքերը: Այդ անկեղծ մենախոսությանը ներկա է ընթերցողը: Եվ հեղինակի հետ նույնանուն է ոչ միայն «քնարական հերոսը», այլև ընթերցողը՝ ո՛ր դարում ապրած-ապրելիս լինի, որովհետև Նարեկը, դարձյալ հեղինակի հավաստմամբ՝

... Մեծապես զհրակ բոլոր վշտերի՝

Նշանակում է ուրույն պարկերով կրքերը ամեն մարդու պարսահող. –

Այս երկրում ապրող ամեն հասակի բանականների համար անխտիր,

Աշխարհում ցրված բոլոր բազմաստիյոտ քրիստոնյաների... (Բան Գ., Բ.)

¹ «Ստեղծեց աղոթքների հրաշալի այն գիրքը, որ Նարեկ է կոչվում, որի նմանը մինչև այժմ չեղավ աշխարհում» (Մ. Չանչեանց, Պատմութիւն Յայոց, հտ. Բ., էջ 853):

«Մատեան ողբերգութեան» քերթվածի արդիականութեան հիմքերի հիմքը հեղինակի քանքարի անպարագիծ մեծութիւնն է:

Նարեկը գերծ է վիպական տարրից, ամբողջապէս քնարական տարերքով, ասես մեկ շնչով հորինված Բանաստեղծութիւնն է: Բայց եթէ ուզենք, այնտեղ կգտնենք բազմաթիվ աստվածաշնչյան հիմնահետքեր: Ըստ էութեան այստեղ աննկատելիորեն «վերակենդանանում», «վերապատմվում» են սուրբգրային գրեթէ բոլոր գլխավոր առակներն ու պատմութիւնները. մեկ-երկու ակնարկութիւն՝ և դրանք վերականգնվում են ընթերցողի մտապատկերում, և բանաստեղծի խիտ խոսքը այնքան հասկանալի է դառնում, որքան լավատեղյակ է ընթերցողը սուրբգրային ավանդութիւններին: Այս ելակետից ասես ըմբռնելի է դառնում և Ստ. Մալխասյանցի՝ առաջին հայացքից անընդունելի թվացող զուգահեռը նոր ժամանակների թատերգական տեսակի՝ ողբերգութեան հետ: Նարեկացին, խոսքն առաջ է տանում Մալխասյանցը, – «միանգամայն ինքնուրույն բանաստեղծ է, իսկ նրա մտաիղացումը, ներքին իղեան՝ բոլորովին նոր ու միակն է աշխարհի գրականութեան մեջ»¹:

Լինելով հարուստ ու բազմաբովանդակ ստեղծագործութիւն՝ Նարեկը նույնպիսի ճոխութիւն է ցուցահանում նաև ձևի բնագավառում: Նրա հորինվածքը նույնպէս կրում է հանճարի կնիքը: Բովանդակութեան խորութիւնն ու հարստութիւնը համարժեք ճոխութեամբ են դրսևորվել. գեղարվեստական գրականութեան զինարանին այսօր հայտնի բոլոր միջոցներն ու հնարները կիրառված են, և կիրառված են կատարելութեամբ:

Այնուամենայնիվ, գեղարվեստական արտահայտչամիջոցների և մյուս ձևական հանգամանքների կատարելու-

¹ Ստ. Մալխասյանց, Մատենագիտական դիտողութիւններ, Երևան, 1966, էջ 229:

թյունը լոկ օժանդակ դեր ունի հանճարեղ բանաստեղծի տիեզերագոր խոսքի նկատմամբ. ծառայում է բովանդակությունն առավելագույն բացահայտմանը:

«Մատեան ողբերգութեան» քերթվածը ունեցել է մի շարք աշխարհաբար (արևմտահայ և արևելահայ) թարգմանություններ. լավագույն թարգմանիչներից մեկը բանաստեղծ Մկրտիչ Խերանյանն է (1899-1970), որ, Գրիգոր Նարեկացու նման, ծնվել է Վասպուրական աշխարհում, զավակն է նույն հող ու ջրի: Նրա թարգմանությունը լույս տեսավ Երևանում, 1960 թ., 20.000 տպաքանակով, սպառվեց աննկատելիորեն և արժանացավ բարձր գնահատականի:

Մ. Խերանյանի սույն թարգմանությունը դիմացել է ժամանակի քննությանը, և այսօր բնական է հրատարակիչների ուշադրությունը նրա նկատմամբ: Սակայն ժամանակի գաղափարախոսության թելադրանքով Մ. Խերանյանը (նաև ուրիշներ) «դուրս է թողել» իր թարգմանությունից ՀԵ, ՂԲ և ՂԳ գլուխները, ինչպես նաև ԻԶ, ԼԳ, ԼԴ գլուխների ինչ-ինչ հատվածներ, նկատի ունենալով դրանց «զուտ դավանաբանական և կրոնափիլիսոփայական» բնույթն ու բովանդակությունը¹:

Ուստի հայոց հին քերթության մեծագույն հրաշալիքը մերօրյա ընթերցողին ամբողջական տեսքով հրամցնելու նտահոգությամբ մենք աշխատեցինք տեղադրել շինության պակասող աղյուսները, և դա կատարեցինք մեր կարողության չափով ու այն գիտակցությամբ, որ ցանկացած, թեկուզ փոքր, գործի հաջողությունը ապահովվում է լոկ Աստծու կամոք:

Ա. Մադոյան

---

¹ Տե՛ս Գրիգոր Նարեկացի, Մատյան ողբերգության, գրաբարից թարգմանեց Մկրտիչ Խերանյան, Երևան, 1960, էջ XXXIV:

ԹԱՐԳՄԱՆՉԻ ԿՈՂՄԻՑ

Մենք ջանացել ենք մեր այս թարգմանության մեջ, որքան հնարավոր է, հարազատ մնալ մեծ բանաստեղծի ոգուն ու ոճին, տողին ու տառաչափությանը:

«Մատյան ողբերգության» պոեմի տիրապետող չափը՝ յամբ-անապեստյան երկանդամ 10, եռանդամ 15 և քառանդամ 20 վանկանի ոտանավորն է: Սակայն միշտ չէ, որ բանաստեղծը մնում է գերիշխող այդ չափի սահմաններում: Նարեկացու արվեստը չի կարող ճանաչել ոչ մի սահմանափակում, որոշակի շրջանակ, ուստի նրա բանաստեղծական թռիչքը հաճախ ընդոտնելով ամեն արգելք ու սահմանահիշ՝ ճախրում է սավառնաթև, գործածելով հայերենին հատուկ բոլոր չափերը, ստեղծելով ըստ տեղի և բովանդակության ազատ-անկաշկանդ տաղաչափության բազմազան մոլորներ:

Այնուհետև, ինչպես հայտնի է, Նարեկացու ամենաճոխ ու ճկուն լեզուն, նրա բանաստեղծական խոսքը հարուստ է մանաձայնություններով, համահունչ բառերի համադրությանը, որոնք ուժեղացնում են ռիթմն ու երաժշտականությունը: Համարձակորեն կարելի է ասել, որ Նարեկացին մեծագույն ու անգերազանցելի վարպետն է ալիտերացիայի: Առաջին անգամ և աննախընթաց կերպով նա հասկացավ դրա նշանակությունը ու լայնորեն օգտագործեց այն, բանաստեղծական խոսքը դարձնելով հույժ երաժշտական ու ներգործուն:

Պոեմն ընդհանուր առմամբ գրված է անհանգ, սակայն երբեմն, ըստ հոգեվիճակի՝ հանգավորված են որոշ հատվածներ:

Բոլոր դեպքերում մենք մեր թարգմանության մեջ, մեր ուժերի ներածին չափերով ջանացել ենք պահպանել պոեմի այդ առանձնահատկությունները: Ձգտելով այդ նպատակին, պահպանել ենք նաև հաճախ գրաբարյան հոլովածներ ու դարձվածքներ, հեղինակին յուրահատուկ բառակազմություններ ու բառաբարդումներ, որոնք լիովին հասկանալի լինելով ընթերցողին՝ ստեղծում են անհրաժեշտ կոլորիտ, համապատասխան համ ու հոտ:

Մեր այս թարգմանությունը կատարելիս ձեռքի տակ ենք ունեցել, որպես օժանդակ գրականություն, «Բառարան Սուրբ Գրոց», «Հայկազյան» և այլ բառարաններ ու աշխատություններ Նարեկացու մասին, ինչպես նաև բանասիրական գիտությունների դոկտոր-պրոֆեսոր Մ. Մկրյանի «Գրիգոր Նարեկացի» մենագրությունը:

ՄԱՏՅԱՆ
ՈՂԲԵՐԳՈՒԹՅԱՆ
(ՆԱՐԵԿ)

Ա

Արտիս ողբաձայն հառաջանքների աղաղակն,
ահա՛,

Դեպ երկինքն ի վեր՝ քեզ եմ ընծայում, գաղտ-
նատե՛ս Աստված.

Եվ իմ սասանյալ հոգու իղձերի պտուղն այր-
վող՝

Անձս տոչորող թախծության հրի վրա զնելով՝
Կամքիս բուրվառով առաքում եմ քե՛զ:

Նայի՛ր, ո՛վ գթած, հոտոտի՛ր դու այն առավե՛լ
սիրով,

Քան պատարագը բոլորանվեր, մատուցված
ծխով ամենաառատ:

Ընդունիր այս պարզ ու սեղմ խոսքերիս շա-
րադրանքը դու

Հաճությամբ հոժար և ո՛չ բարկությամբ:

Բանավոր զոհիս նվերն այս սրտանց

Մեղքերիս պարարտ ճարպի զորությամբ ողջա-
կիզվելով,

Թող որ խոհերի իմ խորհրդակից սենյակի խոր-
քից

Բարձրանա և քեզ հասնի անհապաղ:

Եվ աղերսախառն երբ դատի նստեմ ես քեզ
հետ, հզո՛ր,

Թող որ տաղտկալի չլի՜վա քեզ այդ,

Ինչպես ամբարիշտ Հակոբի ձեռքերի կարկա-
ռումն ի վեր,

Որի դեմ բողոք է գրել Եսային¹

Եվ կամ ինչպես անիրավությունը Բաբելոնի՝

Սաղմոսի յոթանասուներկուերորդ առակում
ասված²:

Այլ ընդունիր այն կամովին, ինչպես խունկն
հաճոյական,

Որ մի ժամանակ բուրեց Սելովի խորանի մեջ այն,

Որը նոր շուքով վերանորոգված՝ Դավիթը
կանգնեց³

Հանուն գերադարձ այն տապանակի,

Որ նման է իմ կորուսյալ հոգու վերստին գյու-
տին:

Բ

Բայց և ահավոր ձայնը հատուցման քո դատաս-
տանի

Վրեժխնդրության ձորում ուժգնապես հնչելով
ահա⁴,

---

¹ Եսայի Ա. 15

² Սաղմ. 3Բ.7

³ Բ. Թագ. 2. 17

⁴ Դովել Գ. 2-4

Երկնում է իմ դեմ մարտի մաքառման գրգիռ-
 ներ կրկին,
 Այժմվանից և իսկ զգում եմ իմ մեջ
 էությունս հուզող շարժումներ ներհակ
 Ու խուռն ամբոխվող խռովություններ:
 Եվ չար ու բարի խորհուրդներ զինված սուր ու
 սուսերով՝
 Բախվում են ընդդեմ իրարու դարձյալ,
 Ինձ մահվան գերի դարձնելով համակ,
 Ինչպես երբեմն, երբ դեռ չէր հասել քո շնորհը
 ինձ:
 Առաքելական դասի մեջ Պողոսն՝ ընտրելագույ-
 նը,
 Մովսեսի օրենքն այս շնորհի հետ համեմատելով,
 Քրիստոսի բերած փրկությունն հաղթող է հայ-
 տարարում¹:
 Զի եթե ճիշտ է, որ մոտ է Տիրոջ օրն, ինչպես
 Գիրքն է ասում,
 Հրապարակի մեջ Հովսափաթի և կամ Կեղրոնի
 հովտում նեղանձուկ²,—
 Դատաստանի փոքր հանդիսատեղի և ժամա-
 դրավայր,
 Որոնք երկրային երևույթներով պատկերաց-
 նում են հանդերձյալն ինձ պարզ,
 Ապա և ինձ է մոտեցել հավետ թագավորու-
 թյունն մարմնացյալ Աստուծո,

¹ Գործք ԺԳ. 38, Դովմ. Ը. 2-3

² Դովել Գ. 2, 14

Որը ենթակա պիտի գտնի ինձ մեծապես ծանր
 հատուցումների,
 Այն բազմապիսի մեղանչումների համար իմ բու-
 ւոր,
 Որոնք հիրավի ամբաստանելով՝ դատեն ինձ
 պիտի ավելի սաստիկ,
 Քան թե բարձրացող Նրա ձեռքն հուժկու,
 Որ մի ժամանակ եղովմայեցի և փղշտացի և այլ
 բարբարոս ազգերի զարկեց:
 Եվ, սակայն, նրանց չարչարանքները կարճատև
 եղան,
 Մինչ իմ մեղքերի պատիժը ո՛չ վերջ ունի, ո՛չ
 սահման:
 Վախ, գուբ, որոգայթ անճողոպրելի,—
 Ըստ մարգարեի և առակողի¹,—
 Սաստիկ տազնապով դուռս ափ առած՝
 Մշտնջենական ամոթն են իրենց գծագրում ար-
 դեն:
 Եվ արդ, միայն դո՛ւ կարող ես գտնել հրաշա-
 գործ դեղեր,
 Ի կյանք կոչելու հոգիներն ամեն՝ մատնված վա-
 րանման և տարակույսի,
 Քավի՛չ բոլորի, անսահմանելի բարձրությանդ
 մեջ
 Քո անճառ փառքով գովվա՛ծ հավիտյան:

¹ Եսայի ԻԴ, 17, - Երեմ. ԽԸ. 43

Ա

Քանզի մարմնավոր շուրթերով, ահա՛, ուղերձ
 ես կարդում բարձրյալ Աստծուն,
 Որ գործերով է գրավվում միայն և չի կաշառ-
 վում բանաստեղծությամբ,
 Եվ քո սրտի մեջ նայում ես դու միշտ դեպի
 Եգիպտոս,
 Համապատասխան քեզ ի՞նչ օրինակ դնեմ ես
 այստեղ, անձ իմ հանցավոր:
 Պատժակից եմ ես քանդված Սողոմին,
 Պապանձված դատախազն եմ Նինվեի,
 Սոսկալի բարբարոս՝ ավելի, քան տիկինն հա-
 րավային,
 Քանանից վատթար ավելի և Ամաղեկից համառ,
 Կոռնքերի քաղաք անբժշկելի¹,
 Հին Իսրայելի ապստամբության մնացած բեկոր,
 Հիշատակարան պահված՝ Հուդայի ուխտագան-
 ցության²:

¹ Երեմ. ԾԱ. 9

² Երեմ. Գ. 11

Կշտամբված եմ ես ավելի, քան Ծուրը
Եվ Ծայդանից ավելի տարամերժված.
Խորթաբարո ավելի, քան Գալիլիան,
Եվ քան անհավատ Կափառնայուժն աններելի¹.
Պարսավված եմ ես, ինչպես Քորազինը և
Բեթսայիդայի հետ բամբասված.
Անպարկեչտության մեջ սպիտակած մազերն եմ
Եփրեմի².
Աղավնու նման մեղմ եմ ես՝ հիմարությամբ և
ո՛չ հեղությամբ³.
Օձ եմ ես բանավոր եղեռնական՝ առյուծի կոր-
յուններից ծնված⁴.
Ժանտությամբ լցված քարբի ձվերի կերպա-
րանքն ունեմ⁵,
Պատկերն եմ ես Երուսաղեմի վերջին հարված-
ների,
Ըստ գուշակության տեսանողների և տերունա-
կան խոսքի համաձայն:
Կործանման հասած մերժված տաղավար եմ ես,
Կրկնակի ներկված շինվածք եմ խոսուն՝
Խորտակված դռան ջարդված փականքով:
Ժառանգություն եմ վայելուչ թեև, սակայն և
թողնված,
Մոռացված տուն եմ աստվածակերտ,

¹ Մատթ. ԺԱ. 23-24

² Ովսեե Է. 9

³ Ովսեե Է. 11

⁴ Եսայի Լ. 6

⁵ Եսայի ԾԹ. 5

Ինչպես ասել են Մովսեսը, Դավիթն ու Երեմիան:
Բորոտուլթյամբ վարակված բանական մի տուն
եմ ես՝

Ապաշխարուլթյան խրատին ենթարկված,
Օրենքով նորոգված և ծեփված կավով՝ ողոք հե-
զուլթյան,

Բայց ճարահատված այլևս բուժման մի ելք
գտնելուց՝

Շինողի ձեռքով լրիվ քանդրված,
Եվ հրամանով Հզորի, իբրև արդար հատուցում,
Դուրս նետված անսուրբ մի վայր՝ անխնա,
Հեռու վտարված և տարագրված¹:

Հողի տակ թաղված դրամն եմ անպետ՝
Ավետարանի ավանդակորույս ուրացողի քան-
քարի նման²:

Բ

Սակայն դու, ո՛վ Աստված,
Աստվա՛ծ հոգիների բոլոր ու մարմինների,
Աստվածաշնորհ Մովսեսի դավանուլթյամբ,
Եվ ըստ ձայնի երկայնամիտ ու բազումողորմ
սուրբ Հովնանի,—

Տուր ինձ ուժ, որպեսզի քո օրհնյալ կամքին ի
հաճուլթյուն

Կարողանամ ավարտել աղոթամատյանն այս
ողբերգական,

¹ Հմմտ. Ղևտ. ԺԴ. 35-46

² Մատթ. ԻԵ. 24-25

Որ սկսել եմ ես ահավասիկ:
Եվ մինչ արցունքով եմ սերմանում խոսքերս
Մեզ համար պատրաստված օթևաններդ տանող
Ճանապարհի վրա ոտք դրած պահին այս իմ,
Թող որ, երբ հասնեմ հունձքն հավաքելուն՝
Դառնամ բերկրալից ու երջանիկ և լիովին քավ-
ված՝

Բարի օրանների երանական արդյունքով:
Մի՛ տար ինձ սրտի արգանդ անորդի Իսրայելի
պես,
Եվ ոչ էլ ցամքած ստինքներ աչքի, ո՛վ ամենա-
գուլթ:

Լսի՛ր բանական աղաչավորիս, հզո՛ր ողորմած,
Նախքան երկնքին, երկինքը՝ երկրին, երկիրը՝
գինուն, ցորենին, ձեթին,

Եվ սրանք բոլորն էլ Իսրայելին¹ ի՛նձ լսիր.
Երկնավորների աղերսը առ քեզ՝
Թող ազդի հոգուս, քան թե տարրերին ապա-
կանացու:

Ստեղծիչ ես դու, և ես ինքս՝ կավ.

Հեծեծագին այս աղոթքներիս նախամուտքում.
Հայտնի՛ր, գթառատ, քաղցր կամքըդ ինձ՝ տա-
րակուսյալիս,

Որպեսզի այստեղ, երկրի վրա իսկ զորանամ ես,
Եվ, երբ որ բացվի երկինքը վերին,
Ձլինի՛ որ ես լույսը վայելելու անվարժ, անըն-
տել

---

¹ Ովտե Բ. 21-22

Մոմի պես հալվեմ, սպառվեմ իսպառ, ջնջվեմ
 մեջտեղից:
 Սիրտ տուր զրկվածիս, ինչպես ասողն է գոչել
 աղոթքով¹,—
 Ուժ թալկացածիս և կյանք մաշվածիս խղճի
 խայթերից,
 Եվ ո՛չ անձկությամբ ու չարչարանքով քեզ
 որոնելուց:
 Ա՛ն մաղթանքներիս ավանդն այս և տուր ողոր-
 մությունը քո շնորհների:
 Ընդունիր դու այս փոքրը տկարիցս և շնորհիր
 մեծը հզորիդ կողմից:
 Զղջումիս խոսքերն արա՛ գորավոր, մեզ ուղար-
 կելով Հոգիդ բարձունքից,
 Պատգամներով այն աստվածաշունչ, որոնք
 դրել եմ ես այս գրքիս մեջ:
 Հաճի՛ր, բարերար, լուսավորելով ճշմարտապա-
 տում առական Եսայու,
 Մատուցելով ինձ՝ մահվան արժանուս
 Գոյությանս անարգաձայն պղնձի փոխարեն՝
 շնորհիդ ոսկին՝
 Անզարդ, սևաթույր երկաթի տեղակ՝ հրաչեկ
 պղինձը Լիբանանի²,
 Որ օրինակ է առաքինության,
 Ինչո՞ւ կարծրացնես սիրտը եղկելուս, անճա՛ռ
 ասհավոր,

¹ Ովսեե Բ. 21, Զաք. Ը. 12

² Եսայի 4. 17

Որ չլթափանցի երկյուզդ այնտեղ:

Թող որ չլինեմ ես անպտուղ՝ փոքր այս վաստակիս մեջ՝

Անբերի հողում, իզուր, ապարդյուն սերմանողի պես:

Զլինի, որ երկնեմ ես, և չծնեմ,

Ողբամ՝ և չարտասվեմ, խորհեմ՝ և չհառաչեմ,

Ամպեմ, և չանձրևեմ, ընթանամ՝ և չհասնեմ,

Ես ձայն տամ, և դու չլսես, պաղատեմ՝ և անտես մնամ,

Կողկողեմ՝ և ինձ չողորմես, աղաչեմ՝ բայց ոչինչ չահեմ,

Զոհ մատուցեմ, և չմխամ,

Տեսնեմ քեզ՝ և դատարկ դուրս գամ:

Դեռ քեզ չգիմած՝ լսիր ձայնս դու, ո՛վ միայն հզոր:

Մեղքերով ապրած օրերիս չափով

Տանջանքի տուգանք վճարել մի՛ տա ինձ՝ չարագործիս:

Փրկիր ինձ, գթած, լսիր, ողորմած,

Մարդասիրաբար ներիր ինձ, ներող,

Խնայիր, երկայնամիտ, պաշտպանիր, ապավեն,

Բարերարիր, հզոր, ազատիր, ամենակալ,

Կյանք տուր, նորոգող, վերականգնիր, ահավո՛ր,

Լուսավորիր, երկնային, բժշկի՛ր, ձեռնահաս, քավի՛ր, անքնին,

Պարգևատրիր, առատածեռն, շնորհազարդիր, աննախանձ,

Հաշտվիր, անախտակիր, ընդունիր, անոխակալ,
Ջնջիր պարտքերս, օրհնյա՛լ:

Երբ հասնի վերջին օրս թշվառ,

Եվ ես հառեմ աչքերս տեսնելու վտանգները
կրկնակի,

Քո փրկությո՛ւնը տեսնեմ թող, հո՛ւյս և խնա-
մակալ:

Եվ երբ ուշադիր նայեմ դեպի վեր՝ ամենագրավ
ճամփին սոսկալի,

Խաղաղության հրեշտակդ թո՛ղ քաղցրությամբ
հանդիպի ինձ:

Երբ վերջին օրը իմ շունչը փչեմ, ցույց տուր
ինձ դու, Տե՛ր,

Երկնավորներից եկած երջանիկ, մաքուր մի ոգի,
Որ լուսաթռիչ՝ ի՛նձ հասնի՝ սիրուդ պարգևը
առած:

Հասցրու ինձ նույնպես կարեկից մի՛ մեռած
արդարներից.

Հուսահատ օրս դու հարագործիս քո անակնկալ
բարին պարգևիր:

Քա՛վ լիցի, թե դու, ո՛վ բարեբանյալ, որ փրկու-
թյունն ես բոլորի,

Հիվանդ ոչխարիս դժնդակ գազան և մի տաս
ուղեկից.

Պարգևիր վերին կյանք անապական՝ մեղքով մե-
ռածիս,

Եվ փրկություն՝ պարտքերի տակ կործանվածիս:

Մի՞թե պիտի մոռանաս բարերարելդ, ո՛վ ակնկալուեթյուն,

Պիտի անտեսե՞ս գթասիրելդ, ո՛վ խնամող.

Պիտի փոփոխե՞ս մարդասիրելդ, ո՛վ անփոփոխ.

Պիտի նահանջե՞ս կենսագործելուցդ, անվախճա՛ն.

Պիտի թողնե՞ս ողորմությունդ, երջանի՛կ պտուղ.

Պիտի աղավաղե՞ս բարեչնորհ ծաղիկը քո քաղցրության.

Պիտի անպատվե՞ս նյութը պանծալի քո հարստության.

Պիտի պակասեցնե՞ս փառքը վարսերի քո բարձրապանձ¹,

Պիտի չպահե՞ս պսակիդ պայծառ զարդը վայելուչ:

Եթե ողորմածներին է երանությունը,

Եվ դու, որ համակ արքայություն ես սիրով լիուլի,

Մի՞թե չպիտի պարգևես դու քո փրկությունն ամբողջ.

Դեղ չդնե՞ս պիտի իմ վերքերին

Եվ սպեղանի՛ խոցվածներին և տկարությանս՝ դարման չպիտի՞ տանես,

Պիտի չծագե՞ս լույս՝ խավարի մեջ —

¹ Ա. Թագ. ԻԶ. 19

Ինձ, որ զորությանդ վրա եմ միայն իմ հույսը
դրել,
Տիեզերակա՛ն դու կենսապարգև:
Դո՛ւ միայն ունես փառք իսկ ի բնե, մշտնջենա-
պես,
Եվ արարածներն համայն առհավետ վկայում են
այդ:
Օրհնված ես դու և փառավորված հավիտենու-
թյան մեջ եռապատիկ
Եվ իմանալի հավիտյանների սահմանից էլ վեր՝
Միշտ ու միշտ. ամեն:

Արարի խորհերից
խոսի Աստուծո Հէր

Ա

Տե՛ր իմ, Տե՛ր պարգևատու, ինքնաբուն բարի,
Բոլորին տիրող հավասարապես, միայն Արարիչ
դու ամեն ինչի.

Փառավորյալ անքնին, ահեղ ահարկու, սոսկալի
հզոր,

Անպարագրելի, անմերձենալի, անըմբռնելի,
անիմանալի,

Անճառելի, անտեսանելի, անզննելի, անշոշա-
փելի, անորոնելի,

Անսկիզբ և անժամանակ, անչամանդաղ գիտու-
թյուն,

Համարձակ տեսողություն, ճշմարիտ էականու-
թյուն,

Բարձր և խոնարհ, օրհնաբանված գոյություն.

Անստվեր ծագում, ամենափայլ ճառագայթ,
խոստովանված լույս,

Անտարակույս վստահություն, կատարյալ հան-
գիստ,

Անհեղեղի կնիք, անսահման պատկեր, վկայված
անուն,
Ճաշակ քաղցրության, բաժակ բերկրության,
Հաց՝ հոգին հաստող, սեր՝ միթանն օտար, ան-
երկբա խոստում,
Ծածկույթ ցանկալի, զգեստ անկապուտ, օթոց
բաղձալի,
Զարդ վայելչական, մեծագոր պաշտպան, գով-
ված ապավեն,
Աննվազելի շնորհ, անպակասելի գանձ,
Անապական անձրև, արփիացնցուղ ցող,
Ամենաբույժ դեղ, ձրի բժշկություն, կրկնաձիր
առողջություն,
Վեհագույն խրախույս, անպատիր կոչում, հա-
նուր ավետիս,
Ստրկամեծար թագավոր, աղքատասեր պաշտ-
պան, մշտահարուստ տվող,
Անխափան ընթացք, աննահանջ հրաման,
Անհամառոտ հույս, երկար տեսողություն,
տուրք անզղջական,
Ամենաբաշխ աջ, արդարակշիռ ձեռք, անաչառ
աչք,
Մխիթարիչ ձայն, սփոփարար լուր, բերկրու-
թյան բերումն,
Անուն կենդանի, նախախնամող մատ,
Անմոլար ճամփա, անխարդախ ընթացք, կենդա-
նարար կամք,

Աննենգելի խրատ, աննախանձ պատիվ, լայ-
նարձակ հնարք,
Անձկական պայման, անգտնելի հետք, անե-
րևույթ շավիղ,
Անչափագիր պատկեր, քանակությո՛ւն անսահ-
ման,
Աննմանական տիպ, անզուգական գուլթ, ողոր-
մություն բազմագեղ,
Խոնարհություն տոնելի, համբույր փրկարար,
Կա՛ն դեռ շատ ուրիշ խոսքեր ավելի վեհ ու վա-
յելուչ
Նվիրելու քեզ՝ աստվածությանդ:
Օրհնված, գովված, բարեբանված, քարոզված,
ավետարանված,
Հռչակված, հնչեցված, պատմված,
Աղաչված կամքով անխաբելի,
Եվ դեռ ինչ որ դու ներշնչում ես մեզ քաղցր
բխումով,
Որոնք մեր հաջորդ ճառերում պետք է որ լու-
սաբանվեն:
Որով և պիտի դու զվարթանաս իմ փրկությամբ,
ո՛վ երանություն,
Ախորժ զգացմամբ լցված լիուլի:
Դատարկ բառերով հյուսված երգով չէ, որ
փառավորվում ես դու,
Այլ իմ այս փոքրիկ աղերսը թող որ դառնա մի
պատճառ քո մեծ փրկության:

Ողբե՛ր երգեցի ես շարահայտաված այս նոր մատ-
 յանում,—
 Որն իբրև կցորդ, մեծապես գիտակ բոլոր վշտե-
 րի՝
 Նշավակում է ուրույն պատկերով կրքերը ամեն
 մարդու պատահող,—
 Այս երկրում ապրող ամեն հասակի բանական-
 ների համար անխտիր,
 Աշխարհում ցրված բազմասփյուռ բոլոր քրիս-
 տոնյաների,
 Բոլոր նրանց, որոնք կյանքի առաջին շրջա-
 նումն են,
 Եվ նրանց, որոնք արբունքի են հասել,
 Նրանց, որ մոտ են անկար ծերությամբ կյանքի
 վախճանին,
 Մեղավորների և արդարների,
 Բարձրահոն ինքնամեծարի և իր սխալն ընդու-
 նող անձնադատի,
 Բարիների և եղեռնագործների, նկունների և
 արիների,
 Ստրուկների և հպատակների,
 Գերաշխարհիկների և սեպուհների, միջակների
 և պայազատների,
 Շինականների և տոհմիկների, արուների և էգե-
 րի,
 Հրամայողների և հնազանդվողների, վսեմների
 և նվաստների,

Վեհերի և փոքրերի, ազնվականների և ռամիկ-
ների,
Ձիավարժների և հետևակների, քաղաքացիների
ու գեղջուկների,
Ահավորի սանձով բռնված գոռոզ արքաների,
Վերնականների հետ խոսակցող մենակյացնե-
րի,
Մաքրակենցաղ ու տիրանվեր զգաստների,
Երջանկակրոն և ընտրելագույն քահանաների,
Վերակացու և բարեզգեցիկ առաջնորդների,
Նախաթոռ գահակալների, սրբանվեր տեսուչ-
ների համար,
Որոնցից ոմանց՝ աղերս-աղաչանք և ոմանց՝ բա-
րի խրատներ
Հորինեցի ես աղոթքի համար՝ այս մատենիկով,
Որ հոգուդ զորությամբ եմ ձեռնարկել,
Գրի առնելով մաղթանքներ պես-պես,
Որպեսզի խնդրանքներն այս բոլորի սրանով
ընդմիշտ
Քո մեծ գթությա՛նը ներկայացվեն:

Գ

Արա՛ այս մատյանն ընթերցողների սրտերը
հստակ,
Բժշկի՛ր նրանց հոգիները դու և հանցանքները
սրբի՛ր,
Թո՛ղ պարտքերը նրանց և արձակի՛ր կապանք-
ները մեղքի:

Արտասուքները թող բխեն սրանով հրահանգ-
վողների,
Եվ թո՛ղ սրանով պարգևի նրանց իղձ ապաշա-
վի:
Շնորհավի թող, ո՛վ Տեր, նրանց հետ և ի՛նձ
զղջումի կամք,
Ինչպես և նրանց՝ ի՛մ իսկ բառերով՝ շունչ բա-
րեհամբույր.
Թող այս մատյանով և ի՛նձ նվիրվի պաղատան-
քը նրանց,
Եվ իմ խոսքերով իմ փոխարեն էլ խնկվեն նրանց
հեծեծանքները:
Ողբերգուլթյունն այս սիրով ճաշակող սրտերում
թող որ
Շնորհիդ լո՛ւյսը մտնի և բնակվի:
Եթե պատահի, որ ինձ համար բարեպաշտները
սրանով քեզ ընծայվեն,
Ի՛նձ էլ ընդունիր, գթած, նրանց հետ, որոնք
կենդանի են քեզ համար.
Եթե սրանով մեղքերը մաքրող արցունքներ կա-
թեն աչքերից,
Ո՛վ խնամակալ, անձրևի՛ր նաև նրանք ի՛նձ
վրա:
Հաղորդակիցներն այս կենաց գրքի՝ թող
փրկվածներին լինեն դասակից:
Քո կամքով, օրհնյալ, թող որ նաև ե՛ս համար-
վեմ փրկված:

Եթե խոսքերի իմ ազդեցությամբ որևէ մեկի
սրտի խորքերից
Հնչեն հառաչներ աստվածահաճո,
Թող որ նրա հետ, ո՛վ բարձրյալ, և ե՛ս օգտվեմ
քեզանով.
Թե մաքուր մի ձեռք անուշ խոսակերով առ քեզ
կարկառվի,
Թող իմ ձայնի հետ հասնի, միանա
Եվ ա՛յս աղերսանքն առ քեզ մատուցվող
աղոթքների.
Եթե ուրիշներն էլ պաղատանքներ երկնեն ինձ
նման, բազմաբովանդակ,
Նրանցով ե՛ս էլ թող որ քեզ կրկին նվիրված
լինեմ:
Եթե բանավոր պատարագն այս իմ հաճո լինի
քեզ և գնահատես,
Ուրիշներինն էլ, առաջ, քան թե իմ, թող քեզ
ընծայվի.
Եթե տրտմությամբ մի ոք սրտաբեկ նվաղի
տկար,
Թո՛ղ կանգնի դարձյալ հառաչանքների այս
հաստարանով՝ քեզնով հուսադրված.
Եթե ամբարտակն ապահովության խորտակվի
մեղքով,
Թո՛ղ որ քարերովն այս պատշաճապես կառուց-
վի՛ դարձյալ, աջովդ պաշտպանված.
Եթե հանցանքի սրով կտրվի հույսի լարը ձեզ,

Ամենակալիդ կամքով թող դարձյալ կցվի ամրա-
պես՝ քո պատվաստումով.
Եթե հոգեկան ցավի մի վտանգ պաշարի մեկին
մահացու կերպով,
Թող որ փրկուլթյուն գտնի սրանով՝ հույսով
ապրելու,
Ո՛վ կեցուցիչդ քեզ աղոթողի:
Տարակուսանքի տագնապով եթե խոցոտվի մի
սիրտ,
Թո՛ղ քո քաղցրությամբ՝ բուժվի սրանով և
առողջանա.
Թե անքավելի մեղքի կորստյամբ մեկն ընկղմել
է խոր անդունդի մեջ,
Այս կարթով թող որ դեպի լո՛ւյսը գա՝ քո պաշտ-
պանությամբ.
Թե խավարային գործերով թմրած՝ ուժասպառ
է ոք,
Թող որ զորանա քեզ ապաստանած, միա՛կ
ապավեն.
Եթե պահպանակը վստահության լքել է մեկի
հոգին,
Ա՛յս միջնորդությամբ թող ձեռքդ նրան ընդու-
նի դարձյալ և ամրապնդի.
Եթե ոք հսկող պահապաններից հեռու դեգերի,
Այդպիսին թող որ սպասի սրանով նորոգչիդ
դարձին.
Եթե դիվային ջերմի սարսուռը խռովի մեկին,
Սթափվի՛ թող նա խաչիդ խորհրդի

Այս խոստովանված ու երկրպագված նշանի առ-
ջև.

Անօրենության խորտակիչ հողմի մրրիկը եթե
Մարդու մարմնեղեն շինվածքն աշխարհի ծո-
վում հարվածի,

Թող որ քո կողմից շինված այս դեկով, առա-
գաստներով խաղաղվի՛ դարձյալ:

Դ

Մատյանն այս ողբերի, որ քո անունով սկսեցի,
բարձրյա՛լ,

Թո՛ղ կենսատու դեղ ու դարման լինի

Եվ բժշկի քո արարածների հոգու և մարմնի ցա-
վերը բոլոր:

Սկսածն այս իմ՝ իր ավարտին հասցրու դու

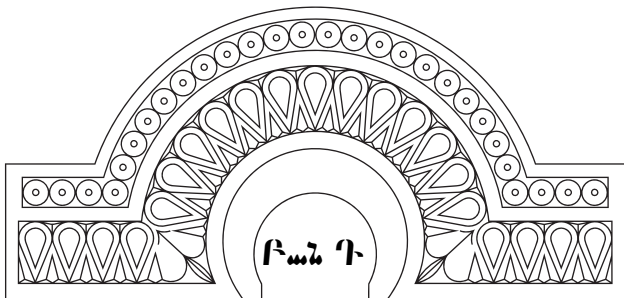
Եվ թող քո Հոգին խառնվի սրան:

Մեծիդ նորոգող շունչը թող միանա ինձ շնոր-
հածդ այս բանաստեղծությանը,

Քանզի դո՛ւ ես լոկ տալիս զորություն վհատ
սրտերին

Եվ ընդունում փառք բոլորից. ամեն:

Սրբի խորվերից խոսվ Լսարո-Յո Հէր

Ա

Եվ քանզի խոսել սկսեցի քեզ հետ,
Որ կենդանի շունչն ունես ձեռքիդ մեջ բազմա-
մեղ հոգուս՝

Մարտում եմ սաստիկ տագնապով իրոք ու դող-
դողում եմ երկյուղից ահա՛,

Զի հիշելն անգամ քո անխուսափելի և անաչառ
դատաստանի մասին,

Ուր պիտի մեղքերն իմ կշտամբվեն, ո՛վ Արարիչ
երկնի և երկրի,

Ահավոր է և անպարփակելի ու վեր ամեն սահ-
մանումից:

Մանավանդ, որ չկա բժշկություն իմ բազմա-
վտանգ, անողջանալի սաստիկ վերքերին,

Որոնք ստացա հոգիս կորստյան մատնողի մա-
հաբեր ժանիքներից

Եվ չիք պատասխան «պատերազմի օրն»,- ըստ
առակողի¹:

¹ Ժողով. Ը. 8

Հնար չի լինի ո՛չ խոսքով արդարանալ, ո՛չ վե-
րարկուի տակ պահվել,
Ո՛չ դիմակավոր՝ կեղծել և ո՛չ երեսպաշտ խոս-
քերով մոտենալ,
Ո՛չ շինծու ձևերով խաբել, ո՛չ կցկտուր բառե-
րով ստել,
Ո՛չ արագոտն փախչել, ո՛չ թիկունք դարձնել,
Ո՛չ երեսն ի վայր՝ դեմքն հողին քսել,
Եվ ո՛չ էլ երկրի խորքերում թաքնվել,
Քանզի ծածկվածները բաց են քեզ համար և
աներևույթներն՝ հրապարակված:
Արդարությունն իմ նվազել է իսպառ և ունայ-
նացել,
Մեղքերս հայտնի են դարձել և շատացել են է՛լ
ավելի,
Մնացական են չարություններն իմ, և ես՝ կորս-
տական.
Իրավունքի կշիռն է պակասած, և անիրավու-
թյունն իմ՝ միանգամից զորացած.
Բարեգործության պտուղներն են հալած, և
սխալմունքներն արձանացած.
Ավանդն է կորած, և դատակնիքն այժմվանից
գտնված.
Մահվան մուրհակն է գրված, և ավետման
կտակն եղծված.
Բարերարն է տխրած, և բանասրկուն ուրախա-
ցած.

Հրեշտակների գունդը թախծած, և սատանան
խնդասիրտ պար բռնած.
Վերնական գորքը ողբի մեջ, և երկրայինները
բերկրած.
Սպանողի մթերանոցն է լի, և պահպանողի գան-
ձը կողոպտված.
Օտարի մասն է կանգուն, և Ստացողի պարգևը՝
մատնված,
Ստեղծողի շնորհն է մոռացված, և կորուսչի
ծուղակաները պահված.
Փրկչի երախտիքն է հեզնված, և Բելիարն է
զվարթացած.
Կենաց աղբյուրն է փակված, և գոռոզի ժանգը
ժանտիս հասած:

Բ

Եվ արդ, ինչպես Գիրքն է ասել դեռ առաջուց¹,
Ցանկալի չէ՞ր արդյոք չստեղծվել երբեք արգան-
դի մեջ,
Չձևավորվել որովայնում և չծնվել,
Ո՛չ մարդկանց թվում գրվել և ո՛չ աճել, առնել
հասակ,
Ո՛չ գեղեցիկ պատկերով զարդարվել և ոչ էլ
օժտվել խոսելու ձիրքով,
Քան թե ենթարկվել այսպիսի սաստիկ ու սար-
սափելի ծանրությունների,

¹ Յոք Գ. 2-3

Որոնց չեն կարող դիմանալ կարծր քարերը
նույնիսկ,
Էլ ո՛ւր կմնան մարմինները լույծ:

Գ

Ուստի, բարեգուլթ, աղաչում եմ քեզ, տո՛ւր ինձ
ողորմություն,
Դու, որ քո խոսքերով սահմանեցիր մեզ վարվել
այսպես,
Ասելով.- Տվե՛ք այդ նվերն Աստծուն՝ ձեր փրկու-
թյան համար,
Ու մաքրվեցեք, քանզի ողորմություն եմ ուզում
ես և ո՛չ պատարագ:
Այդ խոսքդ հիշելով, բարձրացի՛ր ահա վերստին,
խնկվա՛ծ,
Դու, որ ունես ամեն ինչ և ամեն ինչ քեզանից
է.
Քեզ փա՛ռք բոլորից. ամեն:

Բան Ե

Սրբի խորհերից խառն Լսարո-Յո Հեփ

Ա

Եվ արդ, ես որ մարդ եմ երկրածին՝
Անկայուն կյանքի երևույթներով զբաղված,
Եվ պատրող գինու հիմարությամբ արբած,
Որ ստուժ եմ ամեն ինչով ու ոչ մի բանով ճիշտ
չեմ խոսում,
Վերոհիշյալ բոլոր ախտանիշներն իմ մեջ կրե-
լով,
Ես ի՞նչ երեսով հանդգնեմ կանգնել ատյանիդ
առաջ,
Ո՞վ արդարադատ, ահավոր անճառ, անպա-
տում, հզոր Աստված բոլորի:
Մեղանչած հոգուս ապերախտությունն համե-
մատելով երախտիքիդ հետ,
Պիտի ցույց տամ, թե զորեղ ես դու միշտ իրա-
վունքիդ մեջ,
Եվ հանիրավի գործերովըս ես՝ հավետ պարտա-
կան:
Դու ստեղծեցիր ինձ քո պանծալի պատկերի
նման,
Քո նմանությամբ օժանդակելով անուժ-տկա-
րիս:

Խոսելու շնորհով զարդարեցիր ինձ և փայլեց-
 րիր ներշնչումով¹,
 Ճոխացրիր ինձ մտքով և իմաստուլթյամբ անեց-
 րիր,
 Հանճարով հզորացիր ինձ՝ մյուս շնչավորներից
 տարբերելով,
 Իմանալի Հոգով շաղեցիր ու պճնեցիր անձնիշ-
 խանուլթյամբ,
 Ծնեցիր հայրաբար, սնեցիր դայակորեն, խնա-
 մեցիր որպես տեր,
 Տնկեցիր ամբարիշտիս քո գավթի մեջ,
 Ուռուցեցիր կենաց ջրով և ավազանի ցողով մաք-
 րեցիր.
 Ու կենսատու վտակով արմատացրիր,
 Երկնային հացովդ ջամբեցիր
 Եվ արբեցրիր արյամբդ աստվածային,
 Անհպելի և անհաս բաների ընտանեցրիր,
 Երկրային աչքիս համարձակուլթյուն տվեցիր
 նայելու քեզ,
 Եվ փառքիդ լույսով պարածածկեցիր,
 Անմաքուր ձեռքիս մատներն հողանյուլթ քեզ
 մոտեցրիր,
 Մահկանացու մոխիրս անարգ՝ հարգեցիր իբրև
 լույսի ճաճանչ,
 Քո Հորը հզոր, ահավոր, օրհնյալ՝
 Մարդասիրաբար անարժան անձիս հայր անվա-
 նակնքեցիր:

¹ ԾԱՆԴ. Բ. 7

Նանրությամբ լցված բերանն իմ չայրեցիր,
երբ ինձ ժառանգակից անվանեցի քեզ.
Չկշտամբեցիր, երբ հանդգնեցի քեզ կցորդվե-
լու:
Չստվերացրիր աչքիս տեսողութիւնը, երբ ես
հայացքս հառել էի քեզ.
Մահապարտների հետ շղթայակապ չտարագրե-
ցիր և ինձ,
Չխորտակեցիր դաստակը բազկիս, երբ անմաք-
րապես բարձրանում էր քեզ.
Չկոտրտեցիր մատներիս հողերը, երբ քո կենաց
Բանն էի շոշափում,
Մառախուղ չպատեց շուրջս, երբ, ո՛վ ահավոր,
պատարագ էի ձոնում քեզ¹.
Չփշրեցիր շարքն ատամներիս, երբ ըմբոշխնում
էի քեզ, անսահմանելի՛.
Բարկությամբ խոտորնակ չգնացիր ինձ, մինչ
ես խոտորնակի հետևեցի քեզ,
Ինչպես վարվեցիր Իսրայելի տան հետ մոլորա-
գնաց.
Չխայտառակեցիր հարսնարանիդ մեջ ինձ՝ պա-
րերգությանդ անարժանիս,
Ոչ էլ զգեստն իմ գծուծ տեսնելով հանդիմանե-
ցիր անօրենիս,
Կամ կապկապելով ձեռքերս ու ոտքերս՝ արտա-
քին խավարը հալածեցիր:

¹ Ինչպես որ պատահեց քահանաներին, երբ տապանակը տաճա-
րի մեջ դնելուց հետո մի ամպ հանկարծ լցրեց Աստուծո տունը,
խափանելով նրանց տեսողությունը:

Բարիքներն այս բոլոր և ներողամիտ համբերու-
թյունը

Ընդունել եմ ես քեզանից, ո՛վ բարերար, օրհն-
յալ և միշտ երկայնամիտ,

Եվ սակայն հանցապարտս ես փոխարինեցի
նրանք

Մարմնական և հոգեկան երկրաքարչ հուզում-
ներով

Եվ մտածումներով՝ ախտախորհուրդ ու բազ-
մածուփ:

Սրանք են ահա՛, Աստված իմ և Տեր,

Որ վճարեցի ես քո այնքա՛ն բարիքների փոխա-
րեն.

Ես ինքս հատուցեցի այս չարիքները քեզ,

Ինչպես Մովսեսն իր հանդիմանական առակովն
է ասում,

Իմաստությունը մոռացած՝ հիմարություն սի-
րողս,

Բոլոր այդ բարիքներդ ու երախտիքներդ ես իմ
ունայն վարքով չարաչար վատնեցի:

Բարձրյալիդ խնամքով գումարված լուսավոր
չնորհներն այս անճառ

Ցնդեցրի ես խելագարության մրրկով:

Եվ թեպետ բազում անգամ հոգածու ձեռքերդ
ինձ երկարելով

Ուզեցիր դու ինձ քաշել դեպի քեզ, բայց ես
չցանկացա,

Նմանվելով մարգարեից ամբաստանված Իսրայելին:
Թեև խոստացա քեզ հաճոյանալ, բայց ուխտն իմ չպահեցի,
Այլ նույն չարիքը նյութեցի դարձյալ՝ նախկին կենցաղիս վերադառնալով:
Սրտիս անդաստանը հերկեցի փշեր անեցնելու համար,
Որպեսզի որոմն արդյունավորվի:
Ինձ են վերաբերում աստվածարյալ սուրբ մարգարեների առածները բոլոր.
Զի դու ինձանից խաղող սպասեցիր, և ես փուշ ընձյուղեցի.
Ես օտար այգիս՝ դառն ու անախորժ պտուղներ տվի.
Փաթաթվեցի հողմին անհաստատ,
Որով մշտածուփ տատանումներով՝ այս կողմ ու այն կողմ եմ տարուբերվում.
Եվ ինչպես որ երանելի Հորն է ասում՝ զնացի ճամփով անդառնալի,
Ավագի վրա կառուցեցի ես շենք հիմարության՝
Լայն արահետով խաբվեցի հասնել անձկալի կյանքի,
Ինքս փակեցի ելքն ուղևորիս
Եվ կորստյանս խորխորատը ես իմ կամքով բացի:
Խցկեցի պատուհանն ականջներիս, որ չլսեմ խոսքդ կենդանի,

Փակեցի նայվածքն հոգուս աչքերի, որ չտեսնեմ
կյանքի սպեղանին:

Չընդոստնեցի մտքիս լքումից ու թմրուլթյունից՝
ի լուր պատգամիդ ահավոր փողին:

Չզգաստացա մեծ դատաստանի հրափորձ օրվա
գուժկան գոչյունից:

Չզարթնեցի նիրհից մահացու քնի, որ դեպի կո-
րուստն է առաջնորդում:

Հանգիստ չտվի երբեք քո հոգուն ես իմ մարմ-
նեղեն տաղավարի մեջ:

Բանական շնչիս հետ չխառնեցի մասը պար-
զեած քո շնորհների:

Ես ինքս իմ ձեռքով կանչեցի կորուստն, ըստ
առակողի,

Մեռցնելու համար կենդանի հոգիս:

Դ

Բայց ինձ ի՞նչ օգուտ՝ հյուսել այս խղճուկ խոս-
քերը մորմոք, չափաբերական,

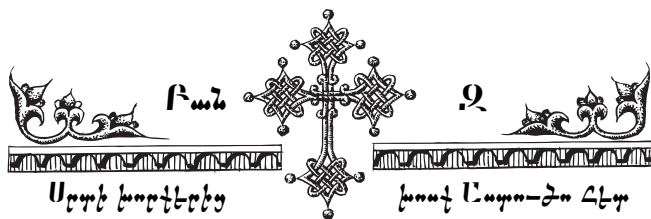
Երբ որ անցել է չափն իմ մեղքերի, և անհնար է
բուժումը նրանց:

Լոկ դո՛ւ կարող ես կյանք ընձեռել ինձ՝ հոգով
մեռածիս,

Եվ անոխակալ՝ ձեռք կարկառել ինձ, օգնելու
համար դատապարտվածիս,

Ո՛վ կենդանի դու Աստուծո

Որդի, քեզ փա՛ռք հավիտյան. ամեն:

Ա

Բայց ի՞նչ բարիք ինձ և կամ ի՞նչ օգուտ,
 Եթե շարելով տողերն այս ողբիս ես հուսալքվեմ
 Ու դուրս չթափեմ խոսքի խարանով
 Մահացու վերքիս շարավն ամբարված,
 Եվ կամ սրտիս մեջ կուտակված ցավի,
 Հոգեկան խիթի ծանրությունն ամբողջ
 Զգվանք պատճառող մատնամխությամբ ի դուրս
 չփսխեմ:

Բ

Եվ քանզի արժանի չեղա պարծենալու փառքով
 սրբերի հետ,
 Որոնց բերանները լի են ծիծաղով, և շրթունքնե-
 րը՝ ցնծությամբ,
 Ըստ առակողի և սաղմոսողի,—
 Ուստի և երկրորդ կարգին դիմեցի,
 Որպեսզի այստեղ հիշատակեմ ես իմ նամանե-
 րին,
 Թեև իմ բարքի թերությունների հետ համեմա-
 տած՝
 Նույնիսկ նրա՛նք էլ բարձր են ինձանից,

Ինչպես ապաշխարողը՝ չապաշխարողից:
Այսպես, տոնելի եղավ Մանասեն,
Պատիվ ստացավ և փարիսեցիին,
Զի ես նրանցից ավելի՛ դաժան ամբարիշտ եղա:
Գովվեց անառակ որդին, քանի որ չեղավ նա
ինձ պես անդարձ ուխտազանց:
Հիշվեց կեղծավոր որդին Ամասիայի,
Որ չեղավ ինձ չափ ապերախտ սաստիկ և շնոր-
հուրաց:
Օրհնութունն առավ ավազակն անգամ, որ
դատախազն է անհավատների.
Պոռնիկ կինն անգամ պատիվ ստացավ, իբրև
նախամայր զղջացողների:
Փարավոնից ոչ պակաս կարծրացրի ես իմ
սիրտը.
Ոչ նվազ եբրայական խուժանի կատաղու-
թյունից՝
Արարչիդ դեմ ընդվզեցի,
Աստվածամարտներից ետ չմնացի
Ու չխորչեցի բոլորիս ստեղծողիդ ուրանալուց:
Ծփացի մրրիկներից հուզված ծովի նման.
Չսարսեցի սաստիկ քո հրամանից ու չպատկա-
ռեցի այնքան,
Որքան մեծածուփ ծովի ալիքներն իրենց ափե-
րից:
Իմ գործերի չափն ու քանակը որոշելու համար
ավազակույտը վերջացավ,

Պակասեցին նրանց անբավ շեղջերը՝ չափելու
կուտակուժներն իմ անօրեն արարքների:

Գ

Թեպետև թվով շատ են ծովափին համահավաք-
ված ավազները,

Բայց չունեն նրանք ծնունդ և աճում,

Իսկ իմ մեղքերը ու հանցանքները այնքան շատ
են, որ հիշել չի լինի,—

Մեկն իր ծնունդով և մեկ ուրիշն իր շառավիղ-
ներով.

Մեկն իր բծերով, մյուսն՝ արկածներով.

Մեկն իր փշերով, մյուսն՝ արմատներով.

Մեկն իր կազմությամբ, և մեկ ուրիշը իր պտուղ-
ներով.

Մեկն իր մասերով, մյուսը՝ ճյուղերով.

Մեկն իր ոստերով, մյուսն իր ցողունով.

Մեկն իր ճանկերով, մյուսը՝ մատներով.

Մեկն իր խլրտմամբ, և մյուսն իր ուժով.

Մեկն իր ազդեցությամբ, մյուսն օրինակներով.

Մեկն իր հետքերով, մյուսը՝ մնացորդներով.

Մեկն իր ստվերներով և մեկ ուրիշն իր մթու-
թյուններով.

Մեկն իր հարձակմամբ, մյուսն՝ հնարքներով.

Մեկն իր պատրությամբ, մյուսն իր դիտավորու-
թյուններով.

Մեկն իր գրոհով, մյուսը՝ չափերով.

Մեկն իր խորուրթյամբ, մյուսը՝ գարշանքներով.

Մեկն իր կայծերով, մյուսն իր կրքերով.
Մեկն իր մթերմամբ, մյուսն իր գանձերով.
Մեկն իր ցնցուղով, մյուսն՝ աղբյուրներով.
Մեկն իր գետերով, մյուսն իր շանթերով.
Մեկն իր հրդեհներով, մյուսն իր ամոթով.
Մեկն իր վիհերով, մյուսն՝ անդունդներով.
Մեկն իր բորբոքումներով, մյուսն՝ աղջամուղջ-
ներով.
Մեկն իր ամպրոպներով, մյուսն իր կայլակներով.
Մեկն իր հորձանքով, մյուսն՝ հեղեղներով ու
սառույցներով.
Մեկն իր դռներով, մյուսը՝ շավիղներով.
Հնոցն իր տապով, կրակն իր գոլորչիներով.
Ճարպի հալոցն իր ճենճերումներով.
Օշինդրը իր դառնություններով.
Կործանարարն իր հպատակներով.
Բռնավորն իր հելուզակներով.
Գոռոզն իր սպառազեններով.
Ավազակապետն իր գումարտակներով.
Գազանն իր կորյուններով.
Խածանողն իր ծակոտվածքներով,
Եվ ապականություն գործողն իր նմաններով:

Դ

Սրանք են ահա՛ հոգիներն համայն մեր ապա-
կանող
Գլխավոր մեղքերն իրենց ենթակա և ստորա-
դաս բոլոր մասերով,

Որոնցից յուրաքանչյուրը բաղկացած է բյուր-
հազարներից:

Իսկ ամբողջական թիվը կարող է իմանալ լուկ
նա՛,

Որը մեր կողմից չեղյալ համարվածները
Տեսնում է, որպես արդեն գոյություն ունեցող
գործեր:

Արդ, եթե մեկը չխաբի իրեն կամ չձևանա
Ու չանհավատի կեղծավորաբար, և պարզ ու
հասարակ վարվի,

Ճանաչի իրեն որպես մարդ մահկանացու,
Համարի երկրածին իրեն և իր չափի ու սահմա-
նի մեջ մնա,—

Այդպիսին պետք է հասկանա, որ ես գուր չգրեցի
Մեղքերի բոլոր դեպքերը այստեղ,
Որոնց գլխավոր մասերը մեկ-մեկ թվեցի վերև,
Կամ ամբողջությամբ չսահմանեցի իսկությու-
նը ես

Այն տեսակ-տեսակ սխալանքների,
Որոնք պտտվում, գալար են գալիս մեր բնու-
թյան մեջ:

Այլ բյուրավոր չար արգասիքներից միայն մի
փոքրիկ չափով ցույց տվի,

Մնացածները թողնելով, որ դուք սրանց միջո-
ցով ուսումնասիրեք,

Թեև ո՛չ լրիվ և ամբողջապես:

Բան է

Սուրբ Երզնկայից Խոսի Ապոստոլի Ազգային

Ա

Սակայն, որպեսզի փրկուլթյան հուլյան իմ իս-
պառ չկտրեմ
Եվ, մնալով անգեն, չմատնվեմ ձեռքն այն ան-
երևուլթ հակառակորդների,
Որոնց մասին ես հիշատակեցի վերև ահավոր
պատկերներին տակ,
Եվ որոնք ոչ այլ ինչ են, եթե ոչ ինքնածին բու-
սած ընտանի թշնամիներ,
Ապա, ես այստեղ այդ բազմամբոխ ու հզոր
մարտիկների դեմ ցուլյց պիտի տամ նաև
Աստվածային ամենահաղթ և անպարտելի ախո-
յաններ,
Չնայած որ դա կսկծալի ցավ է,
Անհասանելի ծառերի դժվարակուլթ պտուղ,
Եվ անկոխ ճամփաների տառապալից տաժանք:
Բայց աչքերից կաթած կաթիլ մի արցունք
Կարող է բանսարկուլի չարագուլնդ զորքերը բու-
լոր ցամաքեցնել,
Ինչպես տկար խլրտուլմով գետնաքարչ սողա-
ցող
Բազմոտանի գեուլներին ու որդերի վրա
Ընկած ձեթի կաթիլ և կամ դուլյզն ինչ թուլյն
սատակչական:

Հեծեծող սրտի հոգուց դուրս ելած հառաչանք-
ները
Բարկ արևի հետ խառն տոթաշունչ խորշակի
պես
Հալեցնում են մեղքերի սառույցները սաստիկ,
Քանզի որդերի պես որքան հեշտածին են մեղ-
քերը,
Նույնքան էլ դյուրամեռ են նրանք այս դիմա-
դրական միջոցներով:

Բ

Բայց ես չպիտի դադարեմ դարձյալ դատելուց
ինքս ինձ՝ դատապարտյալիս,
Եվ քարկոծելու անձս հանցապարտ դառն խոս-
քերով,
Իբրև չարագործ անհամոզելի, փրկությունից
զուրկ:
Քանզի եթե ինձ նեղողներից ոմանց սատակեց-
նում եմ,
Սակայն ոմանց էլ ուժ եմ տալիս ես, որ կենդա-
նանան,
Անդարձ կորստյան մատնելով հոգիս:
Ես տունկա դառնության, որ անառակ վարքի
գարշությունը ծաղկեցրի.
Բարունակս ապականաբեր և մահողկուզյան,
որ կորստյան գինին երկնեցի.
Քանանի զավակս և ո՛չ Հուդայի՝ մեծ Դանիելի
խոսքի համաձայն.
Որդիս գեհենի և ո՛չ արքայության.

Ժառանգս դժոխքի և ոչ թե փառաց փափագելի.
Նյութս տանջանքի և ո՛չ հանգստյան.

Ապերախոս երախտավորիդ և ապաշնորհս
բազմապարզևիդ հանդեպ.

Մշտապես մեղավորս երկայնամտիդ հանդեպ.

Բարերարիդ քաղցրությունը դառնացնողս.

Ծառաս չար և վատ, ըստ տերունական հանդի-
մանության.

Իմաստունս չարագործության մեջ, ըստ նախա-
գուշակության Եսայու.

Ժիրս՝ զագրելի ժանտագործության մեջ.

Փութաջանս՝ Տիրոջը բարկացնելու մեջ.

Մշտաչարժս՝ սատանայական գյուտերի մեջ.

Ես վիշտ հանապագօրյա՝ Արարչին.

Թույլս՝ բարի թռիչքների մեջ.

Ծուլլս՝ երանական վիճակ ընտրելու գործում.

Դանդաղս՝ խոստացվածներին ուշք դնելու մեջ.

Անարիս՝ պիտանի և օգտակար ձեռնարկու-
թյուններում.

Պաշտոնյաս տիրադրուժ և երախտամոռ:

Գ

Վա՛յ մեղավոր հոգուս, որ բարկացրի իմ Արար-
չին.

Վա՛յ կորստյան որդուս, որ կենդանության
պարգևը մոռացա.

Վա՛յ պարտապանիս բյուր ու անհամար այն
քանքարներին,

Որոնք անկարող եմ հատուցանել.
Վա՛յ ծանր ու դժվար մեղքերի բեռնակրիս,
Որ չեմ կարող հանգստարան վերադառնալ.
Վա՛յ տերունական մեղքեր գործող հանցա-
վորիս,
Քանի որ չկա հնար՝ հզորին ներկայանալու.
Վա՛յ եղեգընյա դյուրավառ նյութիս,
Որ տոչորվելու եմ գեհենի մեջ.
Վա՛յ ինձ, որ հիշում եմ, թե՛ Աստուծո բարկու-
թյան նետերն հրեղեն են.
Վա՛յ ինձ՝ հիմարիս, որ չըմբռնեցի,
Թե ծածուկ գործերն հրապարակվելու են անպայ-
ման.
Վա՛յ ամբարիշտիս, որ միշտ անդադրում չա-
րուլթյունների ոստայն հյուսեցի.
Վա՛յ ինձ, որ պարարեցի մարմինս իբրև կեր
անմեռ որդերի,
Ես ինչպե՞ս պիտի տոկամ թունավոր այդ
կտտողներին.
Վա՛յ ինձ, երբ ըմպեմ բաժակը մահվան,
Եվ ինչպե՞ս պիտի կրեմ ես տուգանքն հավիտե-
նական.
Վա՛յ ինձ, երբ ելնի եղկելի մարմնիցս անարժան
հոգիս,
Ինչպե՞ս պիտի ներկայանամ ճշմարիտ դատա-
վորին.
Վա՛յ ինձ, երբ լապտերիս յուղն սպառվի,
Զի եթե մարի, էլ չի վառվի նա,

Վա՛յ ինձ պակուցման համար այն ահեղ ու
տազնապալից,
Երբ առագաստի մուտքը փակվի.
Վա՛յ ինձ, երբ լսեմ երկնավոր թագավորի
վճռով կնքված
Սիրտս դող հանող և սասափելի այն խոսքն
ահավոր,–
«Քեզ չեմ ճանաչում»¹:

---

¹ Մատթ. ԻԵ. 12

Ա

Արդ, ի՞նչ պիտի անես, ա՛նձն իմ կորուսյալ,
Ուր պիտի թաքնվես, ինչպե՛ս ազատվես,
Կամ ինչպե՛ս ելնես մեղքերի բանտից,
Քանզի բազում են պարտքերդ և վճարելիքներդ
անթվելի.

Կշտամբանքը սաստիկ է, և նախատինքն՝ ան-
վախճան.

Հրեշտակներն անողորմ են, և դատավորն՝ ան-
կաշառ.

Ատյանն հզոր է, և բեմն՝ անաչառ.

Քստմանելի են կշտամբանքներն ու հատուցում-
ներն անողոք.

Հրամանն ահարկու է, և հանդիմանուլթյուննե-
րը՝ մերկապարանոց.

Հրեղեն են գետերը, և վտակներն՝ անանցանելի.
Խավարն է թանձրամած, և մառախուղն՝ անթա-
փանցելի.

Անճողոպրելի է գուբը, և տագնապը՝ մշտնջե-
նավոր,
Տարտարոսն ամենակուլ է, և սառնամանիքն՝
անգերծանելի:
Եվ այս դառնությունները բոլոր քեզ համար են
արդարև,
Իբրև տաժանելի և դժնդակ օթեաններ՝ անտա-
նելի պատուհասների,
Ո՛վ դու անարժան ա՛նձն իմ մեղավոր, չարա-
գործ, պոռնիկ,
Բազմաբիծ և ամբողջապես անմաքրության ան-
դաստան:
Քո իսկ գործերի արդյունքն ես, ահա՛, ժառան-
գելու դու,
Վրիպյա՛լդ ուղղությունից և խոտորյա՛լդ մաք-
րությունից,
Հեռացել ես արդարությունից և պարկեշտու-
թյան կարգուկանոնից.
Ունա՛յնդ դու՝ հոգեպարզ և հարստությունների
լիությունից,
Նախանձարկո՛ւղ ամենակալ և բարերար թա-
գավորի՛:

Բ

Եվ այսպես ահա՛ կառուցեցիր դու քեզ համար
Արգելարան անել և որոգայթ անփախչելի,
Ինքդ իսկ խոստովանելով, թե անբժշկելի են
վերքերդ

¹ Ա. Կորնթ. ժ. 22

Եվ կրած հարվածներդ՝ անօրինակ,
Հաստատելով, թե մահապարտ անձիդ բեկու-
թյունն է անբուժելի,
Ո՛վ դու չարդ բարիների մեջ,
Ո՛վ դու դառնուլթյունդ քաղցրուլթյանց մեջ,
Ո՛վ խավարդ լուսազարմերի մեջ,
Ո՛վ կողոպտվածդ պճնվածների մեջ,
Ո՛վ պախարակվածդ գովվածների մեջ,
Ո՛վ մաբարիչտդ բարեպաշտների մեջ,
Ո՛վ շնչավորդ բանականների մեջ,
Ո՛վ անմիտդ մտացիների մեջ,
Ո՛վ անհանճարդ իմաստունների մեջ,
Ո՛վ անմաքուրդ ընտրյալների մեջ,
Ո՛վ մեռածդ ողջերի մեջ,
Ո՛վ զազիրդ սրբերի մեջ,
Ո՛վ արբշիռդ պարկեշտների մեջ,
Ո՛վ կեղծավորդ արդարների մեջ,
Ո՛վ անպիտանդ պիտանիների մեջ,
Ո՛վ անարգդ փառավորների մեջ,
Ո՛վ նվազդ առավելուլթյունների մեջ,
Ո՛վ գերիդ գերագույնների մեջ,
Ո՛վ նվաստագույնդ վեհերի մեջ,
Ո՛վ աղքատդ ունևորների մեջ,
Ո՛վ անարժանդ փրկվածների մեջ,
Ո՛վ տնանկդ բարձրերի և հոգեպես հարուստ-
ների մեջ,
Եվ բաժանվածդ դու օրհնվածներից:

Սրբի խորհերից խոսի Լսարո-Չո Հեց

Ա

Եվ արդ ողբագին աղաչանքների այս կտակա-
րան իմ մատյանի մեջ

Ի՞նչ բամբասանքներ շարադրեմ արդյոք ես քեզ
արժանի, ո՛վ անձն իմ թշվառ,

Սևերեսըդ դու և պատասխանի համար անբար-
բառ,

Անպիտանըդ՝ Աստուծո և սրբերի հաղորդակ-
ցուլթյան:

Քանզի եթե ես ծովի ջրերը մելանի փոխեմ

Եվ բազմասպարեզ ընդարձակուլթյամբ դաշտե-
րը թղթի նման տարածեմ,

Կտրեմ եղեգնի անտառները և գրիչներ շինեմ՝

Մի մասն իսկ բազում անօրինական իմ արարք-
ների

Դարձյա՛լ չեմ կարող ես գրի առնել:

Եվ Լիբանանի մայրիներն եթե իրար զողելով
չինելու լինեմ կշեռքի լծակ,

Ու նժարներից մեկի մեջ դնեմ լեռն Արարատ-
յան՝
Դարձյա՛լ չի կարող հավասարվել նա իմ մեղ-
քերի հետ:

Բ

Ես ծառ բարձուղե՛ջ՝ ստվար ոստերով, սաղար-
թախիտ, բայց անպտուղ,
Ճիշտ ու ճիշտ նման այն թզենուն, որ Տերը չո-
րացրեց:

Թեև իսկապես վարսագեղ, սաղարթազարդ,
Արտաքին տեսքով բարեշուք ես դու,
Պաճուճված, ինչպես պսակով մի պերճ,—
Եվ հեռվից նայողներին երևում ես բաղձալի,
Բայց երբ մոտենա Տնկողն իր ուզածը փնտրելու,
Ամեն բարիքից դատարկ և ունայն պիտի գտնի
քեզ,

Եվ գարշելի՛ գեղեցկությանդ մեջ՝
Տեսնողներին ի ծաղր և նախատողաց՝ նշավա-
կություն:

Քանզի եթե անժամանակ, չսպասված ժամին՝
Տունկը հերապանձ, անպտուղ և անկենդան,—
Որ մի պատկերն է անպատրաստ մեղավորների,—
Ենթարկվեց անեծքի,
Եվ կամ թե հողն այն, ոռոգված ցողով,
Որ երկրագործի թափած աշխատանքների դի-
մաց
Բազմապատիկ արդյունք չտալու պատճառով
լքվում է և մոռացվում,—

Հապա ուրեմն դու, ո՛վ անձն իմ եղկելի,
Դու հո՛ղ բանավոր ու տունկ կենդանի,
Որ չես տալիս պտուղ իր ժամանակին,
Ինչպե՞ս կարող ես վերի առակում հիշված պա-
տիժը չկրել, ինչպե՞ս:

Քանզի դու բոլոր արդյունքն ու բերքը նանիր
գործերի,

Առաջին մարդուց սկսած մինչև սերունդը վեր-
ջին,

Եվ գյուտերը նոր, որոնք քեզ ստեղծող Աստու-
ծո համար

Ատելի են խիստ, անախորժելի՝

Անպակաս չափով, առավելապես մեջդ ընդու-
նեցիր:

Գ

Եվ քանզի ես քեզ արի նշավակ-նպատակակետ
իմ մտադրությանց, ա՛նձն իմ անպիտան,

Բանաստեղծական խոսքերովս, ինչպես պարսա-
քարերով,

Քեզ, իբրև վայրի անընտել գազան՝ պիտի քար-
կոծեմ անողորմաբար:

Եթե մինչև իսկ չկարողանամ արդար անվանվել,
Սակայն առաջին պատասխանիս մեջ, ինչպես
մի ոտխի հետ,

Ոգորեմ պիտի ես հոժարակամ, ինչպես իմաս-
տունն է բարբառել մեծ¹:

Եվ իմ մտքերի, մտածումների հույզերը թաքուն

¹ Առակ. ԺԸ. 17

Իբրև չար գործեր՝ կատարված արդեն, խոստովանելով,
Քո առջև պիտի տարածեմ բոլոր, Աստված իմ
և Տեր,
Քանզի ի՛նչ չափով որ պիտի չափեմ մեղադրանքն անձիս,
Միևնույն չափով պիտի աննվազ քո գթությա՛նը ես արժանանամ,
Ընդունելով քո շնորհներն առատ իմ ամենամեծ պարտքերի տեղակ:
Որքան ճարակեն վերքերն անհնար և անբուժելի,
Այնքան ավելի և կրկնապատիկ բարձրյալ բժշկիդ
Հրաշագործության իմաստությունը բարեմասնորեն պիտի հռչակվի:
Հանցանքներն որքան որ ավելանան,
Նո՛ւյնքան փոխատվիդ առատությունն բարեբանելով՝
Պիտի պսակվի, ըստ քո խնկելի առակի, ընդմիշտ¹:
Քանզի փրկում ես դո՛ւ և դո՛ւ քավում,
Նորոգում ես աջով քո և չորացնում մատով.
Արդարացնում ես հրամանովդ և ողորմությամբդ ազատում.
Երեսովդ լուսավորում ես և քո դեմքով զվարճացնում.

¹ Ղուկ. Է. 43

*Բարերարում ես Հոգով քո և յուզիդ օծումով
սփոփում*

Ու շնորհիդ ցողով զվարթացնում ես դու:

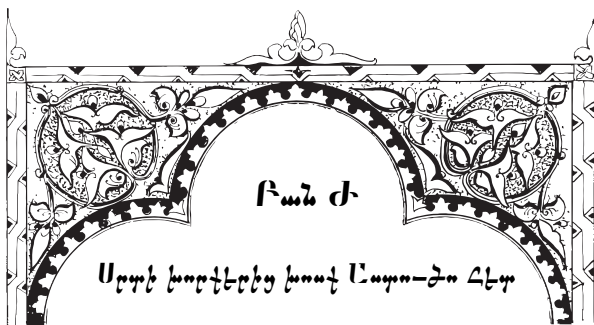
*Դո՛ւ ես տալիս մխիթարություն և վհատության
մոռացում.*

*Վերացնում խավարը վշտերի և հեծության ող-
բերը՝ ծիծաղի փոխում:*

*Եվ քեզ է վայելում օրհնություն՝ գովությամբ
հանդերձ, երկնքում,*

*Նախահայրերից բոլոր և նրանց սերունդներից,
Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:*

Ա

Թե՛ գղջումն ուժգին և թե՛ մոլեգին մեղանչումը մեզ

Կորստյան են մատնում հավասարապես:

Թեպետև նրանք օտար են միմյանց և նմանությամբ իրարից տարբեր,

Բայց եթե քննենք յուրաքանչյուրի էությունը մենք,

Պիտի տեսնենք, որ նրանք երկուսն էլ մղում են մարդուն հուսահատության:

Զի կասկածում է մեկը Հզորի ձեռքի գործությանն,

Իսկ մյուսը չորքոտանի անասնի նման, անզգայաբար

Խցում է հույսի առասանն իսպառ:

Ուստի առաջնին միշտ փաղաքշելով՝ խնդում է սատանան,

Իսկ երկրորդով լիզելով արյունն, իբրև կերակուր՝

Պարարվում է նա դժոխորովայն դազանի նման:

Արդ, բազմահարված բրով ծեծվածի և մահվան
ափը հասածի նման

Դուլզն-ինչ շունչ դարձյալ և կենդանության
ոգի առնելով՝

Պետք է գորանալ, կազդուրվել ու կանգնել,
Հառնել կորստից անկենդանական,

Օգնություն առած Քրիստոսի ձեռքով, որ
գո՛ւթ է տածում բոլորի հանդեպ.

Նաև երկնավոր բարերար Հորից ձեռք բերեմ
պտուղ փրկության և բժշկության

Ինձ՝ մեղավորիս և ախտավորիս.

Եվ սկսելով ողբերգությունն այս աղերսանքնե-
րի,

Ես հավատքի շենքը պիտի կառուցեմ:

Ջի ոմն նախնիներից հավատքով զինված՝

Փոխադրվեց իսկույն երկնային կյանքն անմա-
հական.

Ապաշխարության դեղն ընդունելով, զղջման
միջոցով՝

Նա անկեղծության գրավականը ժառանգեց
այստեղ,

Առավել քան նրանք, որոնց նրա հետ առաք-
յալն է հիշատակում¹.

Որոնք երկրի վրա մրցման հանդեսներ կատա-
րելով,

¹ Եբր. ժԱ. 36

Ապագա երկնավոր պարգևների հույսով՝ հավատացին

Ու փարթամացան անտեսանելի ճոխություններով:

Արդ, հի՛շենք այստեղ Տիրոջ պաշտելի խոսքը խրախուսիչ,

Թե՛ «Ամենայն ինչ հնարավոր է նրան, ով հավատում է»:

Եթե ընտրյալների աստվածահաճո բարեմասնությանց չափն այստեղ քննենք.

Հավատքը պիտի գտնենք գերազանց, ամեն ինչից վեր,

Քանզի նրանով կարող են մտնել սուրբ խորանից ներս:

Առանց հավատքի փառաց Տերն անգամ

Չհաճեց ցույց տալ իր հրաշագործ զորությունը մեզ,

Այլ նախ և առաջ իբրև լծակից իր բարերարությանը,

Մեր հավատքը նա պահանջեց մեզնից:

Նա՛ է մոտեցնում մարդուն Աստուծո,

Կյանք ընձեռելով մեզ իր ինքնիշխան ընդունակությամբ,

Զի օրհնաբանված Աստուծո բերանն էր, որ վկայեց,

Թե՛ «Հավատքը քո փրկեց քեզ»:

Քանզի արդարև հստակ տեսողությունը, կատարյալ իմաստությունը,

Մտերմությունն Աստուծո հետ և բարձրյալին
 ծանոթ լինելը
 Հավատքի մասն են – մի երջանիկ և ընտրյա՛լ
 բառ,
 Որ հարատևելով մնում է անվթար և անպար-
 փակ,
 Պատվակից լինելով սիրո և հույսի:
 Զի մանանեխի ամենափոքրիկ հատիկի չափով
 հավատքը եթե
 Կարող է ծովի խորքը փոխադրել մեծամեծ լեռ-
 ներ,
 Ապա ճիշտ է, որ կյանքի առաջնորդն այս նա-
 խաշավիղ՝
 Հավատն ընդունեցինք որպես աներկմիտ աստ-
 վածապաշտություն:
 Սիրո և հույսի դասակից և Երրորդության
 փառատրելի անվամբ պատվված
 Այդ հավատքն է, որ հոգու աչքերով աներկբա-
 յորեն
 Տեսնում է ծածուկները բոլոր և ապագան:
 Քանզի այս երեք առանձին մասերն եթե միա-
 սին և նույն խորհուրդով դիտես,
 Նրանց շնորհիվ, Աստուծով պիտի հավետ ճո-
 խանաս:
 Քանզի եթե հավատաս նրան, կսիրես նաև,
 Որով և կհուսաս նրա աներևույթ պարզեւներին:
 Նրան փա՛ռք հավիտյանս. ամեն:

Ա

Եվ արդ, ես հետինս դավանողների, բարիքներից ունայն՝

Մտքիս աչքերով դիտելով սկիզբն իմ եղելության,

Որը տեղի ունեցավ Արարչի ձեռքով, անէությունից,- հավատում եմ լիահույս,

Թե Հիսուս Քրիստոս կարող է անել, ինչ որ կամենա:

Քանզի հավատացի, ուստի և խոսեցի,

Պողոսից խրատված և սովորած՝ Դավթից¹¹.

Ուրեմն այժմ թող նրանց կենդանի ազդեցն ինձ օգնի՝

Հավատքով ճանաչել նրան ճշմարտապես

Եվ նրա հարույթյան զորությանն, ըստ առաքյալի,

Հաղորդակից լինել նրա չարչարանքներին,

Եվ այն բոլորը, որոնք հիշվում են հաջորդ տողերով:

¹ Բ. Կորնթ. Դ. 13

Կցորդ է սրան և հույժ նմանատիպ՝
Հավատալն իսկապես և այն նոր փոփոխության,
Որով մեղավորը դուրս է գալիս քավված,
Չարագործն՝ արդարացած և անմաքուրը՝
սրբված,
Եվ անքավելի մահացու մեղքով հանցավորըս
ես՝ անդատապարտելի երանության
Եվ ստրկական կապանքներից զերծ՝
Երկնավոր ազատության տիրացած:
Եվ ի՞նչ կա արդյոք ավելի չքնաղ, քան սիրտն
այն մեղավորի,
Որն իր միտքը գտած տարակուսանքի թանձր
խավարից,
Եվ Աստուծո օգնությունն ստացած,
Երբ մի կողմից մարմնապես ծիծաղում է, մյուս
կողմից հեծում հոգեպես:
Այդպիսին թեպետ գերագույն բարձրությունից,
Նորագյուտ և անհերքելի մեղքերով ծանրա-
բեռնված
Սուզված է խորը՝ կործանման գուրբի անդունդն
անհատակ,
Սակայն փրկավետ կյանքին մոտեցնող նշխարը
ունի,
Որպես լուսեղեն մի կայծ իր մտքում և հոգում
պահած.
Ինչպես թանձրամած հուրն այն նշանավոր և
զարմանալի՝
Հրամանով Վեհի մակարդած հրաշքով՝

Խորունկ հատակում նիրհող ջրհորի¹:
 Ուստի և ահա՛ թախծալից իսպառ մեղավորը
 հեզ,
 Որ կորցրել է բարին գտնելու ակնկալությունն
 Ու զրկվել շնորհի համարձակությունից,—
 Կարող է հուսալ, թե կրկին անգամ հասնելու
 է նա
 Նախապես իրեն պարզեցված փառքի զարդա-
 րանքներին:
 Զի Աստուծո կողմից է պատրաստվում նաև
 այս, որ գործադրվի սուլյնի վերաբերմամբ,
 Քանի որ սա ամենահնար տվողի զորությունն է
 ավետարանում,
 Որով հաճելի խունկ է հոտոտում Աստված,
 Քան ամենաանուշ բույրերը բոլոր,
 Քան խունկն այն, որ մանր աղալով, երբեմն խո-
 րանի համար էին պատրաստում².
 Ի՛սկը համակերպ այն հոգիներին,
 Որոնք զղջումով խոնարհվել են վար,
 Նույն նմանությամբ իրար միանալու:
 Ըստ որում և փրկիչը բոլորի՝ կույրերից ումանց
 հարցնելով,
 Թե՛ «Հավատո՞ւմ եք, որ ես կարող եմ ձեր աչքը
 բանալ»,
 Լույս չպարզեց նրանց աչքերին,

¹ Բ. Մակար. Ա. 19

² Ելից Լ. 7-8

Մինչև նրանցից հաստատ հավատքի գրավա-
կան չառավ:
Ի՞նչն է մեզ համար ավելի անհույս, քան թե
հավատալ,
Թե չորս օրվա մեռելը կարող է կրկին կենդա-
նանալ:
Եվ սակայն կանայք, հավատքով լցված,
Որոնք ընկան ոտքերն Արարչի,
Տեսան անհապաղ Աստուծո փառքի ապացույ-
ցը պարզ,
Երբ նրանց եղբայրը կենդանացավ¹:

Բ

Իսկ այն մասին, թե մեղանչումից վերջն էլ մնում
է շնորհն անկապտելի՝
Կան հզորագույն վկաներ.
Նախ Ենովքն ու Ահարոնն, ապա
Նրանցից հետո Դավիթը և Պետրոսը դարձյալ,
Որոնց հետ նաև Եղիազարը կրտսեր,
Որ ողորմություն գտնելով մեծն Աստուծո կող-
մից՝
Վկա հանդիսացավ մեծագույններին:
Ավելորդ է առ այն հիշել, և՛ առակը անառակ
որդու:
Թողնում եմ պոռնիկին², որ Տիրոջից գովվեց,

¹ Հովհ. ԺԱ. 17-44

² Մատթ. ԻԶ. 6

Եվ մաքսավորին¹, որ բարեգործից հիշատակ-
 վեց,
 Նաև երջանիկ այն ավազակին²,
 Որը վերջին շնչում պսակվեց շնորհիվ իր հա-
 վատքի.
 Եվ նույնիսկ նրանք, ովքեր մասնակից եղան
 Արարչի սպանմանը,
 Որ հանցանքների ամենեն անքավելին է:
 Դրանից էր ինքը՝ Պողոսն ընտրյալ,
 Որ առաջինն էր անօրենների մեջ մի ժամանակ:
 Սրանցից ոմանք, որոնք օրենքի ճանաչողու-
 թյամբ հանդերձ գլորվեցին,
 Քան օրենքից առաջ ապրողների առավելու-
 թյունը,
 Կանգնեցին կրկին նախկին կյանքն իրենց հա-
 զարապատիկ գերազանցությամբ:
 Իսկ նա, որ նախքան օրինակի տրվելը՝ ավան-
 դուլթյունն էր պահել հայրենի
 Եվ ավելի մոտ է եղել հավատքի սկզբնահոր³
 պատվիրանին,
 Եվ նախամարդու մեղապարտությունն իրենը
 համարելով՝
 Տուժել էր այն իր տաժանագին տառապանքնե-
 րով,–
 Քավություն գտավ ոչ թե հողի տակ թաղվելով,

¹ Ղուկ. ԺԸ. 14

² Ղուկ. ԻԳ. 43

³ Աբրահամի

Այլ հզորապես հաղթահարած բռնութիւնը
մահւման՝
Իր չարչարելի մարմնով դեպի երկինք փոխա-
դրվելով,
Հանդիսանալով բանականների կյանքի կարա-
պետ¹:
Իսկ ոմանք դեռ խակ՝ տհաս հասակից չարու-
թյամբ տարված,
Երբ տարիքն իրենց առան կատարյալ,
Ոչ թե թափվեցին բարձրութիւնից վար,
Այլ աշխարհային կյանքի դժնդակ թշվառու-
թիւնից՝
Բարձրացան դեպի կամարն երկնքի:
Եվ եթե կանխապես կարելի եղավ չարերին դար-
ձի բերել վերստին
Եվ մեր հողանյութ գոյացութիւնը փոխել ու-
կեղենի,
Պատկերն արքունի՝ կերպարանքին մեր ի պա-
տիվ՝
Նկարված խորքը մեր հոգու քանդակումով
արքայական,
Մեր բնութիւնն անկորուստ և անփոփոխ
Եվ դավադրութեան դեմ անպարտելի,—
Ապա, առավել հուսալի է այժմ անողոք և
անծածկույթ
Շնորհաց հայտնութիւնը, ուխտված մեր Տեր
Քրիստոսով,

---

¹ Ենովք

Ինքը լինելով հաշտարար միջնորդ
Եվ երկնային անմահ, կենդանի ու մշտնջենավոր
բարեխոս,

Որով հաստատուն կմնա մեր մեջ Տիրոջ խոսքը
միշտ, ըստ մարգարեի.—

«Ուխտ խաղաղության և կնիք հաստատու-
թյան»¹:

Ուրեմն և ես այս ճշմարտագույն Կանոնի,
անփոփոխ վճռի

Եվ արարչավանդ պայմանի համաձայն, ահա՛,
Հավատավորի իմ շրթունքներով համբուրում
եմ ճշմարտությունն այս խոսքի

Եվ հույս ունեմ՝ փառքի շնորհին արժանանա-
լու.

Քանզի, արդարև, երբ Աստված ինքն է մեզ
արդարացնում,

Ոչ ոք չի կարող մեզ դատապարտել, ըստ հաս-
տատ խոսքի առաքելական:

Գ

Այս պայծառ գծագրված վստահությանն ապա-
վինած, ահա՛,

Կանգուն եմ կործանյալս դարձյալ, և թշվառաց-
յալս՝ հաղթող,

Մոլորյալս կգամ կենարար դարձի,
Ամենաթշվառ չարագործս՝ դեպի հույս,
Մահվան մատնվածս՝ դեպի կյանք,

¹ Եսայի ԾԴ. 10

Ապականությամբ վաճառվածս՝ դեպի շնորհ,
Դժոխային գործերով տարվածս՝ դեպի լույս,
Երկրասեր անասնակենցաղս՝ դեպի երկինք,
Կրկնակի մոլորյալս՝ դեպի փրկություն,
Մեղքերով կապկապյալս՝ դեպի հանգստյան
խոստում,
Անբժշկելի վերքերով վարանածս՝ դեպի դեղն
անմահական,
Ստամբալյալս վայրագաբար՝ դեպի սանձ զսպո-
ղական,
Հեռացյալս վարատական՝ դեպի կոչում,
Դժնդակ կամակորս՝ դեպի հեզություն,
Ընդդիմախոս հայհոյողս՝ դեպի ներումն,
Եվ այս բոլորը շնորհիվ Հիսուս Քրիստոսի
Եվ նրա Հոր հզոր և ահավոր
Եվ ճշմարտության Հոգու անունով ու բարի
կամքով,
Որոնց օրհնաբանված իսկությանը և մի աստ-
վածությանը
Ե՛վ զորություն, և՛ արքայություն, և՛ մեծու-
թյուն, և՛ փառք
Հավիտյանս. ամեն:

Սրբի խորհրեց խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Եվ արդ, քանզի գղջման նախընթաց գլուխներում

Հուսահատութեան խոսքերով լքվեցի սաստիկ,
Եվ տարակուսանքի հեծանով մահու չափ ձաղկեցի ինքս ինձ,

Ուստի և այստեղ վերադառնալով հուշսին վերստին՝

Համարձակվեմ պիտի գո՛ւթ շարժել ես,
Սուրբ Երրորդութեանը մեղավորիս օգնութեան կանչելով:

Գիտեմ, որ եթե օրհնաբանեմ ես և դավանեմ
Արարածներին բոլոր կյանք տվող Աստծուն,
Եվ ընտանի ձայնով կանչեմ անունն ահավոր
չնորհապարգև Բարերարի,

Նա կենդանութիւն պիտի տա, անշուշտ ինձ՝
մեղավորիս,

Ըստ մարգարեի կանխասացութեան,
Թե՛ «Ով որ կանչի Տիրոջ անունը, նա պիտի ապրի»:

Իսկ ես ոչ միայն կանչում եմ նրան,

Այլ հավատում եմ նրա մեծությանն ամենից
առաջ.

Ոչ թե գալիս եմ խնդրելու նրա պարգևները ես,
Այլ նույնիսկ իրեն, որ կենդանությունն է
ճշմարտապես,

Շնչառությունն իսկ, առանց որի չի՛ք շարժում
և ընթացք:

Ո՛չ այնքան հույսի հանգույցով, որքան սիրո
կապով եմ ես կապվում նրան.

Ու ոչ թե տուրքի, այլ այն տվողի կարոտով եմ
ես վառվում շարունակ:

Ոչ թե փառքն է ինձ համար անձկալի,

Այլ փառավորյալն է համբուրելի,

Ոչ թե ապրելու կյանքի փափագով,

Այլ կենարարի հիշատակով եմ տոչորվում ես
միշտ:

Ոչ թե վայելքի տարփանքով եմ ես հեծում ող-
բաձայն,

Այլ այն կազմողի տենչանքովն եմ խոր հառա-
չում սրտանց:

Չեմ փնտրում հանգիստ, այլ աղաչում եմ երեսը
տեսնել Հանգստարարի:

Ոչ թե հարսանքատան խնջույքի, այլ փեսայի
անձկությամբ եմ մաշվում,

Որի զորության շնորհիվ՝ վստահ ակնկալու-
թյամբ,

Հավատում եմ ես աներկմիտ հույսով,

Որ վերոգրյալ մեղքերի բեռներն ունենալով
Հանդերձ՝
Ապաստանելով ամենակարողի ձեռքին,
Ոչ միայն պիտի հասնեմ քավության, այլև պի-
տի տեսնեմ իրեն,
Ընդունելու գութն ու ողորմությունը և ժա-
ռանգելու երկինքը նրա,
Թեև հո՛ւյժ մերժելի եմ:

Բ

Եվ արդ, ամոթահար սաստիկ ու կորագլուխ,
Գրչովս, որ խոսքի միջնորդ է դառնում
Ամուր կողպեքով փակված, պապանձված իմ
չրթունքներին,
Չկարողանալով շարժել լեզուս անհամարձակ,
Պաղատանքների նոր երգեր ահա՛ պիտի ոգեմ
ես՝
Ի վեր ուղերձված իմ աղիողորմ հառաչանքների
աղաղակներով:

Գ

Ընդունի՛ր սիրով, Տեր Աստված հզոր, աղա-
չանքներն իմ դառնացած սրտի.
Քաղցր գթությամբ մոտեցիր դու ինձ՝ ամոթա-
հարիս.
Փարատի՛ր, ամենապարգև՛, ամոթալի տխրու-
թյուններս,

Վերցրո՛ւ ինձնից, ողորմա՛ծ, անտանելի ծան-
րություններս,

Հեռացրո՛ւ, հնարագետ, սովորություններս մա-
հացու.

Խափանի՛ր, մի՛շտ հաղթող, հրապույրները խա-
բողի.

Վանի՛ր, վերնային, մառախուղը մոլորեցնողի.

Կասեցրո՛ւ, կեցուցիչ, ընթացքը կորուսչի.

Յրի՛ր, ծածկատե՛ս, չար հնարքները կապկապո-
ղի.

Խորտակիր, անքնի՛ն, հարձակումները մարտնչո-
ղի.

Տյառնագրի՛ր անունովդ լուսացույց երզն իմ
հարկի.

Պարփակիր քո ձեռքով առաստաղը տաճարիս.

Գծագրիր քո արյունով սեմը սենյակիս մուտքի.

Դրոշմիր քո նշանը աղոթյալիս ճանապարհին,

Ամրացրու քո աջով խշտյակն իմ հանգստի.

Զերծ պահիր թակարդներից ծածկարանն իմ
անկողնի.

Պահպանիր քո կամքով տառապած հոգիս.

Անխարդախ արա՛ քո շնորհած շունչը մարմնիս.

Կանգնեցրո՛ւ շուրջն իմ՝ պարը երկնային քո
զորքերի,

Որպես դիմամարտ՝ դեերի գնդին:

Տո՛ւր հանգիստ բերկրալի մահահանգույն նիր-
հիս խորին գիշերում՝

Բարեխոսությամբ սուրբ Աստվածածնիդ և բո-
լոր ընտրյալների:
Տեսությանս պատուհանները, որոնք մտքի
զգայարաններ են,
Ամփոփիր այնպես ու պարուրիր,
Որ պաշտպանվեն միշտ անսասանելի
Կենցաղական հոգսերից բոլոր, անըջական
երագներից,
Խռովահույզ ծփանքներից ու ցնորքներից խենթ
ու խոլական
Ու հիշատակով աներկբա հույսիդ մնան ան-
վնաս:
Որպեսզի երբ սթափվեմ իմ ծանր քնից,
Ամենազգաստ արթնությամբ և հոգենորոգ
զվարթությամբ քո դեմ արձանացած,
Աղաչանքն այս իմ՝ հավատքի բուրմամբ,
Ո՛վ ամենօրհնյալ թագավոր անճառ փառքերի,
Երգակցելով երկնագուճար փառաբանող խմբին՝
Քո բարձունքն ի վեր՝ առաքեմ առ քեզ:
Զի փառավորյալ ես դու արարածներից բոլոր
Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Արդի խորհերից խոսի Լարո-ժո Հէր

Ա

Աստված բարերար, հզոր, ահափոր,
Շնորհատո՛ւ, բարի, դու Հա՛յր ողորմած.
Անունըդ անգամ քո մեծությունն ու գթություն-
նը և քո մտերմությունն է ավետարանում,
Քաղցր ես դժնինների և անգոհների համար.
Քեզ հետ Որդիդ էլ նման է միշտ քեզ, ձեռքիդ
պես նրա ձեռքն էլ զորեղ,
Անժամանակ տերությամբ ահեղ՝ քո արարչու-
թյամբ ինքն էլ բարձրացած:
Նաև Սուրբ Հոգին քո ճշմարտության՝ բխելով
քեզնից անսպառուրեն,
Իբր աստվածային կատարյալ իսկություն և էու-
թյուն մշտնջենական,
Ըստ ամենայնի հավասար է քեզ և իշխանու-
թյամբ՝ փառակից Որդուդ:
Երբյակ անձնավորություն՝ համակ անքնին,
Հատուկ առանձնացումով տրոհված անձեր,
Բայց միավորված համազուգությամբ,
Նույնագո բնությամբ տիրապես, անշփոթ և
անանջրպետ

Միևնույն կամքով և գործակցությամբ,
Ոչ մեկը մյուսից ավագագուլն չէ,
Եվ ոչ էլ մի ակնթարթ նույնիսկ մեկ-մյուսից
նվագ երբեւիցե,
Այլ իբրև պատճառ երկնային սիրո անստվեր
լույսի, հայտնված մեր մեջ,
Սրբասացության միակ պսակով՝ անսկզբնաբար
աստվածաբանված:
Քանզի արդարև բարձրաձայն այս խոստովա-
նությունը երեք փառատրյան այդ դավա-
նության՝
Պետրոսին հավատքի վեմ կոչվելու երանության
արժանացրեց –
Դատապարտյալիս մեղավոր հոգին բարեհրա-
ման քո ակնարկությամբ,
Ո՛վ դու, որ փնտրում ես գերյալիս, հրաշանո-
րոգ թո՛ղ արդարացնե:
Զի քոնն են թեև պարգևներն ու ողորմություն-
ները,
Բայց դու ո՛չ այնքան քո պարգևներով, որքան
ողորմությամբ ես հռչակված.
Քանզի երկրորդը քո փառքն է ավելացնում,
Իսկ առաջինն առաքինական գործի է հայտա-
րար.
Զի պարգևները փոխարինություն են ծառայու-
թյան դիմաց,
Իսկ ողորմությունը՝ բարերարություն մեղավո-
րիս:

Եվ արդ, մարդկային գործերը թող որ չգերա-
զանցե՛ն իրենց զորությամբ քո շնորհնե-
րին, գթառա՛տ Աստված,

Եթե մինչև իսկ անցավոր բնության օրենքներից
էլ վեր լինեն նրանք.

Այլ հաղթող հանդիսանալով քո երկայնամտու-
թյունը,

Երկրածինների ընթացքը երբեք չհավասարվի՛
թող քո գործերին:

Քանզի և նրանք, որ օրենքների մաքրությամբ
իրենց պարծենում էին,

Քո արդարության լույսը երբ ծագեց,—

Որ նոր օրենքի ճշմարտությունն էր ծանուցա-
նում,—

Հրեաներն հետին անձկությամբ լքված ու նվաս-
տացած,

Ավելի քան տարագիրներն ողորմելի՛ մարդասի-
րությանդ կարոտ եղան:

Եվ քանզի ամենայն ինչ հնարավոր է քեզ, բա-
րերա՛ր,

Լսի՛ր ողբածայն պաղատանքներս, որ ուղղում
եմ քեզ.

Ողորմիր, փրկիր և մարդասիրիր, զի երկայնա-
միտ ես դու,

Եվ քոնն են քաղցրություն, փրկություն և քա-
վություն և փառք

Բոլոր հավիտյան ապրող ազգերից. ամեն:

Բան ԺԳ

Սրբի խորհերից խոսի՛ Աստուծո՛ւ Հէտ

Ա

Պաղատում եմ քեզ, լույսի՛ ճառագայթ, արքա՛
երկնավոր,

Գովյալ անապատում, և անճառ Որդիդ դու մեծ
Աստուծո՛ւ.

Ականջ դիր դարձյալ և այժմ ահա՛,
Բարձրյալ, բարեգուլթ, կյանքի ապավեն,
Վիրավորյալիս նվազաճայն հառաչանքներին:

Բ

Ձի խոսված երբեք, թե քեզ աղաչեց ավազակնե-
րից խողխողվածը¹,

Քանզի կարկամած էր.

Ոչ էլ պաղատանքի ձայն արձակեց քո ետևից,

Քանզի անկոխնչ էր.

Կամ մատների շարժումով աղետն ու վտանգը
հայտնեց տեսողիդ,

Քանզի խորտակված էր.

Ոչ էլ ողբազին արցունքներով լի աչքերը տնկեց
բարերարիդ,

¹ Երիքովի ճանապարհին ընկած վիրավորը. – Ղուկ. Ժ. 30

Քանզի վնասապարտ էր.
 Եվ կամ միջնորդի բարեխոսությամբ ողորմա-
 ծիդ կամքը սիրաշահեց,
 Քանզի լքված էր.
 Ոչ էլ ջախջախված մարմնի արյունով ներկված
 հագուստները ցույց տալով քեզ՝
 Գթածիդ սիրտը ճմլեց, քանզի հուսահատ էր.
 Ոչ էլ հաստատուն ծնկներով՝ իբրև ոտքի
 գարշապարով՝ չընթացավ,
 Քանզի անկանգնելի էր.
 Զի կիսամեռ ասել կենդանուն՝ հեռու չէ այնքան
 մեռելությունից:
 Մանավանդ որ խոսքով քո խրատվելուց,
 Ողորմությամբդ բարերարվելուց
 Եվ քո փառքով լուսավորվելուց հետո էլ դեռ,
 Ոչ միայն չդադարեց քեզ հակառակ ընթացք
 բռնելուց,
 Այլև չենթարկվելով, գլուխ բարձրացրած՝ իր
 թշնամյաց կողմն անցավ
 Եվ նրանց հետ մեկտեղ դաշն կնքած՝ միաբանեց
 քեզ ատողների հետ¹:

Գ

Իսկ դու, բազմապարզև բարերար, անոխակալ և
 ամենափրկիչ,

¹ Ձուգորդաբար՝ երիքովի վիրավորից անցնում է Բեթեզդայի
 անդամալույծին, որը քրիստոնեական հին ավանդության համա-
 ձայն՝ հետո եղավ Կայիափայի այն սպասավորը, որը վերջին
 գիշերը քահանայական ապարանքում ապտակեց Քրիստոսին:

Ոչ միայն չհիշեցիր մեղքերն այդ չարագործի,
 Այլև ոչ իսկ խոսքով հանդիմանեցիր.
 Չոտնահարեցիր ընկածին, այլ կարեկցաբար մո-
 տենալով նրան,
 Ծայրագույն խնամք ցուցաբերեցիր:
 Քահանայապետ, ըստ ահարոնյան տկար օրեն-
 քի,¹—
 Որ գորավոր է մահ գործելու մեջ¹,
 Դատապարտիչ անեծքներով և բռնալիր քա-
 րածգուլթյամբ,²—
 Դու չփութացիր վիրավորվածին խորտակելու.
 Եվ ոչ էլ, ինչպես ղևտական առաջնորդն այն
 թերապաշտոն,
 Որը երկուսի միջև իբրև բաժանող անջրպետ՝
 Հնի լրումն էր և սկիզբը նորի,
 Եվ որ հոգեգուրկ ապաշխարուլթյան հրավիրակ
 հանդիսացավ,³—
 Վիրավորյալի տագնապը տեսար.
 Որ չլինի թե արմատակտուր տապարի օրինա-
 կով
 Քո մեջ չարատանջ մահվան պաշտոնը նկատե-
 լով²
 Սատակի գալիք փորձուլթյուններին դեռևս չեն-
 թարկված.

¹ Բ. Կորնթ. Գ. 7, 9

² Այսինքն՝ չուզեցիր նմանվել նույնիսկ ծառի արմատին մոտեցված այն կացնին, որով Յովհաննեսը պատկերացրել էր մոտակա գալուստը, - Մատթ. Գ. 10

Այլ պահպանանունն ասորեստանցի հեթանոսներին¹,
 Որոնք ստացան իրենց օրենքը հրեաներից
 Ու պահեցին միշտ, մինչդեռ նրանք մոռացան,—
 Կցորդվելով՝ մեր բնությամբ խառնված մարմ-
 նիդ վերարկուով,
 Օտար ազգերին էլ ազատության ավետիս համ-
 բավեցիր
 Եվ աստվածային քո ներգործությամբ անապա-
 կան՝ ձեռք երկարելով՝
 Մահացու կերպով մեղանշած մարդուն կանգ-
 նեցրիր դարձյալ իր սերունդներով:
 Տխրաբեկ սիրտն ուրախացրիր և վհատյալին
 հուսադրեցիր,
 Եվ թշվառին զվարթացրիր դարձյալ.
 Ավազանի կենարար օծմամբ և բաժակով լույսի՝
 լցրիր.
 Նորոգեցիր հացով քո երկնային՝ արարչական
 մարմնով.
 Երջանիկների և ընտիրների վերակացությամբ
 Խնամարկեցիր ու փայփայեցիր ու դարմանե-
 ցիր,
 Եվ հանդարտընթաց գրաստի խնամքին հանձ-
 նելով նրան՝
 Անփորձ պահեցիր, մինչև հանեցիր հարկը լու-
 սեղեն:

¹ Սամարացոց, ըստ որում՝ Սամարիա, որ պահապան է նշանակում:

Առաջին և երկրորդ կենդանատու կտակարաններին միջնորդությամբ դարման տարար¹ դու մարդասիրաբար:

Եվ, ինչպես երբեմն Մովսեսին² թևատարած արծվի պես ընդունեցիր

Եվ բարի երկրի խաղաղ հանգստին առաջնորդեցիր,

Հրամայելով վարդապետներին՝ խոսքի կերակրով սնել նրան:

Դ

Եվ արդ, դու, որ ողջ առավելագույն լույսդ բարության

Ամեն բանի մեջ բովանդակապես հրաշագործեցիր,

Ցրվողի գանձը սեփականելով՝ քո ստացվածքը վերադարձրիր քեզ,—

Ինձ էլ ապրեցրու, մեղքերի պարտքերն իմ մաքրելով,

Ո՛վ դու, որ պարգևում ես ձրի և հանպատրաստից,

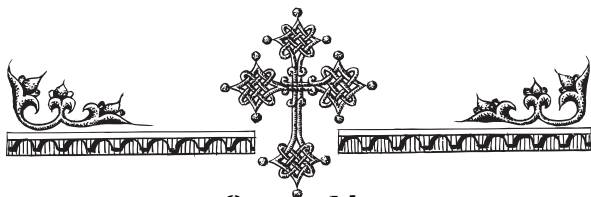
Շնորհիր և ի՛նձ քավություն ու բժշկություն,

Բարեգո՛ւթ, զորեղ, անքնին, անեղծ, ահավոր,

Օրհնյալ միշտ, հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

¹ Գրաբարուն՝ դարմանատրեցեր, այսինքն՝ խնամք տանել - ծնթ. հրատ.:

² Բ. Օրին. ԼԲ. 11

Բան ժե

Արդի խորվերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Արդ, նույն ցավագին հեծեծանքներով վշտա-
հար սրտիս

Եվ բոլորովին տագնապած հոգուս տառապանք-
ներով,

Այս անգամ դարձյա՛լ միևնույն ոճով դիմելով
ես քեզ,

Ամենապարզև քո բարերարի գո՛ւթն եմ խնդրե-
լու:

Պաղատում եմ իբրև մեռյալ՝ կենդանի անմահ
Աստծուդ,

Փառքիդ հանդեպ իմ անարգությունը խոստո-
վանելով,

Ինչպես և քո բարությունն իմ չարության դի-
մաց.

Որոնցով հաղթվեցի ինքս, քան թե բուժվեցի,
Ամաչեցի, քան թե համարձակվեցի,

Ուխտակորույսս ես և ավանդամոռաց:

Բ

Այն ոչխարի պես, որին օրինակ է բերում առական
 երկրորդ¹,
 Ես էլ ծայրահեղ չափով մատնված անզգայու-
 թյան
 Ու մոլորվելով անմարդաբնակ լեռներում՝ եր-
 կար,
 Եվ դեերի հետ գազանաբարո վայրի կուռքերի
 մեջ թափառելով,
 Առանց թեկուզ փոքր-ինչ հոտին մոտենալու,—
 Չունեի լեզու, որով պատմեի ցավերն իմ տան-
 ջող,
 Ոչ էլ ձեռք, որի շարժուձևերով համբերն են
 իրենց մտքերը հայտնում:
 Իսկ դու, միա՛յն գովյալդ, սկսած նախնի սե-
 րունդներից մինչև այսօր,
 Գտնելով և ինձ՝ մեղավորիս էլ մոլորության մեջ
 անլույս ու անել,
 Ըստ գոչման առ քեզ մաղթանք երգողի²,
 Քո խնամարկու կամքի տեսչությամբ Հովիվ
 կոչվեցիր.
 Ոչ միայն հոգ տարար, այլև փնտրեցիր,
 Եվ, ո՛վ հրաշագործ, ոչ միայն գտար, այլև
 անճառելի բարերարությամբ
 Վերցրիր սիրով դու կենդանարար քո ուսի վրա,
 Եվ քո երկնային զորաց հետ մեկտեղ՝

¹ Ղուկ. ԺԵ. 3-7

² Եզեկ. ԼԴ. 11-12

Քո հայրենական ժառանգության մեջ դասեցիր
ինձ:

Եվ արդ, դու հզո՛ր, կենարար, օրհնյալ, այցելու
գլխած և մի՛շտ ողորմած,

Դու, որ ընդունեցիր նրանց՝ անաղերսներին այն
անլեզու¹,

Որոնցից մեկը մահացու խոցված՝ չարչարվում
էր խիստ,

Մյուսն անբանների անզգայությամբ

Փախել էր դեպի հեռու ամայի վայրեր անբնակ,
Եվ վտարանդի, շվար ու վհատ՝ բառաչում էր
խեղճ, անիմաստորեն,—

Քո աստվածային բարեխնամությամբ տիեզե-
րահրաչ

Ցույց տվեցիր դու հոգածությունդ թշվառու-
թյան մեջ կորածի հանդեպ,—

Հայտնիր արդ և ի՛նձ գլթությունդ խոր և բա-
րիքներիդ հորդումներն առատ,

Ինձ, որ բերված օրինակներից շատ ավելի եմ
եղել անօրեն.

Ինձ, որ մահապարտ եմ բազմօրինակ.

Ինձ, որ բարության քաղցր խառնուրդում՝ հա-
տուկ համ եմ չար.

Ինձ, որ արժանի եմ անդամներիս հատմանն
արդարև,

Ինձ, համաճարակ, ախտով վարակված վիրավոր
հոգուս.

---

¹ Վիրավորին ու ոչխարին

Ինձ, որ անզգա անասուններին եմ հավասարվել
Եվ օտարացել իմաստունների ընտանուլթյունից.
Ինձ, որ նման չեմ բնուլթյամբ ինձ պես բանա-
կաններին:

Եթե մի օրինակ ունենայի, ես կասեի.

Թե նմանակից ունենայի՝ կպատմեի.

Թե հանգուկակից ունենայի՝ կխոսեի.

Թե ինձ հավասարն ունենայի՝ կգրեի.

Թե նույն բանը անող ունենայի՝ ցույց կտայի.

Թե ինձ համեմատն ունենայի՝ կիմացնեի.

Թե անցյալում լինե՞ր՝ կսփոփվեի.

Թե ներկայումս՝ կհուսայի:

Սակայն, քանի որ ոչ նմանս ունեմ, ոչ էլ օրի-
նակ,

Ուստի դո՛ւ միայն կարող ես քավել ու բժշկել
ինձ և կենսագործել,

Կենդանարար՞ բոլոր մեռելների և նորոգո՞ղղ
տիեզերաց:

Գ

Զի եթե երջանիկ, սուրբ ու սրատես Դավթի
գործած չարիքներն ու

Անօրենուլթյունները գլխից ավելի վեր բարձրա-
ցած էին,

Եվ մեղքերն ու հանցանքները դժվարակիր բեռ-
ների նման ծանրացած սաստիկ,

Հապա ուրեմն իմ սխալմունքներն ավելի են,
քան

Տրեզերասուլյզ, ամենասպառ ծովի ջրակուտակ
հեղեղի հորդությունը
Ու անցնում են բոլոր լեռների կատարներից:
Բայց թող որ փչե քաղցրաշունչ քամիդ, —
Ինչպես այդ եղավ Նոյի ժամանակ, —
Որ լեռներն անգամ կարող է հալել,
Ցամաքեցնելու բազմաբովանդակ ջրակույտն
իմ երկրակործան հանցանքների
Ու լեռնակարկառ բարձրությամբ դիզված մեղ-
քերն իմ բոլոր:
Եվ արդ, համառոտ քո խոսքով հզոր,
Եվ ամենակարող հնարավորությամբ կարճ
դատաստանիդ,
Ըստ մարգարեի, քավության մի ելք ցույց տուր
ինձ՝
Անօրենսության մեջ ընդերկար մոլորյալիս:
Եվ դու, ներելով համառությունն իմ,
Ո՛վ երկայնամիտ, ողորմած, օրհնյալ,
Շնորհի՛ր ինձ կատարյալ թողություն և բարե-
գործիր ճշմարտապես,
Ձնջի՛ր բոլորովին՝ անվճարելի պարտքերիս
արժանահատույց տոկոսների տույժը տա-
ժանակիր:
Ձէ՞ որ դու չունես ցասումնալից սիրտ ու բար-
կություն բորբոք,
Ինչպես նաև չկան քո մեջ նենգություններ և
նշաններ մթության,
Քանզի դու կյանք ես կամենում և լույս,

Դու մահ չստեղծեցիր և, ըստ Դավթի ու Սողոմոնի,
Մարդու կորուստը քեզ ուրախություն չի պատ-
ճառում:

Դ

Քո բարեվիճակ կանոնների մեջ դու մեծագույն
պայման սահմանեցիր մարդկանց համար՝
Չարությունը չարությամբ չփոխարինել,
Այլ մի օրվա մեջ յոթանասունյոթ անգամ գոր-
ծած մեղքերը նույնիսկ ներել պատգամե-
ցիր մեզ¹,
Մեզ, որ ի բնե հակամետ ենք միշտ ի հայտ բերե-
լու բյուր ու անհամար չարության բծեր,
Որոնք աճում են ու միշտ նորոգվում
Մեր ամեն տեսակ փշեր բուսցնող բնության
դաշտում՝
Համաձայն անսուտ քո վկայության,
Թե՛ «Մարդու միտքը իր մանկությունից տրա-
մադիր է չարիք² գործելու»:
Քո Կենաց բանի ավետարանիչ Հովհաննեսն
անգամ,
Որը մաքուր էր կատարելապես,
Նա ինքը՝ որպես հասարակության բնության
լծակից,

¹ Մատթ. ԺԸ. 22

² Ծննդ. Ը. 21

Ամբողջովին արդարացած՝ քո ճշմարտությունը
հաստատեց իմ ստույթյան հանդեպ:

«Եթե ասենք, որ ոչ մի մեղք չունենք, — ասում
է նա, —

Սուտ դուրս բերած կլինենք նրան»:

Արդ, կատարված է խոսքդ խնկելի

Եվ լիովին ստույգ արդարացված՝

Իմ մոլորության խիստ դժնդակ անիրավության
հանդեպ:

Ուստի խնայի՛ր ինձ ողորմությանմբ, քաղցրա-
հա՛մ աղբյուր,

Դո՛ւ միայն օրհնյալ հավիտյանս. ամեն:

Բան ԺԶ

Արդի խորհերից խոսի Ապո-ժո Հեփ

Ա

Եվ արդ, դո՛ւ միայն Աստված երկնավոր, բարձր-
յալ, բարեգործ.

Քոնն են զորությունն ու ներողությունը,

Քոնն են բշկությունն ու առատությունը,

Քոնն են պարգևներն ու շնորհները ձրի,

Քոնն են քավությունն ու պաշտպանությունը,

Քոնն են հնարքներն անիմանալի,

Քոնն են հրաշքներն անգտնելի,

Քոնն են չափերն անչափելի,

Դո՛ւ ես սկիզբն ու վերջը:

Սրտմտության խավարը երբեք չի ստվերում
լույսը քո ողորմության,

Քանզի լինելով ինքդ մտքից վեր՝ զերծ ես դու
նաև որևէ ախտից:

Պատկեր ես դու անպարագիր՝ անկշռելի որքա-
նությամբ,

Ո՛վ անչափություն փառաց լայնության,

Անսահմանափակ ընդարձակություն հատու
գորության,

Անամփոփելի առավելություն,

Անտկարանալի բարերարութիւնն գթութեան:
Դու մահվան ստվերն, ըստ մարգարեի, այգա-
բացի ես փոխում¹,
Ինքնակամ իջար տարտարոսը դու՝ արգելված-
ների բանտն ստորերկրյա,
Ուր աղոթքների դուռն անգամ փակ էր ամուր
կողպեքով²,
Խլելով նրանից այնտեղ վտարված հոգիների
կողոպուտը ողջ,
Հաղթական խոսքիդ հրամայող սրով
Սատակիչ մահվան կապը կտրեցիր
Եվ փարատեցիր երկյուղը մեղքի:
Դարձի՛ր այժըմ ինձ, որ տագնապում եմ տղմոտ
իմ գուբի զնդանում խորունկ,
Մեղքի շղթայով ամուր կապկապված
Եվ բանսարկուհի նետի սլաքով խոցված կարե-
վեր:

Բ

Դու Տեր բարերար, բացարձակ բարի, լո՛ւյս
խավարի մեջ,
Օրհնութեան դու գանձ, ողորմած, գթած, մար-
դասեր, կարող,
Զորեղ, անապատում, անքնին, անճառ,
Դու՝ հո՛ւյժ ձեռնհաս, ըստ սուրբ Հակոբի.

¹ Ամուս Ե. 8

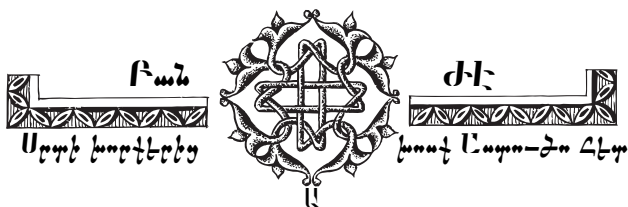
² Այսինքն՝ ուր այլևս անգոր էր աղաչանքը:

Հնարավորութիւն միշտ դյուրապատրաստ՝
ամեն անհնար բաների դեպքում,
Մեղքի խռիվներն սպառող կրա՛կ,
Կիզանուտ ճաճանչ դու ընդհանրական և մեծա-
խորհուրդ թափանցողութեամբ:
Հիշի՛ր ինձ, օրհնյալ, քո ողորմութեամբ և ո՛չ
ըստ իրավունքի,
Ներողութեամբ քո և ո՛չ պատժելով,
Երկայնամտութեամբ և ոչ թե հավաստի համոզ-
վածութեամբ:
Եթե կամենաս կշռել ծանրութիւնն իմ մեղքերի,
Արա՛ քաղցրութեամբ քո մարդասերի և ո՛չ
արդարութեամբ.
Քանզի ըստ առաջին պայմանի՝ շա՛տ են թեթև
նրանք,
Իսկ ըստ վերջինի՝ սաստիկ ծանրակիր:

Գ

Արդ, մոտեցիր ինձ, ո՛վ դու բարութիւն,
Ինչպես բուժելու համար մոտեցար քո դեմ ելնո-
ղի ականջին¹,
Մահվան խռովիչ հողմը հեռացրու մեղավորիցս,
Որ հանգչի իմ մեջ խաղաղութեան մեծազոր Հո-
գիդ:
Փա՛ռք քեզ ամենուր, ամեն բանի մեջ հավիտ-
յանս. ամեն:

¹ Ղուկ. ԻԲ. 51

Աղաչում եմ քեզ՝ վտանգված, վշտոտ ու տխրա-
 թախիժ տառապանքներով լի հոգիների
 խնամակալիդ,
 Մի՛ ավելացնիր ցավն իմ հեծուլթյան և մի՛ խո-
 ցիր ինձ՝ վիրավորվածիս,
 Մի՛ դատապարտիր պատժվածիս և մի՛ տանջիր
 չարչարվածիս,
 Մի՛ գանակոծիր հարվածյալիս, մի՛ գլորիր ըն-
 կածիս,
 Մի՛ կործանիր սայթաքյալիս, մի՛ հեռացնիր հե-
 ոացվածիս,
 Մի՛ ամաչեցնի պատկառյալիս, մի՛ տարագրիր
 հալածվածիս,
 Մի՛ կշտամբիր խրտնածիս, մի՛ խորտակիր ջախ-
 ջախվածիս,
 Մի՛ խռովիր վրդովյալիս, մի՛ ալեկոծիր փոթորկ-
 վածիս,
 Մի՛ սասանիր դղրդվածիս, մի՛ շփոթիր մրրկյա-
 լիս,
 Մի՛ կեղեքիր գիշատվածիս, մի՛ ջախջախիր
 փշրվածիս,
 Մի՛ հոշոտիր մորմոքյալիս, մի՛ կուրացնի խա-
 վարածիս,

Մի՛ զարհուրեցնիր ապշահարիս, մի՛ խորովիր
 խարշատվածիս,
 Մի՛ մահացնիր հիվանդիս, մի՛ ծանրաբեռնիր
 տկարիս,
 Մի՛ ավելացնիր անուր՝ կարկամած թիկունքիս,
 Մի՛ բարդիր ողբեր դառն հեծեծանքիս,
 Մի՛ ուժգնորեն վարվիր հողիս հետ,
 Մի՛ սաստկապես՝ մոխրիս հետ,
 Մի՛ անաչառորեն՝ ստեղծվածիս հետ,
 Մի՛ ահարկությամբ՝ փոշուս հետ,
 Մի՛ խստությամբ ընդհարվիր մեծդ փոքրիս հետ,
 Լույսդ՝ ստվերիս հետ,
 Բնությամբ բարիդ՝ ի բնե չարիս հետ,
 Ողկույզդ օրհնության՝ անիծյալ պտղիս հետ,
 Քաղցրությունդ ճշմարիտ՝ համակ դառնու-
 թյանս հետ,
 Փառավորյալդ անփոփոխ՝ իսպառ անարգիս
 հետ,
 Կենաց նշխարդ՝ կավեղեն զանգվածիս հետ,
 Տերերի Տերդ՝ երկրային տիղմիս հետ,
 Աննվազ լիությունդ՝ չքավոր ստրուկիս հետ,
 Անկապուտ ճոխությունդ՝ անպատասպար տա-
 ուպայալիս հետ,
 Անկարոտ բարությունդ՝ ամենաթշվառ աղքա-
 տիս հետ:
 Քանզի ո՞վ է նա, որ առավոտյան լույսին հաս-
 նելով՝
 Կտարակուսի, թե խավարի մեջ կարող է ընկնել.

Կամ մոտ լինելով կյանքին՝ մահանալ,
Կամ ազատության՝ և բռնության ենթարկվել,
Կամ շնորհին՝ և դատապարտվել,
Կամ փրկության՝ և մատնվել,
Կամ նորոգման՝ և քայքայվել,
Կամ օրհնության՝ և տարագրվել,
Կամ բժշկության՝ և վիրավորվել,
Կամ լիության՝ և նվազել,
Կամ առատ հացի՝ և քաղցել,
Կամ հոսող գետերի՝ և պապակել,
Կամ մայրական գթության՝ և նրանից նենգվել,
Կամ աստվածային խնամող աջիդ՝ և տառապել:

Բ

Արդ, բորոտությամբ մարմնի սաստկապես վարակվածի հետ¹

Ե՛ս էլ վշտահար հոգովըս ահա՛ պաղատում եմ քեզ.

«Տե՛ր, եթե ուզես՝ կարող ես ինձ մաքրել»:

Մշտագիշեր խարխափումներով տանջվող կույրերի հետ

Հառաչում եմ ձայնով մեծակական.

Ոչ թե անվանում եմ քեզ Դավթի որդի,

Այլ աստվածային էության իբրև ծնունդ եմ դավանում քեզ.

Ոչ միայն կոչում եմ Ռաբբի,

Որ պատվանուն է իսկությունը գիտենալ կարծող վարդապետների,

¹ Մատթ. Ը. 3

Այլև հավատում եմ քեզ, որպես Տիրոջ երկնի և երկրի:

Ոչ միայն մոտից ձեռքդ երկարելով, ո՛վ դու բարեգուլթ

Աստված մերձավոր,

Այլև վստահ եմ, թե մեծ միջոցով նույնիսկ ինձանից հեռու լինելով՝

Խոսքդ կարող է բուժել թշվառիս:

Կամեցողությանդ և ողորմությանդ միջև անջրպետ չեմ դնում երբեք,

Որ երկմտություն է նշանակում տարակուսելի, Այլ համոզված եմ, թե կկամենաս որպես բարեգուլթ

Եվ կկարենաս որպես Արարիչ.

Ասա՛ խոսքովդ, և ես կբուժվեմ:

Հարյուրապետի հավատքին և ես կլինեմ լծորդ.

Ոչ միայն մոտիկ տարածությունից, խորանից խորան՝

Զորավոր ես դու տալու հարություն և բժշկություն,

Այլև երկնքում բազմելով նույնիսկ,

Ստորև, երկրի վրա բովանդակ դու սքանչելի հրաշքներ ես գործում,

Որոնց փոխարեն հատուցանելու ես ոչինչ չունեմ:

Գ

Շնորհիր և ինձ, ինչպես որ պոռնիկին ընդունելիս

Վճռեցիր խոսքիդ դատակնիքով հինգ հարյուր
դեհնար պարտքը շնորհել¹,
Աստված բարությանց և Տե՛ր երանությանց:
Որքան շատ բաշխես, այնքան ավելի՛ կփառա-
վորվես.

Որքան որ շատ տաս, այնքան կսիրվես.

Եվ ավելին ողորմելով՝ դո՛ւ էլ կրկնակի կբար-
գավաճես.

Այսքան բարիքներիդ համար իրավամբ գովվում
ես դու,

Ամեն բանի տեր լինելով հանդերձ՝ մեզ հավա-
սար ես ցույց տալիս դու քեզ.

Եվ դու, որ ունես ամեն ինչ առատ՝ մեր ունեցա-
ծին արժեք ես տալիս.

Քո պարգևների փոխարեն անճառ՝ մերն իբրև
վճար ես ընդունում դու.

Երկրայինի տեղ անվախճանի տալն ես արժանի
գտնում.

Մեծ համարելով մերը՝ վեհորեն գոհանում ես
դու.

Չե՛ս մեծամտի, երբ քո տվածի փոխարեն
դույզն-ինչ փառավորվես²:

Նո՛ւյն գթությունդ ցույց տուր նաև ինձ՝ հույժ
մեղապարտիս,

Որ երբ թվարկեմ քո պարգևների երախտիքը ես՝
Նույն չափով սիրելդ էլ չմոռանամ:

Ամեն բանի մեջ քեզ փա՛ռք հավիտյան. ամեն:

¹ Ղուկ. Է. 41

² Յմմտ. Ղուկ. Է. 47

Բան ժ-Ը

Արդի խորհերից խոսի Ասոր-Ձո Հեփ

Ա

Արդ, ես ծնունդս մեղքի և մահացու երկունքի
որդիս,

Արդարև պարտավոր եմ մի օրվա մեջ բյուր
քանքարների տույժը հատուցել:

Սակայն ոչ թե մարդկային մտքի փոքրության
համեմատ եմ ես ներումն հայցում,

Այլ փրկչիդ՝ Հիսուս Քրիստոսի աննվազելի
լիության չափով եմ պաղատում մարդա-
սիրություն:

Չկայի երբեմն, և ստեղծեցիր,

ես չաղաչեցի, և դու գոյացրիր,

Դեռ աշխարհ չեկած՝ տեսար դու ինձ,

Չէի հայտնվել, և դու գթացիր,

Չէի խնդրել ես՝ խնամարկեցիր,

Չէի բարձրացրել ձեռքս՝ նայեցիր,

Չէի պաղատել՝ և ողորմեցիր,

Չէի ձայն հանել, և դու լսեցիր,

Չէի հառաչել՝ և ունկնդրեցիր,

Գիտեիր, թե ինչ կպատահի ինձ, և չանտեսեցիր,

Նախատես աչքով քո նկատեցիր չարագործու-
թյունը պատժապարտիս և հորինեցիր ինձ:

Եվ արդ, ես, որ քո ստեղծածն եմ, քեզանով
փրկված

Եվ այնքան խնամոտ սիրովդ հոգացված,—

Արա՛ դու այնպես, որ չարահնար մեղքերի հար-
վածն ինձ դեպի կորուստ չտանի իսպառ:

Թող համառության մառախուղը իմ՝ քո ներո-
ղության լույսին չհաղթի,

Եվ ոչ էլ սրտիս կարծրությունը՝ քո երկայնա-
միտ համբերությանը,

Եվ կամ մսեղեն այս մահկանացուն՝ քո լրու-
թյանն ամենակատար,

Ոչ էլ նյութեղեն տկարությունս իմ՝ քո բարձ-
րությանն անպարտելի:

Բ

Ահա՛, կարկամած բազուկն իմ հոգու կարկա-
ռում եմ ես քո անվամբ, հզո՛ր,

Արա՛ այն առողջ, ինչպես էր առաջ,

Երբ դրախտի փափկության մեջ կենաց պտուղն
էի քաղում ես:

Ախտավոր կնոջ նման կաշկանդված, գոսացած
ձեռքով,

Գլխիկոր, շվար և անուղղելի մեղքերով կքած
թշվառ իմ հոգին

Սատանայական ամուր կապանքով ակնկոր,
ահա՛,

Ձի նայում վերև, որ քո երկնայնոց ողջույնը
չառնե:

Խոնարհվիր վրաս, միայն ողորմած, և բարձրաց-
 րու ինձ՝
 Գետնահար ընկած ծառիս բանավոր.
 Բարեվայելուչ կյանքով վերստին ծաղկեցրու
 չորացյալիս,
 Ըստ աստվածաբանության սուրբ մարգարեի¹:
 Ինչպես ի ծնե լուսազուրկ մի կույր՝ չունեմ տե-
 սողություն,
 Որ կարողանամ տեսնել Արարչիդ դեմքն ու
 պաղատեմ,
 Հզո՛ր բարեգութ, դու միայն պաշտպան,
 Քո անճառ սիրո հոգածու, ակնարկն ինձ
 դարձրնելով՝
 Շնչավոր, խոսուն քո անոթի մեջ անհուժիտներից
 լո՛ւյս գոյացրու դու:
 Տասներկու տարվա ախտով տառապած, տան-
 ջահար, տխուր
 Կնոջ նման ես մեղքի արյան մեջ ողողվում եմ,
 տե՛ս.
 Անմատույց լույսով քո պարածածկված՝ նայիր
 բարձունքից,
 Ուր չկա քղանցք ձեռագործ վերարկուի, որին
 ես դիպչեմ²,
 Բայց ամենուրեք տարածված են քո հրաշքներն
 հզոր:

¹ Եզեկ. ԺԵ. 24

² Հները մի ժամանակ երկինքը նմանեցրել են մի մեծ վարագույրի, վրանի և նույնիսկ պատմուճանի կամ վերարկուի:

Մեղսոտ կնոջ պես պատժապարտս ես¹
 Օծման յուղով չէ, որ մոտենում եմ կենսաձիր
 ոտքիդ,
 Կաթիլներն աչքիս գլխիս վարսերով բերելով
 ընծա,—
 Այլ հավատս անբիժ՝ իմ բազուկների վերամ-
 բարձումով, ստույգ դավանմամբ,
 Հոգու ողջույնով և փակ շուրթերով երկրպա-
 գելով:
 Եվ աղբերահոս արցունքներիս հետ խառնելով
 նաև հեծեծանք, ահա՛,
 Բժշկությունն եմ աղերսում հոգուս:
 Գոյությունն հոգուս՝ մեղկությամբ լուծված և
 քայքայված է մեղքերով համակ,
 Եվ մարմնիս շինվածքը իրենց վրա վերցնող ոտ-
 քերս,
 Որոնք քայլում են կաղալով տխեղծ ու խիստ
 անհաստատ,
 Եվ որոնց չարը արգելք է լինում մտնելու ու-
 ղիդ—
 Դեպի կենսաթիռ պտղաբեր ծառը տանող ճամ-
 փի մեջ,—
 Զորացրո՛ւ դարձյալ, ո՛վ ամենազոր, քանզի
 դո՛ւ միայն կարող ես փրկել:
 Քո ստեղծած լեզուս, որով քեզ էի փառաբա-
 նում միշտ,

¹ Հովհ. ԺԲ. 3

Ամրափակ խցմամբ կապեց, համրացրեց հողմը
բանասարկուի:

Զգայուն հոգուդ մեծ ողորմությամբ,
ինչպես բուժեցիր Ավետարանում հիշատակվա-
ծին¹,

Հրաշափառորեն շնորհիր և ի՛նձ Բանդ կեն-
դանի,

Որպեսզի ես էլ խոսեմ անսայթաք:

Ախտով վարակված՝ մեղքի մահիճն եմ ընկել ես,
ինչպես կենդանի մեռյալ.

Ի լուր ողբագին հեծեծանքներիս և թշվառու-
թյանն իմ կարեկցելով,

Ո՛վ դու բարերար Որդի Աստուծո,

Քո օրհնաբանված աչքերի ցողով ինձ ոտքի՛
հանիր կրկին կենդանի,

ինչպես սիրելուդ՝ անշարժ ու անշունչ մեռելու-
թյունից²:

Ստույգ անօրեն եմ տարակուսյալ՝ մեղքի գուբն
ընկած.

Զեռքըդ ինձ տալով, արև՛ անստվեր, Որդիդ
բարձրյալի,

Քո ճաճանչափայլ լույսի՛ն հանիր ինձ:

ինչպես աղեխարշ թշվառ ճիչերով, մատների
տխուր տատանումներով

Կուրծքը ձեծելով, արցունք թափելով, տխրա-
մած դեմքի տվայտանքներով

---

¹ Մարկ. Է. 33-34

² Ղազարոսին

Իր միամորիկ որդուն ողբացող Նայինի այրին¹,—
Ես էլ սրտագին, սաստիկ հեծուլթյամբ պաղա-
տում եմ քեզ,
Տո՛ւր հուսահատիս քաջալերուլթյունն քո մխի-
թարիչ և գթոտ խոսքով,
Ասելով և ինձ, ո՛վ բարեբանյալ ստեղծիչ
աշխարհի,
Թե՛ «Մի՛ լար՝ այդպես սաստիկ ողբալի»:
Որպեսզի կրկին կենդանացած այն պատանու
հետ,
Որ սփոփեց վիշտն իրեն ծնող մոր,
Ես էլ քեզանով իմ ամենապարտ հոգին ընդու-
նեմ վերանորոգված:
Այսահարուլթյամբ անզգայացած, դիվալլուկ ու
քարակոշկոճ,
Հեղձամղձուկ ու եղկելի, քստմնելի, գիսախուլիվ
մագերով,
Վայրենադեմ ու ցնորամիտ մարդկանց հետ,
որոնց դու ողորմեցիր²,
Ես էլ նրանց պես քեզ պիտի դիմեմ, ամենա-
փրկի՛չ:
Հեռու դու վանիր ապականարար գնդերը չարի
մարմնիս խորանից,
Որպեսզի հասնի հոգին քո բարի և հանգստանա
այնտեղ վերստին,

---

¹ Ղուկ. Է. 11

² Մարկ. Է. 2

Եվ մաքուր շնչով լցնելով մարմինս ու անդամ-
ներս
Զգաստացնես ինձ՝ խելագարվածիս ամենա-
թշվառ:
Դժոխաբնակ և վտարանդի հոգիների հետ
գերված՝ նաև ես
Արգելափակված տառապում եմ խիստ:
Փառահեղ ճառագայթը քո ողորմության, լույսդ
իմ անձկալի,
Ծագելով վրաս՝ ինձ պառակտիչի կապերից
փրկիր:
Վհատ կերպարանք է առել հոգիս,
Որ գաղտնորոգայթ և աներևույթ արահետներ-
ում մոլորաթափառ՝
Գարշ իմ մեղքերով է հիվանդացած:
Իմ՝ չարագործի թույնից գոյացած այտուցքներն
անտես,
Որդի՛ Աստուծո,
Քեզ միայն հատուկ քո կարողությամբ առող-
ջացրու դու գթասիրաբար:
Զանազանակերպ և բազմատեսակ ախտերն մա-
հացու,
Որոնցից ամեն մեկն իր առանձին արդյունքն
ունի,
Եվ որ ժանտարմատ շառավիղներով հաստատ-
ված են մեր անօրեն մարմնի մեղկ անդաս-
տանում,

Ամենակալի քո ձեռքով թող որ կորզե՛ս արմատից,
Դու, որ արորով՝ մեր հոգիների դաշտերն անուպա մշակու՞մ ես միշտ,
Որպեսզի կենաց քո խոսքը հավետ արդյունավորվի:

Գ

Եվ քանզի ճարակող քաղցկեղի նման
Հանցանքներիս վերքն այս իմ բերած օրինակները
գերազանցեց,
Եվ ախտն ամբողջովին անդամներիս մեջ տարածվեց,—
Ձիք սպեղանի, ինչպես Իսրայելին, որ դրվի անչափ
իմ խարանների վրա,
Ազդերն իս խարսխից մինչև ծայրն իմ անդամների
կառուցվածքի¹
Ձի մնացել մի տեղ լիովին առողջ և բժշկելի:
Իսկ դու, ողորմա՛ծ, բարերար, օրհնյալ և երկայնամիտ
թագավոր անմահ,
Լսիր վշտահար սրտիս խղճալի պաղատանքներն
այս,
Որ դառնահառաչ քեզ եմ ուղերձու՞մ իմ նեղության
մեջ,
Տե՛ր ամենակալ:

¹ Այսինքն՝ ոտքից մինչև գլուխ:

Բան ԺԹ

Արդի խորհրդից խոսի՛ւ Լարո-Յո Հէր

Ա

Ով դու, բարի կյանքի հոսատու ամենահայաց
տեսողություն,
Ուշք դիր ցավագնած հոգուս հեծեծանքների
բարձրաձայն աղաղակին,
Անհա՛ս մեծություն, անուն ահավոր, բարբառ
կենդանի,
Լուր ցանկալի, ճաշակ ախորժելի, կոչումն պաշ-
տելի,
Բարություն խոստովանելի, ազդումն խնկելի,
Դավանելի իսկություն, էություն փառատրելի,
գոյություն օրհնաբանելի,
Ո՛վ դու Տեր Հիսուս, Հորդ հետ գովված ու
երկրպագված
Եվ Սուրբ Հոգուդ հետ բարձրացած ու հռչակ-
ված,
Որ մարմնացար մեզ պես ու մեզ համար,
Որպեսզի մեզ էլ անես քեզ համար ու քեզ նման,
Լույս ամենայնի, համակ ողորմած, հզոր երկնա-
յին:
Եվ այժմ քայքայված ու խորտակված անոթն իմ
հողեղեն

Աստվածորեն հրաշակերտելով, աղաչում եմ,
գլխա՛ծ, նորոգիր նորեն:

Մեղքերով հնացած պատկերն իմ՝ քո ինձ տված,
Հալելով կրկին քուրաների մեջ խոսքիդ կայծա-
կով՝

Պաղատում եմ քեզ, ձուլի՛ր վերստին:

Հոգիս պահպանող մարմնիս խորանի շինվածքը
խախտված՝ հանգստարանը քո,

Աղաչում եմ, ո՛վ բարերար, մաքրագործիր քեզ
ի բնակություն:

Իմ չար գործերի փոխարեն մի՛ հատուցիր նույ-
նը դու ինձ:

Արբած եմ ես, բայց ոչ թե գինով, ինչպես մար-
գարեն է ասում¹.

Թափիր հրամանով քո ազատարար, ամենակե-
ցո՛ւյց,

Մահվան բաժակիս թմրեցնող մրուրն անօրենու-
թյան,

Որ բաժակդ ես չքամեմ վերջին օրը հատուց-
ման²:

Բ

Արդար ես դու իրավունքիդ մեջ և հաղթող՝ քո
դատաստանում.

Թե մատնես մահվան՝ ճշմարիտն արած կլինես.

---

¹ Եսայի ԻԹ. 9

² Երեմ. ԻԵ. 15-16

Թե դատապարտես, այստեղից սկսելով կշտամ-
բուլթյունդ տանջողական՝ հատուցում է
ճիշտ.

Թե անդունդների խորքերը սուղես,
Թե կենդանուլթյան շարժումները դադարեցնես,
Թե գորուլթյունն իմ խոսքի ունայնացնես,
Թե պատուհաններն աչքերիս սովերացնես,
Թե կյանքի ճաշակն ինձնից հետ առնես,
Թե ընդհանրական կերակրից ինձ զրկես,
Թե օրերիս երկարուլթյունը կարճացնես,
Թե իջնող քաղցր ցողի հետ մեկտեղ վերից հուր
թափես,

Թե խոսքդ լսելուց ինձ քաղցած թողնես,
Թե ականջներիս դռները խցես,
Թե շնորհիդ պատկերն ինձանից կտրես,
Թե ոտքիս տակի հողը սարսես,
Թե ինձ անձկալի քո լույսից հանես,
Թե այս աշխարհից ինձ բոլորովին դու դուրս
վտարես,

Թե հրաբորբոք փայլատակումով ինձ ահաբե-
կես,

Թե անբուժելի ցավերով պատժես,
Թե ինձ չարչարող դեերին մատնես,
Թե ցասման հողմով ինձ հեռու քչես,
Եվ թե ուրիշ նոր չարչարանքների գործիքներ
կազմես—

Տարտարոսից վատ և գեհենից էլ ավելի սաս-
տիկ,

Ավելի թունոտ, քան թե որդերը, և քան խավարը
տարակուսելի
Եվ երկյուղալի՝ խորխորատից էլ, և ողորմելի՝
մերկությունը քան,—
Ես ինքս անձամբ վկայում եմ, թե արժանի եմ
խիստ այդ բոլորին:

Գ

Եվ քանզի մեղքերս նման են իրար,
Ուրեմն և նրանց հատուցումներն էլ պետք է որ
նման լինեն իրարու,
Իբրև միմյանց պատկերակից, միատեսակ և զուգակշիռ,
Այս հասկացողության կրողներն են,
Ուստի կարևոր է խոստովանել և քողը վերցնել
նրանց երեսի,
Որպեսզի տեսնի փնտրողը նրան և ծանոթանա,
Քանի որ ջերմ սիրով չմոտեցա ես ընկերոջս կարիքներին,
Իրավացի է, որ առաջին իսկ վտանգի պահին
սառեմ տազնապած:
Եվ որովհետև ես չսանձեցի ցանկություններս
ապերասան,
Ուստի եղկելուս արժանի է, որ կրում եմ կիզումն
անզովանալի:
Եվ քանի որ ես չսիրեցի ավետիսը լույսիդ՝
Արդար է, որ ես կորստյան մեզի թանձր խավարում
խարխափեմ մոլորագնաց:

Եվ քանզի խտրություն չդրի մանր ու մուկը
հանցանքների միջև, համարելով նրանք
անվնասակար,

Զազիր գեռունների խայթումներից խոցոտվում
եմ արդ արժանապես:

Եվ քանի որ ես ձեռք չերկարեցի վտանգի մեջ
վշտակրին օգնելու,

Տեղին է, որ գարշ ապականության գուբին
մատնվեմ:

Դ

Եվ արդ, ո՛չ աստվածային քո գանձերից՝ չարիք,
Ո՛չ քո լույսի շողերից՝ խավար,

Եվ ոչ էլ քեզ ապավինելուց սայթաքումներ
առաջ կգան,

Այլ ես ինքս՝ կորստյան որդիս գտա այս բոլորը:
Բազում անօրեն մեղքերս են, որոնք նյութեցին
այսքան բարկություն:

Մոլորեցուցիչ իշխանի կամքին հնազանդելով՝
նրան թողի ես քո տեղն իսկական,

Ըստ Գրքի հանդիմանության¹:

Եվ քանզի հայտնի դարձավ մարմնիս անդամ-
ների գաղտնիքն ու խայտառակությունը,
Եվ երեսիս ընկավ անվայելուչ ստվերն ամոթան-
քիս, ըստ մարգարեի առակի²,

¹ Ժողով. Ժ. 4

² Նավ. Գ. 5-6

Ինձ բոլորովին տգեղացնելով՝ մերկ, խայտա-
ռակված պոռնիկի նման,–
Ծագիր իմ մեջ լույսը քավության, երկնավո՛ր
արքա,
Որպեսզի թոթափելով մեղքերիս փոշին,
Ավետյաց ճայնը լսած, Բաբելոնից ետ զարձող-
ների պես¹,
Հողից վեր կենալով՝ վերստին նստեմ,
Եվ անսասան՝ հույսիդ ամբուլթյանը հիմնվելով,
Ինչպես Եսային է ասել,
Նախնի մաքրությամբ հագնեմ քո բազկի զորու-
թյունը կարող,
Քո քաղցր փառքի մեծության համար և աստ-
վածությանդ ամենապարզև,
Օրհնյա՛լ հավիտյանս. ամեն:

---

¹ Եսայի ԾԲ. 2

Բան Ի

Սրբի խորհերից խոսի՛ւ Լսարո-Չո Հէպ

Ա

Տե՛ր անոխակալ և երկայնամիտ, ներող, բարե-
գուլթ, հզոր, ողորմած,
Ահա՛ ճշմարիտ են քո գործերը և դատաստան-
ներդ խոստովանված,
Եվ որոշումներդ վկայված են, ո՛վ ծածկուլթյուն-
ների տեսանո՛ղ:
Երեք երջանկահիշատակ երիտասարդների հետ,
Որոնք կիզանուտ բոցով փորձվեցին ու չվնաս-
վեցին Բաբելոնի մեջ,
Նրանց թախծալի ե՛րգն եմ հառաչում.—
«Ես մեղանչեցի և անօրեն դարձա,
Ապստամբվեցի և պատվերներին քո չանսացի»:
Մաքուր լինելով հանդերձ՝ այսպես գոչեցին
նրանք խոստովանաբար,
Իսկ ես, որ իսպառ մահապարտ եմ մի,
Չայնակցելով նրանց այդ ողբերին,
Այս ողբերգուլթյանս դեռ ուրիշնե՛ր էլ պիտի
ավելացնեմ ես՝ ամեն բանով մահապարտս,
Դանիելի հետ՝ երանելի և սուրբ մարգարեի,

Որը հարազատ ազգական էր քեզ և Հուդայի
 տան ընտիր շառավիղ,
 Նրա հաճելի և նվիրական պաղատանքների
 խոսքերն առնելով¹
 Իմ պատժապարտի հեծեծանքներով դեռ ուրիշ-
 նե՛ր էլ պիտի կրկնեմ ես:
 Գիտակցելով մեկտեղ՝ անպատշաճ ընթացք ու-
 նեցա,
 Զարտուղելով շարունակ և դժնդակորեն սխալ-
 վելով.
 Եվ այսպես՝ մեղանչեցի ես ամեն բանի մեջ,
 ամեն եղանակով:
 Կամքիդ որոշակի սահմանից ես ի դուրս սլացա,
 Որ և իսկական օրինակ է մի անմաքուր անօրե-
 նության:
 Անչափելի չարիքներն հաճախակի կրկնելով՝
 իրենց լրումին հասցրի,
 Ինչ որ ճշգրիտ մի պատկեր է հանցավորության:
 Սպառնացիր՝ չզարհուրեցի, խրատեցիր ինձ, և
 չանսացի,
 Որ հայտնի նշան է ըմբոստուրթյան:
 Արդարություն հարդարեցիր քեզ, ո՛վ բարե-
 րար,
 Եվ ինձ՝ պատրաստեցիր ամոթ ու պատկառանք:
 Քեզ՝ փառք վայելչական և ինձ՝ նախատինք
 հարմարավոր.

¹ Դան. Թ. 4-19

Քեզ՝ քաղցր հիշատակ և ինձ՝ մաղձ քացախյալ վերջում.

Քեզ՝ անլուելի բարեբանություն և ինձ՝ ողբ ու կոծ.

Քեզ՝ օրհներգություն խնկելի և ինձ՝ մերժումն ի բաց.

Քեզ՝ իրավունք բազմարժան և ինձ՝ ամենավարան պատասխանատվություն.

Քեզ՝ փառք անճառ գովեստներով և ինձ՝ մոխիր լիզելու անարգական պատիժ:

Բ

Արդ, ընդունեցիր դու, ո՛վ անկշիռ սահման ընտիր բարությանց,

Քոյիններից վեր առար կնդրուկներ ախորժանուչ՝ քեզ համապատասխան,

Իսկ ես ստացա այստեղ բազում պարսավանքներ սրանց դիմաց՝ կրկնակի բարդությամբ:

Եթե անբիծներն հանձն էին առնում այսպես աղոթել,

Իսկ ես պարսավի ինչպիսի՛ տողեր հյուսեմ ինձ համար,

Երբ քան բոլոր դժնաբարոններն առավել վրիպեցի:

Անառակ ընթացքովն իմ ես մոլորվեցի որպես վայրենամիտ,

Եվ հանդգնեցի իմ շրթունքներով երկրավոր խոսքեր բարբառել:

Մոլի դարձա անկասելի կերպով ամոթալի գործերի մեջ,

Փքվեցի և վերացա ես, որ փոքր-ինչ ժամանակից հետո մահվան հողն եմ իջնելու.

Գոռոզացա և բարձրամտեցի ես, որ տերն իսկ չեմ հոգուս գրավական եղող շնչառությանը:

Ամբարտավանացա՛ փոշիս շնչավոր,

Ամբարհավաճեցի կավս ճայնավոր,

Հպարտացա հողս անգոսնելի,

Դեպի վեր ելա մոխիրս մերժելի,

Բազուկ բարձրացրի՝ բաժակս փշրելի:

Տարածվեցի առավել, քան իբր վեհ,

Եվ իբրև հետ մղված՝ դարձյալ ինքս իմ մեջ ամփոփվեցի:

Բարկության բոցով ցուացա՛ տիղմս բանավոր:

Իբրև անմեռ մի՛ մեծամտեցի, ես, որ չորքոտանինների հետ մահից եմ կառչած:

Այս կյանքի սիրունյն բացի գիրկս ես և դեմքիս փոխարեն քեզ թիկունք դարձրի.

Մտքիս թևերով մուժ խորհուրդների միջից սլացա.

Անարատ հոգիս մարմնիս փափկությամբ հավետ հյուճեցի.

Զորությունն իմ աջ կողմի տկարացրի,

Իսկ ձախակողմիս ուժգնություն տալով՝ հաղթեցի նրան¹:

¹ Ձախը իբրև բացասական կողմ՝ չարամետ ուղղության նշանակ:

Հոգածուխյունդ իսկ տեսա ինձ համար,— որն
այստեղ գրել անկարող եմ ես, ու չպատ-
կառեցի¹.

Վայրի հավքի պես սլացա դեպի սովորուխյունն
իմ վաղեմի,

Ինչպես Ովսեեն Եփրեմի վերաբերյալ է ասել²:

Աղոթավայրում ես այս կենցաղի զբաղումնե-
րով շրջանակվեցի.

Մտքիս երիվարը բանականության երասանա-
կով ոտքի չհանեցի:

Հին չարությունների վրա ես ինքս նորերն
ստեղծեցի,

Եվ, ինչպես Հոբն է ասում, անտանելի ծանր
անուրներն ինձ վրա ես ինքս ծանրացրի:

Ինքս ինձ սփածանելի արի անկարկատելի, ըստ
Երեմիայի.

Եվ առակողի խոսքի համաձայն,

Անունն անգրելի մի վիժվածի պես՝ մարդահա-
մարից ջնջվեցի,

Եվ ըստ Եսայու՝ դաշտանավորի զգեստի նման
զազրելի դարձա:

Որպես թրծված խեցեղեն աման՝ աննորգելի կեր-
պով փշրվեցի:

Եղովմին ուղղած մարգարեական մեղադրանք-
ների համաձայն, ե՛ս էլ

¹ Հավանաբար ակնարկում է իր տեսիլքի մեջ Հիսուսին տեսնե-
լը, որի համար մանրամասնություններ տալը հոգևոր անհա-
մեսություն է նկատում:

² Ովսեե է. 11

Անօրենության սատակիչ չորրորդ չափն իմ ինձ
պատրաստեցի¹:

Եվ սո՞ւտ կլինի, որ ավելացնեմ ես այդ բոլորին,
Թե Մողոքի դիվանվեր վրանն անգամ առա ես²
դժոխքը ժառանգելու համար:

Երկնայինը լքած՝ ես ինքս էլ ձևակերպեցի խայ-
տառակ պատկերն Ռեփանի աստղի,
Որն Իսրայելից պաշտվեց Սինայում³:

Գ

Եվ արդ, քանզի գրկվեցի ես նախկին շնորհի
համարձակությունից,

Ելա նրանից, հեռացա դարձյալ և բաժանվեցի,
Եվ անպատվաստելի կերպով կտրվեցի,—

Ընդունի՛ր ինձ, Տեր, հոգուդ պատկերով կեր-
պարանելով ինձ կրկին անգամ,

Ինձ, որ անարժան եմ ապրելու իբրև մահա-
պարտ և չարագործ,

Իբրև ամոթահար ու ոտքի կոխան եղած բան-
սարկուռի կողմից,

Որպես անբժշկելի մանրված,

Որպես մահվան հատակը հասած,

Որպես գարշելի դարձած,

Որպես կոչումիդ խոտան համարված,

Որպես միանգամայն կորստյան մատնված,

¹ Ամոյս Ա. 11-13

² Ամոյս Ե. 26

³ Ամոյս Ե. 25-26, Եզեկ. Ի. 7-8

Որպես դեգերյալ, որպես վտարված,
Որպես տարակուսյալ, որպես թշվառացած,
Որպես վհատյալ, որպես կործանված,
Որպես խորտակված, որպես կոտորված,
Որպես թախծոտված, որպես խիստ տրամած,
Որպես թշնամանված:

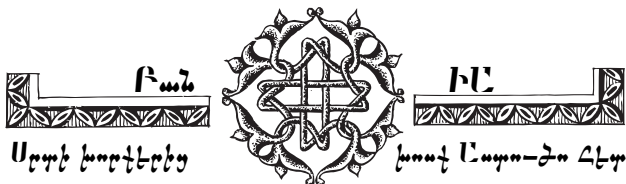
Իսկ նայելով վրաս, գթա՛ծ, մարդասեր, հզոր,
Ինչպես նաև աղերսական այս խոսքերիս՝
Ընդունիր ինձ դարձյալ որպես զղջացած, որ-
պես խոստովանված,

Որպես ոտքիդ դիմած, որպես ապաշխարած:
Դու, որ կշռում ես, չափում ու համարում մեծ՝
Հառաչանքն հոգու, ձայնն հեծող շնչի,
Կսկիծը շուրթերի, ցամաքելը լեզվի, տխրու-
թյունը դեմքի,

Կամքը խորհուրդների և հոժարությունը սրտի
խորքերից.

Դու, որ փրկությունն ես հոգիների
Եվ տեսնում ես չգործվածները,
Ստեղծիչն ես բոլորի և աներևույթ վերքերի
բժիշկ,

Պաշտպանն ես քեզ հուսացողների
Եվ բարեխնամ Տեր ամենեցուն՝
Ամեն բանի մեջ քեզ փա՛ռք
հավիտյան. ամեն:

Ա

Եվ քանի որ ինքս ինձ անձամբ մատնեցի մահ-
վան իմ ինքնագրուլթյամբ,
Ու չկանգնեցի երբեք ինչպես մարդ՝ ոտքի,
Ոչ էլ ստացա սիրտ բանականի, Գրքի համա-
ձայն¹,
Զթողի նախկին մեղանչումներն իմ ու չփոխ-
վեցի,
Զընթացա ուղիղ ճանապարհով ես,—
Ինչո՞ւ խավարի հետքերը խոտոր ցույց չտամ
ես այս խոսքիս սկզբում:
Ուստի նախընթաց խոսքերի իմաստն ու ձևն
անփոփոխ պահելով, այստեղ,
Ըստ այդմ պիտի ես խոստովանեմ
Մնացած բոլոր չարուլթյուններս՝ հաջորդ տողե-
րով:

Բ

Արժանապատիժ ժանտագործս օտար՝
Գունդը Բելիարի աճեցրի անսաստ իմ ընթաց-
քով:
Ճարպիկ, խաբեբա և գարշորեն պարող դևերի
համար

¹ Դան. Է. 4

Կաքավումներ, կայթեր, ցույցեր ու վազքեր
պատրաստեցի ես իմ ծուլությամբ,
Եվ ընդունեցի դահիճներից այդ կործանված՝
Հարվածներ գաղտնի և խոցեր անհայտ:
Քրիստոսի խաչով չհալածեցի ես այդ վտար-
վածներին,

Այլ առավել ևս զորացրի նրանց:
Հեգ ողորմելուս անօրենության հետևանքով
Հայհոյվում է Հիսուսիդ անունն այսականների
մեջ¹,

Ինչպես մի ժամանակ հեթանոսների մեջ՝ Իսրա-
յելի պատճառով:

Ես ինքս իմ ձեռքով տնկեցի իմ մեջ
Ապականարար և վնասակար բազում պատու-
հասներ՝

Հոգուս ծաղիկն ուտող և սպառող ժանգն ու
թրթուրը և այլ ուտիչներ,

Որոնց սուրբ Հովելն է նկարագրում իսրայելա-
ցոց երկրի համար

Իբրև օրինակ ավազակների և չար ոգիների՝ իր
հրաշակերտ ողբերգության մեջ:

Սատակեցնելու փոխարեն՝ իմ մեջ ինքս ստեղ-
ծեցի, աճեցրի նրանց,

Եվ իմ անձի դեմ հավաքեցի բյուր մահազեն
մարտիկներ.

Շուրջս անպատկառ և անիրավ կշտամբիչներ
գոյացրի.

---

¹ Եսայի ԾԲ. 5

Զինեցի իմ դեմ անզգամ և անպարտելի հակա-
 ռակորդներ.
 Քաղցրի փոխարեն դառնուլթյունն առա ինձ իբ-
 րև բաժին՝
 Ես՝ Արարչի դեմ նենգավորս միշտ և բանսար-
 կուի հանդեպ՝ հավատարիմ:
 Ավա՛ղ աղետիս, վիշտ ու վտանգիս, մթին ամո-
 թիս և անարգանքիս.
 Ես ինչպե՞ս հիմա պիտի հանդգնեմ խոսքերս
 հայտնապես հրապարակել:
 Մեծ է գուժկան ձայնս ու բարձրաղաղակ բո-
 դոքն իմ ահա՛ հույժ անտանելի:
 Քանզի եթե հնար լիներ հոգիս տեսնել,
 Պիտի երևար, թե որքա՛ն տգեղ է նա, տկար և
 ազագու՛ն,
 Հեծեծազին ցավերով մատնված ծայրաստիճան
 վարանումի,
 Եվ մրոտված, աղտոտ գուլյնով զազրելի, ինչպես
 մեհյանի պաշտոնատար,
 Զի միևնույնն է, թե՛ սպասարկել կուռքին ձու-
 լածո և կամ ծառայել մեղքերի ախտին:
 Արդ, ես քայլեցի կորստյան այս խավարահետ
 ճանապարհով
 Եվ ցանկալի բաժինը դարձրի անկոխ անապատ,
 Ինչպես մեղադրում է մարգարեն Իսրայելի քա-
 հանաներին¹:

---

¹ Երեմ. ԺԲ. 10

Եվ ես, որ տմարդների կարգն եմ դասված՝ ինչ-
պե՞ս համարեմ ինձ մարդ.

Ինչպե՞ս անվանվեմ բանական, երբ կցորդվել
եմ հիմար անբաններին,

Ինչպե՞ս կարող եմ կոչվել տեսանող, երբ խա-
վարել եմ ներքին լույսս ես,

Ինչպե՞ս համբավվեմ ես իմացական,

Երբ իմացությանս զոներն են փակվել,

Կամ ինչո՞վ ցույց տամ ինքս ինձ որպես պատ-
կեր Աստուծո անեղծ և անմահ, երբ անձ-
նասպան եմ եղել հոգեպես.

Եվ ոչ իսկ շարժուն և կամ շնչավոր կարող եմ
կոչվել, թո՛ղ թե հոգևոր և իմացական:

Անոթների մեջ անպիտան եմ ես և անարգա-
գույնը՝ որմնաքարերի մեջ,

Արհամարհված եմ կանչվածների մեջ և վատ-
թարը՝ հրավիրվածների խմբում,

Ահաբեկված մահվան արհավիրքով և բոլորից
լքված անխրախույս:

Երուսաղեմի ցավերով ու տանջանքներով եմ ես
պատժված, ըստ Երեմիայի խոսքի¹.

Պակասել են օրերս հեծությամբ և տարիներիս
ընթացքը՝ հառաչանքներով,

Ըստ սաղմոսողի նվագերգության²:

Ինչպես ասվին ցեցից և փայտը որդից՝

¹ Երեմ. Զ. 7

² Երեմ. Լ. 11

Այդպես նաև ես սրտիս խիթերից հալվեցի իս-
պառ ըստ իմաստունի:

Ու սաղմոսողի խոսքի համաձայն սարդոստայնի
պես մաշվեցի ահա և դարձա անպետ.

Առավոտյան ամպի և վաղորդյան ցողի պես
ցնդեցի ես, մարգարեության խոսքի հա-
մաձայն:

Բայց ես իմ հուշսը մարդու վրա չեմ դրել,
Որ տեսանողի ակնարկած անեծքն վրաս առնե-
լով վհատվեմ անհուսորեն,

Այլ քեզ վրա, Տե՛ր իմ ոգեսեր,
Որ լցված անբավ բարեգլխությամբ

Նույնիսկ խաչի վրա բեռաված պահին՝

Մեծ ողորմությամբ աղոթեցիր դու առ Հայրդ
բարձրյալ՝ քեզ չարչարողների համար:

Արդ, շնորհի՛ր ինձ դու քավության հույս,
կյա՛նք և ապավեն,

Որպեսզի թշվառ շունչս երբ փչեմ՝ ստանամ Հո-
գին քո բարի:

Եվ քեզ քո Հոր հետ ու քո Սուրբ Հոգուն՝

Զորություն, հաղթություն,

մեծություն և փառք,

հավիտյանս. ամեն:

Բան ԻԲ

Սրբի խորհերից խոսի՛ Աստուծո՛ւ Հէր

Ա

Նախատված անձիս կշտամբանքների շարքը
նույն ձևով ու պատկերներով
Պիտի կրկնեմ ես այստեղ վերստին նոր-նոր
բարդությամբ.
Կսկծեցուցիչ դառն այս խոսքերիս դատակնիքը
հանդիմանական
Ամենագետը թերևս համարի ճիշտ խոստովա-
նանք
Իմ բոլոր գաղտնի և չար գործերի:

Բ

Խոսու՛ն մի ձի եմ ես, կարծրերախ, սանձակոտոր
և ապերասան,
Հովանակ անհամբույր, վայրենի և անկրթական,
Երինջ խրտչող, անուղղա և անվարժական¹,
Մարդ մոլեգին, տարագրված և կորստական,

¹ Ակնարկում է տապանակի սայլը քաշող երինջներից, որոնք իրենց հորթերից զատված լինելու համար թեև դժկամում էին, սակայն և այնպես իրենց ճամփից չէին խոտորում. մինչդեռ ինքը իր հոգևոր պարտականության լծի տակ մնում է անուղղա և անընտել:

Մանուկ մեղավոր, անխրատ և թափառական,
Տնտես մահապարտ, տարտամ և անգործնական,
Բանական անասնաբարո, գազանացյալ և
անմաքրական,
Զրթենի լքված, անպտուղ և կործանական,
Մարմին՝ հոգիս տրտմեցնող, դատող ու տանջո-
ղական,
Խոցված եմ անբուժելի, անխնամ և անկանգնա-
կան,
Վատնված և անգտնելի ոսկի շարոց եմ կայսե-
րական,
Ծառա եմ սխալական, փախստական և թշվա-
ռական:

Գ

Եվ այսպես, ահա, ես ինքս իմ դեմ եղա կամովին
անձնամատ սաստիկ և մարմնակործան,
Հոգեկորույս և միշտ մտախաբ,
Կամակոր իսկական և սրտաբեկ,
Ուշագնաց և խելակորույս,
Զգայազուրկ և իմաստասպառ,
Հայրատես և եղեռնալուր:
Ես ամեն կողմից բռնված ամբողջովին մահաբեր
երկունքի բորբոքումներով՝
Մի լավ բանի մեջ, Տեր իմ, ոչ մի կերպ քեզ պի-
տանի չեմ:
Ողբում եմ ես այն որովայնը, որ ինձ երկնել է,
Ողբում ստինքներն այն, որ սնել են ինձ:

Ինչո՞ւ կաթի հետ մակարդված ես մաղձ չծծեցի,
Եվ ինչո՞ւ քաղցրության փոխարեն չտրվեց ինձ
դառնություն:

Զի եթե ես իմ խոսքերով այսքան ինքս իմ դեմ
եղա անձնադատ դատախազ դժնի,

Եվ իմ բարկության սուրն է տակավին անխո-
նարհելի,

Ո՞ր երկրածինն ինձ կկարողանա ողոքել այլևս:

Ամեն ինչ պիտի հրապարակեմ,

էությունս համակ ես պիտի դատեմ ու դատա-
պարտեմ,

Ողջ վնասակար գնդերը պիտի ես գանակոծեմ,
Ես ինձ խոցոտող զինվորների դեմ պիտի բողո-
քեմ

Եվ իմ գլխավոր զգայարանքներս պիտի կշտամ-
բեմ:

Ամեն բանի մեջ և ամեն ձևով ես մեղանչեցի,
ողորմի՛ր, գթա՛ծ:

Նոր չէ, որ գտար հանցապարտության մառա-
խուղն իմ մեջ,

Այլ նույնն եմ հավետ, միշտ նույն արատով
հանցապարտության

Անկարկատելի ձորձով սխալված՝ անփոփոխելի
քո առջևն եմ ես,

Եվ ինքդ միայն իսկապես գթած, օրհնյալ, մար-
դասեր,

Քո ներողությամբ անայլայլելի փութա աջ
կողմս ի փրկությունն ինձ¹:

Դ

Արդ, ո՛վ երկնավոր, հզոր ու բարի դու խնա-
մակալ,

Ստեղծիչդ ամեն ինչի՝ ոչնչից,

Կայծն իմաստության զորավոր խոսքիդ մոտեց-
րու լեզվիս,

Որպեսզի դառնա առիթ մաքրության՝

Քո ձեռքով կերտված մարմնիս մաս կազմող
զգայարանքներիս:

Եվ ես նրանցով՝ քո կամքով կազմված և քեզնով
բուժված՝

Նոր պատրաստությամբ, անպակաս ձայնով,
անհատ բարբառով

Քեզ վերընծայեմ զոհաբանություն՝

Ի փառս քո Հոր՝ մեծ Աստուծո,

հավիտյանս. ամեն:

¹ Հմմտ. Ջաքար. Գ. 1-3

Սրբի խորվերեց խոսի Աստուծո Հէր

Ա

Տե՛ր, Աստված ամենայնի և զորավոր ամեն բանում,

Տե՛ղ անպարագիր և անվայրափակ,
Բոլո՛ր իսկությամբդ ամենքին մոտիկ,
Ամենուր ես դու, և չկա ոչ մի սահման առանց քեզ:

Չես երևում երբեք, բայց առանց լույսիդ չի տեսնվում ոչինչ,

Ո՛վ ահավոր փառք և անհաս անուն,
Մեծության կոչում, ձայն անբավելի,
Իսկություն անքնին, անմատչելի հեռավոր և անընդմիջելի մերձավոր,

Տեսնող՝ հեծության և նկատիչ՝ թշվառության,
Տխրության այցելու և ամենաբույժ հնար՝ անճարության,

Հայր գթության, ծագող ողորմության և Աստված մխիթարության:

Բ

Տե՛ր, ողորմությամբ նայիր բազմավտանգ ախտերի դառնավիշտ իմ պատկերին,

Որ քո հանդեպ եմ տածում ահա՛:
 Կարեկից եղիր ինձ բժշկապես և ոչ թե որպես
 քննիչ-դատավոր:
 Արդարև մեծ է տազնապն այս ցավատանջ տա-
 րակուսանքի և վարանման,
 Երբ մեղքով է տարված մարմինն ամբողջովին,
 Իսկ հոգին չի մեկուսացած չար գործերից,
 Երբ զգայարանքները կապկապված են մոլորու-
 թյունների սովորությամբ,
 Եվ գանգվածը շաղախված է մահացու կրքերով.
 Երբ սրտի զգայությունը խայթերո՛վ է խոցոտ-
 ված,
 Եվ բարիքների ակնկալությունն իսպառ վերա-
 ցած.
 Երբ բանականությամբ հանդերձ՝ անասունների
 շարքն է դասված,
 Եվ գոյության հետ զազրելի գարշություններ
 են շարամանված.
 Երբ արտաքնապես թեև առողջ, սակայն ներք-
 նապես է վիրավորված
 Եվ հիշելով իր մեղքերը սաստիկ՝ հուսահատու-
 թյան է միշտ մատնված.
 Երբ որ նախապես գործած մեղքերի տազնա-
 պումներով է տարակուսված,
 Եվ աղոթքի հստակությունն իսպառ պղտորված.
 Երբ խղճմտանքը խռովանքներով է հույժ տո-
 չորված

Եվ ձեռքը մածին՝ հետևի գործերն հետազոտե-
 լով է միտքն զբաղված¹.
 Երբ դեմքով դեպի առաջ է դիմում, ոտքերով՝
 դեպի հետև ընկրկած
 Եվ գիտենալով հանդերձ ճշմարիտ գոյություն-
 ները, անգոններից է շարունակ խաբված
 Եվ մտքի մղած մարտերի մեջ միշտ փոքրու-
 թյուններից է հաղթահարված,
 Եվ սրտի սաստիկ հառաչանքներից հագագի
 դուռն է համակ հրդեհված.
 Երբ ամենուրեք՝ խոնավությունն է քիմքի տո-
 չորված
 Եվ ամեն կողմից անարև մեզով է շրջապատված.
 Երբ ակնկալության ընդարձակությունն է իս-
 պառ ամփոփված,
 Եվ անտանելի տառապանքներն են զգայարան-
 ների վրա դրոշմված.
 Երբ որ կորստյան եղկելիությունն է մտաբերված,
 Եվ հատուցումի դատավճիռն է մտքի դիվանում
 արձանագրված.
 Երբ բարերարի աչքն է գայրալից երևույթ
 առած,
 Եվ լույսը խնդությամբ հողազանգվածիս դեմ է
 գայրազնած.
 Երբ որ Աստուծո ահափորությունն փոքրիկ էու-
 թյանս հետ է ընդհարված

¹ Ղուկ. Թ. 62

Եվ իր խոսքերի որոտումով միշտ՝ բանավոր
մոխրիս դեմ է բարկացած,
Երբ արգարուծյան իր քարերով նա մահվան
արժանուս է միշտ քարկոծած,
Երբ որ ինձ տրված տաղանդը այստեղ անառա-
կուծյան մեջ եմ կորցրած,
Եվ իմ պատվական ստացվածքն իբրև անարգ
անարժեք՝ հողի տակ է թաղված.
Երբ ողջ արգասիքն իմ աշխատանքի՝ ծուլու-
թյան մուծով է ծածկված
Եվ չի երևում ճրագի լույսի պես հեռու տար-
ված,
Երբ իրավագուրկ պատասխանարանն է լեզվիս
կարկամած,
Եվ իմ անհամբույր բարբառող շուրթերս իրոք
արժանի կերպով պապանձված.
Երբ հուզյալ միտքս ամեն ուղղությամբ ցրիվ է
եկած
Եվ օգտակարին հասու լինելու անկարող դար-
ձած,
Եվ լավն ու բարին ընտրելու կշռի մեջ հիմա-
րացած.
Երբ ճանապարհը չարի արգելքով է խափան-
ված,
Եվ վառարանն է յուղի՝ հնոցի մոխիրով լցված.
Երբ կենաց մատյանից իմ անվան գիրն է ջնջված,
Եվ երանության փոխարեն այնտեղ կշտամբանք
գրված:

Թե զինվոր եմ տեսնում՝ սպասում եմ մահվան.
 Թե պատգամավոր՝ խստուկության.
 Թե գրագիր՝ կորստյան մուրհակի.
 Թե կրոնավոր՝ անեծքի.
 Թե ավետարանիչ՝ ոտքի փոշին թոթափելու.
 Թե բարեկրոն՝ հանդիմանություն.
 Թե անզգամ՝ կսկծանքի.
 Եթե փորձվեմ ջրով՝ կխորտակվեմ¹.
 Եթե մի դեղ քննություն առնեմ՝ կսատակեմ.
 Թե բարիք տեսնեմ, կասկածելով չար գործե-
 րիցս՝ կփախչեմ.
 Թե բարձրացած մի ձեռք՝ կկորանամ.
 Թե խրտվիլակ փոքրիկ՝ կսարսեմ.
 Թե լսեմ թնդյուն մի թեթև՝ կընդոստնեմ
 Թե կերուխումի հրավեր ստանամ՝ կդողամ.
 Թե մեծիդ ներկայանամ՝ կսարսափեմ.
 Թե հարցաքննություն կանչվեմ՝ կկարկամեմ.
 Թե իրավամբ քննվեմ՝ կհամրանամ:
 Արդ, իրար վրա բարդված իմ այսքան տարա-
 կույսները ամենաթշվառ և ողորմագին,
 Որոնք ի ներքուստ խոցում են սիրտս անբույժ
 ցավերով, նետերով անտես,
 Եվ բևեռվելով անարտաքսելի՝ նրանք հոգուս
 Հետ հանապազամուլիս ու հարամնաց,
 Եվ շարավներով լցնելով հոգիս, հարվածելով
 միշտ՝

¹ Հմմտ. Թվոց Ե. 16-22

Սատակիչ մահվանս վտանգն են սաստիկ նա-
խագուշակում
Իր ներսը մխված երկաթը պատող կույտը թա-
րախի,
Տագնապը ծածուկ ու մեջս պահված վերքերն
անդարման
Իմ շնչառության միջոցին սաստիկ ցավ են
պատճառում:
Ուստի և նրանց նեղություններից չարաչար
ճնշված,
Թախծալից հոգուս ձայնով բարձրագոչ և աղեր-
սախառն իմ արցունքներով
Ինձ համար նաև աղոթող բոլոր նահատակների
հետ այն երկրաստեղծ,
Եվ հեծությամբ ողբակից նրանց արտասովանվեր
իմ այս ողբերով,
Ըղձակաթ աղերսն իմ՝ Բարեգործիդ ամենա-
հնար՝
Երկրիցս դեպի երկինքը, ահա՛, առաքում եմ
քեզ:
Շնորհիր, ո՛վ Տեր, հանգիստ ու խաղաղ կյանք
ողորմելի վաստակյալիս,
Ինձ, որ ընդունա՛յն եկրագործեցի.
Ո՛վ համայնդ դու ամեն ինչի մեջ,
քեզ փա՛ռք հավիտյան:

Բան ԻԴ

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Եվ արդ, ի՞նչ բաների արժանի համարելով ինքս
ինձ, մոտենամ ես քեզ աղերսելու,
Արքայությա՞ն, որից վրիպեցի,
Թե՞ վայելուչ փառքիդ, որից զրկվեցի,
Թե՞ անմահ կյանքիդ, որից վտարվեցի,
Թե՞ պարակցությանը հրեշտակների, որից
տրոհվեցի,
Թե՞ արդարների մասնակցությանը, որից ջոկ-
վեցի,
Թե՞ ուռն լինելու կենդանի որթի, որից պոկվե-
ցի,
Թե՞ ոստը բերկրության ծառի, որից գոսացա,
Թե՞ ծաղիկը փառքի շնորհի, որից թափվեցի,
Թե՞ ժառանգավորն պանծանաց, որից կորացա,
Թե՞ հայրական հարազատ գրկին, որից դուրս
ընկա,
Լուսեղեն զգեստո՞վ պարծենամ, որից մերկացա,
Թե՞ ստացողի դարձին հուսամ ես, որից խոր-
թացա,
Ըղձալի լույսի՞ն դիմեմ ես արդյոք, որից մեկ-
նեցի,

Թե՞ ոսկորներին հողվեմ Հիսուսի, որից մերժ-
 վեցի,
 Նրա թևերի՞ն մոտենամ, որից օտարացա,
 Թե՞ ապավենին ապաստանեմ ես, որից զատվե-
 ցի,
 Նորոգուլթյա՞նը հուսամ փրկարար, որից մա-
 հացա,
 Թե՞ զվարթարար զգաստուլթյանը, որից լքվեցի,
 Կամ ուխտադրական կենաց կանոնին, որից
 փոխվեցի,
 Թե՞ հաստատական օրինադրուլթյան, որից սա-
 հեցի,
 Անշարժ, անասան Վեմի՞ն կառչեմ ես, որից
 սասանեցի,
 Թե՞ սրբոց գնդին լինեմ զասակից, որոնցից
 ինքս ինձ ի դուրս մղեցի,
 Անդրանիկների քաղաքո՞ւմ¹ շինվեմ, որից ես
 գերի քշվեցի,
 Թե՞ ամենօրյա հացին աղոթեմ, որ չվաստակեցի,
 Թե՞ տաժանքների վերացումն խնդրեմ, որոնց
 համար չքրտնեցի,
 Թե՞ պարգևներով պսակվեմ ես այն, որոնց
 արժանի չհանդիսացա
 Կամ կենաց գրքո՞ւմ արձանագրվեմ, որից
 ջնջվեցի,
 Թե՞ երախտիքներդ հիշեմ ես արդյուք, որոնք
 մոռացա:

¹ Հրեշտակների երկնային բնակարանը կամ ըստ ոմանց՝ Առաքե-
 լական եկեղեցին:

Եվ ահավասիկ, ապրելու հույսի լարը կտրվեց,
 Ու վարակվեցի՜ ես բոլորովին գարշ բորոտու-
 թյամբ.

Տգեղ, սպիտակ ու փոքր-ինչ փայլող պալարի
 պես այն,

Որը կրկնակի մեր անմաքրության իբրև նշա-
 նակ՝

Նախնական ախտի սպին է պահում երկդիմի
 կերպով¹,

Ապականությունն ինձ պաշարելով՝ սպառեց
 մարմինն իմ բոլորովին

Պարծանքի նշույլը բոլորովին շիջավ ինձ համար,
 Փրկությունը վտանգվեց, բարին ստվերացավ,

Կյանքի դուռն ընդմիջտ փակվեց,

Մխիթարությունը վերացավ,

Դատաստանի ատյանը մոտեցավ,

Մահվան թույնն արծարծվեց իմ մեջ,

Սպանվածն իմ մեջ կրկին կենդանացավ,

Նավահանգիստը քարերով խցվեց,

Հույսի շավիղը կուրացավ,

Շնորհի ծածկույթն ինձանից հանվեց,

Փառքի վայելչությունն աղոտացավ,

Առաջնորդող հանճարը խափանվեց,

Կշտամբանքների փուշը շատացավ,

Անօրենության ուղեշը ծաղկեց,

Գեհենի բոցը բորբոքվեց իմ դեմ,

¹ Ղևո. ԺԳ գլուխը

Ծառայութեան լուծը սաստկացավ,
Ստրկութեան կապը զորացավ,
Կառույցը պահող սյունն ահա ընկավ,
Բարձրութեան վստահարանը կործանվեց,
Ընտանի միաբանութիւնն անջրպետվեց,
Եվ տխրեց սաստիկ սրբութիւն սիրող Աստուծո
Հոգին:

Գ

Եվ քանզի ես դառնութիւնների մրուրը ճաշա-
կեցի,—
Տանջանքներ, խայթեր ու տխրութիւններ,
վշտեր հոգեկան,
Ցավեր անդարմանելի և տարակույսներ անհու-
սադրելի,
Ամոթանքներ անպարտակելի, խայտառակու-
թիւններ անծածկելի,
Պատկառութիւններ անհամարձակ, փախուստ-
ներ անդառնալի
Եվ հալածանքներ անմարդասիրելի,
Երկար ու ձեռնունայն, անպաշար ուղեորու-
թիւն,—
Ուստի և դու, ո՛վ փրկութիւն, զորութիւն և
օգնութիւն,
Ողորմութիւն, լուսավորութիւն, քավութիւն
և անմահութիւն,
Տեր Հիսուս Քրիստոս, Որդի կենդանի Աստու-
ծո, Արարիչ երկնի և երկրի,

Որ ջուր ես տալիս ծարավներին անջուր անա-
 պատում,
 Օրհնյալ, բարգութ, հզոր, մարդասեր,
 Երկայնամիտ, խնամակալ, հնարավոր, այցելու,
 Պաշտպան աննախանձ, պահապան հաղթող և
 կյանք անկորուստ,
 Միջնորդ երկնային, լիություն աննվազ, երա-
 նություն տոնելի,
 Քո ողորմության աջ ձեռքը սիրով երկարելով
 ինձ՝
 Ընդունի՛ր և ներկայացրու քավված և սրբված
 ամենապարտիս՝
 Քեզ հավասարապատիվ Հոգուն, ո՛վ կենդանի
 Բան,
 Որպեսզի քեզնով հաշտված վերստին՝ իմ մեջ
 դառնա նա:
 Եվ քո միջոցով Նա, որ զորեղ է ինքնությամբ
 Իր մաքուր կամքով ինձ սրբագործած՝ Հորդ ըն-
 ծայելով՝
 Միաժամանակ ամբողջ իմ շնչով անբաժանորեն
 Կապի, միացնի բարեշնորհիդ հետ:
 Որի համար՝ քեզ, Հորդ ու Սուրբ Հոգուդ՝
 Երրյակ անձնավորությանդ՝ մի բնությամբ և մի
 աստվածությամբ—
 Փա՛ռք և բովանդակ արարածներից գոհաբա-
 նություն
 Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Բան ԻՆ

Սրբի խորվերից խոսի Լսարո-Ձո Հէր

Ա

Եվ քանզի նախորդ իմ ողբերի մեջ ես մասամբ
միայն նկարագրեցի
Մեկը մյուսից ծանր ու գերազանց մեղքերն իմ
այնքա՛ն,
Որոնց գերին է դարձել վշտակիր և թշվառ հո-
գիս, —
Ուստի ես պիտի փոխեմ իմ խոսքի եղանակն հի-
մա,
Բայց ո՛չ ավաղանքն իմ աղետների:

Բ

Կյանքըս ինձ համար նման է սաստիկ ծփացող
ծովի,
Ուր հոգիս, մարմնիս շինվածքով՝ իբրև նավա-
կում,
Իրար վրա խուժող անթիվ, անհամար ալիքնե-
րից,
Տարուբերվում է միշտ այս աշխարհում:
Եսային ևս այս օրինակով պատկերացրեց
Երուսաղեմի հախուռն ու հանկարծադեպ քան-
դումը պարսիկ հրոսակներից,

Որ և սխալ չի լինի համեմատել իմ հոգևոր խոր-
տակման հետ:

Մինչ ես չվում էի անհոգ, անտարակույս վստա-
հուլթյամբ,

Հազիվ թե մտքիցն իմ անցկացնելով դույզն-ինչ
կասկածանք ինչ-որ արկածի

Փոքր այն միջոցին հանգստի միջև և աշխատու-
թյան,

Իբրև թե արդեն նավահանգիստը հասած լինեի,—
եվ ահա՛, ամառվան մեջ ձմեռն հանկարծահաս՝
հողմով իր բքաբեր

Երեքալյան ուժգին բախումով խաղաղությունը
խռովեց հանկարծ:

Խորտակվեց նավը՝ վայրագ ալիքների բախու-
մից.

Թիակների կազմվածքը քայքայվեց.

Պոկվեց իր տեղից կայմը վերամբարձ,

Թռչարանն առագաստի պատուվեց ծվեններով
անկարկատելի.

Շինվածքի շքեղությունն անչքացավ,

Ու խզվեցին բոլոր առասանները ձիգ.

Գլխակողմի բարձրագլի դիտարանը խոնարհ-
վեց,

Կտրվեց պարանն ապավանդակի,

Խարսխի հենարանը քայքայվեց,

Ու բաժանվեցին իրար կցորդված գերաններն
երկու.

Ուղղիչների սամիները գալարվեցին,

Ընկղմվեց լաստի հատակը իսկույն, հիմքն ու
հաստարանն ամբողջ շինվածքի.
Ղեկի սարքն ամբողջ սուզվեց տեղնուտեղ,
Զվելու հարմարանքները պակասեցին,
Կոտրվեց իսկույն ողնափայտն ամուր.
Կապարանները զիստի ջարդուփշուր եղան,
Նավագողն անպետքացավ,
Հետնակողմը նավի, եզերող շրթներով, խախտ-
վեց ու դուրս թռավ.
Բազմոցներն ընկնելով՝ անհետացան.
Վայելչագեղ վանդակապատն իջավ հատակ.
Շուռ եկավ գահավորակն հանգստավետ.
Իրար կպած տախտակաշարքերն անջատվեցին
իրարից,
Եվ նրանց ամրապնդող բևեռները ելան:
Ողբերի հիշատակարան դարձած արդյունքն
ինձ նմանվեց:
Նավապետը դեմ-հանդիման նավի՝ դեզերում է,
ողբում,
Զեռքը ծնոտին դրած՝ արցունքի գե՛տ է հոսեց-
նում:
Նավից մնացած սակավաթիվ բեկորները ալե-
կոծ ծովի ծփանքի վրա
Բանականների նման խողխողված՝ հեծում են
թախծոտ ու ողորմագին:
Եվ այսպես, ահա՛, սխալված չենք լինի, եթե
ասենք,

Որ նավապետը բարի իր երկնավոր գորքով՝ այս
 աշխարհի ծովում
 Իմանալի իմ գոյություն խորտակված տապանն
 է աշխարհում.
 Քանզի արդարև բարեգութ Տերը լացեց
 Իր թաղված ազգակցի վրա, որպես օրինակ՝ հա-
 մայն մարդկություն,
 Լացեց նա նույնպես մոլորյալ Երուսաղեմի,
 ինչպես և մոլեգնած Հուդայի վրա,
 Որոնցից երկուսը մնացին անհույս՝ նման քայ-
 քայված նավի.
 Իսկ մեկը նրանցից արդեն անդունդի հատակը
 հասած՝
 Հույսի առասանն իր ձեռքն ունենալով՝
 Դեպի ապահով խաղաղությունը դուրս եկավ
 նորեն:

Գ

Կտեսնե՞մ արդյոք ես երբևիցե մարմնի տապա-
 նակն իմ բազմախորտակ՝ կրկին նորոգ-
 ված.
 Կտեսնե՞մ արդյոք ողբալի հոգուս նավը
 փշրված՝ կրկին ողջ-առողջ.
 Մեծ տարածությունք բաժանվածս ես կլինե՞մ
 արդյոք դարձյալ միացած.
 Կտեսնե՞մ արդյոք հոգնաթախիժ վշտացյալիս
 սիրտը դարձյալ ուրախ.
 Կարո՞ղ եմ հուսալ՝ հավետ խաթարված պատ-
 կերն իմ բնության հարդարված նորից.

Կտեսնե՞մ արդյոք թշվառացյալիս քանդված
տաղավարը կրկին կանգուն.
Հուսա՞մ, թե պիտի տեսնեմ տարամերժ հոգիս
ազատված,
Եվ լույսիդ շնորհից գրկվածիս կրկին վերակազ-
դուրված.
Պիտի ցույց տա՞ս արդյոք ողորմաբար վայելքն
ընտանի քո պայծառության.
Կտեսնե՞մ արդյոք երբեկիցե ամենատխուր դեմ-
քը հոգուն՝ ժպտուն.
Արդյոք կլսե՞մ գուժկան ձայնի տեղ ավետյաց
համբավն ինձ առաքված.
Կտեսնե՞մ արդյոք իմ բյուրակործան փշրված
անոթն վերանորոգված.
Պատուհաններն իմ մտքի աչքերի կտեսնե՞ն
արդյոք պարտամուրհակն իմ մի օր
պատուված.
Օրն իմ անձկության քավությանդ շնորհիվ՝
կծագի՞ր արդյոք քո լույսը վրաս,
Արդյոք կմտնե՞մ լուսախորանի խնջույքը մի օր
քո առաջնորդությամբ.
Անկյանք, ցամաքած ոսկորներս կրկին կկենդա-
նանա՞ն,
Ըստ Եգեկիելի՞ ներգործուն շնչիս ետ գալով
դարձյալ զորություն առած.
Կլինի՞ր արդյոք, որ կրկին նայեմ քո սուրբ տա-
ճարին, —
Ինչպես մարգարեն, որ աղաղակեց կես ձկան
պորտից, —

Ես, որ կանգնել եմ դեմդ ամոթահար՝ լույսիցդ
մերժված:

Մթնածիս վրա խավարասնունդ կծագի՞ արդյոք
պայծառ առավոտ:

Եվ մշտասառուլյց տազնապալս ես կհասցնե՞մ
արդյոք զարուն տեսնելու:

Կտեսնե՞մ արդյոք ճարակ ինձ համար հոգինե-
րը դալարեցնող ցողն անձրևային:

Կլինի՞, որ տեսնեմ գազանաբեկ մերժելի ոչ-
խարս կրկին քո ամենագուլթ կամքի հո՛տը
դարձած:

Դ

Եվ, սակայն, ինչպես որ Հոբն է ասում,
Չարի թակարդներն անելանելի պաշարել են
ինձ,

Իսկ եթե քո բարերար կամքի ողորմության
լույսն ինձ ցույց տրվի,

Քո գթության դուռը բացվի,

Փառքիդ ճառագայթը ծավալվի,

Ձեռքիդ խնամքը հայտնվի,

Կենացդ արեգակի օրը տարածվի,

Քո առավոտյան ըղձալի դեմքը պարզվի,

Քաղցրությանդ առատությունն աղբյուրի պես
բխի,

Արարչի կողի վտակը հոսի,

Անապակ սիրույդ ծորումը թափվի,

Ավետյաց շնորհիդ ծագումն երևա,

Պարգևիդ ծառը ծաղկի,

Քո օրհնյալ մարմնի մասունքը բաշխվի,
 Սակավ ակնկալությունն իրագործվի,
 Ընդհատված ձայնը ողջույնիդ լսվի,
 Հեռացած խաղաղությունդ մոտենա:
 Այնժամ հավիտյան այս պայմաններով երանելի,
 Հաստատուն հույսով և հավատով զինված,
 Ապավինելով Սուրբ Հոգուդ, որ պաշտվում է
     Հորդ հետ և փառաբանվում քաղցրաձայն,
 Քեզ հետ լույսի մեջ անմատչելի, քավությամբ
     հանդերձ,
 Ինձ՝ մեղապարտիս կընծայվի և՛ կյանք, և՛ երա-
     նություն:
 Եվ սրանք որպես անկորուստ ավանդ կպահպեն
     իմ մեջ,
 Իբր առհավատչյա ճշմարիտ հիշատակի՝ ի ձիր
     անեղծության,
 Երբյակ անձնավորությամբ հզոր, սուրբ ու միակ
 Եվ անքննելի տերությանդ անճառելի, ահեղ
     անունով,
 Դո՛ւ ես, որ իսկությամբ քո և էությամբ,
 Եվ բարձրությամբ քո հարակա, քաղցրությամբ,
     ողորմությամբ
 Եվ մարդասիրությամբ պսակված հավետ թա-
     գավորում ես:
 Այո՛, բոլորի համար և ըստ ամենայնի, ամենայն
     բանում կարող ես, գթա՛ծ:
 Եվ քեզ վայել է փա՛ռք երկրիս վրա,
 Նաև հանդերձյալ մշտնջենական աշխարհում,
 Մեծ օրն հայտնության, հավիտյանս. ամեն:

Բան ԻԶ

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Եվ արդ նրանց հետ, որոնք ողբագին եղանակների

Համաձայն խոսքեր են շարահարում, հորինում հարմար,

Ամեն մի տողի վերջում միևնույն գիրը դնելով, Որով արտասուք հոսեցնելու չափ մորմոքեցուցիչ

Առավել սաստիկ ու սուր են ճմլում սրտի ցավերը,—

Ուստի ես ինքս գլուխն անցած այժմ այդպիսիների,

Որոնք լալագին բանաստեղծություն են եղանակում,

Նրանց ողբաձայն հեծեձանքներով վշտակիր հոգիս եմ պարզում ահա՛,

Որը չի մեռել դեռ բոլորովին աշխարհի համար, Ոչ էլ իսկապես կենդանի է նա Աստուծո համար.

Ոչ իսկապես ջերմ, ոչ էլ ցուրտ իրոք,—

Ըստ ավետարանչի առակի՝ գրած իր Հայտնության մեջ¹,—

¹ Չայտն. գ. 15-16

Որը երիցս ատելի է Երրյակ տերությանն ու
ամենատես արարչությանը:
Այս է եղանակն ամենահարմար՝ թախծությունը
մեր նկարագրելու,
Հանգավորելով յուրաքանչյուր տող,
Որով և հոգու հույզերը տխուր և՛ս առավել են
հնչում սրտառուչ:

Բ

Դրամական պարտքն ուրանալով, ես վատս, հի-
րավի,
Գործոյս անարժան մատնվել եմ վաղ տույժ ու
տուգանքի.
Կրկնահանցագործ վատնիչս կորած՝ գանձին
արքունի,
Որ մեծ Աստուծո հաշիվ պետք է տա և պատաս-
խանի.
Պետք է բյուր քանքար, մինչդեռ ես չունեմ
կշիռ մի ունկի¹:
Ես անբարեխոս դառն արգելքի տակ կապկապ-
ված գերի,
Ճաշակում եմ խիստ ցավ ու հեծություն խավա-
րում բանտի.
Տանջվում եմ անօգ հեզ ողորմելիս առանց պա-
շարի.
Ինձ համար ողբի մի այլ եղանակ այստեղ ընտ-
րեցի,
Եվ այս խոսքերովս այն կսկծալի կոծի փոխեցի.

¹ Հմմտ. Մատթ. ԺԸ. 24

Նույն չափով ու նույն վերջավորությամբ ես
չարագրեցի,
Թիվ անհատելի և խորհրդավոր երկյակ տասն-
յակի¹:

Հնոցն աղքատության մրրկվում է ամեն կողմից
ուժգնակի.

Անպաշտպան, թշվառ՝ դրված է տխուր սիրտն
իմ գրավի.

Ապաշնորհ, տկար մարդ եմ ենթակա միշտ վրի-
պանքի,

Շուտով ինձանից անզիջում կերպով դատ կպա-
հանջվի:

Զգայարանս մահվան ու մեղքի զենքով կխոցվի,
Գերիս՝ անփախուստ կերպով մատնված բռնի
ախտերի,

Հոշոտում է ինձ սաստը սուր սրով իր սարսա-
փելի:

Այժմվանից, նույնիսկ, երբ բեմն եմ հիշում ես
դատաստանի,

Անլույս մռայլը չարատես աչքիս առջև կփռվի.

Անօգ, կապկապյալ եղկելիս մատնվել եմ տա-
րակույսի.

Երևում է ինձ պատկերը երկյուղ ազդող վեր-
նայնի:

---

¹ Այս բացատրությամբ ուզում է ասել, թե ոտանավորի հանգերը կազմված են Ի գրով, որը համագոր է քսանի (=երկյակ տասնյակ 2x10) և որ իբրև առանձին թիվ՝ ունի խորհրդավոր հանգամանք, ըստ ավետարանական առակի՝ տրված ու շահված քանքարների կան վնասների գումարը՝ 20: Իմաստն այս է. «Այս ոտանավորի հանգերը ես նրա համար «ի»-ով կազմեցի, որ ցույց տամ, թե պարտական եմ քսան քանքարի, այսինքն այն բազում շնորհներից, որոնք ընդունեցի Աստծուց»:

Տարտարոսի մեջ անարև սաստիկ և անծածկելի,
Գեհենի հրում մորմոքվում է հույժ անձն իմ
եղկելի,

Անհայտ ու անհետ կորած-կործանված անդն-
դում մեղքի:

Ահա ունեցածս արծաթն անպիտան, որ արժեք
չունի,

Որ չի ընդունվի տերունի գանձում և չի ամբար-
վի:

Հանցանքս է պղտոր, և ձեռքս անմաքուր,
աննվիրելի.

Բայց ես սրտաբեկ, մատներս շարժելով, հուսա-
լով դարձի,

Երեսս հողին՝ պաղատում եմ քեզ, դու մա՛յր
Հիսուսի.

Բարեխոս եղիր ինձ մեղավորիս, երկնի՛ց իսկու-
հի.

Մաղթիր քավություն ինձ, ո՛վ զորավոր փրկա-
նակ կյանքի,

Թող երկրի վրա միշտ օրհնություններ, բու-
րումներ խունկի

Եվ անուշահոտ յուղեր մատուցվեն քեզ ախոր-
ժելի:

Գ

Իմ այս ողբերի հյուսվածքի վրա ես մի ուրիշ
մաս ևս ավելացրի,

Շնորհապարգև մեծ բարերարին առատ
արցունքներ ընծա բերեցի.

Չկարողացա չափելով երբեք գտնել խորու-
 թյունն ես իմ կորուստի,
 Հագիվ թե հակիրճ խոսքերով միայն ես նրան
 հանդես բերել ջանացի,
 Չհասա նրան ես մինչև անգամ արագացնելով
 թևերն իմ մտքի:
 Խորունկ մեղքերից խելքըս պարտըված՝ բար-
 կության բաժակն իմ ձեռքը առի,
 Տարակուսանքի տարտամուլթյունն իմ ես ինքս
 իբրև մահ ճաշակեցի:
 Եվ այժմ էլ, ահա, հանցանքներս անթիվ երգեցի
 ձայնովն իմ ողորմելի:
 Մի աներևույթ բարկ կրակարան բորբոքվում է
 մեջս անզովանալի,
 Ասես թե անտես հալոց-քուրաներ եռում են
 սաստիկ, անշիջանելի:
 Թունավոր նետի սլաքներ կան սուր՝ շտեմարա-
 նի խորքը իմ սրտի.
 Ցավառիթ խիթեր մահացու կերպով խոցում են
 բոլոր երակներս լյարդի:
 Ճեպելու անճար՝ աղիքներիցս չեն կարող ելնել
 ցավերն երկունքի.
 Երիկամունքներն իմ երկու կողմից այրում է
 ջերմը անդարմանելի.
 Անչափ կուտակված դառն մաղձն ահա նախա-
 դուռն է իմ հասել կոկորդի:
 Շնչափողիս մեջ հնչում են ուժգին վհատեցու-
 ցիչ ձայներ ավաղի,

Էռլթյանս բազում մասերը՝ ներհակ իրար դեմ
ելել են պատերազմի.
Կասկածանքների վախով վարանած՝ մատնվել
եմ ես անհուն տագնապի,
Թեև հարազատ՝ ջարդում են իրար դավաճանա-
բար, ինչպես թշնամի,
Թաղված մեղքերի գարշելի տիղմում՝ ո՛չ մեռած
եմ ես և ո՛չ կենդանի:
Հայացքս քեզ եմ ուղղում, բարերա՛ր, կասկածը
սրտումն իմ պատժապարտի,
Որպեսզի կյանքի անհույս այս վիհից դուրս
հանես դու ինձ լույսին անձկալի:

Դ

Նա, որ մատյանը այս շարադրեց՝
Երջանիկների շարքում պսակվի,
Ակնկալելով ողորմությունը՝
Անարատներին թող հաղորդակցի,
Եվ հանուն Բան-Աստծուդ զենման՝
Բարեգործությամբըդ կենդանանա,
Գովյալ շուրթերիդ օրհնությունը թող
Գիրքս ընծայողի գլխին [միշտ] մնա,
Հաստվի ըզձական սողսոսնյան խոսքը առակի¹:
Բարձրյա՛լ, քո Հոգով պատկերագրի
Անեղծանելի նորոգման համար,
Քանի որ դու ես ներողը միակ,
Ո՛վ ներողամիտ, փա՛ռք քեզ հավիտյան: Ամեն:

¹ Առակ. ԺԱ. 31:

Բան ԻԷ

Սրբի խորհրեցի խոսի Աստուծո Հեց

Ա

Քանզի ողբաձայն բանաստեղծության հետ վերընծայեցի և՛ չափական խոսք,
Հյուսեցի կական ու կողկողագին հառաչ-հեծություն,

Դառնաթախիժ լաց, արտասվագին երգ,—
Այժմ վերստին պիտի սկսեմ պաղատանքներն իմ
Խոստովանորեն և զղջողաբար, բարբառելով բաց
Ու մերկանալով ծածուկն ու գաղտնին:

Որպեսզի սկիզբն ամեն մի տողի, ինչպես և վերջը
միևնույն բառի կրկնությամբ,

Այս թախանձալից և նմանաձայն աղոթքը այստեղ
ես պիտի դնեմ,

Որ խոնարհություն է հոգեկեցույց:

Բ

Մեղա՛ ես Մեծիդ բարերարությանն, անարգս՛
մեղա՛.

Մեղա՛ ծագումիդ ճառագայթների, խավարս
մեղա՛.

Մեղա՛ շնորհիդ երախտիքներին, արդարև մեղա՛.
Մեղա՛ երկնային զթառատ լույսիդ, հայտնա-
պես մեղա՛.

Մեղա՛ ոչնչից կյանք ստեղծողիդ, ստուգիվ մե-
ղա՛.

Մեղա՛ գերագույն գոգիդ գրգրալիր, անսահ-
ման մեղա՛.

Մեղա՛ աննվազ լույսիդ վայելմանն, նենգողս
մեղա՛.

Մեղա՛ ճաշակմանն անճառ քո կենաց, բյուր
անգամ մեղա՛.

Մեղա՛ միշտ անհաս քո պարգևներին, հանա-
պազ մեղա՛.

Մեղա՛ քո գովյալ մարմնին Աստուծո, մահու
չափ մեղա՛.

Մեղա՛ Արարչիդ պաշտելի արյանն, իսկապես
մեղա՛:

Ահա՛, արդարև, հատվածն այս խոսքի՝

«Մեղան» օրհնյալ է և հուսադրական, սրտերի
համար:

Ավանդ է նա պատվական, անմոռաց պատկեր,
հայրենական տուրք,

Նախահարց օրենք, պաշար ընդհանրական,

Անհերքելի խոսք, զորավոր պատասխան,

Կենդանության կամուրջ՝ ախորժելի՝ վերնայ-
նին, սիրելի՝ սրբոց,

Անխզելի կապ, հրաշալի բարբառ, անժխտելի
փաստ,

Բաղձալի աղերս, փափագելի սեղան, անճարներին ճար,
 Կարծրության վանիչ, կարգ աստվածապաշտների,
 Հեթանոսաց գիրք, վաղնջական օրենք,
 Քրիստոնյաներին հարազատ և հաղթող՝ արարչությանն,
 Անջրպետ հզոր, ահավոր խտրոց,
 Բարձրագույն արվեստ, խորությունն անչափ,
 հիահրաշ տեսիլ,
 Կնքված խորհուրդ, որին չի կարող թափանցել ոչ ոք,
 Արագաթնիչ միտքը մինչև իսկ անընդունակ է ըմբռնելու այն:
 Ձայն բարեպատեհ և հրաշալի, որը չլսվեց,
 Երբ դասը մերժված ընդունում էր իր վճիռը վերջին.
 Գուցե և այնժամ ետ առնվեր իսկույն մահապարտության վճիռը արդար,
 Որով դատաստանն այլևս անելիք չունենալով՝
 Հավիտենական սահմանը պիտի լուծվեր, վերանար:
 Մեծագույն փառքի զարդն է այն, որով նույնիսկ աստվածությունն ինքը կպսակվի պայծառորեն:
 Քանզի ո՞վ էր, որ վագելով՝ բռնեց եղջյուրներից այս սուրբ սեղանի
 Եվ ազատվելով իսկույն պատժից՝ չմաքրվեց¹:

¹ Չին օրենքի համաձայն Սեղանի եղջյուրներին փարվողը չէր

*Իսկ եթե Աքար Քարմյանն ու Սավուղ Կիսյանը
և Սիմոնյան Հուզան¹*

*«Մեղան» այս ասելով հանդերձ չարդարացան,
Վկայում եմ և ես իրավամբ, խոստովանելով, թե
արդարացի էր ճշմարտապես:*

*Զի նրանք, որ ահամա և բռնադատյալ են այդ
խոսքն արտասանում,*

*Չունեն կատարյալ սեր, հետևապես՝ և փրկու-
թյուն:*

*Իսկ ես կամովին եմ համբուրում, կրկնելով
դարձյալ խոսքն այդ երջանիկ, որ մկրտու-
թյունս է հարազատ:*

Գ

*Մեղա՛, որ մոռացա երախտիքներդ, վերստին
մեղա՛.*

*Մեղա՛, որ եղա ես հանձնապաստան, հիմարս
մեղա՛.*

*Մեղա՛, որ կյանքիդ դրժողը եղա, իսկ և իսկ մե-
ղա՛.*

*Մեղա՛, որ խոսքերդ արհամարհեցի, չարաչար
մեղա՛:*

*Մեղա՛, սատակման օրվան վազելուս, վատթարս
մեղա՛.*

ազատվում մահապատժից, մինչդեռ նոր օրեցի սեղանի այս եղջյուրներից, այսինքն մեղայի զղջման ապավինողը կփրկվի:

¹ Աքար Չարմյան (Քարմյան), որը գողություն արավ Երիթովի ավարից (Ղեսու է, 20): Սավուղը Իսրայելի թագավորն էր, իսկ Յուզան՝ մատնիչը: Այս երեքն էլ հանցավոր էին. առաջինը՝ գողության, երկրորդը՝ կամապաշտ անհնազանդության և երրորդը՝ տիրամարտության համար: Երեքն էլ թեև զղջացին, բայց նրանց զղջումն ընդունելի չեղավ:

Մեղա՛ պարտականս անկենդան մահվան, ծաղ-
րելիս մեղա՛:

Մեղա՛ անպատկառս՝ բարձրությանդ հանդեպ,
տաղտկալիս մեղա՛:

Դարձյալ ու վերջին անգամ աշխարհանք իմ հո-
գու համար:

Ես ինքս եղա ինձ դեպի կորուստ-կործանում
տանող,

Զի անդարձ կերպով հեռացա և որդիս՝ թշնամի
համարվեցի,

Ընկա երկնքի բարձրությունից և վարքի փշեր
դիզեցի:

Եվս առավել է սաստկանում ողբերիս աղաղակն
ահա,—

Զի ես ինքս անձամբ անարգեցի

Ու դարձրի ինձ կորուսիչ բազին:

Ունեմ ես նաև մի այլ դժնդակ կսկիծ իմ սրտում.—

Ուրիշները ինձ համարում են այն, ինչ որ չեմ
երբեք:

Արտաքնահարդար բաժակս անմաքուր,

Ծեփված որմն գարշելի,

Սին պարծանքներով պաճուճյալս, լույսս՝ մռայ-
լի փոխված,

Գերանակիր աչք թշվառ, փառքի շիջած ջահ.

Հանցապարտ իրոք և վնասակար ամեն ինչի մեջ
ըստ ամենայնի,

Հանդեպ տերունյան տնօրինությանց և աստվա-
ծային հայտնությունների,

Եվ արարչագիր երևումների և խոնարհությանց
 հանդեպ սոսկալի,
 Եվ նրա հանդեպ, որին ես իմ իսկ աչքերով
 տեսա,
 Եվ որի համար ես ավելի եմ պատասխանատու,
 քան թե համորեն Ավետարանի:
 Եվ այդ է, որ ինձ պատճառում է զարմանք և
 հիացում,
 Հոգսեր մաշողական և տարակույսներ անկարե-
 լի,
 Հաշիվներ՝ մտքում անզետեղելի,
 Ելքեր անկատար, էջքեր անհաստատ, հուսա-
 լքումներ,
 Հանդիմանություններ տեղին ու ծաղրուծանակ,
 Նզովքներ իրավացի և անեծքներ արժանահա-
 տույց:
 Սրանք են ահա կշտամբությունները մեղավո-
 րիս
 Եվ ինքնահարված տանջանքները իմ:

Դ

Միայն դո՛ւ կարող ես հանցանքներս ներել
 Եվ բուժել մահացու խայթվածներն ամեն,
 Տե՛ր ողորմության, Աստվա՛ծ բոլորի,
 Քրիստոս թագավոր բարձրյալ Հոր Որդի,
 Ստեղծիչ, գլխած, բարերար, օրհնյալ առատա-
 ձեռն, հարուստ,
 Ահավոր, հզոր, ողորմած տեսուչ, ձեռնկալ հաս-
 տիչ,

Ապրեցնող, դարմանող, փրկող,
Երկայնամիտ, անոխակալ, ապավեն,
Բժիշկ գովյալ երկնավոր, անճառ լույս ու կյանք,
Հարուժյուն, նորոգություն և քաջություն,
Եթե համաձայն քո սովորության՝ մարդասիրու-
թյամբ նայես ինձ վրա,
Ես էլ նայելով քեզ՝ դառնապես կողբամ.
Եթե լսես ինձ՝ կհառաչեմ.
Եթե ականջ դնես՝ կպաղատեմ.
Եթե ներես ինձ՝ կաղաչեմ.
Եթե դառնաս դեպի ինձ՝ կգոչեմ.
Իսկ եթե անտես առնես՝ կկործանվեմ.
Եթե ոտնահարես՝ կուլամ.
Եթե հոգեպահիկ չընծայես՝ կմեռնեմ.
Ապա եթե ահարկու դեմք ցույց տաս՝ կսատա-
կեմ.
Իսկ եթե սաստես՝ կդողամ.
Եթե խեթ աչքով նայես՝ կսոսկամ.
Եթե բարկանաս սաստիկ՝ կսարսափեմ.
Եթե հալածես՝ կհեծեմ.
Իսկ եթե ընդվայր զարկես ինձ՝ կոչնչանամ.
Եթե վհատ ողբերս չդադարեցնես՝ կտագնապեմ.
Եթե խստանաս՝ կփախչեմ.
Ապա եթե սպառնաս՝ կընկճվեմ.
Իսկ եթե քննես՝ կքարկոծվեմ.
Եթե ուժգնակի ականարկես՝ կսուզվեմ.
Եթե չխնայես՝ կմերժվեմ.
Եթե կանչես՝ կկասկածեմ.

Իսկ եթե աչքդ հառես վրաս՝ կամաչեմ.
Եթե ձայն տաս՝ կերկնչեմ:
Զի անարգել եմ ես պարգևները բարի,
Երանությունը թողել, շնորհը լքել և ուխտը
դրժել,
Կենաց ավանդը մոռացել,
Համարձակությունն ու վստահությունը կորց-
րել,
Արարածների ստեղծողիդ բարկացրել,
Անճառելի շնորհն եմ ընդոտնել
Եվ պատվական պատկերն այլայլել:
Իսկ եթե խեղդող հեծությանս այս իմ ու ցավե-
րիս մեջ
Մարդասիրություն հասցնես դու ինձ, Տե՛ր Հի-
սուս Քրիստոս,
Վրաս ի կատար ածելով խոսքն այն,
Թե՛ «Բժշկությունը դադարեցնում է մեծամեծ
մեղքերն»,
Ապա ես այնժամ քո առատագուլյն մարդասի-
րությամբ պատվաստվելով քո մեջ
Եվ նկարելով լուսեղեն պատկերդ խորքը իմ հո-
գու,
Նորից գտնված՝ կգոտեպնդվեմ քավված լիովին
Ու փրկվելով՝ կրկին կստեղծվեմ հավիտենական
անարատ կյանքով.
Եվ քեզ Հորդ հետ և Սուրբ
Հոգուդ փա՛ռք հավիտյան. ամեն:

Բան ԻԲ

Արդի խորվերից խոսվ Լարո-Չո Հէր

Ա

Եվ արդ, ո՞ր մեղքերս հայտնեմ և կամ որո՞նք
մատնացուլց անեմ,
Որպիսիների՞ մասին ես խոսեմ.
Որքա՞ն ծածուկ հանցանքներ մերկացնեմ կամ
որո՞նք խոստովանեմ,—
Ներկայիննե՞րը, որոնք արդեն ունեմ,
Թե՞ անցյալինները, որոնք կուտակեցի.
Գալիքնե՞րը, որոնցից վախենում եմ,
Թե՞ գայթուժներս բազում, որոնք ինձ գլորեցին.
Փո՞քրն իմ կարծիքով, որը սակայն մեծ է համա-
րում Աստված,
Թե՞ անմարմինը, որն հիշատակել մինչև իսկ
չարժե,
Քի՞չը, որ շատ է, թե՞ թեթևները, որոնք ծանր
են ու խիստ.
Հոգեկան կրքե՞րը կորստաբեր, թե՞ մարմնա-
կան ախտերն սպանիչ.
Հեշտաուիթնե՞րն սկզբում, թե՞ վերջում վնա-
սողները,
Աներևույթնե՞րը, թե՞ տեսանելիները.
Ձեռքով շոշափվողնե՞րը, թե՞ հեռվից շնչողները.

Լայնակի դյուրին խածոտողնե՞րը¹, թե՞ երկա-
րորեն արձակված նետերը.

Խոր խոցողնե՞րը, թե՞ հայտհանդիման սպա-
ռողները.

Պոռնիկությո՞ւնը բազմագլխյան, թե՞ հիվանդու-
թյունն անբժշկելի.

Չարի պարարո՞ւմը մարմնովս, թե՞ բարուն սո-
վելը հոգովս.

Աստուծո համար անախորժներին տածած
խնամքնե՞րս,

Թե՞ բռնադատման պարանով ձգվելս նույն մո-
լեգնությանը.

Դեպի մահ տանող մեղքե՞րը, թե՞ խոհերն ու-
նայն:

Բ

Արդարև որպես կամավ խելագար, ձորձերս հա-
նելով,

Ամոթույքս ցուցադրեցի ես, գործելով ընդդեմ
իմաստունի.

Թե՛ խոհեմները ամոթույքն իրենց պետք է որ
ծածկեն²:

Հեռացել եմ ես բարի կարգերից և օտարացել
առաքինության,

Սրբության մեջ եղել եմ անսուրբ և կուսության
մեջ՝ անմաքուր,

Արդարության մեջ՝ ամբարիշտ, բարեպաշտու-
թյան մեջ՝ վնասապարտ.

¹ Սեդքի չորս կողմը գործած ավերներն է ակնարկում:

² Առակ. ԺԲ. 16

Բերանովս մոտ եմ ստեղծողին և խորհուրդներով՝ հեռու,
 Շրթունքներովս եմ ես պատվամատուլյց, ըստ
 մարգարեի, և ո՛չ թե սրտովս¹:
 Եվ եթե պետք է քստմնելիներ ասել այստեղ,—
 Մի հանդգնություն, որ տանջանքներից ծանր է
 ավելի,—
 Որպես Աստուծո պաշտոնյա անպետ, անկայուն
 մտքով,
 Դեպի մահ տանող զուլյգ ճամփաների միջև վա-
 րանած՝
 Զանում եմ ու չեմ շահում ոչինչ,
 Հետապնդում եմ ու չեմ հասնում,
 Շտապում եմ ու չեմ ժամանում,
 Փափագում եմ ու չեմ հանդիպում,
 Ունեմ ամենայն ինչ երկրավոր,
 Եվ պատգամավոր եմ աղոթանվեր համայն
 աշխարհի:
 Բայց դու, բարերա՛ր, ներիր այս բազում իմ
 հանցանքները և միտ մի՛ բերի.
 Քանզի դյուրին է քեզ համար ջնջելը նրանք,
 Քան թե ինձ համար նկարագրելը հոգնատանջ
 ձեռքով:
 Ուստի գրեցի առանց խնայելու,
 Որպեսզի դու էլ առատապես ջնջես, օրհնյա՛լ:
 Զէ՞ որ մեղավորներիս համար կոչվեցիր դու
 երկայնամիտ,—

¹ Եսայի ԻԹ. 13

Ինչպես աղոթեց Եզրասն երջանիկ՝ սրտի հեծու-
 թյամբ,
 Երբ հո՛ւյժ անձկուլթյամբ և վհատ հոգով հիշեց
 գործերն այն, որ պատմում է նա:
 Ամեն տեսակի մահացու կրքերով տանջվում եմ
 ես,
 Ընկած գարշելի վիհը՝ դժնդակ և ապականիչ
 մեղանչումների:
 Եվ չեմ հավատում, թե մինչև անգամ կլսես դու
 ինձ, ինչպես Հոբն է ասում:
 Արդ, ահավասի՛կ, ես ինքնապարսավ, անձնա-
 դատ գերի՝
 Կամավորապես ինքս ինձ մատնելով,
 Ապրելու բոլոր հնարներն իմ առջև փակեցի,
 Խափանեցի ու կնքեցի ամուր ամեն կողմից,
 Որ փրկելով ինձ՝ մեղքերով կապկապվածիս՝
 կրկնակի անգամ մեծանաս, գովյա՛լ:

Գ

Եվ սակայն հետևելով մարգարեի բարեխրատ
 խորհուրդներին,
 Մենք էլ նրա հետ աղոթենք պիտի Հոգովդ
 երգելով,
 Հաստատուն հույսով քեզ ապավինած:
 «Խոսքեր առեք ձեզ հետ, — ասում է Ովսեեն, —
 դարձեք ձեր Տիրոջն ու ասացեք նրան.
 «Կարող ես դու մեր մեղքերը ներել», որպեսզի
 բարիք ստանաք,

Եվ ունենաք վայելք բարօրության»:

Աստված ահա խոսեց և ո՛վ է, որ չկամենա լսել.
Նույն ինքը վկայեց, և ո՛վ է որ չուզենա հավատալ:

Արդ, այս խոսքերն են՝ վճիռ պաշտելի,
Սրբազան պայման, օրենք անփոփոխ,
Կենաց ավետիս, նշան տերուհի և բարության
դուռ,

Սփոփիչ հրավեր և ճշգրիտ պատկեր,
Անպակասելի դանձ, անմոռաց հիշատակ:
Առ այս, և ես հավատալով՝ հաստատում եմ այդ՝
մարգարեի հետ,

Թե կարող ես ներել բոլորովին մեղքերս բազմաբեղուն:

Եվ այդպիսով՝ ավելի պիտի մեծանաս դու ու
բարձրանաս կրկին

Իմ կործանված և ամենաթշվառ հոգու հանդեպ:
Ամեն ինչում կարող ես դու, բավարարում ես
բոլորին և հասնում ամենուրեք,

Հաղթում ես բոլոր բռնություններին և փշրում
կարծրություններն ամեն.

Վանում ես ամեն ընդդիմադիր ուժ և վատնում
ամեն խստություն.

Ընդոտնում ես ամեն սրություն և բոլոր
դառնություններ անուշացնում,

Քաղցրացնում ես բոլոր դժվարամոքելիները,
Բաշխում ես պարտքերը բոլոր և ներում հանցանքներն ամեն:

Կարող ես, զորավոր, հզոր, հնարավոր ես դու և
ամենարվեստ՝
Ընկղմել բոլորի մեղքերը, չքացնել ու բառնալ
մեջտեղից.
Ինչպես փայլն այն փոքրիկ կայծի, չնչին չափա-
զանց և չքոտի,
Որ ընկնելով ծովը տիեզերատարած՝ կորչում է
խապառ:

Դ

Արդ, մատյանն այս վերձանողների աղոթքների
խոսքով,
Ողորմի՛ր Որդուդ խաչի և մահվան չարչարանք-
ների համար, Հա՛յր գլխած,
Որ նախապատճառն եղավ ողբաձայն և արտոս-
րածին իմ այս նվագի,
Եվ որ պատրաստեց կենաց փրկության դեղն
այս մեզ համար,
Թող ի՛նքն էլ բուժվի քո անվամբ, հզո՛ր:
Նա, որ մեզ այսպես խոստովանության ճամփան
ցույց տվեց,
Թող իր պարտքերից լինի անարատ:
Նա, որ հպարտության թևերը կտրել վարդա-
պետեց մեզ կենաց կանոնի այս պատգամ-
ներով,
Թող որ ազատվի բոլոր մահաուիթ պատահար-
ների չար կապանքներից
Եվ Երրորդությանդ բարեգործությամբ նորոգ-
վի դարձյալ և լուսավորվի:

Ընդ որում և մե՛նք պիտի համարենք մեզ
երջանկացած:

Ե

Դո՛ւ, որ այսքան շատ հրաշքներ ես գործել,
Հայր ամենաստեղծ, անուն ահա՛վոր, ձայն սար-
սափելի,

Կոչումն ընտանի, խոսք համբուրելի, ազդումն
սքանչելի,

Հրաման սոսկալի, էություն անքննելի, գոյու-
թյուն անճառելի,

Իսկություն անբավելի, զորություն անզննելի,
կամք ամենաբարի,

Տերություն անսահմանելի, մեծություն անչա-
փելի, բարձրություն անբովանդակելի,

Քանակություն անկշռելի, առավելություն
անհասանելի,

Պատճառ Որդու՝ հայրությամբ, այլ ո՛չ նախա-
դաս լինելով.

Քո միջոցով և անպարագիր քո զորության
շնորհիվ

Սաստի՛ր տառապեցնող ու դիվական տենդիս
ջերմությունը,

Որ սպրդելով՝ մեղքի հետ մտավ ներս, որպեսզի
փախչի մարդուց,

Զարհուրելով երկնավոր գառիդ սխրալի և
առատահոս արյան վտակից,

Որով սրսկվեցինք թեպետ մի անգամ, բայց
մաքրվեցինք մշտնջենապես:

Օ

Եվ արդ, արարչակերտ այս խորհրդի պատկա-
ռելի խոնարհուլթյունից
Թո՛ղ ամաչի սատանան իր հրեշտակների չար
գործերի համար,
Տանջվի՛ թող և հալածվի, հեռանալով ու
արտաքսվելով
Քո բնակարանն եղող մարմնի խորանից դեպի
խավարն արտաքին:
Եվ ջնջի՛ր, սրբիր, դու մեր դեմքերից արցունքն
ողբագին
Եվ հեծեծագին հառաչանքները մեր սրտերից
հա՛ն,
Հիշելով հարվածները քստմնափուշ, ժանտատե-
սիլ և մահառիթ այն բևեռների,
Որոնցով գամվեց Միածինը քո՝ խաչի աշտարա-
կի վրա՝ թող չարը ցավի գա
Եվ կողքը հերձող սայրասուր պլաքի ուժգին
բախումից,
Որից խորապես մեծ վերք ընդունեց,
Նախապատճառը մահվան թող իսպառ սատա-
կի՛, կորչի՛:
Եվ քանզի հոգին ավանդելիս իր գովյալ գլուխը
խոնարհեց քո գիրկը, Բարձրյա՛լ,
Ուստի ապստամբուլթյունն անբարի բարքի տեր
Բելիարի
Թո՛ղ ի կոր կործանվի, ըստ ամենայնի կորուստի
մատնված:

Եվ դարձյալ, քանզի անմահ իսկությունն թաղ-
վեց ու ծածկվեց երկրի արգանդում,
Ապա, ուրեմն դրանով թող որ գոռոզի հոխորա
հպարտությունը
Մահվան դժոխքի մթաստվեր ու խոր հատակը
դիտի,
Եվ թող որ հիշի առաջին հարվածն անբշկելի,
Որով մահացավ դիմադրությունը թունոտ վի-
շապի՝
Ամենագործի կենարար չարհարանքների գնով:
Ի փառս քո և ի գովեստ Որդուդ ու Սուրբ Հո-
գուդ է
Խոստովանությունն այս, Հա՛յր ողորմության,
Քանզի խորախորհուրդ ձեր միության մեջ
Մեկդ մյուսի գորությանը կարոտությունն հունի:
Ուստի և մենք փառավորելով Բանդ անսկիզբ ու
մարմնացած՝
Փառավորած կլինենք նույնպես Հորդ անժամա-
նակ:
Եվ քեզ՝ միակ Սուրբ Երրորդությանդ,
Հավասարապատիվ տերությանդ,
Համբուն, անբաժան ինքնությանդ՝
Օրհնաբանություն, գոհություն, գորեղություն
Եվ անճառ վայելչություն մեծության բարեվի-
ճակ հարթության,
Զուգակշիռ հավասարության՝
հավիտյանս. ամեն:

Բան ԻԹ

Արբի խորհերից խոսի Լապո-Չո Հէր

Ա

Դո՛ւ ես բարիքի սկիզբը միայն,
Գթություն անճառ, Որդիդ բարձրյալ միակ
Աստուծո,
Որ ամբողջ օրը արիւր մեզ համար ներման փրկա-
րան,
Եվ ո՛չ կորստյան դատապարտարան,
Օրվա չարը փոխարկելով ինձ համար հույսի
ավետման:
Բժիշկ ախտավորիս,
Հովիվ մոլորյալ ոչխարիս,
Տեր՝ քեզ ապավինած ծառայիս,
Գինի անապակ՝ մեծապես տրտմածիս,
Դեղ-սպեղանի՝ վիրավորվածիս,
Ազատություն՝ մեղքով գրավվածիս,
Բարի օրհնություն՝ մերժվածիս,
Շնորհաց կնիք՝ արհամարհվածիս,
Կոչումի օծումն՝ կողոպտվածիս,
Կանգնումն կրկին՝ կործանվածիս,
Պատսպարան հզոր՝ գլորվածիս,

Օժանդակդ վե՛հ՝ սայթաքածիս,
 Դուռ բարձրադիր՝ տարակուսածիս,
 Սանդուղ երանության՝ եղկելիիս,
 Ճանապարհ ուղիղ՝ մոլորվածիս,
 Թագավոր ներող՝ պարտվածիս,
 Քաղցր հուսադրություն՝ լքվածիս,
 Կյանքի ձեռնտու՝ վտարվածիս,
 Դո՛ւ միայն ես մեծ և ամենաուստ, որ քո լիուլի
 բարիքների մեջ՝
 Ավելի, քան մենք հասկանում ենք և խնդրում,
 Սահմանում ես ու միշտ հեղում, ըստ Պողոսի
 գոհաբանության:
 Քանզի դո՛ւ պատվիրեցիր, որ վաղորդյանից
 մինչև արևամուտ,
 Միևնույն օրում՝ ինն անգամ հիսուն և չորս ան-
 գամ տասը հեղ բարիք գործենք՝
 Միշտ ակնկառույց, սրտով անարգել ներելով
 միմյանց մեղքերը սիրով,
 Մի բան, որ մարդիկ չեն հուսա երբեք, թե կա-
 րելի է այդքանը խնդրել:
 Իսկ եթե իմ թշվառությունն ու անարգությունը
 համեմատենք քո փառքի հետ,
 Ամենակարող գորությունն ահեղ, Աստված բոլո-
 րի, օրհնյալ Տեր Քրիստոս,
 Ինչպիսի՞ կշռով և կամ ի՞նչ չափով կհավա-
 սարվի հողս՝ հաստողիդ,
 Զի անհուն ես դու, անբավ և անհետազոտելի,

Բացարձակ բարի և թե բարկության խավարին՝
անմասն:

Ուստի հույժ նվազ են համեմատած քո մեծու-
թյան հետ

Թիվն այն աստղերի, որոնք ոչնչից ստեղծեցիր
դու ու հորջորջեցիր ուրույն անուններով
Կամ մթնոլորտում հեղված նյութն երկրի, որոնք
հաստելով անգոյությունից՝

Կերտեցիր երկրի զանգվածն ահագին՝

Շատ քիչ են, քան թե վերևում հիշված այն թի-
վը, որով

Դու քեզ նմանվել վարդապետեցիր:

Բ

Ահա՛ ընկղմվեց, ծածկվեց անհետ քո երկայնա-
միտ կամքի լույսի մեջ

Բոլորի չարիքն, իբրև դույզն մեզ, որ փարատ-
վում է արևի տապից,

Ինչպես որ այստեղ մեր իսկ բնական զգացում-
ները

Նույնը ցույց կտան մեր հասարակաց բարքերի
մասին:

Քանզի մարդկանցից այն ո՛վ մեղանչեց, և
չգղջաց.

Ո՛վ ապականվեց՝ և չամաչեց.

Ո՛վ գարշելի դարձավ՝ և չպատկառեց.

Ո՛վ սխալվեց՝ և չապաշավեց.

Ո՛վ կործանվեց՝ և չհեծեծեց.

Ո՛վ գայթակղվեց՝ և չստրջացավ.
Ո՛վ հաղթվեց՝ և իր բերանը չփակեց.
Ո՛վ խաբվեց՝ և հոգոց չհանեց.
Ո՛վ ճաշակեց լեղի՝ և չդառնացավ.
Ո՛վ ընկավ բարձրից՝ ու վեր չցատկեց.
Ո՛վ կորցրեց մեծութունը՝ և չաշխարեց,
Ո՛վ զրկվեց երանությունից՝ և չլացեց.
Ո՛վ կողոպտվեց փառքի շնորհներից՝ ու չողբաց.
Ո՛վ ինքն իր դեմ դարձավ վնասակար՝ և իրեն
չմեղադրեց.
Ո՛վ մերժվեց Աստուծո երեսից՝ և չհառաչեց.
Ո՛վ լսեց Աստուծո սպառնալիքներն՝ ու չսոս-
կաց.
Ո՛վ մի մեղքի դեմ հազար չավաղեց.
Ո՛վ մերկացավ ձմռանը՝ և չսարսռաց.
Ո՛վ գործեց անօրենսություն՝ և իր խիղճը չքար-
կոծեց.
Ո՛վ տեսավ ստրուկին իր մեծության մեջ՝ և չցա-
վեց,
Ո՛վ չարիք գործեց՝ և ինքն իրեն չնզոզեց.
Ո՛վ բռնվեց ախտով՝ և իր անձը չպարսավեց.
Ո՛վ ամոթալի գործեր կատարեց՝ և իր մարմինը
չձաղկեց.
Ո՛վ ձեռք զարկեց անպատկառ գործի՝ և իր օրը
չանիծեց.
Ո՛վ հիշեց գործածները՝ ու չտապացավ.
Ո՛վ մտաբերեց գաղտնիները՝ և չխորոզվեց.

Ո՛վ նկատեց ծածուկները՝ և կորստյան մահ
չխնդրեց.
Ո՛վ աներևույթները պատկերացրեց՝ և գլուխը
չկախեց.
Ո՛վ հեշտավետ մեղանչումների հետ հնոցի ան-
շեջ բոցը չխառնեց.
Ո՛վ պագշոտացավ՝ ու չպապակեց.
Ո՛վ իր կամովին գործած չարիքներն հիշեց՝ և իր
սատակման համար չաղոթեց.
Ո՛վ չպատմվելիքները՝ և չխռովվեց.
Ո՛վ մարդկային էության համար անտանելիներ-
ը՝ և չթախծեց.
Ո՛վ մեծամեծներն՝ ու չմաշվեց.
Ո՛վ անբծությունն ապականողները՝ և չտոչոր-
վեց.
Ո՛վ տարագրության պատճառ եղող հանցանք-
ները՝ և չտագնապեց.
Ո՛վ իր երեսի աղտեղի տեսքը՝ և անձը վերնայնի
բարկության արժանի չհամարեց.
Ո՛վ աչքի առջև բերեց գլխավոր մեղքերից մեկը՝
և մահացու գենքով չխոցվեց.
Ո՛վ խայտառակություններն հիշեց՝ և վհատու-
թյան ողբաձայն վայեր չհյուսեց.
Ո՛վ արքայական իր գահից զրկվեց՝ և կարկամե-
լով՝ վայր չգլորվեց.
Ո՛վ պսակի տեղ հող դրեց գլխին՝ և հոգով չա-
րաչար չմահացավ.

Ո՛վ պայծառ պատմուճանի տեղ քուրճ հագավ՛
և չտխրեց.
Ո՛վ իր կյանքը կորցրեց՝ և չերկնեց արյուն-ար-
տասուք.
Ո՛վ լուսեղեն վերարկուի փոխարեն խավար հա-
գավ՛ և չնվաղեց.
Ո՛վ իր սիրելու սուգի վրա չթառամեց:
Սրանք են ահա ճշգրտագույն կերպարանքը
հանդիմանության արժանի մեղապարտիս՝
Տխուր դեմք, շիջած ճառագայթ, ցամաքած խո-
նավություն, նիհարած շրթունք,
Անչքացած տիպ, տխրամած հոգի, այլայլված
ձայն, ծոված պարանոց:
Եթե մեկը իսկական ճշմարտությունը ցույց տա,
Չի ստի, ասելով՝
Ամբարտավան միտք և անհպարտ սիրտ,
Ու չլինի՝ պարզ և խնդրելու անկարող թշվառ և
աղերսելու ծարավյալ,
Ինքնակշտամբ դեգերող, իրավամերժ սովյալ,
Արդարալլուկ քաղցած, պատշաճադատ հար-
վածյալ,
Ինքնավկա մահապարտ, արժանապես արտաքս-
ված և անձնանեծ եղկելի:
Սրանց օրինակ են ծառայում արդարագործ
փարիսեցիներ, որ կշտամբվեց,
Եվ մեղապարտ մաքսավորը, որ հռչակվեց:

Եվ արդ, եթե այն չարիքներն ամեն,
 Որոնք հնարում ու սերմանում է մեր սրտերի
 մեջ մոլորյալներիս գտնող բանասարկուն,
 Իրենց տեղն ունեն օրվա հաշվի մեջ,—
 Ինչո՞ւ չպիտի համրես դու նաև այն բարիքները,
 Որոնք խնամակալ ապրեցնող քո կամքն է տնկել
 մեր մեջ,
 Արիացնելու համար մեր հոգին, ո՛վ բարեգուլթ
 Տեր, հզոր ու հաղթող,
 Քավիչ մեղավորների, ամենակարող փրկիչ բու-
 լորի,
 Եթե ուզենաս՝ անդունդները դու երկնքի կփո-
 խես,
 Եվ կամ խավարը մթին՝ կփոխարկես լույսի,
 Դառնահամ լեղին՝ քաղցր մանանայի.
 Եվ կամ սաստկավիշտ ողբ ու կոծերից հարսան-
 յաց ուրախ պար ու նվագներ կարող ես
 կազմել:
 Սրանք բոլորն էլ դյուրին են քեզ մոտ և հնա-
 րավոր,
 Եվ դեռ ավելի՛ն կարող ես անել,
 Զի տիրում ես դու համայն բոլորին ահավորա-
 պես.
 Փա՛ռք քեզ հավիտյանս հավիտենից.
 ամեն:

Բան 1

Սրբի խորհերից խոսի՛ւ Լսարո-Չո Հէօ

Ա

Եվ արդ, թող ճշմարտվի քո խոսքը, ողորմած
Աստված դու բոլորի,
Ներող և օրհնյալ՝ այն մեղավորի մասին,
Որը մի օրում բազմաթիվ անգամ գայթեկով՝
վերջապես դարձի կգա զղջացած,
Թեկուզ այդ լինի իր վերջին շնչում
Եվ կամ չարություն գործած միջոցին:
Մանավանդ որ դժնյա կցորդս այս անձնիշխա-
նական՝
Մի մարտիկ է միշտ, խաբող շողոքորթ, ստու-
թյան հարած,
Ըստ առակողի՝ հողմեր արածող,
Դժվարբռնելի փախչող՝ հաստողից,
Որսողին գերի՝ մուկեկան մարմնիս,
Ներհակ տնկակից, որի պատճառած վարանում-
ների
Որքանությունը դո՛ւ գիտես միայն:
Սակայն մեղքերին հաջորդում են խիստ հուսա-
հատական և տաժանակոծ,
Բազմավաղելի հո՛ւյժ ողորմագին բարձրաձայն
ողբեր,

Արցունքով գրված և ի գուլթ շարժող թառանջ-
ներ թշվառ,
Որոնք մեղքերով տագնապողը, Տե՛ր, տարա-
ծում է քո առջև ամոթահար:

Բ

Եվ որպեսզի կրկնաբանությունս շատախոսու-
թյան չհասնի
Ու չդառնա ավելի ողբալի, քան այս,
Ասեմ, թե նա արքայությունն է, որ համարձակ-
վում է խնդրել քեզանից,
Այլ միայն թեթևացում տանջանքների.
Ոչ թե կհուսա բնակվել լույսի մեջ ապրողների
հետ,
Այլ՝ խավարի մեջ, գերեզմանականների հետ,
զգայական շնչով.
Ոչ թե բարձրերի, այլ խորտակվածների և բեկ-
յալների հետ լինել.
Հոգնաբեկ է նա իր հանգստի մեջ և խրախճան-
քում՝ տրտում,
Դեմքով ժպտուն է և մտքով՝ խոցված.
Երեսը ծիծղուն, և աչքն արտասովազին.
Առերևույթ սփոփված է ձևացնում իրեն,
Իսկ արտասուքը սրտի դառնությունն է վկա-
յում:
Իր երկու ձեռքում երկու ըմպանակ, մեկն
արյամբ լցված և մյուսը՝ կաթով.

Եվ վառվող երկու բուրվառ ունի նա, մեկը
խոունկով լի, մյուսը՝ ճենճերով.
Անոթներ երկու, մեկը քաղցրությամբ լեցուն և
մյուսը՝ դառնությամբ.
Մի գույգ բաժակներ երկու նյութով լի, մեկը
արտասուք և մյուսը՝ ծծումբ.
Մատների ծայրով բռնած երկու տաշտ՝ գինի մե-
կի մեջ ու մյուսում լեղի:
Տեսողության դռներ իրարու ներհակ՝ մեկը լաց
լինելու և մյուսը սխալվելու տրամադիր.
Իրար հակառակ երկու հալոցներ, մեկն արծար-
ծում է և մյուսը՝ մարում.
Երկզիմի նայվածքներ՝ մեկը ողորջ և մյուսն
անխնա բարկությամբ լեցուն.
Դեպի վեր պարզած երկու բազուկներ՝ մեկն
հարվածելու, մյուսը մերժելու.
Դեմք՝ երկու տարբեր արտահայտությամբ -
տխուր ու ցասկոտ.
Մեկի փոխարեն երկու կշտամբանք՝ ներկայի
համար և ապագայի.
Ապավինումներ կասկածելի՝ մեկը «գոնե» և
մյուսը «թերևս».
Մի բերանի մեջ երկակի բարբառ՝ մեկը եղկու-
թյուն, մյուսը խռովանք.
Միևնույն սրտում երկու զգացմունք՝ մեկը կաս-
կածելի հույսի և մյուսը ճշգրիտ կորստյան.
Ամպ լի լրթագույն, ահագնատեսիլ կրկնակ տե-
ղումով՝ մեկը սուր նետեր և մյուսը՝ քարեր.

Որոտում ահեղ երկու բերումով՝ կարկուտ ու
կրակ¹.

Ցավագին գիշեր երկու վշտով լի՝ լալու ու մահ-
վան².

Սուգի առավոտ երկու գոչյունով՝ մեկը սաստի
և մյուսն սպառնալիքի.

Արևներ երկու՝ երկու կողմերից - մեկը խավարի
և մյուսը կիզման³:

Գ

Եթե մի բռունցք բարձրանա հանկարծ, կար-
ծում է՝ իրեն է հարվածելու.

Իսկ եթե երկարի ձեռք պարգևաձիր՝ նա ինքը
իրեն համար հույս չունի:

Երբ մեկը պարծենում է, կորանում է նա,

Եվ երբ գլուխը բարձր են պահում՝ ընկճվում է.

Երբ չար արարքներ են հիշվում՝ հեծում է.

Երբ սրբերի մասին է խոսվում՝ ամաչում է.

Հանդերձյալի մասին պատմվելիս՝ երերում է.

Երբ մեկից օրհնվի հայտնապես՝ ծածուկ անի-
ծում է իրեն.

Երբ գովեստ լսի մեկից՝ կշտամբում է իրեն պար-
սավանքով.

Երբ նախատվի սաստկապես՝ գտնում է նա այդ
իրավացի.

¹ Հմմտ. Ելից Թ. 24

² Հմմտ. Ողբ Երեմ. Ա. 2 Բ. Կորնթ. Է. 10

³ Հմմտ. Չայտն. Զ. 12

Եթե ուժգին ծաղրվի՝ համարում է այդ սակավ
հատուցում նա իր բազմաթիվ մեղքերի
համար.

Եթե լսի նա՝ իր մահն են ուզում՝ ասում է «այո՛»
և կրկնում դարձյալ.

Եթե երկնքից մահ ու շանթ ճայթի՝ իր դեմքն
հազիվ է բաճրացնում վերև:

Իր իրավունքների մատյանն է գոցված,

Պատասխան տալու հույսն է կտրված,

Համարձակության ճամփան է փակված:

Ձէր դանդաղի նա լինել անձնասպան,

Եթե չլիներ այդպիսի կորուստն անփրկելի քայլ:

Արդարև վա՛յ այն մեղավորին,

Որ տարակուսյալ կկանգնի երկու ճամփաների
վրա, ըստ իմաստունի հոգելից խոսքի:

Դ

Եվ արդ, ինչպե՞ս չես ողորմում, բարեգուլթ,
Այսքան ողբաձայն ու կողկողազին հեծեծանք-
ներիս,

Դու այս խոսքով բարձրացար, ասելով, թե՛ «Ես
ողորմած Տե՛ր եմ»:

Ահա՛ չարության դեմ գերուս՝ կա քո բարու-
թյունը,

Մահապարտիս դառնության դեմ՝ քո քաղցրու-
թյունը,

Կորուսյալիս գտնելու համար՝ քո ճառագայթը,

Հանդուգնիս մոլության դիմաց՝ քո ողորմու-
թյունը,
Վնասակարիս խստության դիմաց՝ քո հեզու-
թյունը,
Կործանվածիս օգնելու համար՝ քո աջը,
Ընկղմվածիս դուրս բերելու համար՝ քո ձեռքը,
Անողջանալի վերքերիս բժշկության համար՝ քո
մատը,
Ահաբեկվածիս պաշտպանության համար՝ քո
ոգին,
Ապերախտիս վստահացնելու համար՝ քո երկայ-
նամտությունը,
Ամենադաժանիս օժման համար՝ քո զորությունը,
Մեղավորիս քավության համար՝ քո հրամանը,
Փախչողիս ապավինության համար՝ քո ոտքը,
Դուրս սլացողիս պատսպարության համար՝ քո
բազուկը,
Վրիպածիս առաջնորդության համար՝ քո լույսը,
Տարակուսյալիս հնարավորության համար՝ քո
հանճարը,
Անիծյալիս դարձյալ ստանալու համար՝ քո օրհ-
նությունը,
Վհատյալիս քաջալերության համար՝ քո խրա-
խույսը,
Վշտացյալիս մխիթարության համար՝ քո բաժա-
կը,
Նեղյալիս ընդարձակության համար՝ քո կամքը,
Ատելուս կանչելու համար՝ քո սերը,

Սասանյալիս հաստատության համար՝ քո խոս-
քը,
Հոգով վիրավորվածիս համար՝ քո արյան կա-
թիլը,
Անտես ցավերս ցրելու համար՝ քո ակնարկու-
թյունը,
Հուսահատվածիս վերընտրության համար՝ քո
իշխանությունը,
Կտրվածիս պատվաստելու համար՝ քո կցորդու-
թյունը,
Մահվան խավարով ծածկվածիս համար՝ շողդ
կենսատու,
Խռովյալիս հանդարտության համար՝ քո խա-
ղաղությունը,
Վայրագորեն օտարացածիս համար՝ քո ողջույ-
նը,
Մոլորվածիս դարձի բերելու համար՝ քո ձայնը,
Զի դու ես տիրում բոլորին քո գթությամբ,
Եվ չկա քո մեջ խավարի մասնիկ,
Եվ չկա բարություն առանց քեզ,
Եվ քեզ է վայելում փա՛ռք
հավիտյանս, ամեն:

Բան ԼԸ

Արդի խորհերից խոսի՛ւ Աստուծո՛ւ Հեղ

Ա

Եվ այսպես ահա՛ սաստկացրի ես ինձ անսփոփելի ցավ պատճառող կրքերս,
Ողբալով երկար և՛ հեծեծագին, և՛ մեծահառաչ,
Որ դու, ողորմա՛ծ, սկզբնահայրդ անհայտ ու
ժածուկ մեղքերի խոստովանության,
Որդիդ կենդանի Աստուծո, Տեր Հիսուս Քրիստոս,
Քաղցրությա՛մբ նայես քավելու համար.
Արդարև կարող ես դու և ձեռնհաս ես ճշմարտապես,
Եթե կամենաս՝ հնարներ ունես դու.
Ինչքան որ կամենում ես, այնքան էլ կարողանում ես,
Հարստանում ես դու մեծապես՝ տալով, քան թե առնելով,
Բազմանում են դանձերդ ցրվելով, քան թե հավաքելով,
Շատանում է ստացվածքդ սփռելով, քան թե խնայելով,
Դիզվում են պաշարներդ տարածելով, քան թե ամբարվելով,

Հավատալով այսպես այս բոլորին՝ հույս ունեմ
ես,

Թե փրկուլթյան ե՛լք կգտնեմ քեզանով:

Հավատում եմ անարգս պատվականի հետ,

Եվ հույս ունեմ ես Աբրահամի հետ և Աննայի.

Զի մեկը հավատաց քո խոսքին, և մյուսը քա-
հանայապետի ձայնին անսաց:

Ուստի և մեկը խոր ծերուլթյան մեջ դարձավ
անհամար որդիների հայր,

Հուսալով, թե պիտի կարողանար Սաուայի
արգանդն ամուլ ու զառամ՝

Բազում ժողովուրդների, մարգարենների և ըն-
տիր թագավորների

Պողածին և օրհնաբեր անդաստա՛ն տեսնել:

Իսկ մյուսն՝ անմշակ երկիր - սենյակը իր որո-
վայնի

Բարգավաճեց յոթ զավակներով,–

Թի՛վ անհաշվելի, որ աստվածային հավիտենու-
լթյուն է նշանակում,

Նրա հարակայուլթյան սահմանն անհետազոտե-
լի,

Եվ ավագանի նորածին որդոց առատուլթյուն
անսպառ:

Թի՛վն այս պանծալի, որ չունի իրեն զույգը հա-
վասար, ո՛չ վերջ, ո՛չ վախճան,

Կուսուլթյուն է մի ուրույն ընտրուլթյամբ միշտ
նվիրական՝

*Որ անճառորեն հավիտենության դժվարմեկնելի
խորհուրդն է խորին ու մեր մտքից վեր¹:*

Բ

*Արդ, համարի՛ր դու փրկությունից հուսահատ
հոգուս համար որպես արդարացում*

*Ամենավարան ու կողկողագին ձայնն այս
դառնապես հեծեծող սրտիս,*

*Իմ հավատքի փոքր այս դավանանքը խնդրա-
գին*

*Վերոգրյալ երջանիկների հավատքին հավասար
դասելով,*

*Որպեսզի ես էլ ապրեմ նրանց հետ բերկրալից
կյանքով,*

*Ամուր կառչելով քո շնորհներին, քան թե գոր-
ծերիս:*

*Մանավանդ որ քո շնորհները բարձր են և
կրկնակի փառավոր*

Եվ չեն կշռվում ու չափվում խոսքով,

*Ու հավատում եմ ես անտարակույս, թե հզորա-
պես կարող են քավել*

*Մեղքերս բոլոր՝ խաղաղեցնելով խռովությունն
իմ:*

*Այդ շնորհներն են՝ քո ահավոր արյան հետ միա-
սին և՛ մարմնավոր ծնողդ խնկելի,*

¹ Պյութագորյան ըմբռնումով, որ մուտք է գործել նաև քրիստո-
նեական բնագանցության մեջ, յոթ թիվը համարվում էր կույս
թիվ, որովհետև տասից ցած ոչ մի թիվ ծնունդ չի տալիս նրան
կամ ծնունդ չի առնում նրանից. այդ պատճառով էլ համարվում
էր հավիտենականության խորհրդանիշ:

Առաքյալների խմբերը, դասը մարգարենների,
Եվ գնդերը ողջ՝ հեծյալ, հետևակ և սպառազեն,
Ու մերկամարտիկ քաջաբար մրցող մարտիրոս-
ների, մենակյացների,
Բույլքը ընտրյալ և բարեկրոն վանականների,
Հույլքն երկրի վրա ապրող երկնային հոգեղեն-
ների,
Զինվորություններն մեզ կցորդակից վերնա-
կանների,
Տուրքը երախայրիքների, մատուցումը զվարակ-
ների,
Զահավառումներն ու բույրը յուզով օծված
խունկերի,
Հաղթանակը փրկության նշանների,
Կառուցումներն աստվածաբնակ խորանների,
Եվ շնորհի խորհուրդը կատարող ձեռքերը քա-
հանանների:
Այսպես մեր ամեն մի շարժումի մեջ Աստծուն
ենք հիշում,—
Երբ քայլ ենք փոխում, ձեռք ենք կարկառում,
բազուկ բարձրացնում,
Բարի գործերի համար գոհություն և գայթում-
ների համար աղաչանք ենք վերընծայում.
Ընտանեկան զրույցներում և հասարակաց խո-
սակցության միջոցին
Մեր բնական ձայնի, գործերի հաջողության և
առաքինական ջերմեռանդության պահե-
րին,

Գիշեր թե ցերեկ, քնած ժամանակ և կամ արթմ-
 նի,
 Քեզնով առաջնորդված հոգևորների օգտակար
 ընթացքում,
 Ազգերի միջև պատերազմների և դևերի հետ
 մղվող մարտերում
 Հերձվածողների հետ վիճաբանելիս,
 Փոքրերի և մեծերի հետ վերաբերվելիս,
 Ըմպելիքներ խմելու և կերակուրներ ճաշակելու
 միջոցին,
 Մեզ համար հաճո և թե վշտալից բոլոր դեպքե-
 րում,
 Որոնցից առաջինների համար աղոթում ենք
 մենք, որ մնան այնպես,
 Եվ մյուսները՝ որպեսզի դու գերծ պահես նրան-
 ցից՝
 Անճառ, անսահման քո հնարքներով սքանչելա-
 պես,
 Քանզի ամեն ոք հավատում է, թե օգնելու
 պատրաստ՝ կարող ես դու միշտ,
 Տակավին ծծկեր երեխաներին, դեռահաս պա-
 տանիներին,
 Վայրենաբարո մարդկանց և գոռոզ ստամբակ-
 ներին:
 Եվ թատերական տեսարանների մեջ մինչև ան-
 դամ,
 Եվ խառնիճաղանջ բազմությունների խուռնե-
 րամներում

Եվ կամ հզորիդ կամքին անհաճո կաքավումնե-
րի ու կայթերի մեջ
Դու չե՛ս մոռացված:

Գ

Դո՛ւ ստեղծեցիր, բոլորին, և քո՛նն են բոլորը,
Եվ դու բոլորի՛ն պիտի ողորմես, միա՛յն բարե-
գուլթ.

Զի թե մեղանչեն իսկ՝ քոնն են, քանզի քո հաշ-
վի մեջ են,

Եվ գիտեն քո գորությունը, ինչպես առակողն է
աղոթել,

Որին ես ինքս էլ ձայնակից եմ իմ խղճուկ խոս-
քերով,

Որպես հանցավոր հաստատելով այդ:

Հանդգնում եմ ասել, թե նա, ով գովեստով է
տալիս անունդ, հավատալով, թե կաս,

Եվ եթե նույնիսկ նա յոթնապատիկ անգամ
հանցանքով վարակված լինի,

Ինչպես բերված է որպես ապացույց-օրինակ՝
արդյոք քոնը չէ՞ դարձյալ:

Երբեմն արջնաթուլր ագուավների մեջ

Սպիտականիչ աղավնիների երամներ ենք տես-
նում,

Եվ ձիերի մեջ խրոխտ, անմաքուր՝ որոջներ հան-
դարտաբարո,

Եվ գազանակերպ շների թվում՝ օրհնված գառ-
ներ,

Խստութեան մեջ՝ հեզութիւն,
 Թերութեան մեջ՝ կատարելութիւն,
 Հանձնապատանութեան մեջ՝ խոնարհութիւն,
 Ստութեան մեջ՝ ճշմարտութիւն,
 Խորամանկութեան մեջ՝ միամտութիւն,
 Նենգամտութեան մեջ՝ անբծութիւն,
 Չարագործութեան մեջ՝ բարութիւն,
 Լկտիութեան մեջ՝ պարկեշտութիւն,
 Անգթութեան մեջ՝ ողորմութիւն,
 Անհուսութեան մեջ՝ ապաշարութիւն,
 Բարկութեան մեջ՝ քաղցրութիւն,
 Թշնամութեան մեջ՝ հաշտութիւն,
 Խածանողութեան մեջ՝ անոխակալութիւն,
 Չարչարանքի մեջ՝ քաջալերութիւն,
 Եվ նետաձգութեան մեջ՝ օրհնութիւն:

Ուստի անկարող եղա ես դատել ճշգրիտ կերպով,
 Թե այն ո՞վ պիտի երկրածիններից կարենա
 կանխել ժառանգելու քեզ,
 Որ կշտամբում ես անաչառորեն և արդարու-
 թյամբ
 Այն ամբարիշտին, որը ինքն իրեն մաքուր է
 կարծում
 Եվ այն պոռնիկին, որ գղջացել է:
 Բոլորի համար բարեգործդ դո՛ւ, միա՛կ թագա-
 վոր,
 Օրհնյալ ի բարձունս, հավիտյանս.
 ամեն:

Բան ԼԲ

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Եվ արդ, ես հետինս վերոհիշյալ արժանավոր-
ներից,
Պատժապարտների կարգը արդարև դասելով
ինքս ինձ,
Ողորմություն եմ խնդրում քեզանից բոլորի
աղերս-աղոթքների հետ՝
Նկունների հետ և անհամարձակների,
Տկարների հետ և փոքրիկների,
Ընկածների հետ և արհամարհվածների,
Տարագրվածների հետ և դեպի քեզ դարձածնե-
րի,
Երկմիտների հետ և աներկմիտների,
Կործանվածների հետ և վերականգնածների,
Ընկճվածների հետ և հաստատվածների,
Գլորվածների հետ և կանգնածների,
Մերժվածների հետ և ընդունվածների,
Ատվածների հետ և կոչվածների,
Ապշածների հետ և զգաստների,
Անառակների հետ և զսպվածների,
Հեռացածների հետ և մոտեցածների,

Հերքվածների հետ և սիրվածների,
Ամոթահարների հետ և զվարթացածների
Եվ ամաչկոտների ու խնդամիտների հետ:
Սակայն ես այստեղ կպատմեմ դարձյալ ոչ թե
մեղքերը Երուսաղեմի,
Ըստ մարգարեի հրամանառության իր նախնի
ժողովրդի վերաբերյալ,
Կամ Հակոբի տան գործերն անօրեն –
Այլ պիտի գամ հայտնելու իմ մեղքերը,
Քանզի իմ մահվան աղետի վրա ավա՛ղ ասելով
ըստ մարգարեի,
Ես ինքս իմ ձայնով պիտի մեղադրեմ ինձ՝
Սաղմոսողի խոսքի համաձայն,
Որպեսզի իմ այս համայնապատում խոստովա-
նությամբ
Պետք չունենալով այլևս ավաղ բացականչելու,
Մեկ անգամ ընդմիջտ մաքրվեմ էիդ օրհնյալ
հրամանով:

Բ

Եվ արդ, ահավասիկ, ծունկի գալով բարերարիդ
քաղցրության առջև,
Փռվում եմ հողին ցույց տալու համար, թե ինչ-
պես եմ ես ի մահ գլորվում,
Ես, որ սողունի նման սահելով և անասնական
գետնաքարշությամբ,
Կամավոր կերպով գամեցի ինքս ինձ այս կորս-
տական անցավոր կյանքին

Եվ սակայն հիմա հենված քեզ, ո՛վ Տեր,
 Ինչպես մարմնով Դավթի արմատից ընձյուղ-
 ված¹
 Եվ անճառորեն անեղ աստվածությանդ հետ
 շաղկապված հաստատուն գավազանի
 վրա, որպես կյանքի նեցուկի,
 Երախտիքներիցդ պատկառելով՝ կիսով չափ
 պիտի կանգնեմ դարձյալ,
 Կիսաբաց դեմքս հակած դեպի վար, և աչքս դե-
 պի վեր,
 Խղճալի հայացք հառելով քեզ, Տե՛ր, որ մոտիկ
 ես մեր հեծություններին,
 Եվ ողորմություն ես բոլորովին, համակ քաղց-
 րություն,—
 Եվ լիճը լույսիս լցրած արցունքով՝
 Հույսով լեփ-լեցուն պաղատանքներս մեծու-
 թյա՛նդ պիտի ես վերընծայեմ:
 Լսի՛ր աննվազ և ամենառատ երկայնամտու-
 թյամբ՝ քեզ դառնացնողիս,
 Դո՛ւ մեր փրկության պայմանըդ միակ:
 Աստվա՛ծ բոլորի, անճառ մեծություն,
 Անբովանդակելի բնություն, անքննելի իսկու-
 թյուն,
 Հզոր զորություն, կարող բարերարություն,
 անպակաս լրություն,
 Անճառ ժառանգություն, վայելչական վիճակ,

¹ Եսայի ԺԱ. 1

Առատ պատրաստութիւն, անսովեր իմաստու-
թիւն,
Տենչալի տուրք, անձկալի շնորհ, բաղձալի
բերկրութիւն,
Անտխուր հանգիստ, անտարակույս գյուտ,
անկապտելի կյանք,
Անծախելի ստացվածք, անփոխարինելի բարձ-
րութիւն,
Ամենարկեստ բժիշկ, անսասան հաստատու-
թիւն,
Դարձուցիչ մոլորվածների, գտնող կորուսյալ-
ների,
Հույս՝ ապավինածների, լույս՝ խավարածների,
Քավիչ մեղանչածների, ծածկարանդ փախչող-
ների,
Անդորրիչ խռովյալների, փրկութիւն մահա-
ցածների,
Արձակիչ կապվածների, ազատիչ մատնված-
ների,
Պատսպարան սահածների, վշտակիցդ սայթա-
քածների,
Երկայնամտութիւն տարակուսյալների.
Լուսեղեն տեսք, ցնծութիւն ցուլց, օրհնութիւն
անձրև,
Հոգի երեսաց, գորութիւն դեմքի, հովանի գլխի,
Շարժիչ շուրթերի, ազդումն խոսքի, կառավար
անձի,

Բարձրացնող բազկի, երկարող՝ ձեռքի, սանձա-
կալ սրտի,
Ընտանի անուն և մերձավոր ձայն,
Կցորդություն հարազատ, խնամածություն
հայրական,
Խոստովանված անուն, պաշտելի պատկեր,
անպարագիր տիպ,
Երկրպագված տերություն, բարեբանված հիշա-
տակ,
Խնդրության մուտք, անվրեպ շավիղ, փառքի
դուռ,
Ճշմարտության ճանապարհ, երկնաճեմ սան-
դուղք,
Եվ այլ բազմաթիվ խոսքեր գովեստի, անհամար
շարքով, անբավ տողերով,
Որոնք ո՛չ երկրածին բերանը կարող է արտա-
բերել,
Ո՛չ կարող է տանել մարմնեղեն գործիքը,
Եվ ոչ էլ հոգեղեն իղձերը կարող են կշռել:

Գ

Ամեն տեանող աչք քեզ է նայում, Տե՛ր, Աստ-
վա՛ծ բոլորի,
Եվ դո՛ւ էլ նայիր քեզ հառաչաձայն պաղատող
բոլոր քո ծառաներին,
Աղախիններին, թե նրանցից էլ աղաչող լինի:
Ընդունի՛ր և իմ այս ողբ ու լացով ցանկասեր
աչքիս ցողն արցունքների,

Որով, Տե՛ր Քրիստոս, թրջում եմ ահա՛ ոտքը
անարատ քո մարդեղության,
Եվ օրինակով այն խորհրդավոր՝ հանցավոր կնոջ
մագերի¹,
Ընդունի՛ր նաև իմ դավանությունն ու դարձը
առ քեզ.
Եվ համբույրներով իմ շրթունքների՝ կյանքի
փրկարար հաղորդությունը քո ճաշակելու՝
Համաշունչ կերպով կապիր ինձ քեզ հետ
անլույծ միությամբ:
Որպես երաշխիք քո ողորմության և քո գթու-
թյան նո՛ւյնպես բարերար,
Փոքր իմ հավատքի փոխարեն թող որ քո մեծ
պարգևը ընդունեմ քեզնից:
Գթառատ սիրով, ծառայիս հանդեպ որ դավա-
նում է անունդ անձկալի,
Թող որ խստաշունչ հոգմերը ձմռան՝
Փոխարկվեն հանդարտ մեղմաշունչ օդի,
Սաստիկ մրրիկը՝ ախորժ գեփյուռի,
Կասկածներն երկչոտ՝ մեծ վստահության,
Եվ պատիժների պատուհասները՝ երանության,
Թախծագին տագնապները՝ հոգևոր խրախ-
ճանքի,
Ալեկոծությունները ծփանուտ՝ խորին խաղա-
ղության,
Եվ դեկի թիավարումները՝ ապահով նավա-
հանգստի՝ հասնեն թող,

---

¹ Մագթաղինացու

Մեղքերի բեռների բերքն իմ փոխարկվի՝ Թող
չնորհաց թոշակի:

Քեզանից եկող այս բյուր և բոլոր բարու[թյուն-
ներով

Թող որ բարձրանա ամենահզորիդ անունը
խնկված ու խոստովանված.

Թող ամաչի չար բանսարկուն՝ վռնդված և հա-
լածական.

Թող ոչնչանան մուրհակները մեղքերիս.

Կտրվեն կարթերը, և որոգայթները հեռացվեն,

Կտրատվեն կապանքներն ու վիհը վանվի,

Վնասները վերանան, ցնդեն պատրանքներն ու
մեղքերը ջրվեն,

Պարտաթղթերը պատռվեն, լուծը խորտակվի և
քեղիքը քանդվեն:

Թող որ փոխարեն չար հանցանքների մռայլ
մթուժյան

Նաև դեերի մեզ շրջապատող բանակների տեղ՝
Փառքիդ արևը հասնի մեզ աջից, ձախից, դիմա-
ցից, թիկունքից նույնպես,

Լուսավորելու և ապրեցնելու, փրկելու համար:
Իսկ նրանց վրա, ովքեր լիահույս ապաստւմ են
քո լույսի երևալուն՝

Թող գարնանային ջինջ առավոտյան ճաճա՛նչը
չողա:

Զի կարող ես դու ամեն ինչի մեջ և բարերար ես
բոլորի համար,

Կամենում ես դու, որ ամենքն ապրեն և փրկու-
թյունն ես ուզում բոլորի:

Ո՛վ ամենապարզ և ձեռք Հիսուս Քրիստոսի,
Դարձի՛ր դեպի ինձ, քո շնորհատու աջը կար-
կառելով,

Բնակվի՛ր իմ մեջ և միացիր ինձ,
Զհեռանալով սիրո քո սենյակ՝ անձուկ իմ
սրտից:

Նկարագիրըդ անեղծանելի, որ նշխարն է քրիս-
տոնեական փրկավետ կոչման պանծալի
լույսի,

Հանդիսանալով միջնորդ քո տեղակ՝
Թող ինձ հետ հավետ մնա անկորուստ այս մատ-
յանի մեջ

Ա՛յն հոգով, որ մեզ հավիտենական կյանքի կտակ
էր խոստացել անճառ հորինողդ երկնից:

Եվ քեզ՝ պատճառիդ միակ, և մյուսիդ՝ միակ
պատճառից,

Եվ քեզ՝ որ դարձյալ պատճառն ես մեկի,
Երբյակ անձնավորությանդ և մի աստվածու-
թյանդ

Վայելում է փառք վեհ երկնավորներից և սրբե-
րի դասերից,

Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Բան ԼԳ

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Բանաստեղծությունս այս պաշտամունքի,
Որ հոգուս բերքից նվիրում եմ քեզ, օրհնյա՛լ
բարեգութ,
Խառնի՛ր, կցելով հավասարապես խնկազգեստ-
ների նվիրումներին,
Բարեպաշտ կնոջ՝ Մարիամի յուզի հետ անուշա-
հոտ:
Հավասարելով նույն այն երջանիկ պոռնիկների
հետ,
Որոնց հարգանքով հավերժահրաշ ընդունեցիր
դու,—
Թող որ մեծապես պարարվես և իմ նվաստ խոս-
քերով,
Անհասանելի և բարեբանյալ բարձրյալիդ գլխին
տեղ տալով նրանց,
Զերծ սաղմոսողի բամբասանքներից, որ ասում
է, թե՛
«Մեղավորի յուզը թող չօծի վարսագեղ գագա-
թը»:

Այլ արա՛ այնպես, որ զորեղացած կրկնակի չափով
Բուրուժն այս գրքիս խոստովանության ազդի
չատերին,
Նման համասփյուռ, ամենատարած տանն
աշխարհալիր,
Եվ լինի նրանց հիշատակի պես անմոռանալի:
Դու նույն այն Տերն ես, որ զգաստացրիր կա-
նանց մեղավոր և չարախորհուրդ,
Որոնց այլաբանական նմանությունն էր վարքը
մարգարեի,
Որ ճշմարտատիպ քո պատկերի պես կերպավորեցիր.
Առաջ նրա՛նց մեջ այն անճառուրեն տպավորե-
լով՝
Ծայրագույն շնորհիդ կատարումը դու ինձ
ցույց տվեցիր:
Անասուններին որպես կերակուր գարու փոխա-
րեն՝
Քո կենաց հացի ցորենի բերքը դու բազմահամ-
բար մեզ պարգևեցիր:
Ապականացու արծաթի տեղակ քո արքունա-
կան պատկերը տվիր.
Հիմարաբար թմրեցնող գինու փոխարեն Արար-
չիդ արյան բաժակը տվիր.
Հին ժողովրդի հայրատ կնոջից առած յուղի
տեղ՝ շնորհիդ օծումն ինձ դարձրիր դու.

Վերցված գլխաշուք կտավի տեղակ՝ անբիծ վերարկուն.

Պերճաշուք ապարանջանի փոխարեն՝

Օրենքով, Ավետարանով և գործնական առաքինուլթյամբ ձեռք բերված թուիչքներ բարեմասնուլթյան.

Ականջը վայելչորեն զարդարող գինդի փոխարեն՝

Հիշատակն անստվեր տերունի ձայնիդ.

Եվ լանջքը պճնող մանյակի տեղակ՝

Քո դրած քաղցր և արդար լուծի օրենքներն համակ:

Բ

Բայց ինչո՞ւ սրանցով պարծենամ ես և չամաչեմ դարձյալ նրանց համար:

Ուստի փոխելով եղանակն այս ողբերգական աղոթագրքի,

Ինչ որ հարմար է ինձ և արժանի՝

Մեղապարտուլթյանս պատիժը պիտի հատուցեմ ես այս գլխում,

Որպես խստագույն դատախազ՝ համառոտ մեջբերումներ անելով մարգարեական գրվածքներից,

Ոչ թե նրանց հետ պարելով ուրախ, այլ լծակցելով նրանց ողբերին,

Ուր կան հառաչներ, հեծուլթյան ձայներ, ցասկոտ բողոքներ,

Խորտակիչ նախատինքներ, սաստիկ լաց ու կոծ:

Բայց մեծ Աստծուդ գուլթն ամենահաս հույս
ներշնչեց ինձ,
Որով և վերև հիշված բազմաթիվ աղետների
հետ տրվեցին նաև՝
Զղջումներ, խոստովանություններ, ավետիս,
պարգև,
Լույսի երևումներ, խրախույսներ աստվածա-
յին, փառքի ժառանգություն,
Հրաշքների հայտնություններ և տեսիլներ
սքանչելի,
Որոնցից ոմանք հույս են ներշնչում, ոմանք
պատճառում վհատություններ,
Որոնց մեջ կամավ, ինձ՝ կործանվածիս վիճակ-
վեց կորուստ:
Զի եթե վարագույրի ծածկոցը Եզեկիելն Աստու-
ծո զգեստ անվանեց¹,
Որով ժողովուրդը կարկատուն կուռքեր ստեղ-
ծեց, որը պոռնկանալ է համարում նրանց
համար,
Հապա ես ո՛րքան ավելի պատիժ պետք է որ կրեմ,
Անմաքուրս, որ Աստծուն եմ հագել ներսից ու
դրսից:
Զարմանում եմ ես, թե ինչպե՛ս չեմ կիզվում,
Շշմում, թե ինչպե՛ս չեմ հափշտակվում,
Տանջվելով, լքվելով, չարչարվելով ու ջախջախ-
վելով,

---

¹ Եզեկ. ժՁ. 16

Մանրվելով, խորտակվելով, կտրվելով ու կտոր-
կտոր լինելով
Կորուսչի ժանիքներից, ինչպես որ գրված է
Գրքում:
Բայց պահված է ինձ միայն սա՛, որպես հիշե-
ցուցիչ շող փրկարար հույսի,
Թե Քրիստոսյան Ավետարանը կյանք է ճշմա-
րիտ,
Ինչպես որ բառն էլ ա՛յդ է ծանուցում.
Որով տրվում է՝ մեր մեղքերին դարձ,
Պարտքերին՝ շնորհում, եղծումներին՝ նորոգու-
թյուն,
Քավություն անօրենության, բուժումն վերքերի,
Անդորրություն տագնապի, ներումն պատժի,
Հանդարտումն պատերազմի, անձրև՝ կրակի
վրա,
Պատուհասի փոխարեն՝ պարգև,
Եվ սատակման տեղակ՝ շնորհի արժանացում,
Եվ կյանքի ազատություն՝ մահվան գործիքի
փոխարեն:

Գ

Բայց ինչո՞ւ հիշեմ այսքանն ու մեկ-մեկ թվար-
կեմ այստեղ,
Անճառելիներն ի բաց թողնելով:—
Բարձրյալ Հոր հիշատակությամբ մեր կցորդու-
թյունը Որդու հետ,

Հանուն միաձին Որդու՝ ընտանությունը Հոր
հետ,
Եվ հաղորդումն Հոգու հետ՝ սրանց ակնարկու-
թյամբ
Խաչի փրկանքը և սփոփանքը խոսքի,
Ամենագետի կշռով հոժարակամ վարձատրումն
բարվոք,
Ավագանը կենդանարար, որպես միջնորդ հաշ-
տության,
Եվ այլ բարիքներ անթիվ, անհամար՝ բարերա-
րիդ կողմից կուտակված,
Որ գերծ են լծից և հարկից ազատ,
Իշխող են և ո՛չ իշխանության տակ:
Սրանք են ահա, որ մահվան դառնության մեջ
ինձ անտարակույս կյանք են ավետում.
Զի եթե սրանք ես չունենայի, դեռևս վաղո՛ւց
կորած էի ես,
Իսկ և իսկ, ինչպես երգողն է ասել:
Որդուն փոքրացնելով չէ, որ ես փառավորում
եմ Հորը,
Եվ ոչ էլ Հոգին նվաստացնելով՝ Որդուն եմ տա-
լիս նախապատվություն,
Այլ դավանում եմ Երեքն Համափառ՝ նույն
Արարչությամբ:

Ամենակալ, բարերար և մարդասեր Աստվածը
ամենքի,

Երևացողների, աներևույթների Արարիչ,
Փրկող և զորացնող, խնամող և խաղաղարար,
Հոգի՝ հզոր Հոր,

Արդ՝ աղերսում ենք քեզ բազկատարած

Մենք ահավորիդ առջև, գոչելով,

Մաղթանքով հեծության,

Սաստիկ դողալով և երկյուղով մեծ

Մոտենում ենք անզնեկի զորությանը մատու-
ցելու

Նախ՝ պատարագը մեր այս բանական,

Իբրև հայրական անասան պատվին

Աթոռակցի և փառակցի, արարչակցի,

Եվ քննողի՝ գաղտնիքները խորածածուկ¹,

Կատարյալ կամքի էմմանուել Հոր՝

Քեզ առաքողի, բոլորի փրկչի,

Կենդանացնողի և ստեղծողի:

Քո միջոցով մեզ ծանուցվեց միասնական աստ-
վածությանդ

Անձնությունը միասնական Երրորդության:

Քեզանով և քո միջոցով շառավիղները առաջին

Նահապետաց, որ տեսանող անվանվեցին,

Անցյալներն ու գալիքները,

Եղածներին ու չգոյացածներին

Անպաճույճ խոսքով վերապատմեցին:

¹ Ա. Կորնթ. Բ. 10

Քեզ Մովսեսը Աստծու Հոգի ճանաչեց¹,
 Որ ջրի վրա քո ընթանալով,
 Զորություն անսահման,
 Հոգածու հզոր հովանավորմամբ
 Պաշտպանելով թևատարած,
 Գլխափրելով նոր ծնունդներին՝
 Պարզեցիր խորհուրդը գավազանի,
 Որի օրինակով վերջին վարագույրի
 Հոսուն մանվածը ստեղծելուց առաջ,
 Տիրապես կարող,
 Անէությունից՝ բոլոր գոյերի ու էակների
 Բնությունն ամբողջ ստեղծագործեցիր:
 Քեզանով բոլոր արարածները
 Պատրաստվում են նորոգվելու Հարության ժա-
 մին,
 Որ մեր այս կյանքի օրն է հուսկ վերջին
 Եվ օրն առաջին՝ ողջերի երկրի:
 Քո ազգակիցը հոժար միությամբ
 Հնազանդվեց քեզ՝ իբրև իր Հորը:
 Հոր էակիցը, անդրանիկ Որդին՝
 Մեր կերպարանքով, քո գալն ավետեց,
 Ըշմարիտ Աստված՝
 Հավասար ու համագոյ Հորը հզոր,
 Քեզ հայհոյելն անքավելի համարեց,
 Քեզ հաստելով՝ ըմբերանեց չարախոսներին,
 Եվ ներեց արդար ու անարատ գտիչն ամեն ինչի,
 Որ մեր մեղքերի համար մատնվեց

¹ ԾԱՆԴ. Ա. 2

Եվ հարուժյուն առավ՝ արդարացնելու մեզ¹:
Փառք նրան քո միջոցով,
Բարեբանություն քեզ՝ ամենակալ Հոր հետ
Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Ե

Վերստին կրկնեմ խոսքի նույն կարգով,
Մինչև որ ազդամամբ հավատի լույսը հայտնվի
հրաշապես

Վերավետելու նոր խաղաղություն²:

Արտասովալից հառաչելով՝

Աղաչում և աղերսում ենք

Արարչությանդ՝ փառավորված բոլորի կողմից,
Անեղծ, անստեղծ և անժամանակ գլխած Հոգուդ,

Որ մեր անմոռունչ հեծությունների

Բարեխոսն ես ողորմած Հորդ առջև,

Որ պահում ես սրբերին

Եվ մաքրագործում հանցավորներին,

Եվ տաճարներ ես կանգնեցնում

Բարձրյալ Հորդ կենդանի ու ապրեցնող կամ-
քին³:

Արդ՝ ազատիր մեզ անմաքուր բոլոր գործերից,

Որ հաճելի չեն քո բնությանը,

Թող չմարի փայլը լույսիդ շնորհների

Մեր աչքերի հայեցումից,

¹ Հռովմ. Դ. 25

² Հովհ. Ի. 19-21

³ Ա. Կորնթ. Գ. 16

Որովհետև իմացանք՝ կմխնաս մեզ,
 Թե հար աղոթենք և ապրենք ընտիր, խնկելի
 վարքով¹:
 Եվ քանզի մեկըդ Երրորդությունից պատարագ-
 վում է,
 Մյուսն ընդունում՝
 Իր անդրանիկի հաշտարար արյամբ
 Դառնալով դեպ մեզ,
 Դու կընդունես մեր պաղատանքները
 Եվ կհարդարես մեզ օթևաններ՝
 Պատվական, բոլոր հարմարանքներով,
 Երկնավոր գառանդ ճաշակումը վայելելու,
 Որպեսզի առանց դատապարտող պատիժների
 ընդունենք
 Նոր կյանքի փրկություն անմահարար այս մա-
 նանան²:
 Եվ թող հալչի մեր գայթակղությունն այս հրից,
 Ինչպես մարգարեն կենդանախարույկ կայծակ-
 մամբ
 Ունելիով մատուցեց³,
 Որ ամենուր քարոզվի քո գթությունը,
 Ինչպես Աստուծո Որդով՝ Հոր քաղցրությունը,
 Որ անառակ որդուն մոտեցրեց հոր ժառանգու-
 թյանը⁴

¹ Մատթ. ժԸ. 20, Ա. Կորնթ. Զ. 17

² Հովհ. Զ. 49-50

³ Եսայի Զ. 6-7

⁴ Ղուկ. ԺԵ. 20-32

Եվ պոռնիկներին առաջնորդեց
Արդարների երանության երկնային արքայու-
թյանը:

Այո՛, այո՛, մեկն եմ ես նրանցից,

Ինձ ևս ընդունիր նրանց հետ

Որպես մեծ մարդասիրության կարոտածի,

Քո շնորհներով փրկվածի,

Քրիստոսի արյունով գնվածի,

Որ այս ամենի մեջ և ամեն ինչում

Երևա քո աստվածությունը:

Հոր հետ փառավորված համապատվորեն,

Մի կամք և մեկ իշխանություն գովական,

Որովհետև քոնն է գթությունը,

Ե՛վ կարողությունը, և՛ մարդասիրությունը,

Զորությունն ու փառքը՝

Հավիտյանս հավիտենից:

Ամեն:

Բան ԼԴ

Արդի խորհերից խոսի՛ւ Աստուծո՛ւ Հէտ

Ա

Արանք են ահա՛ իմ թշվառացած շնչի իղձերը և
դավանանքներս քեզ հարմարական,
Քեզ, որ ամեն ինչ բովանդակում ես խոսքով,
Տե՛ր Աստված,
Ինչ որ ճառել եմ նախորդում՝ այստեղ պարզեմ
պիտի ես երկրորդ անգամ:
Իսկ խուռն բազմության առջև գրավոր բեմա-
խոսություն
Կամ ժողովրդին մեկնաբանումներ անելու հա-
մար
Այս աղերսական աղոթքները ես նվեր բերեցի,
Որոնք հետևյալ գոհաբանական տողերի մեջ եմ
շարադրել ահա՛:

Բ

Աղաչում եմ անփոփոխելի և ամենազոր տերու-
թյանը հզոր Հոգուդ,
Ուղարկիր ցողը քո քաղցրության և բարեգոր-
ծի՛ր,

Դրոշմելով հոգուս և զգայություններիս իշխող
իմ մտքում
Ամենալից շնորհը քո բազմապարգև ողորմու-
թյան:
Հերկի՛ր մարմնեղեն կարծրացած սրտիս բանա-
կան անդաստանը,
Որ կարող լինի պտղաբերելու սերմդ հոգևոր:
Խոստովանում ենք՝ քո ամենիմաստ հույսամբ
է, որ
Ծաղկում են մեր մեջ, աճում-ուռճանում պար-
գեններն ամեն:
Դո՛ւ ես ձեռնադրում առաքյալներին ու մար-
գարեններին ներշնչում,
Ուսուցանում ես վարդապետներին ու համրե-
րին խոսեցնում,
Բացում խուլերի ականջները փակ:
Ազգակիցը քո, էակիցը Հոր անդրանիկ Որդին
Քո գործակցությամբ իրագործելով այս բոլորն
ահա՛,
Քեզ Հոր իսկության հավասարակից Աստված
հռչակեց:
Շնորհ արա՛ նաև ինձ՝ մեղավորիս, որ ես էլ խո-
սեմ համարձակությամբ
Կենդանարար խորհուրդն ավետյաց Ավետարա-
նիդ,
Արագաթուիչ մտքի ընթացքով անցնելով անհուն
ասպարեզներով
Քեզնից ներշնչված Կտակարանների:

Եվ երբ ձեռնարկեմ ես հանդիսավոր մեկնաբա-
նության՝
Հասնի՛ թող որ քո գթությունը նախ, իր ժամա-
նակին ներշնչելով ինձ՝
Քեզ արժանին, պիտանին և հաճելին՝
Քո աստվածության փառքի և գովեստի,
Ինչպես նաև կաթողիկե Եկեղեցու կատարյալ
շինության համար:
Երկարի՛ր ինձ վրա աջդ ամենամերձ
Եվ գորացրո՛ւ ինձ գթությանդ շնորհներով.
Փարատի՛ր իմ մտքից մոռացության մեզը մի՞նն,
Ցրելով նրա հետ և՛ խավարը մեղքի,
Որպեսզի մտքով և խոհերով այս երկրավոր
կյանքից ի վեր բարձրանամ:
Լուսավորի՛ր դու վերստին իմ մեջ, ո՛վ գերա-
հզոր,
Աստվածային հրաշալի ծագումն անստվեր,
Որպեսզի արժանի լինեմ ուսանելու և ուսուցա-
նելու,
Որպես բարի օրինակ՝ աստվածասեր լսողներին:

Գ

Խոստովանում, դավանում ենք,
Պաշտում ենք ու երկրպագում
Ամենասուրբ Երրորդության
Միասնությունը զուգափառ.
Անճառելի աստվածություն,
Մշտաբարի և նույնագոյ համապատիվ,

Մտքի սլացքին անհասանելի
 Վեր ամեն մի օրինակից և բարձր՝ նմանությու-
 նից,
 Որ գերազանց է անպարագիր բացարձակու-
 թյամբ,
 Առաջ՝ քան հիմքը հավիտենության,
 Դեռ չստեղծված, չտարրացած էակներից,
 Անթարգմանելի օրհնաբանությամբ
 Ամենահարուստ մեծությամբ հավետ պսակված,
 Ժամանակները սահմանող,
 Ժամանակի մեջ կերպ առածների
 Հորինող-պատճառ,
 Տեսանելիներն ու անտեսները ստեղծող
 Ո՛չ անվամբ է չափվում,
 Ո՛չ հորջորջմամբ է նշանակելի,
 Ո՛չ որակով նմանված
 Եվ ոչ կշռած քանակով:
 Չի ձևանում օրինակով,
 Չի ճանաչվում որպիսությամբ,
 Տարածված չէ թերությամբ,
 Ամփոփված չէ լրությամբ,
 Երբևէ չէ գրավված
 Եվ կամ մի տեղ ամփոփված:

Դ

Հայր գթության, ամեն ինչի Տեր,
 Աստված բոլորի, որ երկնքում են և երկրում,
 Բացի Բանից միակ, որով իրենն է ամեն ինչ,

Բոլոր շնչերի տվող ու ստեղծիչ,
Բացի իսկակից Հոգուց,
Որով համայնը կազմեց:

Ե

Մեկը երեք անձնավորությունից՝
Երջանկափառ համագոր ահավորությունից,
Այն վերևներից խոնարհվեց ներքև,
Որ ի սկզբանե անբաժան էր ներքևիներին,
Մնալով անբաժան փառքի աթոռից
Եվ անկարոտ իր ծնողի տեսության,
Պարզաբար մտավ կույսի արգանդը,
Այնտեղից ելավ՝ մարմին առնելով անբաժանելի,
Լիակատար մարդ և անպակաս աստվածություն:
Միակ Որդին միակ Հոր
Եվ միածին անդրանիկը
Աստվածամայր տիրածին կույսի:
Իրական երկրածին մարդ եղավ՝ լինելով Արարիչ,
Բայց նման չէր նա երկրածիններին,
Այլ նոր ու չքնաղ
Թագավորներին հրաշափառ,
Չտեսնվեց նա դարերում
Եվ չպատահեց ժամանակներում,
Ըստ սաղմոսողի եղավ անդրանիկ¹
Թագավորների ամբողջ աշխարհի:
Մարմնում մեր բնությամբ կերպ առավ անա-
պակ խառնմամբ,

¹ Սաղմ. ՁԸ. 28

Հոգու և մարմնի հարաբերությամբ,
Ոսկու և հրի,
Կամ ավելի պարզ՝
Լույսը օգի հետ,
Անփոփոխ և անանջատ:
Նա եկավ կամավ խաչին մեռնելու,
Հանց անարատ զառ զոհվելու զնաց¹,
Եվ մի գորավար ինքնիշխանությամբ
Փրկագործեց իր արարածներին:
Երբ կենդանի էր՝ չարչարվեց իրոք
Եվ գերեզմանվեց՝ աստվածությունից անբաժա-
նելի:
Եռօրյա թաղմամբ
Այն դժոխական սանդարամետում վհատ բանտ-
վածներին
Քարոզեց նորոգում և լույս:
Եվ ավարտելով փրկագործ ամբողջ
Խորհուրդը իր մարդեղության՝
Վերակենցաղեց նա աստվածաբար:
Հողմերի թևով քերովբենների վրա բարձրացավ²:
Ծածկվեց ամպով անքննելի³:
Ծածկվեց երկնից վեր բարձրանալով
Ճոխությամբ բազմեց սկզբնաժառանգ Հոր
աթոռին հավասար,
Որից բնավ չբաժանվեց,

¹ Եսայի ԾԳ 7

² Սաղմ. ԺԷ. 11

³ Գործք Ա. 9

Ձեռքբերովին չկորցնելով,
Չնվազեցնելով սեփականը:
Որով և գալու է դատաստանին հատուցման
Արդար իրավանց չափով կշռելու գաղտնիքը,
Որին սպասում ենք,
Որին՝ աղոթում,
Հավատալով՝
Ամեն ինչում, ամեն ինչով
Ամենակալ տերությանն իր,
Որ իսկապես մեկն է միայն այն միակից
Եվ միակի փառակցությամբ
Հավիտյանս երկրպագված:

Ձ

Մշտապես օրհնում, բարեբանում ենք
Հոր և Որդու հետ
Նրանց էակից Հոգուն:
Նա ամենազոր,
Կատարյալ և սուրբ և ճշմարիտ է,
Որ արարածներ ստեղծեց անէից,
Ինքնագործ է և իշխանակից մյուս երկուսին՝
Անեղծ, անսահման թագավորությամբ,
Պատճառն առաջին, ահավոր Բանը
Նույն այդ ինքնության,
Նույնն է նաև բարձրացած Հոգին:
Բարի ինքնակալ,
Հոր պարգևները ամենքին բաշխող՝
Հանուն Միածնի փառքի պանծացման,

Որ սահմանեց օրենքները,
Ներշնչող եղավ մարգարեներին,
Առաքյալների մեջ տպավորվեց ազգակցի
փչմամբ¹:

Աղավնակերպ Հորդանանում հայտնվեց,
Եկողի փառքի մեծության համար,
Եվ ավանդական գրքերում փայլեց,
Հանձարեղացրեց և զորեղացրեց իմաստուններին,

Վարդապետներին կատարյալ դարձրեց.
Օձեց արքաների, օժանդակեց թագավորների,
Վերակացուններ տվեց, փրկություններ կար-
գադրեց,

Զիրք շնորհեց, քավություններ հանդերձեց,
Քրիստոսի մահվամբ մկրտվածներին²
Իր բնակությունը մաքրագործեց³,

Որին Հոր և Որդու հետ
Նաև Սուրբ Հոգին ներգործեց⁴

Եվ ինքն Աստված է՝
Խնկված տիրապես

Ամենայնը և ամենայնի մեջ⁵:

---

¹ Հովհ. Ի. 22

² Հռովմ. Ձ. 3

³ Եփես. Բ. 22

⁴ Հովհ. Ե. 19

⁵ Ա. Կորնթ. ԺԵ. 28

Երրորդության մեջ նախորդ հիշվողը
 Մեծ չէ մյուսից,
 Նվաստ չի լինում իր նմանակցից հետո հիշվե-
 լով,
 Կամ մեկին ակնարկելիս դեմքի շփոթում չի լի-
 նում
 Եվ երեքի տրոհմամբ առանձին դեմք չի
 դառնում:
 Եվ չէր մեծարվի Հայրն ամեն ինչով՝
 Իր մեջ չունենար Բանի զորություն,
 Եվ կամ չունենար թե Հոգին իր հետ՝
 Անշունչ, անկենդան մեկը կլիներ
 Եվ կնվազեր ամեն հորդորից:
 Բանը եթե չճանաչվի Հոր անվամբ՝
 Մի որբ կլինի, [կլինի] լքյալ
 Սերած ինչ-որ մի մահկանացուից:
 Նույնպես և Հոգին
 Նշանակալից պատճառ թե չունի՝
 Անշուք ինչ-որ բան կլինի միայն,
 Թափառիկ իբրև անդասելի շունչ:
 Բայց եթե մեկը փորձի բաժանել
 Հորը իր Որդուց,
 Հակաճառելով, թե նախ նա չկար,
 Կամ բամբասանքով մի անբանական
 Պատվել ցանկանա վեհ մեծությունը,
 Եվ կամ բխողին նսեմ համարի
 Իբրև էապես ոչ հոգևորի՝

Այդպես այլ, օտար մի բան է մուծվում
Կամ այլայլական ինչ-որ շփոթում
Սուրբ Երրորդության անարատ պատվին,
Այդպիսիներին հավատոք բանի պարսաքարերով
Հերքում ենք, դուրս ենք վտարում
Իբրև գազանի կամ դժնի դևի,
Նզովում նրանց, նրանց դեմ փակում
[Սուրբ] եկեղեցու գավիթը, որ և
Դուռն է կյանքի:

Ուստի փառք տալով Երրորդությանը՝
Որպես մեկ և նույն տերություն,
Ամբողջական ու հավասարազոր,
Զուգաձայն սրբասացությամբ, համարժեք հար-
թությամբ,
Օրհնյալ, փառաբանյալ երկնքում ու երկրում,
Անդրանիկների խմբից և երկրածին բանական-
ներից

Հավիտյանս հավիտենից: Ամեն:

Ը

Արդ, այս մատյանում պատկերված ծածուկ
խորհուրդների բարձրաձայն խոստովա-
նությունը

Մեծ Աստծուդ ամենալուր ականջներին ընծա-
յեցի ես,

Եվ ահա՛ նրանով սպառազինված՝ մտա ասպա-
րեզ:

Բայց ոչ թե նրա համար, որ կարոտ լինելով ձայ-
 նիս՝ նրանով մեծանաս,—
 Զի երբ տակավին չէիր ստեղծել դու ամենայն
 ինչ,
 Երկինքը անմահ փառաբաններով
 Եվ երկիրը՝ հողաստեղծ բանականներով,
 Դու փառավորված էիր արդեն քո լրուլթյան
 մեջ,—
 Այլ, որպեսզի ինձ՝ մերժվածիս նույնպես,
 անճա՛ռ քաղցրուլթյուն,
 Արժանի անես քեզ ճաշակելու՝ խոսքիս հաղոր-
 դուլթյամբ:
 Սակայն ի՞նչ պետք է, որ կյանքի կանոն- արքու-
 նի հրամանիդ համաձայն ասեմ՝ Աղոնա՛
 Տեր,
 Եվ հրամայված պատվերդ չկատարեմ,
 Ես, որ իմ ձեռքով իսկ ջնջեցի ինձ,—
 Պատգամիդ նվիրված ոսկեղեն տախտակս խո-
 սուն,
 Աստվածային մատներովդ գրված, և որը խոր-
 տակելն է իրավացի¹.
 Եվ ես այժմ նրա նմանուլթյունն երկրորդ՝ տխրա-
 տեսիլ մուրով եմ պատկերում:
 Բայց, քանզի բազում խանդաղատանքով պա-
 դատեցի քեզ,—
 Որոնք չեն գրված թեև այս գլխի տողերի շար-
 քում,—

¹ Ելից ԼԲ. 19

Լսիր, բարեգուլթ, այս խոսքերի հետ նաև բու-
լորը:
Թող աղերսագին այս աղոթքներս էլ հոգվեն
նրանց հետ,
Թերևս մաքուրների և քո կամքը կատարողների
կողմից
Յուզով շաղախված և մեջը խորիսխ բաղարջի
նման
Հացն այս նվիրված՝ դրվի քո փառքի սեղանի
վրա:

Թ

Բայց դու, բարերար, համակ մարդասեր,
Քրիստոսդ մի՛ միակ Աստուծո, հզոր և ամենա-
կալ,
Որ գերազանցում ես քաղցր ու խնամածու քո
գլթուլթյամբ
Ոչ միայն ինձ գոյակից մարդկանց առհասարակ,
Որոնք ենթակա են խռովումների և բազմապիսի
հակառակուլթյանց՝
Այլև անարատ հրեշտակներին,
Եվ սրանցից էլ նույնիսկ ավելի՛ սրբասուններիդ
անբիծ, անբասիր,
Որոնցից մեկն էր նաև Եղիան, որի խստուլթյան
նշանները
Երեք ձևով երևան եկան Քորեբ լեռան վրա՝
Շարժով ահագին, կրակով կրզիչ, և ուժգին հող-
մով:

Իսկ քո հեզուլթյունը երկայնամիտ հայտնվեց
մեղմիկ օղի քաղցրությամբ, հանդարտա-
բարո․

Զի ողորմությունն ես կամենում դու միայն ու
միայն, ինչպես գրված է:

Թեև մարդկային սերնդից ոմանք գեղեցիկ վար-
քով

Առաքինաբար այլ նմանությունն առան երկնա-
յին,

Սակայն երկրածին են նրանք նույնպես՝ մարդ-
կանցից ընտրված:

Իսկ դու չես կարող չարանալ, զի բարի ես իս-
կությամբ,

Համորեն օրհնյալդ, համա՛կ փրկությունն,

Լիովին հանգիստ և անդորրությունն ընդհան-
րական,

Դեղ առողջարար՝ ախտավորների համար համո-
րեն,

Կենդանի ջրի աղբյո՛ւր դու վճիտ, ըստ Երե-
միայի:

Դարձի՛ր դեպի ինձ և ողորմիր, անկարո՛տ Աստ-
ված,

Դու, որ այնքա՛ն ծարավի ես ու պապակ իմ
փրկությանը,

Որ մինչև անգամ երկնային անմահ և օրհնաբա-
նող զվարթունքներին պաշտոն հանձնեցիր

Հանուն մարդկության փրկության կարգված

Քահանաներ և քավչապետներ հավիտենական
ի դիմաց մեր երկնավորների,
Թշվառ լքյալիս հաշտության համար պաղատե-
լու քեզ մշտնջենապես,—
«Ողորմիր Երուսաղեմին»։ որը լուսավոր մի
խորհուրդ ունի,
Թե այս երկրավոր Երուսաղեմի սույն օրինակով
խնդրում են նրանք
Քո մեծ հայտնությամբ ողորմել վերին Երուսա-
ղեմին,
Եվ քեզ կցորդված մարդկանցով՝ ընկած հրեշ-
տակների դատարկը լցնել։

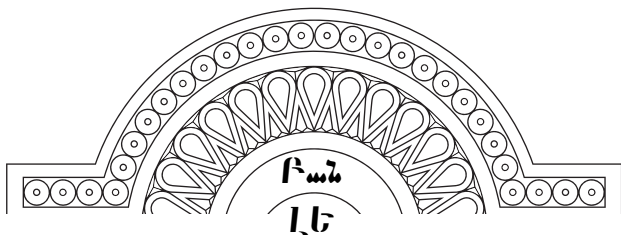
Ժ

Արդարև լսեցիր դու, բարեգո՛ւթ, անսացիր,
Թագավո՛ր,
Ունկնդրեցիր, կյա՛նք և հույս, ի միտ առար,
երկնավո՛ր,
Հարգեցիր, հզո՛ր, նկատեցիր, ծածկագե՛տ,
Տեսար, խնամակա՛լ, կարեկցեցիր, անպատո՛ւմ:
Խոնարհեցիր, մի՛շտ բարձրյալ, նվաստացար,
ահավո՛ր,
Հայտնվեցիր, անճա՛ռ, ամփոփվեցիր, անսահ-
մա՛ն,
Չափվեցիր, անքնի՛ն, թանձրացար, ճառագա՛յթ,
Մարդացար, անմարմի՛ն, շոշափեցիր, անքանա՛կ,
Կերպավորվեցիր, անորա՛կ,
Կատարեցիր իսկապես բաղձանքն աղաչողների։

Զվարթունների բերանով եղար թշվառիս՝
Բարի, բարեխոս, միջնորդ կենդանի,
Պատարագ անմահ, սպանդ անվախճան,
Նվեր մաքրունակ, ողջակեզ անծախ, բաժակ
անսպառ:

Ուստի, ողորմած, մարդասեր, օրհնյալ,
Քո կենդանատու կամքով թող որ միշտ բարե-
բախտ լինի հոգիս մեղավոր,
Գովյա՛լ երկայնամիտ, քեզ վայել է
փառք հավիտյանս. ամեն:

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հէր

Ա

Արդ, Տե՛ր զորութեանց, մեծութուն ահեղ,
Անտարակույս տեսողութիւն, կամք ամենաըն-
դարձակ, առատութիւն անպակաս.

Ո՞վ կկարողանա պարերգութեան հանդեսով
պատվել ցողի մեկ կաթիլը քո բարութեան,
Դո՛ւ, որ հետամուտ ես միշտ միջոցներ գտնել
իմ փրկութեան համար:

Եվ դեռ ավելի պիտի գրեմ, որպեսզի պատմվի
գալոց:

Հրեշտակասեր չանվանվեցիր դու, որ հիմնեցիր
պետութիւնները նրանց:

Ոչ էլ ասացիր երբևիցե, թե սիրում ես երկինքն
իր ջահերով,

Որոնք քո մատներով հորինեցիր դու.

Այլ ի պատիվ քեզ՝ մեծագույն գովութեան արժա-
նի՝ մարդասիրութիւնը գերադասեցիր,

Որով կրկնակի՝ մեծացրիր դու քո անունը ան-
ճառ սոսկալի խորհուրդներով:

Լուսակերպարան երկրայիններին այն՝ սպասա-
վորներ կոչեցիր

Եվ հատուկ մատակարարումների վերակացու-
ներ.

Իսկ երկրածիններիս մահկանացու՝

Պերճացրիր դու տիրական և աստվածային քո
պաշտելի անվամբ.

Ամեն սահմանից, կշռից ու չափից վեր քո ծայ-
րագույն բարության մաքուր ծորումի հա-
մար

Կտակներ անթիվ և անբավ ճառեր հորինվեցին
քեզ:

Դու ևս, մեկն աստվածային էությունից, մար-
դանալով,

Ոմանց՝ իրենց համար, և ոմանց՝ այլոց,

Զեղեցիր կյանքի պարգևներ առատ, պես-պես
հրաշքներ,

Սքանչելիքներ աստվածագործ և նշաններ
ճշմարտատեսիլ:

Եթե գթալով դու ողորմեցիր թերահավատ
անդամալույծին,

Տեսնելով, որ նրան խնամողները հույսով են
դիմում քեզ¹,

Ո՛րքան ավելի զորավոր պիտի լինի քո խոսքը
ամենակարող

Մաքրելու համար մարմինն ախտալից քեզ հա-
ռաչագին աղաղակողիս:

---

¹ Մատթ. Ը. 2-4, Ղուկ. Ե. 18-20

Քանզի արդարև շատ ավելի մեծ հրաշք է սրբել
անմաքուր հոգին,
Քան թե լվացված պատկերը աղտին դարձնել
անենթակա.
Մանավանդ որ ավազանի շնորհն ավելանալով
երկրորդի վրա՝
է՛լ ավելի է բարձրացնում հայրենի փառքն ան-
ճառ:

Բ

Դո՛ւ ես, Տեր, որ մաքրում ես մեզ,
Ինչպես առաջուց ցույց տվեցիր դու Մովսեսի
վրա՝ քո ընտրյալի:
Դու վերակացու եղար Հակոբի տոհմին,
Նրա մեղքերի և անօրենությունների մեջ,
Երբ Եգիպտոսում՝ հեթանոսական խավարում
նրանք խարխափում էին:
Դո՛ւ ես լուսավորում մեղավորներին իրենց ըն-
թացքի մեջ, ըստ երգող Դավթի:
Դո՛ւ ես, որ սրտի քարեղեն կարծրությունը
փոխարկում ես մարմնի կակղության,
Որպեսզի կարող լինի քո խոսքն իր մեջ ընդու-
նելու:
Դո՛ւ ես, որ կարող ես ընձեռել ա՛յլ սիրտ և մեկ
ճանապարհ՝
Երկնչել քեզնից կյանքի բովանդակ տևողու-
թյան մեջ:

Դո՛ւ ես, որ խստամիտների մեջ դնում ես քո
երկյուղը միշտ,
Որպեսզի հավատքով ուշք դարձնեն քեզ, մար-
գարենների խոսքի համաձայն:

Գ

Քո աշխարհաստեղծ բերանի օրհնյալ շրթունք-
ների աստվածեղեն անձրևների կաթիլը
կենարար,
Որպես բանալի՝ լսելիքներիս դռա՛նը մոտեցրու,
Որով խորամանկ բանսարկու օձի թուլյնը վերց-
նես ու բժշկե՛ս դու:
Քո ամենակալ ձեռքով բռնիր շարժվող գործիքն
իմ խոսողության,
Եվ ազդի՛ր նրան ձայնի գորություն,
Դո՛ւ, որ տալիս ես լեզու բոլորին՝ ընտիր խո-
սելու.
Որպեսզի ես էլ, դաստիարակվելով պատշաճա-
պես,
Չլինի, որ մեր նախահոր նման հանդուգն խոսե-
լով՝ զրկվեմ քո լոյսից,
Եվ անբանության դատապարտվեմ՝ որսողից
քշված:
Քո կենդանաբաշխ աջը երկարելով՝
Լուսավորի՛ր վերստին խավարած աչքերն իմ
հոգու,
Որ չլինի թե վիշապի շնչով մարելով լապտերն
համարձակության՝

Գրվանի ներքո մնամ ծածկված¹:
 Վերցրո՛ւ անօրենսություններն իմ, Տե՛ր, և նե-
 տիր նրանք խորքերը ծովի,
 Որ փոքր է անչափ քո անսահման մեծության
 համեմատությամբ,
 Ուր իմ մեղքերը կարող են սուզվել, ըստ մար-
 գարեի:
 Կործանված հոգուս համար կանգնիր նշան
 վստահության²,
 Որ չլինի թե կառուցվելով վհատության կոթող³
 Ծածկվածները հրապարակ հանի բարձրաձայն:
 Բա՛ց բժշկարանիդ կենաց վարդապետարանը,
 հզո՛ր և գթած,
 Որպեսզի մեր մեջ կորուսչի ցանած, մշակած բու-
 լոր որոմները չար՝
 Կամքիդ մանգաղով ընդհուպ արմատից հնձես
 ու թափես:
 Երբ Պետրոսի պես քայլերս ուզեցի ուղղել դեպի
 քեզ, Աստված բոլորի,
 Սուզվեցի և ես այս աշխարհային մեղսածուփ
 ծովի ալիքների մեջ,
 Մոտեցրու աջը քո ազատարար, օգնելու համար
 ինձ՝ սասանյալիս,
 Քանանուհու հետ ձայնակից՝ ե՛ս էլ սրտիս խոր-
 քերից

¹ Հմմտ. Մատթ. Ե. 15

² Եզեկ. Թ. 4

³ Հմմտ. Եզեկ. ԺԶ. 31

Պաղատում եմ քեզ, ահա՛, սովահար որսորդա-
կան շան նման կաղկանձող.
Քո բազմագեղուն ու ճոխ սեղանից բաժին հան
և ինձ՝ թշվառ սովյալիս,
Որպես ապրուստի կերակուր տալով փշրանք-
ներն հացի:
Փրկի՛ր նյութեղեն խորանն իմ, ո՛վ դու,
Որ աշխարհ եկար փնտրելու կորածին և ապրեց-
նելու:
Զի քո է մեծություն, հաղթություն և զորու-
թյուն.
Դո՛ւ ես քավություն և բժշկություն, նորոգու-
թյուն և երանություն.
Եվ քեզ է վայելում փա՛ռք,
երկրպագություն հավիտյանս. ամեն:

Լ

Որքան էլ շատ լինեն մեղքերս,
 Շնորհիդ փրկարար արդյունքներն անթիվ
 եվ հանդիսադրումն այն չարչարանքների,
 որոնք հանձն առար՝
 Գերազանցում են նրանց միշտ իրենց առավե-
 լությամբ։
 Հոգիներն համայն իր մեջ ամփոփող աջդ արար-
 չագործ
 Մահվան գործիքի՝ Խաչի նշանի վրա գամեցիր,
 Որպեսզի կամքիդ դեմ երկարող ձեռքս թուլաց-
 նես։
 Համընթաց քո զույգ ոտքերդ ազատարար
 Իմ անսանձության պատճառով պատժարանի
 փայտին կպցրիր,
 Որպեսզի զսպես դու գթածաբար վայրագու-
 թյունը փախչող թշվառիս։

Չհրամայեցիր, որ քո օրհնյալ գագաթը կռփող-
ների ձեռքը գոսանար,

Դու, որ քարերի կարծրությունը ճեղքեցիր,—
Որպեսզի այդ օրինակով՝ և ի՛նձ ներելդ կան-
խավ ավետես:

Քեզ՝ խոստովանված Աստծուդ գանող անպի-
տաններին չսպառնացիր,

Դու, որ արուսյակը մթնացրիր¹—

Որ մահացածիս բարությամբ հանդերձ հան-
գիստ չնորհես:

Հայհոյիչների չարխոս բերանը չչորացրիր,

Դու, որ լուսնի պատկերը արյան երանգով գու-
նավորեցիր,—

Որպեսզի քեզ գովելու համար անհամարձակ լե-
զուս զորացնես

Չսաստեցիր քեզ նախատողների մոլեգնու-
թյունը,

Դու, որ տարերքն անգամ սասանեցիր,—

Որպեսզի թշվառ գլուխս գթությանդ օծումով
յուղես:

Քեզ մոլորեցուցիչ անվանող աստվածասպան-
ների ծնոտների հողվածներն իրարից բա-
ժանելով չխախտեցիր,

Դո՛ւ, որ քարերի կարծրությունը ճեղքեցիր,—

¹ Եսայի ԺԴ. 12

Որպեսզի բարուց դատարկ իմ հոգին ընդունայ-
նության հոժարությունից հանդարտեց-
նես:

Պահապանների սրերը իրենց ընդերքը չմխեցիր,
Դո՛ւ, որ օձի որովայնը հողի վրա սողալուն
մատնեցիր,—

Որպեսզի ոսկորներն իմ տառապյալ մարմնի,
իբր գանձարանում պահված՝

Հարուժյան կենացն արժանացնես:

Երբ կենդանակիր քո գերեզմանի տապանաքա-
րը կնքում էին,

Նրանց տեղնուտեղը թիկունքի վրա պառկեցնե-
լով՝ երկրի անդունդները չսուզեցիր,

Որպեսզի հոգուս տապանակի մեջ լույսիդ
նշխարը հանգչեցնես:

Երբ քեզ կորած և իբրև երկրավոր մարմին
գողացված էին համբավում,

Դու՝ համայնաջինջ և սպառսպուռ չկրճատեցիր
նրանց սերունդները,

Որպեսզի և ինձ, բարուն հետևող հիշատակվե-
լու անարժանիս իսկ

Անկորուստ կերպով, անվնասելի՝ փրկվածներին
մասնակից դարձնես:

Երբ ուրացողները մոլեգնաբար, որպես մատ-
նուժյան անարգ գրավական՝

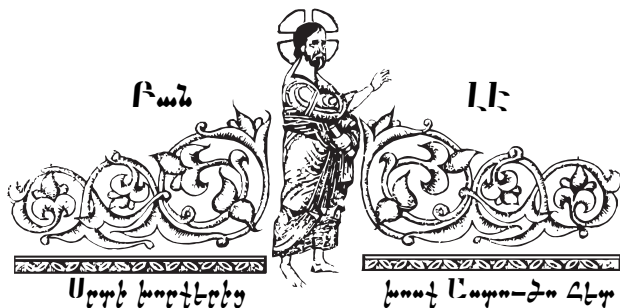
Քո Հոր տաճարի գանձարանից մաս էին հա-
նում, կաշառք տալով արծաթ կրկնակա-
պեն՝

Չղարձրիր նրանց դու քարե արձան,
Նման՝ Մովսեսի տատին¹ պատահած այն հին
հարվածի:
Որպեսզի և ինձ՝ հաստատությանս մեջ վրիպ-
յալիս
Եվ մահվան իշխանությանը վաճառվածիս
թշվառ՝
Արյամբ քո փրկելով՝ հաստատուն վեմիդ վրա
կառուցես:
Օրհնյա՛լ ես կրկին, օրհնյա՛լ վերստին,
Ամեն ինչի մեջ միշտ օրհնաբանված՝
հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

---

¹ Ղովտի կնոջը:

Լ

Եվ արդ, թեպետև իմ բարու համար քո ինձ
 շնորհած վերոհիշյալ պարգևներից
 Շատ քչերն այստեղ ես գրի առա,
 Ո՛վ ամենագուլթ բարերար, գովյալ և ամենա-
 գոր,
 Բայց և այնպես՝ նրանք արքայազուհիներ են և
 ինքնակալ իշխաններ,
 Զորության որդիներ են նրանք և վեհածիհներ
 մեծափառ, լուսանորոգ և հրաշապատիվ,
 Որոնք հռչակված են բարձր բռնած հաղթական
 դրոշներով՝ պսակապաճույճ գեղազարդ-
 ված,
 Բերելով իրենց հետ անթիվ օրհնաբան, քաղց-
 րահամբույր և հեզ,
 Երջանիկ խաղաղասեր և աստվածահաճո պե-
 տությունները այն վերին նահանգների,
 Որոնց վերաբերմամբ աղոթեց մարգարեն՝ ասե-
 լով.

«Տե՛ր, զորություններդ արթնացրու և մեզ
փրկելու փութա՛»,
Դրանք ավելի զորավոր են հալածելու մեր մեղ-
քերը
Եվ հալելու ու հեռացնելու կարկուտն անհու-
սության,
Քան թե զորապետը նախամարտիկ՝ երկնային
պարի-
Գիշերավարը այն խավարասեր¹, որը առաջին
հակառակորդն էր բարի Աստծուն:
Անհնար է թվել այն բոլոր շնորհները, որոնք
բարձրյալի կողմից
Անձրևեցին տկարիս, թշնամուս և ապերախտ
ծառայիս վրա:
Իսկ եթե ոք համարձակվի խոսել կարողանալ,
ամբողջը թողած՝
Շատ քիչը պիտի կարենա հիշել այդ շնորհներից:
Դրանց հետ նաև մտաբերելով առաջին նյութը,
որից ստեղծվեց,
Իբրև մի տկար և նկուն՝ հերքված մեծ զորու-
թյունից պիտի պարտվի:

Բ

Սակայն, թեպետև այսպես գրեցի,
Եվ դարձյալ նույնը պիտի վկայեմ հողիս թերա-
հաս խակության

¹ Հրեշտակապետ Միքայելը, որ զգետնեց ապստամբ երկնային
զորաց պետին, սատանան կամ արուսյակը:

Եվ ստեղծողիդ կատարելության ու բարիքների
և իմ անարժանության մասին,—
Բայց ամենալույս և բազմազեղուհ, աննախանձ,
զովյալ քո արարչության զորության հան-
դեպ
Կփշրվի բանսարկուհի պատճառած սրտի կարծ-
րությունը:
Նա է, որ փորձում է հուսահատ վհատությամբ
քարացնել սիրտս,
Սպառել և խոպանացնել երկու աղբյուրներս,
Որոնք իմ զգայական եղեմի մեջ բխեցրեց
տնկողը,
Որպեսզի նրանցով ոռոգվի առատ ու ծաղկի իմ
մեջ բարեգործության դրախտը կենսա-
տունկ:
Ուստի թող չլինի, որ արտասուքներս ցամա-
քեցնելով,
Աղանդահնար պատրանքներով և չարաչար խո-
րամանկությամբ
Դուրս հանի դարձյալ ինձ իմ նախկին փափուկ
վիճակից:
Իսկ երբ երևա հրաշափառորեն համբարձված
Աստվածն
Իր խաղաղությամբ միջնորդն հաշտության
աստվածների մեջ,
Շնորհաց կտակը բերելով իր հետ,—
Բախվելով նրան, ինչպես վիմեղեն ամրապինդ
լեռան,

Կցնդեն բոլոր վնասակար խարդախություններն
ու կարճամիտ սրտնեղությունները,
Հազիվ թե հոսող փոքրիկ ջրի պես, կամ հողի
նման, որ փշրվելով կփոշիանա:

Գ

Արդ, ոչ թե մարդկանցից են գալիս կշտամբանք-
ներս, ինչպես Հոբն է ասում,

Այլ ամենատես աչքերից վերին հրամայողիդ,
Որի երկյուղից խիղճս տազնապած՝ սոսկում եմ,
սարսում կասկածանքներով:

Եվ սակայն դարձյալ սրտաբեկ՝
Ապաստանում եմ հույսիդ հաստատուն, կեն-
դանի անեղծ.

Որպեսզի ողորմությամբ նայես դու ինձ,

Իբրև կորստյան պատժին արժանու,

Երբ ես երկնայնիդ բարերարությանը ներկայա-
նում ձեռնունայն և ապշահար,

Երախտիքները անպատում փառքիդ բերեմ ես
ինձ հետ ու քեզ հիշեցնեմ.

Քեզ, որ ո՛չ մոռացությամբ տարված ես նիր-
հում,

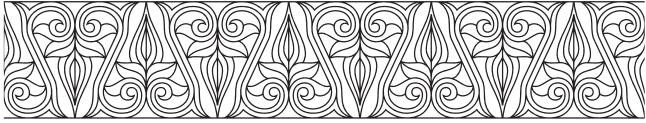
Ոչ էլ մինչև իսկ ակնթարթի չափ ընդմիջումնե-
րով՝ հեծեծանքներն ես անտեսում վշտի:

Վերցրո՛ւ ինձանից, աղաչում եմ քեզ, լուսավոր
խաչովդ՝ խեղդը հանցանքիս,

Հոգատարությամբ տարակուսական տխրու-
թյունը իմ,

Փշանյութ պսակով՝ բողբոջն իմ մեղքերի,
Գանակոծությամբ՝ հարվածը մահիս,
Ապտակի հուշով՝ տանջանքն ամոթիս,
Թքի թշնամանքով՝ գարշուլթյունս անգոսնելի,
Լեղու ճաշակմամբ՝ դառնուլթյունը հոգուս:
Քոնն են այս բոլոր բարուլթյունները անբովան-
դակելի,
Միակ Աստուծո միածի՛ն Որդի,
Որոնց հետ և իմ չարուլթյունները հիշատակե-
լով,
Քո ամենօրհնյալ անունն եմ կանչում բարձրա-
ղաղակ՝ հոգեղենների պաղատանքներով:
Մեղապարտությամբ ամոթահարիս զղջման
խոստովանության նայիր
Եվ սատակելու արժանի որդուս ողորմիր՝ ան-
մահ մահով մեռնելու.
Որպեսզի բազում մեղքերիս չափով
Կրկնապատկվելով առավելապես՝ քո ողորմու-
լթյո՛ւնդ ավետարանի
Եվ հռչակվի վեհ ահավոր հնչմամբ երկնքի մեջ
միշտ և երկրի վրա:
Եվ քեզ՝ Հոր և Սուրբ Հոգու
հետ՝ փա՛ռք հավիտյանս. ամեն:

Բան ԼԸ

Արբի խորհերից խոսի Աստուծո Աւեր

Ա

Ինչպես որ նախորդ գլուխներից մեկում գրու-
թյան առա

Մարմնական անդամների օրենքի արգասիք հա-
մարվող

Մեղանչանքների այն խավարային գլխավոր
ծնունդները,

Որոնք տիրեցին մահվան ժառանգորդիս,—

Այդպես էլ և այժրմ, այստեղ, հետևյալ խոսքե-
րիս կարգին

Պիտի հիշատակեմ ես փոքր ի շատե,

Ինչպես անսահման ծովի ջրերից մի կաթիլ
առած՝

Հոգևոր կյանքի այն օրենքները,

Որոնք լուսածնունդներին ազատագրում են Հի-
սուս Քրիստոսով:

Բ

Կայսերական են ոմանք արդարև, բազմած
բարձր գահի վրա,

Եվ շնորհների պաշարով լցված ու հարստացած:—

Թագավորն իր սիրելիներով,
Արքան իր պատվավորներով,
Պսակավորն իր իշխաններով,
Բարեհուշակվածն իր համբավներով,
Հաղթողն իր փողերով,
Զորավարն իր մարտիկներով,
Գովյալն իր փառքով,
Փեսան իր պարավորներով,
Դշխոն իր օրհորդներով,
Փեսավերն իր հանդերձանքներով,
Ազատուլթյունն իր շնորհներով,
Խոստովանուլթյունն իր քավուլթյունով,
Օգնուլթյունն իր ձեռքով,
Պահպանուլթյունն իր աջով,
Պարգևն իր զարդով,
Կենաց նշանն իր ամրուլթյունով,
Կնիքն իր նկարագրով,
Ամպն իր հովանիով,
Արվեստն իր հրաշքներով,
Հոգին իր անեղծուլթյունով,
Խոսքն իր կատարումով,
Ուխտադրուլթյունն իր լրումով,
Զորուլթյունն իր հրամաններով,
Ավագանն իր սքանչելիքներով,
Մանանան իր անապականուլթյունով,
Կենդանի վեմն իր վտակներով,

Հրեղենն սյունն իր ճառագայթներով,
Որոտումն իր ազդումներով,
Վերին հույսն իր փրկությունով,
Օրհնության ծառն իր պտուղներով,
Եվ բարունակն իր բարիքներով:
Եվ որպեսզի, չլինի թե բոլորն ասելով՝ ամբողջն
աչքաթող անեմ,
Ինչպես արևին նայելիս կայլայլվի աչքն ու
կտկարանա,
Պետք է որ լռեմ ես շատն ասելուց և քչին հաս-
նեմ,
Բավականանալով ամենապիկար իմ կարողու-
թյամբ:

Գ

Բայց ավա՛ղ հավետ այստեղ իմ թշվառ, եղկելի
հոգուն,
Քանզի խոսքիս կարգն ստիպում է ինձ
Ավետավոր ձայնի հետ խառնել և՛ գուժկան բո-
ղոք:
Քանի որ սրանց հետ և սրանց առընթեր
Կան՝ արդարությունն իր կշիռներով,
Վճիռն իր հատուցումներով,
Քննությունն իր լույսով,
Հանդիմանությունն իր լապտերներով,
Մերկությունն իր պատկառանքներով,
Հայտնությունն իր ամոթով,
Անբիծն իր վաստակներով
Եվ սխալվածն իր պատիժներով:

Դարձյա՛լ և դարձյալ ողբ ինձ կրկնապես,
 թշվառ եղկելուս,
 Քանզի անհնար բարկությամբ, ահա՛,
 Գալիս է, հասնում հասակիս հասկին մանգաղը
 նրան հնձելու համար:
 Դատավորն՝ առյանի, և հզորը բեմի համար,
 Սպառնացողը կորուստի մատնելու, բազուկը՝
 դատաստան տեսնելու,
 Պատժիչ գավազանն՝ հարվածելու, սպառազի-
 նումը՝ վրեժխնդրության,
 Եվ հովիվն ընտրություն անելու համար:
 Եվ քանզի վերջին օրը հատուցման դատի պիտի
 ինձ դատապարտյալիս
 Քո այն խոսքը, որ դու ինձ ասացիր,
 Կանխի՛ր այն, բարեգուժ, նախընծա քո քաղց-
 րությամբ,
 Եվ ինձ որ վարանական երկյուղով հեծում եմ
 նվաղաճայն,
 Զորացրո՛ւ վերջին տազնապման ժամիս քո
 օրհնյալ ձեռքով,
 Առաջին օգնությամբ մխիթարելով, բժշկելով,
 քավելով, և կենդանի պահելով:
 Եվ քեզ փա՛ռք ամեն ինչի մեջ,
 հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Արբի խորշերեց խոտ Լսարո-Չո Հեք

Ա

Եվ քանզի թողի կերպըս առաջին դևի թելադ-
րանքով

Եվ կորցրի իսպառ իմ ծուլությամբ,—

Ուստի այժմ իմ մեջ ցույց պիտի տամ ես կեր-
պարանքը հին.

Դառն ու թախծալից հոգու հեծությամբ

Անաչառ խայտառակումով, հրապարակորեն,

Հավաքված անթիվ և ամեն ազգի բազմություն-
ների

Վերապատմեմ ես պիտի բարձրաձայն և մեծա-
բարբառ աղաղակելով:

Բ

Շնչավոր մի մատյան եմ ես, որն ունի իր մեջ

Ներսից ու դրսից ողբեր ու վայեր և ձայներ
տխուր,

Իսկ և իսկ նման Եզեկիելի տեսլի տոմարին:—

Քաղաք անպատվար և անմահարձան,
Տուն՝ դռան ամուր փականքներից զուրկ,
Աղ՝ միայն տեսքով, այլ ոչ թե համով,
Ջուր աղի, անախորժ՝ ծարավների համար,
Գետին՝ անօգուտ՝ հողագործության,
Դաշտ լքված՝ հեղեղավայր կնյունի,
Անդաստան՝ խոպանացած և տատասկաբեր,
Աստվածախնամ հողս հոգևոր, որ բանասարկուի
պատրանքներո՛վ մշակվեցի,
Յուղընձյուղ փայտ եմ պտղակորույս,
Հատանելի մի ծառ ունայնաբույս,
Կրկնամեռ խոսուն մի տունկ եմ անհույս,
Ամբողջովին շիջած ճրագարան անլույս:
Այժմ վերստին սույն նմանությամբ
Այլ ավաղական բազում պատկերներ պիտի
կրկնեմ ես:—
Ամոթի դառն պատուհասն է պահված հեգիս,
Կրճտումն ատամների և աչքերի լաց անվերջ՝
եղկելիիս,
Հայրական անսպասելի ցասում՝ ստահակիս,
Ապականություն աննորոգելի՝ մեղանհած մարմ-
նիս,
Նոր կշտամբություն՝ ախտալից հոգով, չարիք
գտնողիս,
Տարակուսանքի տարտամ տագնապներ՝ մահով
գերվածիս,
Որոնք երկնային զորքերը կտան թշվառիս,

Վկայելով, թե որոմի խրճի պես վառվելու է
վշտակիր հոգիս,
Ահարկու ձայնով ազդարարելով անբժշկություն-
նը հուսալքվածիս:

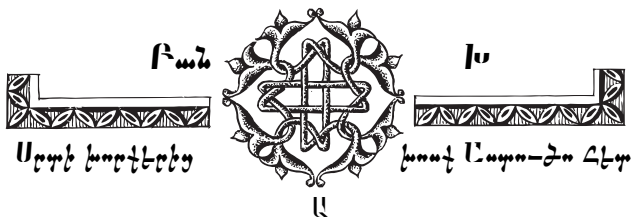
Գ

Արդարև, սրանք կատակերգական նվագներն են
ահա՛
Այն քնարահար շրջիկ պոռնիկի, որ ծեծելով իր
կուրծքը, լալագին
Հնչեցնում է հույժ կսկծեցուցիչ, խղճալի ող-
բեր,
Ինչպես Եսային է ասում առակով՝ Տյուրոսի մա-
սին գրած պատգամում:
Եթե ապառնի դիպվածն այն փոքրիկ, իբրև մո-
տալուտ պատկերացնելով,
Բողոքում էր նա պես-պես, բազմակերպ ավա-
ղումներով,
Լացով ու կոծով պարողների պես,—
Հապա ինձ համար, որ սպասելով Տիրոջ գալստ-
յանն անպայման մնացի անպատրաստ բո-
լորովին,
Որքա՛ն և որպիսի՛ վհատեցուցիչ երգեր պիտի
մըմնջեմ ես:
Արդ, եթե դատաստանի ահավորությունը հիշեմ
վերստին,
Բազմացնեմ պիտի աշխատանքս ես,

Իսկ եթե տանջանքներս իսկությամբ աչքիս
առաջ բերեմ՝ երկյուղս կաճի,
Եվ եթե ճշգրիտ պատկերացնեմ ես տեսարաննե-
րը նրանց՝
Ինձ համար նախատեսված հատուցումները
կավելանան,
Քանզի առաջուց նախատեսելով այդ բոլորը ես,
չապաշխարհեցի, թեկուզ անագան:
Բայց դու խնայեցիր ինձ, գթած, մարդասեր,
հզոր, բարերար,
Ամենապարզև Քրիստոս թագավոր,
օրհնյալ հավիտյան. ամեն:

Ամենակալ Աստված բարերար, ստեղծո՛ղ բոլորի,
Ունկնդրի՛ր հառաչանքներիս ձայնին տագնա-
պահույզ.

Եվ ինձ ապագա կասկածանքների երկյուղից
փրկի՛ր,

Կարող զորությամբդ ինձ ազատելով մեղքի
պարտքերից,

Քանզի քո անբավ մեծությամբ և իմաստու-
թյամբ անհուն՝

Հնարավոր է քեզ մոտ ամեն ինչ:

Բ

Եվ քանզի հեռվից տեսնելով հոգուս աչքերով
ահա՛

Ահավորափայլ հանդեսը քո հանդերձյալ
դատաստանի,

Նկատում եմ ես արդեն կանխապես

Ցերեկը լուսավոր ու հուսալից՝ սրբերի համար,

Եվ օրը խավար՝ պատժապարտիս պատուհասի
համար,

Ուստի և չկա ոչինչ, որ լինի փախուստիս հա-
մար ապաստանարան.

Ո՛չ անդունդները խորունկ և ո՛չ վիհերն անտակ,

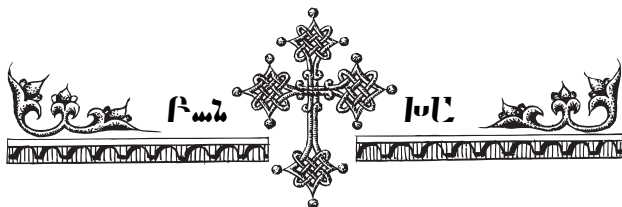
Ո՛չ լեռները բարձրաբերձ և ո՛չ քարանձավները,

Ո՛չ ժայռերը կարծրակուռ, ո՛չ էլ ծործոր ու ծերպ,
Ո՛չ փապարները փոսավոր և ո՛չ հոսանքը հե-
ղեղների,
Ո՛չ բավիղները խորշերի, ո՛չ շտեմարանները
հարկերի,
Ո՛չ թաքստոցները սենյակների, ո՛չ էլ ծմակները
հովիտների,
Ո՛չ ծործորները դժվարանց, ո՛չ բլուրները բազ-
մակուտակ.
Ո՛չ քամիները մեծաշունչ, և ո՛չ ծովերն անծայր,
Ո՛չ հորձանքները սահանքների, և ո՛չ ափերը
հեռավոր,
Ո՛չ ողբերի ձայները և ո՛չ հեղեղներն արցունքի,
Ո՛չ շարժումը մատների, ո՛չ ձեռքերը վերամ-
բարձ
Եվ ոչ էլ պաղատանքը շրթունքների:

Գ

Այս բոլորից՝ սաստկագույն և անճողոպրելի՝
Դո՛ւ միայն, Քրիստոս, կարող ես փրկել բազմա-
մեղ հոգիս,
Քո անդորրությամբ և քո դյուրությամբ ամե-
նահնար:
Ուստի և նայի՛ր ինձ շրջապատող վտանգներին
անգերժանելի,
Դո՛ւ միայն քաղցրդ բոլորի հանդեպ.
Կենագեն խաչիդ հաղթական սրով կտրատի՛ր
բոլոր ցանցերը վարմիս,
Որոնք ամենուստ պաշարել են ինձ մահու
գերյալիս,

Տո՛ւր հանգստություն սասանյալ ոտքին թյուր
 ընթացողիս.
 Բուժի՛ր հրատապ ջերմին տոչորումն մղձկյալ
 սրտիս,
 Մերժի՛ր դիվային և չարահնար շշուկները իմ՝
 քեզ պարտավորիս.
 Հալածի՛ր անհույս մթությունն հոգու՝ չարին
 կենակցիս.
 Յրի՛ր ծխամած թանձրությունները բռնավոր
 մեղքերիս.
 Կորցրո՛ւ ապական ցանկությունները զագիր
 կրքերիս.
 Նորոգի՛ր մեծիդ անվան պաշտելի փառքի լու-
 սեղեն պատկերն ի հոգիս.
 Զորացրո՛ւ շնորհիդ փայլը շողշողուն որպես
 շուք դեմքիս,
 Մտատեսության ընդունակություն տուր հոգե-
 դենիս,
 Հարմար հորինմամբ վերահարդարիր, որ տեսնի
 քեզ պարզ՝
 Լուսագարդ մաքրությամբ զտելով մռայլը մե-
 ղավորիս,
 Աստվածային կենդանի, անեղծ, երկնավոր լույ-
 սովը ծածկելով երեք պատկերներն անձիս:
 Զի դու ես միայն օրհնյալ Հորդ հետ ի գովեստ
 Սուրբ Հոգուդ
 Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Սրբի խորհերից խոսիչ Աստուծո Հեղ

Ա

Որդի՛ կենդանի Աստուծո, ամենաօրհնյա՛լ,
Անքնին ծնունդ դու ահավոր Հոր,
Քեզ համար չկա ոչինչ անհնար ու անկարելի:
Երբ ողորմությանդ փառքի անստվեր ճաճանչ-
ները ծագեն,
Կհալվեն մեղքերը, կհալածվեն դևերն ու կջնջվեն
հանցանքները,
Կխզվեն կապանքները, կխորտակվեն շղթաները,
Կկենդանանան մեռյալները, կբուժվեն զարկ-
վածները,
Եվ վերքերը կառողջանան.
Կվերանան ապականությունները, տեղի կտան
տխրությունները,
Կնահանջեն հեծությունները, կփախչի խավարն,
ու մեզը կմեկնի,
Կցրվի մառախուղն, ու մռայլը կփարատվի.
Կսպառվի աղձամուղը, կվերանա մութն, ու
գիշերը կանցնի,
Տագնապը կտարագրվի, կչքանան չարիքները,

Հուսահատությունները կհալածվեն,
Եվ կլծագավորի քո ձեռքն ամենակարող, քա-
վի՛չդ բոլորի:

Բ

Դու չեկար կորցնելու մարդկանց հոգիներն, այլ
ազատելու.

Ների՛ր ինձ անթիվ չարիքներս՝ քո բազում
ողորմությամբ,

Զի դու միայն ես երկնքում անճառ և երկրում՝
անզնին,

Գոյության տարրերի մեջ և աշխարհի բոլոր ծա-
գերում,

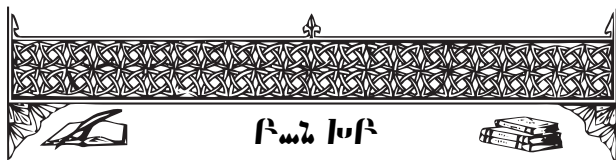
Սկիզբն ամեն ինչի, և ամեն ինչի մեջ՝ ամբողջ
լրումով,

Օրհնյա՛լ ի բարձունս.

Եվ քեզ՝ Հոր ու Սուրբ Հոգուդ

հետ՝ փա՛ռք հավիտյանս. ամեն:

Արդի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Տե՛ր Աստված գթության, փրկության և ողորմության,
Քավության և նորոգության, բժշկության և առողջության,
Լուսավորության և կենդանության, հարության և անմահության,
Հիշի՛ր ինձ, երբ դաս քո արքայությամբ,
Ահավոր, հզոր, բարերար և ամենաստեղծ,
Կենդանի, գովյալ, ամենակատար
Եվ մերձ համորեն արարածների հեծություններին:
Ես էլ եմ ահա՛ պաղատում քեզ խաչակցիդ հետ,
Որը քեզ համար ո՛չ բռնված էր և ո՛չ էլ կապված,
Ո՛չ կախված և ո՛չ բեկուցված,
Ո՛չ խոշտանգված էր մեծիդ անուկով և ո՛չ անարգված,
Ո՛չ լլկված և ո՛չ արհամարհված,
Ո՛չ խորտակված և ո՛չ մահացած,

Այլ արքայութեանը՝ արդարների համար պահ-
ված լույսին արժանի համարված:
Եվ դու հաստատուն ուխտի խոստումով
«Ամեն»-ի երգմամբ,
Հայտնելով տրված բարիքների անփոփոխու-
թյունը,
Փառավորեցիր նրան և փրկութեան հույս ներ-
շնչեցիր ինձ՝ իսպառ լքվածիս:

Բ

Օրհնյա՛լ, օրհնյա՛լ և դարձյալ օրհնյալ,
Ընդունելով և ինձ նույն հավատքով՝
Փրկի՛ր կործանումից և բաձրացրո՛ւ, ո՛վ բարե-
րար.
Բժշկիր հիվանդութիւնների ախտերից, ողոր-
մա՛ծ.
Մահվան եզերքից ինձ կյանքին դարձրու, ո՛վ
կենդանութիւն.
Քոնն եմ նաև ես, ուստի նրա հետ ապրեցրո՛ւ և
ինձ, ապավինութիւն.
Կենդանութեան շունչ ընծայիր դու ինձ՝ հոգով
մեռածիս,
Հարութիւն, դու կյանք և անմահութիւն,
Անպակաս բարութիւն, անսպառ շնորհ, անփո-
փոխ ներողութիւն,
Աջ ամենազոր, ձեռք ամենիշխան, մատ ամենա-
մերձ:
Կամեցիր դու, Տեր, և պիտի փրկվեմ.

Ակնարկիր միայն գլթությամբ, և պիտի արդարանամ.

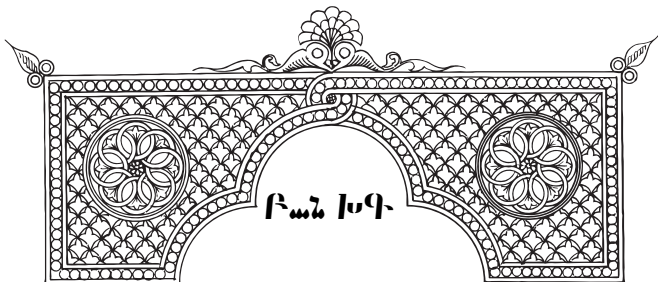
Ասա՛ դու խոսքով, և իսկույն պիտի դառնամ անարատ:

Մոռացի՛ր թիվը իմ չարիքների՝
Եվ անմիջապես համարձակություն պիտի առնեմ ես.

Առատաձեռնի՛ր, և շուտով պիտի պատվաստվեմ քո մեջ,

Փառավորյալդ ամեն ինչի մեջ
հավիտյանս. ամեն:

Բան ԽԳ

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հէր

Ա

Բժշկութեան հմտութեան ամենափորձված հնարավորութեամբ

Անախտական կյանքի դու պատճառ, երկնային գորեղ թագավոր՝ Տե՛ր Հիսուս Քրիստոս,

Աստված՝ իմանալիների բոլոր և տեսանելիների: Ահա՛ իմ մեջ ես դու, ինչպես մագարեն է ասում,

նոր կցորդութեամբ,

Ուստի և ես միացած քեզ հետ խոսքի դաշինքով այս բարեզարդ՝

Թո՛ղ լուսավորվեմ կրկին ողջացած՝ շնչով ու մարմնով,

Ըստ ամենայնի կարող և անդրդվելի:

Բ

Սպեղանիների կարիք չես զգում դու

Հոգուս վերքերին փաթաթաններ պատրաստելու համար,

Ո՛չ ժամանակի, ո՛չ միջնորդի և ո՛չ էլ երկարա-
ձիգ օրերի,
Ո՛չ փոփոխական դեղեր տալու և ո՛չ անդամա-
հատման,
Ո՛չ էլ խարելու, վիրահատության.
Եվ այլ երկրավոր դարմանումների,
Որոնք ենթակա են հաճախ վրիպանքի և ամե-
նասխալ տարակուսության:
Բայց քեզ՝ հոգիների և մարմինների Արարչիդ
Ամենայն ինչ լուսավոր է, ամենայն ինչ ակներև,
Ամեն ինչ գրված, ամեն ինչ դյուրին և հնարա-
վոր,
Խորհուրդը գլխավորված է, խոստումը լցված,
կամքը կատարված,
Քո կտակն Ավետարան է, քո վճիռն՝ ազատու-
թյուն, մատյանդ՝ շնորհ:
Ձես կաշկանդված դու օրենքներով, ոչ էլ կա-
նոններով շրջափակված.
Արգելակված չես նվաստությամբ, ոչ էլ հպա-
տակությամբ խոնարհված.
Ձես պարփակված փոքրկությամբ, ոչ էլ սահ-
մաններով չափված.
Ձես վրիպած բարությունից, ոչ էլ ցասումից
այլայլված.
Ձես սխալված խստությունից, ոչ էլ խռովու-
թյունից վրդովված.
Ձես դղրդված անգիտությունից, ոչ էլ ողորմու-
թյունից՝ փոփոխված.

*Չես իջել բարձրությունից, ոչ էլ օգնությունից
ընկրկած,
Ոչ էլ փրկությունից տկարացած:
Սկիզբն ու լրումն ես դու ամեն ինչի, և ամե-
նայն ինչ քեզանից է:
Փա՛ռք քեզ և երկրպագություն
հավիտյանս. ամեն:*

Բան ԽԴ

Սրբի խորվերից խոսի՛ Աստուծո՛ւ Հէր

Ա

Աստվա՛ծ անսահման, անբացատրելի հարա-
զատ ծնունդ միակ Աստուծո,
Արարիչ բոլոր արարածների, Քրիստոս թագա-
վոր,
Լույս՝ խավարի մեջ՝ մթնած սրտերի.
Մեզ հետ՝ մարդ կատարյալ և առաքչիդ հետ՝
իսկական Աստված,
Որ մեր բնությամբ քոնն ես ծանուցում հրաշա-
պես:
Օրհնյա՛լ է Հայրդ երկնավոր և անճառ,
Որ առաքեց քեզ երկնից և որին փառակից ես
դու արարչությամբ.
Տարագիր գերուս փրկության համար նա այն-
քա՛ն հոգաց,
Որ մինչև անգամ քեզ մատնեց մարդկանց:
Իսկ դու, որ կարող էիր առանց վշտի ավարտել
խորհուրդը տնօրինության,
Հաճեցար մահվան բաժակը ըմպել մեղապար-
տիս հետ՝
Անթերի մարդկությամբ և անպակաս աստվա-
ծությամբ:

Եվ Սուրբ Հոգին քո կենդանարար, ինչպես որ
քո, այնպես և իսկակից է Հորդ,

Եվ էությամբ համապատիվ՝ ծնողիդ հետ և՛
ծնվածիդ:

Մի Երրորդություն կատարյալ՝ անբաժանելի և
անանջատ երեք դեմքով:

Անսկիզբ և անժամանակ, բացարձակ բարերար,
Համակ կենդանարար, ամբողջապես խաղաղա-
րար,

Ստեղծիչ գոյությանց և հորինող ամենայնի,
Անքակտելիորեն և մի բնությամբ փառավոր-
ված:

Բ

Իսկ եթե գթած երկնավոր Հայրը հզոր՝ մեկն է
էությունից՝

Մահապարտիս հանցանքների համար զոհաբե-
րեց իր անքնին ծոցի ծնունդը միակ,

Ջիւնայելով իրեն համապատիվ սիրելի Որդուն,
Այլ կամովին նվիրեց նրան մահվան զենքերով
չարչարողներին,

Ըստ Զաքարիայի մարգարեության,
Թե՛ «Պիտի զարթնի սուրը հովվի վրա,

Եվ պիտի զարկվի հոտապետն ինքը,

Ու ոչխարների հոտը ցրվի»,

Ինչպես նախագրողի օրինակը նուրբ¹ և ուխտը
խորանի,

¹ Ակնարկում է ամաղեկացոց դեմ պատերազմի միջոցին Մովսեսի

Եվ նվիրումն արյան սպանդի,
 Եվ խորհուրդն արահամյան պատարագի,
 Որոնք կանխապես նկարագրեցին փրկությունն
     հեզիս՝ կեցուցչիդ կամքով,–
 Ուրեմն էլ ինչո՞ւ ես տխրում, ա՛նձն իմ,
 Որ քո իսկ գործով և հոժարությամբ ես կործան-
     վել դու
 Եվ ո՛չ Աստուծո կամեցողությամբ.
 Կամ ինչո՞ւ ես դու խռովում, սիրտս՝
 Մտատանջվելով սատանայական հուսահատու-
     թյամբ:
 Հուսա՛ Աստծուն և խոստովանիր,
 Եվ նա քեզ համար կհոգա անշուշտ՝
 Դավթյան սաղմոսի և մարգարեի կենսախրա-
     խույս խոսքի համաձայն:

Գ

Իսկ ստեղծողի խնամակալության չափն ու եղա-
     նակը ավելի վեր է,
 Քան հրեշտակների և մարդկանց մտքի կշռու-
     թյան սահմանն,
 Ու թե բյուր անգամ կրկնվի՝ դարձյալ չափել
     չի լինի,
 Զի բարձրյալ Տիրոջ և՛ բավարարելն է անճա-
     ռելի:
 Մանավանդ որ նա՝ մեկը օրհնված համագոյա-
     կան Երրորդությունից՝

բազկատարած կանգնելը, որը համարում է օրինակ՝ Դիսուսի խաչելության:

Ուղարկեց մյուսին այն օրհնաբանված,
Որը և մեռավ ի հաճությունն իր առաքչի կամ-
քին:

Մյուս երրորդն ահեղ երկուսի հավանությամբ
Բարեմաղթում է մեծաջան բաղձանքով:

Իսկ միևնույն բարի իրագործումների մեջ
Նրանց համամիտ միակամության ապացույց-
ներն են՝

Հոգին՝ կենդանու և բանը՝ բանականի,
Պայծառությունը՝ փառքի և կերպարանքն՝ էութ-
յանը:

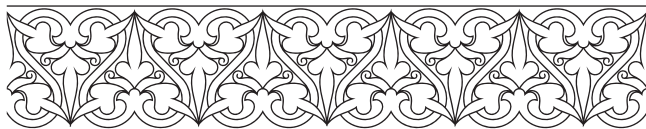
Փույթ ապրեցնելու, սթափ՝ ողորմելու,
Օգնության ձեռք կարկառելու և փրկելու՝
պատրաստ,

Առատատրությամբ՝ հորդ, շատությամբ՝ զե-
ղուն,

Անբավությամբ՝ լի, աննվազությամբ՝ փարթամ,
Երկայնամտությամբ՝ ճոխ և անհասությամբ՝
բարձր,—

Մի երրորդություն կատարյալ եռանձնյա,
Օրհնյալ հավիտյանս. ամեն:

Բան ԽԵ

Արդի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Եվ արդ, ով կործանված իմ անձ, բարի հույսը
տնկած սրտիդ մեջ
Եվ հավատքի գոտիով պնդած երիկամներիդ
մասերն երկու՝
Ցանկական գործարանները քո կրկնապղտոր
խորհուրդների,
Խոստովանի՛ր բարերար Աստծուն մտածած-
ներդ՝ որպես թե արդեն գործված մեղքեր,
Խորհածներդ՝ իբրև կատարվածներ,
Անտեսներն՝ իբրև արդեն հայտնի,
Սրտիդ մեջ թաքուն պահածներն՝ իբրև բարձ-
րաձայն ասված.
Ակնարկումներդ՝ իբրև իրագործած մեղանչում-
ներ,
Շուրթերիդ շարժումն՝ իբրև չարության գոր-
ծադրություն,
Ոտքերիդ հեռքերն՝ իբրև վազք ընդդեմ Աստու-
ծո պատվիրանների,
Չեռքերիդ ցասկոտ երկարումն՝ իբրև արյունա-
հեղություն,

Անվերջ ծիծաղելն՝ իբրև կամավոր լքումն շնոր-
հի,
Երդումն ի դեպ թե տարադեպ՝ իբրև գործակ-
ցություն խաբողին,
Ամբարտավանությունն՝ իբրև հին կործանիչ
նախաստեղծին իր բարձրությունից,
Սրտնեղությունն՝ իբրև թերահավատություն,
Մեղկությունն՝ իբրև պարտություն գորավոր
ամրության,
Վշտակրության համար տրտնջալն՝ իբրև ուրա-
ցություն՝ Տիրոջ հետ արած ուխտի,
Անսանձությունը՝ իբրև մի թողը անգթության,
Անբարհավաճությունն՝ իբրև վեհերի դեմ
գոռոզացում չնչին բաներով,
Պարծենկոտությունն՝ իբրև կամակոր հարազա-
տություն չարագործի հետ:
Ակամա մեղքերն էլ խոստովանիր կամովին գոր-
ծած հանցանքների հետ,
Բռնիները՝ հավանությամբ կատարվածի հետ,
Նորամուլծները՝ բնածինների հետ,
Անօրենությունը՝ ապաստվածության հետ,
Փոքրերը սաստկագուլյնների և քչերը՝ շատերի
հետ,
Անասելիներն ասա՝ արդեն իսկ ասված իմացո-
ղին,
Անգրելի մեղքերը՝ իբրև տեսնողի աչքի առջև
մազնիսաքարի վրա արձանագրված,
Մեղքի համար թեթևագույն համարվածներն՝
իբրև ստվար ու ծանր բեռներ,

Ծածկվածների չափի որոնումը՝ իբրև ճշտիվ
 պահանջումն
 Կետի կորյունի բերանից առած սատերի տուր-
 քի՝ չորեքդրամյան ծանրությամբ¹։
 Անդնդային գործերը՝ իբրև Աստուծո ականջին
 արագ հասածներ։
 Շարունակի՛ր սրանք և կուտակի՛ր կրկնապես՝
 Հանձնառու լինելով պատմելու այստեղ
 վերստին
 Սաստիկ հեծությամբ չեղածներն իբրև արդեն
 եղածներ
 Ցույց տուր Աստծուն պարտությունը քո հա-
 լածյալ անձի,
 Որպեսզի ընդունես դու փոխատուից պարտքե-
 րիդ թողություն,
 Այն մեղավորի նման, որին արդարացրեց Տերը
 և հռչակեց հրաշափառապես,
 Եվ բազմապատիկ ներբողով կրկնեց գովեստը
 զղջման,
 Քան թե պարսավեց մեղքերը նրա։

Բ

Բարդիր և դիզի՛ր, ա՛նձն իմ, մեղապարտ հո-
 գուղ հանցանքները,
 Կշտամբելով հույժ՝ խոսքերով սաստիկ և նա-
 խատական
 Քո բազմամասնյա խոհերը և գործերը ժանտ՝

¹ Հմմտ. Մատթ. ժժ. 23-26

Չարութիուն, անօրենութիուն և սխալանք,
Մարտահանդեսից փախուստ և պարտութիուն,
Մոլեգնութիուն, ամբարշտութիուն և ապշուցութիուն,
Թմրութիուն և քուն՝ արթմնի և նիրհումն ըն-
թանալիս,
Օտարոտի խորհուրդ և նանիր խոսքեր,
Սեր՝ զազիր գործերի և դանդաղում նրանց մեջ,
Տենչեր՝ Աստուծո համար ատելի,
Աներկյուղութիուն, անսաստութիուն, անշիտա-
կութիուն,
Թերութիուն, թյուրութիուն, թուլութիուն, ժլա-
տութիուն,
Սանձարձակութիուն, ծաղրածութիուն, խեղկա-
տակութիուն,
Եվ շարժուձևեր գայթակղեցուցիչ ու պատրո-
ղական,
Անտեղի քաջութիւններ, անհարմար մարտն-
չումներ, արիութիւններ անօրինական,
Հոգու խեղդումներ, տատանողական երկչոտու-
թիւններ,
Բազմոստայն ճյուղեր թափուր, անպտուղ,
Անպատկառ լկտիութիւններ, գժդմնութիւն-
ներ և գժտութիւններ,
Անմիտ ատելութիւններ և մարմաջումներ դյու-
րին որսացվող,
Անկշռելի փոքրութիւններ, խոստմնադրժու-
թիւններ,
Ուխտազանցութիւններ, այլակերպութիւն
նմաններից,

Կեղծիքների քողարկումներ, փառամոլության
հիմարություններ,
Հավակնություն բարձրահոն, ապիրատություն,
եսասիրություն,
Նախագահական տենչանք, չարով հատուցում
չարագործներին,
Եվ դրանց հանդեպ բարբաջանք և ի զուր ու
փուչ կրքեր,
Գործակցություն բանասարկուի խորամանկու-
թյանը,
Խոսքերի շաղ տալն ու կենաց վաճառք սատակ-
ման գնով,
Ավանդների կորուստ, ժառանգության վատ-
նում, կապանք ձգողական,
Երինջների լծափոկով անխղելի՝ բռնված անօրե-
նություններ¹,
Մշտաթաթավ տղամաքնակություններ,
Լքումն լավերի և ենթարկումն վատերի,
Դարձի գալուց ետ վերադարձ դեպի նույն
դժնություններ՝
Նորամուտ մտքեր, օտար խորհուրդներ և անկա-
յուն կամք,
Հագագային հեքեր, անասնական կրքեր,
Իշխանականի ամենասփյուռ ընդարձակու-
թյուն:
Եվ կան դեռ, որոնք անգրելի են և անասելի,
Կամ անպատմելի, անպատկերելի:

¹ Եսայի Ե. 18

Եվ հիմա, ինչպե՞ս պիտի բժշկվես, ա՛նձն իմ
 եղկելի,
 Դու, որ խոցված ես այսքան տեղերով,
 Երեսից ընկած անողջանալի այր մի տարագիր,
 ըստ մարգարեի,
 Զի միայն մեկն էլ վերոգրյալներից բավական է
 քեզ սատակեցնելու,
 Դեռ թողնենք, որ դու ժանտ դահիճների այս-
 քան խմբերով ես շրջապատված:
 Մանավանդ՝ սոսկ ա՛յս օրինակներով չի տրվում
 պատկերը տառապյալիս,
 Այլ, ինչպես վխտացող բազմությունն անթիվ
 կարիճների,
 Որոնք օրհասական թույնը կրում են իրենց պո-
 չի ծայրին,
 Ինչպես մաշկեղեն մի ամանի մեջ ամփոփված,
 որտեղ խայթոցն է նրանց,
 Որոնք արտաքուստ թվում են թեև բարի, անվ-
 նաս,
 Բայց ներքուստ ունեն չարի ամբարներ, կորստ-
 յան պահեստ,
 Կսկծանքի կույտ, սատակման գործոններ, մշակ-
 ներ մահվան,—
 Այդպես են նաև ամբարված դաժան անօրենու-
 թյամբ
 Թշվառաքրտինք թոշակները քո, ա՛նձն իմ պար-
 տական կրկին սատակման:

Կամավորաբար ընդունեցիր դու քո մեջ այն,
ինչ որ
Ցանեց թշնամին աշխարհի ագարակում՝ ցորենի
վրա¹,
Ո՛վ այր անմաքուր, ամբարիշտ և ծուլ, իսպառ
ատելի,
Որին սիրելի և դուրեկան են անառակությամբ
լցված ամեն ինչ,
Որոնք թվում է առաքյալն ինքը խիստ կշտամ-
բական իր այն խոսքերով՝ վերջացրած
այսպես՝
«Եվ նրանք, ովքեր գիտնալով հանդերձ օրենքն
Աստուծո գործում են այսպես
Կամ գործողներին լինում կամակից՝ արժանի են
մահվան»:
Արդ, ես ինքս ինձ արժան դատեցի կրկնակի
պատժի –
Կորչելու իսպառ և սատակելու որպես մահա-
պարտ.
Բայց դու խնայիր ինձ ողորմությամբ, բարե-
գո՛ւթ, հզոր, կենդանի,
Կամարար, կարող և հնարավոր,
օրհնյա՛լ հավիտյանս, ամեն:

¹ Մատթ. ԺԳ. 24-28, 37-39

Ա

Վրիպյալս ես ամենայն անգամ, ամենապատիժ,
Միշտ դժնյա վայրենաբարո, մահով եմ անձամբ
կշտամբում ինքս ինձ.

Ինչպես արոտական խողերի զազիր և վայրա-
գասուն երամակներ՝

Գարշելի մեղքեր արածացնող եմ ես նախատելի
վարձով¹.

Ամայաբնակ ուլերի հորանը խնամող հովիվ եմ
ես մի

Տավարածների վրանների մոտ,

Ըստ երգ-երգոցի առակի, որ ինձ է վերաբերում,
ինձ, որ չեմ ճանաչում նույնիսկ ու չգիտեմ եր-
բեք,

Թե որի՞ ձեռքով և ո՞ւմ պատկերով, ինչո՞ւ գո-
յացա:

¹ Ղուկ. ժԵ. 25

Ահա՛ մարմինդ կրող երկու միակցորդ ու
խորհրդակից ոտքերիդ վրա
Հրեշտակի ձևով ես կառուցվել դու,
Որպեսզի երկու վերև բարձրացած քո բազուկ-
ներով վերասլացիկ,
Իբրև թռչելու համար թև առած՝ դիտես հայրե-
նի աշխարհը բարձրից:
Ո՛վ հիմար, ինչո՞ւ ինքդ քո կամքով կորացար
գետնին,
Եվ միշտ աշխարհի չնչին ու ճղճիմ հոգսերով
տարված:
Անապատական ցիռերի կարգը դասեցիր դու
քեզ:
Մարմնիդ աշտանակի վրա իբրև ճրագ բազմա-
կանթեղյան՝
Գլխիդ կլորությունը հաստատվեց,
Որպեսզի այդպիսով, չհեռանալով օրինակելի
լույսի շնորհից,
Տեսնես Աստծուն և անանցանելիքն իմաստասի-
րես:
Բանականության պատվով կրկնապես ճոխա-
ցար,
Որպեսզի վերուստ քեզ տրված բոլոր բարեմաս-
նությանց
Հաղթանակը դու պատմես անարգել, անկաշ-
կանդ լեզվով:
Մատնելով հարմարապես ճյուղավորված ճար-
տար քո ձեռքերով

Գործելուդ համար և կառուցելու՝ աստված կոչ-
 վեցիր¹
 Համացեղությամբ իբրև գործակից ամենա-
 պարզև աջին Աստուծո:
 Երեք հարյուր վաթսուն հոգերով դու շաղկապ-
 վեցիր,
 Միացնելով նրանց քո մեջ պատշաճող թիվը
 հինգ զգայարանքների²,
 Որպեսզի արտաքին առերևույթ նյութեղեն չին-
 վածքդ
 Չմնա մտքիդ տեսության կողմից անքննադա-
 տելի.
 Զի ոմանք դրանցից ստվար են և զորավոր,
 Եվ ուրիշներ՝ փոքր են ու պիտանի,
 Կան, որ կարծրակերտ են և՛ զգայուն,
 Եվ դարձյալ, որ գողտրիկ են ու պատվականա-
 գույն,
 Ինչպես նաև կան, որ կարևոր են և ամոթալի:
 Իսկ բացատրություններն այդ բոլորի քո մեջ են
 նկարված,
 Իբր անջնջելի արձանի վրա, ա՛նձն իմ եղկելի.
 Որի միտքն այն է, թե ժամանակի մասն ամե-
 նափոքր ու տարին կազմող բոլոր օրերի
 կարգն հաջորդական

¹ Այս բառի հարաբերական իմաստով՝ հորինող, ստեղծող:

² Իր ժամանակի անդամագնական հասկացողության համաձայն՝ մարդու մարմնի ոսկորների և կազմության զանազան մասերի քանակը՝ 360. այդ թվի վրա ավելացնելով հինգ զգայարանները՝ համապատասխանում է տարվա օրերի թվին:

Սահմանված՝ մարմնի մասերի թվով
Անսխալ կերպով անայլայլելի՝ պահված են այն-
տեղ:

Գ

Կա և հոգևոր մի այլ օրինակ,—
Սիրո հոգերով շողկապված ի մի սուրբ եկեղե-
ցու միությունն է այդ,
Որի խորհուրդը դարձյալ քեզանով է մեկնա-
բանվում:

Այնպես որ առանց բոլոր մասերի իրար հետ
ամուր սերտ կապակցության՝

Մեծը փոքրի հետ համաձայնված մի ընդհանուր
լծի ներքո

Քրիստոսի անվամբ հալածանքների շենքի կա-
տարելու թյունը վնասված կլինի:

Ինչպես որ մարմնին պատվաստված աննշան
անդամներից մեկն եթե կտրվի և կամ պա-
կասի՝

Կրճատված կլինի մարմնի կազմվածքը, որ
զգայական սենյակն է մարդու,

Որով և ահա՛, պատկերն ընտանի կենթարկվի
անարգ մի փոփոխության:

Ուրեմն այսպիսով, ինչպես և բազում այլ անզու-
գական հրաշակերտությամբ ստեղծված՝

Աստուծո հարազատ պատկերն ես դու, հոգի՛դ
իմ գերի, իսպառ կշտամբված:

Թեև առաջին նմանությունիցդ կողոպտվեցիր,

Կենաց դրախտում մեղանչելով պատվիրանի
դեմ,
Բայց ավազանի լուսազարդ շնորհով, Հոգու
փչումն ընդունելով,
Նախկին նույն պատկերն ստացար դարձյալ:
Եվ այժմ ինչո՞ւ կորցրիր դու այդ փառքը երկ-
նավոր,
Ինչպես կորցրեց նախաստեղծն երբեմն վիճակն
երկնավոր՝ Ադեն դրախտում:
Ինչո՞ւ ինքդ քո ձեռքով փակեցիր երկինքը քեզ
համար,
Եվ վերելքի դուռը կողպեցիր քո առաջ.
Ինչո՞ւ խառնեցիր մաքուր ջրի հետ աղտն
արցունքներով.
Ինչո՞ւ լվացված ձորձը՝ գարշելի գործերով
զազրելի դարձրիր,
Ինչո՞ւ մեղքերի պատմուճանդ հանած՝ նորից
հագար այն անառակ վարքով.
Ինչո՞ւ ժանտերի ճամփով գնալով ոտքերիդ
մաքրությունն աղտեղեցիր.
Ինչո՞ւ կրկնեցիր իրավադատին ուխտազանցու-
թյունն հին պատվիրանի.
Ինչո՞ւ զրկվեցիր շնորհաց պտղից, ինչպես
Ադամը՝ կենաց ծառից.
Ինչո՞ւ նենգեցիր ինքդ կամովին հավերժու-
թյունը անստվեր հույսի.
Ինչո՞ւ թույլ տվիր, որ անհամարձակ՝ ծածկվի
դեմքդ սաստիկ ամոթից.

Ինչո՞ւ զինվեցիր դու ինքդ քո դեմ հակառակ-
վելով, ո՛վ ընդունարան խելագարության.
Ինչո՞ւ որս եղար մահվան ծուղակին, թողած
արահետը վստահելի.

Ինչո՞ւ պատրանքների կարթով բռնվեցիր, կեն-
դանարարի մարմնին հաղորդակի՛ցդ դու:
Բայց դու վերստին հուսալով նրան՝ պաղատի՛ր
առ նա,

Որ ապավեն է, քավիչ, նորոգիչ, փրկիչ, կեցու-
ցիչ և կենդանարար,

Ողորմած, խնամող, մարդասեր և անոխակալ,
Բազմագուլթ, օրհնյալ հավիտյանս.

ամեն:

Բան ԽԷ

Արդի խորվերից խոսի Լսարո-ժո Հէտ

Ա

Եվ արդ, ամաչելով մեծիդ ահա՛վորությունից,
ի՞նչ կարող եմ ասել,

Եթե ոչ համրանալ և բերանս հողին՝ լռել սրտիս
մեջ,

Աչքերս հառած բարի հույսին, ըստ մարգարեա-
կան խոսքի.

Իսկ եթե բանամ փականքը՝ շարժվող իմ
շրթունքների

Եվ կամենամ բռնադատել նրանց, որ խոսեն,
Խղճմտանքիս ձայնը դարձյալ կթելադրե ինձ
Հյուսել լալագին ու կրկնակական եղերերգրու-
թյուն:

Բ

Ուստի ողբակից մեծ մեղավորին,
Որը կամովին մահացու կերպով անօրինացավ,
Նրա գոչն իր հետ կրկնում եմ և ե՛ս:

«Մեղա՛, Տեր, մեղա՛, անօրենություններիս մա-
սին ես ինքս եմ վկայում»:

Դրա հետ մեկտեղ հյուսելով նաև հիսուներորդ
սաղմոսի խոսքերը,

Մեղավոր հոգուս պարտքերի հաշիվը ես համարում եմ անթվելի,
Ավելի քան հողմից քշված հյուլենները փոշու՝
օդում համատարած:

Գ

Մեղա՛ երկնքի և քո առջև.
Անառակ որդու հետ ամոթապարտ և ես
Հայրենի գուլթիդ վերադառնալով՝ թախանձում
եմ քեզ:
Եվ տխրադեմ, ահա՛, քեզ մոտենալով,
Ձայնը ողորմելի աղերսանքներիս, արտոսրածին
ողբերի գոչյունով՝
Քո առջևն եմ տարածում, Հա՛յր գթուլթյանց,
Աստվա՛ծ բոլորի:
Ես արժանի չեմ ոչ միայն որդի կոչվելու,
Այլև անվանվելու անպիտան և անօգուտ վարձ-
կան:
Ընդունիր սովյալ տարագրականիս և հանցա-
պարտիս,
Եվ նեղվածիս ու նվաղածիս տանջող ցավը
քաղցի՝
Կենաց քո հացով դարմանի՛ր դու:
Ընդառաջիր ինձ քո ողորմությամբ, քանզի ես
նախ քեզ եմ ապավինել.
Հագցրո՛ւ, գթա՛ծ և անոխակալ, անօրինյալ մե-
ղապարտիս

Զգեստն այն, որից ես դեռ նախապես կողոպտ-
ված էի.

Մեղքերով աղտեղված անվանդակորույս ձեռքիս
Մատուցիր կամքով քո ամենառատ՝ մատանին
կնքով համարձակության.

Ոտքերիս գարշապարների մերկությունը թշվառ
Ավետարանի ամրածածուկ կոշիկներով պատս-
պարելով՝

Ապահովի՛ր դու օձի թուլյնի դեմ:

Զվարակդ պարարյալ, երկնային, որ քո միածին
Որդին է օրհնյալ

Ճշմարիտ մարդասիրությամբ՝ իմ բարեկարոտ
հոգուն նվիրիր:

Մատուցվում է նա միշտ ու չի սպառվում երբեք.
Մորթվելով անթիվ սեղանների վրա՝ անսպառ է
նա միշտ,

Մնալով ամբողջ՝ բոլորի մեջ և բովանդակ՝ յու-
րաքանչյուր մասում,

Իր էությամբ երկնքում է նա և իսկությամբ
երկրում,

Աննվազ մարդկությամբ և անթերի աստվածու-
թյամբ,

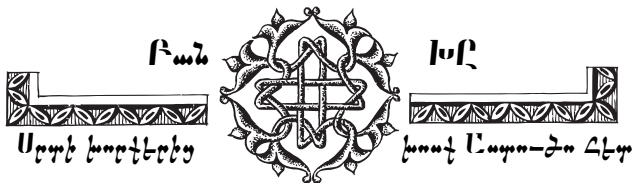
Որ փշրվելով բաշխվում է միշտ անհատնում
մասերով,

Որպեսզի բոլորին հավաքի մի մարմնի մեջ՝ ինքը
լինելով գլուխ:

Քեզ փա՛ռք ընդնմին, Հա՛յր

ողորմության, հավիտյանս. ամեն:

Ա

Բարձրյա՛լ, հզոր, անսկիզբ, ահեղ, անբովանդա-
կելի,

Ա՛ջբ աննիրհելի և ամենատես, ծնող անքնին
փառքով Միածնիդ.

Երկնավորների և երկրավորների առջև ճշմար-
տի՛ր քո ողորմությունն իմ նկատմամբ.

Տոնի՛ր վերապրումը կորուսյալիս՝ վերնականնե-
րին պարերգությամբ¹.

Օրհնաբեր խոսքովդ ավետարանի՛ր կենդանու-
թյունը մահացյալիս.

Հայտնի՛ր քո կամքի բարեբաստությունը, գով-
յա՛լդ բոլոր արարածներից.

Ստացի՛ր անճառ անուն քեզ համար, իսկ ինձ
թշվառիս՝ նորոգ փրկություն.

Կորցրո՛ւ մեղավորիս ամբաստանության մուր-
հակի գիրը.

Մահավճիռը հոգուս ջնջի՛ր դու սիրելի Որդուդ
արյան կայլակով.

Վստահությունը բարի փրկության՝ Քրիստոսի
արյամբ նկարի՛ր իմ մեջ.

Բարեգթությանդ հրաշքները ցույց տուր հար-
սանյաց ճաշկերույթում քո հարազատին:

¹ Ղուկ. ժե. 7-10

Մի՛ փակիր քեզ դիմողիս դեմ սրահի առագաստը քո կենաց տան.

Մի՛ բաժանիր ինձ բազմականներից և քո բարիքներից մի՛ զրկիր.

Մի՛ պահիր գանձարանիդ մեջ մեղքերն իմ նյութած անօրենություն.

Մի՛ կնքիր բարեմասնություններիդ քսակում գարշությունն իմ զագրությունների.

Մի՛ ծածկիր երկար՝ վերքերն իմ մեղքերի՝ ախտալից մարմնիս մեջ.

Մի՛ դարձնի ինձ տնկակից մահամնա նեխվածքն ու փտությունն իմ ցավերի,

Այլ քո ողորմած խոսքով վերացրո՛ւ ժանտությունն ապականիչ,

Որպեսզի ազատ հյուծող ախտերից՝ առողջությա՛նը պատրաստվեմ.

Խորապես խոցվածիս համար ճարի՛ր զորավոր սպեղանի, ո՛վ գթությունց Հայր.

Տո՛ւր բարի այցելություն կարեվեր կործանվածիս, քանզի քոնն եմ ես, ո՛վ ոգեսեր Տեր:

Եթե մինչև իսկ բյուր հեղ մեղանչեմ, դարձյալ մեղավոր չեմ համարվի,

Ապավինելով քո կենսապարգև շնորհին, ո՛վ բարերար իմ և կյանքի տվիչ.

Զի քեզ ճանաչելը կատարյալ արդարություն է, եվ զորությունդ գիտենալը՝ անմահություն արմատ.

Ինչպես որ առաջուց իմաստունն է գրել.

Եվ դարձյալ այսպես է ասում նա.—

«Տիրում ես բոլորին, դրա համար էլ խնայում ես սրանց».

Եվ նմանապես՝ «Կարող ես դու միշտ, երբ էլ կամենաս»:

Բ

Հուսատու աղերսն այս՝ Սողոմոնի՝ օրինակ եմ ես առնում ինձ համար,

Զի ոչ ոք, քան նա, ինձ զուգաշավիղ՝ չեղավ բազմամեղ.

Երբեմն որդի՝ հետո ատելի.

Երբեմն միջնորդ խաղաղության Աստուծո ժողովրդին,

Եվ հետո խտրոց պառակտիչ՝ բազում խռովությունների.

Երբեմն կյանքի օրենքը եղած և ապա փոխված մահվան մուրհակի.

Երկնավորի պաշտումն ընդոտնած, և օտարի անունը ճանաչած:

Անտեղի ցրող, անկարոտ զրկող, անսովելի գող, Շոյված տրտնջող, փափկացած փախստական, խրտնած սեղանանենգ,

Պապանձյալ վնասապարտ, քաղցրասնույց հայհոյիչ, հայրատյաց զավակ,

Կտակարանների մատնիչ, Մովսեսի դեմ չարախոս,

Երախտիքներ մոռացող, սխալական իմաստուն,
 ամենագետ հանցավոր,
 Ամոթապարտ զղջացած, տարակուսյալ աշխա-
 տող,
 Ամոթապարտ զղջացած, տարակուսյալ աշխա-
 տող, աղոթավոր կռապաշտ,
 Դարձի գալու մեջ դանդաղկոտ և ընդունվելու՝
 երկմիտ,
 Կասկածավոր հաշտություն, ապառնի հուշա-
 րար, երկբայելի փրկություն,
 Անհավատալի գյուտ, մեծության մնացորդ,
 Խարդավանված գերի, կիսակտուր պրծած, կա-
 մավոր անձնամատնիչ,
 Տմարդի հղիացած, բազմավրեպ հանճարեղ:
 Նա ինքն իր մասին ասածների մեջ դրել է երկու
 տարբեր զգացում՝ իրար հակադիր
 Ինքնակամորեն կորստյան համար.
 Արգահատանքի և երգիծախառն լացի խոսքե-
 րով՝
 Ամեն տեսակի բարելավության թելադիր է նա,
 Այն ինչ իր կյանքի խոտորումներով
 Բոլոր շուրթերին պատճառել է խոր թախծալի
 թառանչ:

Գ

Զարմանում եմ ես և հուսահատվում տարա-
 կուսյալ ապշությամբ,

Զի եթե նա այնքան գայթեց, հապա ի՞նչ պիտի
պատահի ինձ:

Ինչպե՞ս ընկավ բարձրացածը,

Ինչպե՞ս սասանվեց հաստատվածը,

Ինչպե՞ս կործանվեց կառուցվածը,

Ինչպե՞ս օտարացավ ճանաչվածը,

Ինչպե՞ս կատաղեց զավակն ընտրյալ,

Ինչպե՞ս հեռացավ մերձավորը,

Ինչպե՞ս աղոտացավ փայլողը,

Ինչպե՞ս պատանդվեց ազատվածը,

Ինչպե՞ս անօրինացավ ուսուցիչը,

Ինչպե՞ս անչքացավ հռչակվածը,

Ինչպե՞ս անարգվեց փառավորվածը,

Ինչպե՞ս փոքրացավ մեծատունը,

Ինչպե՞ս ամբարշտացավ բարեպաշտը,

Ինչպե՞ս գոռոզացավ ընտրյալը,

Ինչպե՞ս ունայնացավ պատարունը,

Ինչպե՞ս խզեց նա իր ուխտը բարձրյալի հետ:

Ամաչում եմ ասել, թե նաև սանդարամետակա-
նի հետ կապվեց:

Ի՞նչ ունեւր նա կուռքերի հետ և ուսկի՞ց նրա
սերը պատկերներին.

Ինչո՞ւ կամակցեց խտրականությանը,

Ինչպե՞ս չհիշեց Սամուէլի հանդիմանությունը
Սավուղին,

Թե՛ «Հմայությունները մեղք են, և մարդակերպ
կուռքը պատճառում է ցավ ու նեղու-
թյուն»:

*Ինչպե՞ս չհիշեց նա Հանդիմանությունը Հայրե-
նի,*

*Թե՛ «Հեթանոսների կուռքերն անշունչ դեեր են,
Եվ նրանց նման են լինելու պաշտողները
նրանց»:*

*Մովսեսն ինքն է առաջինը ծաղրում և ամբաս-
տանում սաստիկ, ասելով—*

*«Տերն էր միայն առաջնորդում նրան,
Զկային նրանց հետ օտար աստվածներ, որոնց
չէին ճանաչում նրանց Հայրերը»¹:*

*Ո՞ւր է մահատու այլանդակ արձանը Փազով-
րի²,*

*Ո՞ւր սիդոնացոց տխեղծ, անպարկեշտ և ամե-
նանգովյալ իգական ձուլածոն³,*

*Ո՞ւր անգրեղի խայտառակությունը զազրակեր-
պարան կանացի սեռի,*

*Որին անխտիր և անասնորեն անձնատուր բոլոր
մարգարեները պիղծ պաշտամունքի՝*

*Նվիրվում էին մոլի անաստվածությամբ Հա-
նուն չարության անժուժկալ դեի:*

Կինը, որ նախահորն ի կորուստ որսաց,

*Տարավ և՛ նրա բարեբաստության ստացվածքը
ողջ.*

---

¹ Բ. Օրին. ԼԲ. 12

² Մովսեսացոց աստվածը, որի համար Սողոմոնը մի բարձրա-
վանդակ կանգնեց: «Մահամատույց» է կոչում նրան Նարեկացին,
որովիետև պատճառ եղավ նա 24000 իսրայելացիների կոտո-
րածին (Թվոց. ԻԵ. 9):

³ Գ. Թագ. ԺԱ. 5

Մեծությունն հաղթեց մտքի առավելությանը,
 Գոռոզությունը գերեց նրան, և փափկությունն
 Հիմարացրեց,
 Ստրկացնող արծաթը նրան կառավարեց,
 Կործանարարի հինավուրց զենքը խոցեց խորա-
 պես մարդուն տոնելի,
 Աստուծո գրկից հանելով նրան՝ ստամբակի ոտ-
 քերի տակ գլորեց.
 Մեղկությունը մեռցրեց նրան, ծուլությունը
 թմրեցրեց,
 Շվայտությունը հարբեցրեց նրան:
 Ո՛վ դյուրապատիր մարմին երկրածին, ի՞նչ ողբ
 ու կոծով ավաղեմ ես քեզ.
 Քանզի ոչ միայն նրան են վերաբերում բանադ-
 րանքներն այս,
 Այլև կամովին սխալվողներին և մոլորվողներին
 բոլոր:
 Ուստի և ահա՛ պետք է իմանաք այս օրինակով,
 Թե անօգուտ է պարծենալ մարմնական իմաս-
 տությամբ,
 Եթե Աստուծո դատելով ընտիր չհամարվի ոք:
 Այնպես, որ եթե մեկը մինչև իսկ հիմար էլ լինի,
 բայց հույս դնի ստեղծողի վրա՝
 Նա գերծ կմնա այն չարիքներից, որոնց Սողո-
 մոնն եղավ ենթակա:

Բայց Սողոմոնն ունի ինքնապարսավ կշտամբանքով լի
 Եվ սաստիկ քստմանելի՝ դարձի մի հիշատակարան,
 Իբրև մեկը, որ մեռցրել է իր մեջ անձնասիրության աշխարհը համայն,
 Որն, եթե ուզենք ճիշտը նկատել, «ունայնություններով» է իմանալի.
 Այլև մատյանով քահանաների և սիլոնացի Աքիայի Գրքով,
 Որի մեջ նա իր անցած ողջ կյանքի դառնություններն է երգում արցունքով.—
 Զուր ջանք, անօգուտ վաստակ, անմիտ հետևանք, անչափ արշավանք,
 Անկայուն գործեր, օտար խորհուրդներ, սին հուլովումներ,
 Բամբասելի բերք, անճիշտ կարծիքներ, սնոտի սերմեր,
 Ավազափուլ շինվածքներ, ապականացու ստացվածքներ,
 Քամահրելի տաժանքներ, ինքնամարտ կռիվ, իր ոգու դեմ դատ,
 Ընդունայն քրտինք, վնասակար փափագ,
 Կորստյան շավիղ, վրիպակ ճանապարհ,
 Կործանարար կրթություն, մոլորապատիր վարժություն,

Մշտասխալ տեսողութիւնն, ակնահայրատ
 պչրանք,
 Պոռնկատիպ կերպարանք, ախտաբորբոք նյութ,
 Դժնատեսիլ գուլն, հոգնատխուր գեղ,
 Սաստիկ մրոտ ծուխ, ցնդելի շոգի,
 Ավարի վաճառք, քանդելի տաղավար,
 Ի գուր աղաղակ, անառիթ ծաղրանք,
 Արհամարհելի ասպարեզ, անձնավաճառ գիր,
 սատակչական ելք,
 Անաստված մտածմունք, ստահող ճառ,
 Զայրացուցիչ զրույցներ, եպերելի խժբժանք,
 Խելագար խուլյգեր, ամոթանքի ցույցեր, խայ-
 տառակ հայտնութիւններ,
 Ապառնի անառակութիւններ, ապաշավելի
 արարքներ,
 Ըմբոստների պատմութիւն, ծուլերի օրինակ,
 խորխորատ ծածուկ,
 Որս խավարային, մահագուշակ վիհ, անհատակ
 անդունդ,
 Ուղեկցութիւն սպանողներին, հիմարական
 բարբաջանք,
 Դարանակալների վայր, խարխուլ հարկ,
 Սասանած շինվածք, խախտված կամուրջ,
 Խուսափուկ երևույթ, խաբող շողոքորթ, անոպա
 մատնիչ,
 Հակառակութիւն ընդդէմ բարձրյալի:
 Խոստովանական խոսքերի բոլոր մասերն այս
 որպէս կանոնադրութիւն

Ժողովողն ինքը նախասերմանեց բոլոր,
Զղջումով դարձի եկողների սրտում,
Որպեսզի մարդկանցից ոչ ոք չպարծենա՝ բամ-
բասանքների նետերով զինված՝
Իր անձը և իր ընկերոջը խոցոտելով.
Զի կռապաշտ է նա, ով քողով է ծածկված կե-
ղևի տակ
Եվ ստեղծողին անախորժ գործեր է կատարում:

Ե

Եվ արդ, նա, որ այնքան չմեղանչեց, որքան
զղջաց,
Թող չպախարակվի իսպառ, այլ այդպիսին ի
բարին հիշվի,
Իբրև հիմք հուսադրության բոլոր նրանց, ով-
քեր տերունական ոտքին դիմեցին,
Երբ աստվածությամբ անբաժանելի նա ղժոխքն
այցի իջավ իր հոգով՝
Կենսագործելու այնտեղ խոստովանողներին¹,
Որով մեռյալները կենդանիներիս բերին ավե-
տիս անտարակույս:
Եվ ես հանցապարտս, որ հասու չեմ նրա իմաս-
տությանը,
Բայց մասնակից եմ եղել նրա մեղքերին,
Աղոթում եմ արդ նրա հետ ահա և բարեբան-
ված մեծիդ պաղատում:

---

¹ Ա. Պետ. Գ. 19

Լցրո՛ւ դու համեստ շարադրանքն այս իմ այն
երջանիկի հանճարեղությամբ,
Թախանձանքներս թող որ խառնվեն այն հուլժ
աշխարող արքայի աղերս-աղաչանքներին
Եվ դառնան թող որ մեծարանք առ քեզ:
Խնդրանքներս այս իմ մի՛ թողնի անտես,
Ինչպես խնդրանքներն վեհ արքայորդու, որ իբր
օրինակ տվիր Միածնիդ:
Եվ մենք արենակցին նրա՝ փառակցիդ ճաշակե-
ցինք:
Տո՛ւր փրկություն քո ծառային, ամենահնար,
զորեղ, ահավոր,
Եվ ավելացրու փառքն ստեղծողիդ՝
Ջնջելով նրա մեղքերն անքավելի:
Հիշելով բարի խորհուրդները նրա, ողորմյալնե-
րի հետ նորոգիր նրան,
Որ ամենահամեղ, ախորժածաշակ և բազմապա-
ճույճ առակագրությամբ
Աստվածությունդ քարոզեց եկեղեցուն ընծայ-
ված լուսազարդ իր մատյանում,
Ցույց տալով բարի ճամփան բոլորին,
Դեպի քեզ գալու խոստովանությամբ, Հա՛յր
ամենեցուն:
Նրա այս խոսքերն ապացուցում են, թե հեռու
չէր նա ողորմությունից,
Եթե եռանդուն նրա սրտի մեջ հուսահատու-
թյուն կաթած չլիներ,

Որ և զղջումի անապարանքը փոքր-ինչ կասեց-
րեց:

Օ

Արդ, ի հուշ բերելով բարեմասնություններդ
անճառելի,

Ողջունի՛ր գթությամբ և քո երանությանն
արժանացրու դարձյալ

Դարերից ի վեր մեղադրանքների քարաձգու-
թյամբ խոշտանգվածին,

Որ առատահոս արտասուքների վտակներով
իր խրախճանքների ապարանքի հատակը հեղե-

ղեց սաստկակսկիժ ապաշավությամբ
Եվ ողորմելի հոգու հեծությամբ հոր հուզում-

ներին գերազանցեց:

Արցունքներն այդ քո դու երկայնամիտ ներո-
ղությամբ

Միացրո՛ւ ու խառնիր, գթա՛ծ, Միաձնիդ
արցունքներին,

Որ մեր մարմինն առնելով կրեց բովանդակ մեր
վշտերն իր մեջ:

Անվավեր կերպով նրանը կարծված սաղմոսի
բարեբանությունը ի փառս էակից Որդուդ
վճռելով,

Նրանով նրա՛ն ևս փրկիր քաղցրությամբ
աղքատների հետ,

Պուհտիկոս մի բարեշնորհ¹,

¹ Գրիգոր Նյուսացի (330-400)

Լիովին վարձք էր համարում իրեն Սողոմոնի
հետ միաբան ճայնակցությամբ՝
Նրա համար իսկ աղերսել առ քեզ,
Որը և լրիվ՝ հավելվածաբար հիշատակված է
հաջորդ տողերով:
Քանզի նրա հորինած օստացու բազմահրաշ,
մարգարեաճառ պատմագրությունը,
Որ աստվածությանն է արդարացնում,
Հաստատում է, թե Սողոմոնն արժանացավ
ողորմության:
Ապա ուրեմն նրա համար աղոթելն ավելի
անպարսավելի է, քան չարախոսելը:

է

Ուստի և ես եմ աղոթում ահա մեծ վստահու-
թյամբ,
Նրա հետ մեկտեղ գոչյունս ողբի քեզ ընծայե-
լով.
Զի եթե ըստ մեր գործերի դատես ու կորցնես
մեզ՝
Զի պակասի քո փառքը, քանի որ իրավունք ու-
նես դու,
Իսկ եթե գտնես մեզ՝ կբարձրանաս այնքան, որ-
քան վայել է քո մեծությանը:
Զի դու հավիտյան օրհնաբանելի ես
Ողորմածությամբ, քան թե սաստկությամբ նա-
խահրաման:

Դարձի՛ր, Տե՛ր, դարձի՛ր քո խնամարկու գթու-
թյան քաղցրությամբ
Եվ սիրույդ ճրի և ամենառատ պարգևներով
սփռփիր մեզ,
Որ համանման անբժշկելի տագնապի տապով
տոչորված՝ տրտուժ-տխուր ենք հավետ:
Փրկարար ձեռքդ դնելով կրկին՝ նորոգի՛ր դու
մեզ,
Քավելով և պաշտպանելով մեզ մեղսակործան
խորտակումներից:
Եվ քեզ՝ սկզբիդ միակ և անսկզբիդ,
Եվ սկիզբների սկզբնավորողիդ՝
Սուրբ Երրորդությանդ և մի աստվածությանդ
Փառք և իշխանություն հավիտյանս
հավիտենից. ամեն:

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Եվ արդ, անօրենությունները թող չտիրապետեն
Քո երկնային թագավորության կայսերական իմ
պատկերին,

Դու լո՛ւյս բոլորի, Աստվա՛ծ:

Թող որ չկապտի գոռոզն ապստամբ՝ շնոր-
հիդ զարդը իմ կերպարանքից, որ դու ես
ստեղծել:

Չթագավորի մահացու մարմնիս՝ մեղքը խա-
փանված գրավելով ինձ:

Քեզանից բացի չունեմ ես, Քրիստո՛ս, իմ շնչին
իշխող մի այլ թագավոր,

Որ անբռնադատ հնազանդեցնում ես ինձ քաղցր
լծիդ.

Որ ջնջում ես իմ բազում մեղապարտ կրքերը
խոսքովդ ամենակարող.

Որ քո արյամբ ստացար ինձ և քո մարմնով կե-
րակրեցիր.

Որ սահմանեցիր կյանքի ուխտ անդարձ, անփո-
փոխելի.

Որ կնքելով ինձ քո հոգով՝ կցորդեցիր ինձ քեզ
և տվիր Հորդ ժառանգավորապես.

Որ հիշատակով չարչարանքներիդ՝ գոհիդ անու-
նով

Համարձակություն տվիր աղոթել նույն բարե-
րարին,

Ո՛վ դու բոլորի ստեղծիչ ու կյանք:

Դու ես բոլոր հոգիների Աստված:

Քո շնորհների պարգևատրումն այս դու համա-
րեցիր շատ ավելի մեծ, քան հրաշալի գոր-
ծերդ բոլոր:

Ո՛չ երկինքն իր զարդերով համակ և պայծառա-
գեղ հրեշտակներով,

Ո՛չ երկիրն ու մարդկությունը և զարմանաս-
քանչ գործերը նրանց,

Ո՛չ լայնատարած ծովն իր մեջ եղող արարած-
ներով,

Ո՛չ անդունդները իրենց ողջ անբավ գոյավոր-
ներով,—

Ո՛չ այնքան այս վեհ արարչությամբ էր, որ
բարձրացար դու,

Որքան դեպի ինձ կարեկցանք ու գուլթ ցուցա-
բերելով,

Երբ մարգարեի բերնով ասացիր, ո՛վ քաղցր
հույսի բարեշնորհ Տեր.—

«Ո՛վ կա ինձ պես Աստված, որ կարող է միշտ
ներել մեղքերը և ջնջել անօրենսություննե-
րը»:

Եվ ահա՛ խնկված են խոսքերդ, ողորմա՛ծ, և
խոստովանված են բարերարություններդ,
Փառավորված են խորհուրդներդ խորին և
երկրպագված՝ շնորհներիդ առատությու-
նը:

Բ

Արդարև, ո՛չ ոք արարածներիդ նյութեղեն լեզ-
վով կարող է մեկնել
Գթություններիդ մի մասնիկն անգամ, որ ցույց
տվիր ինձ, հորինո՛ղ.
Զի ճշմարտապես մեծ է ավելի այն զորությունը,
Որ հնացածը նորոգում է դարձյալ իր առաջին
պայծառությամբ,
Քան թե այն ուժը, որ ոչնչից է ստեղծագործում:
Զի չունես երբեք անկարողություն, զորավորդ
դու ամեն ինչի մեջ,
Եվ քո մեկ խոսքը բավական է լոկ, որ հասնեն
գործերն իրենց լրումին,
Ելի՛ր ուրեմն, փառավորվելու, բարեգործ,
Կրկին ստեղծելով ինձ, որ հույսս կտրել եմ
փրկությունից,
Որ այս ճշմարիտ և հաստատական ուխտի հա-
մաձայն՝
Մեծապես բարձրանա ձայնդ օրհնաբան և ավե-
տաբար,
Առավել՝ հայտնի քավությանդ շնորհով և ողոր-
մությանդ լույսով առինքնող,

Քան թե գործերով ստեղծողական:
Զի մեկով որպես Արարիչ ես դու ճանաչվում
միայն,
Իսկ մյուսով՝ ոչ թե միայն Արարիչ, այլև երախտավոր.

Ոչ միայն ստեղծող, այլ նաև քավիչ,
Ոչ միայն նորոգող, այլև բարերար,
Ոչ միայն հաստող, այլև ողորմած,
Ոչ միայն կամեցող, այլև հնարավոր,
Ոչ միայն հորինող, այլև հեզ, համեստ,
Ոչ միայն նկարող, այլև ամենագոր,
Ոչ միայն առաջնորդ, այլև լույս,
Ոչ միայն խնամող, այլ նաև հովիվ,
Ոչ միայն դարմանող, այլև հոգածու,
Ոչ միայն ողջացնող, այլ նաև բժիշկ,
Ոչ միայն պաշտպան, այլև զորավար,
Ոչ միայն անհաղթ, այլև թագավոր,
Ոչ միայն Արարիչ, այլ նաև քաղցր,
Ոչ միայն պարգևատու, այլև առատածեռն,
Ոչ միայն համբերող, այլ նաև ներող,
Ոչ միայն չբարկացող, այլև անոխակալ,
Ոչ միայն կարեկից ու վշտակից, այլև ծածկագետ,
Ոչ միայն գթոտ և հոգատար, այլև ապավեն,
Ոչ միայն գերազանցապես գործվող, այլ նաև Աստված,
Եվ քո անսպառ բարությամբ՝ օրհնված ըստ ամենայնի:

Արդ, ինչպես որ ստեղծեցիր ինձ, մինչ ոչ իսկ
 էի, և գոյացնողս հանդիսացար,
 Այժմ էլ վերստին հարդարիր ահա հոգին մաղթո-
 Ղիս՝ նրա տաղավարն եղող մարմնիս հետ,
 Մաքրությամբ նախկին և ամենասուրբ անարա-
 տուլթյամբ, ինչպես որ դեռ նոր աշխարհ
 էր եկել,
 Որ է՛լ ավելի աճեն, զարգանան և բազմապատկ-
 վեն
 Նորոգ ներկայիս՝ անսահմանելի քո սքանչել-
 յաց շնորհներն առատ,
 Քան սովերական հներն անցյալի:
 Եվ երբ պատմելով թվեմ ես մեկ-մեկ մեղքերս
 բոլոր,
 Հիշատակելով անտանելիներն, որքան որ մտքիս
 թևերը զորեն,
 Անուճնովդ, հզո՛ր, թո՛ղ արդարանամ:
 Եվ երբ ես ինքս պատմեմ բերանովս բծերն իմ
 հոգու,
 Ների՛ր ամբարիշտ մեղքերը բազում խոստովա-
 նողիս, հզո՛ր ծածկատես, ամենափրկիչ,
 Որ չլինի թե ավետումների ամենալրիվ առա-
 տուլթյան մեջ,
 Նախկին վիճակին կարոտեմ դարձյալ՝
 Երանի տալով մկրտուլթյան շնորհներով
 փրկվածներին, ըստ սաղմոսի,
 Եվ թող չլինի, որ ես մեղքերի փշերով արդեն
 սաստիկ խոցոտված,

Այժմ էլ վերստին քո ձեռքը մխվի մեջս առավել
մեծ ուժգնությամբ,
Ծանրացնելով պարտքերիս բեռը, քան պարզե-
ների քաղցրությունը քո:
Այլ ազատիր ինձ, աղաչում եմ քեզ, Տե՛ր ամե-
նայնի,
Եվ փրկիր մահվան ու մեղքերի խիստ օրենքնե-
րից քո Սուրբ Հոգով օրհնաբանված:
Քա՛վ լիցի, թե տկարանա նվազելով ճշմարտու-
թյանդ լույսն, ինչպես Գիրքն է ասում.
Զի այնտեղից, ուր քավությունն է թագավո-
րում՝ վտարված է մեղքը,
Եվ ուր կենդանի խոսքդ է խրախուսում՝ չկա
հուսահատություն,
Եվ երբ շնորհներդ ավելանան, հանցանքները
կհալածվեն,
Երբ մոտ է ձեռքդ աստվածային՝ չկա անհնա-
րություն,
Այլ կա համորեն լուսավորություն, բովանդա-
կապես զորություն և անպարտելի կարո-
ղություն:
Քոնն են՝ փրկություն, կենդանություն, նորո-
գություն, ողորմություն,
Միանգամայն և քաղցրություն, արքայություն,
անկեղծություն
Եվ փա՛ռք հավիտյանս. ամեն:

Արդի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Ինչպես որ առանց Քրիստոս Աստուծո մեր հոգիներին փրկութիւն չկա,
եւ ոչ էլ առանց աչքի տեսողութեան՝ լույսի
զվարճանք,
եւ կամ արևի քաղցրութիւն՝ առանց արևածագի,
Այսպես էլ առանց ծածուկ մեղքերի խոստովանութեան
եւ ինքնապարսավ մեղադրանքների՝ չկա քավութիւն:
Զի քեզ ի՞նչ օգուտ քո մաքրութիւնից, փարիսեցու հետ եթե դու դատվես,
եւ կամ ի՞նչ վնաս ինձ իմ մեղքերից, թե մաքսավորի հետ պիտի գովվեմ,
Կամ ո՞ր պարսավեց Հովել մարգարեն, երիցս կրկնելով եղկութիւնն անձի,
Կամ մեղադրել կարո՞ղ է մի սուրբ՝ մեծագույն օրը հաշվելու համար¹.

¹ Յովել Ա. 15, Բ. 11

Եսային ինչպե՞ս և ինչո՞ւ պիտի դիտվի պղծա-
չուրթ¹,

Որ Իսրայելի տան արարքներից մնաց միշտ հե-
ռու.

Եվ Հիսուսն ինչո՞ւ մեղավոր լինի աղամյան
մարմնով՝

Կարեկցելով ինձ՝ հանցավորապես Հորը աղո-
թած լինելու համար.

Կամ ինչպե՞ս մեկնել միտքն այս առակի.—

«Սիրտն իմաստունի՝ սգատան մեջ է,

Իսկ սիրտն անմտի՝ ուրախության տան»²:

Զի նա, որ Աղամի սխալն իր անձին չի վերագ-
րում

Եվ բոլորի մեղքերը չի համարում իրենը,—

Ինչպես Երջանիկն այն արքաներից, որ մեղավոր
էր համարում իրեն հայրերի գործած հան-
ցանքների մեջ,—

Դրանով իսկ նա մեղանչում է խիստ և կորցնում
իր արդարությունը,

Ինչպես մեկը, որ անախտակիր է կարծում
մարդկային բնությունը իր,

Եվ սիրտը երբեք չի կարող բերկրել այն զվար-
թությամբ,

Որ պարգևում է ավետումն հույսի, եթե Քրիս-
տոսի առաքյալից սովորած՝

---

¹ Եսայի 2. 5

² Ժողով. Է. 5

Չկարողանա տրտմել Աստուծո կամքի համա-
ձայն, ինչպես ասված է¹:

Բ

Արդ, ըղձալի է ինձ այստեղ հիշել հոգևոր այն
հանճարեղի

Խրատն հինավուրց, և սակայն միշտ նոր, որ
Տերն իսկ կրկնեց².

Ամբարիշտների նանրախորհուրդ ժողովներում
Չգնալ նստել հպարտների առաջին բարձին,—
Որից հաստատուն ուխտ ու պայմանով՝ հրա-
ժարվեցին Դավիթն ու Երեմիան,—

Այլ իրենց մեղքով խիստ ամոթահար մեծ
դատաստանի հատուցման ահով սասա-
նածների սրտանց զղջացածների հետ՝

Եվ խոնարհ կամքով հավասարվել հետիններին
այստեղ երկրի վրա.

Սրանցով է, որ բերկրում է բարձրյալ Աստվածն
ու պարարվում:

Եվ այսպես ահա, ես էլ նրանց հետ, հետևելով
այդ խրատին,

Համարձակվում եմ նախադաս լինել բազմա-
կանների հետ երանելի:

Այսպիսով զերծ կլինենք մարգարեի մեղադրա-
կան այս խոսքերից,

Որն ակնարկում է վեսերից ոմանց.

¹ Բ. Կորնթ. Է. 10

² Ղուկ. ԺԴ. 8

«Մի՛ մոտենար ինձ, զի մաքուր եմ ես, և ո՞վ
կարող է նայել ինձ»:
Երջանիկ Դավթի անասՀման խոնարհուԹյունից
օգտվելով՝ կարող կլինեմ նրա հետ ասել.—
«Որպես անասուն համարվեցի ես՝ զգայազուրկ
եղած,
Վրա հասան չարիքներն ու ինձ պաշարեցին.
Նեխեցին վերքերս ու փտեցին անբժշկելի՛ անզ-
գամուԹյան պատճառով»,
Ինչպես նաև Ասորեստանում՝ ընտիր, անարատ
անձերից ոմանց
Ինքնադատական կշտամբանքները մեղապար-
տուԹյան,
Որոնցից Եզր մեծ քահանայի այս խոսքն եմ
ահա կրկնում ես ինքս.
«Ոչ իսկ երեսն իմ կարող եմ առ քեզ բարձրաց-
նել, Աստվա՛ծ»:

Գ

Արդ, ես ճշգրիտ պատկերս ամենայն մարդկանց,
Խառնելով մեղքերս նրանց մեղքերին,
Եվ նրանցով դառնուԹյունն իմ կրկնակի ավե-
լացնելով՝
Հեծեծեմ պիտի նրանց հետ դարձյալ,
Թեպետև պետք չէ գարչ գույնի վրա նոր տգե-
ղուԹյուն ավելացնել:
Ահա և հիմա ես մեղանչեցի, զի անմտուԹյամբ
գործեցի քեզ անհաճելին՝ բազում հանցա-
վոր սխալանքներով:

Նայիր ինձ, գթա՛ծ, ինչպես որ երբեմն ուրացու-
 թյան մեջ բռնված Պետրոսին¹,
 Զի ծայր աստիճան ես ունայնացա:
 Քո ողորմության ճառագայթը ծագիր ինձ վրա,
 համա՛կ բարերարություն,
 Որպեսզի, ո՛վ Տեր, քո օրհնությունն ընդունե-
 լով՝
 Արդարանամ, կենդանանամ և լինեմ մաքուր
 ինձ լիող մեղքերից, որոնք դո՛ւ չես ստեղծել:
 Մեղապարտ ձեռքերս քեզ պարզելու համար-
 ձակություն չունեմ.
 Մինչև որ մոտեցնես քո օրհնյալ աջը դատա-
 պարտյալիս նորոգելու:
 Արդ, հաղթի՛ր դարձյալ համառությանս քո հե-
 գությամբ
 Եվ գալով դեպի ինձ մարդասիրաբար,
 Եվ քո բացարձակ ու կատարյալ կարողությամբ
 Ների՛ր առաջին, միջին և վերջին մեղքերս բո-
 լոր,
 Ո՛վ անհասներին հասնող, լույս արդարների,
 Քրիստոս թագավոր:

Դ

Արժանի չեմ ես քո օրհնյալ անունն հիշելու,
 Զի հանցավոր եմ մահացու կերպով բարեգոր-
 ծիդ հանդեպ,
 Կնիքիդ հանդեպ ու շնորհիդ,

¹ Սաղմ. Ա. 1, ԻԵ. 4-5

Փչումիդ ու պարգևիդ,
 Ավանդիդ, ձիրքիդ և անունիդ,
 Որդեգրությանդ,
 Արքայական պատվիդ ու պատկերիդ,
 Դրոշմիդ, օծումիդ ու ճոխությանդ,
 Համարձակությանդ և ընտանությանդ,
 Կյանքիդ, լույսիդ ու երանությանդ,
 Պսակիդ անկապտելի և խոստումներիդ ծածկ-
 ված,
 Որոնք, Տե՛ր Քրիստոս, բազում ձևերով ավետե-
 ցիր ինձ՝
 Համառողիս, իժիս և քարբիս, և ամուր խոցված
 խուլ ականջներիս:
 Քո շարունակ ավելացող բարության դիմաց՝
 Բազմապատկվեցին չարություններն իմ և ինձ
 կործանեցին իսպառ,
 Զատելով կյանքից, կապեցին մահվան,
 Ծառա կարգելով ապականության:
 Արդ, դու ես միայն իրավակշիռ և ճշմարտա-
 դատ, ո՛վ բարերար և օրհնյալդ գթության
 մեջ.
 Ես մեղանչեցի քո դեմ՝ գործելով անօրենու-
 թյուն, եղա անիրավ,
 Եվ որի համար եղծվեցի ու զեղծվեցի,
 Հանցավորապես ամբարշտացա,
 Ու չլսեցի քո խոսքը գովված, խոստովանված ու
 երկրպագված:
 Դու ինքդ իսկ երևացիր անճառելի քո սիրով,

Որը գրել իսկ դժվարին է խիստ և նշանակելը՝
սարսափելի:
Քեզ արդարութուն և փառք, և մշտնջենական
գովութուն,
Իսկ ինձ՝ ամոթապարտիս քո դեմ, խնամակա՛լ,
Քավութուն և ողորմութուն և բժշկութուն,
Օգնութուն և պահպանութուն սրտի ու հոգու.
Բարեբանյալդ ըստ ամենայնի
հավիտյանս. ամեն:

Բան ԵՆ

Արդի խորհերից խոսի Լսարո-Չո Աւեր

Ա

Արդ, ես մահացուս ամենապատիր՝ երկրածնի՛
միթե պաղատեցի մի,

Որին ընդունայն է աղաղակել.

Մահկանացուի՞ միթե բանական,

Որից փրկությունն հուսալը լինի սնտտի ու սուտ.

Ոմն եղծականի՞,

Որի զորությունն անուժ խոսքի պես լինի զուր,
նանիր.

Երկրավոր գահակալ իշխանների՞,

Որոնց բարիքներն էլ իրենց նման լինեն անցա-
վոր.

Հարազատ եղբո՞ր,

Որն ինքն էլ կարոտ լինի իր անձի անգորրու-
թյանը.

Հո՞րն իմ երկրավոր,

Որի օրերի նվազության հետ խնամքն էլ է պա-
կասել.

Ինձ ծնող մո՞րս,

Որ հրաժարված լինելով կյանքից՝ գու՞թն է ցա-
մաքել.

Արդյոք աշխարհի թագավորներին^օ,
Որոնք մեռցնելու, քան թե կյանք տալու հնարք-
ներ են միշտ մտածում միայն,—
Այլ քե՛զ դիմեցի, բարերա՛ր Աստված, օրհնյալ
ի բարձունս,
Որ կենդանի ես և կենդանություն կտաս բոլո-
րին.
Եվ մահից հետո էլ անեղծապես կարող ես նո-
րոգել:

Բ

Եթե քեզանից փախչենք, դու մեր ետևից կվա-
զես.
Եթե տկարանանք, կզորացնես.
Եթե շեղվենք, դու մեզ շիտակ շավիղի վրա կհա-
նես.
Եթե պատկառենք, կքաջալերես.
Եթե հիվանդանանք հոգով ու մարմնով, կբժշկես,
Եթե զարչանանք մեղքերով, կմաքրես.
Եթե ստենք, քո ճշմարտութեամբ դու մեզ կուղ-
ղես.
Եթե գլորվենք անդունդներ անտակ, երկինքը
ցույց կտաս մեզ.
Եթե մենք չուզենք մեր կամքից դառնալ, դու
կդարձնես.
Եթե մեղանչենք, կողբաս, եթե արդարանանք,
կժպտես.
Եթե օտարանանք, կսգաս, եթե մոտենանք, կտո-
նես.

Եթե տանք, կընդունես, եթե դանդաղենք, կհամբերես.

Եթե մենք ապերախտ լինենք, դու առատապես կչնորհես.

Եթե թուլանանք, կտրտմես, եթե արիանանք, կխնդաս:

Գ

Հարյուրերկուերորդ սաղմոսն օրհնաբան և հրաշագեղ սփոփում է սիրտն իմ վհատյալի.

Եվ ավետում է ինձ կյանքի մեծ հույս, որպես հավաստիք անձիս փրկության.

Հաղթահարում է դեերին բոլոր և բանսարկուին մատնում վարանքի,

Ինչպես տերունի խաչի նշանը պանծալի, բարեբախտ և հրաշափառ,

Անխոնարհելի բարձրությամբ լուսո և անպարտելի գորությամբ վերնույն

Ախոյան է նա կանգնել անհողողդ անշարժելի հավերժ-հավիտյան

Ընդդեմ բռնության անբարեբարո Բելիարի:

Նա ունի իր մեջ գիտուն, հետամուտ մտքերի համար հոգեչահ գանձեր,

Որոնք բերում են մահվան՝ պարտություն, մեղքերին՝ լուծում,

Կրկնակի հույսեր՝ ա՛յս և անվախճան կյանքերի համար,

Եվ արդարներին՝ անեղձանելի նորոգման խոստում,

Բարեհրավեր և կենդանատու կանոններ՝ գրված
Աստուծո Հոգով:

Եվ ոչ միայն այդ, այլ բոլոր երգերն էլ սաղմոս-
ների՝

Մի-մի կտակ են մարդկության համար կենդա-
նագրված,

Որոնք, արդարև, մաքուր սրտերին են տեսա-
նելի:

Դ

Նախկին օրենքը, որ նոր օրենքի օրինակն էր
թույլ¹,

Որպես առաջին անգամ տեղ հասնող մեծ ավե-
տագիր կյանքի կործանման՝

Երկնակրոն, վերնակենցաղ և մի՛շտ անճառելի
կյանքի ավետիս

Ու վստահություն էր պարունակում,

Եվ սակայն գրվածքն այդ

Ջնջելի էր և նրա օրինակն՝ այլայլելի.

Հուսահատ հանցավորներին դատապարտելու
պաշտոն ուներ նա,

Երկրային մի կտակ էր այն խափանելի և տկար
միջնորդ հաշտարարության,

Եվ որով՝ խոսքերն աղոթողների անկատար էին:

Այդ մասին ստույգ վկայում է փրկությունը
Մանասելի՝

Նրա այնքան շատ և անբուժելի վերքերից հետո.

¹ Եբր. Է. Ը. Ժ. գլուխները և Բ. Կորնթ. Դ. 7-9

Նա, որ արդարների արյունով լցրեց մեծ թագա-
 վորին նվիրված
 Հրաշանուն քաղաքն հայրենի, ըստ մարգարեա-
 գիր անսուտ պատմության¹:
 Նա, որ տեսանողներից մեծին իսկ՝ բազմերախտ
 պաշտպան իր դաստիարակին,
 Նախնակերտ հարկի տեսչին սղոցեց մահվան
 մեքենայով,
 Եվ մարմինն երկու կտոր անելով՝ մաշեց դժնդակ
 չարչարանքներով,
 Ապստամբության խորհրդով կտրած փրկանակն
 հույսի:
 Դրա հետ մի այլ չարություն էլ նա գործեց մո-
 լեգին.
 Ընդդեմ բարձրյալի հանդգնեց մղել նա քրեա-
 կան մի աստվածամարտ,
 Քանզի չամաչեց երբեք՝ Արարչի պատիվն ու
 անունը յուրաքնակ խորանից մերժել,
 Եվ հալածելով Աստուծո Հոգին՝ ինքը Բելիարի
 հետ համաձայնեց:
 Քանզի նույն այդ տաճարը տիրական՝ Արարչի
 խնկարկոթյանը սահմանված,
 Երկրային հռչակավոր հանդիսատեղին, ազգե-
 րին սարսափ ազդող սրբավայրը,
 Որտեղ տեսիլներն հրեշտակային և աստվածա-
 յին հրամաններն հաղթող՝
 Լուսավոր, պայծառ հայտնությամբ էին ծա-
 նուցվում,

¹ Դ. Թագ. ԺԱ. Երեմ. ԺԹ. 4-5

Այդտեղ, այդ երկնանման, սքանչելատես վայրը
 ահազդու քարուքանդ արավ
 Եվ քառադիմակ ու նախանձարկու Քևան անու-
 նով մի կուռքի համար¹
 Նա հույժ գարշելի պաշտոնատեղի ու դիվաճեն-
 ճեր գոհարան դարձրեց:
 Զրկելով երկնավոր թագավորին իր կյանքից
 արքայական,
 Ամենահարուստին իր ստացվածքներից թա-
 փուր թողնելով,
 Եվ տանուտերին արած անհանգիստ ու տա-
 տանյալ թափառական՝
 Բեեզզեբուզի² ձեղունը նկարագարդեց և ահեղ
 անունը վտարեց նրանից.
 Գերի վարելով գովյալի ավանդը, ողբալի կեր-
 պով նվագեցրեց ողորմածի մասը.
 Լույսի սրահը ապարանք շինեց փոքր աղվեսի
 համար
 Եվ ամեն ինչ ունեցողին ոչ իսկ մի տաղավար
 թողեց՝ իր գլուխը դնելու.
 Հզորի ցանկապատը քանդելով՝
 Արյամբ սրսկված սեղանն այն մեծախորհուրդ

¹ Ս. Գրքի եբրայական բնագրում Քիուն կամ Քիոն է կոչվում այս աստվածը (Ամվս. Ե. 26), որը յոթանասնիցը թարգմանում է՝ Ռեբան և որը, ըստ ասորաց, արաբացոց և պարսից՝ նույն ինքը Երևակ աստղի կուռքն է: Քառադեն է կոչվում նա, որովհետև ըստ Եվսեբիոսի՝ չորս աչք ուներ, կամ, ըստ այլոց՝ չորեքկողմյան խարսխի վրա էր դրված:

² Ակկարոնի ճանճիկ աստվածն է:

Հատկացրեց բախտագուշակության ու հմայություններին:

Լայն ճանապարհներ բացեց բազմաթիվ գայթակղումների համար,
Դառնալով ինքը կորստյան հովիվ սատակման հոտին

Եվ մոլորության բուռն վարդապետ.

Եվ այդ բոլորը նա արավ, գիտենալով հանդերձ կրոնի օրենքները ողջ

Եվ ունենալով Դավթին նմանակից հայր՝ մեծ եղեկիան:

Ե

Այսպես, նա այնքան չարիքներ գործեց, որ մինչև անգամ պատիվն Աստուծո,

Որն արքայական փառք ընծայեց նրան, հայհոյեց ու թշնամանեց,

Եվ սրախողխող սպանեց բազում աղոթողների:
Եղավ նա ընտանի դավաճան, մերձավոր վատնիչ,

Հարազատ սատակիչ, մեղսակից սպանող:

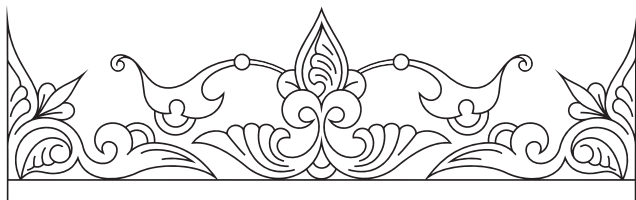
Ձէր կարող դառնալ նա Աստծուն կրկին, զի ուրացել էր նրան.

Ձէր կարող հիշել Աբրահամին, զի խորթացել էր նրանից.

Ձէր կարող Իսահակով աղոթել, զի նզովված էր նրանից.

Ձէր կարող Իսրայելով պարծենալ, զի տարագիր էր այդ մեծախորհուրդ կոչման շնորհից.

Ձէր կարող դավթյան երգը երգել, զի կշտամբիչն էր նրա.
 Ձէր կարող մոտենալ քավարանին, զի պղծել էր այն.
 Ձէր կարող ապավինել աստվածագիծ տապանակին,
 Զի այն գարշելի ձուլածոյի հետ էր փոխանակել.
 Ձէր կարող Մովսեսին դիմել, զի անքավելի էին իր մեղքերը նրա հանդեպ.
 Ձէր կարող աղաչել Ահարոնին, զի հանցապարտ էր նրա առջև:
 Ձէր կարող դիմել մարգարէների խմբին մերձավոր, զի նրանց սպանողն էր նա:
 Սակայն և այնպէս նրա մեղքերին քավութիւնն եղավ
 Եվ արքունի իշխանությամբ դարձյալ պարգևատրվեց,
 Որպեսզի քեզ համար, ո՛վ բարերար,
 Սերնդեսերունդ և դարե ի դար գովեստներ անճառ և անլռելի ավելացնես դու,
 Եվ դարպասն հուլսի՝ մտնելու համար միշտ անփակ պահես,
 Ի փառս քո բարձրութեան և ի փրկութիւնն դատապարտյալիս,
 Ո՛վ անմահական պարգևների տվիչ Քրիստոս,
 Գովյա՛լդ հավիտյան. ամեն:

Բան ԵԲ

Արդի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Օրհնյա՛լ տիրապես էությանդ մեջ,
Անսահմանելի, անփոփոխելի, իսկապես բարի,
Պաշտում խնկելի և երջանկություն խոստովա-
նելի ամենայն երկրի,
Հարատև հուշի ամենապատրաստ դու հայտ-
նություն,
Գթած, ողորմած, որ չես պահում ոխ մի ակն-
թարթ իսկ
Ընդդեմ բազմամյա մեղանշումների:
Անսահման առավելությամբ և հրաշապես
զարմանալի,
Ավելի, քան թե երբևէ բոլոր նախահայրերին,
Դու քո երկնահոս և բարեբանյալ վտակները
ողորմության
Նոր շնորհաբաշխությամբ՝ մեկի տեղ կրկնակի
հաճեցիր հեղել:

Երբեմնի անձուկ լուսամուտը¹ այն, որտեղից
 հազիվ, ըստ Սողոմոնի,
 Չափավոր գիտությունների աղոտ նշույլներն
 էին թափանցում,
 Դու, ինչպես նրա, այնպես նաև ինձ՝ թշվառիս
 համար բացիր ընդարձակ,
 Առագաստն այն անջրպետող, որ արգելում էր
 Մուտքն աստվածային ողորմության ճրի պար-
 գեւների:
 Անցյալում՝ ավետավոր հիշատակումների հետ
 Պատկերավոր օրինակներով ասացիր դու մեզ.
 «Դարձեք դուք ինձ, և ես ձեզ պիտի դառնամ»²,
 Կամ՝ «Երբ կդառնաս ու կհառաչես, այնժամ
 դու կապրես».
 Եվ կամ թե՛ «Աղջամուղջի սեուլթյունը դու կփո-
 խարկես ձյան պայծառության,
 Եվ արյամբ ներկված մարդկանց դու կդարձնես
 գեղմի պես մաքուր ըստ Եսայու և Չաքա-
 րիայի,
 Թե՛ բարկությանդ մեջ ողորմությունդ էլ ես
 մտաբերում.
 Թե՛ Իսրայելի քաղաքները անապատանան պիտի
 Եվ ապա դարձյալ դառնան բնակելի.
 Թե՛ ճանապարհները պիտի ամայանան առ ի
 չգոյե մարդկանց.

¹ Ակնարկություն՝ տաճարի երկու փոքրիկ պատուհաններից մտնող զույգ լույսի, որը խորհրդաբար հասկանում է իբր հիմն տնօրենության մեջ ծագած նոր շնորհների լույսը:

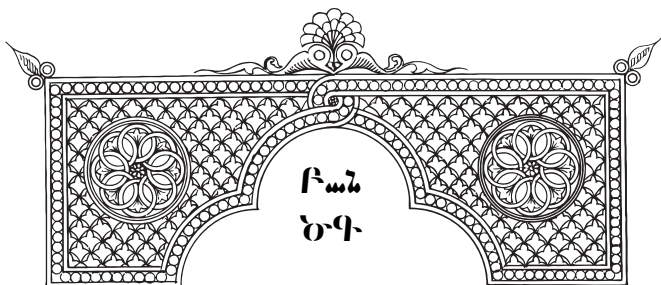
² Եսայի Լ. 15, Չաք. Ա. 3, Մաղաք. Գ. 7

Եվ ապա դարձյալ դառնան բանուկ.
Թե՛ պիտի թուլանան ոգու սովով և քո ձեռքով
դարձյալ զորանան.
Թե՛ Աստված զայրագին իր տեղը պիտի գնա
Եվ պիտի դառնա դարձյալ ողորմությամբ.
Կթողնի նա մեզ՝ բայց և՛ կների
Կսաստի թեև ու կսպառնա, բայց և կրկին
կպաշտպանի.
Եվ մինչ խռովահույզ է սիրտը նրա՝ կշարժվի
գուլթն իր խնամքների:

Բ

Մարգարեների խոսքերն այս խնկելի,
Որոնք քո օրհնյալ գալստյան հրամանն էին
ազդարարում առաջուց.
Եվ որ հնար չէ նյութեղեն լեզվով բոլորը թվել,
քանզի անբավ են,
Օրինակներ են, նմանություններ նվազ, փոքր
ու հին, ժամանակավոր՝
Քո ավետավոր հայտնության և խաչիդ փրկա-
գործության համեմատությամբ:
Դու ամենուրեք կառուցեցիր խորաններ՝ քո ար-
յան ուխտի վկայության,
Որոնք մեծաբարբառ աղաղակում են միշտ՝
Աբելի մահվան դատակնիքից ավելի բարձրա-
ձայն հռչակելով,
Հաղթանակը բարի պատերազմիդ
Հանուն երկրորդ և անմահ կյանքի շնորհների՝

Մկրտութեան, հարութեան, նորոգութեան,
Ընտանութեան քեզ հետ և քո Սուրբ Հոգու
միավորութեան,
Քրտութեան, ազատութեան, լուսավորութեան,
Մշտնջենավոր մաքրութեան և ճշմարիտ երանու-
թեան,
Վերնայինների հետ կցորդութեան, անկապուտ
փառքի,
Եվ մեր շուրթերի՝ բարձրյալին ուղղած աղաչո-
ղական հաշտարար խոսքի:
Եվ այն, ինչ ասելն իսկ ահավոր է,
Գրում եմ այստեղ ես ի հիշատակ մեծ երախ-
տիքիդ.
Կարող ենք լինել մենք աստված նույնիսկ՝
չնորհներով ընտիր
Եվ ստեղծողիդ հետ միանալ՝
Տերունի մարմինդ ճաշակելով և խառնվելով կե-
նաց լույսիդ հետ,
Մինչ ըստ Պողոսի՝ չունեն հին օրենքն այսպես
կատարյալ երջանիկ խոստում:
Իսկ դու, փրկութեան՝ քավիչ բոլորի, եկար
հայրենի քո հարստութեամբ
Եվ մեր հույսն առ քեզ անկրճատելի՝ արիր հա-
րատե կատարելապես:
Փա՛ռք, քեզ Հորդ հետ՝ ի գովք Սուրբ Հոգուդ
բարեբանութեան,
Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Արդի խորվերից խոսի Աստուծո Հէր

Ա

Զորութիւնների՛ դու Տեր և թագաւոր բոլոր
գոյութիւնների.

Օրհնաբանված ողորմութիւն և բոլորի Աստ-
ված,

Որ իշխում ես լայնատարած և ընդարձակ
անսահմանութեան վրա,

Դու ես չափն ու քանակութիւնը բոլոր մեծու-
թիւնների,

Մինչ այն աստիճան, որ կարծրը հեղուկ է քեզ
մոտ և լույծը՝ պնդակազմ,

Անհնար ոչինչ չկա քեզ համար, ո՛վ դու հաղ-
թական զորութիւն ահեղ.

Հուրը զովասուն ցող է քեզ համար և անձրևը՝
բոց կիզանողական:

Քարին կարող ես դու կյանք ներշնչել ու տալ
կերպարանք,

Եվ բանականին դարձնել անխոս և անշունչ ար-
ձան:

Պատվի ես արժանացնում դու քեզ ողորդող մե-
ղապարտին
Եվ կարծեցյալ մաքուրին՝ արդար քննությամբ
դատապարտում:
Մահամերձին բարի բերկրությամբ արձակում
ես դու,
Եվ ամոթահարին՝ օծությամբ դարձնում զվար-
թերես:
Ոտքի ես հանում թակարդի մեջ գլորվածին
Եվ սասանյալին ապահով վեմի վրա հաստա-
տում:
Հիվանդին բազմահառաջ՝ երջանկացնում ես դու,
Առաջ զնացածին ետ դարձնում վերստին:
Եվ երբ սպառվում են բարիքները մեզ համար,
Այնժամ դու է՛լ ավելի զարմանաաքանչ գործեր
ես կատարում,
Քանզի դու գիտես ներել մեր մեղքերն ու անօ-
րենությունները ջնջել.
Քավիչ լինել անիրավությունների և մեր մեղ-
քերը չհիշել,
Ինչպես գրում են Եսային և Երեմիան:

Բ

Եվ քանզի այս նոր փրկության շնորհներին
գոհաբանությամբ հետևելով
Եվ տեսնելով նրանց շատությունն անբավ, լուե-
ցի իսկույն ու պապանձվեցի.

Ուստի և ահա՛ հիշելով դարձյալ լույսիդ
 անսպառ բարիքներն ամեն,
 Որոնք քո կողմից պարգևված են ինձ՝ համառ
 թշվառիս,
 Քո՛ աղերսով՝ քե՛զ պիտի պաղատեմ,
 Իմ այս մատյանի խոսքերին դարձյալ համարեց-
 նելով
 Թախծությամբ լեցուն հեծեծագին բազմաթիվ
 տողեր:
 Սակայն ի հաճույս տվողիդ պիտի առնեմ ու
 խառնեմ՝
 Ցավերի հետ՝ դեղ,
 Վհատության հետ՝ խրախույս,
 Հուսահատության հետ՝ հիշատակն անվան
 հաստողիդ,
 Տխրությանս հետ՝ սփոփանքը քո,
 Դառնությանս հետ՝ քաղցրությունը կենարա-
 րիդ,
 Օրենքի պատժի հետ՝ քո շնորհը,
 Անիծապարտության հետ՝ օրհնությունդ ազա-
 տարար,
 Մարմնի մահվան հետ՝ նորոգությունդ կատար-
 յալ:

Գ

Հավատում ես ես հզորիդ խոսքին և հաստա-
 տում այն.
 Լսի՛ր դու սրտիս լուռությունը, Տե՛ր Հիսուս,

Որը դեպի քեզ մեծաձայն հնչումն է երկարա-
գոչ:

Մարմնակիրց ու պատկերակիրց լինելով մեզ հետ,
Ինչպես անօրինակ քահանայապետ, օրինակի
լուծը խորտակելով.

Անասունների տեղ մահվամբ զենված,
Բարեբանված մարմնիդ նվիրումով
Անմահապես մատուցվում ես միշտ և քավու-
թյուն շնորհում աննվազորեն

Ոչ միայն սակավ մեղանչողներին, այլ նաև
նրանց.

Որոնք փրկության ոչ մի հույս չունեն:

Կյանքը մեղքի մեջ մեր մարմնի համար ինչքա՞ն
կարող է տևական լինել,

Եթե մինչև իսկ բյուր-բյուր տարիներ երկա-
րաձգվի,

Երբ դու Աստվածդ զենումն հոժար կամքով
հանձն առած,

Մահն համբերությամբ տարար՝ բաշխվելով ի
քավություն մեզ:

Աղբյու՛րդ մաքրության, ոչ թե մահապարտ լի-
նելով ես դու զոհվում օրեցօր.

Այլ որպեսզի մեզ հաշտեցնես Հորդ հետ՝ հա-
ճեցնելով նրան,

Քո կամքով, Հոգուդ գործակցությամբ՝ մա-
տուցվում ես միշտ:

Իսկ դու, բոլորի Աստվածդ անքնին, իմ պատ-
կերով՝ ինձ՝

Փրկուլթյանս համար, իմ անունից,
Որպես թե ես ինքս կցորդվելով՝ միացած լինելի
Նույն մարմնով պարունակված էությանդ հետ,
Ո՛վ բարերար, ինձ համար և իմ կերպարանքով,
Փոխ առնելով իմ պարտքերը և անպարտելիդ
մահ ընդունելով

Մահապարտիս պատիժն ու պատուհասը
Որպես թե կամավոր կերպով քո փոխարեն ես
կկրեմ,–

Բազմիցս մեռնելով՝ մնում ես դարձյալ կենդա-
նի:

Ոչ թե ուրացողների ձեռքով, այլ հավատացող-
ների հավատքով է,

Որ նվիրվում ես դու աստվածորեն ու բաշխ-
վում անհատնում մասերով:

Դ

Ոմն աղոթավոր¹, կուռքերի մի պաշտոնատար
Այս մասին մի մեծ և անկշռելի դատողություն
էր անում,

Հույս տալով իրեն անհարմարագիր խոսքով
այսպիսի.

«Հավատում ես ես տիրանալ փառքի և երջան-
կության,

Երբ հասնի վախճանն անցավոր մարմնիս»:

Այդ նույն խորհրդի միջոցով, քան թե մարտի-
րոսությամբ,

¹ Դարձի եկած կռապաշտը

Եվ կամ ուղղելով ընթացքս թշվառ:
Բայց նկատեցի, որ նա անճառությունն այս
խորհրդի դավանում էր այնպես,
Թե մաքուրներն իսկ, առանց նվիրման այս հի-
շատակին,
Թե գոնե հոգով խառնվելով այդ մեծ հրաշակեր-
տության հետ՝
Չեն կարող իսկապես բոլորովին կատարյալ
դառնալ:
Եվ ապա ասում էր նա հուսալով վստահապես՝
«Մեղավորիս համար դու կրկնապես մատուցվե-
ցիր և եղար իմ եսը ճշմարտապես՝
Քո համեղության փոխարեն դառնությունն իմ
առնելով,
Եվ քո իսկ մարմնով՝ լուսեղեն կյանքի նշխա-
րովդ դու պատարագվեցիր»:
Եվ սակայն, քանզի վերնատան մեջ, առաջին
անգամ,
Բարեշնորհ հաղորդության խորհրդի ժամանակ,
Որպես անհնար և անբուժելի մեղքերի դարման՝
Նա բաշխեց մարմինն ու արյունը իր որպես քա-
վություն,–
Ուստի և, ահա, հաղորդությունն այս վեր է դա-
սում նա,
Քան թե վկայվածի նահատակությունն արյամբ
կատարված:
Այս օրինակով համոզված էր նա և հավատաց-
նում էր միանգամայն,

Թե այս փրկանքով հնարավոր է հասնել հար-
գանքի և փառքի տիրանալ,
Քան թե քավությամբ և ողորմությամբ կամ
չնորհումով.
Զի աստվածային զորությունը վեր է, քան թե
մարդկայինը,
Եվ աստվածախառն տիրական մարմնի կամա-
վորական նվիրումն է վեհ,
Քան անասնական սպանդի մատուցումը.
Անմահը, քան թե մահկանացուն,
Լույսը ահավոր, քան թե խավարը,
Հավիտենականը, քան թե անցավորը,
Բարձրյալը, քան թե երկրավորը,
Անստեղծը, քան թե եղածը,
Իսկությամբ բարին, քան թե բնությամբ վատը.
Մանավանդ որ իր ձեռքն է կամենալն ու կեն-
սագործելը,
Տալով օրհնության առիթ և ոչ թե պատճառ՝
դառն անեծքների:

Ե

Աղաչում եմ, գթա՛ծ, տուր հոգով-սրտով խոց-
վածիս
Երկնուց ընծայված կենաց դեղը քո:
Քաղցրությամբ, Տե՛ր, մոտեցիր դու ինձ՝ բա-
զում մեղքերով ախտավորվածիս.
Ձնջի՛ր պարտքերս, ամենակատա՛ր բավակա-
նություն:

Եվ ճշմարիտ է ինձ համար, իրոք, իմաստն այս
խոսքի,
Թե՛ ստեղծիչդ ամենայնի՛ սրբերի մեջ ես բնակ-
վում։
Ճիշտ է արդարև, թե ինչ որ ցանես, նույնը
կհնձես,
Ինչպես Պողոսն է ասում հիրավի՛
Ցավագին աչքերն արևի տապին տոկալ չեն կա-
րող։
Իսկ դու, բարերար, ստեղծիչդ ամենայնի՛ ոչն-
չությունից,
Գնահատում ես հավես իսկապես դավանելը
քեզ,
Որպես կարող ուժ՝ կյանք տալու համար։
Օրենքով դու չես սահմանափակված, այլ վեր ես
ամեն մի սահմանումից,
Եվ մանավանդ թե կարող ես խզել կանոնի ամեն
տեսակ կապանքներ,
Մնալով միայն ի՛նքդ ավետյաց պայման ու
խոստում
Հույժ տարակուսյալ հանցավորների համար
համորեն։
Եվ քեզ՝ Հոր ու Սուրբ Հոգու
հետ՝ փա՛ռք, իշխանություն
հավիտյանս. ամեն։

Բան Ե՛Դ

Արդի խորվերից խոսի՛ւ Լապո-Չո Հէտ

Ա

Եվ այսպես ահա՛, ողորմում ես դու բոլոր քեզ
վրա հույս դնողներին,

Ո՛վ սկզբնալույս աչքի տեսողութիւնն և սրտի
գիտութեան Հիսուս,

Դո՛ւ ես բարերարում, դո՛ւ ես տալիս կյանք և
անմահութիւն:

Դեպի ինձ դարձիր քո գթութեամբ, և պիտի
պատրաստես իմ դարձը առ քեզ կրկնակի՛
բերկրութեամբ,

Զի առանց քո կամքի չեմ կարող լինել վերանոր-
ոգւում:

Եվ եթե չկամենաս գթալ, չեմ կարող փրկվել
մահապարտս ես:

Եվ կառավարիչդ եթե չհարթես դեպի քեզ բե-
րող ճանապարհը՝

Աջից ու ձախից խորունկ վիհերն ինձ կորուստ
կսպառնան:

Բ

Չեմ պարծենում ես՝ նախատյալս ամեն կողմից,
Չեմ պանծա պարսավյալս,
Չեմ խրոխտում լքյալս,
Չեմ մեծաբանում պապանձյալս,
Չեմ ըմբոստանում ծաղրյալս,
Չեմ երջանկանում եղկելիս, և չեմ արդարանում
ամբարիշտս,
Քանզի, ինչպես առանց սանձակալի երիվարն
ուղիղ ընթանալ չի կարող,
Ո՛չ էլ նավն առանց ղեկավարի կշարժվի առաջ,
Ո՛չ արորն ուղիղ ակոս կբանա առանց մաճկա-
լի,
Եվ ո՛չ զույգ լծերն հարմար կընթանան առանց
հոտաղի,
Ո՛չ ամպը առանց քամու կչվի,
Ո՛չ աստղերն անժամանակ կցնդեն ու կգումար-
վեն.
Եվ արևն առանց տարրեղեն օդի իր շրջանը կբո-
լորի,—
Այդպես նաև ես այդ բոլորի հետ չեմ կարող
անել ոչինչ, ոչ մի բան
Առանց բարեգործիդ ակնարկության և հրա-
մանի:

Զի դու ես միայն, որ կյանք ես տալիս բանա-
 կաններին
 Ու խնամք տանում արարածներին բոլոր-բո-
 վանդակ,
 Եվ քո ձեռքումն է իմ փրկությունը, ըստ սաղ-
 մոսողի:
 Դո՛ւ ես հնչեցնում ամեն հասակի մարդկանց
 ականջին
 Քո ավետաբեր ձայնը խնդալից,—
 «Իմ հանգստին եկեք, սաստիկ հոգնածներ, և ես
 ձեզ պիտի մաքրեմ մեղքերից»:
 Իսկ ինձ ի՞նչ օգուտ լվացումից, եթե պիտի
 դարձյալ դառնամ զազրելի,
 Եվ կամ ի՞նչ օգուտ ճաշակումից, եթե գեհեների
 պիտի մատնվեմ.
 Ինչպե՞ս պարծենամ ես Աբրահամով, երբ խոր-
 թացել եմ նրա գործերից,
 Գարշելի որդիս ամովրացի հոր և մոր՝ քետացի
 կամ քանանացի,
 Ըստ մարգարեական խոսքի՝ կարծես թե ինձ
 համար ասված¹.
 Ժառանգս մերժելի՝ եթովպացի և ո՛չ Սառայի
 արգանդի ծնունդ,
 Ըստ այն առածի, որով տեսանողն ինձ է ակնար-
 կում.
 Ես եղբայրս Շամրինի կամ Գոմորի²,

¹ Եզեկ. ԺԶ. 3, 45

² Եզեկ. ԺԶ. 46

Անլվա և անաղելի
Ծնունդս՝ Ողի և Ողիբայի խակակուլթ և տհաս
պորտի,
Ըստ Եգեկիելի կրկնանախատ կշտամբուլթյան:

Գ

Ինչպես ոմն, որ հողմակոծ ծովի ծփանքների մեջ
Սաստկապես ծեծկված, լլկված ուժգին ու խիստ
տագնապով
Կտարվի՝ ընկած հեղեղագնաց հախուռն հոսան-
քում,
Որ ձեռքի մատներն այս կողմ ու այն կողմ տա-
րուբերելով,
Զերթ գարնանազայր գետերի հուժկու հորձան-
քից քշված,
Ակամա վագքով և թավալգլոր խղճալիորեն,
Ու խառնախռիվ, պղտոր, գարշահոտ, տղմա-
խառն, մամռոտ ջրեր կուլ տալով,
Շնչասպառ իսպառ կքշվի մահաբեր սաստիկ
ցավերով
Ու կխեղդվի ուղխերում սուզված,—
Այդպես եմ և ես՝ եղկելիս, ահա,
Խոսում եմ՝ ու չեմ իմանում,
Գոչում եմ՝ ու ոչինչ չեմ լսում,
Զայն եմ տալիս՝ ու չեմ արթնանում,
Կանչում եմ՝ ու տեղիցս չեմ շարժվում,
Փող եմ հնչեցնում՝ և չեմ գումարվում,
Վիրավորվում եմ՝ ու չեմ զգում,

Ու գարշատեսիլ կուռքերի նման թափուր եմ
իսպառ բարի մտքերի ներգործությունից:
Բերված օրինակն, արդարև, պատկերն է իմ
իսկական,
Բայց ավելի քան ատելի, վատթար և մեղադրելի
Եվ Քրիստոսի կողմից արժանի դատապարտ-
վելու:

Դ

Եվ քանզի անդարձ ճանապարհի համար իմ այս
կտակը,
Որպես հիշատակ աշխարհում գործած մեղքերի՝
թողի ընթերցողներին,
Որ իմ խոսքերով հանապազ աղոթք կարդան առ
Աստված,—
Թող որ այն մնա իբր ընդունելի խոստովանու-
թյան
Ողբաձայն աղերս-աղաղակ ընդմիշտ, ո՛վ ամե-
նակալ,
Եվ գիրն այս՝ մարմնիս, և խոսքը՝ հոգուս տեղ
Թախանձեն թող միշտ անսահմանելուդ,
Իբր անեղծական անմահ մաղթողից ընդունելով
այս աղերսն իմ ձայնով.
Բարեգո՛ւթ, մարդասեր,
օրհնյալ հավիտյանս, ամեն:

Բան ԾԵ

Արարի խորհրդերից խոսոյ Լապո-Չո Հէփ

Ա

Հոգուս թևերով շրջեցի մարդկանց անթիվ
անհամար սերունդների մեջ

Եվ ինքս իմ մեջ կշռագատելով՝ չգտա ոչ ոք ինձ
չափ մեղավոր.

Եվ դրա համար Դավթյան սաղմոսի խոսքերով
սաստիկ,

Որ նմանում է դառն կշտամբող գավազանավոր
կառավարչի,

Պախարակում եմ ինքս ինձ ահա.—

«Ո՞վ կհավասարվի ինձ չարության և անօրե-
նության մեջ»:

Վկայում եմ և ես, կրկին անգամ հաստատելով,
Թե այս խոսքերն իսկապես ինձ են վերաբերում.

Ուստի գտնում եմ ես իրավացի համարել միայն
մեղավոր ինքս ինձ,

Քան թե իմ խոսքերով շատերի դատապարտել:

Այսպիսով, իմ դեմ մեղանշողներին ներելուս
համար՝

Գուցե դու էլ ինձ շնորհես ներում:

Բ

Եվ արդ, այս անգամ հաճոյական ի՞նչ աղա-
չանքներ

Եվ ընդունելի խունկերի անուշ ծուխեր մատու-
ցեմ,

Գովյա՛լ երկնավոր թագավոր Քրիստոս,
Եթե ոչ խնդրել, որ օրհնես ինձնից անիծված-
ներին,

Արձակել կապվածներին և դատապարտվածնե-
րին ազատել,

Բարիք անել նզովվածներին և պսակել թշնա-
մանվածներին,

Սփոփել տրտմածներին և դարմանել խորտակ-
վածներին,

Խնամել խրտնածներին և պատսպարել նենգ-
վածներին,

Եվ մարմնով վիրավորվածներին բժշկել հոգով:
Եթե օրհնությամբ մոտեցա մեկին՝ լսի՛ր,

Իսկ թե անեծքով՝ մի՛ ընդունիր, գթա՛ճ:

Ես տառապյալս ամենաթշվառ, հետինս այս
մատյանով աղոթողների մեջ՝

Բովանդակ հոգով ներեցի իմ դեմ մեղանշողնե-
րին:

Դո՛ւ արգելեցիր իղճը դժնդակ չար անեծքների,
Եվ ես խղճալով իմ հանդեպ բոլոր նենգավոր-
ներին՝

Իմ ամբողջ սրտով ցանկացա նրանց՝ հաշտու-
թյուն գտնել բարիների հետ,

Եվ որոնց համար ծուներ դնելով՝ պաղատեցի ես:
Հապա դու, որ ինձ այցի ես գալու,
Որքա՛ն ավելի պիտի ողորմես, ըստ քո մեծու-
թյան,

Գովյա՛լ խնամակալ, կյանքդ մահկանացուիս,
Հզորդ՝ տկարիս, ամենակարողդ՝ վարանյալիս,
Աղբյուրդ իմաստության՝ հիմարիս և թմրյալիս:
Քանզի սխալվելով սաստիկ, ինչպես խավարին
անընտել սուզակ,

Անզգայապես ես ինքս մահվան ծուղակը ընկա,
Չհասկացա կորուստը, որոգայթն անգիտացա,
Չտեսա որսացող ծածուկ մեքենաները,
Չկասկածեցի կեղծավոր վարմի խաբեությանը,
Չնկատեցի գայթակղությունը ինձ շրջապատած,
Չշոշափեցի պատանդիչ ցանցարկը կարթի,
Չարիքները վրա հասան ինձ,

Եվ ես չկարողացա ճանաչել նրանց, ըստ սաղ-
մոսողի:

Գ

Եվ արդ, ինչպես որ մի հեթանոս իմաստասերի¹
չիմացված մահը չարիք համարել թվաց
իսկ որ ճիշտ,

Ես էլ իմ խոսքով հաստատում եմ այդ.

Քանզի անզգա անասունների պես մեռնում ենք
ու չենք զարհուրում,

¹ Ըստ Եղիշեի՝ «Որպես և ասաց ոմն ի հնույն. «Մահ ոչ իմացյալ՝ մահ է, մահ իմացյալ՝ անմահություն է» - Պլատոնը հավանաբար կամ Կյուրիոն:

Կորչում ենք՝ ու չենք սարսափում,
Թաղվում ենք՝ ու չենք խոնարհում,
Տարագրվում ենք՝ ու չենք տազնապում,
Եղծվում ենք՝ ու չենք զղջում,
Մաշվում ենք՝ ու չենք հասկանում,
Պակասում ենք՝ ու չենք վերալրվում,
Քայլում ենք՝ ու չենք զգուշանում,
Գերվում ենք՝ ու չենք զգում:
Իսկ Հոբ երանելին հանգիստ է անվանում վախ-
ճանը մարդու,
Նույնը սուրբի հետ և ե՛ս կասեի,
Եթե մահացու գործերի բեռը ես չունենայի
վրաս ծանրացած:
Մանավանդ որ որոգայթը գաղտնի է, և այն լա-
րողն աներևույթ,
Եվ ժամանակի տարրը ոչնչից,
Անցյալը անհայտ, և ապառնին կասկածելի,
Ես անհամբեր, և բնությունս թերահավատ,
Ոտքերս անհաստատ, և միտքս ցնդած,
Կրքերս բռնավոր, և բարքս անժուժկալ,
Մարմինս մեղսամակարդ, և ցանկուլթյուններս
երկրասեր,
Դիմադրությունը տնկակից է ինձ և խառնվածքս
ներհակական,
Բնակարանս է կավեղեն, և անձրևներն ուժգ-
նակի,
Կարիքներս անթվելի, և պատահարներն ամե-
նազրավ,

Միտքս չարախնամ, և տենչերս չարակամ,
Կյանքս է միօրյա, և զվարճությունները վաղանց,
Խաբկանքներն են հիմարական, և խաղալիքները
տղայական,
Աշխատություններն ընդունայն, և վայելքներն
երազական,
Ամբարները ոչնչությամբ են լի, և պահեստները
քամով,
Ստվերի եմ նման, և կերպարանքս է ծիծաղելի,
Զի, ըստ Պողոսի, երբ պատվիրանը վրա հասավ,
Ինձ անպատրաստ գտնելով իրեն,
Կենդանացան մեղքերն արդարության երևումով,
Եվ ես մահացա կյանքի համար ու կորստյան
համար կենդանացա:

Դ

Օտարներն ու չարի գունդերը գողացան սրտիս
ստացվածքները,—
Համաձայն Գրքի կանխաբանության,
Որով սկսեց պակասել իմ մեջ իմաստությունը,
ըստ առակողի,
Եվ ավելանալ ո՛չ բարու ցանկությունը:
Հոգուս աչքը չհառեցի կյանքիս գլուխը եղող
Քրիստոսին,
Որպեսզի ուղիղ ճամփով գնայի:
Կամենալով ուժգին վազել՝ սուզվեցի սաստ-
կապես,

Անչափելիին ձգտելով՝ չկարողացա հասնել իմ
չափին,
Փորձելով բարձրանալ մեծագույնին՝ գլորվեցի
ցած,
Երկնային ուղուց՝ անդունդ գահավիժեցի,
Զգուշանալով առավելապես՝ խիստ վնասվեցի,
Ուզելով մնալ ամբողջական՝ մանրապես մաս-
նատվեցի,
Զախի դեմ մրցել կարծելով՝ աջից գայթեցի,
Երկրորդը փնտրելով՝ առաջինը կորցրի,
Աննշանի հետևից գնալով՝ կարևորից զրկվեցի,
Ուխտը պահել ուզելով՝ դաշինքը դրժեցի,
Սովորովթյուններիցս կտրվելով՝ կորուսիչները
գտա,
Փոքրերից փախչելով՝ մեծամեծների մատնվեցի,
Ինչ որ ես ինքս էի ստեղծել՝ դաժան դատախազ
կարգեցի իմ դեմ:
Սրանց բոլորին մատնված գերուս՝ դու ինքդ
միայն կարող ես փրկել,
Մահվան ընծայված հոգիս վերստին կյանքին
դարձնելով,
Զի դու միայն, Տեր Հիսուս, ճանաչվում ես բա-
րերար,
Անսահման փառքով Հոր և Սուրբ Հոգու հետ
Օրհնյա՛լ հավիտյանս. ամեն:

Բան ԵՉ

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Իսկ իմ՝ մահառիթ մեղքերի դժոխարմատ ծառիս
դառն պտուղները,
Որոնք ընտանի թշնամիներ են, հակառակորդ
հարազատներ և որդիներ դավաճան¹
Ստորև պիտ նշեմ մանրամասն ու ցույց տամ
իրենից իսկ անուևով,
Որոնք են ահա՛,—

Բ

Սիրտ նանրախորհուրդ, բերան չարախոս,
Աչք հայրատատես, վրիպալուր ականջ, ձեռքեր
մահաճիգ,
Երիկամուկնք անփորձ, մոլորաշավիղ ոտքեր,
Ընթացք աներկյուղ, խոտորնակի հետք, ծխա-
խառն շունչ,
Գնացք խավարային, լյարդ քարահանգույն,
Դատարկ խորհուրդ, անկայուն կամք, անփո-
փոխ չարիք,

¹ Երեմ. ԺԲ. 8

Բարեմասնություն սասանյալ, հոգի տարագիր,
վաճառված ավանդ:
Վիրավոր գազան, նետահար թռչուն,
Փախստական քարավեժ, բռնված հանցապարտ,
ծովակուր ավազակ:
Նենգավոր զինվոր, անպատրաստ մարտիկ,
անժույժ սպառազեն,
Անաշխույժ մշակ, անխրախույս աղոթավոր,
ստորաքարչ բեմական,
Քահանա անկնդրուկ, օրենուսույց աննվեր:
Դպիր կշտամբված՝ խելագար իմաստակ, անճոռ-
նի ճարտասան:
Կերպարանք անպատկառ, անամոթ դեմք և
լպիրչ երես,
Գույն անհրապույր, տմարդի տիպ, ծանակված
գեղեցկություն,
Խանգարված խորտիկ, գարշելի ճաշակ,
Դադձախեղդ այգի, որդնահար որթ, փշաբեր
պարտեզ,
Հասկ ուտիաճակեր և մեղր՝ դարձած մկների
ճարակ,
Անպաշտպան անկյալ, սնապարծ հուսահատ,
անհամոզ նզովյալ,
Անհաշտ բաժանված, ունայնաբան շաղակրատ,
անասնամիտ գոռոզ,
Անասնորեն ապիրատ, դժոխային ագահ, հան-
դուզն ապերասան,

Մոլեգնուլթյուն անաստված, ձեռնձգուլթյուն
սպանիչ,
Տատասկացան երկրագործ, երջանկուլթյուն
եղկելի,
Վատթարացած մեծուլթյուն, անչքացած վայել-
չուլթյուն,
Տկարացած կարողուլթյուն, խոնարհված բարձ-
րուլթյուն,
Ոտնակոխ փառավորուլթյուն, պատվիրանա-
գանցուլթյուն մշտական և ինքնակամ
սխալանք,
Մատակարար խարդախ, նենգավոր խորհրդա-
կից,
Բարեկամ գժտված, հազարապետ գողամիտ,
Մերձավոր կծծի, բաշխող ժլատ, վերատեսուչ
կարկամ,
Ոգի անկարեկիր, ըղձանքներ անսեր.
Մարդատյաց բարք և անգուլթ աղիք,
Ընթացք անխոհեմ, աներևույթ ախտեր,
Անիծյալ գաղտնիքներ, նախատելի դիպվածներ:
Վաճառական վատնող, շվայտ շահարար, արբե-
ցող պաշտոնյա,
Խարդախ գանձապահ, բանսարկու պատգամա-
վոր, դռնապան քնկոտ:
Աղքատ հպարտ և զլացող մեծատուն:
Դիվանապետ անօրեն, պահապան մատնիչ,
բնակակից չարախոս,
Սուրհանդակ անժաման, մեղապարտ թղթաբեր,

Խռովարար առաքյալ և միջնորդ անմիտ:
Արքա արտալաժ, թագավոր թարմատար, կայսր
    Հոգեկործան,
Իշխան տիրադավ, զրկող զորավար,
Աչառու դատավոր, ինքնագլուխ ռամիկ:
Նախատողի ծաղր, սիրելիի լաց,
Բանագրի պարսավ, հանդիմանողի դատախա-
    զություն:
Քանզի վեհագույն այդ կոչումները ես էի կրում
    երբեմն իրոք,
Իսկ հետո վատթար որակումներին այդ արժա-
    նացա:
Սրանք են ահա և այլ բազմաթիվ խարդախու-
    թյուններն այն վնասակար,
Որոնց մի քանիսից խաբվեցի ես որպես հիմար,
Եվ ոմանց կողմից տկարաբար տիրվեցի,
Ինքս ինձ կամովին մատնելով մահվան:

Գ

Արդ, քեզ ատելի և ինձ դեպի կորուստ տանող
Վերոհիշյալներից որո՞նք ընծայեմ քեզ ի սպաս
    պաշտամունքի.
Ապականությամբ պաշարվածիս որպիսի՞ք ներ-
    կայացնեմ քո ամենասուրբ մեծությանը.
Եվ կամ դու որքա՞ն երկայնամտությամբ պիտի
    համբերես այսքան մեղքերիս.
Որքա՞ն ներես, ինչպե՞ս պիտի լռես,
Եվ մանավանդ ինչպե՞ս պիտի հանդուրժես.

Մահու սատակման արժանուս ինչպե՞ս չենթար-
կես գանակոծության:

Բայց անճառագայթ մթությամբ խավարամած
հոգիներին

Քո ողորմության լույսով հանդիպի՛ր դու,
Բժշկելու, քավելու և կենագործելու համար
նրանց.

Ո՛վ զորեղություն անվթարելի,
քեզ փա՛ռք հավիտյան. ամեն:

Արդի խորվերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Քրիստոս Աստված, անուն ահափոր,
Մեծության տեսակ, տիպար անքնին, բարձրու-
թյան պատկեր,
Անսահման զորություն, կերպարան փրկարար
լույսի,
Պաշտպան դու կյանքի, դո՛ւռ արքայության վե-
րին հանգստի,
Խաղաղության ճանապարհ,
Ապավինություն նորոգ և անտխուր երանու-
թյուն,
Ամենակալ ինքնիշխանություն բոլոր էությունց,
Օրհնության կոչումն, ավետաբար ձայն, բերկ-
րության բարբառ,
Անմահության դեղ,
Որդի՛դ դու անճառ միակ Աստուծո,
Ինչ որ անհնարին է ինձ՝ դյուրին է քեզ համար.
Ինչ որ անհասանելի է ինձ՝ քեզ համար սահ-
մանված է.
Ինչ որ անանց է ինձ՝ մոտիկ է քեզ համար.

Ինչ որ ծածկված է եղկելույս՝ մերձավոր է քո
երանուլթյանը.

Ինչ որ անկարելի ինձ՝ քեզ համար կատարված.
Ինչ որ ինձ համար անկշռելի է՝ քո անճառու-
լթյան համար չափված է.

Ինչ որ հուսահատեցնում է ինձ՝ քեզ սփոփանք
է բերում.

Ինչ որ անբժշկելի է ինձ՝ անվտանգ է քեզ հա-
մար.

Ինչ որ հեծուլթյուն է պատճառում ինձ՝ քեզ հա-
մար խնդառիթ է.

Ինչ որ ծանր է ինձ՝ թեթևագույն է քեզ համար.
Ինչ որ ստեղծված է ինձ համար, զորեղուլթյանդ
համար գրված է.

Ինչ որ ինձ համար կորած է, քո ձեռքումն է
այն,

Ինչ որ անթվելի է ինձ՝ քեզ համար համարված
է.

Ինչ որ ինձ համար մռայլ է, քեզ համար ճառա-
գայթ է.

Ինչ որ ինձ համար անհաշվելի է, բովանդակ-
ված է օրհնյալ ձեռքերիդ մեջ.

Ինչ որ սոսկալի է ինձ՝ հեշտալի է քեզ համար.
Ինչ որ փախչելի է ինձ՝ քեզ համար վանելի է:
Ինչ որ անմատուլյց է ինձ՝ դյուրամատչելի է
քեզ համար.

Ինչ որ մահաբեր է ինձ՝ քո աստվածային զորու-
լթյան համար անգոյուլթյուն է:

Բայց դու, ողորմած Աստված բոլորի, Տեր Հի-
 սուս Քրիստոս,
 Եթե գթաս ինձ, կարող ես ելքի մի հնար գտնել:
 Հանուն քո օրհնյալ Հոր վսեմ փառքի և քո
 Սուրբ Հոգու կամքի գթառատ՝
 Տե՛ս տառապանքներն իմ տաժանելի՛ քեզ հայտ-
 Հանդիման,
 Եվ սրտիս խորքից դատախազ լինելն ինքս իմ
 անձի դեմ:
 Իմ ամենացրված բնության իսկությա՛նը նայիր
 դու
 Եվ բժշկություն պարգևիր իմ վերքերին,
 Տո՛ւր հնարավորություն՝ կորուստից դուրս գա-
 լու,
 Զերծումն՝ բազմամասնյա մահից և կենաց շա-
 վիղ՝ ապականվածիս,
 Նորոգություն եղծյալիս և հույսի մուտք
 ամբարշտիս,
 Եթե ես, հակառակ իմ բնությանը, կամք ցուցա-
 բերեցի այս բոլորն ասելու,
 Հապա դու որքա՛ն ավելի պիտի բարերարես
 ինձ, ինչ որ բնածին և հատուկ է քեզ:
 Եթե փշերից քաղցրահամ պտուղ քաղվեց,
 Քո կենաց ծառից ո՛րքան ավելի անմահական
 համ պիտի ստացվի:
 Եթե ես իմ ատելիների համար քո ողորմությու-
 նը խնդրեցի,

Դու ինչպե՞ս պիտի կրկնակին չտաս քո անսպառ առատությունից ինձ, որ քոնն եմ, ո՛վ ամենագոր:

Գ

Արդ քո մեծությունը տե՛ս, բարձրյալ, և նայելով իմ փոքրության վրա, Ընդունի՛ր սակավ խոստովանությունն անթիվ մեղքերիս,

Ո՛վ դու, որ տեսնում ես բոլորը:

Եվ ինչպես որ հաշվի չառար Վեմի գլորվելը¹, Անտեսի՛ր նույնպես սասանվելը դու փոքրիկ ավազիս.

Ինչպես որ իսկույն վերացրի՛ր Դավթի պատժապարտությունը, երբ ասաց՝ մեղա,

Նույնն արա՛ և ինձ, ո՛վ երկայնամիտ, լսելով ձայնն իմ հեծեծանքների.

Դու, որ բոլորին անաչառությամբ և առատորեն Տալիս ես, որպես հաղթող բարի, բազմիմաստ եվ չես նախատում հետին ստրուկիս, որպես ողորմած և ամենաստեղծ,

Ստացի՛ր կրկին և մի՛ կորցնի ինձ՝ քո արյունով բուժվածիս, գթա՛ծ.

Զի դու կարող ես քավել ու փրկել,

Եվ քեզ վայել է փա՛ռք ամեն

ինչում հավիտյանս. ամեն:

¹ Ակնարկություն՝ Պետրոսի ուրացությանը:

Բան ԾՐ

Արդի խորվերից խոսի Լապո-ժո Հէր

Ա

Օրհնյալ ես դու, Տեր Հիսուս, Հոր հետ՝ բարեհաճ կամքով Սուրբ Հոգու,

Եվ բոլոր օրհնվածներն օրհնյալիցդ օրհնվեցին,
Դո՛ւ միայն օրհնյալ Որդիդ օրհնյալի:

Քեզանից բացի չի՛ք շնչիս իշխող թագավոր,
Քրիստո՛ս:

«Հակոբն,- ասում է Եսային,- օրհնված կլինի
ա՛յն ժամանակ,

Երբ կվերցնեմ մեղքերը նրա»:

Բ

Եվ արդ, ողորմի՛ր ինձ, Տե՛ր բարեգուլթ, համաճայն նախնի քո սովորության,

Եվ օրհնի՛ր անոթդ այս բանական, ըստ Դավթի
և ըստ Մովսեսի,

Որպեսզի խոսքովդ փրկության հասած՝ քավություն գտնեմ քեզնից օրհնվելով:

Հրաշագործի՛ր ինձ աստվածապես, ողորմած
արքա երկնավոր,
Ինչպես որ արի՛ր ԲեթՏեզդայի սրահում հավաք-
ված
Եվ երկար ժամանակ մահի՛ծը ընկած ախտավոր-
ներին:
Դրանցից մեկը այն կրկնակի թերահավատն էր
և երեսունութ տարվա անդամալույծը,
Եվ դու չզլացար նրան քո բժշկարար օգնու-
թյունը,
Գիտենալով նույնիսկ նրա չարությունն անուղ-
ղելի,
Որ նյութեց նա քեզ՝ երախտավորիդ, մեծիդ և
բարերարիդ՝
Մատնության օրը, տիրամարտության դառն
այն գիշերը:
Թեև դու նրան նախօրոք զգուշացրիր,
Թե՛ մի՛ մեղանչիր, որպեսզի կրկին չարիք չգա
քեզ,
Բայց չդադարեց լինել ձեռներեցն ու առաջինը
այն ժանտ մարդկանց մեջ,
Որոնք քեզ խաչին դատապարտեցին¹:
Եվ դու այդպես կախարդ ջատուկի, անհարի՛ր
ընկած
Եվ մահվամբ չոքած չարաշուք մարդուն ողոր-
մեցիր,

---

¹ Ակնարկություն 38 տարվա այն անդամալույծի, որը մատնության գիշերը ապտակեց Յիսուսին՝ իրեն բժշկողին:

Անճա՛ռ բարություն, սխրալի մարդասիրու-
թյուն,
Սարսափելի ներողամտություն, սոսկալի երկայ-
նամտություն,
Անբավելի քաղցրություն, փառատրելի հեզու-
թյուն,
Որ միշտ հաղթվում ես գլթությունից ու չես
թշնամանվում,
Պարտվում ես ողորմությունից ու չես պարսավ-
վում,
Բռնադատվում ես մարդասիրությունից ու չես
արհամարհվում,
Հարկադրվում ես բարությունից ու չես հայհոյ-
վում,
Ստիպվում ես սիրուց ու չես բամբասվում:
Պաղատում ես դու քեզ դարձիս համար ու չես
ձանձրանում,
Վազում ես ապերասանիս հետևից ու չես հոգ-
նում,
Չայնում ես չլսողիս ու չես սրամտում,
Շտապում ես մեղկացյալիս մոտ ու կանգ չես
առնում:
Չարիս համար բարի ես և ամենապարտիս հա-
մար ներող,
Քավիչ ես մեղավորիս համար և խավարյալիս
լույս,
Եվ մահացածիս համար կյանք ես դու:

Այսպես են ասում բոլոր հոգեշունչ գրքերն օգ-
տակար,
Եվ որոնք հաճախ ծնում են անճառ և զարմա-
նալի երկնավոր պտուղներ:
Ասա՛ նաև ինձ՝ թշվառիս, օրհնյա՛լ ամենա-
պարզև,—
«Վե՛ր կաց ու վերցրու մեղքերի մահիճը կոր-
ծանվածիդ,
Եվ իմ հետևից արի, որ հասնես անհոգնում
կյանքի խաղաղ հանգստին»:
Քո հրամանի ամենակարող սուսերով կտրի՛ր
Կապանքները պիրկ և դժոխային երիզապատ-
ված իմ մահազգեստի
Եվ մահասարսուռ սաստկությամբ խեղդող
հանգուլյցները քանդի՛ր,
Ուղարկելով ինձ՝ մահվան արժանուս, քո աստ-
վածային կենսաբեր խոսքով
Դեպի վեր՝ անանց, հավերժ բերկրության ազա-
տության մեջ:
Մի՛ կենագործիր տակավ-տակավ և մի՛ ձգձգիր
օրեցօր երբեք,
Որ հետզհետե մեղքերի բեռան ծանրությունն
ստվար
Չճնչի ազդրերս ու չկուացնի ինձ ի վար՝ դժոխ-
քին նայելու,

Եվ ուժգնակի գոռոզ բռնությամբ հոգևորական
զենքերս ի դերև հանելով մահվան ծառա-
յեցնի ինձ:

Այլ դու օգնիր ինձ, բարի՛ վշտակից,
Մահվան երկունքի այս իմ ցավագին հեծեծանք-
ներում,

Սատակման փայտը վրայիցս առնելով, ինչպես
երբեմն՝ պահակի ուսից,

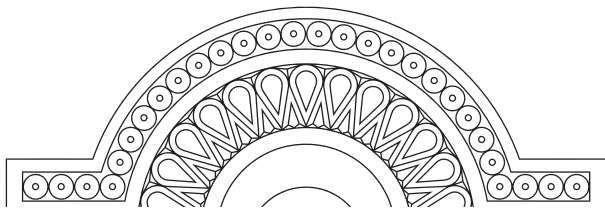
Որով վայելուչ կոթող կառուցես քո հաղթանա-
կի արի գորության,

Ամուր հավատքով, հաստատուն հույսով ինձ
բեռնելով քեզ հետ՝ անսայթաք:

Եվ քեզ՝ Հոր և Սուրբ Հոգու
հետ փա՛ռք, իշխանություն
հավիտյանս. ամեն:

Բան ԵԹ

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հէր

Ա

Հավատում եմ ես և վկայում գիտակցաբար՝
Քեզանից ազդված մտատեսությամբ,
Թե ըզձալի են քեզ, բարերա՛ր,
Աղաչանքները մեղավորների, քան թե խնդրանք-
ներն արդարների:
Զի մեկն իր մեղքերը խոստովանելով շնորհիդ է
սպասում
Եվ ճանաչելով չափն իր բնության՝ ծառանում
ինքն իր դեմ,
Որպես մեծ կշտամբիչ և ինքնոգոր մարտակից,
Դառն հանդիմանող ու ծածկատես դատախազ:
Իսկ մյուսն իր բարի գործերին նայելով՝ հանձ-
նապաստան վստահությամբ՝
Մոռանում է սահմանն իր բնության և պարզե-
ներ է ակնկալում, քան թե ողորմություն:
Եվ այդ պատճառով մեկի մոտ հորինվում են
անթիվ ճառեր,

Որոնք բարձրաձայն քո ողորմությունն են
փողահարում,
Իսկ մյուսը լուռ է դրանց մասին, ո՛վ անքննե-
լի, ահավոր և ամենախնամ:
Ամաչում եմ ասել, թե երկրավորիս գործերի
պատմությունն իսկ քոնից էլ առաջ է ան-
ցել.
Ուստի արա՛ այնպես, ո՛վ Տեր,
Որ քոնից ավելի չգորանա աջն հողեղենի.
Մարդկանց ջանքերը թող որ չկշռեն ողորմու-
թյուններդ:

Բ

Առողջ անդամներ ունեցողներն անկարոտ են
բժշկության,
Եվ աչքով տեսնողներն առաջնորդի պետք չու-
նեն,
Ինչքով փարթամները լիացածների դռների
շուրջը չեն դեգերում,
Եվ կուշտ ու կուռ կերածները չեն սպասում հա-
ցի սեղանի փշրանքներին,
Եվ վարքով մաքուրները ողորմության անկա-
րոտ են:
Ուստի ինձ գթա և ողորմիր, բարձրյա՛լ երկնա-
վոր հզոր,
Ինձ՝ վարանյալիս ամենատխուր:
Զի եթե Հորին ես նմանվեի,
Ինքս էլ նրա պես կասեի՝ արդար և անարատ եմ.

Եթե լինեի ես Մովսեսի պես՝ ինքս էլ նրա պես
կասեի վստահ՝
«Տերը պիտի ճանաչի նրանց, ովքեր իրենն են»,
Եթե լինեի ես Դաւթի նման, կասեի նույնպես՝
«Արեցի իրավունք և արդարություն»:
Եվ դարձյալ մարդկային բնությունից վեր այս
խոսքը հոխորտ՝
«Եթե սրտիս մեջ անօրենություն տեսնեի, Տերն
ինձ չէր լսի»:
Եթե Եղիային նմանվեի ես՝ պիտի կոչեի ինձ
«ա՛յր Աստուծո»:
Թե Երեմիային՝ ճշմարտությունդ կօրինակեի.
Եթե լինեի Եզեկիայի պես՝ ինքս էլ իրավամբ
կպարծենայի՝
«Քո աչքի առաջ ես արդարությամբ քայլեցի»:
Պողոսի նման եթե լինեի, կանվանեի ես ինձ՝
Բնակարան, ներչնչարան և ընդունարան Աս-
տուծո խոսքի՝
Բայց ես անօրենս, օրենքին գիտակ լինելով մեկ-
տեղ,
Ոչ միայն չեմ կարող ներկայացնել քեզ անձս
նրանց պես վստահ խոսքերով,
Եվ չարս իսպառ, բարիների պես՝ այդ նույն
խոսքերը քո առջև հիշել,
Այլև չեմ կարող՝ բովանդակ արարածներից բա-
րեհոչակված
Անունդ, հզո՛ր, ամբարշտացած իմ լեզվով գո-
վել:

Իսկ դու, որ կարող ես ամեն բանում և հնարա-
վոր,
Տուր ինձ ոգի փրկության, պաշտպանության
աջ և օգնության ձեռք,
Բարության հրաման, ողորմության լույս, նորո-
գության խոսք,
Քավության պատճառ և կյանքի նեցուկ՝ օգնող
գավազան:
Քանզի դու ես հույս ապավինության, Տե՛ր
Հիսուս Քրիստոս,
Օրհնյա՛լի Հոր և Սուրբ Հոգու
հետ հավիտյանս. ամեն:

Լ

Արդ, քանի որ ինձ հայտնի է ճշգրիտ առակով արդեն,

Թե՛ չի վայելում մեղավոր բերնին օրհնաբանություն,—

Ինչպե՞ս պիտի նույն գովությունը քեզ կրկնեմ վերստին աղաչավորս խիստ ամոթապարտ, Որ անեծքներ եմ ընդունում անվերջ՝ սաղմոսարանում, ինձ համար ասված:

Ինչպե՞ս ինձ համար երգեմ վտանգներ և նախատինքներ արձանագրեմ

Ու մերկ գրկիս մեջ շուշանի տեղակ փշեր հավաքեմ.

Եվ ինչպե՞ս պիտի համարձակվեմ ես Դավթի պես ասել,

Թե՛ «Պիտի փշրես մեղավորների ատամները դու»,

Եվ դարձյալ ինչպես՝ «Անօրենները չպիտի բնակվեն քո աչքի առջև».

Ինչպե՞ս, թե՛ «Դատիր ինձ, Տեր, ըստ արդարու-
թյան քո և իմ՝ անբժուլթյան»:

Եվ կամ թե ինչպե՞ս՝ «Չարիքները մեղավորների
վրա պիտի կատարվեն»,

Ինչպե՞ս, թե՛ «Պիտի խորտակվեն չարի և մեղա-
վորի բազուկները»,

Եվ ուրիշները հետևյալ կարգով.

Ինչպե՞ս կարող եմ ասել, թե՛ «Մեղավորների վրա
տեղան պիտի հուր, ծծումբ, որոգայթ».

Ինչպե՞ս, թե՛ «Տերը կթուլացնի նենգավոր
չրթունքներն ու լեզուները մեծաբանող».

Ինչպե՞ս, թե՛ «Սիրտս քննեցիր և չգտար այն-
տեղ անիրավություն».

Եվ ինչպե՞ս դրան հաջորդող խոսքն այս,

Թե՛ «Ձգուշացա խստասիրտների ճանապարհից
ես».

Եվ ինչպե՞ս ապա, թե՛ «Արդարությամբ ես քո
երեսը պիտի ելնեմ»¹.

Ինչպե՞ս, թե՛ «Ես էլ անբիծ պիտի լինեմ նրա
հետ».

Ինչպե՞ս և մյուսը, թե՛ «Տերն ինձ ըստ իմ արդա-
րության և ձեռքի մաքրության պիտի հա-
տուցի».

Ես ինքս ինչպե՞ս իմ ստույթունը պիտի ծանա-
կեմ, ասելով սուրբի հետ, թե՛

«Ձեռքերս սրբությամբ պիտի լվանամ».

¹ Այսինքն՝ «Ես արդարությամբ կերևան քո առաջ» (Սաղմ. ԺԶ. 15)
- ծնթ. հրատ.:

Մնտոխները մեջ նստածս ինչպե՞ս ամբարիշտների աթոռները բամբասեմ.

Ինչպե՞ս թշվառս երջանկի պարծանքն ինձ վրա առնեմ,

Թե՛ «Դատիր ինձ, Տեր, զի անմեղությանս մեջ քայլեցի ես».

Ինչպե՞ս օտարս բարի գործերից՝ պիտի շարժեմ գո՛ւթը գաղտնագետիդ,

Թե՛ «Մի՛ դասիր ինձ ամբարիշտներին».

Ինչպե՞ս ես ինքս լինելով անիծապարտ, ուրիշների համար ասեմ՝

«Տո՛ւր նրանց, Տեր, ըստ նրանց գործի»,

Եվ համարձակվեմ շարունակելու:

Բ

Մնացածներն էլ եթե գումարեմ առաջիններին, կրկնապես պիտի ծանրանան ցավերս ու դառնություններս աճեն,

Բայց արցունքների շեղջերից միայն դույզն-ինչ առնելով,

Առայժմ պիտի բավականանամ սաղմոսարանի Ընտանի ձայնի հանապազօրյա հանդիմանությամբ,

Որ ամբարիշտիս կշտամբում է միշտ:

Դրանց հետ նաև քառասունիններորդ գլխի վերջին հատվածի հանդիմանական տողերը,

Որոնք գարշելի համարելով ինձ՝ խայտառակում են միշտ և հանապազ:

Խցելով բերանս, որպեսզի չփառաբանեմ՝ անձս
եղկելի են ներկայացնում.

Եվ աստվածային ճայնով ինձ ամբաստանելով՝
զրկում են կյանքի հույսից,

Միաժամանակ, ինչպես պատնեշի վրայից, քա-
րեր են նետում վրաս:

Եթե ծանր է ուրիներից անեծք ընդունել,

Ապա կրկնակի ծանրածանր է անձամբ ինքն
իրեն անիծելը:

Իսկ եթե օրենք է մերձավորներից նախատիքներ
չառնել,

Ապա ուրեմն ամենատեսիցդ սպասել դրանք՝

Արյունալից ցավ, սարսափելի վիշտ ու մտալլ-
կանք են պատճառում մեզ:

Բայց ով որ նրանց խոնարհուլթյամբ անձնա-
տուր լինի,

Եվ գավազանով ծեծի ինքն իրեն, կշտամբի ու
դառն անեծքներ կարդա,

Այդպիսին պիտի օրհնվի Վերնայնի խոստովա-
նած և ամենաիշխան բերանի շրթունքնե-
րով.

Զի նա ճշգրիտ կերպով բացատրեց դարձն իր
դեպի նա, կյանքի ճիշտ ճամփից չհեռա-
նալով.

Մի՞րո օրենքով նա իր մեղքերի արմատը կտրեց,

Չնվաճելով չարախոսների խարդավանքից,

Քրիստոսի հոտի բժշկված ոչխարը եղավ նա,

Դիմելով աղիքների խոցերը բուժող աղին:

Բայց անբանների բարքին է հատուկ ասուն
կենդանիների
Կենսաձիր խոսքի դալար, ծաղկածին դաշտա-
վայրում՝
Մտքի թմրությամբ մահացու արոտներ ճարա-
կելը:

Գ

Արդ, քանզի իսկ և իսկ ինձ համար է ասված
վերջին օրինակն այս կշտամբողական,
Եվ չար դիպվածներն ու պատահմունքներն ինձ
են ակնարկում,
Որոնք նյութեցի ես ինքս որպես սաստիկ տոչո-
րող կիզիչ կրակներ,
Նրանք երկնքից թափելով իմաստությանս ճրա-
գարանի՝ գագաթի վրա:
Այլևս սաղմոսն ինձ ի՞նչ օգուտ կարող է բերել,
Երբ ինքս նրա բաղմերանգությունից մնացի
անպտուղ,
Ու չնվագեցի հոգով այն, ինչ որ Պողոսն է թե-
լադրում:
Ինչպե՞ս կարող եմ մեծագույնս ես մեղավորնե-
րից և պիտանիներից նկունս
Մարգարեի երգերին խառնել Տիրոջ խոսքերը և
ասել սուրբի հետ.
«Հեռացե՛ք ինձնից բոլորդ էլ, որ գործում եք
անօրենություն»:

Ես, որ չեմ կատարել օրենքի և շնորհի բազում
 պատվիրաններից և ոչ մեկը՝
 Ինչպե՞ս բարբառեմ երջանիկի հետ,
 Որը մեզ համար սահմանածը նախ ինքը գործադրեց,
 Թե՛ «Ես՝ քո ծառան, պահեցի այս», և դրանց
 հետևող խոսքերը:
 Կյանքի կատարյալ իմաստությունից թափուրս
 ինչպե՞ս
 Տիրոջ երկյուղածների հետ օրհնեմ.
 Ինչպե՞ս պիտի մաղթանքներից մեծագույնին
 իմոնքն էլ կցեմ,
 Թե՛ «Մի բան խնդրեցի ես Տիրոջից՝ տեսնել իր
 վայելչությունը
 Եվ իր տաճարի հրամանատարը լինել».
 Ինչպե՞ս ձեռնամուխ լինեմ այն բանին, որ
 արգելված է ինձ,
 Երբ լսում եմ, թե՛ ուղղամիտներին վայել է
 միայն օրհնություն կարդալ:
 Ես իմ սեփական շուրթերովս ինչպե՞ս ինքս ինձ
 անիծեմ,
 Ասելով, թե՛ «Տիրոջ աչքը չարագործների վրա է,
 Զնջելու համար նրանց հիշատակն երկրի երեսից».
 Ինչպե՞ս՝ և մյուսը, թե՛ «Չարերը շուտով պիտի
 ջնջվեն».
 Ինչպե՞ս այն խոսքը, որ արդարև ինձ է վերաբերում,

Թե՛ «Բազուկները ամբարիշտների պիտի խորտակվեն».

Ինչպե՞ս պաղատեմ սատակման համար,

Թե՛ «Պիտի կորչեն մեղավորները»:

Ինչպե՞ս թաթախեմ թափառող լեզուս օրհնյալ խոսքի մեջ,

Թե՛ «Հսկեցի ես կյանքիս ընթացքը, որ չմեղանչեմ ինքս իմ լեզվով».

Ինչպե՞ս մեղքերի փշերով խեղդվածս պարծենամ խոսքովն անարատի,

Թե՛ «Իմ անբծության մեջ ընդունեցիր ինձ».

Ինչպե՞ս ես մեղավորս և կրկնակի պատժապարտս

Պարսավեմ պիտի իմ նմաններին, նրանցից ազատվելս մաղթելով,

Թե՛ «Մեղավոր ու նենգ մարդկանցից ազատի՛ր ինձ, Աստված»:

Դ

Ինչպե՞ս, որպես ոչ կուպաշտ, անպատկառուրեն խրոխտամ ունայն պարծանքով,

Դավթի հետ ասելով՝ «Մի՞թե մոռացել ենք մենք անունն Աստուծո,

Եվ կամ օտար աստվածներին աղոթելու ձեռք ենք երկարել»:

Զի նա, որ գարշելի մեղքերի մեջ կընկնի,

Այդպիսին կառուցած կլինի պաշտելու համար

Անասնական, ախտարժարժ և պոռնկապատիր
 կերպարանքներ՝
 Աստարտի, Քամոփսի, Մեղքոմի¹ և Թարմատար
 Թարահատի² արձաններ արու,
 Ինչպես նաև կանացի զագիր ու աղծապիրղծ
 կուռքեր
 Եվ իշանդամ առականքների անծածկույթ ծա-
 նակություններ:
 Ինչպե՞ս չամաչեմ ասել նահատակի հետ, որ
 բարության էր միշտ հետամուտ,
 Թե՛ «Ամեն օր մեռնում ենք քեզ համար»,
 Եվ հետևյալ տողերն այդ սաղմոսի:
 Ինչպե՞ս հիմարս մարդկանց մեջ և վատթարս
 հանդգնեմ ասել,
 Թե՛ «Բերանս իմաստություն պիտի պատմի, և
 սիրտս՝ հանճար»:՝
 Ինչպե՞ս ես՝ մարդակորույս կեղծավորս երես-
 պաշտների ոսկորների ցրումը մաղթեմ.
 Ինչպե՞ս կրկին երկրորդված մեծանուն բարու-
 թյունն այն,
 Թե՛ «Հաճելի պիտի լինեմ Տիրոջը կենդանյաց
 երկրում»:՝
 Ինչպե՞ս ես անբավ մեղքերի տերս, արդարից
 առած՝ բարբառեմ այսպես,—

¹ Մողոքը՝ Ամնոնացոց կուռքը, որի համար տուն կանգնեց Դավիթը (Գ. Թագ. ԺԱ. 7):

² Անծանոթ է այս դիցաբանական անունը: Հավանական չէ ոմանց այն կարծիքը, թե Աբրահամի հոր՝ Թարայի պաշտած կուռքերից լինի (Հեսու. ԻԳ. 2): Խորենացին ևս հիշատակում է Թարաբ անունով մի կուռք, բայց դա լինել չի կարող:

«Ոչ մեղք ունեմ ես և ոչ էլ հանցանք, ընթացքս եղավ անմեղ և ուղիղ»:

Ինչպե՞ս ինքս ինձ մատնեմ կորստյան այսպես ասելով՝

«Անօրենուծյուն գործողներին մի՛ ողորմիր»:

Եվ կամ թե ասեմ. «Ինչպես մոմը, որ հալվում է կրակի դիմաց,

Այդպես էլ պիտի լինեն մեղավորներն Աստուծո առջև»:

Ինչպե՞ս՝ ապականացու փափկուծյամբ շոյվածս այս ինձ անվայել խոսքը հաստատեմ,

Թե՛ «Ես ընկճեցի իմ անձը ծոմով».

Ինչպե՞ս նաև այս խոսքը նույնիմաստ,—

«Նրանց նեղուծյան մեջ ես քուրջ էի հագնում եվ, ինչպես սգավոր ու տրտում՝ խոնարհ էի».

Ինչպե՞ս հանդարտվեմ իմ նմանների պատիժն հիշելով,

Թե՛ «Աստուծո բարկուծյան մրուրը չի սպառվի, եվ պիտի խմեն նրանից երկրի բոլոր մեղավորները»:

Ինչպե՞ս՝ սրա հետ և մյուսը, թե՛

«Մեղավորների բոլոր եղջյուրները պիտի փշրես դու».

Ինչպե՞ս, Հակոբի ապերախտուծյան մասին պատմելով, կարող եմ հեզնել նրան

Ես, որ ստվերի տեղ ճշմարտուծյունն ընդունած, նրանց հետ և նրանց թերուծյամբ

Մոռացա Քրիստոսի երախտիքները՝ աստվածահրաշ խաչի փրկանքով,

Եվս առավել, քան նրանք, որոնք չուզեցին
Զորությունն Մովսեսի սքանչելագործ ցուպի,
Որ տերունական տնօրինության մի օրինակն էր:
Ինչպե՞ս կարող եմ ցույց տալ մեզ վրա խուժող
դևերի –

Խմբերի խուժողուժ և օտարացեղ՝ աղետները ողջ,
Ասելով, թե՛ «Մեր մեջ գտնվող բարիների դիակ-
ներն իբրև կեր

Զգեցին գիշատիչ թռչուններին, այսինքն՝ օդա-
յին դևերին»:

Ինչպե՞ս կարող եմ ճանապարհի վրա ընկած
խոսքի սերմը

Եվ չարի հետ միաբանված կամքը անվանել
սուրբ¹,

Ինչպե՞ս սուրբ կոչեմ պատերազմի հետ նույն
չավղով գնացող՝

Իմ ճանապարհից դուրս եկած մտքի գուպարը
գաղտնամարտ,

Որ ես գորացրի՝ գործակցելով բանսարկուհի
հնարքներին:

Չեմ կարող աղերսել քեզ, թե՛ «Մի՛ լռիր և մի՛
դադարիր, Աստված»,

Ինչպես և՛ «Խորհեցին քո սուրբերի վրա և
ասացին», –

Եվ մյուս խոսքերը՝ սաղմոսարանի այս աղոթքի
մեջ:

---

¹ Մատթ. ԺԳ. 4

Զի հույժ տեղին է, որ այս խոսքերով ճանաչենք
մոլեկան բռնությունը դեերի,
Եվ նրանց հետ նաև իրենց արբանյակներին,
Որոնք մղում են ճակատամարտ միշտ, խռովե-
լով ներկան:

Ե

Այդ բոլորից, Տեր Քրիստոս, Որդիդ դու բարձր-
յալ և մեծ Աստուծո,
Պահէ՛ս ու պահպանես երկնային զորքիդ շրջա-
փակությամբ,
Բոլոր հողմերից ու խաբողների հարձակումնե-
րից
Լուսեղեն խաչովդ պաշտպանելով մեզ:
Զի թեև իմ մեջ գտնվեն անօրենսություններ բա-
զօրինակ,
Սակայն ո՛չ երբեք հայհոյություններ:
Չհանգստացա՛ր դու ինձ նման ամբարիշտների
կորուստով,
Այլ ամենագորով թախծությամբ, ջրհեղեղով
ջնջված
Զագրագործների վրա մինչև իսկ կրկնապես
վշտացար,
Նրանց այդպիսի մահն համարելով անհանդուր-
ժելի և հույժ անհաճո:
Լսողներին զարմանալի այս խոսքն ասացիր դու,
Թե՛ «Այլևս մարդկանց գործերի պատճառով
երկիրը չպիտի անիծեմ»:

Մխիթարվում ես դու մեծապես ու պարարվում՝
Անմաքուր ու սատակման արժանի մարդկանց
կենդանացման համար.

Ինչպես որ երբեմն, դժմենու առակով ցույց
տվեցիր դու

Կործանվելու արժանիներին խնայելդ, ողորմա՛ծ.
Եվ մի ուրիշի՜ վրա նեղացար, սաստիկ վշտա-
ցած,

Երբ նա անձրևն ուշացնում էր, որպեսզի ուրա-
ցողները ապրուստ չունենան²:

Եվ բազմապիսի հիշատակարժան և անճառելի
Բարություններ ցուցաբերեցիր դու վերջին օրե-
րին.

Քո կողմից՝ առաքյալներիդ միջոցով հրամայե-
ցիր ողջուն տալ քաղցրահամ՝

Հասարակաց բոլոր և անհամբույր հեռավորնե-
րին:

Նաև ի՛նձ վրա ցողիր հայրական սերդ գլխա-
ռատ, կենդանի Աստված,

Որպեսզի ես էլ գտնեմ փրկություն՝

Քավված մեղքերից ամենաառատ քո այցելու-
թյամբ:

Եվ քեզ Հոր և Սուրբ Հոգու

հետ փա՛ռք հավիտյանս. ամեն:

---

¹ Եղիայի

² Գ. Թագ. ԺԸ գլուխ

Սրբի խորվերից խոսի՛ւ Լապո-Չո Հէր

Լ

Եվ ինչո՞ւ համար պիտի մեջ բերեմ և իմ տավի-
ղով երգեմ անդադար,

Սաղմոսարանի խոսքերն այն բոլոր,

Որոնք իմ դեմ են միշտ և շարունակ, որպես նա-
խատինք և որպես նզովք:

Ինչպե՞ս կարող եմ շուքը երջանկի հարմարեց-
նել ինձ դատապարտվածիս,

Այսպես ասելով նրա հետ մեկտեղ, թե՛ նենգա-
միտը ինձ չմոտեցավ:

Եվ ինչպե՞ս դարձյալ զարհուրեցուցիչ, հաջորդ
տողերում կարգով թվարկված՝

Բարեմասնություններն այն բոլոր, որոնք հին
օրենքի թագավորի, զինվորական մարգա-
րերի

Եվ մարմնական հրամանատարի նկարագիր
գծերն են,

Երկնայիններին անգամ ցանկալի՝ կրկնեմ և
կյանքից չհուսահատվեմ,

Ես, որ նոր օրենքի ավետարանիչ և շնորհների
աշակերտ լինելով հանդերձ

Այդ երկնահաճո արժանիքներից անմասն եմ իս-
պառ:

Ըստ իրավախոհ արդարի՝ ինչպե՞ս պիտի զին-
վեմ մեղավորների դեմ,

Պատրաստ լինելով առավոտյան վաղ արթնա-
ցածի¹ պես

Սպանել նրանց, ըստ առակողի:

Ես, որ իմ մարմնի անդամներն անգամ գանա-
հարելով չխրատեցի:

Ինչպե՞ս արդ մեծի արիությունը օրինակելով՝
Կարենամ ջնջել անօրեններին Տիրոջ քաղաքից,
Երբ իմ հոգու մեջ բուսած մեղքերն իսկ չմեռց-
րի ես:

Ինչպե՞ս սուտ խոսեմ նրա մոտ, որին ծածկված-
ները հայտնի են արդեն,

Ասելով՝ «Մոխիրն իբրև հաց կերա»:

Ես, որ Երգողի աղբերակների հստակ արցունքին
Իմ հուզումներից պղտոր մի կաթիլ իսկ չմիացրի,
Ինչպե՞ս նրա հետ կարող եմ ասել՝

«Ըմպելիքս խառնեցի ես արտասուքներով

Եվ անկողինս արցունքներով թրջեցի»:

Եվ ապա, որո՞նք վերագրեմ ես ինձ՝ մեղքերով
մահացյալիս,

Երբ աստվածասերն ի բոլոր սրտե նախնյաց
հանցանքներն

Իրենն է համարում, ասելով այսպես.—

---

¹ Սաղմ. 6Ա. 8

«Մենք մեղանչեցինք մեր հայրերի հետ, անօրինացանք և հանցանք գործեցինք»,

Եվ այս սաղմոսի հետագա բոլոր տողերը, որոնք Իրավամբ ինձ են հարմար ավելի, քան Իսրայելին:

Ինչո՞վ արժանի լինեմ դասվելու բարիների հետ, երբ չգտնվեց իմ մեջ այն դեղն իսկ, որ հարգվեց որպես մարդկային մի գյուտ,

Այսինքն գարշելով կերակուրներից՝ մահու չափ քաղցել,

Եվ երկարատև ճգնաժյուհներով՝ հոգով նվաղել, Ըստ տարակրոն հրեաների և հեթանոսների երբեմնի սովորություն:

Արդարությունն իմ ինչպե՞ս կարող է մնալ հավիտյան, որը ես երբեք ի գործ չդրի:

Բ

Բայց, որպեսզի երկարաբանությունամբ չդառնամ տաղտկալի,

Պիտի աշխատեմ խոսքս համառոտել:

Ի՞նչ կարող ես ասել այն խոսքերի տեղ,

Որոնք նվազեց օրհներգ ու Դավթի ճայնն աստվածաշունչ,

Թե՛ «Բոլոր սրտովս ես քեզ փնտրեցի»:

Ինչպե՞ս սրա հետ ասեմ ավելին,

Թե՛ «Ամեն տեսակ չար ճամփաներից ոտքս կտրեցի»:

Ինչպե՞ս սրա հետ ասեմ ավելին,

Թե՛ «Իմ սրտի մեջ պահեցի խոսքերդ, որպեսզի
քո դեմ չմեղանչեմ»:

Ինչպե՞ս ունայնուլթյուններս որպես կատարե-
լուլթյուններ ճառեմ մաքուրների հետ,

Թե՛ «Քո պատվերներից դաս առնելով, ատեցի
բոլոր ճանապարհները չարագործների»:

Ինչպե՞ս ես հեզի ճշմարտուլթյունը՝ իմ խաբեբա-
յի մշտնջենական

Սուտ երզումների հետ համակարգեմ, ուխտե-
լով հավատարմի հետ,

Թե՛ «Հաստատապես երզվեցի պահել դատաս-
տանդ արդար»:

Ի՞նչպես կկնեմ ես այն պատգամը, թե՛ «Փրկու-
լթյունը հեռու է մեղավորներից»:

Որը իմ վերջին վճռի մահագույժ հրեշտակն է:

Ինչպե՞ս չարս իրոք, բարիների պես,—

Որոնք Տիրոջից առնում են իրենց հատուցումն
արդար,

Հեղեղելով այս տողը ասեմ, թե՛ «Տերը բարիք
կանի ուղղամիտներին»:

Ինչպե՞ս այն անաչառ և կտրուկ փոխատրու-
լթյունը մոլորյալիս,

Թե՛ «Սխալվածներին հափշտակելով կտանի
նրանց հետ, ովքեր գործում են անօրենու-
լթյուն»:

Ինչպե՞ս պարծանքը Աստվածազգեստի պատ-
վաստեմ ես ինձ՝ ամոթահարիս,

Նրա խոսքն ասելով. «Զբարձրացավ սիրտս, Տեր,
եվ աչքերս երբեք չզվարճացան»:

Ինչպե՞ս ընդունեմ մարմնականից վեր խոսքն
 անճառելի,
 Որպես քաջալեր հուսահատվածիս, գանձիս գե-
 Հենի,
 Ասելով Աստուծո Հոգով օծյալի հետ,
 «Առաջուց տեսար, որ լեզվիս վրա նենգություն
 չկա»,
 Եվ սաղմոսի այս մարգարեական գլխի սկզբից
 մինչև վերջ գրված խոսքերը բոլոր:
 Եվ ինչպե՞ս ինքս, որ համաբան եմ դժնասիրտ
 մարդկանց և դասակից նրանց,
 Ես, որդիս մահով ջնջվելու արժան՝ բարեշնորհի
 խոսքը բարբառեմ.—
 «Ձէ որ, ահա, Տե՛ր, քեզ ատողներին ես ատե-
 ցի»,—
 Եվ մնացածներն ապա այս կարգի:
 Ինչպե՞ս դու, ա՛նձն իմ, որ աշխարհի ամենեն
 աշխարելին ես,
 Տոնելի Վեհի վստահությամբ
 Չստուգված հոգիդ առաջ մղելով, պանծաս ինք-
 նագով պսակվածի հետ,
 Թե՛ «Փորձիր ինձ, Տեր, և տես՝ կա՞ միթե անօրե-
 նություն իմ ձեռքերի մեջ»,
 Դրա հետ նաև հավելվածները:
 Չար լինելով ես՝ ինչպե՞ս չարերից ազատվել
 մաղթեմ,
 Իրենց հույսն Աստուծո վրա դրածներին ձայ-
 նակցելով,

Թե՛ «Պահիր ինձ, Տեր, մեղավոր և չար մարդու
ձեռքերից»:

Ինչպե՞ս վեր կենամ՝ փառավորյալի հետ աղո-
թելու Աստծուն,

Թե՛ «Դու ես իմ հույսն ու բաժինը կենդանյաց
երկրում»:

Ինչպե՞ս, իբրև թե ճգնավորի հետ մրցման
դուրս եկած,

Հաղթանակի մրցանակը թագավորիդ մատուցե-
լով,

Այս աննմանակ աղոթքն անեմ ես աղերսագին.—

«Արդարներդ պիտի սպասեն, մինչև դու հա-
տուցես ինձ»:

Գ

Բարեբանյալ է նաև հոգևոր այս միտքը,

Որով ամեն ինչ արհամարհելով,

Արարածների սկզբնապատճառին է ընտրում
միայն ասելով՝

«Երանի՛ այն ժողովրդին, որի տերը իր Աստ-
վածն է».

Եվ այս նման է Տիրոջ վարմունքին, որով նա
փորձչին հանդիմանեց նրա անպատկա-
ռության համար:

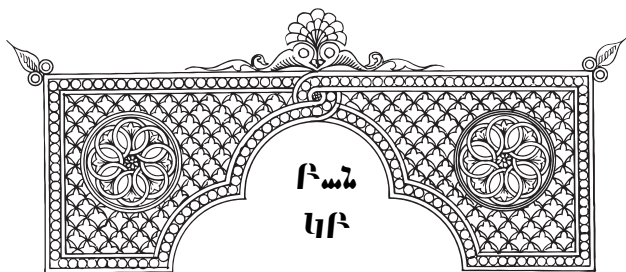
Մեծ է նաև այն շնորհը երանությամբ լի հա-
մարձակությունն այն երկյուղած,

Թե՛ «Քո սուրբերը պիտի օրհնեն քեզ»:

Ըղձալի է նաև հոգևոր հաղորդության ընտա-
 նությունն այն մտերիմ,
 Որով մարդ իր հույսը դնում է միայն Աստուծո
 վրա
 Եվ նրա մեջ էլ մնում հաստատուն սաղմոսի
 խոսքերով քաջալերական,
 Թե՛ «Տերը կատարում է իր երկյուղածների կամ-
 քը»,
 Եվ ապա թե՛ «Տերը պահում է բոլոր նրանց, ով-
 քեր սիրում են նրան,
 Եվ ջնջում բոլոր մեղավորներին»:
 Պատգամներ տխուր և ուրախական Սաղմոսա-
 րանի վերջին գլուխների մեջ,
 Որոնք ցույց են տալիս արդարների ու մեղա-
 վորների վերջին հատուցման օրինակները:
 Իմաստով միմյանց հաղորդակից են և ա՛յն երգ-
 վածները,
 Թե՛ «Տերն հեզերին իր մոտ կընդունի
 Եվ մինչև գետին կխոնարհեցնի ամբարտավան-
 ներին»:—
 Ուրեմն որքա՛ն եղկություններ կան իմ առաջ:
 Իսկ եթե՛ «Տերը սիրում է իր սուրբ ժողովրդին
 Եվ հեզերին բարձրացնում է փրկելով նրանց»,—
 Հապա ես զուրկս արժանիքներից՝ ի՞նչ հույսով
 ամրանամ:
 Իսկ եթե Աստված սրբերից է օրհնվում իսկա-
 պես,

Հապա ես օտարս մաքրությունից՝ որո՞նց կար-
 գը դասվեմ:
 Իսկ եթե սրանց մոտ դնեմ իբրև հանդիմանու-
 թյան հիշատակարան,
 Կանխերգածներից այս տողը, թե՛ «Սիրեցեք Տի-
 րոջը, ո՛վ նրա սուրբեր,
 Զի ուղղություն է ուզում նա և կրկնակի կպատ-
 ժի գոռոզներին»,—
 Հապա ո՞ր գնդում պիտի լինեմ ես,
 Գերիս գրավված՝ գաղտնի մեղքերի գյուտարար
 չարին:
 Քանզի, ինչպես որ կտատանվեն տագնապով
 տերևները եղևնու դալար տունկերի
 Ու շարժվելով ուժգին հողմերից՝ կթափվեն գե-
 տին,—
 Այդպես էլ ջանաց ջարդել չար ոգին իմ վարք
 ու բարքի
 Բարեբեր ճյուղերն՝ ի վեր բարձրացած,
 Եվ որոնք անեղ մշակիդ ձեռքով էին հորինված,
 Կրկի՛ն ու կրկին արմատացնելով հաստատի՛ր
 ամուր
 Նո՛ր անապական պտղավորությամբ զարդարե-
 լով այն
 Քո խնամատար կամքին հանձնված՝ կյանքի
 անդաստանում,
 Ամենապարզև թագավոր Քրիստոս,
 օրհնյա՛լ հավիտյան. ամեն:

Սրբի խորհերից խոսի Լսարո-Յո Հէր

Ա

Բայց արդ, ես ինչո՞ւ վերոհիշյալ կանխագուշա-
կող սաղմոսի վրա

Մարգարեներից ուրիշ հատվածներ էլ չավելաց-
նեմ:

Սակայն ի՞նչ ճաշակ ստանամ պիտի այն կերա-
կուրից,

Որն ուտելու եմ ցավերիս մեջ անզգայացած.

Եվ կամ ի՞նչ օգուտ կտա սաղմոսն ինձ, եթե
չըմբռնեմ իմաստը նրա:

Զի նզովում եմ ինքս ինձ նրանով՝ ու չեմ հաս-
կանում,

Լվացվում եմ՝ ու չեմ պայծառանում,

Ծագում է արևն՝ ու չեմ լուսավորվում,

Մեղր եմ ճաշակում՝ ու չեմ քաղցրանում,

Դեղերով լցվում եմ՝ ու չեմ բժշկվում,

Դիմում եմ նույնին՝ ու դատարկ դուրս գալիս,

Ծաղրվում եմ միշտ՝ ու չեմ խրատվում,

Հորդորվում նույնպես՝ ու չեմ զգաստանում:

Արդարև՝ իմ մեջ են մեղքերն ու անօրենությունները,

Եվ ես նրանց մեջ մաշվում եմ,

Ինչպես որ մարգարեն է ասում ի դեմս հանցապարտների,

Մեկնաբանելով առական հին տիկերի և նոր գինու¹:

Զի եթե, ինչպես Եսային է ասում՝

«Անօրեններն ու մեղավորները միասին պիտի սատակեն»,

Ապա և ինձ դժնիս համար էլ նույնն է վիճակված:

Քանզի հիշում եմ սաղմոսի այն խոսքը, թե՛

«Կհատուցի նրանց, որոնք ավելի են գոռոզանում»:

Մյուս ընթերցվածն էլ կցում եմ սրան.—

«Տիրոջ օրն հպարտ և ամբարտավան մարդկանց վրա է»²,

Ինչպես և՛ «Մեղավորներն իրենց մոր արգանդում իսկ օտարացան».

Եվ նմանիմաստ տողերն ըստ կարգի:

Կցում եմ սրան, թե՛ «Անօրենները երկրի պիտի կործանվեն»,

Եվ՛ «Ամբարիշտն երկրից պիտի վերանա»,

Եվ՛ «Պիտի մերժվեն անիրավները»:

¹ Մատթ. Թ. 17

² Եսայի Բ. 12

Ողբացեք վրաս այս խոսքի համար,
Թե՛ «Ինչպես եղեգը կվառվի կրակների մեջ,
Այնպես էլ մեղավորները այրվեն պիտի բոցե-
րում բորբոք»:

Լացեք սաղմոսի այս խոսքի համար,—
«Կրակի կայծեր պիտի թափես դու նրանց վրա»:
Ողբեր կարդացեք դուք աստվածային այն վճռի
համար,

Որ մարգարեի բերանով է զարդարված.—
«Եթե չկամենաք լսել ինձ, սուրը ձեզ պիտի ու-
տի»:

Կոծեցեք այն սաղմոսի առթիվ,
Թե՛ «Մահը պիտի հովվի նրանց»:
Աղի արցունքներ խառնեցեք դուք իմ հեծու-
թյուններին հառաչանքներով,
Երբ բարձրյալն ինքը՝ Իսրայելի հետ՝ սաղմոսի
խոսքով նաև ինձ ասի.—

«Իմ ժողովուրդը ձայնս չլսեց»:
Ավաղ ասացեք դուք ինձ թշվառիս, երբ նույնն
է կրկնում մի այլ մարգարե.—

«Վա՛յ նրանց, զի հեռացան ինձնից»:
Տխրամած սրտով նոր աղաղակի փող հնչեցրեք
դուք,

Երբ Աստուծո տեսանողը, ամաչեցնելով ինձ,
Կշտամբի սաստիկ Հակոբի տոհմի հետ ապերա-
սան,

Թե՛ «Տեսեք, ո՛վ արհամարհոտներ, զարմացե՛ք
և ջնջվեցե՛ք»:

Գ

Բայց դու, որիդ երեսից փախել եմ սարսափա-
հար, հետ տար ինձանից
Եվ պատյան դիր ահավորիդ բարկութեան վրաս
բարձրացած սուրն սպառնալից,
Եվ քո բարեբաշխ, խնամոտ աջովդ ինձ հասնե-
լով,
Կյանքի օծումը պարգևիր ինձ՝ քեզ աղաչողիս:
Եվ քեզ փառք բարձր երկնայիններից և երկրա-
յին բոլոր մահկանացուներից,
Սահմանների մեջ բոլոր ազգերի,
հավիտյանս. ամեն:

Արարի խորհերից խոսի Լապո-ժո Հէր

||

Բարերար և բազմագուլթ, մարդասեր և երկայ-
 նամիտ միակ թագավոր,
 Հորըդ հետ պատվված և օրհնաբանված Տե՛ր
 ամենայնի,
 Որդի՛դ կենդանի Աստուծո,
 Դու, որ ինձ երբեք կորչելու տեղիք չես տալիս,
 Եվ ամենևին չես փորձվում չարից.
 Ու մեղավորի մահն իսկ չես ուզում,
 Եվ կամքդ փրկությունն է բերում բոլորին,
 Մեղքի մրրիկը քավության մեղմաշունչ զեփյու-
 ուի ես փոխում դու
 Եվ բարկության հուրը փոխարկում անձրևի:
 Դու, որ քո բարի հրամանին չանսացող կնոջն
 հետ դարձրիր իր ընթացքից,
 Նույն արձանի մեջ կերպավորելով զույգ գոյա-
 ցությամբ երկու բնություն,—
 Ո՛չ անմեղների և ո՛չ էլ իսպառ պատժվածների
 կարգը իրապես դասելով նրան:

Դու, որ ծովի լույծ ջրերն հորձանուտ՝ քարա-
կույտի պես իրար վրա դիզեցիր բարդ-
բարդ¹

Եվ անապատի կարծրանյութ վեմն իբրև հոսող
վտակ բխեցրիր²:

Դու, Հորդանանի սրընթաց վայրէջքը կանգնեց-
րիր հրաշապես,
Դարձնելով այն որպես լվացումի ավազան հե-
թանոսների հետնորդների համար:

Երիքովի պարիսպը պնդակուռ –
Սատանայի բռնության կործանման որպես օրի-
նակ –

Թեթև հարդի պես օդ ցնդեցրիր դու,
Եվ այդ քաղաքի ջուրը վնասակար, այլաբանո-
րեն,

Որպես օրինակ քանանացոց փրկությանը, դեպի
բարին փոխվելուն՝

Դու խորհրդավոր աղով համեմելով՝ անուշաց-
րիր:

Մեռայի դառնությունը-նշանակ անհավատու-
թյան՝

Դու կենաց փայտով պիտանի դարձրիր, քաղց-
րացրիր քեզ պես³ միացնելով քեզ հետ:

Գետից առնված ջուրն ինչպես արյուն մակար-
դեցիր դու ցամաքի վրա,–

¹ Ելից ժե. 8

² Ելից ժե. 6

³ Ելից ժե. 22-25

Իբրև նշանակ անհուն հաճությանդ, որի համա-
 ձայն,
 Անփոփոխ պիտի գունավորվեր նոր երանգով
 բոսորային¹:
 Անկենդան գավազանին անթուլյն վիշապի նմա-
 նություն ու տիպ տվեցիր,
 Ի պատկերացումն քո ըստ մեզ ձևակերպմանն
 ու ընտրությանն օտար ազգերի:
 Մովսեսի երջանիկ աջը պահպանելով անեղծ ու
 անփոփոխ՝
 Յուլյց տվիր դու մեզ նախապես ապագայի
 հրաշքներդ, բարձրյա՛լ,
 Որոնք մարդեղությանդ ընթացքին պիտի կա-
 տարեիր,
 Եվ ապա, քեզանով՝ ախտավոր մարմնիս մաք-
 րագործվելը գուշակեցիր:
 Եվ դու այս բոլորով, ահա՛, ամենուրեք,
 Մեղավորներին կորստյան ենթակա, բարեխնա-
 մորեն,
 Սիրույդ հրաշքով կատարվող անակնկալ գյու-
 տը գուշակեցիր,
 Օրհնյա՛լդ ամենագուլթ:

Բ

Ծլեցնում ես դու երկրից կանաչ խոտ ու կյանքի
 կոչում անշունչ մեռյալին,
 Անշարժին կառավարում ես որպես ընթացող,

¹ Ելից Դ. 9

Անարգ արգանդից դուրս ես կոչում քեզ պատ-
կերակիցներ,
Պատանիներին սեղանատամներ տալիս ըմբոշխ-
նող
Եվ նրանց մաքուր այտերի վրա մազ ես աճեց-
նում,
Եվ սևասաղարթ վարսերը ձյան պես զարմանա-
գործում,
Ցուլց տալով, թե քո կարողությունը անցնում է
ամեն սահմանից, հզո՛ր,
Շրթունքների բնագդական թոթովանքները,
ինչպես Հոբն է ասում,
Փոխարկում ես դու հարազատ ու պարզ արտա-
բերության,
Սասանում ես դու երկրին ու նրա սյունները՝
հիմքից,
Ցուլց տալով թե, դո՛ւ կմնաս միայն անկորնչե-
լի:
Դու թավալում ես տարերքը, որպես անցավոր
իրեր
Եվ դարձյալ նույն տեղ հաստատում դրանք որ-
պես մնայուն.
Այսպես՝ հայտնելով, թե կարող ես դու նույն
այդ դյուրությամբ
Կապել մեր բազում մեղքերը և կամ արձակել:
Անզգա էությունն արուսյակի սանձահարում
ես կարծես թե երասանով,

Այդպես՝ ցույց տալով, թե մեր բնության հա-
 կումները չար
 Կարող ես դյուրավ դու հանդարտեցնել, երբ էլ
 կամենաս:
 Անբարբառ լուսնի բոլորակը դու մերթ ունայն
 ես անուժ և մերթ պատարուն,
 Ապացուցելով, որպես ավետիս, այդ տեսնողնե-
 րիս,
 Թե բարիքներից նվազած մեր մեղապարտ մար-
 մինները
 Դու նախաստեղծ հարստությամբ կամբողջաց-
 նես դարձյալ:
 Անխոս աստղերի բազմությունը դու իբրև փոք-
 րաթիվ հոտերի խմբեր,
 Բաժանում ես իրարից և հավաքում դարձյալ,
 Ի խորհուրդ կենաց հաստատուն հույսի, ո՛վ
 քաղցրահայաց տեսություն,
 Թե դու չաղաչող լեզուներին էլ կարող ես լրիվ
 նույնպես ողորմել:
 Ծովում, դու կյանքի ու մահվան միջև ճամփա
 ես բացում ուղիդ ապահով,
 Այդպիսով հաստատ հավաստիացնելով, թե
 վտանգավոր վայրում էլ նույնպես
 Կարող ենք լինել անգայթակղելի՝ քեզնով
 պաշտպանված:
 Ինչպես կաթսայում կրակի վրա եռացող ջուրը,
 Այդպես՝ մեղքերի պղտոր մրրիկն էլ քո կամքի
 խոսքով կդադարեցնես:

Նայում ես երկրին ու շարժում ես այն,
Որպեսզի անբան այդ զանգվածով զգաստաց-
նես մեզ՝ մտավորներիս:
Ալիքների վրա տատանվող փոքրիկ մակույկի
նման
Դղրդում ես դու հողագանգվածի թանձրու-
թյունն անբավ,
Որով բովանդակ արարածներին ծանուցանում
ես, թե կաս աներկբա,
Եվ որ քո զորեղ խոսքով ես հիմնել տիեզերքն
համայն:
Սերմանում ես դու մեր անշնչացած մարմին-
ներն հողում,
Եվ այնտեղ նրանց անկորուստ պահելով՝ կեն-
դանացնում կրկին,
Ապականելին հողին պահ տալով անեղծն ստա-
նում,
Դու մահկանացու նյութի հետ կենաց նշխարդ
ես խառնում:
Դու քո ակնարկող մի հրամանով ստեղծվածնե-
րին ողջ անկերպարան
Փոքր-ինչ վայրկյանում ձևակերպեցիր ամեն
մեկն իր պես:
Քոնն են զորությունն ու կարողությունը,
Զի դու օրերի հոլովումներով շրջանակում ես
տարվա եղանակները,
Յուրաքանչյուրն իր ժամանակին, բազմապիսի
գեղեցկությամբ՝ մեր տեսողության համար:

Անմոռունչներին ձայն ես տալիս դու իբրև կեն-
դանու.

Ներշնչում միայն, ու քայլում են նրանք.

Դո՛ւ ես լուկ հինում հնարագիտության անճառ
արվեստով մեզն ու առավոտը:

Առաջնաստեղծ գոյացության նախակարգ հո-
րինվածքից հետո,

Ըստ երանելի մի գրվածքի կանխահիաց
զարմացման,—

Երբ դու մարդացար, կատարեցիր մեծամեծ
փառավոր հրաշագործություններ,—

Որոնց թիվ չկա, ստեղծելով նոր ու նվիրական
Մի ուրիշ աշխարհ ավելի անեղծ, քան առաջինը:

Գ

Դու, որ մեր հանցանքը քոնը համարեցիր և
արդարությունդ շնորհեցիր մեզ,

Որ մեր հաշտության փրկանակն ինքդ քեզ վրա
առար,

Որ դու չես դադարում ողորմելուց,—

Դարձրո՛ւ ամբարշտիս երկյուղածությանը բա-
րեպաշտի,

Թմրածիս՝ զգաստացուցիչ արթնությանը սրտի,
Անմաքուրիս՝ պայծառ ու մաքուր կերպարանքի,

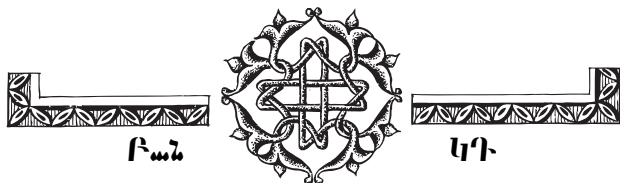
Բազմամեղիս՝ անբծությանն համեստ սուրբ
պատկերի,

Կոտրվածիս՝ առողջության անխորտակելի,

Լացածիս՝ զվարթ ուրախությանն անտխրելի,

Հուսահատվածիս՝ միացնող սիրո անլուծելի,
Ամոթահարիս՝ հաստատուն վստահության
անշարժելի,
Խավարածիս՝ երանության լույսին անմեկնելի,
Մահվան գերուս՝ կյանքին անապականելի.
Որպեսզի խոստովանված անունդ, Հիսուս,
Փառավորվի Հոր և Սուրբ Հոգուդ հետ՝
Երկնքում և երկրի վրա և նրանց բոլոր բնակիչ-
ներից.
Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Արդի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Արդ, ամեն ինչում բացարձակապես ուղիղ ես,
 Աստված,
 Իրավունքով դատում ես և արդարությամբ
 կշռում,
 Ճշմարտությամբ չափում ես և օրհնությամբ
 հետևում,
 Ընթանում ես ուղիղ և ստուգությունն ես սիրում,
 Հստակությունն ես կամենում դու և լուսավո-
 րությունն համբուրում,
 Փորձելով հանդիմանում ես, երկայնամտու-
 թյամբ քննում:
 Չունես նենգությունն և ոչ էլ գողոցությունն,
 Այլ հեզությունն համակ, հանդարտությունն և
 ողորմությունն:

Բ

Արդարացար, ո՛վ անայլայլ, վերին իմաստու-
 թյունն հանճարեղ քո Հոր,
 Ինչպես որ անզիղջ գովեստով վկայեցին շնոր-
 հովդ քեզ որդեգրվածները,

Քո՛ մեզ պարգեած Ավետարանի այն սուրբ խոսքի համաձայն, թե՛
 «Չողբացի ես, երբ կոծեցին, ոչ էլ կաքավեցի, երբ փող հնչեցրին»¹:
 Մի՛ անօրինիր, ասացիր անօրենիս,
 Բայց ես ամրացա նույն չարությունների մեջ.
 Մի բարձրացնիր եղջյուրդ դեպի վեր, մեղավորիս ասացիր,
 Եվ ես քեզ հակառակ գործեցի.
 Չզգացի խոտորյալս երբեք, թե քո ձեռքումն են Բարձրամիտ հպարտների եղջյուրներն արքայական
 Խոնարհեցնել կամ բարձրացնել, ըստ Ամբակումի,
 Դավթի և Ջաքարիայի.
 Դու ինձ օրհնություն կամեցար, ողորմա՛ծ, Իսկ ես անիծյալս՝ մեծ տարագրությամբ խոտորվեցի դեպի ինձ արժանին:
 Միրեցի բարկություն և ո՛չ բարություն.
 Շոչափեցի խավարն ու ոչ թե լույսը.
 Կենդանի ձայնիդ, գլթա՛ծ, անզգամորեն պատասխանեցի.
 «Որդն անմահ է» և «Կրակն անշեջ»²,
 Կչտամբանքն անվերջ, տեղը հավերժական, և օրինակը սոսկալի է,- ասացիր խոսքով Եսայու,

¹ Մատթ. ԺԱ. 16-17

² Եսայի ԿԶ. 24

Եվ ես չիմացա, ըստ սաղմոսողի, ու չըմբռնեցի,
 Այլ ընթացա մտավոր մռայլ կուրուլթյան մեջ:
 Դու մարգարեի խոսքով ցույց տվիր,
 Թե՛ օրհնություն կատանա նա, ով օրենք է զնում,
 Եվ ես փութացի այդ համառոտել:
 Դավթին իր խոսքերով, Տե՛ր Հիսուս Քրիստոս,
 Հոգևոր վեմի վրա քո մատով արձանագրված՝
 Կանգնեցիր որպես հիշատակարան, ինչպես որ
 նաև ինքն է վկայում,
 Թե՛ «Ես պահեցի քո օրենքները ամեն ժամա-
 նակ, հավիտյան»:
 Այդ միևնույնը հաստատում է նա երկրորդ
 անգամ՝
 Վերջին բառի անդրադարձությամբ «Եվ հա-
 վիտյանս հավիտենից»:
 Որոնց հետ և այլ պանծալի խոսքեր խրախու-
 սեցին ինձ,
 Բայց ես անզգա՝ աճապարեցի տոնին Բահադու
 և ո՛չ Աստուծո,
 Եվ երկմտությամբ զույգ ճամփաների վրա կա-
 դացի,
 Ձեռք վերցնելով բարի գործերից, ինչպես ծաղ-
 րելով ասում է Նդիան:
 Ունեմ Մովսեսին իր օրենքներով՝ մեռելների
 աշխարհից եկած,
 Նաև գրքերը մարգարեների՝ հոգուս մեջ գրված,
 Եվ մատյանները առաքյալների, շարված իմ
 մտքի մատների վրա,

Եվ Տիրոջդ՝ բոլորովին հավասարապես՝ ավետ-
յաց կտակով¹,
Թաղվելուց հետ հարություն առած՝ անթիվ-ան-
համար ննջեցյալներով:
Բայց ես ավելի՛ անհավատ, քան այն մեծատան
եղբայրները հինգ²,
Որոնք մի տեսակ իսկապես հարմար օրինակներ
են
Ողորմելի հղիացածների զգայարանքներին,—
Դարբնի սալի պես մնացի անոստ իմ անչափ
համառ քարացած սրտով.
Բելիարի նման և չապաշխարեցի:

Գ

Բայց դու վերստին շնորհի՛ր քո ողորմությունը
լքվածիս,
Ո՛վ բարի, ահավոր, մարդասեր, խնամակալ,
Կենդանի, սուրբ, լուսավոր և անվախճան թա-
գավոր,
Պանծալի խաչիդ խորհրդի ազդելով
Հիմար երիկամներիս և հուսալքված անպտուղ
սրտիս
Մեղքերով կորդացած անբերրի անդաստանիս
վրա,
Որպեսզի հզոր ամենակալիդ գլթառատ կամքի
օժանդակությամբ

¹ Ավետարանով

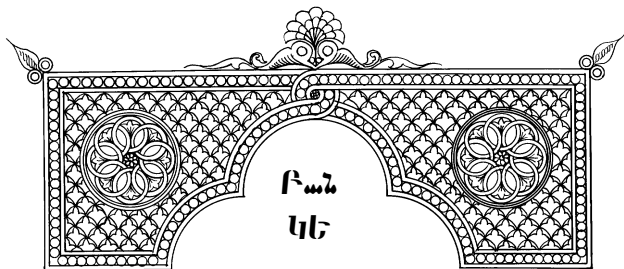
² Ղուկ. ԺԶ. 28

Որոտա հոգիս, և վշտագնածիս աչքերից հորդեն,
Վազեն ոռոգող արտասոււքների վարար վտակ-
ներ,

Եվ ինձ մեղքերից մաքրելով՝ փրկեն,
Քեզ մոտ հաճելի և ընդունելի լինելու համար,
Ամենապարզ և Տե՛րդ բոլորի,
փառավորյալդ հավիտյան. ամեն:

Սրբի խորհրդի խոսի Լապո-Չո Հէր

Ա

Եվ արդ, ես նախնիս ամբարիշտների,
Գլխավորս մեղավորների, պետս անիրավների,
Առաջինս պարտավորների, պատկերս հանցա-
վորների,
Ատտիկեցիս¹ ըստ վատթարության և ո՛չ ըստ
բարեբաստության,
Անպատումներն իմ պատմեցի ահա՛,
Ամոթալի արարքներս նշավակեցի,
Գաղտնիքներն հրապարակեցի,
Ծածուկներն հայտնեցի,
Թաքցրածներն ի ցույց հանեցի,
Ամփոփվածներն տարածեցի,
Դառնության մաղձը ժայթքեցի,
Գործակցությունս չարին՝ մատնեցի,

¹ Ատտիկեցի կամ աթենացի - հունաց համար նույնպես թե՛ ընտիր և թե՛ հոռի է նշանակում, որովհետև Ելլադայի ոստանիկ գավառի բնակիչները որքան անվանի էին իմաստությամբ և զիտությամբ, նույնքան էլ անառակ և անպարկեշտ վարք ու բարքով էին հայտնի:

Վերքիս թարախն ամբարված՝ քամեցի,
Մեղքերիս խորուխյունը ծանուցեցի,
Կեղծիքների ծածկույթը մի կողմ քաշեցի
Տգեղության քողը վերցրի,
Ամոթանքի զգեստը մերկացրի,
Գարշելիներն ի հայտ հանեցի,
Մրուրը մահվան փսխեցի,
Պալարներն հոգուս խոցերի քահանայապետ
Քրիստոսիդ բացի:

Անձս անխնա չարչարեցի,
Մարմնիս նկատմամբ սեր ցույց չտվի,
Հին արմատներն ի տես հանեցի,
Բնությանս կարիքներին չընդառաջեցի,
Միաբանության կապը նրանց հետ խզեցի,
Սրտիս դղյակը քանդեցի,
Որսացված կամքիս հետ, իբրև մահվան դարա-
նակալի հետ, կռվեցի,
Պահուստն անհայտ իմ մեղքերի արտաքս հա-
նեցի:

Մթերված ախտերի գանձը մեծիդ առջև դրեցի,
Դատախազին դատավորի հանդեպ կանգնեցրի,
Ապառնիների փորձն այժմից առա,
Կործանողի հետ դաշինքն իմ բեկանեցի,
Խաբեբայի հետ ուխտս խափանեցի,
Մարտի հաղթական ավարտը, Հիսուս, քե՛զ
վստահեցի,
Ռազմիկ զնդերը շարժման մեջ դրի,

Հարձակումներին դիմադրելու հույսն Աստուծո
խոսքի վրա հիմնեցի,
Խավարասերների փաղանգը լուսեղենների զեն-
քին մատնեցի:

Բ

Եվ արդ, ամենայն արարածների ստեղծիչ Քրիս-
տոս,

Որդիդ բարձրյալ Աստուծո,

Մի՛ մեղադրիր ինձ՝ դատելով խստիվ մեծ օրն
Հատուցման,

Ինձ որ ա՛յժմ արդեն պարսավված եմ խիստ
խոսքերով այսպես

Եվ ստացել եմ զանակոծության այսքա՛ն հար-
վածներ:

Ուրեմն, հզո՛ր, անքնին, անճառ. բարերար թա-
գավոր անմահ.

Այսպիսի ամոթալից ինքնապարսավ խոնարհու-
թյանս համար,

Որով ինքըս ինձ անողոք կերպով դատափետե-
ցի,՝

Նվազներով այս մատյանի,

Ծածկի՛ր սատանայի զեմքն ամոթի անարգան-
քով

Եվ խաչիդ նշանով զորացրո՛ւ երեսն ամոթա-
հարիս:

Լուսեղեն կնիքդ տեսքիս գեղեցկությանը թող
միանա,

Նշանդ ամբողջյան թող որ դրոշմվի իմ կերպա-
րանքին,
Թող կենաց փայտիդ ձևը պատկերվի այտերիս
վրա,
Արվեստն հրաշքներիդ որպես շուք թող որ
տպվի ճակատիս,
Թո՛ղ չաղավաղվի քո լուսապաճույճ դրոշմն
ինձ վրա,
Աչքիս բերերից թող չվերցվի ճաճանչդ օրհնու-
թյան,
Չհեռացվի գլխիցս քո վստահության առհա-
վատչյան,
Տյառնագրությանդ փառքը բերանիս ամուր սե-
մերիցն թո՛ղ չսասանվի,
Երկրպագելի պահպանակդ թող միանա սրտիս
զգայարանքին,
Գոյակցությանս չորս նյութերի մեջ քառաթևիդ
լո՛ւյսը թող թափանցի,
Փրկչիդ իշխանությունն օժանդակի թող կար-
կառվող ձեռքիս,
Մատուցման համար ստեղծված մատներիս
Համարձակության խորհրդարանդ թո՛ղ բարե-
գործե՛:
Աշխարհից մեկնելիս՝ սրբությունդ ինձնից թող
չհեռանա,
Երբ պատանեն պարտապանիս՝ պատիվս թող
չպակասի,
Փրկությունդ անդավաճան թող չլքի հոգիս,

Ու չջնջվեն քոնը համարվող շնչիցս գրերն կեն-
 դանատուիդ,
 Զորեղ արյունիդ նկարը թող չեղծվի խորանից
 իմ աստվածատիպ,
 Եվ բնակվի ինձ հետ գերեզմանիս մեջ:
 Թշվառ մարմնիս մաշվելուց հետո շնորհիդ
 օծումն ինձ մոտ թող պահվի,
 Որ նորոգության օրը նրանով ես ներկայանամ
 փառաց փեսայիդ,
 Ճանաչվեմ թող ես այդ նշաններովդ ու վաս-
 տակներովդ պճնվեմ,
 Ու մեծագույնիդ երախտիքներով գնահատվե՛մ
 թող,
 Եվ ողորմությամբդ քավված՝ ավազանի զգես-
 տով պերճանա՛մ,
 Տո՛ւր ինձ, բարեգութ, վերարկուդ անապական,
 Որ տառապում եմ մարմնիս մեղքերով:
 Թող որ քոնոնց դեմ չելնի՛ բանսարկուն,
 Հոգիս հնացնողը թո՛ղ ոչնչանա,
 Խավարաբնակների խաբկանքները թող հանդես
 չգան,
 Թող քո անունով օրհնվի, գթա՛ծ, վիհն իմ
 հանգստյան,
 Թող ողորմությամբդ լցվի լիուլի գուբն իմ
 գերության,
 Թող որ քեզանով ընդարձակվի տեղն իմ թշվա-
 ռության,
 Թող խաղաղ լինի, խնամո՛ղ, ինձ համար բանտը
 բարկության,

Թող արգանդը մուժ՝ սնի իր մեջ հանուն հա-
րության,
Հույսովդ թող ինձ իր մեջ ամփոփի տունը անձ-
կության,
Թող ես քո ձեռքով պահվեմ խշտյակում այդ
տարտամուժյան,
Թող որ ընդունվեմ ես քո թևերով տագնապի
տան մեջ,
Եղի՛ր դու, գովյա՛լ, ինձ հետ վտանգով լեցուն
սենյակում,
Ավա՛ղ ինձ այստեղ բյուր-հազար անգամ,
Զի երբեմն վերնային էի և այժմ անդնդային,
Տոնելի երբեմն և այժմ եղկելի:

Գ

Բայց և դու դարձյալ օրհնված ես բոլոր արա-
րածներից՝
Երկնայիններից, երկրայիններից և մեռելներից
սանդարամետի,
Անպարտականդ այս տարագրուժյան:
Ե՛ս վրիպեցի, ե՛ս օտարացա, ե՛ս հիմարացա,
Ե՛ս պարտվեցի և դարձա խոտան:
Ե՛ս վհատվեցի, ե՛ս կարկամեցի և կործանվեցի.
Ե՛ս մոլորվեցի, ե՛ս մատնվեցի, ե՛ս մերժվեցի.
Ե՛ս խորթացա, գերվեցի և գայթակղվեցի.
Ե՛ս նզովվեցի, ե՛ս թշվառացա, հարբեցի և վատ-
թարացա,
Ե՛ս ընկղմվեցի, ե՛ս խաբվեցի, ե՛ս անօրենացա.

Ե՛ս ապականվեցի, մահացա և իսպառ եղծվեցի:
Այս բոլորի մեջ դու չարութեան մատ չունես,
Մնում ես դու միշտ միա՛յն ու միայն անփոփոխ
բարի:

Երբ կամքդ ինձ հետ է՝ խավարը ճառագայթ է
ինձ համար.

Հույսիդ ճրագն երբ կա, գիշերն արշալույս է.
Հաղորդվելով մարմնիդ՝ կասկածների ամոթան-
քից զերծ կլինեմ.

Իսկ ես ինքս ինձ կենդանի չեմ համարում, հիշե-
լով վախճանն անխուսափելի,

Եվ ոչ էլ կորած եմ կարծում ես ինձ,

Քանզի անկասկած հավատում եմ ես նորոգման
հրաշքին:

Կյանքիդ դուռն առջևս համարում եմ փակ՝ իմ
անքավելի մեղքերի համար,

Բայց ես տեսնում եմ միաժամանակ դրախտն իմ
առջև բաց,

Որ ավետում է փրկությունդ ինձ:

Քանզի ո՛չ այնքան վհատութեան գույժն է տագ-
նապեցնում,

Որքան փրկութեան համար կարկառած ձեռքդ է
խրախույս քաջալերական:

Ուստի, տո՛ւր դու, Տե՛ր, տո՛ւր ողորմություն

Գոհաբանություն կարդացող բոլոր բանական-
ներին,

Օրհնյա՛լ հավիտյան. ամեն:

Բան ԿԶ

Արդի խորհերից խոսի՛ւ Աստուծո՛ւ Հէտ

Ա

Արդ, ով որ առնի այս համեստ մատյանի մաղ-
թանքների սպեղանին,
Նրանով աղոթելու համար, եթե այդպիսին մե-
ղավոր է մի՝
Ե՛ս էլ թող նրան մասնակից լինեմ իմ այս խոս-
քերով.
Իսկ եթե երբեք լինի ոմն արդար այր աղոթար-
կու,
Ես էլ նրա հետ թող այս մատյանով գտնեմ
գթություն:
Եվ ապա, եթե այդպիսին իրեն զգա երջանիկ,
ինձ համարելով միայն եղկելի,
Այդ նույնը նաև հաստատում եմ ե՛ս,
Բայց նա էլ հիշի թող Սողոմոնին և այս հոգե-
շունչ խոսքերը նրա, —
«Ո՛վ վստահորեն կարող է ասել, թե ունի սուրբ
սիրտ,
Եվ կամ պարծենալ, թե մաքուր է մեղքերից».
Եվ թե՛ «Ձի եղել երկրածին մի մարդ՝ գերծ իրեն
համար պատասխան տալուց».

Ինչպես և ոչ ոք՝ հաղթող համարված՝ ինքնար-
չավ վազքով,

Եթե մինչև իսկ ունենա թևեր նա բարձրաթռիչ¹:
Ուստի նաև նա՝ թող զգուշանա, երկյուղ կրե-
լով,

Որ հաստատ վեմի վրա է նույնիսկ, Պողոսից ու-
սած.

Որպեսզի միգուցե գետին ընկնելով՝

Նմանվի այս իրավադատ կանոնը սահմանողին:

Այլ նույնիսկ և նա՝ որ մաքուր է, թող այս
կշտամբանքը դաս անի իրեն,

Ջիջնելու համար անխոհեմ կերպով իր բարձ-
րությունից.

Իսկ պատժապարտն էլ թող ընդունի այն՝ առիթ
ազատության:

Որով հոգևոր մահվան կործանումից վեր բարձ-
րանալով՝ ապրի լիահույս:

Իսկ ինձ համար այս պատգամները թող լինեն
փորագրված արձանագրություն հավերժ
անեղծանելի,

Որ իմ եղկելի և մահկանացու անձի փոխարեն՝
Հեծության, լացի անդադար հնչմամբ, առանց
լուելու միշտ աղաղակի:

Եվ թող որ լինի, որ բեկբեկված ոսկորներս հո-
ղապատյան շիրմի ծածկույթի տակ

Անմռունչ ձայնով՝ խոստովանական այս աղոթք-
ներս եղանակեն.

---

¹ Ժող. Թ. 11

Ինչպես և հողում լուծված մարմինս անլուր
բարբառով
Այս պաղատանքներս թող որ առաքի քեզ՝ ծած-
կատեսիդ:

Բ

Տե՛ր գթությանց, աղբյուր ողորմությանց պար-
գեաբաշխ բարի,
Որդիդ բարձրյալի Տե՛ր Հիսուս Քրիստոս,
Ողորմի՛ր, խնայիր, մարդասիրիր,
Նայիր վշտերիս և տե՛ս սրտաբեկությունս,
Խոնարհվի՛ր թշվառությանս վրա,
Տե՛ս տարակուսական տագնապս անձեռնհաս,
Կարեկից եղիր ի կորուստ տանող ցավերիս մեջ
ինձ,
Շոշափի՛ր բժշկապես վերքերն իմ թշվառագույն,
Ականջ¹ դիր քաղցրությամբ ողորմագին հեծե-
ծանքներիս,
Լսի՛ր գերեզմանի խորունկ անդունդից հնչող
անմոռնչ հառաչանքներս,
Թող քո ամենալուր ականջներից ներս մտնի
Հյուծված անդամներիս ձայնը պաղատագին:
Եվ քանզի անապական է կենդանությանս գրա-
վական հոգին,
Ուստի թող անփոփոխ լինի սիրույդ գթու-
թյունը նաև,

¹ Մատթ. ԻՁ. 39

Կցորդ եղիր դու հեզությամբ՝ տկարությանն իմ
տաժանելի:

Մեռյալ պատկերիս դեմ ոխ մի՛ պահիր,
Անշունչ կերպարանքիս հետ մի՛ մտնի դատա-
քննության,

Մահով տանջվածիս դու նոր հարվածներ մի՛
ավելացնի,

Կոտրված խեցեղեն անոթիս հետ մի՛ մարտնչիր
ուժգնությամբ,

Վճռով խոշտանգվածիս վրա մի՛ բարկանա
կրկին,

Կործանված շինվածքիս մի՛ տար նոր պատու-
հաս,

Սպանված շանս վրա քարեր մի՛ արձակիր,
Ջախճախված լվիս վրա մի՛ որոտա սաստկա-
պես,

Անարգ հողիս դեմ իբր անբարհավաճի՝ մի՛
մոռնչա ուժգին,

Մոխրիս մերժել մի՛ կանչիր դատաստանի քննու-
թյան,

Ցնդելի փոշուս մի՛ համարիր դու քեզ ընդդի-
մամարտ,

Տիղմս տաղտկալի մի՛ կարծիր դու քեզ որպես
ոսոխ,

Գարշությանս անգոսնելի մի՛ վանիր իբրև
բռնամարտիկի,

Դուրս շպրտվելիք կոճղիս մի՛ պահիր գեհենի
համար որպես վառելիք,

Այսքան խոսքերով բազմաթիվ անգամ կշտամբ-
վածիս
Դու էլ վերստին մի՛ հանդիմանիր:

Գ

Սրանք են ահա՛ այն սրտաբեկիչ ու հոգնաթա-
խիծ աղաչանքները,
Որոնք իմ թշվառ ու խավարարգել շիրմից պիտ
հնչեն.

Եվ թող քո օրհնյալ խոսքը հաստատի, թե աղո-
թողիս սրտի համաձայն

Պիտի մնամ ես անայլայլելի:

Քանզի հիմա էլ, մինչդեռ խոսում եմ դեռևս
կենդանի՝

Մեռած եմ արդեն անհասիղ համար.

Ինչպես և մահվամբ կորչելիս անգամ

Անեղծ կմնամ ես իմ հավատքով, ըստ հրամանի
ամենագորիղ:

Արդ, աղաչում եմ, Տեր Հիսուս Քրիստոս, ողոր-
մությամբ նայիր դու ինձ

Եվ մի՛ թողնի, որ բնակակից լինեմ Բելիարին:

Թշվառիս թաղման ժամանակ, տապանի անկեն-
դանական թնդյունը մահագեկույց,

Որպես աղաղակ լալահառաջ՝ քեզ ինձ հետ հաշ-
տեցնող,

Արժանացրու քո լսողությանը, միա՛կ բարե-
գործ,

Հոգեսեր, հզոր և մի՛շտ մարդասեր.

Եվ քո բարի հոգին թող բնակվի ինձ հետ, լույս
տալով ինձ խավարի մեջ,
Թող մնան ինձ հետ քո կենարար չարչարանք-
ների մասունքները պաշտելի,
Որպեսզի, իբրև գանձարանի ավանդ, պահելով
ինձ քո մեջ, կենսանորոգեն.
Որպես զինվորական սարք անվատնելի թող
պատկանեն ինձ
Ու մնան ինձ հետ իբրև մնայուն պարսաքարեր՝
հոգու հնարքների,
Չարի գնդերը հալածելու համար՝
Նրա իմ դեմ մղած մարտը թո՛ղ քեզանով վան-
վի, Տե՛ր,
Զի եթե նա ելնի իմ դեմ պատերազմելու,
Տեսնելով քաղաքն առանց զինվորի և ազդարա-
րող գործիքը՝ անձայն,
Քե՛զ կունենամ, Տե՛ր, անքուն պահապան
մշտնջենապես:

Դ

Զի եթե շտապի չարն այժմ ևեթ, առաջ քան օրը
կատարածի,
Եվ պատրաստի ինձ համար անելանելի արգե-
լարան,
Ես տերունական աղոթքն իմ կուղղեմ նրա դեմ,
որպես մահացու հարված.
Եթե կարենա ինձ գցել գետին,

Արարչին արած իմ ծնրադրությամբ նրան կխոսեմ.

Եթե հաջողի երկրի մոխրի մեջ գլորել նա ինձ,
Աստուծո երեսնիվայր ընկնելը թող հալածի
նրան.

Եթե տանջալից ցավեր նյութե ինձ,
Աշխարհի փրկչի քրտինքը առատ արյամբ շաղախված՝ թող նեղի նրան.

Եթե շունչս նա պատանդ վերցնի, որպեսզի բարի ճամփով չընթանամ՝

Ամենաստեղծի կապանքը թող ինձ ազատ արձակի.

Եթե բռնադատի ինձ ուրանալու լույսի պարգևները,

Համբերությունդ՝ աստվածամարտների հայհոյության դեմ՝

Թող որ նրան էլ նրանց հետ մեկտեղ պապանձեցնի.

Եթե գաղտնապես հարված հասցնող զենքերի նետեր արձակի վրաս,

Կապարճների հոր շքեղ աղեղի խոցող սլաքը թող դիպչի նրան.

Եթե խավարած լույսի շղարշով անամոթաբար աչքիս մեջ մտնի,

Ամենակատարյալի ծածկված գլխի կուփահարումը թող տանջի նրան.

Եթե մոլեգնի ձեռքիս վստահությունը կաշկան-
դել¹,

Թող ստեղծողի ձեռքը տրված եղեգներ չարչա-
րելով նրան լռեցնի².

Եթե անամոթ ծաղր ու ծիծաղով ինձ հետ կա-
տակի,

Ամենագորի՝ ծաղրանք տանելը թող հեզնի
նրան³.

Եթե պես-պես հուռուլթքների բժժանքով խորա-
մանկի,

Հգոր Աստուծո երեսին տրված ապտակը նրան
ամաչեցնի թող⁴.

Եթե գիշերվա մուլթը իջնելիս խաբեության խա-
վարով կռվի լկտիաբար,

Տե՛ր, լույսիդ պայծառ ճառագայթման հետ՝ թող
խայտառակվի.

Եթե հավակնի, թե կկարենա փորձությունների
արեգակնակեզ

Վատնիչ խորշակի կեսօրվա տապով ինձ բոլո-
րովին արմատից խախտել,

Թող քո լուսեղեն նշանի զորությամբ արմատա-
խիլ՝ չորանա.

Եթե փորձի նա փչումով տրված շնորհից ինձ
զրկել.

---

¹ Մարկ. ԺԴ. 65

² Մատթ. ԻԷ. 29

³ Մարկ. ԺԵ. 31

⁴ Հովհ. ԺԸ. 22

Այն թուժքը, որ մեղավորիս փոխարեն քերոբենե-
րի Տերն ընդունեց,
Թող ամոթահար անի նրան.
Եթե կծոտող ժանիքներ ցույց տա ինձ,
Երկնավորի բերանի լուսթյունը թող նրան պա-
պանձեցնի¹.
Եթե ցանկալան խայթվածքներ պատճառի հո-
գուս,
Ամենաստեղծին զարնված բևեռները նրան
կսկծեցնե՛ն թող.
Եթե անիրավ խորհուրդների ճանապարհով ինձ
մոլորեցնի,
Անհասանելու ոտքի մեխերը թող նրան կապեն.
Եթե հարբեցնի ինձ դժնաբարո հրապույրներով,
Թող բարերարին տրված լեղիով խառնված քա-
ցախը նրան դառնացնի.
Եթե ծառի առաջին պտղի ճաշակման մեջ գտնի
ինձ,
Խաչի սոսկալի խորհուրդով բռնված՝ թող իս-
պա՛ռ դատապարտվի.
Եթե Տիրոջ հրամանին հնազանդվելու դեմ
ընդվզել սովորեցնի ինձ,
Անսահմանելու պարանոցի բերումն թող կոր-
ծանի նրան.
Թե սատակամահ անելու համար հալածի նա
ինձ և վիրավորի,

---

¹ Մատթ. ԻՁ. 63

Աղբամին ստեղծողի կողքը մխված ահագին տե-
 գը թո՛ղ պատուի նրան.
 Եթե դժոխային վշտերի երկունքներով պաշարի
 նա ինձ,
 Ամենակալի պատանքի կտավը թող կաշկանդի
 նրան.
 Թե խարդախությամբ փորձի ինձ մահվան հա-
 տակը ձգել,
 Մահվան վեմի մեջ կենդանի Աստուծո բնակվելը
 թող նրան մեռցնի.
 Եթե մարդկային իմ գայթակղության վրա նա
 խնդա,
 Թող կարկամ կամքով կորանա կրկին.
 Զի Աստվածն անմահ հարության փառքով՝
 Բոլոր մեռելներին նորոգեց իր հետ:
 Թե հազարամյա փոքր կապանքի լուծումով
 բերկրի,
 Բայց թող որ իսկույն դողա վերստին
 Անվերջ-անվախճան տանջարանի մեջ սաստիկ
 կաշկանդող հուսկ շղթաների անզերժ
 տազնապից՝¹
 Եթե առաջին իսկ հարվածի հետ նա դժվարանա,
 Մեծ դատաստանի մեծ օրը ահեղ, կորստյան
 գո՛ւյժը թող տրվի նրան՝
 Նրա և իր հրեշտակների համար պատրաստված
 անշեջ գեհենով:

¹ Հայտն. Թ. 2-3

Իսկ ինձ, որ քեզ եմ ապավինել, Տե՛ր Հիսուս,
Միակ թագավոր, ինքնակալ, զորեղ, Արարիչ
երկնի և երկրի,

Եվ նրանց մեջ եղած բոլոր զարդերի,
Ինձ, որ աչքս քո գալստյանն եմ հառել
Եվ փրկչիդ ողորմությանն եմ սպասում հույ-
սով,

Քո ոտքն եմ ընկնում և համբուրում եմ հետքե-
րը գարշապարիդ,

Պարտությունս եմ խոստովանում և մեղքերս
հրապարակում,

Կշտամբանքների քարերով ծեծկվում եմ և
սրտիս հառաչանքներով այրվում,

Խղճիս խայթերով խոցոտվում եմ և շնչիս բոցով
տոչորվում,

Այրվում եմ արցունքներիս աղի ցողով ու երի-
կամներիս կսկծանքով կիզվում,

Հուսակտուր հոգով ցամաքում եմ և դառնա-
շունչ հողմով մարում.

Թախանձանքի խոսքերով երերվում եմ և կող-
կողազին հեծությամբ դողում,

Տաժանելի տանջանքներով տվայտում եմ և հո-
գուս տազնապներով տատանվում,

Մրրիկների կոծով ծփում եմ և ալիքների բա-
խումից սասանվում,

Ի լուր համբավի սարսում եմ և վախի հիշատա-
կով՝ կորչում,

Ատյանի տեսարանով հալվում եմ և մեծիդ
սպառնալիքներով մեռնում,—
Լսի՛ր, բազմագո՛ւթ, քավիչ, մարդասեր և
երկայնամիտ,
Քաղցրություն անձառ, օր բարի և տիվ տեն-
չալի,
Ձի կարող ես դու ամեն ինչի մեջ
Ինչպես և վերջին շունչս փչելիս ինձ փրկագոր-
ծել:
Քեզ Հոր և Սուրբ Հոգուդ հետ
փա՛ռք հավիտյանս. ամեն:

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հէր

Ա

Եվ սակայն Քրիստոս Աստուծո իրավունքի
խոսքը արդարացի է հույժ իմ նկատմամբ,
Քան սատանայի, որ սկզբնահայրն է չարիքնե-
րի.

Քանզի հայտնվեց նա նրա համար, որպեսզի
քանդի գործերը նրա,
Իսկ ինձ համար, որպեսզի իմ հնացած պատկե-
րը նորոգի

Աստուծո կերպարանքով,
Առնելով մեր իսկ նմանությունը կատարելապես
Եվ միացնելով իր բնությանը խառնվածքը մեր:
Բազում շնորհներից ոչինչ չտվեց նա սատանա-
յին,

Այնինչ ինձ վրա հեղեց առատորեն.

Նրա համար երբեք չչարչարվեց,
Իսկ ինձ համար զոհվում է նա հանապազ.

Սատանան անհաղորդ է կյանքին,

Իսկ ես փրկություն եմ վայելում միշտ.

Նա հալածված է խաչով,

Իսկ ես գորացած եմ այդ նո՛ւյն նշանով.

Նա մերժված է լույսից,
Իսկ ես միացած եմ նրա փառքի հետ.
Նրան երկրի վրա անգամ հանգիստ չխոստա-
ցավ,
Իսկ ինձ երկինքը տվեց սեփականուլթյուն.
Կտրեց նրա հույսի առհավատչյան,
Եվ իմը հաստատեց առանց խզելու.
Նրան խոզերի երամակում արգելափակեց,
Եվ իմ մեջ ի՛նքը զորացավ.
Կարիճների հետ համեմատեց նրան,
Եվ ինձ ճառագայթ հայտարարեց.
Սողունների նմանեցրեց նրան,
Եվ ինձ իր անունով կնքեց:

Բ

Իսկ ես լքեցի երախտիքն այսքան բարիքներ
անող Աստուծո
Եվ չարին հետևեցի՝ նրա հետ մեկտեղ դժոխքի
հատակն հայելու համար:
Ուստի անարժան եմ բարիքների ապերախտս
անչնորհակալ և անընդունակ սիրո,
Մեղքի պարանով եմ ձգված՝ երիկամունքիցս
խոցված խորապես.
Ճյուղակոտոր ծառ եմ արմավենու,
Քացախացած գինի, հեղեղված ցորեն,
Ջնջված մուրհակ, պատռված վճիռ, աղավաղ-
ված կնիք,

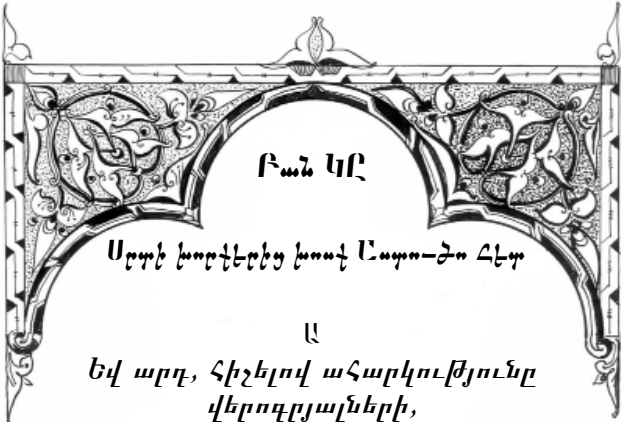
Զև այլափոխված, վերարկու կիզված, կորած ըմ-
 պանակ,
 Ընկղմված նավ, մանրված մարգարիտ, սուզված
 անգին քար,
 Տունկ եմ գոսացած, նեցուկ խորտակված, փայտ
 իսպառ փտած,
 Խամրած մանրագոր, փլատակված տուն,
 խարխլված խորան,
 Բույս արմատախիլ, ձեթ՝ թափված աղբոտ հրա-
 պարակում,
 Մոխրակույտերի վրա հոսած կաթ,
 Քաջերի գնդում մահապարտ եմ մի,
 Զի անձն իմ ողբալի, Բաբելոնի առակի համա-
 ձայն՝ մարգարեներից ասված՝
 Երուսաղեմի հետ և նրա նման հորդոր լսեց
 միշտ և չխրատվեց¹:
 Պատճառն ա՛յն է, որ այստեղ անգոսնված եմ,
 այնտեղ՝ խայտառակված,
 Այստեղ պարսավված և այնտեղ կշտամբված,
 Այստեղ ծաղրված և այնտեղ նախատված,
 Այստեղ անարգված և այնտեղ հանդիմանված,
 Այս կողմը ապշած և այն կողմը՝ լքված,
 Այստեղ հեծուլթյուն, այնտեղ հառաչանք,
 Այստեղ կասկածներ և այնտեղ վախճան,
 Այստեղ վախ ու վիշտ և այնտեղ հատուցում,
 Այստեղ արկածներ և այնտեղ դատաստան,

¹ Եսայի ԺԳ. 19

Ուր ո՛չ խոսելու իրավունք կա և ո՛չ պաղատե-
 լու,
 Ո՛չ օրերը թիվ ունեն և ո՛չ ժամանակը վախճան,
 Ո՛չ հույսի կամուրջ և ո՛չ ողորմության դուռ,
 Ո՛չ աջ պաշտպանող և ո՛չ օգնող ձեռք:
 Սակայն ապավեն ես դու, դու ինքդ փրկություն,
 Դո՛ւ այցելություն, դու քավություն, դու երա-
 նություն,
 Դո՛ւ ես բժշկում, դու ես ողորմում, միա՛յնդ
 հզոր,
 Կենդանի անճառ, Տեր Հիսուս Քրիստոս բարե-
 րար Աստված,
 Օրհնյա՛լ, օրհնյա՛լ և դարձյալ օրհնյալ,
 Հավետ բարձրացած քո Սուրբ Հոգու հետ
 Մեծիդ իսկակից Հոր փառքի համար՝
 Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Բան ԿԸ

Արդի խորժերից խոսի Լապո-ժո Հէր

Ա

Եվ արդ, հիշելով ահարկությունը
վերոգրյալների,

Որոնք Աստուծո կողմից ինձ հասած սպառնա-
լիքներ են ահագնապես

Ինչպե՞ս դադարեմ նոր ողբերգության տողեր
Տյուսելուց,

Եվ կամ ինչպե՞ս ցամաքեն հեղեղներն արցուն-
քիս:

Զի եթե քառավտակ գետերի ճյուղավորումնե-
րը բոլոր,

Որոնք հորդահոս ծավալվելով ոռոգում են ողջ
եզեմն ու երկիր.

Լիառատ, լրիվ բավականությամբ ջուր տալով
նրանց.

Իրենց ուղիներով ու ափունքներով աչքերս լցվեն,
Չեն կարող երբեք զովացնել սաստիկ բոցն իմ
մեղքերի:

Կամ եթե նույնիսկ, ըստ մարգարեի ըղձակա-
նության¹,

¹ Երեմ. Թ. 1

Գլուխս լցվի ջրերի առատությամբ,
Եվ տեսողությանս ճրագարանները աղբյուրներ
կայլակեն՝
Ձեն կարող չափել վշտերն անպատում կոտոր-
ված հոգուս.
Եվ ոչ էլ սրտով կարեվեր խոցված, եղերապա-
տում բանահյուսությամբ
Լալկան կիների ջայլերը բոլոր՝ կարող են ցա-
վերս
Ու աղետներս երգի վերածել և կամ նվագել
ձայնով ողբական:

Բ

Ի՛մ աշխարհ գալու օրն է նզովված և ոչ թե Հո-
բի կամ Երեմիայի¹.
Զի տոնելի է նրանց ծննդյան օրը բարեբախտ և
ո՛չ մերժելի,
Եվ աշխարհն ամբողջ չարժե նրանցից թեկուզ
և մեկին:
Ապա ուրեմն ինձ է վերաբերում նրանց անիծած
օրը,
Երբ ես՝ անարժանս լույսի և ամեն տեսակ բարի-
քի՝ աշխարհ եմ եկել,
Դառնալով այստեղ կորստյան որդի և մահվան
գրկից,
Մշակ մեղքերի և արբանյակ անօրեննությանց:

---

¹ Հոբ Գ. 3

Եղո՛ւկ ինձ, զի ես չմնացի հաստատ կյանքի
այն ուխտին,
Որ, ո՛վ բարերար, դո՛ւ սահմանեցիր:
Չհետևեցի քո կենդանարար և անմահացնող
պատվիրաններին,
Չաշխատեցի ես արմտիք հնձել,
Որ խռովալից ձմռան օրերին ուտեստ ունենամ.
Ո՛չ ամուր պատեր կառուցեցի ես և ոչ էլ ձե-
ղուն կապեցի հարկիս,
Որպեսզի մրրկաշունչ քամիներից պաշտպան-
վեմ.
Երկար ճանապարհի համար նշխար մի պաշար
ես չամբարեցի,
Որ դարմանեի տագնապը սովի.
Աղերսագին աղոթքներ չպատրաստեցի քեզ հա-
մար,
Որոնցով քո առաջ ելնել համարձակվեի.
Չհավաքեցի փրկուլթյան պաշար մաքրակյաց
վարքով,
Որ նորոգուլթյունս երաշխավորեմ¹.
Աշխարհում հաշիվս ճիշտ չբռնեցի իմ մատնի-
չի հետ,
Որ դատավորի ձեռքից այժմվանից իսկ պրծնեի.
Օրհնալիր ձեռքով չներկայացա,
Որով սրբվելով մասնակից լինեի օրենսդրին.
Ո՛չ դեմքս պահպանեցի, ո՛չ էլ թիկունքս
պատսպարեցի,

¹ Մատթ. ԻԵ. 8

Ո՛չ աջ ձեռքս զենք առա և ո՛չ էլ ձախս՝ վահան,
Որ պատերազմում մնայի անվտանգ,
Զրահ չհագցրի երիվարիս, ոչ էլ մարտիկներին
սպառազինեցի,
Որ կարենայի ճակատ հարդարել.
Վաղահաս պտուղը չքաղեցի, և ուշհասուկին
չժամանեցի
Եվ ահավասիկ շվարել եմ ես բարիքներից զուրկ:
Չունեմ մաքրության ծաղիկ և ոչ էլ յուզ ողոր-
մության,
Եվ գիշեր է մութ, մռայլ ու անշող.
Մահվան նիրհով եմ քնել ես,
Եվ կոչողի փողի տազնապն ստիպում է ինձ¹.
Զարդը հարսանյաց մերկացրի կրկին և ձեթը
վարքի լքեցի դարձյալ²
Եվ հարսանիքի դուռն ահավասիկ փակվում է:

Գ

Եվ արդ, այսքա՛ն վշտերի մեջ ես ինչպե՞ս մխի-
թարվեմ,
Կամ խավարամած տարակույսներիս կենսավետ
հույսին որքա՞ն լույս խառնեմ.
Եվ կամ ո՞ւր արդյոք ոտքս հաստատեմ,
Ո՞ր վստահության աչքերս հառեմ,
Եվ կամ ո՞ւր տեսնեմ անդորրությունը իմ
ծփանքների,

¹ Մատթ. ԻԵ. 5-6

² Մատթ. ԻԲ. 11, ԻԵ. 3, 10

Կամ ո՞ր ըղձալի հանգստությանը ձեռք կարկառեմ:

Եթե երկնքի բարձր ձեղունին պարզեմ ձեռքս ես,

Այնտեղից տեղաց հուրը Սողոմի, ինչպես ասված է:

Իսկ եթե երկրի խորունկ հատակին՝

Նա՛ բացեց երախն իր հափշտակիչ ու կուլ տվեց Դաթանին՝

Աբիրոնի բանակներով¹:

Եթե հանդգնեմ փախչել բռնողից՝

Գուցե բռնի ինձ վիշապն ահագին:

Գազանների հետ եթե թափառեմ՝

Նրանք առավե՛լ շտապեն պիտի Արարչի վրեժն ինձնից առնելու,

Քան մի ժամանակ Եղիսեինը՝ Բեթելացի մատաղատի քրմորդիներից²:

Եթե աչքս ամենատարած օդի պարզությանն հառեմ՝

Եզիպտացոց համար շոշափելի խավար դարձավ այն³.

Թե թռչուններին՝ բարձունքում ճախրող՝

Մորթված զոհերի արյունաբոսոր դիերն ուտելու են կոչված նրանք:

Տկարների դեմ եթե խիզախեմ՝

---

¹ Թվոց. ԺԶ 32

² Դ. Թազ. Բ. 22-23

³ Ելք Ժ. 21

Կսպառվեմ պիծակներից, և ինձ ի՞նչ պետք են
առյուծներ այլևս:

Պատառոտող արջերից եթե ճողոպրեմ՝

Արյունածարավ մեղները ինձ պատահեն պի-
տի:

Եթե ինչ-որ տեղ ես անհոգ նստեմ՝

Ամենաչնչին մեղուկները վառվող կրակի մո-
ծիրների պես շուրջս կմաղվեն:

Միեղջուրանու եղջյուրից եթե փախչեմ ու
պրծնեմ՝

Մորմոքեցուցիչ մանր մուկների ճիրանները ինձ
պիտի կեղեքեն:

Շտեմարանի մի խորշը եթե թաքնվեմ, կուչ գամ՝

Մեղքի նմանակ գարշ ու տաղտկալի գորտերը
պիտի ինձ զզվեցնեն

Անդաստաններում եթե ինչ-որ տեղ գտնեմ ինձ
համար ու տեղավորվեմ՝

Շնաճանճերի տարմերը պիտի իմ շուրջը պա-
տեն:

Մի կողմ եմ թողնում մորեխն ու մարախ - զոր-
քեր գորավոր,

Ժանգը անկենդան, ուտիճը անտես, թրթուր
թունավոր,

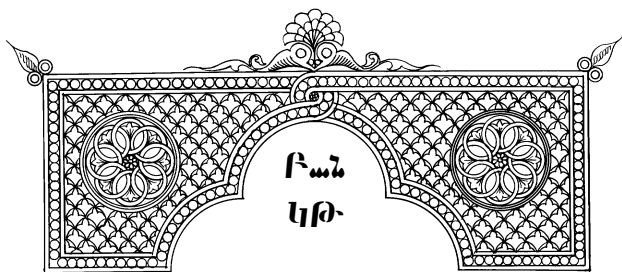
Ջուր թվացող կարկուտով ու ոչնչացնող եղյա-
մով հանդերձ,

Որոնք մեր աչքին թվում են թեև անզեն ու ան-
զոր, չնչին, չքոտի,

Բայց և Աստուծո մի ակնարկությամբ նրանք
խիստ գոռոզ և ուժգնաբար
Զարկեցին, դուրս հանեցին ու հալածեցին հաղ-
թականորեն
Իր գավազանով հպարտ և ամբարտավան բռնա-
վոր փարավոնին:
Սրանք են ահա մահացու խոցող, գաղտնի վնա-
սող, լլկող ու թաքուն
Տեսակաները այն հոգևոր անտես չարարանքնե-
րի,
Որոնք որպես պատիժ ուղարկվեցին եգիպտա-
ցոյ՝ նրանց անօրեն գործերի համար:

Դ

Բայց դու, ամենագո՛ր, Արարիչ և Տեր բոլորի,
Հաղթող հանգիսացիր թշնամիներին՝ հալածե-
լով նրանց.
Եվ ինձ ողորմի՛ր կրկին գթությամբ՝ փրկարար
ձեռքդ մոտեցնելով ինձ,
Որ վարանած եմ և տարակուսած, խոշտանգված
և մահապարտ.
Զի դու ես միայն ճանաչվում Աստված՝
Միշտ փառավորված Հոր և Սուրբ Հոգու հետ
Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Սրբի խորվերից խոսի՛ Լապո-Չո Հէս

Ա

Եվ քանի որ ես, իմ գոյացության ամենահնար
արվեստավորիդ՝

Տիրոջդ ու Աստծուդ ձեռքով, քո սիրո մեջ, ինչ-
պես գտող քուրայում,

Եռում եմ շարունակ ու չեմ պարզվում երբեք,
Խառնվում եմ միշտ ձուլվելու համար ու չեմ
միանում,—

Ուստի երկնավոր դու արծաթագործ, ճարտա-
րապետ իմ,

Ի զո՛ւր ես հոգնում և ընդունայն ես ջանում
ինձ համար,

Ըստ մարգարեի հայտնի առակի՝ չարությունս
չհալվեց,

Եվ ահա, ես ինքս կամովին չարաչար մոլեգնե-
լով,

Մի ողորմելի և դիվահար խելագարի պես
Խոսում եմ հանդգնաբար անկարգ՝ ավելի մեղ-
քերս աճեցնելու,

Քան թե հաշտության մի ճար գտնելու:
Եվ որպեսզի հանդերձյալում պատրաստվող
տանջանքները
Չերևան ինձ անընտել դեպքեր, անսովոր պա-
տահարներ և անօրինակ հանդիպումներ,—
Ընդմիջտ անմոռաց պահեց իմ մարմնում, այս-
տեղից իսկ,
Նախկին անեծքներից մնացած հազիվ նկատելի
հետքերը,
Որպեսզի փոքր ու չնչին տարրերից մեծին սո-
վորենք:

Բ

Որովայնի մեջ են առաջանում ինքնաբերաբար
ու բազմանում
Շարժուն ու պես-պես ճապուկ ճճիներ,
Աղիքների գաղտնակուր որդեր, այրող այտուց-
ներ,
Բշտիկներ բազում բոցի պես կիզող
Եվ անկերպարան, անձև անիծներ,
Եվ այլ քրտնածին ու զազրաթորմի՝
Կսկիծ, եռ ու քոր պատճառող անիծ, և՛ լու,
և՛ ոջիլ,
Ու վայրենական այլ ասպատակներ,
Որոնք գիշերամարտ դեերի և խավարասեր,
զինված բարբարոս գնդերի նման,
Եվ արաբական քանասար գայլերի գազանու-
թյամբ,

Կորակոր ընթացքով, արջնաթուլը գուլնով,
Կրկնուր ու կեռ կտուցով՝ կարիճի խայթոցի
նման,
Խոցելով, ինչպես դժնիկ փշով՝ ծծում են, քա-
շում արյունը մեր թաց
Եվ հանգստարան անկողնում չարչարում են
մեզ:
Եվ երբ մեկը իր ձեռքը երկարի նրանց՝ արժանի
պատիժը տալու,
Զգում են իսկույն մարդուն պատճառած վնասը
իրենց
Եվ իսկույն կեթ, լերկամարմին ու փոքրիկ հա-
սակով
Թռչում են, կարծես թե թևեր առած,
Եվ մարախի պես ուտոստելով՝ այս ու այն կողմ
ընկնում,
Աղվեսների նենգ ու խաբեպատիր բարքի հա-
մաձայն
Փախուստ են տալիս ամեն ուղղությամբ խորա-
մանկելով
Մտնում ծակուծուկ, մահվան երկյուղից փրկվե-
լու համար:
Եվ իրենց չնչին չքոտի տեղով ոչ միայն ռամիկ-
ների ու խառնիճաղանճների,
Այլև ահագին հզոր թագավորների կփախցնեն
նրանք,
Կհանեն վերը՝ դատիկոնը բարձր ապարանքների
Եվ կամ բացօթյա կբնակեցնեն:

Շատ քաջեր անգամ, որոնք իշխեցին ամբոխների վրա
Եվ ժողովուրդների տիրեցին, և ազգերի քաղաքներ առան,
Խոստովանում են պարտությունն իրենց զորեղ ձեռքերի,
Թե՛ «Որովհետև չկարողացանք մեզանից հզորների բռնությանը դիմադրել,
Այդ պատճառով էլ խույս տվինք ահա և հասանք այստեղ»:

Գ

Բայց ինչո՞ւ եմ ես խոսում այդ չնչին, աննշան այնպես ու ծիծաղելի գոյությանց մասին,
Նրա համար, որ նրանք զորավոր և անհերքելի ջատագովներ են աստվածության
Եվ հանդերձյալներն են հիշեցնում ինձ,
Որոնք անօրեն իմ մարմնի մեջ ծնվում են իբրև դառն պտուղներ:
Դրանց նման են և դրսից եկող ախտերն սպանիչ
Եվ ուտիչների կույտերն անողոք, որոնցից անհնար է ազատվել,
Որոնց մեր մարմնին պատճառած ահարկու ցավերով
Կարողանում ենք գալիք տանջանքներն իմաստասիրել:
Եվ կարելի չէ գտնել որևէ ապաստանարան,

Որ կարողանանք խույս տալ նրանցից և ազատ
մնալ.

Զի առանց կամքիդ և ակնարկությանդ
Ի չիք են անցել մարդկային բոլոր ճար ու հնա-
րանք:

Իսկ դու, բարերա՛ր, կյանքի ամեն դեղ ու
դարմանն ունես բավականապես,
Եթե կամենաս փրկել, նորոգել, քավել, բժշկել և
կենազործել:

Եվ քեզ փա՛ռք համենայնի
հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Բան Հ

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հեթ

Ա

Ստեղծվածների մեջ անդասելի այս մանրուքներից հետո երկրային՝
Խոսքիս ընթացքը բարձրացնեմ պիտի մինչև
մեծագույն արարածները,
Ահավորի արդար և անաչառ գործերի մասին
ճառաբանելով,
Բայց եթե նույնիսկ շատ մոտիկ լինեն նրանք
Աստուծո,
Ինչպես որ էին նահապետները մեր աստվածամերձ
Եվ կամ մաքրագույն, ինչպես եղել են մարգարեները,
Կամ անբծագույն, ինչպես առաքյալները,
Կամ ընտրելագույն, ինչպես մարտիրոսները,—
Զո՛ւր է նրանցից հոգու փրկություն հուսալ
ինձ համար,
Եթե դու, ո՛վ աննվազ բարի և անփոփոխ խնամակալություն

Եվ անպակաս ողորմությունն, ցույց չտաս ինձ
քո մարդասիրությունը:

Բ

Զի եթե նույնիսկ Աբրահամին իրե՛ն ձայն
արձակեմ,

Ինչպես ընչեզի ողորմագին առական է ինձ ու-
սուցանում,

Տապից պապակվելիս անգամ նա մի կաթիլ ջուր
չի կարող տալ ինձ,

Քանի որ նա էլ մարդ է՝ մարդկային անճարա-
կությամբ:

Եթե Մովսեսին դիմեմ՝ նա էլ է համակված դարձ-
յալ նույն տկարությամբ,

Զի անգոր եղավ փրկել այն մարդուն,

Որն իր վառելիք ցախի պաշարը շաբաթ օրն էր
հավաքում¹:

Եթե Ահարոնին՝ նա ևս ուրիշին աղաչելու կա-
րիք զգաց,

Իսկ եթե Դավթին իր բոլոր բարի գործերով
հանդերձ՝ նա էլ չմնաց անմեղադրելի.

Իսկ եթե Նոյին, Հոբին դիմեմ ես, կամ Դանիել-
ին՝

Եզեկիել մարգարեն նրանց անուններն հիշա-
տակելով,

Այսպես խոսեց նրանց մասին՝ Աստծուց ներշնչ-
ված. —

¹ Թվոց. ԺԵ. 32-36

«Կենդանի եմ ես, ասում է Տերը, թե նրանք չպի-
 տի կարողանան
 Ազատել իրենց ուստրերին ու դուստրերին վե-
 րահաս բարկությունից,
 Այլ միայն իրենք պիտի ազատվեն»:
 Իսկ եթե դիմեմ հավատքի վեմին՝ Պետրոսին,
 Քո խնամքներից դույզն-ինչ խորթացած՝ նա՛ ևս
 ենթարկվեց իմ մոլորանքին¹,
 Թողնում եմ այստեղ հիշել մեկ առ մեկ այն
 շատ-շատերին,
 Որոնք անձնատուր եղան զանազան տեսակ
 կրքերի,
 Թեև հավիտյան երջանիկ լինեն:
 Դրանցից մեկն է Հովաս անունով ոմն մարգարե,
 Որի աստվածառաք սպասավորության մեջ
 մարդկորեն գայթակղությունը
 Անբացատրելի է մնում շատերին, ինչպես էլ որ
 մեկնաբանվի²:

Գ

Եվ քանզի սահմանափակ է մարդկանց փրկու-
 թյան կարողությունը,
 Նրանք իրենք էլ ողորմություն գտան բարե-
 րարիդ կողմից և ամենակալիդ շնորհիվ
 զորացան,

¹ Ակնարկություն հավատքի այն թուլության, որ առաքյալն ունեցավ Հիսուսի՝ ծովի վրա քայլելու ժամանակ և նատմության գիշերն ուրանալիս:

² Գ. Թագ. ԺԳ. 1-ում ոմն մարգարեի անձի շուրջ մեկնաբանությունների մասին է:

Կոչվեցին պաշտպանողիցդ և հնարավորիցդ
քավվեցին,
Ներվեցին ազատարարիցդ և անախտականիցդ
բժշկվեցին,
Կենսագործվեցին անապականիցդ և նորոգո-
ղիցդ լուսավորվեցին:
Հետևապես, գիտենալով չափն ու սահմանը հո-
ղածին բնությանս,
Որպես հարազատ նմանակիցներ՝
Ի վստահություն հուսահատներին և ի խրա-
խույս՝
Ահա և քեզ եմ դիմում ես միայն,
Որդի՛դ կենդանի Աստուծո՛ Քրիստոս, օրհնյալ
ամեն ինչի մեջ:
Եվս առավել կճշմարտվեն վերոգրյալ օրինակ-
ները,
Եթե այստեղ, այս աղոթքի մեջ հիշենք նմանօ-
րինակ
Եվ այս խոսքն արդար, որ երջանիկ իմաստուն-
ներից մեկն է ասել,
Թե՛ «Բարի է Տիրոջ ձեռքն ընկնելը, և ոչ թե
մարդկանց.
Զի, ինչպես որ մեծ է նա, այդպես էլ մեծ է նրա
ողորմությունը»:
Ու թեև այս խոսքով Դավթին էր ակնարկում,
Բայց երբ որ երեք աստվածային հարվածներ
էին առաջադրվում նրան,

Նա ինքը հոժար, կամավոր կերպով սատակիչ
 մահվան դատավճիռն ընտրեց¹,
 Ընդունելով այն իբրև կենդանություն, որ
 Քրիստոսի հավատքով կաճի և կզորանա,
 Քան թե մյուս երկու այն հարվածները, որոնք
 տանջում են ու չեն ողորմում:
 Եվ սակայն անհարմար չի լինի, որ ես էլ այդ
 խոսքից օրինակ վերցնեմ իմ կորած հոգու
 համար,
 Որ տոչորվում է ապրելու հնար գտնելու տեն-
 չով:
 Այսպիսով, սակայն, իմ ողբերգական այս մատ-
 յանի մեջ,—
 Առանց որի չի կարելի մոտենալ Տիրոջը,—
 Ես ոչ թե նվաստացնում եմ փրկվածներին, այլ
 փրկչի անունն եմ պսակում
 Եվ նրա շնորհն եմ բարեհաճակում բոլորին.
 Ու խոստովանում եմ հաստատ խոսքով, թե
 նույնիսկ նրանք,
 Որոնք շա՛տ բարձր են թուշում իրենց սուրբ
 վարքի թևերով,
 Կարոտ են դարձյալ քո ողորմության դեղ ու
 դարմանին:

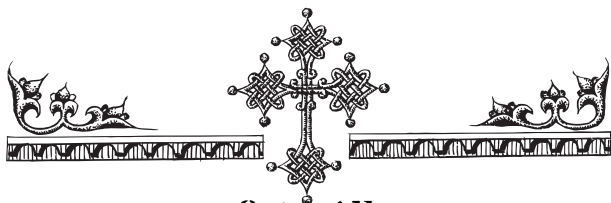
Դ

Ուստի և ահա, դու կյանք, փրկություն ու
 բժշկություն,

¹ Բ. Թագ. ԻԴ. 14

Դու անմահութիւն, լուսավորութիւն ու երա-
նութիւն,
Անդորրացրո՛ւ ինձ իմ մեղքերի չարչարանքնե-
րից,
Որպեսզի ինքս ինձ ընդմիշտ մեղադրող հեծու-
թիւնների
Չանճրացուցիչ թախանձանքներից հանգստա-
նաս և դո՛ւ,
Որ ոչ այլ ինչով, այլ միայն մարդկանց փրկու-
թյամբ ես պարարվում,
Օրհնյա՛լ հավիտյանս. ամեն:

Բան ՀԸ

Արդի խորհրեց խոսի Ապո-ժո Հէր

Ա

Երջանիկ և փառավորյալ են սրբերի դասերը,
Որոնցից ոմանք դուզն-ինչ գայթեցին թեև, բայց
ավելի հաճախ հաստատվեցին.

Սասանեցին փոքր-ինչ, բայց վառված՝ հոգու շո-
ղերով պայծառ՝

Մաքրությամբ դարձյալ լուսավորվեցին:

Մեկը ցույց է տալիս նրանց խառնվածքի տկա-
րությունն հասարակաստեղծ,

Իսկ մյուսը՝ բնության օրենքին հաղթող վարքն
առաքինի, հրեշտակային:

Ուստի և նրանք օրհնված են Քրիստոսի Հոր
ամենիշխան և աստվածային բերանով,

Եվ ընտրյալներ են հռչակված, խնկված ու բա-
րբեանված,

Պաշտված են իբրև անդամներ Քրիստոսի,

Եվ իբրև Սուրբ Հոգու օթևաններ են պատ-
րաստված.

Չունեն իրենց մեջ խավարի նշմարներ կամ հետ-
քեր անգամ,

Այլ անկեղծութիւն են ամբողջովին և լուսավոր
արդարութիւն՝
Եվ որքան հնարավոր է Աստուծո մարդուն
Աստծուն նմանեցնել,
Պարզերես են նրանք և վարքով, բարձր ու
անխոնարհելի,
Նրանց կյանքն զգաստ է և անըստգլուտ,
Աստվածպաշտութիւնն ամուր, անհեղիւի,
Ընթացքն արիական և անկասելի,
Ծշմարտութիւնը միատարր և անցնդելի,
Դիմագրավութիւնը զորեղ և անհաղթելի,
Տեսողութիւնը պայծառ և անապշելի
Իմաստասիրութիւնը երկնային և անկոխելի,
Պատկերը մաքուր և անաղարտելի:
Նրանց անուններն հիշատակել և աղոթքը հայ-
ցել՝
Աստված ինքն էր, որ մեզ սովորեցրեց:

Բ

Իսկ ես անպետք եմ ամեն ինչի մեջ,
Եվ պարսավելի, որքան հնար է ասել խոսքերով,
Նիրհում եմ՝ մինչդեռ արթուն եմ,
Թմրում եմ՝ մինչդեռ զգաստ եմ երևում,
Բարեպաշտութեանս մեջ գայթակղվում եմ,
Եվ վրիպում՝ մինչդեռ աղոթում եմ,
Ընթանալիս՝ հանկարծ կանգ եմ առնում,
Հազիվ արդարացած՝ մեղանչում եմ,
Ու դեռ նոր խաղաղված՝ վրդովվում դարձյալ,

Մինչդեռ արշավում եմ առաջ՝ դեպի ետ եմ հա-
 կամիրտում,
 Ու քայլելիս՝ կրունկիս վրա դառնում եմ ետ,
 Լույսի հետ՝ մի մաս խավար եմ կցում,
 Օշինդր եմ խառնում քաղցր համի հետ,
 Բարիքների կուղի հետ և՛ չարիքներ եմ հյու-
 սում,
 Հազիվ կանգնած՝ կրկին գլորվում եմ,
 Ծաղկում եմ ու չեմ տալիս պտուղ,
 Ասում եմ ու չեմ գործադրում,
 Խոստանում եմ ու չեմ կատարում,
 Ուխտում եմ ու չեմ վճարում,
 Կարկառում եմ ձեռքս ու ետ քաշում դարձյալ,
 Ցույց եմ տալիս ու չեմ ընծայում,
 Մոտեցնում եմ ու չեմ մատուցում:
 Վերքս հազիվ դեռ դարմանած՝ վիրավորվում
 եմ նորից,
 Հաշտեցնում եմ ու վերստին խռովում,
 Դատի եմ դիմում հանիրավի՝ և իրավամբ
 դատապարտվում,
 Գրվում եմ և իսկույն ջնջվում,
 Նավում եմ ու շեղվում գծից,
 Սկսում եմ ու չեմ հասնում հանգստի:
 Հաստատվում եմ և սասանվում դարձյալ,
 Լցվում եմ ու կրկին թափվում,
 Շարակարգվում այստեղ՝ և այնտեղ վար հոսում,
 Բարդվում եմ ու տեղնուտեղ վառվում:
 Հիմնարկում եմ ու չեմ հանում գլուխ,

Վաստակում եմ սակավ և վատնում եմ բյուր,
Դյուզն-ինչ գանձում եմ ու սպառում անհաշիվ,
Խրատում եմ ուրիշներին, և ինքս անփորձ եմ,
Սովորում եմ միշտ, և ճշմարիտ գիտության չեմ
հասնում երբեք:

Մարած չարիքները արծարծում եմ նույնչափ,
Քաջալերվում եմ փոքր-ինչ և առավելապես
հուսալքվում,

Լարվում եմ և իսկույն թուլանում,
Կարկատում եմ այս՝ և այն պատառուտում,
Եղինջը հանում եմ և տնկում եմ տատասկ:
Հազիվ վեր բարձրացած՝ ցած եմ իջնում դարձ-
յալ,

Մտնում եմ բույնն իբրև աղավնի ու դուրս գա-
լիս այնտեղից իբրև ագռավ,
Գալիս եմ սակավ-ինչ սպիտակ և գնում եմ բո-
լորովին սև,

Ասում եմ, որ քոնն եմ ես, և սպանողին եմ նվի-
րում ինձ,

Հազիվ եմ ելնում քո դեմ-հանդիման և ահա՛
թիկունք եմ դարձնում քեզ:

Մաքրվում եմ, և սակայն դարձյալ մրոտվում,
Լվացվում եմ և աղտոտվում իսկույն,
Դավթի կերպարանքն առած, և Սավուղի գոր-
ծերն եմ կատարում:

Շուրթերովս շիտակ եմ խոսում և սրտովս ստում,
Աջ ձեռքովս տնտեսում եմ և ձախովս՝ ցրում:
Յորեն ցանելու հետ սերմանում եմ և՛ որոմ,

Իմաստութեան բարձունքից ի վայր իջնելով,
դառնում եմ ես այն, ինչ էի առաջ,
Հրեշտակ եմ դառնում երեսանց և խորհուրդնե-
րի մեջ դիվանում,
Ոտքերովս մնում եմ հաստատ և մտքովս տա-
տանվում եմ,
Սուտ ձևեր եմ առնում և իրոք խոտորում եմ,
Արդարութիւն եմ կեղծում և ամբարշտանում
եմ գործերով:
Հեզերի դասն եմ դասվում և դեերի հետ կաքա-
վում եմ,
Գովաբանվում եմ մարդկանցից, և տեսանողիցդ
պարսավվում:
Հողածիններից երանվում եմ, և լույսի որդիներ-
րից ավաղվում,
Հաճոյանում եմ հետին ռամկին և աչքից ելնում
մեծ թագավորիդ:
Դատավորի ատյանը թողած՝ խառնակրոններին
եմ աղերսում:
Վեհերից վռնդվելով՝ խաժամուժների մեջ եմ
սպրդում:
Արտաքուստ մարմնովս պճնվում եմ, և հոգովս՝
ճայի գուլնով եմ ճանաչվում.
Մոտենում եմ դաշն հաստատելու, և ուխտակո-
րույս դուրս եմ վտարվում:
Այսօր մաքուր հոգեկիր՝ և վաղը մոլի խելագար.
Տերունի պատվերը թողած՝ հետևում եմ օձի թե-
լադրանքին.

Արիանում եմ հզորապես, և ընկրկում եմ վատ-
թարաբար.
Վերցնում եմ օրվա ծանրությունը, և վարձքի
ժամին մնում անմասն¹.
Խոսում եմ հեռվից ճոռոմ, և պատասխանելու
պահին պապանձվում եմ.
Արևածագին հարուստ եմ երևում, և արևամու-
տին դատարկ դեգերում եմ:
Ծերերի աթոռին բազմած՝ խելահեղների հետ եմ
ընկերակցում.
Ննջում եմ կասկածներով՝ և արհավրալից
զարթնում զարհուրած:
Անդաստանները կամքիս հերկում եմ վատթա-
րապես
Չարիքների մեջ փութաջան եմ ես՝ մշտապես
անառակ որդիս,
Տարաբրյալս անդարձ և մոլորյալս անզղջում,
Տրտումս անմխիթար, ինքնագրավ գերիս
Մահվան և ապականության ծառաս,
Անողորքելի տանջվածս, մատնվածս անփրկելի,
Անպատվաստելի կոտրվածս անարծարծելի
հանգածս,
Անկազդուրելի խորտակվածս, անվերականգնե-
լի կործանվածս:
Եվ եթե պետք է ավելի սաստիկ նախատել այս-
տեղ հոգիս անօրեն,

---

¹ Մատթ. Ի. 12

Գրու՛մ եմ ահա՛, գրու՛մ անխնա գեհեների խռիվ-
ներ պատրաստելով ինձնից,
Ես երկնայինի՛ նոր Աղամի նախանձոտ ծնունդը
Հանդիսացա,
Ինչպես Կայենը առաջին՝ հին և հողեղենին:
Ուստի նաև ե՛ս այստեղ հոգուս մեջ կրում եմ
նշանը ամբաստանության,
Ոչ թե շնչառությունս, այլ կշտամբանքը իմ այս
խոսքերի:

Գ

Եվ արդ, ո՞ւր փնտրեմ փրկությունս ես,
Երբ որ հավատքի սկզբնահայրը հուսահատու-
թյան վայրում
Իմ անգթության չարիքներն է հիշեցնում ինձ¹.
Մարգարեների մեծը² խոսքի քարերով է ինձ
կոչկոծում,
Արին բարեփառ՝ նիզակի սայրով է սատակեց-
նում ինձ³.
Ճշմարտի պատկերն է⁴ բնաջնջում ինձ Աքարի
հետ,

¹ Ղուկ. ԺԶ. 25

² Մովսեսը

³ Եղիազարի Փենեհես որդին, որ սպանեց պռոնիկներին (Թվոց. ԻԷ)

⁴ Չեսուև, որը ոչ միայն անունով, այլև հոգով նմանվում է Չիսուսին: Աքարը Քարմի որդին էր, որին իր ընտանիքով բնաջնջեց Չեսուև, Երիքովի ավարից գողանալու համար (Չեսու Է.)

Վեհն աստվածարյալ հարագողների վրեժին է
 մատնում ինձ¹,
 Մարգարեածին տեսանողը² ամաղեկացու հետ
 Տիրոջ առջև է սպանում ինձ,
 Աստուծո նախանձավորը՝ երկնատեղաց բոցով
 է սպառում³.
 Հնի լրումն ու նորի սկիզբը⁴ դատաստանի հե-
 ծանոցով է երանում,
 Առաքյալների պետը Սափիրայի հետ է կենագ-
 րավում⁵,
 Զարմանալին քննող՝ հոգով՝ կյանքի քարոզին
 մահվան բուրմունք է խառնում ինձ հա-
 մար⁶:
 Արդ, անաչառ են իմ նկատմամբ նաև կաճառ-
 ներն երջանիկների,
 Որոնք վերնայնի ուժգին հրամանի սպառազեն-
 ներն են արիակամ.
 Հրեշտակների հետ նաև մարդիկ,
 Տիեզերքի հետ երկրի՝ և՛ տարերքը,
 Անզգաների հետ և՛ շարժունները,

¹ Դավիթը (Բ. Թագ. ԻԱ. 8-9)

² Սամուելը, որ տապանակի առջև սպանեց ամաղեկացոց Ազազ թագավորին (Ա. Թագ. ԺԷ. 35)

³ Եղիա մարգարեն (Դ. Թագ. Ա. 10)

⁴ Հովհաննես Մկրտիչը

⁵ Պետրոսը (Գործք առ. Ե. 5, 10)

⁶ Ակնարկություն «Հոտ ի մահուանէ ի կեանս» խոսքի (Բ. Կորնթ. Բ. 16): Իսկ զարմանալին՝ Պողոսը, որովհետև անունն այդ է նշանակում:

Որոնցով ես միշտ դատապարտվում եմ լլկիչ
տանջանքների,
Իբրև օրինակ և հիշեցուցիչ գալիք սոսկալի
չարչարանքների.
Եվ իմ այս կյանքի անդորրը խաղաղ
ինչպես հողմակոծ փոթորկումներից հավետ
մրրկված՝ միշտ կալեկոծվի:
Եվ եթե մեկն իմաստությամբ քննել ուզենա
Եվ հետազոտել մանր ու մեծամեծ և բազմատե-
սակ, զանազանակերպ
Անթիվ-անհամար լուղակներն ամեն, որոնք
խլրտում են երամներով,
Սուրում-սլանում են եռուզեռով մարմնիս ծովի
մեջ,—
Վկայի պիտի և հաստատի, թե
Ճշմարիտ է այն ամենը, ինչ որ այստեղ գրեցի:

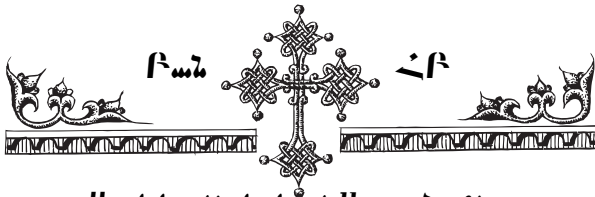
Դ

Բայց դու, ո՛վ հզոր և օրհնաբանված անմահ
թագավոր,
Բարի, երկնավոր, մարդասեր Քրիստոս,
Կենդանի Աստուծո միածին Որդի,
Բարձրյալ անքնին, քավիչ անհավոր և անճա-
ռելի,
Սաստի՛ր ձեռքովդ խոռվահույզ հոգուս ծփանք-
ները.
Դադարեցրու վրդովված սրտիս մոլեգին հուզ-
ման ծավալումները,

Զսպիր ամրապինդ սանձահարուժով վայրագու-
թյունը իմ ցնդած մտքի:
Թող խաղաղվի մեծիդ հրամանով սասանող բու-
քը ամենավարան,
Ջնջիր, խափանիր գաղտնի, ուրվային և ամո-
թալի և բազմագլխյան
Անդամներս ողջ այդ երկրակենցաղ հեներին
բոլոր,
Համարիր աղոթք մշտամատույց՝ ողորմաղերս
տողերն այս նորընծա,
Որ ողբերգական թախծագին ձայնով կան այս
մատյանում:
Հանիր ինձ մահվան խոր անդունդներից,
Որպեսզի փրկված՝ մարգարեի¹ հետ վերապրեմ
և ես գեղեցիկ կյանքով:
Ընդունիր խոսքերն իմ այս անձնադատ խոստո-
վանության, որպես անուշ հոտ,
Շնորհիր սփոփանք դառն վշտերին ուժգին հե-
ծությամբ հուսահատվածիս:
Եվ քեզ՝ քո Հոր և քո Սուրբ Հոգով՝
Փա՛ռք, պատիվ և իշխանություն
հավիտյանս. ամեն:

---

¹ Հովնանի

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հեք

||

Ձե՛զ եմ ասում արդ, ո՛վ մենակյացների խմբեր
եվ աշակերտներ մենաստանների,
Դուք, որ անբավ բարի պարգևների հուսալից
ակնկալությամբ
Ձեր ձեռքերի մերկ մատներով զինվորագրված
եք Տիրոջը՝
Ձե՛զ ընծայեցի խոսքի խորտիկներով պատ-
րաստված սեղանն այս ահա՛,
Ընդունեցե՛ք ավանդն այս խոստովանության՝ ի
նորոգություն և ի փրկություն հոգիների:
Ճանաչեցե՛ք սրանով մարմնի պարտությունը,
Հիշեցե՛ք առաքելականի հետ միասին՝ մարգա-
րեական խոսքերը մեզ ի խրատ,
Թե՛ «Ոչ մի մարմին թող չպարծենա Աստուծո
առջև»,
Ինչպես և՛ «Ձկա ոչ իսկ մի արդար»:
Մի՛ մոռացեք նաև այս խոսքը տերունական,
Թե՛ «Պատվիրանը կատարելիս էլ համարեցեք
ձեզ անպիտան ծառա¹»,
եվ թող չլինի, որ խաբողը ձեզ կարենա որսալ:

¹ Ղուկ. ԺԷ. 10

Հիշեցեք դուք այն գրվածքը նաև,
Թե՛ «Ընտիրներն են նրա կերակուրները»:
Զի մինչև իսկ ես, որ այս մասնավոր, նվազ
պտուղը ձեզ մատուցեցի,
Վկայում եմ, թե ես ինքս էլ ունեմ բյուր բամ-
բասանքի,
Ինքնադատության արժանի մեղքեր անբժշկելի,
Սկզբնահորից սկսած մինչև սերունդները հուսկ-
հոժարակամ մի հանձնառությամբ՝
Բոլորիդ գործած հանցանքները ես վրաս առնե-
լով:

Բ

Լսեցի անպարտ մեկի բերանից ու չհավանեցի
Խոսքն այս անհարմար՝ ուղղված Նրան,
Որի առաջ ոչ մի երկրածին չի կարող արդարա-
նալ,—
Թե՛ «Չչնացա երբեք ու չպոռնկացա,
Ոչ էլ աշխարհիկ մահաբույր քաղցրություններ
ճաշակեցի»:
Սա էլ է կոչվում անօրենսություն,—
Թող ների Աստված այդ խոսքը նրան,—
Զի եթե նույնիսկ ճիշտ լինի ասված՝ սայթաքում
է դարձյալ:
Այդպես նաև Զաքարիայի՝ ի դեմս Իսրայելի ժո-
ղովրդի ասված
Խոսքն այս անվայել, որ փարիսեցու խոսքին է
նման¹,

¹ Ղուկ. ԺԸ. 11-12

Թե՛ «Օրհնյալ լինի Տերը, զի հարստացանք»¹։
 Բայց քանի որ ես ամենագետ Աստուծո զատաս-
 տանին եմ հանձնել ինձ,
 Որը սրտի աներևույթ մեղքերը կշռելով՝
 Ուզում է դատել ինձ նրանց համար ամենախ-
 րավ հատուցմամբ,–
 Չպիտի ձևանամ տեսանողի առաջ,
 Չպիտի կեղծեմ քննողի մոտ,
 Չպիտի ստեմ ամենայն ինչ նկատողին,
 Չպիտի մտնեմ խաբեբայությամբ Մեծի աչքը ես,
 Չպիտի ցոփություններս քողարկեմ առերևույթ
 բարությամբ,
 Չպիտի երբեք ապիկարիս ներկայեմ որպես ըն-
 տանի պատկեր,
 Չպիտի խենեչանամ օտարոտի զարդարանքով,
 Չպիտի պճնվեմ ուրիշների պայծառությամբ,
 Ոչ էլ տգեղությունս պիտի պարտակեմ պաճու-
 ճանքներով։
 Չկա ոչ ոք մեղավոր ինձ պես, ոչ ոք՝ անօրեն,
 Ոչ ոք ամբարիշտ, ոչ ոք անիրավ, ոչ ոք չարա-
 գործ,
 Ոչ ոք խոտորված, ոչ ոք սխալված, ոչ ոք մո-
 լեզնած,
 Ոչ ոք խարդախած, ոչ ոք շաղախված, ոչ ոք
 ամոթահար,
 Ոչ ոք դատապարտված,–
 Ես ինքս եմ միայն և ուրիշ ոչ ոք.

¹ Ձաք. ԺԱ. 5

Ես եմ այդ բոլորը, և բոլորի հանցանքներն իմ մեջ են:

Ո՛չ հեթանոսները, զի չգիտեին,

Ո՛չ հրեաները, քանզի կուրացան,

Ո՛չ տգետներն ու գռեհիկները, քանզի զուրկ էին իմաստությունից:

Վարժապետ կոչվեցի ես, որ ամբաստանություն է իմ դեմ.

Ռաբբի, ռաբբի անվանվեցի ես, և Աստուծո վայել գովեստը եղծեցի.

Բարի ասվեցի՝ եղկություն ժառանգելուս համար. Սուրբ վկայվեցի մարդկանցից, որ անմաքուր եմ Աստուծո առջև.

Արդար ճանաչվեցի՝ ամբարիշտս ամեն ինչով.

Հրճվեցի մարդկանց գովեստով, որ Քրիստոսի ատյանում ծաղրելի լինեմ.

Ավագանից Արթուն¹ կոչվեցի, և ննջեցի մահվան քնով,

Հսկող հորջորջվեցի փրկության² օրը, բայց զգաստության դեմ աչք փակեցի:

Ահա՛ դատաստան, ահա՛ հանդիմանություն,

Ահա՛ նոր կշտամբանք և հին դատապարտություն,

Ահա՛ ամոթանք դեմքի և տազնապ հոգու,

Ահա՛ քննություն մանր մեղքերի, որոնք մեծամեծների կշիռ ունեն:

¹ Ակնարկություն իր Գրիգոր անվան, որ արթուն կամ, ինչպես հաջորդ տողում հսկող է նշանակում:

² Ձեռնադրություն

Բայց դու, միայն Տեր Աստված մարդասեր, անո-
 խակալ և երկայնամիտ,
 Ինքնադատական կսկծեցուցիչ նախատինքներն
 այս, վերջին օրն ահեղ՝
 Մեղապարտիս դատապարտության փոխարենը
 համարիր,
 Քանի որ դրանք ինքս իմ բերանով ինձ վերագ-
 րեցի,
 Թող որ չլսեմ այդ բողոքն այլևս քեզանից, գթա՛ծ,
 Արդ, վերցրու իմ վրայից դատապարտությանս
 պահակին,
 Զի ես քեզ հետ եմ կապված հոգուս տենչանք-
 ներով:
 Հանի՛ր խայտառակությանս նախատինքներն
 ամոթալի.
 Քո կարող աջով ծածկի՛ր մերկ մարմնիս տգե-
 ղությունը.
 Հանգիստ պարգևիր մեղքերի բեռով սաստիկ
 հոգնածիս,
 Բարի մի ճամփա սահմանիր դու ինձ՝ դեպի քեզ
 գալու.
 Հիշիր անմոռաց՝ ինձ ողորմելու, տալով հետ
 մահու կյանք ամեն կերպով:
 Օրհնյալ ես դու երկնքում և գովյալ՝ երկրի վրա.
 Եվ բարեբանված միշտ ամեն ինչում,
 հավիտյանս. ամեն:

Բան ՀԳ

Արդի խորվերից խոսի Լսարո-ժո Հէտ

Ա

Թագավոր, բարձրյալ, հզոր, ահաւոր,
Օրհնյա՛լդ միայն, Տեր Հիսուս Քրիստոս,
Լոկ դո՛ւ կարող ես հուսահատ կյանքի անհու-
սության մեջ

Սատակիչ անեծքներն ապրեցնող օրհնությա՛ն
փոխել,

Եվ վհատեցուցիչ պարսավանքները զվարթա-
րար գովքի.

Ամոթի փոխարեն համարձակություն շնորհել,
Պատկառանքի փոխարեն՝ պատիվ,

Տարագրության փոխարեն՝ բարության հույս.

Բաժանման փոխարեն՝ միության ակնկալու-
թյուն,

Սպառնական խոսքի փոխարեն՝ ողորդական սփո-
փանք

Եվ մեկ անգամ դատապարտության փոխարեն՝
կրկնակի ազատություն¹:

Բ

Ողորմիր, Տե՛ր, մահվան արժանի մեղապարտիս,

¹ Այսինքն՝ ազատություն մեղքից ու մահից:

Ողորմի՛ր այնօր, երբ կենդանության շունչս
 կարճակեմ.
 Երբ նայվածքս խեղճ դեպի վեր կուղղեմ ես կող-
 կողագին,
 Հույժ տանգնապահար հոգուս տեսությամբ աչ-
 քի առջև բերելով
 Այն վտանգավոր ճամփան, որտեղ անխուսափե-
 լի կերպով անպայման պիտի ընթանամ.
 Եվ բնակելի իմ տան երդիկից ելքիս շավիղը
 դիտելով թշվառ կիսամեռությամբ,
 Այլայլված դեմքով, մատների տարտամ տատա-
 նումներով,
 Կարկամ հառաչմամբ, նվազ հեծությամբ, ձայ-
 նով նվաղած,
 Եվ բազմապիսի տարակույսներով լի տխուր հո-
 գով՝
 Սրտիս խորքերից իմ գործած բազում մեղքերի
 համար ողբով հառաչեմ:
 Բայց դու, բարեգո՛ւթ, կարող ես նույնպես և
 ա՛յդ ժամանակ
 Զորավորապես հրաշագործել, ասելով ինձ.—
 «Թող փրկվի հոգին քո խորտակումից և առող-
 ջանա»,
 Եվ կամ՝ «Թող ներվեն քո մեղքերը քեզ»,
 «Գնա՛ խաղաղությամբ՝ մեղքերից մաքրված»:
 Այն պաղատանքները, որ չպիտի կարողանամ
 հասցնել քեզ այդ ժամին,
 Ընդունիր այսօ՛ր մարդասիրաբար,

Ո՛վ երկայնամիտ և բազմաշնորհ ամենակեցույց:
Եվ մինչդեռ այժմ պերճախոս եմ ես խրոխտա-
ձայն, սիգացող և բարձրապարանոց՝
Այնժամ դիակի պես պիտի պառկեմ ես անկեն-
դան, անխոս,
Կաշկանդված ձեռքով, թույլ անդամներով,
Խուփ շրթունքներով, փակված աչքերով,
Իբրև տախտակ անշարժ, կոճղ կիսավառ,
Արձան անզգա, պատկեր անբարբառ, անշունչ
գոյություն,
Ողորմելի տեսիլ, ողբալի կերպարանք, տխրալի
տիպ,
Եղկելի դեմք, արտասավելի նմանություն, համ-
բացած լեզու,
Չորացած խոտ, թոթափված ծաղիկ, ծյուրած
գեղեցկություն,
Շիջած լապտեր, դատարկ կոկորդ, խոպանացած
սիրտ,
Թալկացած մարմին, քայքայված որովայն,
Քանդված տաղավար, կոտրված ոստեր, անջատ-
ված հոդեր,
Կտրված ծառ, սղոցված արմատ,
Լքված տուն, հնձված արտ, արմատախիլ բույս,
Օտարացած բարեկամ, մոռացված պահեստ,
Թաղված գարշություն,
Մերժված ատելի, վերացված խոչընդոտ,
անարգված կմախք,
Եվ իբր անպիտան ոտնակոխ եղած՝ կարոտ ու-
րիչների աղոթքներին,

Որոնք թշվառիս հավատքի ճայնով հառաչալից
աղերս նվագեն պիտի
Արցունքի ցողով տարածելով այն քո բար-
ձունքն ի վեր՝
Բարերարիդ գթությա՛նը:
Նրանք լալագին զղջումով պիտի երգեն դարձը
դեպի քեզ, որ օրհնում եմ ես,
Նշանը փրկարար խաչիդ, որին երկրպագում եմ,
Ճշմարտությունը հարության, որին հավատում
եմ,
Փառքիդ հայտնությունը, որը փառավորում եմ,
Դատաստանիդ ահավորությունը, որ խոստովա-
նում եմ,
Խոսքերիդ հանդիմանությունը, որից զարհու-
րում եմ,
Սուրբ Հոգուդ ուղեկցությունն ինձ, որ պաշ-
տում եմ,
Մկրտությունը քո օծման, որ և համբուրում եմ,
Քեզ հետ թագավորելը, Տե՛ր Հիսուս, որի հա-
մար պաղատում եմ:
Եվ այսպես ահա՛, թեև թուլացավ, հեռացավ,
վերացավ,
Մասնատվեց, փախավ, սլացավ
Եվ տեղի տվեց կենդանությունն իմ կենցաղի,
Բայց քո պարգևած հույսը հաստատուն՝ պահ-
ված է իմ մեջ,
Որպես մնայուն և անջնջելի հիշատակարան:

Տե՛ս ողորմությամբ տարակուսանքները վտանգ-
 յալիս,
 Միա՛յն բարեգութ ու փառաբանված Որդիդ
 Աստուծո,
 Որպեսզի քավես, բժշկես դու ինձ և կենագործես,
 Պաշտպանես, նորոգես, նկարես, կանգնես, հաս-
 տատես
 Եվ վերստին ստեղծագործես երջանիկ անարա-
 տությամբ:
 Քոնն են կարողությունը, փրկությունն ու ողոր-
 մությունը.
 Չունես դու անկարողություն, այլ՝ լիուլի զորու-
 թյուն.
 Բարձրություն, իշխանություն, անվախճան թա-
 գավորություն,
 Իսկություն, ինքնություն, ամենուրեք բացար-
 ձակություն,
 Բարերարություն, լուսավորություն:
 Փառավորյալ ես դու տիրապես, անպակաս և
 անհավելված,
 Խնկված՝ խորհուրդով անբացատրելի Սուրբ Եր-
 րորդությամբդ,
 Նաև առհավետ գովաբանված՝
 Հավասարագոր և համապատիվ համագոյու-
 թյան երկրպագությամբ,
 Երեկ և այսօր և հավիտյանս
 հավիտենից. ամեն:

Բան ՀԳ

Արարի խորհից խոռվ Լսարո-ժո Հեդ

Ա

Արքա՛ երկնավոր, դու Տե՛ր բոլորի,
Ամեն բանի մեջ և ամեն դեպքում միշտ երկայ-
նամիտ,

Կենդանի Աստուծո անքնին Որդի:

Այնտեղ պետք է ողորմել իսկապես,

Ուր կտրված է հույսը վաստակի.

Այնտեղ պետք է բարեգործել,

Ուր խափանված է մտքի տեսողութիւնը.

Ա՛յնժամ պետք է մարդասիրել,

Երբ տկարութեան վտանգն է պաշարել ներ-
քուստ և արտաքուստ.

Այնտե՛ղ է անհրաժեշտ ձեռքիդ բժշկութիւնն
աստվածային,

Ուր տեղի է տվել բոլորովին անդամների կեն-
դանութիւնը.

Այնտե՛ղ պետք է լինի այցելութիւնը,

Ուր ելքի հնար չկա.

Այնժա՛մ է քո մեծությունը,
 Երբ անհուսալի վերքն առողջացնես.
 Ա՛յն է հարազատ քո բնությանը,
 Որ անակնկալ ժամին փրկության համար հրա-
 շագործես,
 Ա՛յն ժամանակ հանդես կգա քո հաղթանակը,
 Երբ վերջին շնչիս՝ կյանքի փակված դուռն իմ
 առջև բանաս.
 Այն են շնորհներդ վայելչական,
 Որ մոռանալով իմ չար գործերը՝ քո բարիները
 հիշես,
 Նրանո՛վ ես դու անոխակալ,
 Որ ապերախտիս երախտագետի հետ խնամար-
 կես.
 Այնժամ ես միայն պիտի հասկանամ,
 Թե ընդունեցիր բանավոր նվերս՝ նախկին գթու-
 թյամբդ,
 Եթե վերացնես իմ չար սովորությունները:

Բ

Այս պատճառով են հյուսվում ճառեր ու նվա-
 գերգություններ եղանակվում,
 Երբ Տերը բարի՝ բարեգործներին հասանելիքից
 պարզևատրում է և՛ չար ծառային:
 Այնպես որ մինչ նա բանտի է սպասում իրա-
 վամբ՝
 Տերը նրան արքայական ապարանքի մեջ է
 նստեցնում.

Մինչ կանչված է նա տղմուտ գուբի մեջ բնակ-
վելու,

Նրան ամեն տեսակի կոչունքների մեջ գահերի
վրա է բազմեցնում.

Մինչ նայում է նա, որ աչքերը փորեն,
Նայվածքը նրա ուղղում է դեպի ուրախ բար-
ձունքներ.

Մինչ սպասում է նա իր մատների ծայրատումին,
Համարձակության մատանի է մատուցում
նրան¹.

Մինչ վախենում է գանակոծվելուց,
Նրան գլխառատ իր գիրկն է առնում.

Մինչ կորստյան է պատրաստվում ահով,
Բազմության առաջ, ի տես բոլորի՝ վեր է բարձ-
րացնում.

Մինչ նա սատակիչ մահվա՛ն աչք ունի,
Նրան կյանքի հետ տալիս է և՛ փառք.

Մինչ սպասում է իրեն գլխատեն,
Նրան պսակով է պայծառացնում:

Սրանք են, գլխա՛ծ, պտուղներն օրհնյալ քո
սքանչելարմատ շառավիղների.

Սրանք են կյանքի արգասիքները քո արարչա-
կան հրամանների.

Սրանք են ըղձալի խորհուրդները քո խոստո-
վանված տենչանքների.

Սրանք են լույսի ճաճանչները քո ամենասփյուռ
ճառագայթների.

---

¹ Ղուկ. ժե. 22

Սրանք են ախորժելի ճաշակները քո բարեբան-
յալ քաղցրության:

Գ

Եվ այս բոլորը քոնն են միայն, Տե՛ր,

Քո ներշնչումով եմ գրել սրանք.

Ուստի ես, օրհնյալ, աղաչում եմ քեզ, այդ պար-
գեւներիցդ ի՛նձ էլ շնորհիր.

Բա՛ց, Տեր, քո բարիքների գանձարանը, ըստ
առակողի աղերսանքների:

Բարիքներիդ ամբարներում չխառնես դու իմ
չարիքներից.

Չշտեմարանես քեզ համար սիրելի գթության և
ողորմության հետ ատելի ոխեր և բարկու-
թյուններ.

Քո պաշտելի ստացվածքներում չպահե՛ս քեզ
համար անախորժ մթություններ ու դժնու-
թյուններ,

Եվ ինձ վնասող մեղքեր ու թշվառություններ:

Կյանքիդ մատյանում քո օրհնյալ աջով չգրե՛ս
դու պարտամուրհակն իմ անեծքների,

Այլ ինձ համար անհնար համարվածները դյու-
րին ու հեշտ ցույց տալով՝

Կրկնակի անգամ և է՛լ ավելի մեծացնես դու քո
անունը, ո՛վ Տեր:

Տալիքներս շատ են և անհաշիվ,

Բայց քո հրաշալի ողորմությունն անհամեմատ
ավելի է.

Բազում են մեղանշանքներս,
 Բայց ներողությանդ հետ համեմատած՝ շա՛տ
 քիչ են նրանք,
 Հաճախակի են չարություններս,
 Բայց հաղթող է միշտ ամեն բանի դեմ մարդա-
 սիրությունդ, ո՛վ ամենակալ.
 Անձիս արատներն ի՛նձ համար են ծանր և անթ-
 վելի,
 Բայց քեզ համար խիստ թեթև են նրանք և սահ-
 մանափակ.
 Ամոթապարտիս պտղաբերած մեղքերի զենքերն
 այնքան զորեղ չեն կենդանանալու,
 Որքան հիշատակն անմահիդ մահվան՝ կործանո-
 ղի բռնությունը վանելու համար:
 Փոքրիկ խավարն ի՞նչ կարող է ազդել Աստ-
 ծուդ լույսին.
 Դուլյզն աղջամուղջը ինչպե՞ս դիմանա ճառա-
 գայթններիդ.
 Քո խաչելության չարչարանքի հետ ինչպե՞ս
 կշռվի
 Իմ տկար մարմնի հեշտասեր խակությունը.
 Ամենակալիդ առատության աչքին ի՞նչ են որ
 մեղքերի կույտերը ողջ տիեզերքի,
 Եթե ոչ հողի դյուրափխրուն կոշտ, որ իսկույն
 ևեթ կփոշիանա քարի հարվածով,
 Եվ կամ անձրևի պղպջակ, որ կամքիդ հորդա-
 ռատ հոսմամբ կպայթի իսկույն և կչքանա:
 Քո ամենագոր և ամենահնար կարողությունը

Իմ հանցանքները քավելու համար ժամանակի
պետք չունի բոլորովին,-
Ո՛չ ակնթարթի,
Ո՛չ թռուցիկ ակնարկի տևողության,
Ո՛չ կայծակնային կարճատև նայվածքի,
Ո՛չ ամենափոքր ուշացման,
Ո՛չ փութագնաց ոտքի քայլափոխի,
Ո՛չ կանգունաչափ բարձրությունից կաթիլի
անկման,
Ո՛չ մտքով քաշված մի գծի,
Ո՛չ լույսի արագության,
Ո՛չ շնչառության չափ միջոցի:
Այս բոլոր անձև, աննշան և անկայուն օրինակ-
ներից
Ո՛չ մեկը այնքան առժամյա արագ և փութան-
ցիկ չէ,
Որքան մեղքերիս կուտակված սառույցների
հալվելը, ցնդելն ու վերանալը քո զորու-
թյամբ,
Աստված բոլորի Տեր Հիսուս Քրիստոս,
Որդիդ անքնին՝ կենդանի Աստուծո:
Դո՛ւ, որ քաղցր արև ես պարգևում բարիների
հետ նաև չարերին,
Եվ անձրևում ես ամենքի վրա անաչառորեն,
Կշռում ես իրավամբ և չափում նրանց վշտերն
ու հոգսերն հավասարապես.
Փորձության փոքրիկ խթանով ես դու վճարել
տալիս պարտքերը նրանց այստե՛ղ իսկ,

*Որոնք մեծ համբերությամբ սպասում են վերին
հանգստին:*

*Իսկ ովքեր երկրային կենցաղն ընտրեցին,
Դու ողորմությամբ ներո՛ւմ ես նրանց,
Սրանց էլ տալով դարման նրանց հետ՝ սպասում
ես դու միշտ նրանց դարձին:*

*Փա՛ռք ամենազորիդ՝
Բարեխնամ երկայնամտությամբ գործած քո բո-
լոր հրաշքների համար,
Օրհնյա՛լ հավիտյանս. ամեն:*

Բան ՀԵ

Արդի խորհերից խոսի Լապո-ժո Հէր

Ա

Այժմ ընկղմված, զմայլված
Եվ իսպառ ծածկըված մեծիդ երախտիքների
առավելությունից

Բազմամասնյա, շարունակական և անճառելի,
Որ աջուճախից առատագուլյն ու աննվազելի
լրումով,

Դիմացից ու թիկունքից կուտակված են անբա-
վորեն,

Մատուցում եմ, վերընծայում

Ճշմարիտ դավանման գովեստի ավանդ:

Որովհետև ինչպես երբեմն հերձվածի չարափա-
ռությամբ,

Ամենապատիր խաբեությամբ նենգողի կարթով
զատված՝ մերժվեցի,

Ելնելով դրախտից,

Այժմ միավորիչ այս ուղիդ անբծությամբ

Իրական շնորհի ավանդման համար

Երկրորդ անգամ վերստին համբարձած,

Լույսի թևերով թռչելով, ահա, երկինք կհաս-
նեմ:

Բայց քանզի արգանդից, ուր հղացա,
 Ծնված հոգևոր երկունքով,
 Մեծ և երջանիկ անարատ դշխո,
 Իսկուհի բոլոր կույսերի,
 Գովելի ու պանծալի իմ մորը հարկ է
 Սահմանված կարգով արձանագրել այս մատյա-
 նի մեջ,
 Որպեսզի ծնվի և ցուցադրվի,
 Նաև այլ գալիք ազգերին պատմվի
 Խնկելի փառքի որքանությունը՝
 Արժանի պաշտումով պատվված՝
 Իբրև մաքուր մարմին
 Բան-Աստծու մարդեղության գլխի հետ¹
 Ի հիշատակ հավատի այս ճառի
 Երրորդության դավանության:

Բ

Հոգենկար բանի պատկերի այս օրինակով,
 Որ հարմարվում է լույսի խորանին,
 Գթած, օրհնյալ, ընդունի՛ր ինձ՝
 Քավված ու սրբված սրա մեջ:
 Հանի՛ր սրանով հոգուցս մեղքի նախատինք-
 ները,
 Բազմեցրու սրա հովանու ներքո՝ անմեղ ու ան-
 բիծ,
 Տկարիս Դավթի տանը գումարիբ,
 Այնտեղից Աստուծո տունդ փոխադրիբ,

¹ Եփես. Ե. 23-27

Ըստ մարգարեի, Հիսուս, որ քեզ է ակնարկում¹,
Սոսկ մուտքի և անօգուտ ելքի չհետևես,
Ջերմությունն հավատիս քեզ պաղ չլիս,
Եվ ողջունի համբույրս անարգ չհամարես:
Պաշտամունքս ապաշնորհ չորակես,
Երկրպագությունս իբր անխորհուրդ չլքես:
Պատկերի տեսիլն անպտուղ չլինի,
Իսկ սքանչելի կերպարանքը՝ աննշույլ:
Զմոռացվի սպանդն անկրակ ողջակեզի,
Ծառիս ուխտի պատարագը վտարվելով չցրվի.
Լույսի ճաշակդ ինձ մահ չբերի,
Կողերիդ արյան բաժակը
Դատապարտություն չլինի:

Գ

Աղաչում եմ քեզ, Տեր Հիսուս, մեկդ այդ էութ-
յունից,
Որի ճաշակմամբ քո Հոր և Սուրբ Հոգու
Գիտությունը ճանաչեցինք,
Զի կարգերը ամենապարզև [սուրբ] եկեղեցու
Հենց քեզանից սովորեցինք
Կյանքի փրկության ու բարիքների
Աղոթանքներ այս լուսարանում,
Տարածելով սիրտս, ձեռքերս պարզած՝
Խոսքի կնդրուկն այս, սրանում բնակվողիդ,
Ամեն ինչի տիրողիդ,
Երեքսրբյանիդ մատուցելով՝

¹ Ձաք. ԺԲ. 8

Հավերժ ընծայում ենք բարեշնորհության այս
բարբառով:

Դ

Հավատո պաշտամունքին,
Օրհնության երգերի վերաձայնած նվագներով
Փառաբանում ենք եղածների բարեհրաման
պատճառին՝
Անսկիզբ Երրորդությանը, անհամեմատ բարձ-
րությամբ,
Անհաս խորհուրդների ու անըմբռնելի իմաստ-
ների,
Անզննելի զգայությունների,
Անբերելի արարածների,
Որ իր մեջ ամփոփում է վերնական երկնքի
Եվ անսահման ներքին խորությունների քանա-
կությունը,
Սպառումների վերջն ու սկիզբների նախադրու-
թյունը,
Մեկը երեք անշփոթելի կերպարներից,
Եվ երեքը մի անբաժանելի իսկություն,
Վեր քան մտքի ազատությունը՝
Հրաձգված ամենուր բովանդակապես:
Անփոփոխ բարի, անսասանելի ուղղություն,
Սիրո անխառն կերպարանք, անհաջորդ մեծու-
թյուն,
Անխոնարհելի բարձրություն, անվատնելի տե-
սություն,

Աննվագելի բարերարություն,
Կայուն կամք, կենդանի հրաման,
Փրկչյան ակնարկություն, ճշմարիտ երանու-
թյուն,
Հավաստի ակնկալություն, անստելի խոստում,
Արգասավոր ավանդ, ըստույգ ավետիս,
Աներևակայելի բարձրություն,
Անձեռնարկելի վերասլացություն:
Մի Հայր միակ Որդու՝ միակ Հոգով պատվված,
Ամենահարուստ բարությամբ, ամբողջովին չա-
րից զերծ,
Օրհնաձայն գոհաբանությամբ,
Անքնին ներբողով գովերգված:

Ե

Միակ բարձրյալ ահավոր անուն՝ կցորդությանց
համապատիվ,
Ազգականություններին անպատում,
Եռալույս զուգակցություն,
Անհավելվածը կատարելություններից,
Ինքնիշխան կամավորությամբ պատվասիրված
Հանգունատիպ Հոր մոտ,
Երկնքից իջած
Խոնարհվելով Սուրբ Հոգու գործակցությամբ,
Ընտանի փառքից աննվազ,
Հաճեց մտնել մաքրության կույս
Աստվածածնի մայրական արգանդը,
Ուր օրհնության բույսն աճեցրեց

Անարատության լուսասահման անդաստանում:
 Համասնունդ ամենակատարյալ էությանը՝
 Անանջրպետ միասնությամբ,
 Թափանցիկ խառնումով աստվածության Ոգուն,
 Հրաշապես բաղկացրեց շնչիս գոյությանը,
 Անստամբակելի կրթության սանձերի այդ երա-
 սանով
 Ստահակությունս հանդարտեցրեց
 Եվ կամովին նվիրվելով [սուրբ] խաչին՝
 Անմահական տունկի լրության ծայրը բարձրա-
 ցավ
 Կյանքի պտղի ծաղիկը,
 Վիրավորվեց մահացու մերազնյա մարմնով՝
 Անընդմիջելի աստվածությամբ,
 Դատապարտման գործիքին դրանով կյանք
 տվեց,
 Արարչական իսկության՝ նրա վրա
 Հավետ անբաժանորեն վշտացած
 Նյութական մարմնի հետ:
 Իջավ խավար դժոխքի վայրերը՝
 Իր ավարն հանեց խոտորողի կապանքներից,
 Եվ ասես քնի նիրհից արթնացած,
 Մահվան դիմեցումն իր մեջ նահանջեց,
 Կանգնեց, կենդանացավ աստվածորեն,
 Ելավ երկրից կյանքի հացն ու բանական հոտե-
 րի հովիվը²:

¹ Հայտն. ԺԳ. 3

² Յովհ. Զ. 35. 48, Երր. ԺԳ. 20

Հավատարիմ եղավ աշխարհում¹
Եվ երևաց նույնությամբ, բոլորովին աննվազ,
Ինչպես եկավ ամբողջական,
Նույնպես և համբարձավ,
Բազմեց գերունակ գահույքին՝
Նախնական պարզությամբ և արարչական
փառավորությամբ:
Ում որ բարերար Աստված և բոլորի Տեր ենք
ճանաչում՝
Մեծ օրը կդատի ամբողջ երկիրը արդար ընտ-
րությամբ,
Ինքն է սկիզբը և ինքը՝ կատարածը,
Նույն և առաջինը, նույն և գալիքը,
Անպակաս բովանդակությամբ
Թագավորելով անմատույց լույսին²:

Չ

Օրհնում ենք Հոր և Որդու հետ
Նաև բխումը անբաժանելի՝
Նրանց փառակից Հոգին տերունի,
Որ ստեղծեց ամենը և կենդանագործում է բո-
լորին,
Որ սկզբից ևեթ շրջում էր
Համապարփակ աշխարհակալ մեզի մեջ³,
Նկարում էր, կերպավորում

¹ Ա. Տիմ. Գ. 16

² Ա. Տիմ. Զ. 16

³ ԾԱՆՈ. Ա. 2

Երկրատարած ծովի անբավության ամենունակ
 ջրերով՝
 Լույսի սուրբ ավազանը
 Ի կատարումն այժմյան խորհրդիս:
 Նախ ստեղծեց և այժմ գործում է,
 Գոյացրեց և մշտապես կատարում է հրաշքներ,
 Աքանջելիքներ, սրբակյացների կանխատեսում-
 ներ,
 Աստվածային ներշնչումներ, զարմանալի գորու-
 թյուններ,
 Մարգարեներ, առաքյալներ, վարդապետներ՝
 Հանճարի կրթության վարժողներ:
 Հարդարեց Քրիստոսի արյան մատուցման
 սրբարանը,
 Անձերի քավությունները, մարմինների առող-
 ջությունը,
 Քրիստոսի նման ողորմությամբ կարգադրեց
 Մարմինների առողջություն:
 Մկրտեց և՛ ջրից գերազանց,
 Իրմով միայն նորոգեց ու լուսավորեց¹,
 Մշտապես նույն բարեգործությամբ է գորանում:
 Հորդանանի հոսանքի մեջ վկայեց Միածնի
 աստվածությունը,
 Ամպի տեսիլով ցույց տվեց
 Թափոր լեռան վրա, Հոր ձայնով:
 Համանման եղանակով հովանի եղավ

¹ Գործք Ա. 5

Հակոբի տոհմի ելքին Եգիպտոսից¹
Մովսեսի զորավարության ուղեգնացությանը
Սաստիկ հողմով ընկղմեց փարավոնին²:
Նվիրագործում է քահանաներ, իմաստուններ
կազմում,
Թագավորներ զորեղացնում,
Քավություն ընձեռում,
Մահացածներին շնորհում է կյանք՝
Նորոգվելու հարությամբ:
Նույն ինքը մարդացած Աստծու օծումն է³,
Մշտնջենական հավասարությամբ
Երկրպագված Հոր հետ՝ ի պատիվ Որդու մեծու-
թյան,
Անսահման փառավորությամբ օրհնյալ հավիտ-
յանս:
Ամեն:

Է

Դավանում ենք ուղիղ, անշեղ, անբիծ հավա-
տով,
Ողջունում ենք մեր շրթունքի համբույրով
Աստծու բնակության եկեղեցին,
Անշունչ վեմերով կառուցված խորանն այս,
Որ կատարելապես զարդարված՝ երկնքից գերա-
զանց եղավ,

¹ Ելք ԺԳ. 21

² Ելք ԺԴ. 28

³ Եսայի ԿԱ. 1

Որ հենց նրանցից՝ առաքելական դասերից
 հիմնվեց,
 Եվ խնկվեց բարձրյալի աշակերտներից,
 Պաշտվեց Բանի սպասավորներից:
 Կյանքի այս գանձը
 Իր սկիզբն առավ վերնահարկ սրահից,
 Այն վայրից, ուր խորհուրդը կատարվեց,
 Որը լցրեց Աստծու Հոգին,
 Նրանում զորություն փայլեցնելով
 Հոգեգալստյան մեծ օրը.
 Նախ՝ բարետես տունը՝ նախամեծար առավելու-
 թյամբ,
 Իբրև օրինակ այս եկեղեցում
 Սրբությունների շնորհաբաշխման,
 Եվ ապա նրա բնակիչները բարեզարդվեցին նո-
 րոգ մի լույսով:
 Ուր հզոր Աստծու արյունն է բաշխվում,
 Առավել քան մահ գուժող Հաբելի [արյունը],
 [Որ] սրանում մեծագոչ բարբառով
 Ավետում է հավերժական կենդանության բերկ-
 րանքի ձայնը⁴:
 Քանի որ ոչ ոք զորություն չունի ծառայելու
 այս ահեղ խորհրդին,
 Երկնքի տակ և արևին հանդիման,
 Թե չապավինի սրա թևերին,
 Անգամ երկինքը չի բավարարի տերունի մարմ-
 նի այս սրբությանը,

⁴ Եբր. ԺԳ. 24

Թե իբրև ծածկույթ օրհնության ձեղունը այս
չունենա:

Որովհետև ըստ օրենքի մահվան անեծքի նա
կարժանանա,

Ով այս խորանի վկայարանից դուրս

Աստվածային պատարագը մատուցե:

Եվ մանավանդ արյունապարտ կհամարվի՝

Հոգու օրինակ արյունը այստեղ եթե չընծայե:

Աստ մեկ անգամ է լոկ լվացումը արյամբ Քրիս-
տոսի¹,

Որ անգիտաբար չանարգվի աստվածությունը²

Կրելով մկրտությունն հավատացյալի,

Մեկ անգամ է և ձեռնադրությունը

Ի պատիվ լույսի օծության,

Որ անբծությանը խաբեություն չխառնվի.

Մեկ է և քավությունը շնորհքով, քան ապաշ-
խարությամբ,

Որպեսզի ճշմարտությունը խորամանկությամբ
չկերպափոխվի.

Մեկ է հավատը գալիքի ընտրության,

Որ հատուցումի սպառնալիքը

Օտարահամբավ զրույց չկարծվի:

Մեկ է մեր երկու գոյությունների կշտամբու-
թյունը իրավացի,

Որ չկարծվի, թե բարի և կամ չար հատուցման
համար

---

¹ Հռովմ. Ձ. 3

² Եփես. Դ. 5

Ներքին մարդն անջատ է արտաքինից,
Որ արժանանա արքայական որդեգրության,
Որպեսզի նաև երկրային մարմնի հաղորդակ-
ցությամբ
Ակնհայտորեն հաստատվի առավելությունը
վերին թագավորության,
Մեկ է և հույսը կենդանության՝ անեղծությունը
սրբերի,
Որ ունկնդրողները առանց կասկածի հավատան:

Ը

Պաշտելի այն դշխոն՝ անշունչ եկեղեցին,
Կյանք է բաշխում և իշխում է մահին,
Ինչպես պտուղը Ադամի ճաշակելիք¹,
Անշունչ է, բայց բանականից էլ գերազանց
Հրաշքներ է գործում, որ դարձնում է կատար-
յալ
Եվ հաստատում է վերստին,
Փառքի լույսի կերպարանքը դրոշմելով մեր մեջ:
Գրված է նաև վերին կամարի մեծության կերպը,
Որ սկզբնական է, և նախակառույց
Քան իր բնակիչ հոգեղեն գորքը:
Նա նոր թուիչք է նվիրում մարմնին՝
Հոգեկան ինչ-որ մի թեթևությամբ,
Այս պատվավորի հարստությունով
Անարգը դարձնում է հարգելի:
Ինքնակիր մեղքով չի զազրանում նա,

¹ ԾՆՆդ. Գ. 22

Եթե չար մարդիկ, անհավատները չոտնահարեն:
Նա ինչ-որ տիպ է մի զարմանալի,
Որ հաղթում է մեր պատկերացումը,
Անբան՝ կառուցված է բանականից,
Օգնում է նրան, ինչպես վեհագույն՝ անչափ
նվաստին:

Մեծ է քան մարդը¹,
Հաղթող ցուպի պես ընտրյալ Մովսեսի.
Բարձր՝ առավել, քան բանականը,
Ինչպես խորհրդավոր ծաղկած գավազանը՝
Ահարոնի²,

Եվ գերազանց է, քան մտավորը,
Ինչպես Եղիայից ու Եղիսեոսից՝
Աքանջելահրաշ արվեստով փայլած
Մաշկյակը, որ գետը հերձեց³:
Սրբասուն ձեռքին օգնում է կրկնակ կատարե-
լուծյամբ,

Ոչ թե զինելով քարից ու հողից նյութված մար-
մինը,

Այլ հարազատ ու գոյակից է նա
Թե զգայականներին և թե սրբերին:
Ինչպես կենդանի և անմահ վեմը⁴
Թե կործանող է, և թե կանգնեցնող⁵,
Ինչպես դատավորն ամենայն հոգվոց՝

¹ Ելք Դ. 1-5

² Թվոց. ԺԷ. 8

³ Դ. Թագ. Բ. 8

⁴ Ա. Պետր. Բ. 4

⁵ Դուկ. Բ. 34

Հրաշապես օրհնող և անիծող է¹,
 Աներևույթը տեսնողի նման՝
 Մեկին կշտամբում, մյուսին խնամում,
 Կանչում է իր մոտ, արձանագրում²,
 Որպես հրամայողն արարածներին:
 Դիմամարտներից անհարվածելի,
 Հավիտենական [այն] լեռը ինչպես³.
 Մեծի հրաշագործ ուռկանի նման⁴
 Հոգի է որսում.
 Առանց մեղքերի ու վրիպանքի
 Նա Քրիստոսի հետքով է գնում⁵
 Բարձր ճոխությամբ ու բաց ճակատով,
 Գլուխը բարձր՝ ինչպես Գովյալը:

Եվ այնքան մեծ է իր սրբությունը՝
 Աստուծո պատկերով ստեղծվածներին
 Զանազանում է ըստ իր կանոնի.
 Ընտրության բազում փորձերից հետո
 Սխալված մեկը թե համարձակվի
 Գավիթը մտնել՝ չի պղծվի [բնավ],
 Այլ դժկամում է անպատրաստների թերու-
 թյուններից.

¹ Մատթ. Ե. 34. 41

² Սաղմ. ԳԽԶ. 4

³ Սաղմ. ԳԻԴ. 1

⁴ Մատթ. ԺԳ. 47

⁵ Եփես. Ե. 24-27

Նա չի նգովվում, այլ գիջանում է
Շնորհի չափը չիմացողներին.
Չի վհատվում իր մեղքն համբելով,
Այլ մեր գործերից մթազնում է լոկ
Եվ չի թողնում, որ կրկին մոտենան,
Փարվեն ոտքերին Կենդանատուի¹,
Ինչպե՛ս տիրական խորհուրդը անճառ
Միևնույն օրը կրկնել չի լինի,
Որ չապականվի անխոհեմաբար:
Նա գորեղապես կարեկցում է մեզ՝
Ազատ լինելով մեր արատներից,
Դատում է անձայն, Տիրող հրամանով, առանց
խոսքերի:

Ժ

Նաև տապան է նա մի մաքրական
Եւ երջանկագույն,
Որ պահպանում է կյանքի ալյաց մեջ մեզ՝
չխեղդվելու.
Ոչ թե բազմաթիվ անբան գազանների
Եվ սակավ մարդկանց,
Այլ հավաքում է երկրայիններին ու վերիններին,
Հավասարապես ամփոփում իր մեջ,
Չի տրվում ջրի ալեկոծության,
Այլ բարձունքներն է ելնում երկնքի:
Իբրև աշակերտ,
Որ հրահանգված է Աստուծո Հոգուց,

¹ Մատթ. ԻԸ. 6, Յովհ. Ի. 14

Խոուսափում է նա նենգություններից¹,
Ձի բողոքում նա մահու հարվածից,
Բռնում տանում է կյանքի ավետման²,
Ոչ թե Նոյի ձեռնարկումով է կազմվում,
Այլ Հաստողի հրամանով է կառուցվում,
Ոչ Մովսեսն ու Բեսելիելը,
Այլ Աստուծո Միածինն է
Սուրբ Հոգու հետ պատրաստում,
Ոչ թե հարաշարժ կամ հարափոխ,
Այլ մշտակառույց անսասան հիմքով
Հաստատում է այն:

Ինչպես փայտեղեն տապանակն անխոս –
Ձի տեսնում, բայց մեզ առաջնորդում է,
Իբրև անքանակ էի կերպարանք առաջ գնալով
Հանդերձյալի մեջ լուսավոր կյանքի տեղ է
պատրաստում:

Ոգիելի հետ կսատկի այնտեղ,
Թե խաչի նման հոգիների մեջ չդրոշմվի,
Տեղնուտեղը, նույն պահին կսպանի՝
Երկրասիրաբար և անասնային մի լծակցությամբ
Գետընթաց սայլով, իբրև մի անոթ՝
Թե վերցնեն տանեն³:

Մարմնի լեզվով չէ, այլ հրեշտակների⁴
Նման է խոսում:

¹ Իմաստ. Ա. 5

² Առակ. Թ. 6

³ Ա. Թագ. Ձ. 10

⁴ Ելք ԻԵ. 22

Եվ ոչ ականջով¹,
Մտքի շարժումով լսում է արագ.
Չունի հստակ ձայն խոսքի ու բանի,
Բայց պատգամները Հիսուսի գործի
Պատմում, հասցնում է բոլոր ազգերին²,
Չունի խոսափող ու ձայնալարեր,
Բայց և ազդում է մի աստվածային կենդանի
շնչով.

Առանց ջիլերի ու ոսկորների՝
Եվ երկու հազար կանգուն լայնությամբ
Ինչպես անհամար գնդից բարձրյալի,
Այն եբրայական զինյալ ամբոխի վերապրած
գունդը³

Առաջ էր գնում, այժմ նրանց հետ,
Ինչպես և նրանք, որ պիղծ են, անսուրբ,
Մեղքերի աղտով այրված, հեռացած,
Տաժանակրուժյամբ աղյուս սարքելուց ազատ-
վածներին

Ուղեկցում է նա:

Մարմնացած Աստուծո էությունն անգամ
Ահա այս վեմի անունով կոչվեց,
Կողի պատուումով խմբերեց բոլորիս:
Ոչ երակների արյան ընթացքը,
Այլ վերին Լույսի շառավիղները
Թափանց միությամբ կենդանացնելով

---

¹ Գ. Թագ. Ը. 29

² Ա. Թագ. Գ. 11

³ Հետու Գ. 1-6

Նորոգ է պահում: Կանխանշում է
 Ոչ Սողոմոնի, Զորաբաբելի հսկողութիւնը,
 Այլ իմաստութիւնն Ամենակալի.
 Նա չի պարուրվում աննվիրագործ ու սովորա-
 կան
 Յուդով՝ Հակոբի կողմից¹:
 Այլ փառքով Մեծի և Ահաւորի արյամբ է օծ-
 վում:
 Երկրային նյութից տուն չէ, այլ մարմին երկնա-
 յին լույսից,
 Սրա զավակներին Աստված կնքում է ու ձեռ-
 նադրում,
 Ոչ թե երկրածին հղացումների,
 Այլ երկնային արքայութեան ժառանգներ է
 պատրաստում,
 Որ իր ծոցում գրկվածներին
 Աբրահամի գոգին նվիրաբերե:
 Սրա հարսնութեան փեսան է Որդին կենդանի
 Աստու
 Հայրապետների խմբերն են նրա հարսնաքույ-
 րերը.
 Սա կմոռացնի կռամոլութեան բարձունքը դի-
 վոտ,
 Քանզի ծանոթ է երկնային Աստուծոն,
 Ամբողջապես մերժելի են արձանները կուռ-
 քերի,

¹ Ծննդ. ԻԸ. 18

Եվ Քրիստոս է երկրպագվում նրա բոլոր քա-
րերի մեջ.
Ակնհայտ քակտումն է անտառների ուրվական
իդձի,
Քանզի աշխարհի ողջ մայրիներից
Կենաց փայտի նմանությամբ
Տերն այստեղ է գոհաբերվում:
[Եկեղեցին] խորտակումն է
Դիվապատիր հմայական արձանների,
Զէ¹ որ գովական կարկեհան քարն է¹
Ապրող վեմերով ու գոհարներով
Իր մեջ հաստատվում:

ԺԼ

Այս աստվածընկալ և չքնաղ հարկը
Ազատ է ամեն ծառայությունից²:
Օրինակը չէ Վերին Սիոնի,
Այլ նրանով է, որ ճանաչում են ճմարտու-
թյունը.
Ո՛չ կապված բազին կռապաշտության,
Եվ կամ պատժարան օրենքի լծով,
Այլ՝ պարգևարան Տիրոջ բարության,
Երկրպագում ենք:
Երբեք չի սասանվում ձևափոխվելով,
Այլ փառքի նույն շուքով ընդարձակվում է.
Սա երկինքն է երկնի, և՛ երկրի վրա,

¹ Եսայի ԾԴ. 11

² Գաղ. Դ. 21-31

Հռչակվում է նա շողարձակելով:
 Ինչպես չէ հնար Քրիստոս առանց Հոր,
 Նույնպես առանց այս մոր արգանդի
 Կատարյալ Հոգի հնարավոր չէ:
 Անընդգրկելին շրջում է անտուն,
 Եթե այս տան մեջ չտաղավարվի.
 Գլուխ դնելու տեղ անգամ չունի Տերն ամենայ-
 նի¹,
 Թե կյանքի այս կայարանում չօթևանի:
 Հպարտանում է ավելի շատ այս նյութեղեն
 տնով,
 Քան թե երկնային վերին կամարով:
 Աստվածային լույսի անբավությունը
 Մարգարեի դեմքի նման
 Օրինակն այս նույնպես ծածկեց².
 Եվ ինչպես փախան երեսի փայլից,
 Այս նմանությամբ տաճարի մարդիկ չհան-
 դարտվեցին,
 Մեծ գովերգության տոնահանդեսին,
 Երբ որ դասերը բանականներին
 Ի մի հավաքված նվազերգում են,
 Այստե՛ղ են կրկին բաղձանքով օրհնվում,
 Քան վայելչական այն դրախտի մեջ:

¹ Մատթ. Ը. 20

² Գ. Թագ. Ը. 11

Այս մայրն երկնավոր, երկնային լույսով
 Ավելի քան մայրը երկրավոր,
 Շնչող, մարմնավոր, ինձ գգվեց որդու պես:
 Նրա կրծքի կաթն արյունն է Քրիստոսի:
 Եթե մեկը սա պատկերն համարի [սուրբ] Աստ-
 վածածնի՝

Օրենքին դեմ չէ:

Որպես փրկական խաչի զորության
 Զարմանազան նշաններ ու սքանչելիք է հրա-
 շագործում,

Եվ դատաստանի բեմը այստեղ է հաստատված
 ահա,

Սրանով է, որ խորթ բարք ունեցող հերձվածող-
 ների

Մոլեգին ճառող բերանն է սանձվում:

Նա ունի նաև իմանալի և բանական քարեր,

Որոնցով անսուրբ գազանամիտներ

Վտարում է նա, դարձնում տարագիր¹

Նաև աստվածներ է ծնում եղական²

Միակ Աստծու՝ Քրիստոսի պատկերով:

Եվ դարձած դեպի մեզ խոստացած

Ունի և գիրն իր արևելք հայող՝

Նախ մեզ խոստացված բնակատեղի,

Կարծես թե ձեռքով նա հստակորեն մեզ ցույց
 է տալիս

¹ Ելք ԺԹ. 13

² Սաղմ. ՁԲ. 6, Յովհ. Ժ. 34-35

Աստծու գալստյան ճանապարհները,
Մեզ քարոզում է փայլակի տիրական առակը¹,
Հիշեցնում բոլոր արարածներին,
Թե արևելքից պիտի հայտնվի փրկությունը մեր:
[Նա] հալածում է ցավերը, բուժում ախտաժետ-
ներին,

Հաղթահարում է բռնությունը դեերի:
Նրա արգանդը ավազանն է կենդանարար,
Եվ նրա հարսանքին առաքյալների դասերն են
պարում:

Այնքան է ճոխացել բարգավաճ երանությամբ,
Մինչև իսկ վայելչապես Տիրոջ անվամբ հոր-
ջորջվեց.

Լույսի Տիրամոր տիտղոս ստացավ
Միաձին Որդու մերձավորներից:
Նա հանդարտիկ նավահանգիստն է
Խռովահուզյալ մեղավորների,
Եվ վերին դասուց խրախճանարան,
Եվ տարակուսյալ հանցապարտների անվրեպ
բուժարան,

Անպատմելի Երրորդությունն իր մեջ է, որ
Փառաբանվում է՝ բոլորից օրհնվելով:

ԺԳ

Իսկ եթե մեկը չարության ձեռքը
Հանդգնի պարզել վերին արքայության
Եվ մարմնավոր գյուտ, մարդկային հնարք,

¹ Մատթ. ԻԳ. 27

Կամ երկրակենցաղ արվեստ համարի
 Ձեռակերտ տաճարի վերաբերյալ ավանդները
 Եվ ոչ՝ առավել կյանքի մի շնորհ և աստվածա-
 յին ակնկալություն,
 Եվ կամ Սուրբ Հոգու հայտնած նորալույս նա-
 խագրություն,
 Եվ բարձրյալի երախտիքի ամենատուր լրիվու-
 թյուն,
 Եվ խնկարկված խորհրդարան արարչական
 կամքի,
 Առաքյալների աջի բարեհանճար հիմնարկու-
 թյուն,
 Կարճ՝ երկնքի դուռ և կենդանի Աստծու քա-
 ղաք¹,
 Եվ անպարտ ողջերի մայր՝ ճշգրիտ պատկեր բա-
 նական կերպիս²,
 Հոգուս խորհուրդն իմանալի,
 Իսկ շոշափելին՝ պատկերը մարմնիս,
 Այնտեղի անճառ սրբությունները գերազանցող
 Մի նոր սրբություն.
 Եվ Քրիստոսի փառաշուք նշանով պսակված,
 Այդպիսի չխոստովանողներին զրկում է իր տե-
 սությունից
 Հայրն ամենակալ իր էակից Բանի ձեռքով,
 Վերցնելով նրանից և փառակից Հոգու շնորհի
 ավանդը,

¹ ԾՆՆդ. ԻԸ. 17, Եբր. ԺԲ. 22

² Գաղ. Դ. 26

*Եվ փակվելու է կյանքի առադաստի դուռը նրա
առջև:*

*Իսկ մենք վկայում ենք այն՝ որ գրեցինք,
Հավատարով մեր ասածին¹*

*Ի փառս և հանուն ամենակալ Երրորդության²,
Եվ մեկ աստվածության,*

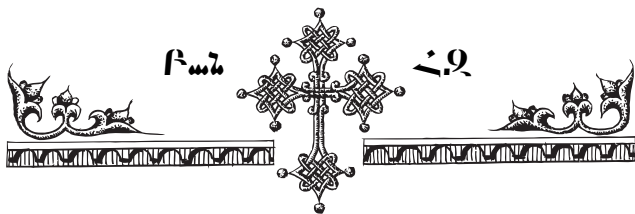
Հավիտյանս Հավիտենից, ամեն:

---

¹ Բ. Կորնթ. Դ. 13

² Սաղմ. ճԺԵ. 10

Արդի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Աստված ողորմած, բազմագուլթ, հզոր,
Ահափոր, մարդասեր, օրհնյալ, կենդանի, ան-
ճառ,
Չկա ոչ մի բան քեզ համար բնավ անձեռնար-
կելի,
Նույնիսկ եթե նա մեր մտքի համար լինի
անհնար:
Դժնի փշի տեղ դու քաղցր պտուղ կարող ես
տալ,
Սկզբնահայրդ այս նոր ու զարմանալի կենաց
կանոնի.
Քանզի բարիք անել ատելիին և աղոթել հալած-
չի համար,
Փրկություն հայցել խոցողին և սպանողին նե-
րումն խնդրել՝
Դո՛ւ էիր, որ ընծայեցիր մեզ պտուղն այս հրա-
շալի,
Որի քաղցրությունն է անճառելի և անօրինակ,
Քո բարեբանված կամքին հաճելի

Եվ ճաշակելի գովյալ շուրթերիդ:
 Հոգի՛դ մեր երեսի և զորությունդ մեր գեղեց-
 կության,
 Դու Տե՛ր Քրիստոս, օրհնյալ ի բարձունս:
 Բայց ամենավրեպ երկրածին մարդիկ
 Քո բարեմատույց ձեռքերին անգամ չարու-
 թյամբ հատուցեցին:
 Իսկ դու լինելով լույս ու լուսատու,
 Չես լսում անեծք ու չես ախորժում չարից.
 Չես ուզում կորուստ, չես ցանկանում մահ,
 Չես հուզվում խռովությունից,
 Չես ենթարկվում ցասման,
 Չես հարկադրվում բարկությունից,
 Չես մթագնում սիրուց,
 Չես այլայլվում գլթությունից,
 Չես փոփոխվում բարությունից,
 Ո՛չ թիկունքդ ես շուռ տալիս և ո՛չ էլ երես ես
 դարձնում,
 Այլ լո՛ւյս ես համակ և փրկություն ամբողջո-
 վին:

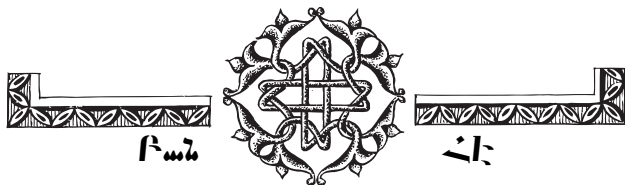
Բ

Եթե ուզենաս քավել՝ կարող ես.
 Եթե բժշկել՝ զորավոր ես.
 Եթե կենդանացնել՝ ձեռնհաս ես.
 Եթե շնորհել՝ առատածեռն ես.
 Եթե առողջացնել՝ հնարավոր ես.
 Եթե պարգևել՝ ամենալեցուն ես.
 Եթե արդարացնել՝ ամենարվեստ ես.

Եթե մխիթարել՝ ամենիշխան ես.
Եթե նորոգել՝ ամենակալ ես.
Եթե հրաշագործել՝ գերահզոր ես.
Եթե վերստեղծել՝ Արարիչ ես.
Եթե կրկին գոյացնել՝ Աստված ես.
Եթե հոգալ կամենաս մեզ՝ ամենատեր ես.
Եթե մեղքերից կորզել՝ գլխասիրտ ես.
Եթե անարժանիս ընձեռել՝ օրհնյալ ես.
Եթե որսացողից ազատել՝ փրկիչ ես.
Եթե շնորհներդ մեր մեջ գեղել՝ հարուստ ես.
Եթե նախքան մեր խնդրելը ձեռք կարկառել՝
անկարոտ ես.
Եթե նեղվածիս լայն տեղ դուրս բերել՝ անդորրիչ
ես.
Եթե հետ մնացածիս կոչել՝ խնամակալ ես.
Եթե սասանյալիս հաստատել՝ վեմ ես.
Եթե ծարավյալիս հագեցնել՝ աղբյուր ես.
Եթե ծածուկներն երևան հանել՝ լույս ես.
Եթե օգտակարին ինձ ծանոթացնել՝ բարի ես.
Եթե արատներն անտեսել՝ երկայնամիտ ես.
Եթե փոքրիս հետ դատի չմտնել՝ բարձրյալ ես.
Եթե ծառայիս ձեռք տալ՝ ստեղծող ես.
Եթե աջովդ պաշտպանել՝ հոգածու ես.
Եթե վհատածիս դարման մատուցել՝ կերակրող
ես.
Եթե անգետիս մտքին հագուրդ տալ՝ վարդա-
պետ ես.
Եթե քեզ դիմողիս ընդունել՝ ապավեն ես.

Արդ, այս բոլորը քո ձեռքումն են լուկ, Տե՛ր
 ողորմության,
 Ոչ միայն գրված, այլև կատարված ու գլխավոր-
 ված,
 Ո՛վ առաջամարտիկդ համբերության նահա-
 տակների մեջ,
 Որ իմ փրկության համար՝ հզորաբար հանդես
 եկար ճակատամարտի ասպարեզում,
 Որպեսզի գոռոզ մարմնիս բռնության կարծրու-
 թյունը դու
 Վշտի և տառապանքի վարժություններով կակ-
 դացնես:
 Մեր բնության հատուկ տույժի տագնապը տա-
 ժանագին
 Քո անմեղորեն չարչարված մարմնով չափեցիր
 դու,
 Որպեսզի այն քո մեջ որպես օրինակ ունենալով՝
 Գթությունդ մեր նկատմամբ առավելապես ցու-
 ցաբերես,
 Օրհնյա՛լ հավիտյանս. ամեն:

Արդի խորհերից խոսի Լսարո-ձո Հէր

Ա

Օրհնյալ և լուսանորոգ օր է՝ մեծ պասեքի ուր-
բաթը սարսափելի,
Երբ եղան երկու արդարակշիռ ընտրություննե-
րը սասանած բոլոր արարածների՝
Վերածելու նրանց անփոփոխելի ու երկնակեն-
ցաղ մի այլ էության,
Բարձրացածներին խոնարհեցնելով ու վեր հա-
նելով ընկածներին:
Եվ բարեպատեհ ժամն եկավ հասավ,
Գրելու ինձ այս նվազն ողբաձայն՝ զվարճա-
խառն երկյուղով.
Չարչարանքներիդ մասին եմ ուզում խոսել
այժմ ես,
Որոնք կրեցիր դու իմ փոխարեն, Աստված բո-
լորի:

Բ

Կանգնեցիր իմ կերպարանքով՝ ստեղծածիդ
ատյանի առաջ
Չխոսեցիր դու՝ տվիչդ խոսքի,

¹ Ձաք. ԺԴ. 7

Չբարբառեցիր՝ ստեղծո՛ղղ լեզվի,
Չայն չարձակեցիր՝ սասանիչդ երկրի,
Չմոնչացիր՝ ամենաազդու փո՛ղղ մեծաճայն,
Ո՛չ երախտիքովդ հանդիմանեցիր
Եւ ոչ էլ նրանց իրենց չարությամբ պապանձեց-
րիր.

Չմատնեցիր դու նրանց ամոթի, որ քեզ մատնե-
ցին մահվան տանջանքին.

Չդիմադրեցիր, երբ կապեցին քեզ, ոչ էլ նեղա-
ցար, երբ ապտակեցին.

Չնախատեցիր, երբ թքեցին ու չխռովեցիր, երբ
բռունցքներով խփեցին քեզ,

Չսրտմտեցիր, երբ կատակեցին, չխոժոռովեցիր,
երբ ծաղրեցին:

Պատմուճանը քո վրայից հանեցին, իբրև տկա-
րից

Ու դարձյալ հագցրին, իբր կալանավոր անզեր-
ժանելի:

Եթե լեղիով խառն քացախը չխմեր կամա նա
երկու անգամ,

Չէր թափվի մաղձն իմ նախկին դառնության:
Համտես արավ նա հուսահատությամբ ու մի
կողմ տարավ տարակուսանքով.

Առան նրանից այն մոլեգնաբար և տվին դարձ-
յալ անպատկառորեն.

Եվ խառնիճաղանճ ամբոխի առջև գանահարե-
լով նրան սաստկապես՝

Խիստ անարգանքի դատապարտեցին.

Ծնրադրեցին՝ ծաղրելու և պսակ դրին հեզնելու
համար:

Գ

Հանգիստ չտվին կենդանարարիդ,
Այլ պատրաստեցին քեզ համար գործիք, որ
կրես:

Ընդունեցիր այն իբրև երկայնամիտ, առար իբ-
րև հեզ,

Ու վերցրիր այն որպես համբերող,
Եվ շալակեցիր փայտը վշտալից, իբրև հանցա-
պարտ:

Տարար ուսամբարձ այդ զենքը կենաց, զերթ
հովտաշուշան,

Որ գիշերային արհավիրքներից պահպանես դու
մեր՝ քո ձեռքով կերտված գահը մարմնե-
ղեն՝

Դատապարտության վայրում, որպես թե խրախ-
ճանքի մեջ:

Դուրս հանեցին քեզ որպես ողջակեզ.

Կախեցին, ինչպես Սաբեկա խոյը, որին քարչ
տվին իր եղջյուրներից.

Տարածեցին խաչի սեղանի վրա իբրև պա-
տարագ,

Բևեռեցին որպես չարագործի, կապկապեցին
իբրև ապստամբի

Երկնավոր խաղաղությանդ՝ իբրև ավազակ,
Անկապտելի մեծությանդ՝ իբրև խղճալի,

Քերովբեններից պաշտվածիդ՝ իբրև քամահրելի,
 Կենաց պատճառիդ իբր արժանավոր՝ սատակիչ
 մահվան,
 Ավետարանի նկարչիդ իբրև օրենքի հայհոյիչ,
 Մարգարենների Տիրոջդ ու կատարելությանդ՝
 իբրև գրվածքներն համառոտող,
 Փառքի ճառագայթներիդ և Հոր անքնին խոր-
 հուրդների կնիքիդ¹ իբր հակառակորդ
 ծնողիդ կամքին,
 Իսկապես օրհնյալիդ՝ իբրև տարագրյալ.
 Օրենքի կապն արձակողիդ՝ իբրև այր նզովյալ²,
 Սպառող կրակիդ³ իբր հաղթահարած մի կալա-
 նավոր,
 Ահավորիդ երկնի և երկրի՝ իբրև հավաստի
 պատժապարտ,
 Անմատույց լույսով պարածածկյալիդ՝ իբրև հո-
 ղածին մի ձերբակալված:

Դ

Ո՛վ դու քաղցրություն և երկայնամիտ բարե-
 րարություն,
 Գթառատ ողորմածություն և Տե՛ր բոլորի,
 Որ ինձ՝ ապերախտ և անօրեն ծառայիս համար
 Այդ ամենը կամավորապես և սիրահոժար հա-
 ճությամբ

¹ Եբր. Ա. 3

² Քաղ. Գ. 13

³ Բ. Օրին. Դ. 24

Հանձն առար այն մարմնովդ, որ միացրիր քեզ՝
քո աստվածային էությանը,
Եվ մինչև քնարանը շիրմի՝ անպակաս լրու-
թյամբ,
Ամբողջական նույնությամբ մնալով Աստված
անքնին՝
Կրեցիր դու նույն նախատինքները՝ անճառելի
համբերությամբ,
Եվ ապա դարձյալ հարություն առար՝
Ինքնիշխան բարձրությամբ ու պսակված լույ-
սով,
Աննվազ մարմնով և անթերի աստվածությամբ,
Օրհնյա՛լ ես փառքով, գովված գլթությամբ
Եվ բարբեանված միշտ ողորմությամբ
Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

Արդի խորհերից խոսի Աստուծո Հեթ

Ա

Եվ արդ, հողանյութ կերպարանքովս ընկնելով
երեսն ի վայր,
Եվ ծնրադրական երկրպագությամբ գլուխս խո-
նարհած՝
Ողորմած բարեգործիդ կենդանարար ոտքն եմ
համբուրում
Եվ այս աղոթքն եմ ընծայում մեծիդ:

Բ

Աղաչում եմ քեզ, միա՛կ խնամակալ, մարդա-
սեր, գթած,
Կեցուցիչ, հզոր, այցելու, պաշտպան,
Թող ի գուր հանցնեն ինձ համար մարդացած
Աստծուդ փրկարար չարչարանքները,
Ոչ էլ ընդունայն՝ մատնության գիշերը թափած
քրտինքիդ կաթիլն արյունախառն.
Թող չստվերանա երախտիքը լույսիդ,
Որ ձրիաբար, առանց փրկանքի պարգևեցիր
ինձ՝ թշվառացածիս.
Թող չընջվի շնորհներիդ ավետիսը,

Որ քո կողքից բխած կայլակները նորոգեցին.
 Թող անօգուտ չլինեն չարչարանքներիդ պտուղ-
 ները,
 Որ մատուցեցիր ինձ՝ կարոտյալիս.
 Թող չպարծենա արտաքսված բանասարկուն,
 Ինձ՝ ստեղծածիդ սեփականելով.
 Հաղթիր քո կամքով չարի իղձերին,
 Թող դարձյալ ապշի մի անգամ արդեն զարհու-
 րածը,
 Թող կրկին դատապարտվի իսպառ դատա-
 պարտվածը,
 Մի՛ խնայիր խոսքդ ազատարար,
 Որ ինձ՝ ստեղծածիդ ընծայելով քեզ, նորից քեզ
 դարձնի:
 Ցույց տվիր անճառ բարերարու[թյունդ՝ հուսա-
 հատու[թյան չսպասված ժամին,
 Երբ բոլորովին կտրված արդեն և օտարացած էր
 շարժումը կենդանու[թյան:
 Մեռար անմահդ և նորոգեցիր մահացածներին.
 Համաձևու[թյան օրենքի կարգը եթե փոխեցիր¹,
 Ուրեմն դյուրինն ու հեշտագույնը, առավել ևս
 հնարավորը մի՛ արգելիր դու,
 Ո՛վ սկզբնաձիրդ ողորմածու[թյան,
 Բարեմիտ, օրհնյալ և երկայնամիտ թագավոր:
 Ներգործի՛ր խոսքով քո ամենագոր,
 Որով առաջին օրը դու լույսն ստեղծեցիր,

¹ Այսինքն՝ եթե փոխեցիր օրենքի այն կարգը, որ հանցանքի չափով էր պատժում...

Եվ ես անմիջապես դեպի լա՛վը պիտի փոխվեմ.
Եվ եթե ինքս ջանադիր չեղա հետևել լույսիդ՝
Դո՛ւ ել ինձ այցի, հայրական լույսից ծագած
ճառագայթ:

Թող կանչվեմ քեզ մոտ վնասապարտ ծառաս՝
Քեզանից շնորհ և ողորմություն գտնելու հա-
մար.

Պարտքերս հատուցելու համար ժամանակի
երկարաձգման կարիք չկա,

Շնորհ արա ինձ՝ տառապյալիս տեսնելու երեսդ՝
Լույսդ՝ խավարում վհատ սրտերի:

Արգելի՛ր, փակիր այն ճանապարհը, որտեղից
գեղուն բարիքները քո

Խույս են տալիս միշտ իմ հիշողության տեսո-
ղությունից.

Քո միշտ մնայուն գանձերի շնորհն ամենապայ-
ծառ պահիր ինձ համար,

Որ ես դառնալով ընտիր, պատվական՝ քո՛նը
անվանվեմ՝

Պաշտպանված քեզնով, անսահմա՛ն բարի:

Գ

Փութա՛ ինձ շուտով ողորմել, գթած, աղաչում
եմ քեզ,

Ողորմի՛ր հզոր, կրկի՛ն ողորմիր:

Մի՛ փոխարկիր դու չարիքներս երկունքի ցավե-
րի, ո՛վ համակ բարի,

Մի՛ վերցնիր վտանգվածիս քո կողմից պարզև-
 ված շնորհը.
 Մի՛ խլիր փչումն ամենաօրհնյալ հոգուդ.
 Մի՛ լուծիր խնկելի կնիքն արքունական քո
 պատկերի:
 Սրբված սրտիս մեջ թող չհայտնվեն մեղքերի
 փշեր:
 Մի՛ խզիր քեզ հետ սիրույս ամրապինդ կապը
 միության.
 Մի՛ գլանար ինձ լեզվի ճարտարություն՝ վայե-
 լուչ ու ճոխ ճառելու համար.
 Մի՛ պակասեցնի արժանիքն աջիս, որպեսզի
 լույսիդ մասունքը բաշխեմ:
 Մի՛ գրիր ծանր մահացու մեղքերս կյանքի
 դպրության քո մատյանի մեջ.
 Մի՛ պահիր, մի՛ համարիր իմը,
 Մի՛ հիշեցնի, մի՛ ամաչեցնի,
 Մի՛ նախատիր, մի՛ ոտնահարիր,
 Մի՛ արձանագրիր մեղկություններս,
 Մի՛ կորստաբեր գործերս ամբարիր,
 Մի՛ որպես մեղադրյալ ամբաստանիր ինձ,
 Մի՛ աճեցնի ինձ հետ ծառն անեծքների,
 Մի՛ արձակիր իմ մեջ վնասակար սաղարթ.
 Մի՛ ընձյուղիր մեղքերի ծաղիկ և մի՛ թողնի, որ
 պտուղ բերի նա.
 Մի՛ դնիր իմ առաջ պարտքերիս թուղթը:
 Մի՛ թվիր երկնաստեղծ մատներիդ ճյուղերի
 վրա՝ գործած մեղքերս.

Մի՛ ահեղորեն ընդդիմախոսիր՝ անօրեննությունս
հիշատակելով.
Մի՛ հանձնիր կամքիս հոգուս ավանդը՝ գերե-
վարելու.
Մի՛ փառավորիր ինձ այստեղ, որպեսզի այնտեղ
չդատապարտես.
Անցավոր կյանքի այս նվազագույն, սին հա-
ճույքներով՝
Մի՛ տուժել տա ինձ՝ հավիտենական բարիքներն
անբավ.
Մի՛ չափիր փառքը անվերջանալի՝ այս ժամա-
նակի կարճատևությամբ.
Մի՛ գրավ դնի կյանքը անարատ՝ իմ վշտահա-
ռաչ հովտի փոխարեն.
Մի՛ փոխանակի քո անճառելի լույսը՝ մթամած
այս ստվերի հետ.
Մի՛ թողնի մտքիս երասանը դու, որպեսզի չեր-
թա՛մ զարտուղի ճամփով.
Մի՛ համարիր բավ հանգստիս համար՝ կամուրջն
աշխարհի.
Մի՛ պահիր հովիտն իմ խոհեմության ստվերի
ներքո, որ հանդերձյալում չհրապարակ-
վեմ:
Եթե ամբարես չար գործերս անթիվ, կմեռնեմ
ողջ-ողջ.
Եթե սրտիս մեջ շտեմարանես՝ այժմվանից ան-
բոց պիտի այրվեմ.
Եթե անօրեն արարքներս դու քննության առնես՝

Առանց քո առջև ելնելու՝ պիտի հալվեմ ես իս-
պառ

Եթե մեղքերս թողնես, որ ինձ հետ տնկակից
աճեն՝ նրանցով պիտի մաշվեմ, սպառվեմ:

Դ

Ի՛նձ նայիր, զորե՛ղ ամենակարող,
Որ չարություններս փախուստ տան ինձնից, և
գա քո բարին փոխարինելու:

Հրամայիր, գլթա՛ծ, խնամակալ, գովյալ, լո՛ւյս
անշիջելի,

Որ զորությամբդ անհուն նորոգվի հաստատա-
պես

Բնական կառուցվածքն անդամների՝ մարմնե-
ղեն իմ տան,

Որպեսզի այնտեղ անհեռանալի բնակվես բազ-
մած

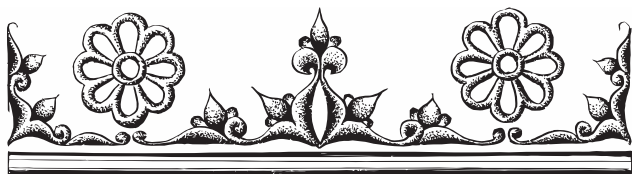
Եվ հանգստանաս հաճո տենչանքով՝ քեզ հետ
իմ հոգու ամուր միությամբ:

Ապականությունն իմ մեղքերի իսպառ հեռաց-
նելով,

Անարատությա՛մբ վերակազմես ինձ,

Ամենակեցույց թագավոր անմահ, Տե՛ր Հիսուս
Քրիստոս,

Օրհնյալ հավիտյանս. ամեն:

Բան Հիօ

Արդի Խորվերից Խոսի Լսարո-Յո Հէր

Ա

Հիշի՛ր, Տե՛ր գթած և արդարասեր, Աստվա՛ծ
ճշմարիտ.

Նայի՛ր վերստին քո ստեղծածին, որ սխալական
է իր բնությամբ.

Զննի՛ր ինձ դարձյալ՝ շրջանառությունն իմ ար-
յան, ահա՛,

Որ տարածվում է ամեն ուղղությամբ:

Մոտեցիր դու ինձ բժշկի նման

Եվ տե՛ս, որ մարդ եմ խակամիտ, թերի իմ խոր-
հուրդներով,

Ինչպես որ ինքդ վկայեցիր¹, չեղածներն անգամ
տեսնող սրտագետ,

Դո՛ւ միայն անմաս՝ ստության մութին:

Ապա ուրեմն իրավացի է, որ դասվեմ կարգն
այն մեղավորների,

Որոնք իբրև երկրածին մարմին մահականացու-
Վրիպել են մարդկորեն սխալվելով և դատա-
պարտված են կրկնապես,

¹ ԾՆՆդ. Ը. 21

Քան թե ուզենամ՝ խոսքդ սուտ դուրս գա:
Քանզի արդարև դու ինքդ էլ գիտես,
Թե չար է ի բնե մեր ծնունդն արդեն և ընդա-
բույս է չարությունը մեր,
Եվ մեր խորհուրդներն անփոփոխ են միշտ,
Ըստ հոգեհանձար իմաստունի կանխագեկույց
առակի:

Բ

Թեթևացրո՛ւ սաստկությունն այն տանջանքնե-
րի,
Որոնք պատրաստված՝ սպասում են ինձ՝
Գեհենի որդուս հավիտենական մահվան համար
զարդ դարձնելու ընդմիշտ.
Վերացրո՛ւ մեջտեղից մեղքերս ամոթալի,
Որոնք պահված են՝ վերջին ատյանին հայտնի
դառնալու թշվառականիս:
Ընծայի՛ր խրատդ խաղաղարար¹ նախապարգև
քո ողորմությամբ,
Որպեսզի ահեղ անտանելիներն իր մտքի առաջ
չպատկերանան,
Կենարար զղջման փոխարեն՝ անհույս ապշու-
թյան առաջ կանգնեցնելով ինձ,—
Դատաստանն ահավոր և դատավորն անկաշառ
ու անխաբելի,
Սոսկալի ամոթն ու կշտամբանքը սարսափելի,
Հանդիմանությունն անխուսափելի,

¹ Եսայի ԾԳ. 5

Տազնապն անճողոպրելի,
Պակուցումն անխրախուսելի,
Դողումն անվերջանալի,
Լացն անսփոփելի,
Ատամնակրճտումն անբժշկելի,
Ապականությունն անողջանալի,
Սարսափելի անեծքն աստվածային խոսքիդ,
Փակումն գթության և արգելումն ողորմու-
թյան:

Կգալարվի երկինքն այն ժամանակ,
Եվ կղրղվի երկիրն իր հատակով
Խռովահույզ ծովի բազմակուտակ կոհակների
պես,

Որոնք փախչում են նախ խուճապահար,
Ապա դառնալով մեկ-մյուսի վրա՝
Խափանում են խոլ ընթացքն երկուստեք ու
կանգ են առնում:

Եվ լայնատարած գետինը այնժամ տարուբերվե-
լով ու տատանվելով՝
Թնդագին բախմամբ կցնցի ուժգին իրենց հի-
մունքից

Լեռները բոլոր ու փուլ բերելով՝ կհարթի նրանց:
Կհալվեն համակ ու կհրդեհվեն քարեղեն նյու-
թերն ու տարրերն ամեն.

Կայլայլվի երկինքն անեղծանելի մի փոփոխու-
թյամբ,

Եվ արարածներն իրենց տարերքով կառնեն մի
նոր ձև ու նոր կերպարանք:

Ծածուկ գործերը կհրապարակվեն, ու կհայտնվեն
մեր կրքերն անտես.

Մեր վարքն ու կենցաղն ու ներքինը ողջ՝

Պարզ կնկարվեն մեր մարմնի վրա:

Երկնի թագավորն ատյան կնստի՝ հատուցման
վճիռն իր ձեռքում պատրաստ:

Ուստի և ահա՛, վա՛յ ինձ յոթն անգամ՝ կրկին
եղկուլթյամբ,

Չափով ու կշռով այս նույն համրանքի,

Որը թվերի անբավություն է պարփակում իր
մեջ¹:

Ի՞նչ պիտի անեմ ողբալի հոգիս՝ այդ մեծ օրվա
մեջ ամենաահեղ.

Քանզի առաջուց հիշելն ավելի սաստիկ է, քան
թե հանդիպել նրան:

Ոմն մարգարե² այդ տագնապալից փախուստի
խուճապն անգերծանելի

Պատկերացնում է մեզ առակավոր այս օրինա-
կով,

Թե՛ մի մարդ փախչում է առյուծի ձեռքից,

Եվ պատահում է նրան արջը.

Եվ երբ արջից էլ խույս տալով հասնում և
մտնում է տուն,

Եվ ձեռքը հենում է պատին՝ օձն է խայթում
նրան³:

---

¹ Հմմտ. «Նարեկ», ԳԼ. ԼԱ

² Ամովս

³ Ամովս Ե. 19-20

Եվ ապա, ավելի սաստկացնելով տեսիլն այդ
քստմնելի,
Ավելացնում է դարձյալ ասելով.—
«Ո՞չ ապաքեն խավար է Տիրոջ օրը»,
«Օր խավարի և մոլթի, օր ամպի և մառախու-
ղի»¹:

Գ

Երբ կենակից պահապան հրեշտակը՝ հզոր ոս-
տիկանն² իրավամբ կամբաստանի,
Եվ ահավոր հատուցողը կհանդիմանի արդա-
րուլթյամբ,
Թագավորի սպասավորները կաճապարեն
առանց խնայելու՝
Ոմանց կյանքի հրավիրելով և ոմանց դատա-
պարտելով ամոթի,
Ոմանց ծիծաղկոտ և ինձ ահարկու ու քստմնելի
երես ցույց տալով,
Ոմանց լուսապաճույճ պսակներ մատուցելով
Եվ այլոց՝ վճիռ մահվամբ կորստյան.
Արդարներին ավետավոր լուր և ինձ գուլթ
տխուր՝ անվերջ վշտերի:
Մինչդեռ բարիների համար կմեռնի իսպառ
մահվան հաղթանակը,
Ինձ՝ չարագործիս համար կմնա ընդմիշտ տևա-
կան.

¹ Սոփոն. Ա. 15

² Սաղմ. ԼԳ. 8

Դուռ բախելն այլևս ի զուր կղառնա,
Ու կզազարի գուլթն իմ նկատմամբ¹:
Զարմանահրաշ գրքերն երբ բացվեն,
Ուր գրված են մեր մինչև հիմա ծածուկ մնացած
բոլոր

Գործերը պես-պես այս կյանքում վարած մարդ-
կային բնության,

Որի համար և գոյությունն առան էակներն ամեն,
Այնժամ յուրաքանչյուր մարմնի վրա իսկույն
երևան կգան լրիվ դրշումված

Եվ երկրավորներիս հասկացողության հանդեպ
կնքված ու փակված բոլոր

Անպատմելի խորությունները, և մեր աչքի
առաջ կպատկերանան²:

Այստեղ է, որ ողբ ու արտասուքով գնվում է
երկինքը:

Իսկ այնտեղ նրանք իբրև ուշ մնացած ունայ-
նություններ՝ կարհամարհվեն ու կմերժ-
վեն.

Այստեղից նախօրոք չառաքված հեծեծազին
հառաչանքները

Այնտեղ լսելի չեն լինի երբեք.

Կշեռքով ցանված ողորմությունները պայծառ
ճրագով ճամփա չեն բանա³.

Այնտեղ տապանը նախահանցավորների և կտա-
կարանը տիրանարգների

¹ Մատթ. ԻԵ. 11-13

² Հայտն. Ի. 12

³ Բ. Կորնթ. Թ. 6

Եվ ահավոր նշանն հիմիկվաններին՝
 Հանդես գալով՝ մեծաձայն պիտի դատախազեն:
 Այդ նույն սոսկալի վայրում՝
 Մեկը հայրենի հաղորդության ուխտը,
 Մեկն էլ անտեսների վկայության խորանը,
 Մյուսը՝ մեծագործ արյունն Աստուծո
 Իբրև իրավացի ամբաստանողներ՝ իմ առջև պի-
 տի տարածեն:
 Բազմապիսի տանջարաններ ես ինքս անձամբ
 այստեղի՛ց իսկ պատրաստեցի ինձ համար,
 Այլևս ինչպե՞ս հուսակտուրս մխիթարվեմ:
 Զի եթե նույնիսկ լուսեղեն զորքերն արդարնե-
 րի հետ,
 Որոնք փառավորված են երանությամբ, սար-
 սում են ու դողում
 Եվ սիրտ չեն անում նայել ահավոր դատաստա-
 նին, —
 Ես՝ եղկելիս, ավանդակորույս սատակման որ-
 դիս, որտե՞ղ կմնամ,
 Ես, որ ոչ միայն չպիտի լինեմ պսակի արժան,
 Այլև պատուհասն իմ անտանելի և կորուստս
 պիտի լինի անսպառ:

Դ

Բայց դու շտապիր, ամենապարզև, անճա՛ռ զո-
 րություն,

¹ Այսինքն՝ խաչը, քրիստոնյաներիս

Փրկարար ձեռքդ երկարելու ինձ՝ կորստյան
 մատնված գերուս,
 Որպեսզի քեզնով օգնուլթյուն գտած՝ կրկին ետ
 դառնամ դժոխքի դռնից
 Եվ բոլորովին ամենապատրաստ՝ պատիժներից
 գերծ մնամ, անվտանգ:
 Գալիքներն այստեղ մտքի աչքերով նախատե-
 սելով,
 Բավ համարելով լսել տազնապած՝ տանջանքնե-
 րի ձայնն ահեղահամբավ,
 Քո բարի կամքով ազատվեմ իսպառ և չմատն-
 վեմ առյուծների կորյուններին,
 Որոնք խնդրում են քեզանից՝ տալու ինձ իրենց
 որպես կերակուր,
 Խժռելու գազանային ատամներով,
 Որպեսզի լցնելով որովայնը մահվան՝
 Այստեղ պարարվածիս քաշեն ու հալեն այնտեղ,
 Ուր պահվում են անսպառ մնացորդ մթերքնե-
 րը՝
 Հավիտենապես լափվելու համար:
 Քանզի դո՛ւ միայն կարող ես կորզել այդ սպա-
 ուիչ ժանիքներից
 Եվ տանել դեպ կյանք ու երանուլթյուն,
 Ապավե՛ն բոլորի՝ լույսի թագավոր Տեր Հիսուս
 Քրիստոս,
 Օրհնյա՛լ հավիտյանս. ամեն:

Բան 2

Սրբի խորհերից խոսի՛ Աստուծո Հեղ

Ա

Եվ արդ, այսքան հուսահատությունների և
ահարկու սրտաբեկության,
Ահաբեկիչ սաստկությամբ աստվածային բար-
կության ենթարկվելուց հետո,
Թախծալից ոգով, իսպառ տազնապած՝
Քեզ եմ աղաչում, սուրբ Աստվածածին,
Հրեշտակ մարդկանց մեջ, մարմնատեսիլ քե-
րովբե,
Երկնավոր արքայուհի.
Անխառն, ինչպես օդ, մաքուր, ինչպես լույս,
Անշաղախ՝ նման բարձր արուսյակի պատկերին
պայծառ,
Գերազանց, քան սրբությունների բնակարան
անկոխելի,
Խոստացված դու վայր երանավետ, Եդեմ շնչա-
վոր,
Անմահ կենաց ծառ՝ բոցեղեն սրով պարունակ-
ված¹,

¹ ԾՆՆդ. Գ. 24

Բարձրյալ Հորից զորացած և հովանավորված,
Հանգստությամբ Հոգու պատրաստված և մաք-
րագործված,
Բնակությամբ Որդու հարդարված և տաղա-
վարված¹,
Հոր համար միածին և քեզ՝ անդրանիկ,
Որդիդ՝ ծնունդով և Տերդ՝ արարչությամբ,
Անաղտ մաքրությանդ հետ և՛ անբիծ բարի,
Անարատ սրբությանդ հետ և՛ բարեխոս խնա-
մակալ,
Ընդունի՛ր աղոթքն այս աղերսալից քեզ դավա-
նողիս,
Եվ այն ընծայիր Աստծուն իբրև պաղատանքը
քո,
Խառնելով նրան՝ մեծիդ մատուցված իմ պաղա-
տալից ներբողն առաջին.
Հյուսիսի, միացրու դառն հեծությունն իմ մեղա-
վորի
Քո երանելի և նվիրական խնդրվածքի հետ,
Կյանքի տունկդ դու օրհնված պողի,
Որպեսզի քեզնից միշտ բարերարված
Եվ ապավինած մաքուր մայրությանդ ու լուսա-
վորված՝
Ապրեմ ես Քրիստոս Որդուդ միածին և Տիրոջդ
համար:

---

¹ Ղուկ. Ա. 35

Օգնի՛ր թևավոր քո աղոթքներով, ո՛վ խոստովանված մայրդ ողջերի.

Որ երբ դուրս ելնեմ այս երկրի հովտից,
Առանց տանջալից չարչարանքների գնամ դեպի
կյանք,

Դեպի պատրաստված օթևաններդ:

Թող թեթև լինի վախճանն իմ, զի ես ծանրացել
եմ խիստ անօրենությամբ,

Օրն իմ տագնապի դարձրու ինձ համար տոն
ուրախության,

Դու, որ բուժեցիր երկունքն եվայի:

Խնդրի՛ր, աղաչիր ու բարեխոսիր,

Զի անճառելի մաքրությանդ համար հավատում
եմ ես՝ խոսքդ կրնդունվի:

Արցունքով օգնիր դու վտանգվածիս, գովյա՛լդ
կանանց մեջ.

Ծնկաչոք խնդրիր հաշտությանս համար, ծնո՛ղդ
Աստուծո.

Հոգատար եղիր թշվառիս հանդեպ, խորա՛ն
բարձրյալի.

Զեռք տուր ընկածիս, տաճա՛ր երկնային.

Եվ փառավորիր Որդուդ քեզանով,

Որ աստվածորեն հրաշագործե ինձ ի քավու-
թյուն և ողորմություն,

Ո՛վ դու Աստուծո աղախին և մայր.

Բարձրանա պիտի պատիվդ ինձանով

Եվ փրկությունն իմ՝ ցույց տրվի քեզանով:

Եթե ինձ գտնես, տիրամա՛յր,
 Թե ինձ ողորմես, սրբուհի՛,
 Թե կորուսյալիս շահես, անարա՛տ:
 Եթե խրտնածիս խնամարկես, երջանի՛կ,
 Եթե ամոթահարիս առաջ տանես, բարեշնո՛րհ,
 Եթե միջնորդես հուսահատվածիս համար, մի՛շտ
 սուրբ կույս,
 Եթե մերժվածիս ընտանեցնես, Աստոճո՛ւց մե-
 ծարված,
 Եթե ցույց տաս ինձ գթությունդ, լուծի՛չդ
 անեծքների,
 Եթե տատանյալիս ամրապնդես, հանգի՛ստ,
 Եթե հուզումներս ու խռովքներս հանդարտեց-
 նես, խաղաղարա՛ր,
 Եթե մոլորյալիս մի ճար գտնես, գովյա՛լ,
 Եթե ինձ համար մտնես ասպարեզ, մահվա՛ն
 նահանջիչ,
 Եթե դառնությունս անուշացնես, քացրու-
 թյո՛ւն,
 Եթե բաժանման արգելքը քանդես, հաշտու-
 թյո՛ւն,
 Եթե անմաքրությունս վերացնես, եղծմա՛ն ըն-
 դոտնիչ,
 Եթե փրկես ինձ՝ մահվան մատնվածիս, կենդա-
 նի՛ լույս,
 Եթե իմ լացի ձայնը կտրես, բերկրությո՛ւն,
 Եթե խորտակվածիս կազդուրես, կյանքի՛ դար-
 ման,

Եթե կործանվածիս մի ակնարկ գցես, հոգելի՛ց,
Եթե ողորմությամբ ինձ պատահես, նվիրակա՛ն
կտակ,
Օրհնյալդ միայն երջանկալեզու անբիժ շուրթե-
րից,
Ահա կաթիլ մի կուսությանդ կաթից
Մեջս անձրևելով՝ կյանք է տալիս ինձ,
Ո՛վ դու մայր բարձրյալ Տիրոջդ-Հիսուսի,
Երկնի և համայն երկրի արարչի, որին ծնեցիր
դու անճառորեն,
Բովանդակ մարմնով և ամբողջովին իր աստվա-
ծությամբ,
Որ փառավորված է Հոր և Սուրբ Հոգու հետ
էությամբ համակ և անքննությամբ մեր բնու-
թյան հետ միացած,
Ամենայն է նա և ամեն ինչում, Երրորդությու-
նից մեկը,
Նրան փա՛ռք հավիտյանս
հավիտենից. ամեն:

Բան ՁԱ

Սրբի խորհերից խոսի Լսարո-Չո Աւեր

Ա

Աստվածածնի մաղթանքների հետ ընդունիր,
ո՛վ բարեգութ,
Ե՛վ աղերսագին խնդրանքներն, ահա՛, անմահ,
լուսակերպ հրեշտակների,
Որոնք ինձ համար մաքուր բերանով գոչում են
անլուռ
Հանապազօրյա բարեխոսությամբ:
Բարի են նրանք բարերարիցդ միշտ բարեգործ-
ված,
Եվ ամենիշխան էիդ հրամանով ստեղծված՝ հա-
վետ անընդել չարին:
Նրանք բարձրյալիդ զորքերն են հզոր՝ խոսքիդ
միշտ պատրաստ.
Սուրբ են ու մաքուր, անարատ, օրհնյալ,
Վայելուչ, հաղթող և անպարտելի,
Եվ արագաչարժ՝ մտքի տեսության ընթացքի
նման:

Բարեխոսներ են նրանք, մատակարար և խնամակալ,—

Աշխարհիս այգում արմատավորված

Եվ երեք երկար ու ձիգ տարիներ դատարկ մնացած,

(Որ հավերժական ժամանակն է պարունակում իր մեջ՝

Անցյալը, ներկան ու ապանին),

Այն թզենու, որ պտղազուրկ էր, պաճուճված միայն սին սաղարթներով,

Որ ճիշտ պատկերն է թշվառ մարդկություն:

Նրանք մեր շուրջը դեգերում են միշտ, կարեկցելով մեզ

Եվ ուզում են, որ լինենք բախտավոր.

Եվ կենդանություն մը հավիտենական՝ աղոթում են մեր փրկություն համար,

Այս խոսքն ասելով՝ «Քո ձեռքի գործը մի՛ անտեսիր դու»:

Արդարև մերն է այս աղաչանքը,

Բարերար Աստծուդ կողմից մեզ համար՝ նրանց սահմանված.

Զի նրանք ստեղծված են խոսքով,

Իսկ մենք ձեռքով ենք ստեղծագործված:

Նրանք հատուցման ահավոր դատաստանին գալու են որպես վկաներ՝

Միաձնիդ հետ՝ ճշմարտաբան դատախազներ լինելու երկրայիններիս հանցանքներին,

Եվ ահավորի ատյանի առաջ՝ իրավախնդիր՝
Հաշվետու պիտի լինեն մեզ համար.
Թեև այնտեղ էլ մեզ կարեկցելով՝
Հնչեցնեն պիտի իրենց մշտանվեր երգն հառա-
չաձայն.—
«Ողորմիր, ո՛վ Տեր, դո՛ւ ստեղծեցիր, դու մի՛
կորցնի»:

Գ

Արդ, անմահների գոհաբանության խնդրանք-
ների հետ
Մեր հեծություններն էլ հոտոտիր, Արարի՛չ
ամենայնի,
Որ քո գլխությամբ գերազանցում ես երկնային-
ներին ու երկրայիններիս,
Զի դու ես բարերարում թե՛ մեզ և թե՛ նրանց:
Եվ արդ, անախտներն այդ ահա՛,
Հրակերպներն հրաշատեսիլ, մաքուրներն
անխառն,
Անմեղներն ու բոցեղենները, հոգեղեններն ու
անհաղթները,
Շնորհիվ իրենց անարատ բարեզարդության,
Բարձր ազնվության ամենազարգացած առավե-
լությամբ
Եվ գերափայլ ու ճոխ գիտությամբ,
Որպես ջերմեռանդ աստվածասիրության ինք-
նաբուն տապի
Անցուրտ ջերմությամբ ջեռուցանողներ,

Իրենց պես և մեր սառը սրտերի անբորբոք շի-
ջումն են հրահրում հար,
Որպեսզի նրանք այրվեն անաղոտ՝
Մեծախորհուրդ սուրբ սեղանի վրա՝ այս խորա-
նի մեջ,
Առանց նիրհելու և դանդաղելու, սպասելով
միշտ
Ամենաստեղծիդ կեցուցիչ կամքի երանելի հրա-
մաններին,
Աստծուն միացած անբաժանելի՝ քերովբեական
առաքինությամբ:
Պետություններ են նրանք երկնավոր,
Եվ զինվորներ են ահավոր, անբիծ,
Երկնավոր Աստծուդ պաշտոնյաներն են ազա-
տազնյա,
Լուսեղեն ամպիցդ շողերի ցուլքեր:

Դ

Ուստի հողեղեն մեղավորիս էլ մարդասիրաբար
ողորմիր, Հիսո՛ւս,
Աղաչանքներովն իմ հրեշտակի, դարձնելով
ինձ, Տե՛ր,
Դեպի քո բարի, լուսավոր ճամփան,
Որպեսզի հոգուս ավանդը, որի պաշտպանու-
թյունը նրա տեսչությանը վստահացար,
Որը նա քեզնից ընդունեց այստեղ, այս աշխար-
հում դեռ,

Ինձնով բերկրալից և ուրախ սրտով, քեզնից
օրհնված,
Անմեղադրելի, խնդալից դեմքով ու կենսա-
զվարթ՝
Քեզ՝ անհաս փառքով բարձր արքայիդ,
Հավերժ կենդանի հրեշտակներիդ ամենաուրախ
խրախճանքներում
Ընծայաբերի, գովյա՛լ ողորմած:
Քեզ՝ անքննելուդ, Հոր և Հոգու հետ անհաս և
անճառ
Վայելում են փառք, պատիվ,
երկրպագուլթյուն հավիտյանս. ամեն:

Բան 2Բ

Արդի խորհերից խոսի Լսարո՞՞ն Հէր

Ա

Տե՛ր Աստված բարերար, բազմապարգև թագա-
վոր,

Կենաց պատսպարան, լուսո կերպարան, լայն
հանգստարան.

Որ մեղավորիս համար մարմնացար,

Անպատում գործեր կատարեցիր դու ու շատ
հրաշքներ,

Մինչև հասցրիր կատարելության՝ մարդեղու-
թյունդ

Քո ամենալիր աստվածության հետ:

Բ

Արդ, հանուն երկնաստեղծ ձեռքովդ ձեռնադը-
ված

Եվ քո Սուրբ Հոգով օծված սրբազան առաքյալ-
ների,՝

Որոնց արժանի գովեստն ես արի մի այլ գրված-
քում, ըստ կարողությանս¹,

¹ Ակնարկություն «Ներքողյան գովեստի ասացյալ ի համորեն

Քո փառքի համար, Տե՛ր ամենայնի,—
 Ի՛նձ էլ ողորմես, հիշելով սերըդ, որին դու
 նրանց արժանացրիր:
 Նրանցով ելքի շավիղ ցույց տուր ինձ դեպի
 երանությունը փափագելի:
 Նրանց հովվության բարի ձայնը թող քաղցր
 հնչի ինձ, զերթ կենաց ողջուն:
 Անեղձ փրկության հույսի մեջ ե՛ս էլ բաժին ու-
 նենամ՝
 Կյանքի առաջնորդների հետ,
 Պատվի այդ շնորհն առաջին անգամ ստացող-
 ների,
 Փառավորյալ խմբերի,
 Բանական գետերի,
 Բարձրաձայն ավետողների,
 Պանծալի իշխանների,
 Լուսապայծառ թագով պճնվածների,
 Զորավոր շնորհի անկապուտ զարդով պայծա-
 ռացածների,
 Տիրական լույսի զվարթարար յուզով կատար-
 յալների հետ:

Գ

Եվ արդ, ո՛վ բարձրյալ Քրիստոս Աստված,
 Մե՞ծ պատվիրանիդ աշակերտների հետ,

գունդս առաքելոցն երկոտասանի» իր ճառի, որը գրել է նախքան
 «Մատյան ողբերգութ.»:

Հարգելով նրանց աղոթքներն հաճո և ընդունե-
լի,
Եվ արյունընծա, վաստականվեր ու քրտնա-
կնդրուկ
Աղերսանքները նահատակությամբ ընտիր
ճանաչված մարտիրոսների,
Որոնք մահացու և մշտաչարչար մարմնով
իրենց,
Վտանգավոր և ամենակիր անդամներով,
Երկրավոր և հողազանգված բնությամբ
Բոլոր նյութեղեն գոյությունների ու տարրերի
հետ կռիվ մղելով՝
Պսակվեցին, բարձրացան և կենդանացան հոգե-
պես,
Եվ արիաբար ելնելով երկրից, ըստ մարգարեի¹,
Դարձան ճշմարիտ վկաներ ամենափորձ մահ-
վան,
Եվ աշխարհում իսկ նրանք նկատել կարողա-
ցան պարզ՝
Իմանալի, անտեսանելի ու ծածուկ,
Բայց և աներկբա հույսով տեսնվող բարիքներն
ամեն.
Նրանք՝ աշակերտ և չարչարակից առաքյալնե-
րին,
Իրենց գործերով, կատարյալ լրմամբ նրանց հա-
վասար՝

¹ Եղիայի (Բ. Թագ. Բ. 11)

Պարուժ են հիմա խրախճանքներում, անսահմա-
նափակ երանության մեջ,–
Ընդունիր և ի՛նձ, որպեսզի ես էլ նրանց պես
ընդմիշտ
Հաստատվեմ քո մեջ անեղծ փրկությամբ:

Դ

Նրանց հետ, որոնք արյունով ներկված՝ անցան
կրակի ու սրի միջով՝
Կան քեզ հետևող, Որդի՛դ Աստուծո, և սրբա-
կենցաղ հայրեր մենակյաց,
Որոնք անպարտելի քաջությամբ և անպատիր
զգաստությամբ
Արիաբար մարտնչելով դժնյա և գոռոզ մարմ-
նի բռնության դեմ,
Անմարմին Բելիարին հալածեցին.
Եվ աշխարհային կյանքի ասպարիզում, մշտա-
մարտ մրցությամբ,
Առանց ծանրաբեռնվածության տաղտկության,
Լայնածավալ աշխարհի ալեծուփ ծովից
Թռցնելով թեթև հոգիներն իրենց մարմնի ծանր
տապանակով՝
Նավահանգի՛ստն հասան կյանքի.
Եվ, որպես վերին վիճակի սիրահարներ, առանց
հետինների վրա մտածելու¹,
Հաղթանակի թագն իրենց գլուխը դրին համար-
ձակորեն,

¹ Փիլիպ. Գ. 13

Պճնված իսկապես պայծառ ճոխությամբ:
Այդ սուրբ հայրերի ազոթքներով արժանավոր և
խնդրանքներով նվիրական,
Նրանց հետ՝ քեզ մոտ ընդունիր նաև ինձ՝ մե-
ղավորիս:

Ե

Արդ, վերոհիշյալ երջանիկների փառաբանա-
կան աղերսների հետ,
Որոնք ինձ համար են գոչում, բարձրյա՛լ, քեզ ի
հաճություն,
Ահա ես էլ իմ անմաքուր խոսքերն եմ խառնում՝
այնպես,
Ինչպես քաղցրության հետ տրված դառնու-
թյուն,
Կամ փուշ՝ փափկության հետ,
Տգեղություն՝ վայելչության հետ,
Տիզմ՝ գեղեցիկ մարգարտի հետ,
Կամ հող՝ զուտ ոսկու հետ,
Կամ անարժեք քարեր՝ պայծառ արծաթի հետ,
Բացասություն ճշմարտության հետ,
Կամ ատամնառու ավազ՝ հացի փափուկ զանգ-
վածի հետ:
Արդ, լսիր, հզո՛ր, ձեռնհաս, գովյալ,
Նրանցը ինձ համար, իմը՝ նրանց,
Նրանց ի գովեստ, ինձ ի փրկություն՝ քո փառ-
քի համար,
Ամենագութ, բարերար, օրհնյալ և երկայնամիտ,

Կարող, անքնին, անեղծ, անստեղծ և անճառելի,
Քոնն են պարզեւներն ու շնորհները,

Դու ես սկիզբն ու պատճառը բոլոր բարու-
թյունների:

Ձե՛ս դատապարտիչ, այլ ազատարար.

Ձե՛ս դու կորուսիչ, այլ գտնող.

Ձե՛ս մահացուցիչ, այլ ապրեցնող.

Ձե՛ս տարագրիչ, այլ ժողովող.

Ձե՛ս մատնիչ, այլ փրկող.

Ձե՛ս ընկղմիչ, այլ վեր հանող.

Ձե՛ս գլորիչ, այլ կանգնեցնող.

Ձե՛ս անիծիչ, այլ օրհնող.

Ձե՛ս վրիժառու, այլ ներող.

Ձե՛ս թշվառացուցիչ, այլ մխիթարող.

Ձե՛ս ջնջում դու, այլ գրում ես.

Ձե՛ս սասանեցնում, այլ հաստատում.

Ձե՛ս ոտնահարում, այլ սփոփում.

Ձե՛ս հորինում դու պատճառներ մահվան, այլ
հնարներ ես փնտրում կենաց.

Ձե՛ս ձգտում սատակեցնելու, այլ՝ փրկելու
ողորմածաբար:

Ձե՛ս մոռանում այցելությունդ,

Ձե՛ս լքում բարին.

Ձե՛ս արգելում գթությունդ.

Ձե՛ս տալիս վճիռ կորստյան, այլ ազատության
կտակ:

Ձե՛ս թշնամանվում առատաձեռնությանդ հա-
մար,

Եվ շնորհներիդ համար չես բամբասվում.
Ձե՛ս հայհոյվում պարզեաներիդ համար,
Եվ ճրի ընծաներիդ համար չես նախատվում.
Ձես անգոսնվում երկայնամտությանդ համար,
Եվ ներելուդ համար չես պարսավվում.
Ձես բանսարկվում բարությանդ համար,
Եվ քաղցրությանդ համար չես անպատվվում.
Ձես արհամարհվում հեզությանդ համար:
Եվ սրանց համար ոչ թե տրտունջներ,
Այլ անլուելի գոհաբանություններ են առաք-
վում քեզ:
Վերցրու մեղքերս, հզո՛ր.
Լուծիր անեծքներս, օրհնյա՛լ.
Քավիր պարտքերս, ողորմա՛ծ.
Ձնջիր հանցանքներս, գլթա՛ծ.
Օգնիր ինձ մատովդ, և իսկույն պիտի լինեմ կա-
տարյալ.
Ի՞նչ կա քեզ համար, Տե՛ր իմ, սրանցից ավելի
դյուրին,
Եվ մեղապարտիս համար ավելի կարևորագույն:
Ուստի քո ստեղծած պատկերիս վրա, ո՛վ բա-
րեխնամ,
Կենդանագրի՛ր դու նորոգող դարձյալ և լուսա-
վորող,
Մաքրագործ շնորհիդ փչումն շնչի,
Բազմամեղ հոգին իմ պաշտպանելով:

Օ

Մի՛ արագացնի, ողորմա՛ծ, կարճ ժամանակում,
օրս տարածամ,

Որ չլինի թե անպաշար ու ձեռնունայն ընկնեմ
ես երկար ու անվերջ ճամփա.

Մի՛ տար ինձ բաժակ դառնուլթյամբ լեցուն՝ ծա-
րաված ժամին.

Մի՛ փակիր իմ դեմ հաջողությունը հոգևոր օգ-
տիս,

Եվ հանկարծադեպ ասպատակների նման ահա-
վոր՝

Թող չպատահի մահվան գիշերն ինձ.

Տապը տոթակեզ, անպատրաստ պահին, թող
չկտրատի արմատներս ու չչորացնի,

Ոչ էլ լուսնական դիպվածները թող վրաս հաս-
նելով՝ գաղտնի վնասեն.

Թող իմ մեջ մեղքի սառույց չպահվի,

Ոչ էլ աշխարհիկ կյանքի ուղիների հոսանքները
ինձ ողողեն, տանեն,

Թող որ հանգիստն ինձ մահ չբերի,

Եվ ոչ էլ նինջը սատակման առաջնորդի.

Թող քունն ինձ կորստյան պատճառ չլինի,

Եվ ոչ էլ նիրհը ապականություն առաջ բերի.

Թող որ վախճանը անպատեհ ժամի չարշավի
վրաս,

Եվ ոչ էլ շունչս վեր բարձրանալիս՝ ցած ընկնի
ինչ-որ արգելքի առած:

է

Դո՛ւ ես Տեր, դո՛ւ գլթած, դո՛ւ բարերար,
Դո՛ւ երկայնամիտ, դո՛ւ ամենակարող,
Դո՛ւ անճառորեն զորավոր՝ ամեն անհուսու-
թյան,

Քավելու, փրկելու, կենագործելու,
Լուսավորելու և վերստին ամրացնելու,
Գազանների գիշատիչ ժանիքներից կամ վիշապ-
ների ատամներից ի կյանս կորզելու,
Խոր անդունդներից բերկրալից լույսին բերելու,
Եվ մեղքի հորձանքներում խեղդվելուց ազատե-
լով՝

Երջանիկ արդարների հետ փառքով բազմեցնե-
լու:

Ամենայն հոգի ակնկալու հույսով քեզ է սպա-
սում՝ կարոտ քո շնորհին,

Թե՛ երկնայինները և թե՛ երկրավորները,

Թե՛ մեղքով ընկածները և թե՛ արդարությամբ
ոտքի ելածները,

Թե՛ տեր, թե՛ ծառա, թե՛ տիրուհի և թե՛ աղա-
խին.

Եվ քո ձեռքումն է բոլորի կենդանական շունչը:

Եվ քեզ՝ Հոր և Սուրբ Հոգու

հետ՝ փա՛ռք հավիտյանս. ամեն:

Բան 2Գ

Արբի խորհերից խոսի Լապո-Չո Հեպ

Ա

Բարձրյալ անքնին, զորութիուն ահեղ, Տեր արա-
րածոց,
Թագավոր երկնի, ստեղծիչ հրեշտակաց, մտքի
գոյարան,
Հաստիչ հրեղենների, հոգիների բարի պետ,
Ապավինության աջ, հանգստավետ անդորրու-
թիուն,
Լուսալիր տեսութիուն, պայծառութիուն բերկ-
րալից,
Երանության ճամփա, կեդանության պատճառ,
Բանականության առիթ,
Անվտանգ փրկութիուն,
Առաջնորդ խաղաղության,
Պարիսպ ամրության, պահպանության պատվար,
Ցանկապատ բոցեղեն՝ մեծագույն օրհնութիուն¹,
Անոխակալության սահման,

¹ Ձաք. Բ. 5

Այս ողբերգութեան մատյանում գրված խոսքերովն իմ խոստովանական՝
Մարգկային ազգի մեր թշնամիներին նույնպես
բարութեամբ հիշիր,
Եվ տո՛ւր կատարյալ քավութիւն նրանց և
ողորմութիւն:
Մի՛ բարկանար, Տեր, դու նրանց վրա, որպէս
սրբերին բամբասողների,
Դեպ ինձ ունեցած մեծ սիրույդ համար և իմ
պատճառով,
Այլ իբրև չարեր կշտամբողների և իրավաբար
նախատողների՝
Ների՛ր նրանց հանցանքները:
Թե՛ ես, թե՛ նրանք եթե միասին ելնենք քո
առաջ, ով արդարադատ,
Գուցե և ոմանց մեղքերը մեր դեմ չա՛տ սակավ
լինեն
Եվ բամբասանքները՝ իրավացի.
Իսկ իմ՝ դեպի քեզ, ամենապարզև, ուխտագան-
ցութեան օրինակները
Բազում են, անթիվ և անկշռելի:

Բ

Արդ, նայելով, Տեր, անարգիս վրա, հիշի՛ր մե-
ծութիւնդ.
Եվ երբ քեզանից բարիք խնդրեմ ես իմ ատող-
ներին,

Դու նրանց համար, որ քոնն են դարձյալ, ըստ
քո մեծության,

Հրաշապես անճառ բարիքներ՝ որ գործիր:

Չսատակեցնես ինձ խայթողներին, այլ ուղղի՛ր
նրանց,

Գլխելով խոտան բարքերն երկրային,

Բարիներն արմատացնես դու թե՛ իմ և թե՛
նրանց մեջ:

Մանավանդ որ դու լույս ես ու հույս,

Իսկ ես խավար ու խենթ.

Դու ի բնե բարի ու գովելի,

Իսկ ես՝ չար համակ ու ապիկար,

Դու Տեր համորեն երկնի և երկրի,

Իսկ ես չեմ իշխում շնչիս և հոգուս

Դու բարձրյալ ազատ՝ կարիքներից գերծ,

Իսկ ես ենթակա տաժանքի, վշտի.

Դու վեր երկնային կրքերից բոլոր,

Իսկ ես կավ անարգ ու գարշելի.

Դու հար կմնաս անհասանելի բարձրության
վրա, ըստ մարգարեի,

Իսկ ես, ըստ նույնի, կկորչեմ ընդմիշտ.

Քո մեջ նենգություն կամ խավար չկա,

Իսկ ես, որ ավանդն իմ չպահեցի, այդ բոլորն
էլ եմ:

Հանի՛ր ինձ բանտից, արձակի՛ր կապանքներից,

Պոկի՛ր ինձ պրկող իմ շղթաներից,

Փրկի՛ր խեղդվելուց,

Ազատի՛ր տազնապներից, քանդի՛ր երկաթնե-
 րից,
 Հա՛ն ինձ պաշարումներից, դուրս բեր երկմտու-
 թյունից,
 Հանգստացրու նեղություններից.
 Փարատիր վշտերս, սփոփիր տխրություններս,
 Հանդարտեցրու խռովություններս,
 Ամոքիր լացս, ցրիր հեծություններս,
 Հեռացրու ինձ իմ ողբերից ու կազդուրիր լա-
 լուց,
 Աստվա՛ծ ողորմության և պարգևատու քաղց-
 րության,
 Հզորիդ արյան զնով փրկվածիս անտես առնե-
 լով՝ զուր մի՛ կորցնիր.
 Կանգնեցրո՛ւ դու ինձ, որ բազմավտանգ հի-
 վանդությունից մահվան ա՛փն եմ հասել:

Գ

Ահա՛ բարդվեցին և կուտակվեցին ընդունայն
 անցած տարիներն իմ ողջ
 Ա՛յն օրից, երբ որ աշխարհ եկա ես, որպես
 անպիտան,
 Դեռ անդաստանից իմ մոր արգանդի՝ մեղքերի
 դժնիկ փշեր ծլեցնելով.
 Մի՛ լինիր ինձ խայթոց խոցոտիչ,
 Ինչպես որ եղար Հուդայի տոհմին և կամ Եփրե-
 մի զավակի համար¹:

¹ Ովսեե Ե. 12

Եվ քանզի հոգուս մեջ բարեսերմ ցորենի փոխարեն

Խայթող, թունավոր ու թմրեցուցիչ խոտեր բուսցրի ու տնկեցի ես,—

Ըստ գրոց խոսքի՝ Ավետարանից էլ առաջ ասված,—

Ինչպե՞ս չկոչեմ անձն իմ գարշելի դաշտ ու անդաստան՝

Խեղդված՝ մեղքերի անիծաբեր փշերով:

Արդարություն չսերմանեցի ես, ըստ Ովսեի,

էլ ինչպե՞ս պիտի հնձեմ կենաց բերքն ու այն հավաքեմ,

Մաքուր իմ հոգու կուսական ստինքները թառամեցին,

Ինչպես որ մարգարեն Իսրայելի համար է ասում,

Բայց դու կարող ես, Տեր, նրանց կրկին նախկին տեսքը տալ:

Հուդայի մոլի բարքի համաձայն

Ընդարձակեցի կամքիս մահիճը հոմանի դեերի համար¹.

Քո ձեռքն է դարձյալ ամփոփել այն, Տե՛ր, նույն զգաստությամբ:

Եթե մարմնապես կցորդությունը տեսնողի հետ պոռնիկին դարձրեց անբիծ, անարատ²,

---

¹ Եսայի ԾԷ. 8

² Ովսե Ա. գլուխ

Իսկ դու, փրկուլթյո՛ւն, միանալով ինձ հոգեպես՝
կրկի՛ն կմաքրագործես:
Եթե արեգակն այս անկենդան,
Որ ստեղծել ես դու մատակարար մեր երկրի հա-
մար,
Ցամաքեցնում է ճահիճների ցեխն ու խակ
պտուղներ է հասցնում,
Իսկ դու ստեղծի՛չդ ամենայնի, Հոգիդ Աստուծո,
Ո՛րքան ավելի պիտի կարենաս չարիքների
տիղմն աղտեղի
Եվ մեր մեղքերի աղծապիղծ թարախն իսկույն
սպառել:
Դրա համար է, որ ես խոսքերիս կարգին շտա-
պեցի
Թշնամիներիս համար նույնպես բարին հայցել
քեզանից,
Որպեսզի մահապարտությամբ հեռացված հան-
ցավորիս
Չգցե՛ս հզորիդ ամենախնամ աչքից, օրհնյա՛լ
գլխուլթյուն:
Արդ, կենագործիր ամենամեղիս՝ մարմնիս
անդամներով, հոգուս բնության հետ,
Որպեսզի ես միշտ քեզ վրա խորհեմ:
Բարեգործներին բարիք խնդրելը օրենք է բնու-
թյան,
Եվ մենք այդ բանը անում ենք կամքով մեր
անբռնադատ:

Քանզի արդարև այդ մի պատվերդ կարող է
ամեն հասակ կատարել,
Իսկ երկրորդի գործադրումը նույն սիրով հո-
գատար՝
Նշանակում է նմանվել Աստծուդ:
Այդ իսկ պատճառով գերադասեցի թշնամիներ-
րիս բարիք ցանկանալ,
Քան երախտավոր բարերարներիս համար
աղերսել:

Դ.

Եվ արդ, մեկի տեղ կրկնակի անգամ հիշիր դու
նրանց,
Որոնք անարժանիս քո բարձրագույն անունով
ընդունեցին.
Եվ տուր դու նրանց, Տե՛ր ամենառատ, բարե-
րար և անոխակալ,
Վարձը արդարի և մարգարեի¹,
Թեպետև զուրկ եմ ես բոլորովին արժանիքնե-
րից,
Բայց նրանք ըստ իրենց հավատքի և հուսալիր
ականկալության,
Ողջամիտ կամքով են նայում ինձ պես պատժա-
պարտ գերուս,
Որպես թե հոգուս փակ պահարանում կեցուցիչ
մասունքդ ունենամ լրիվ:

---

¹ Մատթ. ժ. 41

Եվ դու անսահման գլխությամբ մոտենալով մե-
ղավորիս,—

Որ անկարող է պահվել քո տեսողությունից
Եվ կամ խուլյս տալ կշեռքից ուղիղ, անխաբելի,—
Մաքրե՛ս, որպեսզի չխայտառակվեմ մեծ դա-
տաստանում:

Եվ ինչպես որ ինձ ուզում են պատվել վայելուչ
շուքով սիրելիներդ քո անվան համար,
Կրոնավորի զգեստիս բարեձևությանը նայելով,
Անգիտակ գաղտնի իմ արատներին՝ երանի են
տալիս եղկելուս,—

Դո՛ւ էլ, հնարավո՛ր, ամենապարզև, օրհնյալ
մարդասեր,

Ողորմո՛ղդ բոլոր արարածներին հավասարա-
պես,

Ամենաթշվառիս հեծության համար հաշտվիր
նրանց հետ, ըստ իրենց հավատքի,

Ընծայիր նրանց, տուր որպես պարզև մեծու-
թյունդ անեղծ

Եվ քո պսակը հավերժ անթառամ՝

Ամեն ինչ քննող ու պարզաբանող մեծ դատաս-
տանի վերջին օրն ահեղ:

Ե

Ահատնում ու անվատնելի գանձերի մեծ ու
փրկարար

Գրավականն ես դու ստրուկիս համար ու սով-
յալիս,

Եվ մենք այդ գանձերն հոգուդ երկնքի ի գործ
դնելով՝ հարստանում ենք խոսքիդ համա-
ձայն¹:

Տեղ սահմանիր ինձ հանդարտ ջրի մոտ²,
Ամրացրո՛ւ իմ մեջ, անփոփո՛խ, հաստատուն
վստահություն.

Կարգիր ինձ համար, օրհնաբանվա՛ծ, անկաս-
կածելի հույսի ամրություն.

Տուր ինձ, ամենախնա՛մ, անաչառ պաշտպանու-
թյուն,

Սասանյալիս՝ բարի անդորրություն,

Տարակուսյալիս՝ լուսո ապավինություն,

Ողբալուս՝ մեծ երջանկություն,

Վհատյալիս՝ կենաց օգնություն,

Լքյալիս՝ հաստատուն օժանդակություն,

Նահանջածիս՝ անսայթաք վերընթացություն:

Զի քոնն են բոլորն, ու դու ես տվիչն ամենայնի.

Եվ քո ձեռքով է բաշխվում այն ամենն, ինչ
անհրաժեշտ է մեր կյանքի համար:

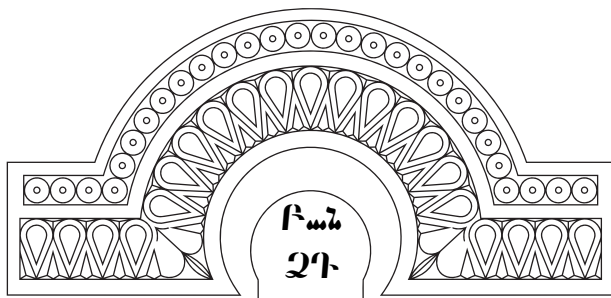

---

¹ Ղուկ. ԺԹ. 13

² Սաղմ. ԻԳ. 2

Արդի խորհերից խոսի Աստուծո Ահար

Ա

Երկնավոր արքա, բարձրյալ թագավոր,
Տե՛ր դու բոլորի և ամենքի հույս,
Արարիչ տեսանելիների և հոգեղենների հաս-
տիչ,
Պատճառ եղածների և կազմող լինելիների,
Տվիչ լույսի, առիթ առավոտի, պատրաստիչ
վաղվա,
Երևացնող երեկոյի, հորինող խավարի,
Արվեստավոր բարեհնար, իմաստուլթյան գոր-
ծիչ,
Քավարան օրհնյալ, հալիչ մեղքերի, հալածիչ
ցավերի,
Լուծիչ դառնուլթյան, պահպանարան հանգստի,
Հնարիչ նիրհի, կարգավորիչ քնի, պարգևիչ
նինջի,

Կարգավորիչ շնչառության, զգայության տևո-
ղություն,
Ցրիչ ցնորքների, բարեկարգիչ անուրջների,
փոխարկող զարհուրանքի,
Փոփոխիչ տխրություն, խափանիչ խայթումնե-
րի,
Կասկածների փարատիչ, ծփանքների հանդար-
տիչ,
Ահաբեկություն խարդախների, դևերի հարվա-
ծիչ,
Ախտերի փախուցիչ և ընկղմիչ գայթակղու-
թյունների:

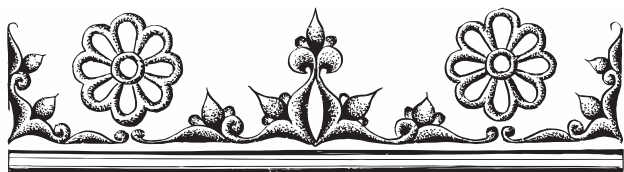
Բ

Պաշտպանի՛ր ձեռքովդ երկնաստեղծ,
Զորացրո՛ւ աջովդ բարձրացած,
Ամփոփի՛ր թևերովդ ամենակալ,
Ծածկի՛ր խնամքովդ աստվածային,
Ամրացրո՛ւ վերնայիններիդ վերակացությամբ,
Շուրջանակի պարսպիր անմահներիդ գումար-
տակներով,
Ընդդիմամարտին իմ վանիր զվարթուններիդ
զինվորներով,
Պատսպարի՛ր սասանյալիս Աստվածածնիդ
մաղթանքներով,
Անդրանիկներիդ բանակներն ինձ բարի պահա-
պան կարգիր:

Բաց արա աչքերիս հետ նաև տեսանելիքները
մտքիս,
Զգաստացրու շնչիս հետ նաև դանդաղուլթյու-
նը ծանրաբեռն իմ կրքերի,
Վերացրու թանձրամած հիմարուլթյունն իմ
զգայարանքների, Տե՛ր,
Վերցրու թանձրուլթյունն իմ ծածկուլթի¹, միա՛կ
բարեգործ:
Լույսը բացվելիս՝ ողորմուլթյունդ էլ ծագիր ինձ
վրա,
Եվ արևի հետ՝ քո արդարուլթյան արեգակը թող
մտնի սիրտս նեղ.
Փառքիդ ճառագայթը մտքիս խորհրդարանում
թող ջահավորվի.
Եվ խաչակնքումը խաչիդ՝ մարմնիս և հոգուս
մեջ թող տարածվի՛ համասփյուռ:
Քեզ եմ հանձնում այսօր քո հորինած տաղա-
վարը՝
Այնտեղ բնակվող պահապան հոգուս հետ միա-
սին.
Զի դու ես Աստված անքնին,
Ամենակարողդ ամենքի համար և ամեն բանում
բովանդակապես,
Օրհնյա՛լ հավիտյանս. ամեն:

---

¹ Սարմնի

Բան Ձե

Սրբի խորհերից խոսի Լսարո-Չո Հեց

Ա

Եվ քանզի զվարթ արթնությունը մեր նինջ ես
համարում,
Իսկ լռությունը խոր թմրության մեջ՝ ի քեզ ու-
նեցած
Ուղիղ հավատքի համար՝ աչքերի ակնթարթ
բացություն,-
Ուստի հոգուդ իմաստությամբ ուղղի՛ր հաջող-
վածքն իմ ձեռնարկածի,
Որի համար ահա աղոթում եմ ես մաղթանքնե-
րիս հեծեծագին ձայնով:
Զորացրու ինձ, Տե՛ր, ճգնավորական բարենպա-
տակ իմ վաստակի մեջ,
Կարեկից եղիր իմ տկարությանն ու թեթևացրու
սկիզբն աշխատանքիս:
Արագացրու առաջադրված այս ձեռակերտս,
մշտապե՛ս կարող,

Դյուրացրու նրա ընթացքը դեպի ավարտում
լրիվ:
Բերկրուլթյամբ հասցրու ինձ գործի վախճանին,
Արա՛ այնպես, որ ժամանակին հասնեմ նպատա-
կիս,
Ուղեկից եղիր իմ ճանապարհին,
Բարձր թռիչքով դեպի օգտակարն ինձ շտա-
պեցրու,
Աջ կողմս կանգնիր ամենաձանր վտանգի
դեպքում,
Լսեցրու ձայնդ անձկուլթյանս պահին,
Կորստյան ժամին ձեռքովդ փրկիր,
Ներգործիր մատովդ, երբ որ նեղն ընկնեմ.
Հարթիր արգելքներն ամենաչար խափանման,
Հոգեղենիդ առաքմամբ, ինչպես Ամբակումին,
ի՛նձ էլ ճար արա,
Խոսք շնորհիր ինձ ատյանում, կանգնած՝ բազ-
մուլթյան առաջ,
Իմաստուլթյուն դիր իմ մեջ, երբ դեմ-հանդիման
կանգնեմ քննուլթյան:
Կամքիդ ամպով հովանի եղիր ինձ հրաշապես,
Ու հանդարտեցրու քո կենաց փայտով մրրիկն
իմ ծովի,
Սանձիր երկրային կենցաղի պատկերը քո հրա-
մանով.
Զի եթե դու, Տե՛ր, ողոմուլթյունդ կամենաս
ցույց տալ,

Կոհակներն այդ լույծ կարծր կլինեն ավելի, քան
քար,
Իսկ եթե զլանաս խնամքդ ցամաքում՝
Ամուր գետինը, որպես անկայուն, փուլ կգա իս-
կույն մեր ոտքերի տակ:

Բ

Ընդունի՛ր, Հիսուս, ձեռնարկուլթյունն այս պա-
ղատանքներիս՝ քեզ ի հաճուլթյուն,
Եվ ամենակասկածելի սայթաքումն իմ փոխար-
կիր մեծ վստահուլթյան:

Ինչպես ջրհեղեղի ամենակործան դարում,
Ովքեր գետնի հարթ տարածուլթյան վրա
ապրում էին անհոգ, առանց երկյուղի,
Ողորմուլթյունիցդ զուրկ մնալով՝ կորստյան
մատնվեցին.

Իսկ հովանավոր լաստի երերուն հատակի վրա
Գթածիդ անվամբ ապավինվածներ պահպանվե-
ցին,—

Այդպես, նրանց հետ և ինձ մշտերեր աղաչա-
վորիս

Մարդասիրաբար ազատիր և տար դեպի խաղաղ
նավահանգիստ:

Հոգևոր շահի վարձն ինձ հետ բերելով,
Եվ իմ բազմաթիվ և ստորաքարչ մեղքերս թո-
ղած,

Քո առակավոր խոսքի համաձայն, քեզ եմ գա-
լիս, Տե՛ր,

Միանալով քեզ հավերժ անբաժան, օրհնյա՛լդ
համակ:
Եվ կցորդելով այս մաղթանքներին հոգեղեն-
ներն ամենամաքուր
Մարտիրոսների հետ այն հողեղեն, որոնք փորձ-
վեցին հրով ու ջրով,
Եվ մեր փոխարեն խնդրեցին քեզ այս աշխար-
հից ելնելիս,
Եվ մեզ հիշատակ թողին օգտակար,—
Մեզ ձայնակցելով, միայն ասեն՝ թող լինի՛,
լինի՛:

Բան 29

Արբի խորհերից խոսի Լապո-Չո Հեփ

Ա

Բազմազանորեն շարահյուսված այս հառաչա-
գին ու տխրաթախիժ ողբերի փոխարեն
Ողորմի՛ր բոլոր հոգիներին դու, թագավո՛ր գով-
յալ և երկայնամիտ,

Եվ առավել ևս նրանց, որ չունեն կենաց փրկու-
թյան ակնկալություն,

Ինչպես և նրանց, որոնք ննջեցին ի մահ
անպատրաստ՝ յուղի պակասից հանգած
լապտերով:

Ուստի և հիշի՛ր, Տեր իմ գթառատ, և այդ պատ-
ճառով տուր ինձ իրավունք,

Թե ի փառս ահավոր և սքանչելի մեծիդ՝

Մարդու կազմվածքը բաղադրեցիր դու իրար
հակառակ տարբեր տարրերով՝

Մեկը ծանր և մյուսը թեթև, մեկը սառն և մյու-
սը ջերմ,

Որպեսզի մենք այդ ներհակություններն հարթ
պահելով միշտ՝

Նրանց համերաշխ հավասարությամբ կոչվենք
արդար:

Եվ այսպես, առաքինաբար, երբ հոգու հետ
բարձրանանք,
Զմոռանանք և մեր խոնարհուածութիւնը կապի վե-
րաբերմամբ
Եվ ընդունենք պսակ ճգնավորական:
Եվ սակայն, ուխտազանց եղանք այս կանոնի
դեմ,
Զիջելով կառուցվածքին մեր հողեղեն՝ անասնո-
րեն սողալով կպանք երկրին՝
Մեկն իր ախտերով, մեկն անգթությամբ,
Մյուսն ամենաբաղձ կերակուրների իր մոլու-
թյունով,
Որպես մշտաբույժ գազան շարունակ կապված
մնալով մեր բնության հետ:
Պատահում է մերթ, որ մեկը այդ չորս տարե-
րից մեր մեջ,
Անողորմելի, անզուսպ սլացքով ոստնելով ի
դուրս,
Ամբարտավանում է վայրենապես:
Եվ այսպես եթե տաքանանք մենք քո սիրո ջեր-
մությամբ,
Մեր մեջ գտնվող բոցի նշխարով,
Յուրտը առնթեր և կենակից նրան՝ կասեցնե-
լով այն, ընդմիջում է բարուն:
Եթե էությամբ հրեշտակային օգաճեմ դեպի քեզ
թևել ուզենք,
Այս առաջնաստեղծ հողեղեն նյութի ծանրու-
թյունը հոժ
Մեզ քաշելով՝ կխափանի մեր թռիչքը իսկույն:

Բ

Արդ, ամեն կողմից պարտված ու լքված,
Որպես ապիկար, հաշմված՝ մերժվեցի, կորա,
քշվեցի.

Եվ մաշված իսպառ բազում մեղքերից ի մահ
գլորվեցի.

Որի համար էլ պարգևներից զուրկ՝ ողորմու-
թյան կողմն եմ նայում,

Եվ ամոթահար երեսով ե՛ս էլ, որ տեր եմ ամեն
տեսակ մեղքերի,

Աղերսում եմ քեզ բոլոր կենդանի մեռյալների
հետ,

Զի կարող ես միշտ մի հնար անել ինձ նման մե-
ռած ու կորածներին.

Ամեն ինչի մեջ զորավոր ես դու.

Եվ մանավանդ որ կարենալուդ հետ՝ և՛ կամե-
նալն է քեզ ախորժելի:

Գ

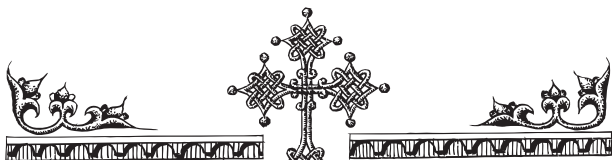
Եվ արդ բարգավաճ ու կենսանորոգ շնորհներն
այս երկու,—

Կամենալն ու կարենալը իրար մոտ գալով,

Կվերանա անհույս վհատությունը բոլոր մեղա-
վորների

Եվ կգա այնժամ, կհասնի շուտով հոգիներ բու-
ժող

Քո հրամանի լույսն ավետավոր, Տե՛ր ամենայնի,
Օրհնյալ հավիտյանս. ամեն:

Բան
Սրբի խորհրդի խոսի Աստուծո Հէր

Ա

Եվ ահա, քանզի այս ողբերգության կտակը համեստ հասել է իր ավարտին,
Արա՛ այնպես, Տե՛ր, որ ինքնանախատ կշտամբանքների այս խոսքերիս հետ
Վերջ գտնեն նաև ու դադար առնեն սովորություններն իմ չար:
Դու ինքդ հուսադրեցիր դատապարտյալիս,
ասելով՝
«Հայրս չի ուզում, որ կորչի մեկն իսկ այս փոքրիկներից»,
Եվ դարձյալ, թե՛ «Հորս կամքն է, որ չկորցնեմ բոլոր ինձ հանձնվածներին»:

Բ

Ահա՛ օրհնված ես դու գթության մեջ,
Բարեբանված միշտ՝ քաղցրության մեջ,
Խոստովանված՝ երկայնամտության մեջ,
Եվ ճանաչված ես այցելության մեջ.
Քարոզված Տեր ես դու փրկության մեջ,
Եվ ներբողված ես առատության մեջ,

Պատվված ես պաշտպանության մեջ,
Փառավորված ես փրկության մեջ,
Երկրպագված՝ անբավ բարձրության մեջ,
Պաշտված ես անքննության մեջ,
Գովյա՛լդ միակ՝ հաղթության մեջ,
Հուշակված՝ հզորության մեջ,
Խնկավորված ես ողորմության մեջ,
Համբուրված՝ անճառ հեզության մեջ,
Ճաշակված ես դու խոնարհության մեջ:
Եվ քեզ հետ նաև ծնողդ երկնավոր՝ Աստված
բոլորի մխիթարության,
Ընդ որում և Սուրբ ու Բարի Հոգիդ,
Դու, որ սահմանեցիր չանտեսել ընկած գրաստը
թշնամու
Եվ անբանությամբ սայթաքած մարդուն:
Հզորիդ ինձ ցույց տված երախտիքներն ու
առաքինությունը մեծիդ՝
Փառաբանողներն անվերջ անդադար տոնում
են բարձրում,
Որոնց հետ, ուշադրությանդ արժանացնելով և
այս ձայնն աղերսական՝
Ընդունե՛ս այն դու մարտիրոսների պաղա-
տանքներով,
Իբրև հաճելի և անուշ բուրմունք,
Եվ այս հաշտարար խոսքի փրկանքով՝
Պարտքերը նախնյաց և աներևույթ վերքերը բո-
լոր,
Հոգին ու մարմինը մահացնող միջիններով ու
վերջիններով,

Ներքիններն ու արտաքինները, դրոշմներն ու
բիծերը¹

Եվ հատվածների խարանները ողջ բժշկիր, ամե-
նակարո՛ղ,

Ողորմությանդ դեղերով ջնջելով ու մաքրելով
Բազմապիսի խայթվածքների հետքերը ամեն,
Որոնք քեզ համար հաճելիների հետ նմանապես
Ցույց կտան նաև գարշելիները մեր բնության
մեջ:

Գ

Եվ եթե հասնեմ խորին ծերության քո առաջ-
նորդությամբ՝ մահվան արժանիս,

Մի՛ լքիր ինձ տկարությանս մեջ և մի՛ անարգիր
մազերս սպիտակ,

Մի՛ կորացնիր կործանվածին և կքյալին մի
իջեցնի,

Մի՛ ցած բերի խոնարհվածին և առկայծյալին
հողմի շնչին մի՛ մատնիր,

Մի՛ բաց թողնի դեղևողին և մի՛ մրսածին՝ անվե-
րարկու

Թող չմնա տագնապյալն անդարման, ոչ էլ
խարխլված տունը՝ անխնամ.

Թող չանպատվի պատկերն հնացած, և պա-
րարտությունը չանհամանա.

Թող որ չանարգվի շուքը շնորհի, և հնությունը
չքամահրվի,

Թող չալեկոծվի հոգուս նավն, ու հույսի երկա-
րությունը չկտրվի,

¹ Միջին՝ ներկա, վերջին՝ ապագա, ներքին՝ հոգեկան, արտաքին՝
մարմնական և մյուսները:

Թող ուղղալարը չխզվի, ու չխանգարվի հիշողությունը,
 Թող չքայքայվի մարմնի կազմությունն, ու բարձրացող թևերը չփետտվեն,
 Զվարթ գեղեցկությունը չտգեղանա, չքաղվի պայծառ ճաճանչը շողի,
 Պատուհաններն աչքերիս չփակվեն և ոչ էլ նրանց լույսը խափանվի,
 Թող չընկնի պատկերը խոստուն:
 Աղաչում եմ քեզ, բարեգո՛ւթ, ու պաղատում եմ բոլոր սրբերով,
 Լսիր այս ամենն իսկ հիմիկվանից, որպեսզի վերջում չմոռանաս:
 Դու եղար ինձ առաջնորդ և ազատարար, ըստ սաղմոսողի,
 Հանիր նաև ինձ Երգողի հետ, Տե՛ր, կասկածանքներից ու վարանքներից,
 Որոնցից սաստիկ վախենում եմ ես:
 Թեև արժանի չեմ սովորական կերակուրն անգամ ստանալու քեզանից որպես վարձք,
 Բայց դու սովոր ես և կարող նույնպես ապերախաների՛ն էլ բարեգործել,
 Քոնն են ամենայն բարիքներն անճառ ու զարմանալի
 Հրաշագործդ միայն՝ կատարյալ երկայնամտությամբ:
 Օրհնյա՛լ ես դու Հոր և Սուրբ Հոգուդ հետ հավիտյանս. ամեն:

Բան ԶԲ

Սրբի խորհերից խոսի՛ւ Աստուծո՛ւ Հէտ

Ա

Եվ ահավասիկ, կոտրված հոգով, սաստիկ հուսահատ,

Խորտակված սրտով առջևդ եմ թափում ջուրը
իմ կամքի, կաթիլն արցունքի,

Հիշեցնելով արեմաթացի Սամուել մարգարեին¹,
Որ առնելով ջուրն սկավառակից՝ թափեց քո
առջև, ո՛վ ամենատես,

Ցույց տալու համար ժողովրդին, թե խոստովա-
նությամբ և հնազանդությամբ

Պետք է ընկնել գարշապարներիդ կենդանարար:

Բ

Եվ արդ, ընդունի՛ր այս աղիողորմ հեծեծանք-
ներով հյուսված խոսքերը,

Եվ այս բանավոր անարյուն զոհի նվերն հոտո-
տիր, թագավո՛ր երկնի.

Սրբիր օրհնությամբ գիրը մատյանի այս ողբեր-
գության,

¹ Ա. Թագ. Է. 6

Եվ դրոշմիր գրվածքն այս որպես արձան մշտնջե-
նական

Քեզ համար հաճո մյուս միջնորդական մաղ-
թանքների հետ:

Թող որ նա ընդմիշտ մնա քո առաջ և ականջնե-
րիդ հնչի շարունակ.

Եվ շրթունքներով ընտրյալներիդ բարբառի՝
թող նա

Ու հրեշտակներիդ բերանով խոսի.

Թող որ տարածվի աթոռիդ հանդեպ և ընծայվի
սուրբ սրահի մեջ քո.

Քո անվան նվիրված տաճարում խնկարկվի և
բուրի՝ փառքիդ սեղանի վրա.

Թող պահվի հարուստ քո գանձարանում և թող
ամբարվի ստացվածքիդ մեջ.

Թող որ պատմվի ազգերին ի լուր և ժողովրդի
համար քարոզվի.

Պատկերվի՝ թող որ մտքի դռներին և զգայա-
րանքների սեմերին տպվի.

Իբրև կենդանի՝ թող պատմի նա իմ գործերն
անօրեն ու խոստովանի.

Եվ թեպես որպես մահացու պիտի վախճանվեմ
ես,

Սակայն այս համեստ մատյանովս միշտ անմեռ
կմնամ:

Քո կամքով՝ թող այն անեղծ մնա, Տե՛ր,

Եվ պատժապարտիս հանդեպ դատավոր դառնա-
լով անդուլ,

Անաչառ կշտամբիչ, համարձակ հանդիմանիչ,

Անխնա պախարակիչ, անողոք պարսավիչ,
Անհամբույր ծանակիչ, անմարդասեր մատնիչ,
Անփրկելի տանջարար, անկաշառ գլխատիչ,
Խստասիրտ հրապարակող, աշխարհալուր բողո-
քող,–
Մեծաձայն փողով, առանց լռելու, անդուլ-ան-
դադար՝
Իմ հանցանքները թող խոստովանի:

Գ

Այս գիրքն իմ ձայնով իմ փոխարեն պիտի աղա-
ղակի,
Ծածկվածները պիտի բանա և գաղտնիքներն
հրապարակի,
Կատարվածները բարձրաձայն ողբա, մոռաց-
վածները հնչեցնի,
Աներևույթները պիտի հայտնի, բարուրվածնե-
րը բարբառի,
Դուրս պիտի հանի խորքում եղածներն ու մեղ-
քերը պատմի,
Անտեսները պիտի մերկացնի, թաքցրածները
ցուցահանի,
Սրանով որսերը պիտի շոշափվեն, գայթակղու-
թյունները գտնվեն,
Անպատմելիներն հանդես պիտի գան և ճգմվեն
չարի մնացորդները:
Քո ողորմության շնորհիվ, Քրիստո՛ս, կյանքը
պիտի թագավորի

Իմ ցամաքած ոսկորների գանձարանի պահեստում,
Որով կենդանություն գարնանամտի արշալույսին,
օրը պայծառ նորոգություն,
Շնորհիվ քո ցողի հոգիս աճելով անմահ փրկություն
Եվ անթառամ վերամբարձություն Իմանալի բարիքների ճյուղեր ընձյուղելով,
Պիտի նորից նոր դալարեմ դարձյալ և կրկի՛ն ծաղկեմ,
Ըստ ներշնչումովդ գրված գրքերի հուսադրություն:
Եվ քեզ՝ միակ փրկչիդ և Հոգուդ՝ Իսկակցին քո Հոր
Միասնական Տերությունդ և Երրորդությանդ անճառելի
Խորհրդական գովեստով՝ փա՛ռք և երկրպագություն հավիտյանս. ամեն:

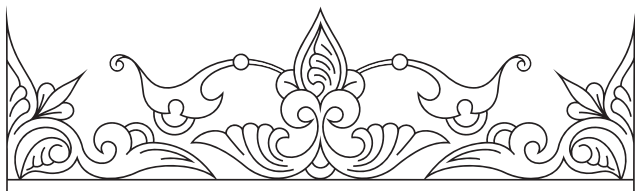

Բան ՉԹ

Արցախի խորհրդերից խոստով Աստուծոյ Հետ

Աստված և Տեր, կյանք և Արարիչ,
Ողորմած, գթած, լույս երկայնամիտ,
Անոխակալ, մարդասեր, ամենագութ,
Պարգևատու, փրկիչ,
Օրհնյա՛լ, գովյալ և բարեբանյալ:
Ամուր պահարան, վատահելի պատսպարան,
Բարություն՝ առանց նենգության,
Ճառագայթ՝ առանց խավարի,
Քավիչ մեղքերի, բուժիչ վերքերի,
Անհասներին՝ հնարք, անմերձներին՝ մոտիկ,
Անհուսության ելք,
Անունդ խոստովանված՝ Աստուծո Որդի:
Քեզ և ահավոր ու հզոր Հորդ
Եվ քեզ հետ երկրպագելի ամենակալ Հոգուդ
Փա՛ռք ու պաշտոն գոհաբանության
Հավիտյանս. ամեն:

Բան Դ

Արդի խորհրեից խոսի Լապո-Չո Հէր

Ա

Բարեբանյալ Աստվա՛ծ, երկնավոր, միա՛կ Արա-
րիչ,
Տեր ամենակալ, մեծությունն ահեղ, գթությունն
օրհնաբանելի,
Ողորմությունն խոստովանելի, բարերարությունն
երկրպագելի,
Խնամակալությունն պաշտելի, մարդասիրու-
թյունն տոնելի,
Պահպանությունն խնկելի, բարձրյալ անքննելի,
Մերձավոր կամարար, ապավեն անկասկածելի,
Մխիթարիչ սրտերի, փարատիչ վշտերի, ապա-
քինիչ ցավերի,
Վստահության վախճան, վերացումն պարտ-
քերի,
Փոխարկիչ կարիքների, կարգավորիչ կրքերի,
Հարմարիչ խոսքերի, սանձահարիչ լեզվի,
Պարփակումն շնչի, հաստատիչ հագագի,
Ամփոփիչ խորհուրդների, կրթարան կամքի,

Հանգստացնող հուզմունքների, հանդարտիչ
մրրիկների,
Եվ խաղաղությո՛ւնն դու ծփանքների,
Որ բռնում ես իմ՝ իշխանականիս թևերը ամեն
ուղղությամբ թռչող
Եվ իմաստությամբ նվաճելով՝ դեպի քեզ դարձ-
նում:

Բ

Երախտավո՛րդ միշտ գովաբանված,
Դու, որ անհպարտ և երկայնամիտ հեղությամբ
համբեր՝
Անճառ հրաշքով տենչում ես հանգչել մաքուր-
ների մեջ.
Թագավո՛ր բոլոր արարածների, ըստ ամենայնի
ճանաչված, գթած,
Սկզբնահայր և նախաշավիղ՝ սիրո ընթացքի
Կյանքի՛ ճանապարհ,
Որ քաղցրությա՛մբ ես առաջնորդում երկնային
լույսիդ դիմողիս.
Պաշտպա՛ն վստահելի,
Որ չես թողնում ինձ՝ սայթաքողս երբեք ի վայր
տապալվեմ.
Հույսի՛ կերպարանք,
Որ ճշմարտագույն գրավականով երևում ես
պարզ քեզ խնդրողներին.
Ապահո՛վ ապավինություն,

Որ չես մատնում երբեք դատապարտության
պատժին.

Ազատութիո՛ւն շնորհածիր,

Որ տալիս ես լիապես առանց փրկանքի ու փոխ-
հատուցման.

Աննախա՛նձ առատաձեռնություն,

Որ ճոխացնում ես հողանյութս անարգ քո ամե-
նասքանչ փառավորությամբ.

Պայծառութիո՛ւն անստվեր,

Որ բարձր ու վսեմ ճառագայթներով պարածած-
կելով թշվառիս՝ դարձնում ես կրկին բար-
գավաճ.

Քավի՛չ մեղքերի ամենատեսակ,

Որ փրկությունից մերժվածիս նախկին պայծա-
ռությամբ նորոգելով՝ դարձնում ես վերս-
տին վայելուչ.

Մեծակարո՛ղ դյուրահաս,

Որ բոլոր անբավ բարձրություններից առաջ ես
անցնում.

Ապահո՛վ ճամփա՝ դեպի խոստացված վայելք-
ներ տանող.

Անձկալի՛ երանություն,

Որի համար հաճելի է թողնել շունչս կենդանու-
թյան, որպեսզի գտնեմ քեզ, մի՛շտ կենդա-
նի.

Կամք անփոխելի, գովյա՛լ զորավոր՝ քավելու
գերուս.

Կյանքի անսխալ դեղ-սպեղանի,

Որ իսպառ եղծված մեռելներին իսկ կյանքի ես
կոչում սքանչելապես.
Աներկբայելի՛ դու ամենաստեղծ,
Որ հրով կիզվածին, հողմով հոսածին և գազան-
ների ժանիքներով հոշոտվածին
Մի ակնթարթում միևնույն մարմնով անպակաս
դարձյալ կկենդանացնես.
Անզուգական՝ն համարձակություն,
Որի համար աստվածանվեր պարծանքով պար-
ծենալն է իրավացի:

Գ

Զվարթ քաղցրությամբ նայիր ինձ վրա երկն-
քիցդ, Տե՛ր,
Ինձ, որ նեղված եմ ամենակործան վտանգների
մեջ,
Եվ հանգստացրո՛ւ սիրտս դյուրապես՝ իր բազ-
մատազնապ հեծություններից:
Վրաս հարձակվող սատակիչներին՝
Դիվական դժնյա հնարքներով սպառազինված
թշնամիներ լինեն նրանք,
Թե տգեղագույն և քեզ ատելի այլանդակ մեղ-
քեր,
Եվ կամ սպառիչ ու կորստաբեր ցավ ու ախտե-
րի հետքեր մնացորդ,—
Մերժե՛ս, դուրս հանես, կտրես, խափանես, հա-
լածես հեռու,

Վռնդես իսպառ և անդառնալի կերպով կորսա-
յան մատնես վերստին.
Եվ կառուցես, կանգնես դու կյանքի որպես
նպատակ ամուր մահարձան՝
Նշանը խաչիդ քեզ ապավինածիս, ո՛վ փրկու-
թյուն.
Եվ ահավոր քո մեծության այս անպարտելի և
անպատիր և անհերքելի հրաշքների շնոր-
հիվ
Թող քանդվեն բոլոր սատանայական որոգայթ-
ները գաղտնածածուկ.
Մեքենայությունները մերկացվեն և չքվեն
գայթակղությունք,
Թակարդ լարողները խայտառակվեն,
Թող երևան գան խայծերն ու ծուղակները նեն-
գավորի,
Վերանան ցանցի ծածկույթները, որոմների ծի-
լերը վառվեն,
Եվ թո՛ղ նգովվեն չարաբանությունները բռնա-
վորի,
Թող կտրվի լարը խաբեության ի մահ որսա-
ցողի,
Թող կորչեն բանսարկությունները պատրողի,
Թող պակասեն զենքերը զրպարտչի,
Թող ընկնեն սրերը մահաբերների ձեռքից,
Թող սուզվեն սարքերը սաղրողի,
Թող արձակվեն պարանները տազնապեցնողի:
Թող այլայլվի կերպարանքը սուտ՝ կեղծավորի,

Թող սանձահարվեն խիստ հարձակումները
 խորխտների,
 Թող ցրվեն միաբանուլթյուններն ուտիչների,
 Թող տրոհվեն տոհմերն ավազակների,
 Թող քայքայվեն բույլերը բարբարոսների,
 Թող քանդվեն ամրոցներն ապստամբների,
 Թող արգելակվեն ամպրոպներն հանդուգների,
 Թող փարատվեն անձրևները փորձողի,
 Թող հալվի և ցամաքի եղյամն աղանդավորի:
 Թող խորտակվի եղջյուրը գոռոզի,
 Թող մանրվեն ձողափայտերը կուռքերի դրոշ-
 ների,
 Թող փշրվեն ամբարհավաճուլթյուններն հպար-
 տացողների,
 Թող նահանջեն գրոհները ճակատողների,
 Թող քանդվի՝ միաբանուլթյունը Բելիարի թե՛
 անմարմին և թե՛ մարմնավոր զորքերի,
 Մի արահետով եկողները թող յոթ ճամփաներով
 փախչեն շվարած¹.
 Այն գուբը, որ ինձ համար փորեցին, իրե՛նք թող
 ընկնեն:
 Թող ձանձրացողի ձմեռներն ամառվան փոխ-
 վեն,
 Թող կտրվի կցորդիչ կապը մշտաջան ավազակի,
 Շողոքորթի համբույրն իմ ճակատին թվա թող
 նողկալի,

¹ Բ. Օրինաց ԻԸ. 7

Թող ընդհատվեն և հեռանան նետաձգություն-
ները նեղչի,
Թող սասանման մեջ մնա խարդախի նավը
մշտապես
Եվ խածանողի ատամները թող արմատից քաշ-
վեն:

Դ

Շնորհիվ օրհնյալ քո կենաց փայտի, որին
պրկվեցիր, Աստված՝ անբռնելի,
Բևեռներիդ հիշատակով, որոնցով մահվան գոր-
ծիքի վրա գամվեցիր, Արարի՛չդ երկնի և
երկրի,
Արյամբդ տերունական, որով որսացիր հսկա
վիշապին, կարթելով նրան,
Դառն լեղիով, որը խմելով՝ ի դուրս թափեցիր
կորուսչի տված թույնը մահաբեր,
Քո սարսափելի չարչարանքների բաղձալի
պատմությամբ,
Որով լրբությունն հակառակորդի լռեցնելով՝
ամաչեցրիր նրան,
Անմեկնելուդ ըստ ամենայնի անհասկանալի
անունով,
Որից դողում են ու դատապարտվում՝ սոսկալով
սաստիկ սարսափումով
Երևելի և աներևույթ հուլթյուններն ամեն,—
Շնորհիդ պարգևներն այս բոլոր խոստովանո-
ղիս համար

Պաշտպանութիւն, բժշկութիւն և քաղությո՛ւն
լինեն:

Իսկ մահաբեր ու դառնաթույն այն օձի համար,
Որի միջոցով տեղի ունեցավ չարութիւնը տիե-
զերադավ՝

Սատակման պատճառ թող լինեն նրանք.

Նույն ինքը դրանցով՝ կորուստի և անբուժելի
հարվածի

Տանջանքներին մատնվի թող, կապվի և բռնվի:

Ստեղծողիդ ողորմութիւնն ինձ հետ թող լինի,
Եվ շունչն իմ ոգու միանա քեզ հետ անբաժանո-
րեն ամրապինդ կերպով:

Ե

Եվ ով որ կարգա այս աղերսածայն մաղթանք-
ների աղոթքները խնդրողական,

Ծեր թե երեխա, կույս թե երիտասարդ և կամ
աղախին,

Ամեն ոք, ով որ աստվածասիրաբար ի քեզ պա-
ղատի,

Թող որ անխտիր, հավասարապես երանության
մա՛սը ընդունեն քեզնից,

Եվ ազատվելով իրենց պարտքերից, արատնե-
րից զերծ՝

Վերահաստատվեն նոր մաքրության մեջ.

Իրենց հոգու մեջ անփոփոխ կերպով նկարելով
քո պատկերը դարձյալ:

Ուստի, տիրապես՝ կարող, զորավոր, անպատում,
 անհաս, անխմանալի,
 Տե՛ս ահա, լսիր հառաչանքներն իմ այս հեծեծագին
 և աղերսաձայն,
 Որոնք բոլորի շուրթերից քեզ են ընծայաբերվում՝
 Ի սեր բարերար երկնավոր քո Հոր և քո Սուրբ
 Հոգու
 Կենդանատուիդ և փառակցին քո,
 Աստվածածնի բարեխոսությունամբ և աղաչանքով
 բոլոր սրբերի:
 Քանզի բոլորին դո՛ւ ստեղծեցիր և ամենայն ինչ
 քեզանով եղավ,
 Եվ ամեն ինչի դու ինքդ ես տիրում:
 Եվ քեզ, որ մեկն ես անժամանակ Երրորդու-
 թյան իսկությունից,
 Հավասարապես փառավորված ընդմիշտ,
 Փա՛ռք հավիտյանս հավիտենից.
 ամեն:

Բան ԴԱ

Սրբի խորհերից խոսի Աստուծո Հէտ

Ա

Տե՛ր, Տե՛ր գթությանց և Աստված ողորմու-
թյանց,

Անուն մեծատառ, ձայն ահեղալուր, կոչումն
ահավոր,

Համբավ անպարփակ, բարբառ սոսկալի,
հնչումն հիասքանչ,

Հուսադրություն բարերար, ամենողորմ քաղց-
րություն.

Որից վախեցած սասանվում են ողջ արարածնե-
րը:

Ահիդ պակուցիչ սպառնալիքից՝

Սավառնում են սերովբեները ու քերովբեները
թևամփոփվում,

Պարուրվում են պարերը լուսակերպների,

Երկնային բոլոր պետությունները երկնչում
հիազարհուր,

Ու ցնծում են ողջ երկյուղած դողով՝ նավակա-
տիքի բերկրությամբ:
Զարհուրում դեերն ու ընկրկում են գնդերը
չարի,
Զքվում ոգիները խավարասեր,
Անդունդ գլորվում հրեշտակներն օտարի,
Խաչի նշանով խարխափում են հարձակումները
ընդդիմամարտի,
Փակվում են քինոտ ամաղեկացիք բանտի խոր-
քերում,
Անլուծելի հանգուցումներով պաշարվում
խմբերն հակառակորդի,
Մահագեհները գումարտակները արգելափակ-
վում գնդանում անգերծ,
Դեերը պրկվում ահեղ հրամանիդ մետաղների
մեջ՝
Ընդդիմախոսներն ամենայն պապանձվում ան-
ձայն,
Աներևույթների բազմությունները պարավանդ-
վում են կորստյան հյուծմամբ,
Ու նեղվում անլույծ շղթաների մեջ առաքելու-
թյունք սուտ-քրիստոսների:

Բ

Մթին գիշերվա այս ժամին ահա՛ ձեռքիս մատ-
ներով
Նշանիդ տյառնագրությունը քեզ եմ կարկա-
ռում.

Քեզ, որ ոչ միայն չես մթնում անգիտության
խավարով, ո՛վ ամենատես,
Այլև անմատույց լույսի մեջ ես բնակվում ու
հանգստանում:
Աղաչում եմ քեզ գոհաբանությամբ, ընդունի՛ր
դու ինձ,
Ա՛ն վշտահարիս հզոր թևերիդ պաշտպանու-
թյան տակ,
Փրկի՛ր դրսից եկող պղտոր ցնորքներից,
Մաքրի՛ր սրտիս աչքերի տեսողության զգայա-
րանքը դու,
Կենաց փայտովդ ինձ ամրապնդիր տխուր
անուրջների դեմ,
Արյունովդ սրսկիր բնակարանիս շուրջ-բոլորը,
Կողքիդ կենարար արյան կաթիլով գծագրիր
ճամփան իմ ելումուտի,
Քառաթևիդ ձևակերպումը թող պահպանարան
լինի երգիկիս,
Ու խորհրդանիշն ամենափրկիչ քո տանջանքնե-
րի,
Թող որ դեպի վեր նայող աչքերիս հանդեպ լի-
նի միշտ,
Չարչարանքներիդ գործիքը թող իմ տան դռան
ճակատին դրոշմվի,
Հավատքն իմ հույսի թող որ օրհնության ծա-
ռից կախվի քո:
Կաշկանդի՛ր դու, Տե՛ր, այդ նշանովդ հոգիների
սատակչին,

Եվ թող ներս մտնի առանց արգելքի պաշտպա-
նը լույսի,
Ցավերիս սաստիկ ծանրության հետ մեղքերիս
բեռն էլ թեթևացրու
Մահճում, մտամփոփ լուարանիս մեջ,
Մտաբերելով հուսահատության պտուղները
դառնահամ,
Խոստովանում եմ ամենագետիդ բոլոր անօրեն
գործերը իմ չար:

Գ

Հանգստացրո՛ւ վաստակյալիս իմ բազմածուփ
աշխատանքից,
Կործանված ոգուս տարակույսների տագնապը
ցրի՛ր,
Դառնությունը վշտերի հետ և հեծությունը ցա-
վերի հետ,
Անձկությունը թշվառությունների հետ,
Հառաչանքները խորտակումների հետ,
Սրտաբեկությունը ապշությունների հետ,
Թմրությունը շվարման հետ,
Արբեցությունը հիմարությունների հետ,
Սառելը սիրո և հրաբորբոք ջերմությունը ցոփ-
ցանկական ախտի հետ,
Օժանդակ եղիր՝ ամենատխուր տարտամու-
թյամբ տկարացածիս,
Բարեգործ աջով քո շնորհատու, ձեռքովդ նորո-
գող, մատովդ կենսաբաշխ,

Մշտափայլ փառքովդ, անեղծ մշտակայու-
 թյամբդ, երեսովդ զվարթ,
 Պաշտելի էիդ իսկուծյամբ և բարձրությամբ
 երկրպագելի
 Կտրի՛ր խեղդվողիս վշտալից հեծեծանքները,
 Չարի հնարքը նոր և բանսարկուռի խարդավան-
 քը հին,
 Օտար դրդումներն ի մահ մղողի,
 Անպատշաճ դեպքերն ամենօրյա եղեռնագործի,
 Աչքակապ ճարպկությունները դաժան դևի,
 Փաղաքչական բոցաշնչությունը գրավող կա-
 խարդի:
 Պահպանի՛ր դու ինձ այս մահահանգույն
 հանգստյան վայրում՝
 Թաքուն մտքերից, մասնավոր սխալանքներից,
 Մեծագույն մոլորանքներից, փոքրագույն սայ-
 թաքումներից
 Եվ չար խաբուսիկ ձանձրություններից:
 Հեռացրո՛ւ հանցավոր ծառայիս զգայություն-
 ներից
 Խորհուրդներ անդեպ, կրքեր բասրելի, վարք
 անարգելի,
 Դեպքեր անպատկառ, վրիպելի հետքեր, պատ-
 րանքներ ծաղրելի,
 Խոհեր անգոսնելի և ավելորդաբանություններ
 արհամարհելի:
 Քեզ ապավինածիս զինի՛ր անսխալ հոգով և
 մաքուր մարմնով՝

Հողմերի շնչից, բուռն հարվածներից,
Փոթորիկների բախումից, մրրիկների պոռթկու-
մից
Եվ գագանների հարվածներից գերծ մնալու հա-
մար:
Երբ փակեմ աչքերս՝ սրտիս նայվածքը թող
չստվերանա,
Այլ զվարթանա, պայծառանա ու վայելչանա,
Փայլի թող քեզ հետ, Տեր Հիսուս Քրիստոս, լու-
սավոր վառմամբ անշիջանելի:
Խոսքովդ մաքրիր իմ ննջատեղին՝
Խորամանկություններից, երկյուղներից,
Քեզ ատելի հիշողություններից,
Աստվածամարտ մտածումներից,
Հանցավոր խենթություններից,
Տիրանենգ անշնորհքություններից
Եվ աստվածընդդեմ պառակտումներից:
Խնամակալ լինես ինձ երկնային քո գնդերով,
պետություններով
Եվ իշխանություններով զորավոր ու անհաղ-
թելի,
Որոնք մաքուր մատակարարներ են սուրբ Աստ-
վածությանդ.
Առաքյալներն՝ ավետյաց Ավետարանով,
Մարգարեներն իրենց Կտակարաններով,
Եվ վերջին օրը երջանիկների քեզ ընծայվող
մաղթանքներով:

Այնժամ երկյուղով և քեզ հաճելի տրտմու-
թյամբ ես պիտի նիրհեմ¹

Եվ քո շնորհիվ բուռն ուրախությամբ արթնա-
նամ կրկին:

Եթե վհատությամբ ննջեմ նույնիսկ.

Հոգևոր բերկրությամբ պիտի հարուստուն առ-
նեմ դարձյալ,

Եթե մինչև իսկ մեղքով ընկողմանեմ,

Պիտի կանգնեմ կրկին՝ մաքուր խղճով և անաղտ
անբծությամբ:

Դ

Լսի՛ր խնդրանքներն իմ հառաչալից և հեծեճա-
գին, միա՛կ բարեգութ,

Բարեխոսությամբ սուրբ Աստվածածնիդ

Եվ արդարների բոլոր ու ընտրյալ նահատակ-
ների:

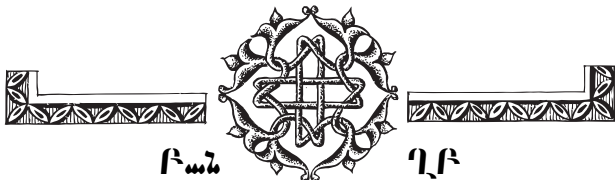
Բոլոր կողմերից, քո բարձունքն ի վեր, իմ ձայ-
նով փառք եմ առաքում ես քեզ,

Միշտ սուրբ և անմահ զվարթունների միջոցով՝
Ի գովեստ քո Հոր և մեր Աստուծո,

Եվ ամեն ինչի ստեղծիչ և նորոգող Սուրբ Հո-
գուդ,

Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

¹ Բ. Կորնթ. Է. 9

Խորհրդաշուք-ըն-ն է աղ աշական պարզաբան-ըն-ն
 Ժամաճարի երջանիկ բարեբախտ-ըն-ն փայտի
 Վերաբերյալ

Ա

Գոհունակությունս եմ հայտնում քեզ, բարե-
 գութ,

Միակ մարդասեր, երկնքի ու երկրի արարող,
 Կենդանի Աստծու Որդի,

Զարթնած քո հիշատակի սիրո անձկությամբ
 Փայտիդ հրավերով,

Որ հնչեցրիր մեր ականջներին.

Եվ սթափեցինք, ելանք մահակերպ թմրության
 միջից,

Կարծես սփոփիչ խոսքի կոչումով՝

Պաշտամունքի և օրհնության ժամին

Հանդիպելու քեզ ցնծությամբ

Այս հատուցման բեմի առջև:

Բ

Փա՛ռք քեզ, ահա, անուն անսահման

Եվ զորությունդ անընդգրկելի,

Որ փրկությունն իմ հոգացիր

Հնարներով բազմաքանակ.

Գոհաբանված անեղծ իսկություն,
 Որ այստեղ հրաշքով կերպարանեցիր
 Նմանությունը գալոց օրերի,
 Որ վայելչական խաղաղ գործիքով այս փայտե
 Որոտացիր սաստիկ, երբ քնած էի անկանգնելի,
 Կարծես ծուլության դանդաղությանը
 Խառնեցիր խրատիդ հանդիմանանքը,
 Հայրական սիրուդ հեզությանը
 Ճայթման ուժգնություն միացրիր.
 Երկու միջնորդի ընդոստ հարվածին
 Քաղցր անձրևեցիր մարդասիրաբար,
 Փափուկ վանկերի մեղմ նիրհի մեջ չընկղմեցիր,
 Եվ կամ անխնա ահավորությամբ
 Տառապած հոգիս չզարհուրեցրիր:
 Երկրպագություն ծնրադրական
 Բոլորի ստեղծչիդ,
 Որ հստակորեն՝ ցուցադրեցիր արդեն իսկ հիմա
 Հայտնության մեծ օրվա ահեղ գոչումը,
 Կենդանացրիր դժոխային անբանությունից,
 Որոնելով կանչեցիր պակասամիտներին
 Ուրախության գինուդ¹.
 Սրան դարձրիր անարատ հարսին հանդերձա-
 վորող
 Փեսայիդ սիրույն.
 Վախ ներշնչեցիր այս փոքր խթանով
 Վիթխարահասկա ապերասանին,
 Կրթիչ ստվար լուծ դարձրիր այս իրը
 Ստամբակի ուսին.

¹ Առակ. Թ. 5

Չարախոսի կզակին զսպող սանձ դրեցիր:
Մեծդ Աստծու անբավ բարձրությունը
Փառաբանյալ է հավետ,
Որ փայտի պարտքերը փոխարկեցիր
Կյանքի շնորհիդ ազատության,
Դարձյալ, վերստին իմաստնացրիր
Ցնդած հիմարիս՝
Հոգևոր քո հանճարով,
Կարկառ կրճատմով
Օձի հարվածի անբուժելությունը
Առանց մոռացման բացատրեցիր,
Երրորդությանդ կերպարանքի հետ
Ինձ վնասողի կապը դարձնում ես եռակի ամուր
Աշխարհի վերջին:

Գ

Ամենախնամ, խունկերի բուրմամբ
Ներբողյան գովք եմ վերառաքում քեզ,
Որ բազմաստվածյան ստապատիր կուռքերից
առավելորեն
Մեղսական հոգիս դարձրիր քո երկրպագությա-
նը:
Խրոխտ, ահարկու, նվիրական այս փայտով
Քարոզեցիր ճշմարտությունը,
Այս պատշաճությամբ մեծացրիր նոր ավետմանդ
պատիվը:
Հենց սա զինավառությանդ բարձրագոչ աղա-
ղակն է,

Կայսրերի երկրի արքա, Տեր Քրիստոս:
 Քո մարտի ավարտի ուրախ հանդեսի նշանը,
 Հիսուս,
 Որով կապկպվեց փարավոնը իմանալի.
 Տաշած այս շերտը գոռոզացած չարագործի
 գլխի կատարի
 Մշտական նեղիչն է:
 Սրանով են Սիոնի որդիները խմբվում պատե-
 րագմում
 Ընդդեմ խավարի աշխարհակալին¹:
 Այս հինօրյա օծված արձանը աստվածային հրա-
 հանգների մի տուն է,
 Որ չի հնանում և անխափան է²,
 Որ հեռվից եկող նշանն է գալիք հատուցման
 ժամանակի—
 Ազգակից ու համանման կենաց փայտին,
 Որ Աստծու դրախտում է.
 Կոչման վայր է շտապ ու բարվոք հավաքումի,
 Օրհնության վայր է.
 Գիտության տունկի պատկերակիցը՝
 Չարի ու բարու ընտրության ունակ,
 Եվ մեծ հիշեցում խաչիդ նշանով տյառնա-
 գրվելու
 Սուրբ Հոգու շնորհով,
 Ավետող նախասացություն

¹ Եփես. Զ. 12

² ԾՆՆդ. ԻԸ. 18-19, Լե. 7

Սուրբ Թագավորիդ գալստյան հուսով սպասող
դշխոյին.

Մաքուրների խմբի խրախճանության գոտե-
պնդող հորդոր.

Անապական սիրարկու անձնահամբույր միաց-
ման

Շքեղաշուք քողազարդ ամենածին կույս Թագու-
հուն.

Հարդարիչը ծածուկ պճնանքի,

Որ հոգու վայելչությունն է.

Եվ նման է Սինայի պատգամին,

Որ դուրս էր հորդում Տիրոջից.

Անարատ որդիների մայր,

Պանծալի ու անշաղախ օրիորդը փառազարդ-
վում էր սրանով:

Դ

Երիքովի եղջերափողից առավել այս [գործիքով]
Գետնամած տապալեցիր Բելիարի բռնությունը.
Փայտե այս պարսով քար արձակեցիր Գողիա-
թի վրա,

Նորոգ գայիսոն կառուցեցիր

Իբրև վկա սատանայի ահեղ կործանման¹

Մեղքի խոր աճած արմատները այս գործիքով
խլեցիր,

Իմ մոռացված հանցապարտ գործերը սրա
երախտիքով ինձ վերադարձրիր:

¹ Հմմտ. Յեսու Ը. 18-19

Թե այն Բան Աստծուդ գալուստը հայտնող այլ
ձայն անվանեմ՝
Չեմ սխալվի, այլ իրավ կլինեմ
Հոգեկիր նյութի տկար ամանրս,
Իսկ Հիսուսիդ մեծագործությունները պատմվե-
լով՝
Կհռչակվեն առավելապես:
Վերուստ պարգևված բյուր օգնություններ,
Որ դու ես տալիս,
Այս անպատասպար ապավինությունից
Ի զարմացումն՝ երկրայիններին տրամադրեցիր:

Ե

Հանրաճանաչ է բարեխնամ մարդասիրությանդ
Անունն անքննելի,
Սրբամասն խորհրդով խնկարկված,
Լույսի կերպարանք անգծագրելի,
Որ այս կրկնաձիր նշանով
Արձակեցիր հեռաձիգ նետեր՝
Ձայնատրական և օդագնա և հարմարընթաց,
Կենդանի հոգի իրենց մեջ կրող,
Որոնցով անսխալ դիպուկությամբ
Խավարի աղեղնավորի գաղտնի նպատակը
Հավետ կործանմամբ մերժեցիր:
Իբրև բարձրամուր պատնեշ բերդամարտության,
Կանգուն ու անխորտակելի,
Այստեղից այնտեղ, ուղարկեցիր թշնամու դեմ
Այս փայտի զարկի հունչերը
Իբրև կամարար սուրհանդակներ:

Մեծ ակնարկությամբ քո հրամանի,
Արյանդ խառնված օծության շնորհով,
Հեսանելով սրեցիր մոլի գոռոզի խեթկիչ
եղջյուլն այս,
Ինչպես խաչդ փրկական:
Եվ մեծ ազդումից այս աղաղակի,
Երկնայինների ձայնից ավելի
Քանդվեց, վերացավ ամուր դրանդին
Կարճամիտների անվայելուչ երկչոտ վատա-
սրտությունը,
Հրեական պատկերացումների
Եվ ստվերական տան կործանման հետ:

Չ

Վերընծայում եմ փառաբանություն,
Քեզ՝ անմահ թագավոր,
Որ ստեղծեցիր, հաստատեցիր
Աջով քո հզոր,
Աղաչում եմ քեզ, կրկին կատարիր:
Սրանով անցկացրիր՝
Մեզնից հերքելով
Բանսարկուի խորամանկության դժնի վտանգը,
Մեղքի տապը տաժանական,
Եվ դառն հողմը խաբողի շնչման,
Մահվան երկյուղի տարրն արկածների,
Օղի ցնդման վնասակար տխրեցուցիչ հետևանք-
ները,
Թալկացնող դիվական հեծությունները:

Այս հեծանով, որ քո զենքն է,
Նշանիդ թևերի օժանդակությամբ
Ցրիր վերստին հրածին ամպերը,
Եվ կարկտաբեր որոտները,
Բազմոտանի վիշապի փչումի
Հրախավար կեղծավորության ցավագին ցու-
մունքը,

Սատակիչ սուրը, հարձակողական մարտը,
Վայրենի մտքերով գրոհող դևերի պարերը:
Այս փոքրիկ իրից զարհուրում են [դրանք]
Ու մեծ դողումով տեղի են տալիս,
Հին ծանոթությամբ հայտնապես գիտնալով,
Որ այսպիսի ձայնից է Տերն ելնում դատելու:
Եվ հոգեպես խրախուսվում են արիությամբ՝
Ամրապես զինվելով Հոգու սուսերով՝
Մարտիկները բոլոր աստվածարյալ.
Այս հիշատակի կանոնով,
Որ անպատմելի գոչմամբ
Բոլոր ազգերին կազդարարի
Երջանկաբար նահատակվելու օրինավոր ասպա-
րեզում
Ամեն ինչ փորձող հրի դատաստանը:

Է

Ահա հնչեց ավագ փողը¹,
Որով համբարձավ Աստված օրհնությամբ,
Պատմվեց սրանով ամեն մի երկրի,

¹ Եսայի ԻԷ. 13, Սաղմ. ԽՁ. 6

Հնչեց ականջին աշխարհասփյուռ հեթանոսների,
 Մեծ [Սիրոնի] պահապանների ձայնը բարձրացավ՝
 Եսայիի խոսքի համաձայն,
 Եվ նույն բարբառով կցնծանք բոլորս¹.
 Սրանով խաչի թշնամիները ցնդեցին ջրի առակի նման²
 Անպատվվեց առաջին փայտի պտղի ճաշակումը,
 Խորհրդավոր նյութն այս տոնվեց՝ կոչվելով
 կյանքի [փայտ]³,
 Անարգվեց երկաթը պատերազմական,
 Ինչպես Տիրոջ սրբություն⁴
 Զիու սանձի վրա
 Մեծ նշանի կենսաձայն փայտն այս հարմարեցվեց.
 Երկնային հովվի այս օծված ցուպով
 Պատյան դրվեց մարդկային ձեռքի իշխանության սուրը⁵:
 Տաճարի վեմին քարտաշի մուրճ չգործեց⁶,
 Իսկ աստվածակերտ խորանների մեջ
 Փայտն այս նվիրական
 Սլանալով խաչի թևերով՝ զորավոր է:

¹ Եսայի ԾԲ. 8

² Ելք ԺԴ.

³ Առակ. Գ. 18

⁴ Ձաք. ԺԳ. 20

⁵ Ա. Թագ. ԺԷ. 39-40

⁶ Գ. Թագ. Զ. 7

Ոչ թե ամսագլխին,
Կամ յոթն անգամ յոթ հոբելյաններին
Մի անկյունում խափանվելով է փողհարում¹,
Այլ տիեզերքի չորս ծագերում
Եվ ծիրերում եզերքների,
Ծովերի անտակ ջրերի ծոցում ու կղզիներում,
Մեծ սաստկությամբ,
Ինչ-որ աստվածային անարգել ճայթումով
Ավետելով հնչում է:
Այս փայտի հայտնությամբ
Կոտրվեցին սաստկողի սուսերները,
Մեզ համար անօգտակարությունից
Ձևափոխվելով խոփերի ու մանգաղների²:

Ը

Չհնչեց արձագանք խոր անձավներից
Եվ ոչ օդը վիրավորելով դժնդակապես՝
Ըստ օտար մի իմաստակի,
Ոչ անախորժ սրությամբ ականջ մտնելով
Եվ ոչ ուղեղի ամանը չար տհաճությամբ
Թնդացնելով,
Ոչ մարմնին ոսկոր խրտնեցնող փուշ բուսցնե-
լով,
Եվ ոչ միտք այլայլող ապշություն առաջացնե-
լով,
Ոչ պղնձանյութ զանգ հնչեցնելով,

¹ Ղևտ. ԻԵ. 9, Սաղմ. 2. 4

² Եսայի Բ. 14

Եվ ոչ քարը սալարկի հետ տհաճ զարկվելով:
 Նոր այս Միոնի անխորտակ պարիսպ՝
 Սա արարչավանդ գլխավոր սպասքներից է,
 Որ քրիստոնյա եկեղեցականները
 Ղևտացիների հետ խնամում են զգուշորեն կրե-
 ւով,
 Հրեշտակի ձայնի օրինակով,
 Որ առակողի խոսքը այսպես տպավորեց
 Հավքի կանչի նմանությամբ¹:
 Ավետարանի նոր շնորհալի նվագարան՝
 Աստուծո Հոգին առ մեզ արթնացնող,
 Քան թե սաղմոսարանի օրհնությունը Եղիսեի
 վրա².
 Նախընթաց սկզբնապարող է նա
 Բարետավիղ ողբերգությանց հարմարալար ջու-
 թակների,
 Բամբուի բառացի բարառնությանց բարքը պատ-
 կերող.
 Մի այլ տեսակի նոր սրինգ տրված մեզ
 Հնի փոխարեն,
 Ոչ թե հեթանոս ուրվածայն հնչման,
 Կամ հրեական խակամտությամբ,
 Որ Տիրոջ ազդմամբ մերժեց մարգարեն³
 «Հեռացրո՛ւ ինձնից»,
 Այլ սիրեց սա ու կրկին պատվեց մաքուր հոգա-
 ւով

¹ Ժողով. ԺԲ. 4

² Դ. Թագ. Գ. 15

³ Ամովս Ե. 23

Իբրև ահարկու դեերին ու չար պատահար-
ներին:

Թ՝

Եվ արդ, ստացա օրհնաբանությամբ,
Հարգանքով գովեցի սրբության այս տուրքը՝
Ինձ պահպանություն, փառատրություն քեզ,
Քեզ պաշտամունք և ինձ գոհություն,
Անթերի կերտվածք արարչական բարձր փառ-
քիդ:

Աստվածարյալ այդ ձայնը թող մտնի
Հողերս շողկապող պատվաստի մեջ,
Հանելու հոգուցս դեերի խաբեությունը,
Ստացած անեծքներն ու զազիր մեղքերը:
Այս իմաստավոր առարկան դարձրու
Ջահավառ ջնար, անջրելի նամակ,
Անխափան ջատագով քո տերունի տնօրինու-
թյունների:

Ահա սրանով պարգևիր, բարեգութ,
Աղաչում եմ, հզոր,
Մեզ կրկին շնորհիր պահպանություն
Աներևույթ ու երևելի թշնամիներից:
Ամենալի ձեռք, տուր մեզ,
Որ բաց ես անում և մատուցում ես սիրով բաշ-
խելով

Այլևայլ բաներ,
Օղի քաղցրություն և անձրևների օգտակարու-
թյուն:

Ըստ Քո հրամանի սրա բարբառով թող պակասեն՝

Տապախառն հողմ, ցավաբեր փչում,
Գրոհները չար խարդախ հեների,
Խափանվեն սրանով բոլոր հակամարտությունները

Դժնի մատնիչի զորքերի,
Հալչեն, վերջանան, մեռնեն
Երջանիկ օծյալ այս փայտից որդ և ուտիճ
Եվ բոլոր նմանները,
Որ զորանալով մեր մեղքերից՝
Կռվում են մեր դեմ:

Սրանով հույսիդ երանության տունկն արմատացրու

Մեզ պաշտպանելու, ստեղծիչ բոլորի,
Արարածոց Տեր, Սաբեկի ծառն այս,
Որի ոստերից կախված է, քեզանով ծաղկած,
Քրիստոս,

Նոր սուրբ ավանդը արդի փրկության,
Պտուղը կյանքի անվախճանական:
Այս փառատրեղի փայտի բարեհունչ ձայնարձակումով

Խորին խավարի անհուն հեռուները փախչեն
Խարդավանող բազմաձեռք ստապատիր ստորնականների

Ներհակ չարքերը:
Հերքվեն սրանով մեր սահմանների

Ստորագրված, ընտիր-պտղավետ անդաստան-
 ներից
 Եվ քո մշակված կենդանի երկրից՝
 Վատնիչ վերքերն ու մորմոքեցնող [միջատի]
 հուլերը,
 Սրանով հատվեն հավելված պատահարները՝
 Կրկնագեղ կամ վայելուչ,
 Որ գալիս են մեզ չարի հնարներից.
 Իսկապես վտարվեն սրանով,
 Այն ինքնաստեղծ բաները, որ երկակ մեր բնու-
 թյան մեջ
 Վերերևում են իբրև մերձավոր դավաճան,
 Մեկին վրիպակ, օտարոտի մտածումներ,
 Մյուսի մեջ՝ ապականող կեղտոտ զեռունների
 Գարշ գոյացումներ.
 Փրկիր, Տեր Հիսուս, աղաչում եմ քեզ,
 Փրկիր, բարերար, ինձ մեկնիր աջդ ամենքից
 գովված,
 Օգնելով սրանով՝
 Ազատիր բոլոր թշնամիներից:

Ժ

Հրամանդ թող խառնվի, միանա սրան,
 Հիմարացած աղամանդե սիրտս փոխարկելու
 Դեպի քո խոսքի արդյունատրուլթյուն:
 Քո սքանչելի հրաշքի նեցուկն այս
 Խփես, մխրճես ծորած սրտերն ու լքված հոգի-
 ները,

Ամրապես կազմելով հաստատես
 Ուղիդ, անասանելի լինելության,
 Իսկ անշարժին կակղեցնես, որ զարթնի
 Եվ զգաստ լինի հեզ հոգով
 Քո աստվածության պատվիրանի հանդեպ,
 Պողոսի ու Մատթեոսի նման¹:
 Մարդասեր, հիշեցրու այս պատվյալ փայտով
 Երախտիքները քո խաչի,
 Որով անճառ գործեր կատարեցիր,
 Իմ միջից հանիր, ապրեցնող, մեղապարտու-
 թյան վտանգը
 Նոր տապանակիդ պանծալի լծակներով²:
 Հզոր, քո կամքով բացվի կյանքի այս ճայնին
 Սրտի ականջը համառողների,
 Խուլ ականջները լսեն ակնարկուլթյունդ մեծ
 այս բարությամբ,
 Սրա միջոցով պարզվի լեզուն համրացածների,
 Լուսավորվի տեսողությունը աչքերի՝
 Մաքրապես նայելու քեզ անայլայլ պշությամբ,
 Կազդուրվի, զղջա, դարձի գա կամքը ճանճրա-
 ցածների:

Տեր, տազնապածիս ընձեռելով տուր
 Արցունքի անձրև:

Սա քեզնով լինի մեզ ցնծության լուր,
 Ուրախության ճայն, բերկրանքի բարբառ,
 Հանգստյան նվազ, քավության առիթ,

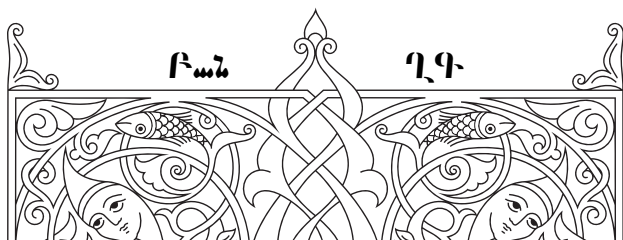
¹ Գործք Թ. 1-9

² Ելք ԻԵ. 14

Վշտերի հերքում, խեղդումի խզում,
Եվ արձակությունն նեղությունների,
Կրճատում խեթման, հերքում հեծություն,
Թառանչումի թեթևացում, կարիքից ապահովություն,
Կրքի կարգավորում, վհատումի սփոփություն,
Բժշկություն ցավերի, հեղգություն մեջ համբերություն
Եվ ուշադրություն անտես բաներին:

ԺԼ

Անխոտոր ու անխոտորնակ այս ցանկալի
կամրջով
Եվ վերնաշավիղ բարձր սրբազնա երկնաչու
սանդուղքով
Քո օրհնաբանված, ահեղ անունով Հոր մոտ
տանես,
Բարերար, Հոգուդ առաջնորդությամբ
Միանալու քեզ անբաժանելի,
Որով և սուրբ մեկ ու միակ,
Միասնական տերությունդ
Եվ անեղծ արարչությունդ ստեղծած
Կենդանիներից ու անշունչներից, վայելուչ գոհություն՝
Փառք և իշխանություն
Հավիտյանս հավիտենից, ամեն:

Մեկնող ական աղ ողնի
սրբալ ույս յող մեռունի մասին

Ա

*Սուրբ և ահափոր անուն անպատում, բարձրյալ,
Միշտ ախորժելի, անձկալի փափագ,
Սրբերգու փառատրոյներից միշտ սրբաբան-
ված,*

*Որ բնակվում ես սուրբ վայրում,
Լի ամենագեղ բարությամբ,
Առատաձեռն աննվազելի,*

*Լույս բարի և ծագումն գովելի,
Երկրպագված փառավորություն,
Ահեղ և անգննելի, ամեն և ամեն ինչի մեջ:*

*Դաշն հույսի այս խոսքով
Քեզ միանալու ուխտ եմ անում,
Հգոր, այո՛, ամե՛ն, ալելուիա,
Հանուրի գովյալ թագափոր,
Բոլորի Աստված, գոյերի ստեղծիչ և կամարար
Տեր,*

*Միակ առիթդ պատճառվածների,
Փրկիչ և օծյալ մշտապաշտելի:*

Ուստի մեկնությամբ պարզաբանելով մեզ հա-
մար

Անվախճան այս գանձը ու անփոխադրելի
հարստությունը,

Հիսուս Քրիստոս, երկնային արքա, որին մեծ
դողով սպասարկում են

Ահեղ անմահների լուսաբերան բոցաշնչու-
թյունները,

Խոնարհվելով կամահոժար, անխոտոր մտքով,
Գոհությամբ ծունր եմ դնում, ստեղծո՛ղ հու-
թյունների,

Որ կան տեսանելի և ծածուկ:

Որ ես և էիր միակ բովանդակը՝ անպակասելի
ամենեւին,

Մեր [պատկերն] առար, իսկապես համայն,

Որպեսզի քո լրությունից լրացնես,

Օրհնյալ և բարեբանյալ, հավետ ճանաչված,

Միշտ անքննելի ողորմությամբ մեր փրկության
համար,

Ի փառս և գովեստ անճառ բարձրությանը

Ահավոր բարերարիդ:

Սկզբնածիրդ մեր օծման շնորհի

Մեծախորհուրդ հրաշագարդության,

Քանզի քո լույսը ճանաչեցինք,

Անհաս ճառագայթ, անսահման ծագում,

Անաշառասփյուռ արեգակ¹,

¹ Մատթ. Ե. 45

Երկակշիռ տարրերի սահմանազատ աստղ,
Ոտքի ճրագ և ընթացքի լույս¹,
Որով այս խոսքիս հարմարության տեսությամբ
Տոնում ենք հրեշտակական պարերգությամբ,
Հստակ մտքով, փրկչավայելուչ կնդրուկով
խնկելով

Ամենիմաստիդ առատ պարգևաբաշխումը,
Անբիծ դավանման զվարթ յուզով:
Քանզի հենց սկզբից կողոպտվեց իբրև շնորհ-
ված

Բարձրագույն շնորհից,
Ողորմելի տխրությամբ,
Սկզբնաստեղծ հայրն² իմ,
Գերի մեղքերի՝ մահվան մատնվեց,
Անզերծ հանգույցով կապվեց մերժելի ապակա-
նության,

Ծառի պատճառով՝ անկումն անդարձ ամենա-
կործան գլորման,
Լույսից մերժվելով՝ մատնվեց այս խավար վայ-
րին:

Իսկ դու, գթած տեր ողորմության,
Ավելի քան նա ճանաչեցիր նրան, որ ստեղծեցիր,
Չեղածի անկնկալությամբ չմնաց այնտեղ,
Ուր էր նախապես,
Դառնալով անկարող տեսնելու լույսը

---

¹ Սաղմ. ԳԺԸ. 105

² Ադամը

Անսահմանելիիդ վերին անմատչելի գերակա-
 յուլթյան,
 Ոչ թե մշտափայլ հարատև վառմամբ
 Տարածեցիր [լույսն] անաղոտ,
 Այլ գիշերի մթուլթյան մեջ, որ սայթաքում են
 ոտքերը,
 Ձեռք բերիր ձեթն ու պատրույգի նյութին հյուս-
 սելով՝
 Օրինակ տվիր անախտ միությամբ մեզ միանա-
 լուդ,
 Մարդասիրաբար հյուսելով կազմեցիր.
 Որպեսզի կանխակորուստ ծառի պատճառով
 Մահու սովերով տարագրվածներս,
 Նրա ազգակից պտղի պատճառով
 Զահավորվելով հավատի վառմամբ
 Վերստին դառնանք նույն խնկարկուլթյան,
 Ինչպես որ մահվան փայտին կապվեցիր,
 Մեզ նույնպես նրա մոտ տարար կապեցիր,
 Մեծ խորհրդի օրինակով միավորվելով կենաց
 փայտի հետ¹:

Գ

Արդ, ինչպես օրը թերի է առանց գիշերի,
 Նույնպես է տնտեսությունն առանց հարկ եղած
 ձեթի,
 Քանզի ինչպես սովորական, ոչ նվիրական
 Յուղն է լուսավորում մարմնական աչքի տեսու-
 ղությունը,

¹ ԾԱՆՈ. Գ. 22

Նույնպես անիմանալի կերպով
Քոյինաշունչ շնորհի ընտրությամբ մաքրվածը
Աներևույթ հոգիները միավորում է մեզ
անտեսիդ

Հրաշափառապես պայծառացնելով:

Եվ ինչպես իջնելով սուրբ ավագանի լուսարանը,
Մարմինը լվանալով՝ հավատում ենք, թե սրբու-
թյուն ենք ստանում,

Այդպես յուզի օծումով հուսավառվում ենք,
Սրանով կարծում ենք անտարակուսելիորեն
Հոգու զորություն ստացած:

Եվ ինչպես օրհնաբանելի տերունական հրա-
մանդ

Նախավճռում էր մեղքերի քավումն ախտաց-
յալների,

Իսկ դրան չհավատացողների հանդեպ

Հրաշալի բժշկություն անելով՝

Մարմնական աչքով տեսանելի,

Հաստատում էիր վստահելի վկա¹,

Այսպես և այս յուզը՝ կատարյալ փրկության
լույսով,

Լցվելով մեզ վրա՝ օծում է մեր խորանն արտա-
քին,

Իսկ ներքին մարդու մեջ մտնելով ոչ ակնհայտ,
այլ ծածկապես՝

Նոր կենդանություն է հաղորդում:

---

¹ Մատթ. Թ. 1-9, Մարկ. Բ. 1-12

Նյութի զանգվածն այս երկնի Արարչիդ
 Պատկերն է պանծալի.
 Քանի որ ովքեր յուղի օգուտն ստացան,
 Ստացան և ողորմություն¹,
 Եվ ի գովեստ քեզ դու սահմանեցիր սա՝
 «Ողորմած եմ ես, Տեր»²,
 Որովհետև ինչպես սիրո հետ նույնացնում ես
 Աստված անունդ³
 Նույնպես և մասամբ կոչվում ես սրանով,
 Մեզ պարգևվածով
 Պարարտ ճարպն այս վեհագույն մեծության
 խորհուրդն է կերպավորում
 Թանճր երկրային հողանյութ գոյացությամբ:
 Որովհետև կենդանու այս մասը ուտել չէր թույ-
 լատրվում այնտեղ,
 Ըստ հին Օրենքի,
 Այլ արարչությանդ [արժանի] պտուղ էր հա-
 մարվում⁴,
 Նույնպես և այստեղ,
 Որպես Տիրոջը մատչելի զորություն,
 Վայելչապես նվիրվում է Աստված էիդ,
 Հաճության ավանդն այս՝
 Հոգուս հարազատ զուգաշավիդ,
 Ուխտով պահված Արարողիդ:

¹ Մատթ. ԻԵ. 7-8

² Երեմ. Գ. 12

³ Ա. Դովի. Դ. 8

⁴ Ղևտ. Է. 23-25, Ելք. ԻԹ. 13

Քանզի իմ հոգու օրինակն ու կարողութիւնը¹
Անշունչ արյունը և զվարթութեան ճենճերը
[Զոհի] մսի հատվածների հետ չեն ոչնչանա,
Այլ վերին արքայութեանդ են ձոնվում ճաշակ-
ման,

Այդպես՝ այս նյութը ջահավորական
Մշտաբորբոք ու անաղարտելի:

Ե

Անդրանիկն արու չէր կարող լինել
Դատաքննութեանը նախագահող՝
Առանց օծումով դրոշմված լինելու,
Եվ չէր կարող անկոխելի տեղը մտնել քահանա-
յութեան,

Եթե սրանով կատարյալ չլիներ:

Օծումով կնքելով քարը,

Որ խորհրդանիշն էր ընտրութեան խորանի²
Հակոբը երազում տեսավ հարմար սանդուղքը,

Որով իջնելը անճառ Բարձրյալիդ

Եվ իմ ելնելը խորհրդանշվեց.

Նա վեմ կանգնեցրեց և օճեց յուզով

Ի ցույց, հիշատակ գալոց օրերի³:

Ահարոնի քահանայութեան պայծառութիւնը

Մեծդ Աստուծո հրամանով օժամբ էր ճոխա-
նում⁴,

¹ ԾՆՆ. Թ. 4

² ԾՆՆ. ԼԵ. 14

³ ԾՆՆ. ԻԸ. 10-12

⁴ ՂԼԹ. Ը. 30

Որով գլխից դեպ մորուքն իջնող գերափառ յու-
 ղը,
 Ըստ սաղմոսողի զարմանազան նկարագրու-
 թյան¹,
 Նախահոր փառքի վերադարձն էր
 Եվ կյանք բաժանող քո սուրբ շնորհի
 Գիրկընդխառնումը մեր բնության հետ:
 Թագավորությունը պանծալի չէր քո ստեղծած
 պատկերով,
 Թե յուղի եղջյուրով չձեռնադրվեր
 Պճնության թագ ու պսակով,
 Հանուն քո, Քրիստոս²,
 Վեր չբարձրանար
 Եվ ինչպես մոռացա վեհերից առաջինին,
 Մեծությանդ ծառային և անպարագրելիիդ
 պատկերին,
 Մեկքիսեդեկը չէ՞ր՝ ահավոր ճշմարտությանդ
 օրինակ,
 Զիթենյաց լեռան վրա,
 Ուր հետո կանգնեցին
 Մարմնացած Աստծուդ ոտքերը,
 Այն վերին հրեշտակների ձեռքով
 Այստեղի պտուղներից օծվեց,
 Ուստիև նախահոր շիրմի պաշտպան նստեց՝
 Քեզնից եպիսկոպոսական արքայապատիվ
 ճոխություն ստանալով,

¹ Սաղմ. 6ԼԲ. 2

² Ա. Թագ. ԺԶ. 1.13

Մինչև հայտնվեցիր իբրև կատարյալ իսկու-
թյուն՝
Ունակ Ադամին կենագործելու:

Օ

Արդ, որովհետև քոնն է շնորհը
Եվ քեզ է վայել գոհաբանություն,
Ո՛վ օրհնաբանված Որդի Աստուծո,
Դու հարմարեցրու իմ բարենշմար աղաչանք-
ները՝

Յուզավոր, խնկապատար ու զմուսալիր
Քեզ պատճառ փառքի,
Ինձ՝ մեղապարտիս, բուժվելու առիթ:
Տեր Հիսուս, աներևույթ վերքիս մոտեցրու
Ձեթն այս լուսանյութ
Եվ մահացու խոցի այս խարանին դիր
Յուզիդ օրհնյալ կաթիլներ,
Քո սիրո անապակ փրկարար գինով,
Արարչական միությամբ¹
Խնամքի պատանքով պատսպարելով,
Որ մաղթական խոսքի մեկնողական շարա-
դրանքս

Մի վայելուչ հարմարությամբ քո Հոգու թևե-
րով

Իր կարգը գտնի:
Բարձրյալ, քո հոգին Դավթի վրա իջավ այն օրը²,
Երբ որ օծումով նվիրագործվեց.

¹ Ղուկ. Ժ. 30

² Ա. Թագ. ԺԶ. 13

Սավուղն այլ մարդ դարձավ
 Եվ մարգարեների շարքը դասվեց,
 Երբ իր գագաթին օծում ստացավ¹.
 Ասորեստանցոց արքայությունը
 Օծմամբ գրավված՝ կցորդվեց տանն Իսրայելի.
 Կայսրեր մի քանի՝
 Նշանավոր, վեհ ու երևելի,
 Խուժիկ, բարբարոս ազգուցեղերից,
 Կենսացնցուղ ցողով անձրևած այս յուղը
 Որսաց, ինչպես կարթով, ընտանի դարձրեց
 Մեծիդ Աստուծո հպատակության:
 Երկնային պատվասիրության՝ Կյուրոսին ուղղ-
 ված խոսքից
 Օծյալ հորջորջումը մեծ համարվեց²
 Եվ Սաղմոսողը մարգարեությունից նախընտրեց
 Օծյալ կոչումը՝ տարբերակեց ու սահմանագա-
 տեց,
 «Մի՛ դիպչեք նրանց և մի՛ մեղանչեք»³:
 Քորեբում Եղիային Աստուծու առաքելություն
 շնորհվեց՝
 Օծելու Հեուին ու Ազայելին,
 Որ նշանակում էր հրաժարեցնել Բահաղի պաշ-
 տամունքից⁴:
 «Փեսայիդ անունը թափված յուղ է» հոգելից
 խոսքով

¹ Ա. Թագ. Ժ. 1-7

² Եսայի ԽԵ. 1

³ Սաղմ. ԾԵ. 15

⁴ Գ. Թագ. ԺԹ. 9, 15-16

Վերավկայել է իմաստունը¹,
Նախապես գրվեց
Հոգին, որ Աստուծո ճիշտ պատկերն ու նմա-
նակն է,
Քեզնով փոքրի մեջ մեծդ է պատկերված,
Շնորհդ ստանալով միանանք քեզ հետ:

է

Այլևս ինչու հույժ երկար ու մանվածապատ,
Հեռու, գծագրական և այլաբան շարադրեմ
Վերինիդ ու ահավորիդ առջև
Ադոթական բանաստեղծություն:
Տերդ և կենդանարարդ,
Արարիչդ երկնի և երկրի,
Օծումից հետո սկսեցիր քարոզել արքայության
Ավետարանը²,
Այն օրերից վկայվելով Հովհաննեսի միջոցով
Իբրև Օծյալ և Գառն Աստուծո
Եվ վերացնող աշխարհի մեղքերի³:
Թեպետ քո օծմանը Հոգին էր բովանդակ էու-
թյամբ,
Խառնված աստվածությանը ամբողջապես,
Այդ [օծյալ] անունը պաշտվում է իբրև խորհր-
դանիշ
Սրբերի մեջ հրաշափառորեն ազդող շնորհի,
Որպեսզի աղամական մարմինը ստրկացած
Պատրաստ դարձնես այս հորջորջումով

¹ Երգ. Ա. 3

² Ղուկ. Դ. 18

³ Հովհ. Ա. 29

Միանգամայն բարձրանալու:
 Բանալով Եսայիի մարգարեությունը
 Դու ինքդ՝ մարդացած աստվածությունդ կար-
 դացիր՝
 Հավաստելու քո ծառաների խոսքը, Տեր,
 Եվ երբ օծությամբ ճանաչեցիր խոսքը, թե
 «Տիրոջ Հոգին ինձ վրա է, որով հենց ինձ օծեց»¹,
 Հետո փակեցիր
 Որոշեցիր երկու հավասարափառ օծյալների որ-
 քանությունը,
 Խտրոցով նշեցիր սահմանի ընդարձակ հեռավո-
 րությունը
 Եվ կնքեցիր,
 Մերը միայն մի կաթիլով շնորհագարդելով,
 Իսկ քոնը բացատրեցիր Հոր և Հոգու հետ
 Կատարյալ հավասարությամբ:
 Մեր կերպարանքով երբ հայտնվեցիր՝
 Օծյալ կոչումով, գովեստով իբրև,
 Փառաբանիչ հրեշտակները
 Երկրային արարածներին ծանուցեցին,
 Որ մարգարեն նախապես գուշակեց
 Հորդանանում և ընտրյալ լեռ Թաբորում
 Հոր ձայնի գալուստը, թե՛
 «Մարդկանց շրջանում պատմում է իր օծյալի
 մասին»²:
 Որ և սաղմոսի ձայնն է պատմում կանխավ.

¹ Եսայի ԿԱ. 1: Դուկ. Դ. 18

² Ամոս Դ. 13

Հզորիդ այս փառքն ու պատիվը՝
Տրված ձեռնադրությամբ ստացածդ մարմնի.
«Օձեց քեզ, Աստված, քո Աստվածը
Յուզով ուրախության»¹:

Ը

Մարգարեի «Մեր հոգու շունչը» խոսքը, Տեր
Քրիստոս²,

Որ իսկական օծյալ կոչումդ է,
Որով կենդանության շունչ ներարկեցիր
Լույս բարերարությամբդ՝ ի դեմս մեր³.

Մի երջանիկ իմաստուն խոստովանելի մարդա-
սիրությամբ

Մեկին ասել է, թե Տիրոջ օծյալի առջև վկայեց.
Նորից ավետեց «Անգամ կոշիկ չվերցրի բոլոր
մարմնեղեններից»⁴:

Երգ երգոցը Սուրբ Եկեղեցի հարսին գովելու
համար

Աստուծո ցույց տված խորհուրդը լուսաբա-
նում է

Համեմատելով յուզեփողական գինու հետ՝
Զմուռսն առաքինության, առաջին յուզով հան-
դերձ,

Եվ գմուռս ու կնդրուկ մաքուր վարքի՝
Ամեն տեսակ անուշաբույր փոշիներով ու
Յուզով շաղախած,

¹ Սաղմ. ԽԳ. 8

² Երեմ. Ողբ. Դ. 20

³ Ծճնդ. Բ. 7

⁴ Սիրաք. ԽԳ. 13, 19. Հմմտ. Մատթ. Ժ. 10. Ղուկ. Ժ. 4

Առաջ բերեց այնժամ ու այժմ ևս:
Քրիստոս, երկնքի թագավոր,
Դանիելը կենսատու մահդ հստակ գուշակեց,
Քեզ անվանադրեց գերագանց բառով,
Եվ հորջորջեց քեզ օծյալ առաջնորդ.
«Օծյալը կսպանվի վաթսուհինը յոթներյակ հե-
տո»¹:

Բարեքի որդի Ադովյան Զաքարիայի ճրագակիր
աշտանակին
Յուզի բարեբաշխությամբ վառվող յոթնամասնյա
գնդերից
Քո լրուլթյան մասին՝ հանուն մեր փրկուլթյան և
օծուլթյան

Նախապատմեցիր գերբնականորեն²:
Ըստ հին օրենքի նախանշման՝
Տաճարի մեջ, խորանի առջև
Ամենընտելուլթյամբ սովորուլթ էր մատուցելու
Բաղարջաբլիթներ, յուզով խառնած շարմաղալ-
յուր,

Յուզով օծած մատաղ եզներ,
Որ կոչվում են տիրոջական,
Եվ որոշ հավքեր՝ թաթախած
Ճարպին ազգակից արյան մեջ³:
[Այդ ամենը] սրա խորհրդի հայտնի նշան են,
Որ հարմար են քեզ,

¹ Դան. Թ. 25, Դան. Թ. 26

² Ձաք. Ա. 1: Դ. 1-7

³ Ելք ԻԹ. 10. Ղևտ. Բ. 12, ԺԴ. 5-7

Մեծ Աստուծո Միածին ծնունդդ օրհնաբանյալ,
Միայն դու ես օծված նոր ու զարմանալի՝
Ինքնությամբ, ամբողջ էությամբ,
Իսկապես լրամամբ
Եվ ամեն ինչով անպակասելի:

Թ՝

Եվ ի՞նչ կարիք կա բազմապատկելու
Անհասանելի այս մեծ խորհրդի զուգակալչիւններ
Եվ չճաշակել քեզ, ո՛վ քաղցրություն¹,
Քեզնով իմանալ, թե ինչ է յուզն այս,
Որ մեղքի փայտից եկած տխրությունը
Նրանով ես բուժում, զվարթացնում, ըստ սաղ-
մոսողի²,
Կամ պարարումը, որով մոռանում ենք մահա-
ցու կերը,
Կամ օծությունը, որով մոխիրի թշվառ տեսքը
Սրա միջով պիտի փոխարկենք
Հավերժ խնդության պայծառությանը³:
Եվ փրկվելով քո անվամբ, զորության Հոգով
Պիտի որդեգրվենք Հորը:
Եվ մարգարեի հոգևոր ըղձականությունը,
Եվ բաղձանքը ամենատենչ
Իր ծերությունը պարուրվի ձեթով⁴,

¹ Սաղմ. ԼԳ. 9

² Սաղմ. ԵԳ. 15

³ Եսայի ԿԱ. 3

⁴ Սաղմ. ՂԱ. 11

Կամ գլխի կատարը օծանել յուղով¹:
 Հին խարդախությունը սաստիկ սուգի,
 Մահի ու կործանման,
 Կյանքի այս դեղով չկենագործվի՝
 Պատսպարելով պիտ օժանդակես.
 Եվ ո՞րն է ճրագի լուսավորելուն շնորհակալիքը,
 Եթե ոչ մեղքի անհաստեթյան մեգի և կռապաշ-
 տության խավարի մեջ
 Կերպակցելով միավորեցիր ինձ հետ իբրև էմմա-
 նուել²:
 Եվ կամ ինչո՞ւ մարգարեն, որ աստվածաբա-
 նում է
 Սփոփիչ ու զվարթարար օրհներգությամբ,
 Հստակ ու վայելուչ ավետում է ոմանց,
 Թե՛ «Կօծվեն յուղով՝ մրուրից մաքրած»³:
 Կամ իմաստունը հարսի անունից ասում է
 օրիորդներին.
 «Ինձ յուղով զորացրեք ու ծածկեցեք
 Գեղեցկազարդ խնձորով»⁴,
 Եվ՝ «Զիթենյաց պարտեզ տանելով գրկեցեք»⁵,
 Թե՛ ահավասիկ այս ընտիր նյութով, քո Հոգով
 լցված չլինեիր,
 Այս լույսով կտեսնեինք, գովյալ, անիմանալի
 քո բարձրությունը,

¹ Սաղմ. ԻԲ. 5

² Եսայի Է. 14, Մատթ. Ա. 23

³ Եսայի ԻԵ. 6

⁴ Երգ. Բ. 5

⁵ Երգ. Զ. 1

Եվ այժմ քեզ, միակ խնամակալ,
Բոլոր ստեղծվածների բարի պատճառը,
Ձեռք եմ կարկառում ես բազկատարած,
Գործակցությամբ երիկամներին, սրտին հեծու-
թյամբ,

Լեզվիս ու շրթունքներին ձայնարկումով.

Լսի՛ր ողորմությամբ, Տեր,

Քեզ ուղղված խնդրանքս պաղատական,

Պարգևներով այս շնորհված

Իմ գոհուլթյունն եմ քեզ վերառաքում,

Հզոր, ահավոր, բարձրյալ, անքնին,

Եվ միշտ համբուրված անտակ փափագով,

Սուրբ, սուրբ և միակը միշտ սուրբ,

Մշտապես օրհնյալ՝ հավերժ, անդադար երգեցու-
ղությամբ:

Իսպառ վրիպածիս ընձեռիր առավել բարերա-
րություն,

Քաղցրության հույս տուր, որ քո լույսից մի
մասին

Անարժան եմ եղել,

Քեզնով ընդլայնվել, բարի,

Ծածուկ խորհրդի նրբությունը,

Աղերսանքիս գոհուլթյուն խառնել,

Դավթի հետ ասել՝ Աստված,

Ստացանք ողորմությունդ¹

Եվ գաղտնիքների ծածուկ մասերը

Քո իմաստությամբ հայտնի դարձրիր:

---

¹ Սաղմ. ԽԵ. 10

Ժ

Արդ, մեծություն քեզ, [ով] ամենակալ,
Աննվագելի առատաձեռն,
Գթության գործում [միշտ] ամենափուլթ,
Մշտահոժար բժշկությանը,
Որ միացրիր, մերձավորին խառնեցիր,
Դյուրագյուտ, ընտանի նյութիս անճառ հրաշքը
Քո սքանչելիքի ահավորության:
Որովհետև ամեն բարձրության երկինքը
Երկրի լայնությամբ և ներքին անդունդների
խորությամբ
Ծովերի բազմությամբ չի կարող տանել,
Այլ իբրև չնչինը բարի մեծից
Փոքր գոյիս մեջ տեսակավորեցիր զորությամբ
Սահմանելով ճշմարտորեն անհրապուրելի,
Որ ինչ-որ նոր երևալով այլ էությունից
Հարևանցի կասկած հարուցի
Վիրավորելու, քան բժշկելու,
Առանց խտրության մտքի, կարծիքի:
Օրհներգված Որդի Աստուծո,
Ինչպես մարմինդ ցորենի հացից ես հանդեր-
ձում՝
Ուղիղ իմաստով և ոչ այլաբան,
Եվ խաղողի արյունը՝ կայլակ քո կողից,
Իսկ ջրերի առատությունը՝
Հոգևոր ծննդի ու կյանքի արգանդ,
Նույնպես և անմահիդ փչմամբ մեզ տրված հո-
գին՝¹

¹ Հովհ. Ի. 22

Սրանով, սրա մեջ արդյունատրեցիր կյանքի
երկունք,

Որից առաջացած կերպարանքը չի ձևափոխվի
Անգամ հեթանոսությամբ,
Ինչպես չի երկրորդվի տյառնագրությունը
Խաչափայտի:

Տեր, խավար երկրում նստածներին

Քոյանման լույս ծագեցրիր¹:

Որովհետև շնորհի այս կերպավորումով

Աշխարհին ցույց տվիր

Անհասիղ անպակասելի լրիվությունը

Եվ լուսավորեցիր, որպեսզի տնանկը կարոտ
չմնա

Եվ ոչ հարուստը մեծամտանա,

Ինչպես որ օղն է հավասար բաշխվում,

Կամ արեգակի լույսն է տարածվում,

Եվ կամ հոսում են վտակներ ջրի,

Որ երկրածիններին տալիս են հավասարաբար

Մանանայի գուգամասնությամբ՝

Փոքրերին ավելի, քան մեծամեծին:

ԺԱ

Իսկ այս նյութի խորին խորհրդի տեսանելու-
թյունը

Բնականորեն և հրաշապես է բացատրվում,

Որ ոչ թե երկմիտ հապշտապությամբ

Անհաստատապես իր տեղն է փոխում

¹ Եսայի Թ. 2

Եվ ոչ նենգելով լքում է իր պահարանը,
Քանի որ ոչ օճառով է իսպառ հերքվում,
Եվ ոչ ինչ-որ ընդդիմակցից ողողվելով դուրս է
եկնում:

Որովհետև ինչպես պատահած գույնը
Անհրաժեշտ բան է մարմնի էության համար,
Որ լինելով գոյացնում է, չլինելով ապականում,
Այդպիսի մի հարմարությամբ այս յուզի գորու-
թյունը,

Որը իր հատկության բերումով
Զբաղեցրած տեղից անբաժան է,
Դու կցորդեցիր մեզ հետ միասնաբար,
Տեր Հիսուս Քրիստոս,
Եղած իրի հետ միավորեցիր և օրինակը՝
Որովհետև աչքի տեսության և մտքին, ըզձին
անիմանալին

Առաջ բերելով կերպավորեցիր,
Երկրի պտուղներից ճգմելով ու քամելով,
Զարմանալի հրաշագործությամբ
Պատրաստեցիր մեզ մատակարարելու:
Մանավանդ որ ոչ թե բազում և զանազան ծաղ-
կանց

Խառնումով ու խմբակցությունով
Եվ բազմաբույր այլայլումով՝
Օժման այս յուզը հրահանգեցիր՝
Ըստ հին ու ստվերական օրենքի¹,
Այլ դա օրինակ համարելով
Եվ ինքդ խառնվեցիր

¹ Ելք 23-25

Վերնալույս ձեթի այս մաքրությանը:
Ու թեպետ անճառելի են քո անուշ համեղու-
թյունները,
Եվ համեմատելի չեն այլ օրինակների հետ,
Այլ դաշտի ծաղիկը, հովտի շուշանը,
Ընտիր նարդոսը, եղեգնախոունկը՝
Հալվեով խառնած,
Քրքումի հաճելի բույրով,
Փթթած ողկույզի և ազնիվ գինու,
Ոչ սոսկ յուղի միությամբ,
Պատշաճորեն պատկերացար,
Փառավորյալ և անքնին անուն,
Որ ամեն ինչ լիացնում ես
Եվ որևէ բանի բնավ չես կարոտում:
Ուստի ոչ թե հակառակ առարկաների
Բռնորեն խառնում,
Որ օրինակն է բաժան կամքերի,
Այլ հոժար սիրով մեր կողմից պարարվում ես
Դու աստվածապես.
Մեզ համար ըստ մեզ պատկերանում ես
Կատարյալ վայելչությամբ,
Եվ բարի լույս, ջերմացնող հուր
Եվ սիրո տապ,
Առանց անգութ ցրտի շնչման,
Տեսնում են մաքուր մտքերը և ճանաչում
Ձեթի նյութեղեն կաթիլների մեջ,
Որով հնարավոր է իրոք Աստծուն միանալ:
Օծված և Աստծուն որդեգրված Սողոմոնի հետ

Հարսի բերանով երգում եմ երկնային փեսայիդ
 Բարեբան գոհություն,
 Մտքի ըղձանքով համբուրելով քո յուզերի հոտը,
 Ավելի քան բոլոր խունկերը¹,
 Եվ որպես հավիտենական կյանքի խոսք ունե-
 ցողի
 Իմաստուն և աստվածաբան Ավետարանչի²
 Հոգելից խոսքի համաձայն³,
 Յուզերիդ բույրով քո հետքով պիտի ընթա-
 նանք⁴
 Երեսներս լվանալով կյանքի ջրերով,
 Որ վեր է քան այս օդի երկինքը,
 Եվ գլուխս օծելով երկնային անապական յու-
 ղով՝
 Ուրախությամբ քեզ ընդառաջ կգամ,
 Զվարթորեն և ոչ տխրությամբ:

ԺԲ

Խնկելի յուզն այս,
 Պաշտելի ու երանելի,
 Սոսկ ուղեղի պահանջը
 Կամ գագաթի վարսերը օծելով օգուտ չի տա,
 Եթե տերունի կենսատու խաչովդ չտյառնագրվի
 Զարմանահրաշ օրհնալույս յուզն այս

¹ Երգ. Ա. 2

² Հովհ. Զ. 69

³ Առակ. Դ. 10

⁴ Երգ. Ա. 3

Հրեային ու խուժին, հնդիկին ու բարբարոսին,
Սկյուլթացուն ու հելլենին,
Դժնի դուժին ու արհավրատեսիլ
Սոսկավիթխար շնագլխին,
Ազատ տիրոջն ու ծառայածին ստրուկին
Քրիստոսյան դարձնելով՝
Քո անվամբ է կնքում, ընծայում Սուրբ Հոգուդ
Եվ երկնային Հորդ հարազատ Որդի հաստա-
տում¹:

Բազմատեսակ են սրա հրաշալիքները
Նախ՝ հարմարված նյութին, ապա՝ գորությանը:
Որովհետև ինչպես փայտեղեն անոթը
Քանի չի օծվել,
Հեշտությամբ ջարդվում է ու դառնում անպետք,
Արժեզրկվում է,
Նույնպես և մարդը՝ չօծված սրանով,
Հեշտությամբ խորտակվում է
Եվ քեզնից հեռու լինելով՝ չի լուսավորվում:
Հիսուս, սա քո մատն է, որով²
Ջարմանագործում ես հրաշալիքներ,
Որովհետև նրա անգծելի կազմությամբ
Ու կարծր պահպանությամբ պաշտպանելով
Ամենապատրաստ շրջաբերությամբ
Ծածկում է այլևայլ եկամուտ բաներից,
Այնպես որ սրա մաքրությամբ օծվածը
Արյամբ չի ներկվի

---

¹ Կող. Գ. 11

² Ղուկ. ԺԱ. 20

Եվ չի այլայլվի տխուր գույներով:
 Եվ մանավանդ իր թափանցել-խառնվելու հատ-
 կուլթյամբ
 Հոգեպես մտնում է մեր թանճր մարմինը,
 Ու եթե սաղմոսողի անեծքը ձեթի պես
 Չարի բոլոր ոսկորներին է հասնում¹,
 Որչափ առավել Հոգիդ
 Լույսի սույն ճարպով կյանք տալով ողջաց-
 նում է
 Ներքին վերքերը անտեսանելի,
 Եվ այն խորքերից ազդումն է տալիս
 Հագագի շունչին,
 Ներգործելով ծայրանդամների վերջը,
 Մոռացնել տալիս մարմնի մահվան արկածները,
 Որովհետև, միշտ ահավոր, Տեր Հիսուս Քրիստոս,
 Քո կենսարար զորությունը խառնված է սրան,
 Եվ բնակվում է նրա հետ:

ԺԳ

Այս օծումը բարետեսիլ
 Բռնամարտիկ, մերկամրցման ըմբիշները ևս ու-
 ենն:
 Իբրև ճգնական հնարանքների զորավոր խթան,
 Անբռնելի՝ հակառակորդի համար
 Պաշտվում է օրենքով,
 Հզոր և ահարկու է դևերի և հիվանդության դեմ:
 Զի Եզեկիելի բազմապաճույճ պճնած խոսքով,

¹ Սաղմ. 6Ը. 18

Որ հեգնում էր իմանալի փարավոնին այլաբա-
նորեն,

Ողբական երանգներով.

«Երբ ստեղծվեցիր, ասում է,
Օծյալ քերովբեի դեմ կռվելու պատրաստվեցիր,
Ուր հրեղեն քարեր էին հաստատված»¹:

Օրհնաբանված ահավորություն,
Որ ձեռքդ հասնում է ամեն տեղ,
Խոսքով անճառելի և քննությունից վեր,
Մշտապես խնկվում ես ավետարանով,
Իբրև օծյալ նորածին՝ Դավթի քաղաքի մեջ,
Եվ քահանայապետի հարցին՝ թե

«Դո՞ւ ես Օծյալը՝ Օրհնյալի Որդին»²

Պետրոսի երանելի դավանությունն էր՝
«Միակ Օծյալը՝ կենդանի Աստուծո Որդին»³

Իսկ թերահավատ քննողները հարցնում են՝
«Դո՞ւ ես Օծյալը, ասա համարձակ»⁴

Նաև քո կանոններից հավատում ենք
Օծյալ ուսուցչիդ և բոլորի Տիրոջը⁵:

Սրանից առաջ Հերովդեսը Օծյալ անունով
Քեզ էր փնտրում հայտնապես⁶

«Ինչպե՞ս ես գրում,— ասացիր ինքդ,—

Աստուծո Օծյալը և Տերը Դավթի, Որդին ան-
սկիզբ,

¹ Եզեկ. ԻԸ. 13-14

² Մարկ. ԺԴ. 61

³ Մատթ. ԺԶ. 16

⁴ Հովհ. Ժ. 24

⁵ Մատթ. ԻԳ. 10, Հովհ. ԺԳ. 13-14

⁶ Մատթ. Բ. 4

Որդի՛ ժամանակով»¹:
Այսպես ըմբռնեցինք վայելչաբար
Այս բացատրությունը, որ մեզ տալիս է
Խորհրդավոր կոչման լրումը,
Որ նախապատիվ է [դարձնում] քրիստոնյանե-
րի վիճակը:

ԺԴ

Այնքան ահավոր, միաժամանակ այնքան սուրբ է
Յուդի սոսկալի, խնկավոր «օծություն» անունը,
Այնպես որ, ոչ ոք երկրայիններիցս չի համար-
ձակվի

Աստված կոչվել, այլ՝ լոկ աստվածային,
Նույնպես չի կարող մարմնավոր մեկը
Իրեն Քրիստոս համարել, այլ՝ լոկ քրիստոնյա,
Դա անհնար էր և առաջին մեծ մկրտչին՝
Ջրերով Հոգուն հրավիրողին²,
Որովհետև, ասում է, ես օծյալը չեմ,
Այլ ուղարկված եմ նրա առջևից³:
Ինչպես Մարկոս Ավետարանչի խոսքն է՝⁴
Սրանով էին շրջում առաքելական լծակիցները,
Իբրև Աստծու ձեռք, օգտվելով սրանից,
Քո անվամբ բուժում էին, առանց մարդկային
դեղամիջոցի:

¹ Մատթ. ԻԲ. 43-45

² Մատթ. Գ. 16

³ Հովհ. Գ. 16

⁴ Մարկ. Զ. 7. 13

Քանի որ ինչպես խավարը լույսից,
 Հիվանդությունը առողջությունից,
 Գիշերն օրվանից ու մահը կյանքից,
 Այդպես և այս տիրապարզե նյութից
 Մերժվում են չարի բոլոր հանգամանքները,
 Խափանվում են և իսպառ վերանում:
 Քանզի ինչպես որ զազիր ճանճերը,
 Սարգեր, գեռունները ականջամուտ,
 Իբրև թուլնից՝ սպառվում, պակասում են այս
     նյութից,
 Այդպես այս յուղը երբ զորանում է
 Օրհնության շնորհիվ՝ և՛ դեերին է հալածում,
 Ե՛վ չարքի մուրհակներն է ոչնչացնում,
 Եվ մահավճիռն է պատռում:
 Ավագանը կատարյալ է լոկ օծման օգնությամբ:
 Թե՛ ավագակներից մահացու խոցված
 Առաջին մարդուն տրվեց փրկության այս դեղը¹,
 Թե՛ Հակոբոսի և Իսրայելի անբույժ վերքերին
 [Իբրև դեղ] այս պատվական իրը հիշվեց²:
 Այս յուղն էր փափագում Դավիթը հարակա
     հույսով
 Իբրև պողպատ ձիթենի Աստուծո տան մեջ³,
 Այնժամ մերժելով թլփատությունը՝
 Գուշակեց շնորհը մկրտության:
 Եվ ինչո՞ւ էս ես ճառում սրանից,

1 Ղուկ. Ժ. 34

2 Եսայի Ա. 6

3 Սաղմ. ԾԱ. 10

Կարծելով՝ կարող եմ սպառել նյութը,
Մինչդեռ վերիններն իսկ ի գորու չեն
Մասնակիորեն բացահայտել այս խորհուրդը,
Եվ կամ՝ հապես:

ԺԵ

Փառք քեզ միշտ և ամեն ինչում, անմահ թա-
գավոր,

Այժմ իմ երգած օրհնաբանությամբ,

Որ արեցիր, կատարեցիր ինձ համար,

Բարեխնամ, գթած և ներողամիտ,

Հարուստ և առատ, ամենահաղթող,

Հայրերից սկսած՝ օրինակ տվիր,

Լրման հասցրիր իսկությունը ճշմարտապես:

Դու՝ բնությամբ՝ լույս ես և արեգակ մշտապայ-
ծառ,

Եվ աշակերտներիդ դասը լույս անվանեցիր¹,

Որով երկրի բոլոր արարածներին

Նրանց երջանիկ շնորհի շողերով լցրիր:

Մեկից անուշ յուղ ստացար ոտքերիդ՝

Նշան, որ ընդունելի են քեզ ուղղված խնդրանք-
ները²,

Եվ մի այլ պոռնկից՝ գլխիդ,

Նշանակ մեր հանդեպ գթառատ սիրույդ³:

¹ Մատթ. Ե. 14

² Հովհ. ԺԲ. 3

³ Ղուկ. Է. 46

Անսահմանելիդ մշտափափագ բաղձանքով հո-
տոտեց յուզն այս,
Հաստատուն ուխտով սահմանածդ մշտակա
օրենք օրհնաբանելի՝
Կյանքի պատգամներ քոյահրաման
Քարոզելու աշխարհով մեկ
Արժանավորությունը համեստ յուզի՝
Ի զարմանս հրաշքը լսողների,
Ի հուսադրություն գալիք սերնդի¹:
Դուք սրբից ունեք օծությունը²
Ասաց երջանիկն առաքյալներից,
Մեկնաբանելով օծման խորհուրդը,
Որ տալիս ես մեզ կենդանարարիդ
Անպակաս էության առավելությունից:
Ուստի գերազանցորեն քեզ նմանատիպ և հար-
մարավոր
Լույսիդ և Սուրբ Հոգուդ,
Օրհնության կաթեցումն այս, որ սրսկվում է
մեզ վրա անսպառ,
Նաև Լույս է կոչվում,
Իբրև ստեղծվածներից առաջինը
Եվ արարչությանդ պատկերակից,
Որով հալածում ես մեղքի խավարը:
Իսկ Հուր է կոչվում, որովհետև
Ամեն տեսակ տարրերի հետ
Հավասարապես զուգավորվում է՝
Բաշխված հայտնապես, թե ծածուկ,

¹ Մատթ. ԻԶ. 3

² Ա. Յովհ. Բ. 20

Լուռ, թե հռչակված,
 Ու թե չբախվի հակառակորդի՝
 Ջի բաղձա բորբոքվել ինքնասաստ կամքով:
 Նաև՝ օծումն, որ արքայաբար
 Որդեգրելով, քեզ հետ միասին՝
 Մատուցես Հորդ ի ժառանգություն,
 Ողորմությանդ [այս] ազգակիցը
 Մեր մեջ նկատվի անեղծանելի,
 Որպեսզի փայլենք գալիք փառքի մեջ:
 Կոչվում է Հոգի,
 Որպեսզի խաբեության հետքը մաքրելով,
 Ուր բանսարկուի ներգործությամբ էր,
 Նոր փոփոխվելով
 Երկնային Հորդ երկրպագենք
 Հոգով և ճշմարտությամբ¹
 Հույսի հավատքով քեզ հետ բեկուված,
 Ամենապարգև:

ԺԶ

Ահա արդարև ճշմարտագունեղ
 Այս լուսապատար, խնկալից յուղը
 Վերնայնիդ սիրո արտացոլումն է,
 Որի համար և Պողոսը պատշաճ դատեց
 Գոհաբանական ճառի մեջ ասել հայտնապես.
 Ով մեզ օծեց ձեզ հետ միասին ի Քրիստոս
     Հիսուս՝
 Աստված է, որ և կնքեց մեզ և մեր սրտերին

¹ Հովհ. Դ. 23

Հոգու առհավատչյան տվեց¹
 Ու նաև ասաց. Մի՛ տրտմեցնեք
 Աստծու Սուրբ Հոգին,
 Որով կնքվելու եք փրկության օրը²:
 Պատկառելի և անվանելի է
 Այս օծությունն հորջորջումը
 Ինչպես հին օրենքում,
 Առավել և նորում:
 Տիրական տնօրինություններիդ ու չարչարան-
 քիդ
 Անցած խորհուրդն է ակնհայտ դարձնում
 Դավթյան սաղմոսի այն ասույթը, թե՛
 Տիրոջ և իր Օծյալի դեմ³
 Հավաքվեցին, կուտակվեցին
 Իշխանները ժողովուրդների:
 Մեծ մարգարեությունն էր ակնարկում
 Մոլեզնաչար հրեաների խմբի՝
 Անջնջելի արյանդ մեղքի տակ մտնելը,
 Երբ հանդգնեցին տերությանդ դեմ.
 Ո՞վ է, որ ձեռք պիտի մեկնի Տիրոջ օծյալին
 Եվ քավություն գտնի⁴:
 Որովհետև թեպետ Սավուղը
 Իր ազգակցի ձեռքով սպանվեց⁵,
 Օտար ազգերի ամոթն ու նախատինքը

¹ Բ. Կորնթ. Ա. 21-22

² Եփես. Դ. 30

³ Սաղմ. Բ. 2

⁴ Ա. Թագ. ԻԶ. 9

⁵ Բ. Թագ. Ա

Իսպառ չմերժեց [նրանց],
Մինչև որ Աստուծո արյանդ հաղորդվեցին:
Ապագայի մեծ հիշողության գրավական են
Ազոթանվեր աղերսանքներն այն,
Որ ասում էր իր սաղմոսով.
Հանուն քո սիրելի Դավթի
Երես մի՛ դարձրու քո Օծյալից¹:
Ու դարձյալ. Նայիր և տես քո Օծյալի երեսը²,
Եվ՝ Ողորմություն արա Օծյալիդ³:

ԺԷ

Քրիստոս, երկրպագելի պարգևն է ձեռքիդ
Լուսակիր հյուսիս այս,
Եվ արքայական իր ճոխության մեջ
Ձի տեսնում ուրիշ բարձրություն մի մեծ,
Քան քո անունից ասված քո խոսքը.
Գտա իմ ծառա Դավթին
Եվ իմ սուրբ յուզով օծեցի նրան⁴:
Ըստ սովորության հիշելով և համբուրելով
Քո լուսեղեն օծությունը,
Տեր Հիսուս Քրիստոս,
Քեզ ճանաչում ենք՝
Անփոփոխելի մշտնջենություն,
Դու ես ամենը, ամեն ինչի մեջ,
Միակ թագավոր թագավորությանց,

¹ Սաղմ. 6ԼԱ. 10

² Սաղմ. 2Գ. 9

³ Սաղմ. ԺԷ. 51

⁴ Սաղմ. 6ԼԱ. 10

Եվ յուզվածների ճշմարիտ օծյալ,
Երեկ և այսօր
Փառաբանվածդ երկրպագությամբ:
Ինչպես պատրույգը ճարպի մեջ թրջված
Նշողում չունի՝ մինչև չվառվի,
Այդպես և լույսի այս օծությունը՝ թափված մեզ
վրա,
Ապագայում է լուսավառվելու:
Սա [օծման] մեկին բացատրությունն է՝
Նախնիներից մինչև օրս,
Բարենշան օրինակով մի հարմարած,
Հրաշապայծառ գույնով ներկած:

ԺԸ

Արդ, պատճառը ապրեցուցիչ վեհագույն մա-
սանց,
Աստվածային արարչությանդ հարազատների,
Առանց որի հնարավոր չէ քրիստոնյա լինել,
Եվ կամ անվանվել Նազովրեցի,
Կամ հիշատակվել Հուդայի որդի,
Խրախույս կարգալ հանուն Հակոբի Աստուծո՞ւ,
Այս ձեթի հյուսթը, որի մեջ
Միավորվում է սուրբ Երրորդությունդ,
Շնորհքի ճառագայթ, շուքը մեր դեմքի,
Նկարագիրը մեր երեսների, բարեձևությունը
պատահմունքի,
Աչքերի լույսը, բիբերի տյառնագրությունը,

---

¹ Եսայի ԽԴ. 5

Այտերի վայելչութիւնը, կերպարանքի զարդը,
Շրթունքների պահպանարանը,
Հանդերձիչը կրօնների,
Վարքի հարմարիչ, հավաքման շողկապ,
Անձանց զորութիւն, ընդդիմացող ուժ,
Հուռութ խափանող, հմայանք քակտող,
Ձեռնածուների հալածիչ, կախարղների խայ-
տառակիչ,
Աղանդները բացահայտող, դեերին հաղթող,
Ցավեր փարատող, կնքվածներին սրբագործող,
Նորադարձների տենչանք, անիմանալի՝ իմաս-
տուններին
Ապշութիւնը հեթանոսների, անհավատների
նախանձը շարժող,
Գաղտնիքները բացահայտող,
Հարգանք՝ նվաստներին, փառք՝ ստրուկներին,
Պճնումն կանանց, աճումն մանկանց,
Ծերերի հրճվանք, նվիրվածների ձեռնադրու-
թիւն,
Զգուշացում մաքուրներին, պսակ թագավորնե-
րին,
Ճոխութիւնն արքաների և կայսրերի մտադրու-
թիւն,
Քանի որ կնքված ամանը ցույց է տալիս
Պարունակութեան մեծագնութիւնը,
Նաև մեզ տրված շնորհի բարձրութիւնը՝
Սրանով ծածկված քո անվամբ,
Աստված Տեր Հիսուս Քրիստոս,

Վայելուչ ինչ-որ համեմատությամբ
Դառնում է ճանաչ:
Իսկ նրա անունը նույն հորջորջումով,
Ըստ հոգելից իմաստունների,
Դեռ եզիպտացիներից սկսած
Բացահայտում է իրի պատկերը՝
Ահեղ խորհրդի կերպարանքը:

ԺԹ

Ձէ՞ որ մյուռոնը այս օրհնաբանված,
Որ մարգարեն նախապես աղերսելով
Աչքի լույս էր խնդրում¹,
Քերթողական խոսքով բացատրած՝
Հոմերոնը թարգմանվում է «իմ մայր»,
Այսինքն, որ մեր բնությունը ուժգնորեն ձգող,
Եվ կայունացնող չքնաղ փոփոխմամբ
Հոսուն ջրերը լուսավոր ավազանի,
Եվ կաթ մածուցող մակարդի նման
Իր մեջ է հաստատել վայրենությունս
Եվ հեղեղը աղբյուրների մշտահոս:
Իսկ մառնամուտը նույնպես մյուռոն է նշանա-
կում,
Մի այլ բառով արտահայտված,
Այսինքն՝ մթին, որ խավարչուտ է
Եվ ծածկված է, անտեսանելի:
Օտարացեղ չէ այս դիմառնական կոչումը բա-
ռիս,

¹ Սաղմ. ԺԲ. 4

Քանի որ իրոք անունն է դրվում իրին համաձայն
 Եվ անքննելի է խորությունը այս,
 Քան թե ամեն մի սրբություն սրբոց:
 Քանի որ ոչ թե ջրի նման է աղտը լվանում,
 Կամ սիրտն ամրացնում հացի բնությամբ,
 Այլ նորոգ ինչ-որ մի հարմարությամբ
 Տնօրինապես տյառնագրվում է զգայարաններին,
 Սակայն վերնական անհասությամբ
 Ունի անուն անքննելի:
 Եվ ինչպես ասվում է՝ Աստված անմատույց
 Լույսերի մեջ է, իսկ անսահման փառավորու-
 թյամբ¹
 Անբավ խավարում ծածկված է անտես²:
 Արտաքուստ փակված՝ հասու չենք նրան:
 Նույն կերպ է և այս ծորումը լույսի
 Որոշ ճարտար լեզուներից
 Պատշաճ ասությամբ անվանագրված՝
 Մռայլ է կոչվում,
 Քանի որ անհնար է
 Երկրածին բնությամբ իսկությունն զգալ:
 Իսկ իր մեջ հարստաբար ու տիրականապես
 Երկու Աստուծո անունն է կրում:
 Եվ բարձրյալի անվանը նմանվելով
 Կրկնակի է մեծանում այս յուզը՝
 Նվիրագործված ամենաբուրյան ազնիվ կնդրու-
 կով,

¹ Ա. Տիմ. Զ. 16

² Յմմտ. Սաղմ. ԺԷ. 12

Զի Աստվածը մեր սպառիչ կրակ է¹ ըստ Մովսեսի,
Ու նաև լույս է, ըստ Հովհաննեսի²,
Ուստի Եսային ճշմարտորեն է սրան ակնարկում՝
Լույսն Իսրայելի հուր պիտի դառնա³:

Ի

Դարձյալ նոր ձևով ներկայացնեմ՝
Իրը հայտնելու նոր մի պատկերով,
Զմոռանալով իմ նողկուլթյունը,
Որը քաղցրացավ գթուլթյամբ մեծիդ՝
Նորից ու նորից գովեստով օրհնել:
Մեռա՝ դառնուլթյուն է նշանակում⁴,
Տաժանելի կիրք և չարչարանքներ:
Մյուռոն՝ մեր լեզվով թե ստուգաբանենք,
Պիտի թարգմանենք մահ-մեռելուլթյուն:
Որովհետև այս հոգևոր օժամբ
Մենք կտրվում ենք անոտիասեր,
Մահակերպարան, տաղտուկ ու զազիր,
Հեշտուլթյուններից հակառակվողի,
Որ օգախոնավ մեղկուլթյուններով,
Ինչ-որ ջրացիր մի խոնավուլթյամբ
Աղավաղում են հունչը քնարի իմ լսողուլթյան,
Թմբուկ-թաղանթի ներդաշնուլթյունը
Ուժգին հնչումով մի անվայելուչ

¹ Բ. Օր. Դ. 24

² Ա. Գովհ. Ա. 5

³ Եսայի Ժ. 17

⁴ Ելք. ԺԵ. 23

Ներքև է ձգում, մատնում կորստյան
Հեռանկարը մարդուս գոյության:
Դարձյալ, վերստին հուսով ենք կապվում
Քո խաչի անճառ խորհրդին, Քրիստոս,
Դու, որ միշտ ողջ ես՝ մահով մկրտված,
Աստված, և հաղորդ քո խրախույսով՝
Սրանով ենք մենք հաղորդվում կյանքիդ,
Եվ՝ բոլորովին անբաժանելի:

ԻԱ

Հիսուս, չորս կողմից դրոշմած այս յուզը
Բարձրյալիդ խաչի պես հաստատում է
Կեցուցչիդ զուգափառ և նմանատիպ արյան
շնորհը,
Եվ մեծարում է՝
Նույն անմերժելի փառքով պսակված:
Ծառն այդ կոչվում է օրհնյալ յուզի փայտ,
Ըստ մարգարեի կանխասացության¹,
Դա սովորական անտառի տունկից կազմվածը
Հզոր մի ուժով փրկում է չարի նենգ արկածնե-
րից
Եվ օտարոտի մտածումներից,
Վերադարձնում է քեզ՝ ստեղծողիդ,
Հասցնում նրան կյանքի նույն նյութին:
Եվ մեր մտքի պատուհանը մշտաբաց ու դյու-
րաթափանց
Տյառնագրում ենք հանուն ահավոր մեծիդ զո-
րության,

¹ Եսայի ԽԱ. 19

Որ զգայարանքս խոհականորեն զգաստանան
 քեզնով,
 Իբրև ըղձական օթևան Հոգուդ,
 Եվ խավարահողմ խարդախող չարի
 Խաբեության դեմ անհաղորդ մնան:
 Զսպված այս լույսով՝ կենտրոնանում ենք,
 Երեկոյան պաշտամունքի
 Գոհաբանական նվագերգության,
 Աստղերի հետ, որ նշանն են
 Մեր մեջ վառվող քո շնորհի:
 Սրանով են և փրկության բարի հուշարկումները
 Տնկվում մեր սրտում ու պտղաբերում,
 Քո մեծ գալստյան վերջին գիշերի
 Ընթրիքի համար
 Այս լույս ճրագն ենք, ահա՛ կիրառում:

ԻՖ

Իսկ այժմ տառաթվերի գումարով դիտենք.
 Թե քսանը չորսով մենք բազմապատկենք,
 Եվ գտնենք տառը քսաներկուերորդ՝
 Կբացատրենք խորին իմաստը [սրբալույս] յու-
 դի,
 Որ թարգմանվում է ճաշակ հեշտալի,
 Եվ պատրաստում ենք այն ընկալելու մենք
 ամբողջապես:
 Երբ ութսուն նշող գրի փոխարեն դնենք չորս
 հարյուրը,
 Ստուգաբանենք՝

Ձեթի անվան հետ նյութ է ստացվում,
Որ կերպարանքն է թթու խմորի:
Սա զանգվածն իրեն ենթարկել գիտե,
Որ ոչ թե քիչն է շատի ընդերքում,
Այն ամեն ինչը իր կողմն է ձգում՝ աճեցնելով,
Ինչպես ասում է Ավետարանը¹:

ԻԳ

Այս համեստ յուղը միշտ օրինակն ու նմանութ-
յունն է
Համբարձման և խոնարհության:
Երբեմն իբրև կակուղ պատառ է տրվում, ըն-
կալվում,
Համակչիռ ու հարմար խոսքի պես,
Երբեմն, սակայն, գերափառ է նա,
Բոլոր լուծական, հոսանուտ, ծորող նյութերի
վրա
Շրջում է իբրև
Այն հրաշափառ խորհրդի պատկեր:
Երբ որ լցվում է կաշվե պարկի մեջ՝
Ոչ թե գինու կամ ջրի պես թրջում,
Այլ պահպանում է հին պատշաճ ձևը:
Այսպես ստանալով առավելական
Այս բարիքը քո,
Որդիդ կենդանի Աստուծո,
Սրբանվեր այս օծելությունը
Մեր ճակատին ենք գրում քո արյամբ,

¹ Մատթ. ԺԳ. 33, Ղուկ. ԺԳ. 21

Ու քո Հոգով տպավորում ենք մեր սրտում,
Եվ հավատում ենք խորապես,
Որ նա մի օր թե հայտնվի
Բազմաճաճանչ շառայլներով՝
Տարածվելու բազմատեսիլ,
Զարմանահրաշ ընդլայնումով,
Լույս կրնձայե գալիք օր ու սերունդներին:
Երջանիկ ու վերնանշույլ ճարպն հոգևոր
Թող իմ դեմքին քո նշանով լուսավառվի:

ԻԴ

Եվ կարծես անհաս, անըմբռնելի
Մեծ գորությունն այս
Մտքի սլացքի թեթև թևերով,
Որ շա՛տ, շատ վեր է մեր ըմբռնումից,
Անկանգ շարժումով, անհետ փախստյամբ
Ու լայն տարածքով տարաբաժանված,
Թաքնվեց ինձնից և չօրինակվեց.
Կամ զուգորդաբար չնմանակվեց,
Կամ սահմանումով չձևակերպվեց,
Եվ չկշռվեց զուգակցի չափով,
Այլ աստվածային խաչի նշանիդ հավասարու-
թյամբ
Եվ, կեցուցիչ, քո արյան հետ միայն
Հոգևորապես գերազանց եղավ:
Եվ հիմա օրհնիր մեզ, Տեր, սրանով:
Նաև ահավոր, լուսեղ, երկնային և զարմանալի
Քո անունը, Տեր, թող փառաբանվի,

Մաքրակրոնների բուրվառով խնկված,
Սուրբ, սուրբ անքնին, անպատում, բարձրյալ,
Ողորմած, երգված, ճշմարիտ,
Բարերար և սուրբ,
Սրանով փրկագործիր, և քավություն տուր
Բժշկություն պարգևիր, շնորհով օժտիր,
Առատաձեռնիր, ով երանությունն:
Օծվելով երկնանձրև լույսի այս ձեթով՝
Անարատ լինեմ,
Յուղված բանավոր այս հենքի մեջ թող
Մեղքի բիծն անգամ չտխրեցնե,
Որ հոգուս կերպը մնա անարատ:
Եվ թող բոլորը, որ կմոտենան օծվելու սրանով՝
Հարսնապաճույճ վեհությունով գեղազարդ,
Սուրբ վայելչությամբ ու երջանկորեն
Հոգով զարգարվեն:
Թող այս լուսափառ և աստվածատուր
Կրակը իրեն մոտեցնողներին լինի կրկնեռաց
մուխ
Եվ բարեփափագ ջերմության ու հորինվածքի
երկաթ,
Որով ամբողջովին, ամենապատրաստ պնդու-
թյամբ
Քո կարծր անսասան վեմի վրա հարակա
Միշտ արձանանում,
Աներկբայորեն ի քեզ հաստատված:
Ով սրանով զինվի՝

Նշանակ լինի երկնամրցանակ այս մեծ պար-
գեւին.

Ո՛չ ջրով թրջվի, ոչ այրվի հրով, ոչ ցրտահարվի,
Ո՛չ վնասաբեր հողմն իրեն մարե,
Ո՛չ աղտեղանա ինչ-որ ուրվական պղծությու-
ներից,

Եվ պահվածները չարին չմատնե՛լ,
Ո՛չ աշխարհից հեռանալիս անմտաբար
Դուրս նետել կյանքի գանձերն ամբարված,
Եվ քո թևերի օգնությունից գուրկ չմնալ [հան-
կարծ],

Մեր մեջ հացած [սուրբ] օծությունից,
Անմաքրությամբ չմերկանալ:

Այլ քո հաճությամբ կիզվենք նրանով,
Պարարվենք իրմով և լուսավորվենք,
Նրանով ազատված և արդարացված,
Պսակված ու թագավորած:

Եվ քեզ, միակիդ, միակ Օծյալիդ
Բոլորի երգը օրհնաբանական,
Եվ լեզուների փառատրությունը,
Հնչմունք ձայների, հանդիսավոր գովք,
Եվ շրթունքների բարբառնություն,
Սրբաբանությո՛ւնը սաղմոսների
Հոր և Սուրբ Հոգու հետ
Հավիտյանս հավիտենից. ամեն:

---

¹ Հուդա. Ա. 1

Բան ԳԳ

Սրբի խորհերից խոսի՛ւ Աստուծո՛ւ Հէտ

Ա

Աստվա՛ծ հավիտենական, բարերար և ամենա-
կալ,

Ստեղծող լույսի և հորինող գիշերի,
Դու կյանք՝ մահվան մեջ և լույս՝ խավարում,
Հույս՝ սպասողների և համբերություն տարա-
կուսյալների.

Որ ամենարվեստ քո իմաստությամբ ստվերը
մահվան փոխում ես այգի,

Աննվազ ծագում և անմայրամուտ արեգակ,
Զի գիշերվա մութն անզոր է իսպառ քողարկել
փառքը քո տերունական,

Որին ծնրադրում են արարածներն ու երկրպա-
գում՝

Երկնավորներն ու երկրավորներն և սանդարա-
մետականները բոլոր:

Դու լսում ես հեծեծանքները կապյալների,
ունկնդրում խոնարհների աղոթքին

Եվ ընդունում ես նրանց խնդրանքները,

Աստված իմ և թագավոր իմ, կյանք իմ և ապա-
 վեն իմ,
 Հույս իմ և վստահությունն իմ, Տե՛ր Հիսուս
 Քրիստոս, Աստված բոլորի,
 Սրբերի սրտում հանգչող սո՛ւրբդ դու,
 Մխիթարությունն վշտերի և քավարան մեղա-
 վորների,
 Որ գիտես ամեն ինչ՝ նրանց լինելուց առաջ:
 Ուղարկի՛ր պաշտպան զորությունն աջիդ
 Եվ գիշերային երկյուղից ու չար դեկից ինձ
 փրկիր,
 Որպեսզի հիշատակը սոսկալի և սուրբ քո ան-
 վան
 Միշտ համբուրելով հոգուս շուրթերով՝
 Ըղձական շնչով ապրեմ պահպանված բոլոր
 նրանց հետ,
 Որոնք անդադար ի բոլոր սրտե քեզ են կան-
 չում, Տե՛ր:

Բ

Եվ դրոշմից խաչի քո նշանի,
 Որ աստվածային արյամբդ ներկելով դու նորո-
 գեցիր,
 Եվ մկրտելով մեզ որդեգրեցիր,
 Եվ նկարեցիր ու հորինեցիր պատկերիդ փառ-
 քով,–
 Պարգևներով այդ աստվածային թող ամոթա-
 հար լինի սատանան,

Մեքենայությունները քանդվեն թող ու որո-
գայթները վերացվեն,
Մարտնչողները պարտվեն թող որ, և թող չլինեն
զենքեր սայրասուր,
Մշուշը ցնդի, մութը փարատվի, մառախուղն
անցնի:
Բազուկդ հովանի լինի թող և աջդ կնքի.
Քանգի գթած ես դու և ողորմած,
Եվ քո անունով են կոչվում ծառաներդ¹
Եվ քեզ՝ Հոր ու Սուրբ Հոգուդ
հետ հավե՛րժ փառք, իշխանություն:

---

¹ Իմա՝ քրիստոնյա

Արդի խորվերից խոսի Լսարո-ժո Հէր

Ա

Արեգա՛կ արդար, օրհնյալ ճառագայթ, պատկեր
լուսեղեն,
Փափագ անձկալի, անքնին բարձրյալ, անպա-
տում գորեղ,
Բարու բերկրություն, հուսատու տեսիլ, գովյալ
երկնավոր,
Թագավոր փառաց, Քրիստոս արարիչ, խոստո-
վանյալ կյանք,
Եղկելուս բազմավրեպ և սխալներով լի այս շա-
րադրանքի
Պակասները դո՛ւ լրացրու խոսքով քո ամենա-
զոր
Եվ այն մատուցիր որպես հաճելի աղերս բարձր-
յալ Հորդ:
Դու ինձ համար անեծքների փորձության են-
թարկվեցիր՝
Կերպարանքովդ նմանվելով ինձ, կենա՛ց օրհ-
նություն,

Բարեխնամ տեսուչ երկնայինների և ողջ երկ-
րայնոց:
Զի թե հանձն առար մեռնել ինձ համար, Աստ-
ված բոլորի,
Ո՛րքան ավելի պիտի ուզենաս կարեկցել և այժմ
ինձ, տառապալից տազնապահարիս,
Ազգակցիդ մեզ՝ մեզնից մարմնացյալ,
Մեղապարտիս հետ միշտ աղոթելով Հորդ հա-
մապատիվ:

Բ

Եվ պատվական արյանդ միջնորդությամբ,
Որ մատուցվում է միշտ առաքչիդ կամքին ի
հաճություն՝
Թող վերացվեն վտանգները մեղավոր դատա-
պարտյալիս,
Պարտքերը զիջվեն, ամոթը փարատվի,
Մոռացվեն խայտառակություններն ու դատավ-
ճիռն ի բարին փոխվի,
Սատակեն որդերն, ու լացը վերանա,
Դադարի կրճատումն ատամների թող,
Ողբերն սպառվեն,
Արտասուքները ցամաքեն թող որ, սուգը հե-
ռանա,
Խավարն հալածվի, ու հուրը սաստիկ մարի,
մոխրանա,
Եվ բազմապիսի տանջարաններն ի բաց մերժ-
վեն:

Եվ թող բոլորին կյանք կամեցողիդ ու պարզևո-
 ղիդ գլխությո՛ւնը գա,
 Թող լույսդ ծագի, փրկությունդ փութա, օգնու-
 թյունդ հասնի,
 Այցելությունդ ժամանի, և ողորմությանդ ցողը
 կանխահաս
 Թող որ շտապի՝ հույժ թշվառությամբ մահվան
 վիհն ընկած
 Իմ ոսկորների պապակ անդաստանը ոռոգելու:
 Կենարար արյանդ բաժակն երկնավոր, որ պա-
 տարագվում է միշտ, անսպառ
 Հանուն ննջեցյալների հոգու փրկության և կե-
 նաց,
 Թող ծաղկեցնի և պտղաբերի լուսավոր օրվանդ
 համար մշակված դաշտն իմ մարմնեղեն,
 Որպեսզի նրա մեղքով իսպառ մահացած հոգիս,
 Քո շնորհիվ, գթա՛ծ, քո մեջ գորացած,
 Եվ մեղքերից ազատ, անմահ կենդանությամբ
 Նորոգվեմ արդարների հարության օրը՝ Հորիցդ
 օրհնված,
 Որի հետ փառք քեզ և քո Սուրբ Հոգուն
 Եվ բարեբանություն վայելչական գոհությամբ,
 Այժմ և միշտ և հավիտյանս
 հավիտենից. ամեն:

ԲԱՌԱՐԱՆ

Ա

Ազգազուն - Նիհար, վտիտ, ցամաքած, չորացած, ճողած:
Ախտախորհուրդ - Յիվանդագին:
Ակնահայրատ - Վավաշոտ հայացք ունեցող, ցանկասեր:
Աղբերահոս - Աղբյուրի պես հոսող, հորդահոս:
Ամենագրավ - Ամեն ինչ գրավող, ըմբռնող, ամենը իր մեջ ունեցող:
Ամբարիավաճ - Ամբարտավան, ինքնահավան, հանձապաստան:
Ամենապատիր - Ամեն բանով խաբող կամ խաբվող:
Այսական - Դիվական:
Այսահար - Դիվահար:
Անախտակիր - Ախտերից ազատ, մաքուր:
Անպարագրելի - Ամբովանդակելի, անսահման, անեզր:
Աներևկան - Աներկյուղ, անկասկած, աներկմիտ, հանգիստ, ուրախ:
Անհեղի - Անփոփոխելի, անշարժ, հաստատուն:
Անկապուտ, անկապտելի - Անկողոպտելի, անկորուստ:
Անպատիր - Անպատրելի, չխաբող, չխաբվող:
Անչափագիր - Որի չափը չի կարելի գծել՝ գծագրել, անգծագրելի, անչափագրելի:
Անեղ - Ինչ որ չի եղած, չի ստեղծված (մակդիր՝ Աստուծո), ինքնագո:
Անձնադատ - Ինքն իրեն դատող՝ դատապարտող:
Անստվերագիր - Պարզ, պայծառ, հայտնի գծված կամ գրված:
Անհարիր - Ինչ որ չի կարող վեր կենալ՝ ոտքի կանգնել. նաև՝ անտեղի, անկապ, չհամատեղվող:
Անուպա - Կոպիտ, բիրտ, վայրի, դաժան, խիստ:
Անկասելի - Չկասեցվող, կասեցման չենթարկվող:
Անվայրափակ - Ամբովանդակելի, անպարագրելի, անսահման:
Անըստոյուտ - Անպարսավ, անթերի, կատարյալ, անարատ:
Անձնամենծ - Ինքն իրեն անիծող:
Անծախս - Ինչ որ չի մաշվում՝ չի սպառվում, անսպառ՝ անոչնչանալի:
Անձնամատնիչ - Ինքն իրեն մատնող, անձնատուր եղող:

Անժույժ - Անժուժկալ, ցոփ, անհամբեր, անզուսպ:
Աշխար, աշխարանք - Լաց ու կոծ, ողբ, սուգ:
Աշխարել - Սգալ, ողբալ:
Ապականացու - Ապականության ենթակա, մահկանացու, անցա-
վոր:
Ապաշավ, ապաշավանք - Ձղջունն, ստրջանք:
Ապավանդակ - Չվան, թոկ (նավի):
Ապերասան - Անսանձ, անզուսպ, անզգամ:
Առասան - Թոկ, չվան (բարակ տեսակի):
Աստվածարյալ - Աստվածացրած, մարգարեացած, հոգով
հափշտակված:
Արփիացնցուղ - Լուսաբացին ցնցղված:
Արժանապատիժ - Չարչարանքի՝ պատժի արժանի:
Արտաքնահարդար - Դրսի կողմից մաքուր՝ հարդարված:
Արջնաթույր - Սևաթույր:
Արտոսրածին - Արցունք բերող՝ առաջացնող:
Արտալած - Հալածված, դուրս քշված, ճամփից շեղված:
Արյունընծա - Արյունը՝ կյանքն ընծայող, կամ արյան հետ միասին
ընծայված:
Ատամնառու - Ատամներն առնող, ատամների տակ ընկնող (ավա-
զաքար):
Ավետարանել - Ավետավոր լուր տալ, համբավել:

Բ

Բարեբանել - Բարին, լավը ասել, օրհնել, գովել, փառաբանել:
Բարձրահոն - Մեծամիտ, գոռոզ:
Բարեզգեցիկ - Բարեվայելուչ, բարեզարդ, բարեկարգ:
Բարունակ - Խաղողի որթի երկար ուռը:
Բելիար - Սադայել, սատանա, ապստամբ (Աստծուց ապստամ-
բած):
Բավիղ - Լաբիրինթոս:
Բազմական - Խրախճանք, կոչունք, կոչնական, սեղանակից:
Բարեփառ - Մեծահոջակ, բարեհոջակ, երանելի:
Բասրելի - Մեղադրելի, պախարակելի:
Բազմաստեղյան - Շատ ճյուղավորված:
Բազմավաղելի - Շատ ավաղելի, շատ ցավալի:

Գ

Գաղտնակուր - Ծածուկ ուտող, մաշող:
Գերաշխարհիկ - Աշխարհայինից վեր, աշխարհային պատիվներից բարձր:
Գոյարան - Գոյության աղբյուր՝ պատճառ:
Գուպար - Կռիվ, պատերազմ, մենամարտ:
Գրվան - Աման, չափ-կշիռ:

Դ

Դատակնիք - Դատավճիռ:
Դենար - Դրամի կշիռ, դահեկան:
Դեղևել - Այս ու այն կողմ շարժվել, տատանվել, երերալ:
Դժվարակույթ - Դժվարքաղելի (պտուղ):
Դիվալլուկ - Դևերից չարչարվող:
Դիվաճենճեր - Սատանայի համար տրված զոհ:
Դյուրապատիր - Չեշտ խաբվող, դյուրախաբ:
Դույզն - Քիչ, փոքր-ինչ, չնչին չափով, աննշան:

Ե

Եղծական - Եղծվելու, ջնջվելու ենթակա, մահկանացու, անցավոր:
Եղեռնալուր - Չարիք լսելու տրամադիր, հակամետ:
Եպերելի - Պախարակելի, ծաղրելի:
Երկայնամիտ - Երկար համբերող, հեզ, բարեմիտ:
Երջանկակրոն - Սրբակրոն, իր կենցաղով ու վարքով երանելի:

Զ

Չագրաթորմի - Գարշելի:
Չենել - Մորթել, անասունը մորթել զոհի համար, զոհել:
Չեղել - Լիքը լցնել:
Չուգակշիռ - Նույն կշիռը՝ ծանրությունը ունեցող, հավասարակշիռ:
Չվարակ - Արջառ, մատաղահաս ցուլ:
Չվարթուն - Չրեշտակ, արթուն (հսկող):

Է

Է - Մակդիր Աստծու՝ իբրև մշտապես եղողի:

Ը

Ըմբերանել - Բերանը փակել, լռեցնել, պապանձեցնել:

Ընչեղ - ճոխ, հարուստ, ունևոր:

Ըղծակաթ - Խանդակաթ, փափագելի:

Ընդոտնել - Ոտքի տակ տալ:

Թ

Թարմատար - Չետին, անպիտան, փուչ, անպետք, ավելորդ:

Թշվառաքրտինք - Դառն՝ դաժան աշխատանքով՝ քրտինքով ձեռք բերած:

Թռչարան - Եռանկյունի առագաստ՝ նավի առաջակողմում:

Ի

Ինքնամարտ - Ինքն իր հետ մարտնչող, անձնամարտ:

Ինքնաբուն - Ի բնե, բնականից:

Ինքնոգոր - Ինքն իր հետ ոգորող, կռվող:

Իրավակշիռ - Արդարակշիռ, իրավունքով կշռող:

Իրավախնդիր - Իրավունք և արդարություն որոնող, պահանջող:

Լ

Լուսագարմ - Լուսեղենների զարմից, հրեշտակ, հրեշտակային:

Լուսնական - Լուսնին հատուկ, լուսնի ազդեցությանը կատարված (ախտ):

Լուղակ - Լողորդ, լողացող:

Լրապատար - Լիակատար, լեփ-լեցուն:

Լրթագույն - Կապտագույն:

Խ

Խարշատված - Այրված, չարաչար կերպով դաղված:

Խիթ - Ցավ, խոց:

Խաբեպատիր - Խաբեական:

Խստամիտ - Խիստ մտածող, խստասիրտ:

Խտրոց - Անջրպետ, միջնորմ, պառակտիչ:

Օ

Օյուրած - Չալ ու մաշ եղած, հյուծված:

Կ

Կարապետ - ճանապարհ բացող, առաջնորդ:
Կարկամ - Կուչ եկած, կծկված, պապանձված:
Կարեվեր - Սաստիկ ծանր վիրավորված, վերք ստացած:
Կայթել - Թռչկոտել, խաղալ, խայտալ:
Կարծրերախ - Խստերախ, սանձի չհնազանդվող, անսանձ:
Կամարար - Ուրիշի կամքը, ցանկությունը կատարող, հնազանդ,
հլու:
Կանխագեկույց - Առաջուց զեկուցող կամ զեկուցված:
Կենագործել - Կենդանացնել, կենդանություն բերել:
Կենագրավել - Կյանքից զրկել, կյանքը խզել, սպանել:
Կենագեն - Կյանքի զենք, միջոց, որով կյանք է ձեռք բերվում:
Կենսառիթ - Կենդանարար, փրկարար, կյանքի պատճառ եղող:
Կենսածիր - Կյանք պարզևող, կենսապարզև:
Կիզանողական - Կիզիչ, կիզելու զորություն ունեցող:
Կուղ - Ոլորված կամ հյուսված իրի ամեն մի թելը:
Կնդրուկ - Անուշահոտ խեժ:
Կնյուն - Ճահճային խոտ, ճիլ:
Կոչունք - Չրավերք, խնջույք:
Կոշկոճել - Խիստ չարչարել, խոշտանգել, ծեծել, ջարդել:
Կողկողել - Լալ, ողբալ:
Կրկնակապեն - Որի համար երկու անգամ է վճարված, կաշառք
տրված:
Կրկնածիր - Երկու շնորհ-պարզև պարունակող:
Կրկնապղտոր - Երկու տեսակ պղտորություն պարունակող,
կրկնակի պղտորող:

Լ

Հաստել - Հաստատել, հորինել, ստեղծել:
Հաստիչ - Հաստատող, ստեղծող արարիչ:
Հաստարան - Նեցուկ, հենարան, ապավեն:
Հանգույն - Համանման, նմանօրինակ:
Հանգունակից - Նմանակից:
Հայրատ - Պագշոտ, վավաշոտ, ցանկասեր:
Հայրատատես - Հայրատ, պագշոտ նայվածք ունեցող:
Համագոյություն - Բնութենակից, էակից լինելը:

Հագագ - Չայնարան, հնչափող:

Համաբուն - Միևնույն բնությունն ունեցող, համագոյակից:

Համայնաջինջ - Ամեն ինչ ջնջող, բնաջինջ եղած:

Համապատիվ - Հավասար, համարժեք, միևնույն պատիվն ունեցող:

Հազարապետ - Այստեղ՝ տնտես:

Հերպանձ - Պանծալի մազեր ունեցող, վարսազել:

Հեծան - Բիր, գավազան:

Հեծանոց - Հոսելի, եղան, քառեշտ:

Հեղձամղձուկ - Խեղդված ու մղձկած, շնչասպառ եղած:

Հիահրաշ - Հրաշափառ, սքանչելի:

Հեն - Ավազակ:

Հոգնաթախիծ - Շատ թախծալից, բազմաթախիծ:

Հոգեկեցույց - Հոգին ապրեցնող, հոգեշահ, փրկարար:

Հովանակ - Ավանակ:

Հորան - Այծերի և ուլերի հոտ:

Հոգնատխուր - Շատ տխուր:

Հոմանի - Տարփավոր, սիրեկան, նաև գործակից վատ գործի մեջ:

Հուռուքք - Հմայություն, կախարդանք, համայիլ:

Չ

Չաղել - Ծաղր ու ծանակի ենթարկել, նշավակել:

Չաղկել - Գանահարել, ծեծել:

Չործ - Շոր, զգեստ, լաթի կտոր:

Ճ

Ճապուկ - Ճկուն, դյուրաթեք, ժիր:

Ճեպել - Փութալ, աճապարել:

Ս

Սայրի - Սոճազգիների ընտանիքին պատկանող ծառ:

Սաքսավոր - Խարդախ վաստակ անող, խարդախամիտ, մեղավոր:

Սարտիրոս - Հավատքի նահատակ:

Սարմաջ - Գրգիռ, տենջ:

Սահազեկույց - Մահը զուշակող:

Սանրագոր - Թունավոր բույս, որից պատրաստվում էր թմրեցուցիչ՝ քնաբեր դեղ:

Մելան - Սև գույնի թանաք:

Մեծակական - Մեծ ողբ պարունակող լաց ու կոծ:

Մերկամարտիկ - Մերկ ձեռքերով՝ անզեն կռվող, մեծամարտիկ:

Մեղսածուփ - Մեղքերի մեջ ծփացող:

Մեղսամակարդ - Մեղքով մակարդված, մեղքերի մեջ թաթախված:

Միեղջյուրանի - Առասպելական կենդանի, որ ծիրանագույն կառափի վրա ունեցել է մի երկար և սուր եղջյուր, ապրելիս է եղել Աֆրիկայում, Արաբիայում և Հնդկաստանում, և որին բռնել կարող էին՝ միայն մի կույս աղջիկ դնելով նրա որջը: Ռնգեղջյուր:

Մշտամատույց - Ինչ որ միշտ մատուցվում է (աղոթքի մասին):

Մոլորաթափառ - Մեճ ու մոլոր թափառող:

Մոլորապատիր - Մոլորեցնող ու պատրող, խաբեական:

Մուն - Մժողուկների նման, բայց ավելի մանր ու սաստիկ խայթող միջատ:

Ն

Նախաթռ - Առաջին աթռը գրավող, գլխավոր, առաջնորդ:

Նախաշավիղ - Ճանապարհի սկիզբ, մուտք, առաջընթաց, ուղեցույց:

Նանիր, նանրություն - Ունայն, ունայնություն, սին, դատարկ:

Նշմար - Նշույլ, աղոտ՝ հազիվ նկատելի լույս:

Նշուլագեղ - Գեղեցիկ նշույլներով զարդարված շողշողուն փայլփլող:

Շ

Շառավիղ - Ընծյուղ, ծառի ճյուղ, որ բուսնում է ծառի ոստի վրա:

Ո

Ողոք - Մեղմ՝ համոզիչ խոսք:

Որա - Ցորենի կամ գարու խուրձ:

Ոգել - Ասել, արտասանել, երգել:

Ոգորել - Լարված ուժերով կռիվ մղել ախոյանի դեմ:

ՈՒ

Ուղեշ - Ծառի ճյուղ:

Ուղիս - Հոսող ջուր, գետ, առու, ջրի հոսանք:

Ունկի - Յնում կշռաչափ, նուկի:
Ուսամբարձ - Ուսի վրա բարձրացրած, առած:
Ուրվային - Ուրվական, ուրվականական:

Չ

Չքոտի - Չնչին, աննշան:

Պ

Պահպանակ - Ինչ որ մարմինը պահպանում է զենքի հարվածից.
համայիլ՝ չար աչքից:
Պարածածկել - Չորս կողմից բոլորովին ծածկել, պատել:
Պատրություն - Պատրանք, պատրողություն:
Պատարել - Լիուլի լցնել, հորդացնել, առատացնել:
Պարավանդել - Կապկապել, շղթայել, արգելակել, կաշկանդել:
Պատարուն - Լիուլի լցված, զեղուն:
Պարակցություն - Դասակցություն:
Պակուցիչ - Խիստ վախեցնող:
Պակուցումն - Վախ, ահաբեկում, սարսափ:
Պաղպաջուն - Փայլփլուն, պսպղացող:
Պարզևածիր - Պարզևաբաշխ:
Պոռնկապատիր - Պոռնիկի պես, կամ դեպի պոռնկությունը հրապուրող:
Պակապաճույճ - Պսակով պաճուճված, պսակազարդ:

Ջ

Ջայլ - Մեռելի վրա ողբ, լաց ու կոծ, սուգ:
Ջամբել - Կերակրել, սնուցանել:
Ջրակարծ - Ջուր կարծված՝ համարված (կարկուտի մասին):

Ս

Սանդարամետ - Երկրի խորքերը, ստորերկրյա վիհ, անդունդ, դժոխք:
Սադրանք - Թելադրանք, դրդում, գրգռում:
Սեպուհ - Ազնվական ծագում ունեցող, ասպետ, պայազատ:
Սկզբնածիր - Սկզբի առաջին ձիրքը՝ գույքը՝ պարզև եղող, նախապարզև:
Ստամբակ - Ըմբոստ, հեստ, գոռ, խռովարար:

Ստրջանալ - Արածի վրա ցավել, ափսոսել, զղջալ, ապաշխարել:
Ստրկամեծար - Ստրուկին հարգանք, մեծարանք ցույց տվող,
անարգամեծար:

Սրբասուն - Սրբության՝ մաքրության մեջ սնված՝ դաստիարակ-
ված, բարեկրոն, առաքինի:

Սփածանելի - Մեջքը կապելու լաթ, զոգնոց:

Վ

Վարատական - Տեղահան եղած, աստանդական, գաղթական:

Վայրագասուն - Դուրսը՝ անբնակ տեղերում սնված, վայրի:

Վարմ - Դյուսված ցանց, թակարդ, որոգայթ:

Վաստականվեր - Իր վաստակը՝ աշխատանքը նվիրող:

Վնասապարտ - Մեղսապարտ, հանցավոր:

Վրիպալուր - Սխալ լսող:

Տ

Տապանակ - Փոքր տապան, արկղ: Կրոնական՝ Նոյի տապանը:

Գանձանակ, ուր պահվում էին նվիրական սրբությունները:

Տարտարոս - Դժոխք, խոր վիհ, անդունդ: Փոխաբերական՝ տան-
ջանք:

Տաղանդ - Ծանրության չափ, հնում՝ քանքար, դրամաչափ: Բնա-
կան մեծ ընդունակություն, ծիրք, շնորհք:

Տաժանակոծ - Դառն կոծ պարունակող, տաժանելի, ողբալի:

Տարմ - Խումբ (թռչունների), երամ:

Տխեղծ - Խիստ տգեղ, այլանդակ, պակասավոր, անկատար:

Տյառնագրություն - Խաչակնքում:

Տոնելի - Նվիրական, պաշտելի:

Յ

Ցանցարկ - Ուռկան ձգելը, ուռկան ձգողը:

Ցիռ - Վայրի էշ, իշավայրի:

Փ

Փաղանգ - Ձորաբանակ, խումբ:

Փեսավեր - Փեսայի մտերիմ ընկերը հարսանիքի ժամանակ,
փեսեղբայր:

Փրկանակ - Նա, որ իր անձը տալիս է ուրիշի փրկության համար.
փրկության պատճառ, առիթ, գործիք, ազատող միջոց:

Ք

Քարք - Թունավոր մեծ օձ:

Քանքար - Հնուն ծանրության չափ (առհասարակ՝ դրամ, ոսկի կամ
արծաթ):

Քարակոշկոճ - Քարաջախջախ արած, քարածեծ, քարաջարդ:

Քաղցրասնույց - Քաղցր, հեշտալից կյանքով սնված, փափկա-
սուն:

Քանասար - Արաբական գայլ, կատաղի, չար:

Քնարան - Քնելու տեղ, անկողին, փոխաբերաբար՝ գերեզման:

Քուրծ - Այծի մազից կոպիտ գործվածք. այդպիսի գործվածքից
հագուստ:

Քստմնափուշ - Քստմնեցնող՝ ծակծկող փշի նման:

Քրտնակնդրուկ - Քրտինքով նվիրած:

Օ

Օշինդր - Աբսենդ, անհաճելի, դառնահամ բույս:

Օրակշիռ - Օրը կշռող՝ բոլորող, օրը կազմող:

Օրենուսույց - Օրենքի ուսուցիչ, օրենք ուսուցանող:

ՇԱՐՎԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱԶՄԱԳԱԽԱՆՁ ՕՂՏԱԿԱՐ ԽՈՍՔԵՐԻ, ԱՂԱՇԱԿԱՔԻ, ՀՈԴԵՇԱՀ ԽՐԱՏՆԵՐԻ,
ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՆՁԻ ՍԵՂՎՈՐԱՔԻ, ԿՅԱՔԻ ՋՂՏՄԱՆ ԿԱՆՈՆԵՐԻ ԿԱՎԱՌ
ՀԱՆՁՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ, ԱՆԵՐԵՒՈՒՅՈՒ ՀԱՅՏՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ՍԵՂՔԵՐԻ
ԽՈՍՏՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ:

ԴԱՏԱՆԵՔՆԵՐԻ ԲԱՇԼԱՀԱՅՏՈՒԹՅՈՒՆ, ԵՄԾՈՒԿ ԲԱՆԵՐԻ ՆԱՐԱԾՈՒՄ, ՈՍԵՐՎԱԾՆԵՐԻ
ՑՈՒՇԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԱՔՐՈՒՄՆԵՆԻ ԿԵՐՔԵՐԻ ՋՈՐԱԿՈՐ ՍԴԵՂԱԽԵՐ, ԱՆՏԵՍԱՆԵՆԻ
ՇԱԿԵՐԻ ԱՋՂՈՒ ԳԵՂԵՐ, ԿՏԱՆԳԱԿՈՐ ԲԱԶՄԱՏԵՍԱԿ ՉԱՐՉԱՐԱՔՆԵՐԻՇ
ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀՆԱՐՆԵՐ՝ ԸՍՏ ԲՈՒՐ ԲԵՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՐԻՔՆԵՐԻ, ԱՐՏԱՎԱԿԵԼՈՒ
ԱՌԻՈՆԵՐ, ԱՂՈՁԵԼՈՒ ԴԱՏԱԿԱՐՆԵՐ:

ՄԻԱՁԱՆ ՀԱՅՐԵՐԻ ԵՒ ԲԱԶՈՒՄ ԱՆԱՂԱՏԱԿԱՆՆԵՐԻ ԽԵՂՐԱՔՐՈՒ
ՆԱՐԵԿԱ ՎԱՔԻ ՎԱԿԱՆ ԴՐԻՂՈՒԻ ԳՐԱԾ
ՈՂՔԵՐԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՏՅԱՆԸ

Օ Ա Ն Կ

Ա. Դատաստանի աղոթք

Բ. Ինքնամեղադրանք

Գ. Սուրբ Գրքի վերաբերյալ աղոթք և խորհրդածություն

Դ. Խոնարհ մաղթանք

Ե. Պատարագի ահավոր խորհրդի հանդեպ երկյուղ

- Ձ.** Ինքնամեղադրանք
Է. Ինքնամեղադրանք
Ը. Դարձյալ ինքնամեղադրանք
Թ. Դարձյալ ինքնամեղադրանք՝ աղոթքի հետ
Ժ. Հավատի գովաբանություն
ԺԱ. Դարձյալ հավատի, ինչպես նաև ապաշխարության
 հույսի մասին
ԺԲ. Փափագներ, ինչպես նաև քնի հանգստի աղոթք
ԺԳ. Դավանություն և աղոթք
ԺԴ. Երուսաղեմից Երիթով իջնողի պաղատանքը
ԺԵ. Գոհաբանական աղոթք, ինքնամեղադրանք, ինչպես
 նաև յոթանասուն անգամ ներելու խորհուրդը
ԺԶ. Փառաբանական աղոթք
ԺԷ. Մաղթանք ու խնդրանքներ
ԺԸ. Նախ գոհաբանություն և ապա՝ օրինակներով
 մաղթանք
ԺԹ. Վայելուչ աղոթք և ինքնամեղադրանք
Ի. Ինքնամեղադրանք և պաղատանք
ԻԱ. Դարձյալ ինքնամեղադրանք
ԻԲ. Խոնարհ ինքնամեղադրանք
ԻԳ. Տաղաչափական ինքնամեղադրանք
ԻԴ. Ինքնամեղադրանք և աղոթք
ԻԵ. Խորտակված նավի օրինակ և աղոթք
ԻԶ. Ողբերգական աղոթք
ԻԷ. Մեղայի գովաբանություն և աղոթք
ԻԸ. Ինքնամեղադրանք, ինչպես նաև մաղթանք
 մարգարեի խոսքով. դիվասարսուռ ջերմության դեմ
ԻԹ. Գոհաբանական աղոթք՝ թախծալից օրինակով

- Լ.** Աղոթք և համեմատություններ
- ԼԱ.** Աղոթք՝ սրբերի կցորդությամբ
- ԼԲ.** Աղոթք և ջերմագին ինքնամեղադրանք
- ԼԳ.** Պատարագի խորհրդով գերագույն աղոթք
- ԼԴ.** Սուրբ Հոգուն ուղղված աղոթք և նիկիական դավանությունը
- ԼԵ.** Աղոթք
- ԼԶ.** Աղոթք խաչելության խորհրդով
- ԼԷ.** Մաղթանք Զրիստոսի գանահարության հիշատակմամբ
- ԼԸ.** Փառքով գալուստը և վճիռը
- ԼԹ.** Խոնարի ինքնամեղադրանք
- Խ.** Դարձյալ խոնարի ինքնամեղադրանք
- ԽԱ.** Աղոթք
- ԽԲ.** Աղոթք ավագակի խորհրդով
- ԽԳ.** Ըղծակից աղոթք
- ԽԴ.** Հույսի աղոթք
- ԽԵ.** Խոստովանություն
- ԽԶ.** Մարմնի կազմության օրինակով
- ԽԷ.** Անառակի խորհրդով
- ԽԸ.** Սողոմոնի դարձի օրինակով
- ԽԹ.** Գովաբանություն մարգարեի խոսքի հիշատակմամբ
- Ծ.** Խոստովանական աղոթք
- ԾԱ.** Սաղմոսների դրվատանքով և Մանասեի հիշատակմամբ մաղթանք
- ԾԲ.** Աղոթք մարգարեների խոսքերի հիշատակմամբ
- ԾԳ.** Պատարագի գովաբանություն
- ԾԴ.** Ինքնամեղադրանք
- ԾԵ.** Աղոթք և պարտագիր

- ԾԶ.** Խոնարի ինքնամեղադրանք
ԾԷ. Խոնարի աղոթք
ՇԸ. Մաղթանք և ինքնամեղադրանք
ՇԹ. Ինքնամեղադրանք՝ սրբերի հիշատակությամբ
Կ. Ինքնամեղադրանք և սաղմոսների վկայակոչում
ԿԱ. Նույն խորհրդով
ԿԲ. Դարձյալ մարգարեների խոսքերի վկայակոչում
ԿԳ. Հուլյսի օրինակով
ԿԴ. Ինքնամեղադրանք
ԿԵ. Գերեզմանի օրհնություն
ԿԶ. Գերեզմանի գեղք
ԿԷ. Խոնարի ինքնամեղադրանք
ԿԸ. Պատշաճավոր ինքնամեղադրանք
ԿԹ. Հարձակվողների օրհնակով
Հ. Ավելի Տիրոջը հուսալ, քան արդարներին
ՀԱ. Աստծո հետ հաշտեցնող պանծալի խոսքեր
ՀԲ. Միանձն վանականներին
ՀԳ. Մահվան օրվա համար
ՀԴ. Հուսահատների աղոթք
ՀԵ. Սուրբ Եկեղեցու և Սուրբ Երրորդության դավանություն
ՀԶ. Խոնարի ինքնամեղադրանք
ՀԷ. Խաչելության խորհրդով
ՀԸ. Աղոթք
ՀԹ. Գալստյան խորհրդով
Ձ. Աստվածածնին ուղղված մաղթանք
ՁԱ. Հրեշտակներին ուղղված մաղթանք
ՁԲ. Մարտիրոսներին ուղղված մաղթանք և աղոթք
ՁԳ. Աղոթք

- ՁԴ.** Առավոտյան աղոթք
- ՁԵ.** Աղոթք
- ՁԶ.** Անհույսների աղոթք
- ՁԷ.** Ծերության ժամանակի աղոթք
- ՁԸ.** Սամվելի արտասուքի մասին
- ՁԹ.** Անվան աղոթք
- Ղ.** Հուլյսի և հարության մասին
- ՂԱ.** Գիշերը ննչելու աղոթք
- ՂԲ.** Ժամահարի մասին
- ՂԳ.** Մեռնի մասին աղոթք
- ՂԴ.** Գիշերվա աղոթք
- ՂԵ.** Աղոթք ննչեցյալների համար

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՅԻ

ՄԱՏՅԱՆ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹՅԱՆ (ՆԱՐԵԿ)

Գրաբարից թարգմանեց Մկրտիչ Խեղանյանը

Չրատարակչության տնօրեն՝	Ս. Նաթան արքեպս. Չովհաննիսյան
Սրբագրիչներ՝	Ս. Գրիգորյան Գր. Դարբինյան
Շարվածքը՝	Ա. Վարդապետյանի
Էջադրումը՝	Ղևոնդ քահանա Մայիլյանի

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՉՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
Ս. ԷԶՄԻԱԾԻՆ - 2012

Չափսը՝ 70x100 1/32, թուղթը՝ 80 գ.,
կազմը՝ կոշտ, ծավալը՝ 656 էջ,
տպաքանակը՝ 5.000:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՏՊԱՐԱՆ